مجله ایران مهر| شماره ۲ | ۵ اردیبهشت ۹۴

مجله ایران مهر

ضمیمه مجله ایران مهر

پرونده ویژه؛ گردشگری

ایـران سرای من است

روز شمار سفرهای استانی مسئولین در اسفند و نیمه اول فروردین

اسرای خراسانی از اسارت در تکریت می گویند

محیط بانی با دستان خالی در ارتفاع ٤هزار متری

افتتاح یک طرح توسط دو رئیس جمهور در قم

عکس جلد: حسین اسماعیلی

فهرست مطالب

یادداشت ها ۴
سفرهای استانی رئیس جمهور،رئیس مجلس شورای اسلامی و وزرا در اسفند و نیمه اول فروردین ماه ۶
جیش العدل؛ پلی میان تروریست غربی و تفکرات افراطی منطقه ۱۲
وقتی کسی به استاندار عیدی نمی دهد ۱۴

تمام قد ایستاده به احترام ۳ خواهر البرزی که ۶ شهید به ایران هدیه کردند ۱۸
تب بی‌آبی به سراغ استان بوشهر می‌آید ۱۹
مترو تبریز همچنان زمین گیر ۲۰
اسرای خراسانی از اسارت در تکریت می گویند ۲۱
جاده تهران - مشهد قربانگاه حیات وحش ۲۳
چتر حمایت پدر نوجوان بر سر علی اصغر ۲۵
چشم نیلی کرمانشاه کم سو شد ۲۷
محیط‌بانی با دستان خالی درارتفاع ۴هزارمتری ۲۸
باری که بر دوش شهر نشسته ۳۰
روند نگران کننده مهاجرتها در یزد ۳۱
دانش آموزان لاش دیگر نگران برف وسرما نیستند ۳۲

تئاتر اصفهان آواره است ۳۴
موسیقی سیستان در دست فراموشی ۳۵
اینجا چراغ تئاتر کم فروغ است ۳۷
بزرگترین رویداد فرهنگی قزوین دربوته نقد ۳۹
آرزوی یک نانوای گیلانی برای کتابخوانی مشتریان ۴۰

بازی‌های بومی گم شده آذربایجان غربی در هیاهوی دنیای مجازی ۴۲
آخرین نوای چکش مسگری در اردبیل خاموش شد ۴۴
آرزوی یک میلیارد دلاری صنایع دستی اصفهان ۴۵
گذرگاه مسافران ابریشم همچنان پابرجاست ۴۶
شیرهای میلیونی بر قبرهای چهارمحال وبختیاری ۴۷
شگفتیهای رسوم مردم ماخونیک ۴۸
تاریخ در اعماق دالانهای زیرزمینی اسفراین ۵۰
تاروپود تاریخ در روستای دور افتاده کرمان گره خورد ۵۱
تقویت اقتصاد روستاییان با گردشگری ۵۲

جامعه ایران ۱۷

فرهنگ و هنر ایران ۳۳

میراث ایران ۴۱

شناسنامه مجله

مدیر مسئول: علی عسگری

شورای سردبیری: سید امیرحسن دهقانی، سید نوید برکچیان، مریم خلیلی

دبیرتحریریه: آزاده سهرابی

گزینش گزارشهای این شماره: آرمان نصرالهی آزاده سهرابی

مدیر هنری: بهمن وخشور

با تشکر از: دبیران استانی خبرگزاری مهر و سرپرستان ۳۱ استان خبرگزاری مهر

شماره تماس: ۸۸۸۰۹۵۰۰
پست الکترونیک: Township@mehrnews.com

آدرس: ایران، تهران، خیابان استاد نجات الهی، کوچه بیمه، پلاک ۱۸

علاقمندان می توانند مقالات و مطالب خود را برای مجله ایران مهر ارسال کنند.

وقتی دلالان معدنکار شدند ۵۴
خام فروشی معادن خراسان جنوبی ۵۵
وقتی عسل دربنگاه معاملاتی عرضه می شود ۵۷
چهارپاهای نفت کش در مرزهای سیستان و بلوچستان ۵۹
قفل بی‌مهری بر بازارچه‌های مرزی ۶۱
افتتاح یک طرح توسط دو رئیس جمهور در قم ۶۳
چهارسال انتظار برای رسمی شدن مرزسیرانبند بانه ۶۴
مروارید سیاه از خزر کوچ می کند ۶۶
افزایش بی رویه اجاره بهای غرفه ها در بازارهای کیش ۶۷
غرش شیر بر سر تولیدکنندگان ۶۸

اقتصاد ایران ۵۳

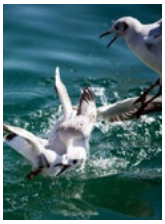

پرونده ویژه گردشگری ۶۹

تصویر ایران ۱۴۶

میراث ایران ۱۴۶

آب را ول نکنیم

حجت پیری
دبیر استانها

شاید اظهار تعجب از اینکه زمستان امسال همچون بهار و تابستان گرم و کم برف و بارش بود، بسیار شنیده ایم ولی وقتی تکه ای از یک فیلم قدیمی را می دیدم و در آن درباره کم آبی و خشکسالی در آن مقطع سخن می رفت، این موضوع را به حساب حافظه خودمان گذاشتم.
به هر حال فلات ایران در منطقه کم آبی قرار دارد و چندین منطقه کویری در جای جای این سرزمین تائید کننده خشکی ایران است.حال در این شرایط است که شعر معرف سهراب سپهری را می توان به گونه ای دیگر خواند. بله آب را ول نکنیم.
البته این نکته هم مهم است که گفته فوق برای هر کس معنای خود را دارد. برای من شهروند یک معنی دارد، برای من کشاورز معنایی دیگر و صنعتگر و .....حتی خبرنگار. هر کس در این میان وظیفه ای دارد و همچنین رسالتی. وظیفه از این بابت که با درک شرایط، خود گامی موثر برای کاهش مصرف آب بردارد و رسالت از این رو که این مهم را به دیگران نیز متذکر شود.
طی هفته های اخیر بارش باران کمی از حساسیت های مردم و مسئولان کم کرد و دیگر از آن اظهارات تند درباره وضعیت بحرانی آب خبری نیست. در اغلب ارزیابی ها همه با معیار سنجش بارندگی نسبت به سال گذشته دل قرص تر شدند غافل از آنکه سال گذشته هم خشکسالی بود و بسیاری از دریاچه ها و سد ها به گل نشست.
در سال گذشته بود که بخش های زیادی از دشت های فارس، اصفهان، تهران و سمنان به خاطر برداشت بی رویه از سفره های زیر زمینی فرورفت و طوفان گرد و غبار دشت های اطراف تهران، به کام مردم پایتخت و حاشیه هایش نشست. اما بدتر و تلخ تر از این موضوع اتفاقاتی است که پس از چنین شرایطی مطرح می شود. وظیفه خبرنگاران در زمینه آب در این مقطع بیش از دیگران نمود دارد و آن مقابله با به انحراف کشاندن موضوع خشکسالی با رویکرد های سیاسی و حزبی است.
برخی در چنین شرایطی بر آن هستند تا با اهداف شخصی اتفاق را به کسی نسبت دهند. در این میان از وزارت نیرو و جهاد کشاورزی گرفته تا محیط زیست و هواشناسی همه متهم می شوند؛ در حالی که در موضوعاتی مثل گرد و غبار در استان های غربی، طوفان های شن در سیستان و بلوچستان، طوفان های نمکی در آذربایجان شرقی و دهها اتفاق مشابه همه ما یک وظیفه داریم و یک رسالت؛ اینکه آب را ول نکنیم.

خبرنگاران بومی و دهکده جهانی

هژیر فتحی
دبیر استانها

امروز ارتباطات جزو لاینفک زندگی روزمره مردم در موقعیتهای مختلف جغرافیایی شده است، ازدهکده ها گرفته تا کلانشهر ها، وسایل ارتباط جمعی در بسترهای مختلفی نظیر امواج رادیویی، تلویزیونی و فیبر نوری، فضایی را فراهم کرده اند که نظریات «مارشال مک لوهان» مبنی بر ایجاد دهکده جهانی را نه تنها به اثبات رسانیده بلکه هر روز نیز بر زوایا و ابعاد آن می افزاید.
این دهکده جهانی این روزها تسلط خود را بر جامعه انسانی گسترانیده و از بزرگ تا کوچک را تحت تاثیر ارتباطات رسانه ای قرار داده است.
حوزه ارتباطات از دیرباز مد نظر بزرگان علوم اجتماعی، جامعه شناسی و دیگر اندیشمندان قرار داشته و طی این سالها نقش ارتباطات در فراگرد توسعه مورد تحلیل، تفسیر و تحقیق قرار گرفته است به گونه ای که خیلی از اندیشمندان در خصوص «ارتباطات توسعه» نظریات جامع و همه جانبه ای را ارائه داده اند چنانچه «دانیل لرنر» برای فراگرد نوسازی و توسعه متغیرها و فاکتورهای مختلفی نظیر شهرنشینی، کاربرد رسانه و... در نظر گرفته است.
سازمانهای بین المللی نیز وجود و فعالیت رسانه ها را به عنوان یکی از شاخصه های توسعه یافتگی در نظر گرفته اند که این موضوع خود بیانگر نقش مهم ارتباطات در توسعه و نوسازی جوامع است.
در این رهگذر در کشور ما نیز با توسعه زیرساختها و گسترش آن در نقاط دور و نزدیک، شرایط بسیار مطلوبی مهیا شده که وسائل ارتباط جمعی در اقصی نقاط کشور مبادرت به راه اندازی دفاتر خبری خود کرده تا رویدادهای تمام کشور را پوشش داده و نیازهای خبری مخاطبان متنوع و گسترده خود را برطرف کنند.
اینجاست که نقش خبرنگاران بومی پر رنگ شده و در انعکاس اخبار و رویدادها وظیفه مهمی را ایفا خواهد کرد. خبرنگار بومی از یک سو باید به چالشها، نقاط ضعف و موانع موجود بر سر راه توسعه یافتگی محیط پیرامونی خود بپردازد و از سوی دیگر تعصبات بومی و منطقه ای برای او چالش بزرگ فراهم می کند که باید از محل زندگی خود تصویری زیبا و با شاخصه های مطلوب زیستی پیش ذهن مخاطب بین المللی و ملی خود ترسیم کند.
این امر چالش بزرگی بر سر راه خبرنگار بومی سازمانهای رسانه ای بزرگ قرار داده که مدیریت صحیح آن تاثیر بسیار مهمی در فعالیت وی برجای خواهد گذاشت.
آنچه در این مابین باید توسط خبرنگاران بومی در فرهنگ حرفه ای اش نهادینه شود حفظ تعادل بین این دو وجه است به گونه ای که در فعالیتها و تولیدات خبری خود آنچه احساس می کنند که می تواند در فراگرد نوسازی و توسعه محیط پیرامونی و جامعه خود موثر قلمداد شود بدون تعصب و جانبداری مورد توجه قرار دهد و چنانچه موانعی، ضعف و چالشی نیز دیده شده در قالب تولیدات خبری دیده شود.
در نهایت می توان نتیجه گرفت که آن چه امروز دهکده جهانی را وسعت بخشیده، در کنار حضور امواج تلویزونی، رادیویی و فیبرهای نوری که مردم را در سراسر جهان و در نقاط دور افتاده بهم متصل ساخته، حضور خبرنگاران بومی در فراگرد نوسازی و توسعه است که این نقش باید از سوی آنها با حفظ تعادل بین تعصب جغرافیایی و وظیفه حرفه ای و رسانه ای ایفا شود.

طرحی نو دراندازیم

لعبت صدرآبادی
دبیر استانها

وقت صحبت یادداشت نویسی می شود، اولین سوالی که به ذهن می رسد موضوع نوشته است. اینکه درباره چه بنویسیم تا ارزش وقت گذاشتن و خواندن داشته باشد و علاوه بر جذابیت، حاوی نکته ای هرچند کوچک نیز بوده و محوریت مناسب داشته باشد، از اهمیت زیادی برخوردار است، بویژه یادداشتی که خوانندگان آن فعالان عرصه خبر هستند. خبر مقوله حساسی است ودغدغه هایی را شامل می شود که فضای کار را متفاوت می کند، در چنین محیطی که فعال خبری به لحاظ روحی، فکری و جسمی به شدت درگیر کار است، باید خود فرد، با هوشمندی به تلطیف فضای کار و همینطور همکاری دلنشین و آرام کمک کند.
امسال، سال همدلی و همزمانی نامگذاری شده، که به اعتراف همه چنانچه بدرستی محقق شود، آثار و نتایج مثبت بسیاری در سطوح مختلف کشور دارد.
بی تردید در بُعد کوچکتر و در گروه استانهای خبرگزاری مهر نیز چنانچه همدلی ها و همزبانی قلبی را بیشتر و عمیق تر کنیم، به طور طبیعی محبت ها افزایش یافته و به موازات آن، فضای آرام و پویایی را شکل می دهیم که خانواده بزرگ و البته پراکنده خود را بیش از پیش در راستای دستیابی به اهداف حرفه ای کمک می کنیم.
در سایه محبت، صمیمیت و همدلی است که می توانیم به دور از تنش های آشکار و پنهان، با دستیابی به تعاملی مثبت، از ایده ها و نظرات هم بهره مند شده، سرزنده و پویا مسیر پیشرفت و ترقی را طی کنیم و به اهداف عالی اطلاع رسانی صحیح و اصولی به منظور رفع مشکلات موجود در گوشه و کنار دست یابیم.
شک نیست که همه ما می خواهیم با آرامش خاطر و رضایت قلبی، در مجموعه ای ارزشی، غنی به لحاظ فکری و اندیشه ای، کارآمد، آبرومند که از جایگاه بالایی در میان جامعه خبری برخوردار است کار کنیم.
همدلی، یکدلی و همراه بودن، نیروهای فعال در گروه استانها را قدرتی نرم می بخشد که می تواند عامل ارتقای شایسته و مناسب جایگاه این گروه در مجموعه خبری مهر باشد.
از طرفی افزایش محبت کمک می کند که محیط پراسترس کار خبر دلپذیر شده، در آرامش به رسالتهای خود عمل کنیم.

گردشگری گیلان نیازمند مدیریت صحیح

مریم قاضی زاده
سرپرست استان

اولین چیزی که با شنیدن نام استانهای شمالی به ذهن همه متبادر می شود، تفریح و گردشگری و لذت بردن از مواهب طبیعی این استانها در فصول مختلف سال است. استان گیلان هم به عنوان یکی از سه استان شمالی کشور با داشتن جاذبه های طبیعی فراوان، همواره مقصد گردشگران زیادی در طول سال بوده و هست. هر چند آمار متفاوتی که در طول چند سال اخیر ارائه شده حاکی از ورود میلیونی گردشگر به این استان است اما هیچ گاه از منظر امکان سنجی برای ورود این میزان گردشگر، به استان گیلان نگاه نشده است.

امکان سنجی نه از این لحاظ که استان گیلان ظرفیت بالقوه برای پذیرش این تعداد گردشگر را دارد یا خیر بلکه از این منظر که ظرفیتهای بالفعل این استان برای استقبال از گردشگرانی که از اقصی نقاط ایران و جهان به این استان سفر می کنند، به چه اندازه است؟

اگر چه هرساله و با شروع فصول گردشگری آمار قابل قبولی از امکانات گردشگری این استان توسط دستگاه های ذیربط ارائه می شود اما گشت و گذاری در استان و مشاهده وضعیت گردشگری در گیلان ناقض آمار ارائه شده است. عدم ساماندهی بخش عظیمی از سواحل، تمرکز برخی از امکانات رفاهی در چند نقطه مشخص از استان،عدم بهره گیری از ظرفیت گردشگری بومی، عدم سرمایه گذاری برای بهره گیری از پتانسیلهای گردشگری طبیعی و نداشتن چشم انداز مشخص در بحث گردشگری استان، از جمله نقطه ضعفهای مدیریت گردشگری در استان گیلان است که موجب بهره گیری نامناسب از ظرفیت های این استان در حدی کمتر از پتانسیل موجود شده است. وجود جاذبه های تاریخی همچون تمدن مارلیک، جاذبه های طبیعی همچون تالاب انزلی، سوسن چلچراغ و سایت های پرنده نگری، گردشگری اقوام مختلف وبیش از ۷۰ منطقه نمونه گردشگری که گیلان را به یکی از پتانسیلهای گردشگری خاورمیانه تبدیل کرده است نیاز اعمال مدیریت صحیح جهت بهره برداری از این ظرفیتها را بیش از پیش نمایان می کند.

رسانه ها و سال همدلی و همزبانی

محمدمهدی سلیمانی
سرپرست استان

مقام معظم رهبری با توجه به شرایط سیاسی و اقتصادی کشور و همچنین تهدیدات و فرصت‌های پیش رو، امسال را به عنوان «دولت و ملت، همدلی و همزبانی» نامگذاری کردند. ایشان در پیام نوروزی خود با نگاه اجمالی به مسائل سال ۱۳۹۴ همکاری‌های گسترده دولت و ملت را ضروری برشمردند و تأکید کردند: برای تحقق شعار سال ۹۴ باید دو کفه این شعار یعنی، ملت عزیز، بزرگ، شجاع، بصیر، دانا و با همت ایران اسلامی و همچنین دولت خدمتگزار به یکدیگر اعتماد داشته و صمیمانه با هم همکاری کنند .

نظام جمهوری اسلامی ایران از زمان شکل گیری، پشتوانه اصلی خود را مردم قرارداده و تا به امروز نیز با اتکا به اراده ملت توانسته موانع و چالش‌های بسیاری را پشت سر بگذارد.

نظام سلطه با توجه به اهداف کینه توزانه خود، همواره در این سال‌ها درصدد خدشه وارد کردن به عامل موفقیت و پایداری ایران اسلامی است. انواع تحریم‌هایی که پس از انقلاب از سوی کشورهای استکباری علیه ایران اعمال شده بویژه تحریم‌های سال‌های اخیر تمام تمرکز و هدف آن ایجاد خلل در رابطه بین دولت و نظام و ملت است.

آنها پس از پشت سر گذاشتن تجربیات زیاد امروز به خوبی می‌دانند که تنها از این مسیر است که می‌توانند به اهداف خود برسند. لذا تحریم، دشمنی و خیرخواهی آنها همگی تلاشی برای نیل به این مقصد است.

در این میان رسانه‌ها در تحقق منویات مقام معظم رهبری و خنثی کردن تلاش دشمنان نقشی بی بدیل دارند رسانه‌ها می‌توانند هم آتش بیار معرکه و جاده صاف کن اجرای اهداف دشمنان باشند و یا صفوف ملت و دولت را تحکیم کرده و توطئه‌های دشمنان را بی اثر کنند.

در کشور ایران شیوه انتخاب دولت به گونه‌ای است که دولت برآمده از همدلی ملت با یک شخص و یک جریان در کارزار انتخاباتی است. حفظ و گسترش این همدلی الزاماتی از سوی دولت و ملت دارد که در حوصله این نوشتار نمی گنجد ولی رسانه‌ها در کشور ما که عموما به جریان‌های احزاب و طیف‌های سیاسی متمایل هستند اگر می‌خواهند به مسئولیت خود در قبال ملت و کشور متعهد باشند باید از نگاه خود و نقش آفرینی خود از منافع حزبی و سیاسی به منافع ملی و دینی تغییر دهند یکی از وظایف مهم رسانه‌ها در شرایط امروز تلاش برای ایجاد و افزایش همزبانی ملت و دولت است. گرچه گفته می شود «همدلی از همزبانی بهتر است» ولی آنچه باعث ایجاد همدلی و تحکیم آن می شود هم زبانی است رسانه‌ها باید بکوشند خللی در این همزبانی پیش نیاید

ضرورت وحدت و یکدلی

علی خادمی
سرپرست استان

خراسان شمالی جزء معدود استان های کشور است که به رغم داشتن قابلیت های گوناگون اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همچنان به جایگاه حقیقی خود دست نیافته است و این استان از لحاظ بسیاری از شاخص های توسعه همچنان جائز رتبه های آخر کشور است و مردم این استان بیشترین آمار بیکاری، محرومیت و پایین بودن سبد خانوار را به خود اختصاص داده اند. بدون شک نمی توان پذیرفت استانی که سرزمین چشمه ها و جلگه هاست و بیشترین قابلیت کشاورزی را دارد، سرزمینی که پرشکوه ترین آثار تاریخی را در خود جای داده است، خطه ولایت مداری که شهدای بی شماری را در طول انقلاب اسلامی و هشت سال دفاع مقدس تقدیم انقلاب کرده و مردمش به رنگین کمان اقوام و خراسان شمالی به باب الرضا(ع) و گنجینه معرفت ها شهره شده است این گونه مورد بی مهری های بزرگ قرار گرفته باشد

آنچه نیک پیداست استان خراسان شمالی نیازمند وحدت و همدلی بیشتری در عرصه های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ... است و مسئولان این استان باید با وحدت و تلاش مضاعف نسبت به رفع مشکلات و محرومیت های این استان اقدام کنند؛ چیزی که اگر در انجام آن کوتاهی شود جفایی بزرگ در حق مردم این استان بوده و دست اندرکاران این قصور در محضر خداوند متعال مسئول و باید پاسخگو باشند.

در سال جدید که از سوی مقام معظم رهبری به عنوان سال «دولت، ملت- همدلی و همزبانی» نامگذاری شده است بیش از هر زمان دیگر نیازمند تحقق این مهم در خطه خراسان شمالی هستیم و مردم صبور و انقلابی این خطه از ایران اسلامی از علما و روحانیون، ائمه محترم جمعه و جماعات، دانشگاهیان، مسؤولین اجرایی، نمایندگان مجلس و از رسانه ها و مطبوعات انتظار دارند ضمن بیان نقدهای منصفانه از تنش آفرینی و حاشیه سازی های بی مورد در فضای استان پرهیز و برای رفع عقب ماندگی های تاریخی این استان تلاش کنند تا این فرصت های ارزشمند برای عمران و پیشرفت و بلندگی استان به آسانی از دست نرود

در کنار موارد فوق از آنجا که اقوام گوناگون سالهاست برادرانه و مهربانانه در کنار یکدیگر در این خطه از ایران اسلامی زیسته اند و در غم و شادی ها در کنار یکدیگر بوده اند ضرورت دارد تا ضمن حفظ وحدت، بر حفظ داشته های فرهنگی و قومی خود با وحدت و یکدلی راه را برای همدلی و همزبانی بیشتر در استان فراهم آورند تا استان خراسان شمالی با وحدت بین مردم و مسؤولین بتواند به سوی رشد و توسعه با شتاب بیشتری پیش رود و آفتاب امید همچنان در دل این مردم مهربان و صبور تابیدن بگیرد بدون شک رسانه های دیداری، شنیداری و رسانه های مکتوب اعم از خبرگزاری ها و مطبوعات و به ویژه صدا وسیما می توانند بستر ساز این وحدت آفرینی باشند

طرحی نو دراندازیم

ونوس بهنود
خبرنگار استان

طی سال های گذشته مسئولان استان اردبیل کمبود اعتبارات را اساسی ترین دلیل تاخیر در پروژه های عمرانی این استان عنوان کرده اند. موضوعی که نقطه پایان بهانه گیری مردم و رسانه ها بوده و به نوعی وظیفه را بر هر مقام مسئولی تمام شده قلمداد کرده است.

با این شرایط استان اردبیل گام های لرزان خروج از محرومیت را در حالی طی می کند که عمر برخی پروژه ها متجاوز از ۲۰ سال شده و افزایش هزینه برآورد تکمیل پروژه در مقام مقایسه با آغاز به کار آن به حدی با جهش های قابل توجه همراه است که دست مدیران را بسته و مسیر هموار ابتدایی یک پروژه را به گردنه های پر پیچ و خمی که افق آن نامشخص است خاتمه داده است.

سفر رئیس جمهور به اردبیل در مرداد ماه سال گذشته فرصتی فراهم آورد تا این بهانه همیشگی به شور گذارده شود. مسئولان استانی خواستار تخصیص کامل اعتبارات مصوب شدند و این امر با موافقت هیئت دولت موجب شد تا تنها بهانه تاخیر در اجرای پروژه ها برای همیشه خاتمه یابد.

در این میان تامین اعتبار برخی پروژه های کلان نیز مورد بررسی قرار گرفت اما بعد از بازگشت رئیس جمهور وعده های تامین اعتبار این پروژه ها پا در هوا منتظر مصوبات، تصمیمات و رایزنی های پشت درهای بسته باقی ماند.

با این وجود همچنان مسئولان وعده گرا تاکید دارند که این استان به یک کارگاه بزرگ عمرانی تبدیل شده و سفر رئیس جمهور به عنوان آغاز گر جبهه ساخت و ساز و توسعه محسوب می شود، چیزی که در عمل نشانی از آن دیده نمی شود.

در طی ماه های اخیر وعده های تکراری تکمیل و افتتاح بسیاری از پروژه های خواب زده به مانند قبل پیوند خورده است. بار دیگر تاخیر در اجرای پروژه های عمرانی و وعده های بی فرجام، تعویق در کلنگ زنی ها و افتتاح ها که اصلی ترین آن عدم تحقق قول رئیس جمهور در افتتاح ویدئو کنفرانس بیش از ۶۰ پروژه است، بازگشتی به فضای رکود قبلی بود.

هر چند این مهم از سوی مدیران استانی پذیرفته نیست اما سوال شهروندان در تاثیرات یک ساله فعال سازی کارگاه عمرانی این استان همچنان بی پاسخ است.

سفرهای استانی رئیس جمهور، رئیس مجلس شورای اسلامی و وزرا در اسفند و نیمه اول فروردین ماه

وزرای بهداشت، تعاون و صنعت پیشتازان سفرهای استانی

برخی وزیران در سفرهای استانی فعال‌تر از بقیه بودند. اسفند و نیمه اول فروردین روزهای پر سفری برای وزارتی بهداشت، تعاون و نیرو بود. در این روزها البته رئیس جمهور و هیئت همراه نیز طبق روال سفرهای استانی خود را دنبال کردند. اما بودند وزارتی که جایشان در این سفرها یا کمرنگ بود و یا خالی. از این گذشته برخی استان‌ها هم کمتر مورد توجه هیئت دولت بودند. در ادامه مروری داریم به سفرهای استانی رئیس جمهور و وزرا.

اول اسفند

وعده وزیر بهداشت در سفر به بوشهر:

شعبه نوآوران سلامت در جنوب کشور راه‌اندازی خواهد شد

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یکم اسفندماه به بوشهر سفر کرد و در افتتاحیه پروژه‌ها و نشست با مسئولین شرکت کرد. وی در این سفر گفت: شعبه نوآوران سلامت در جنوب کشور نیز راه‌اندازی خواهد شد که استان بوشهر از جمله اولویت‌های این مرکز است.

دوم اسفند

وزیر تعاون در سفر به پاکدشت خبر داد:

هفت هزار میلیارد تومان در بیمه سلامت هزینه شده

به منظور افتتاح مجتمع ورزشی کارگران، علی ربیعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به پاکدشت سفر کرد. وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی در این سفر گفت: هفت هزار میلیارد تومان در بیمه سلامت هزینه شده به نحوی که امروز همه ایرانیان از دفترچه بیمه درمانی برخوردار هستند.

وعده وزیر راه در سفر به قزوین:

راه آهن قزوین به رشت سال ۹۵ افتتاح می شود

عباس آخوندی پس از افتتاح ۱۰ هزار واحد مسکن مهر در استان قزوین به خبرنگاران گفت: به منظور کاهش بار ترافیک جاده‌های پر تردد مصمم هستیم مسیرهای ریلی را دو خطه و چهار خطه کنیم. مسیر راه آهن قزوین به تهران دو خطه می شود که این کار در کاهش بار ترافیک این مسیر بسیار موثر است.

وزیر راه و شهرسازی اظهارداشت: پروژه ملی راه آهن قزوین، رشت به آستارا از سرعت خوبی برخوردار است و با مصوبه شورای اقتصاد امیدواریم منابع مالی خارجی از طریق فاینانس سال آینده تامین شود. در صورت تامین منابع اعتباری امیدواریم این شبکه ریلی تا پایان سال ۹۵ آماده بهره برداری شود.

پنجم اسفند

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در سفر به زنجان مطرح کرد:

هنوز به فرهنگ و هنردر کشور با دید سیاسی نگاه می شود

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در سفری به زنجان در پنجم اسفندماه سال گذشته که بیش از هر چیز برای افتتاح هنرستان هنرهای زیبای پسران زنجان صورت گرفت در چندین نشست مطالبی را در حوزه فرهنگ و هنر مطرح کرد. و در این سفر گفت:متاسفانه هنوز به فرهنگ و هنردر کشور با دید سیاسی نگاه می شود.هنوز خیلی از گروه ها و جریانات و گاهی باندهای سیاسی در حوزه فرهنگ و هنر تاثیرگذار هستند در حال حاضر هر روز شاهد حاشیه سازیها در حوزه فرهنگ و هنر کشور هستم. امر برنامه ریزان حوزه فرهنگ و هنر کشور را از کار اصلی خود در این حوزه که همان توسعه فرهنگی کشور است باز می دارد.

وی در این سفر گفت: در سال جاری اقدامات خوبی انجام شده و و بیش از ۷۰ فیلم درطول سال ساخته شد و ۲۰۰ فیلم هم مجوز ساخت گرفته است و یک امید در کشور پیدا شده و در این میان هنرمندان خودشان موازین را رعایت کنند.در حوزه کتاب قدم های خوبی برداشته شده است و سال گذشته ۶۶ هزار عنوان جلد کتاب مجوز چاپ گرفتند و از آغاز سال جاری تاکنون هم ۵۶ هزار جلد عنوان مجوز چاپ گرفتند.در کشور مجوز ۶ هزار و ۷۰۰ نشریه را داده ایم .

برای بازدید از مانور سپاه؛

رئیس مجلس به بندرعباس سفر کرد

رئیس مجلس شورای اسلامی برای بازدید از مانور سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در هرمزگان پنجم اسفندماه سال گذشته وارد بندرعباس شد. بررسی وضعیت استان هرمزگان و کمک به این استان در بودجه سال آینده نیز از دیگر اهداف این سفر بود.

ششم اسفند

سفر رئیس جمهور و هیئت همراه به قم

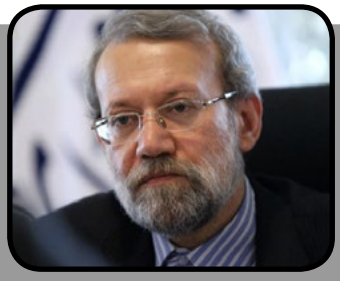

حجت‌الاسلام دکتر حسن روحانی صبح ششم اسفندماه برای دیدار با مردم قم و فضلا و طلاب و مراجع تقلید وارد قم شد.
رئیس جمهور در این سفر با اشاره به برنامه دولت در قم گفت: امروز کلنگ شروع عملیات ساخت راه آهن دو خطه برقی سریع السیر قم به اصفهان زده شد.
روحانی با اشاره به افتتاح صحن شرقی حرم مطهر نیز گفت: ۳۰ درصد این طرح قبلا اجرا شده و ۷۰ درصد در زمان دولت یازدهم بوده و بقیه هم در سال‌های ۹۴ و ۹۵ به اتمام خواهد رسید.
وی درباره افتتاح آزادراه قم گرمسار نیز گفت: این مسیر قبلا اجرا شده بود اما در این دولت تبدیل به آزادراه ۶ بانده شد تا تسهیل به زائران مشهد را به همراه داشته باشد.
وی در این سفر وعده داد تا رساندن آب از سد کوچری تا پایان فروردین سال آینده تکمیل شود تا مردم قم از لحاظ کیفیت و پایداری آب به شرایط مناسبی برسند.
همچنین وی خبر داد توسعه تصفیه خانه آب موجود اوایل سال ۹۵ بهره‌برداری خواهد شد.
در این سفر وزیر صنعت، معدن و تجارت ، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزیر راه و شهرسازی، وزیر جهاد کشاورزی، معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان میراث فرهنگی ، نیز رئیس جمهور را همراهی می کردند. در همین سفر بود که وزیر راه و شهرسازی در افتتاح مسیر آزاد راه قم گرمسار گفت: به زودی برقی کردن قطار تهران به مشهد به طول هزار کیلومتر آغاز می‌شود.

رئیس مجلس شورای اسلامی در هرمزگان

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه سفر به هرمزگان آیین افتتاح نخستین نمایشگاه فرصت های سرمایه گذاری شرکت کرد و گفت: آن قدر پروژه در کشور کلنگ زده شده و هم اکنون نیمه تمام است که تکمیل همه آنها عمر نوح می خواهد و در مجلس این بحث مطرح شده که پروژه های نیمه تمام به بخش خصوصی واگذار شوند تا شاهد تکمیل آنها باشیم.باید این نگاه را به استان ها منتقل کنیم که تا زمانی که خودشان وارد صحنه اقتصاد نشوند، شاهد شکوفایی اقتصادی نخواهند بود.

هفتم اسفند

رئیس مجلس شورای اسلامی در مازندران

علی لاریجانی در مراسم یادواره شهدای شهرستان عباس آباد و محمودآباد حضور پیدا کرد.

وزیر تعاون در مازندران:

وعده تورم یک رقمی دور از انتظار نیست

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز در دهمین جلسه شورای اشتغال در سالن شماره یک استانداری مازندران شرکت کرد و گفت: وعده تورم یک رقمی تا پایان کار دولت یازدهم دور از انتظار نیست، نباید پول پر قدرت و تسهیلات قرض الحسنه ای آن در جامعه تزریق شود.

نهم اسفند

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در شیراز

علی جنتی، وزیر فرهنگ ارشاد اسلامی با سفر به استان فارس در همایش اقتصاد هنرایران با اشاره به تدوین لایحه قانون حمایت از پدیدآورندگان آثار هنری شرکت کرد.

وزیر بهداشت در مشهد:

تکمیل پروژه های بهداشتی و درمانی کشور ۲۵ سال زمان نیاز دارد

حسن قاضی زاده هاشمی، وزیر بهداشت و درمان برای بازدید از سیزدهمین نمایشگاه بین المللی تجهیزات پزشکی در مشهد حضور افت و در حاشیه این دیدار گفت: برای تکمیل و اتمام پروژه های در دست احداث این وزارتخانه ۲۵ سال زمان نیاز است.

یازدهم اسفند

ابتکار در رامسر

معصومه ابتکار، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور در مراسم افتتاح ساختمان مرکز منطقه ای کنوانسیون رامسر شرکت کرد و گفت: حفاظت از تالابها نیازمند همکاری مشترک است گفت: پیام نشست امروز، منطقه ای و جهانی است و حفاظت از تالابها، دارای اهمیت اجتماعی، اقتصادی و صلح بین کشورهاست. دولت یازدهم توجه ویژه ای به حفاظت از تالابهای بین المللی کشور دارد. او همچنین از تخصیص ردیف اعتباری برای احیای تالابهایی که دچار آسیب شدند، خبر داد.

دوازدهم اسفند

بازدید وزیر و معاون اول رئیس جمهور از گروه صنعتی مپنا

معاون اول رییس جمهور به همراه وزیر نیرو، وزیر صنعت، معدن و تجارت و استاندار البرز از گروه صنعتی مپنا بازدید کردند.

در این بازدید سالن و خط تولید پره توربین بادی ۲ و نیم مگاواتی، کارگاه پرس صنعتی، تجهیزات نوین پوشش دهی، لکومتیو دیزل الکترونیک ایران سفر، لکومتیو دیزل هیدرولیک و همچنین اولین ژنراتور ۲۵ مگاوات با تکیه بر دانش و توانمندی داخلی افتتاح و به بهره برداری رسید.

چهاردهم اسفند

وزیر صنعت و معدن در قزوین

محمد رضا نعمت زاده ،وزیر صنعت معدن و تجارت در راس هیئتی برای بازدید از دو واحد صنعتی شهرستان دامغان و بررسی وضعیت صنعت وارد این شهرستان شد.

وزیر بلافاصله بعد از ورود به دامغان از شرکت خودرو سازان متین کویر بازدید و از نزدیک در جریان روند احداث این پروژه قرار گرفت. وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین از مجتمع عظیم فولاد کویر دامغان بازدید و در جریان روند پیشرفت احداث این پروژه صنعتی قرار گرفت. وی در ان سفر گفت: ۵۰ هزار طرح مجوزدار صنعتی در کشور درحال ساخت است

وزیر کشور در ملارد

عبدالرضا رحمانی فضلی،وزیر کشور به همراه اعضای ستاد مبارزه با مواد مخدر کشور طی سفر به شهرستان ملارد با حضور در مرکز اخوان صفادشت، ضمن سرکشی به بخشهای مختلف این مرکز اعم از سالنهای مراقبت، بخشهای درمانی و بازپروری و کارگاه های مهارت آموزی با تعدادی از مددجویان این مرکز گفتگو کرد.

پانزدهم اسفند

وزیر کار و تعاون در خراسان شمالی

علی ربیعی،وزیر کار، تعاون، رفاه و امور اجتماعی با حضور در خراسان شمالی از اجرای طرح توسعه مجتمع فولاد اسفراین خبر داد و گفت: با اجرای این طرح تولید این مجتمع یک سوم میزان فعلی افزایش می یابد.

وزیر صنعت در گرمسار

حمدرضا نعمت زاده، وزیر صنعت، معدن و تجارت طی بازدید از شهرک صنعتی علی آباد و در جلسه ای که به منظور رفع مشکلات صنایع منطقه گرمسار و ایوانکی در همان مکان برگزار شد با تاکید بر رشد ۷۰ درصدی صنعت در کشور گفت: متاسفانه کاهش درآمدهای دولت باعث شد بخش های عمده ای از تصمیمات ما در بخش صنعت متوقف شود.

رئیس مجلس شورای اسلامی در قم

دکتر علی لاریجانی ،رئیس مجلس شورای اسلامی همزمان با روز درختکاری، درمراسم آغاز عملیات اجرایی فاز اول درختکاری پارک بزرگ ثامن الائمه(ع) قم حضور یافت و گفت: با تأکید بر اینکه مسئولان در زمینه حل مشکلات فضای سبز قم توجه بیشتری داشته باشند، گفت: احداث پارک بزرگ ثامن الائمه(ع) تأثیر مثبتی در تلطیف شرایط

شانزدهم اسفند

وزیر بهداشت در خراسان شمالی

حسن قاضی زاده هاشمی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای افتتاح طرح توسعه بیمارستان بنت الهدی بجنورد، بخش بالینی و کلینیک ویژه دانشکده دندانپزشکی و همچنین مرکز بهداشتی و درمانی روستای دراقانلو به خراسان شمالی سفر کرد.همچنین بیمارستان ۴۸ تختخوابی آشخانه با حضور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مرکز شهرستان مانه و سملقان در غرب خراسان شمالی به بهره برداری رسید.

وزیر تعاون در خراسان شمالی خبر داد:

پیش بینی ۵۲ هزار میلیارد ریال اعتبار برای پرداخت یارانه تولید

علی ربیعی ،وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در نشست شورای اشتغال و سرمایه گذاری خراسان شمالی، با اشاره به سیاست های دولت تدبیر و امید در این راستا، اظهار داشت: پرداخت یارانه های نقدی به تمام افراد همانند دامی در برابر توسعه کشور عمل می کند به همین دلیل نیز دولت تدبیر و امید حذف گام به گام یارانه های نقدی را در دستور کار خود دارد. دولت در راستای رونق دهی به کسب و کار ۵۲ هزار میلیارد ریال اعتبار برای پرداخت یارانه به بخش تولید و کشاورزی پیش بینی کرده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در همدان و کرمانشاه

علی جنتی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی که به منظور شرکت در کنگره سید جمال الدین اسد آبادی به استان همدان سفر کرده بود، در مسیر بازگشت به تهران توقف کوتاهی در مجموعه استانداری کرمانشاه داشت و در این دیدار گفت: کرمانشاه باید تبدیل به پایتخت کتاب شود و مسئولین فرهنگی استان برای رسیدن به این هدف برنامه ریزی کنند.

هفدهم اسفند

وزیر بهداشت در گیلان:

کمبود نیروی انسانی از مشکلات حوزه بهداشت و درمان است

سید حسن قاضی زاده هاشمی ،وزیر بهداشت و درمان و آموزش پزشکی برای شرکت در مراسم افتتاح بیمارستان فوق تخصصی کودکان ۱۷ شهریور و بیمارستان ۳۲ تختخوابی شهرستان املش و افتتاح بیمارستان الغدیر شهرستان سیاهکل به گیلان سفر کرد و در این مراسم کمبود نیروی انسانی را از مشکلات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دانست و اظهار داشت: متاسفانه برنامه خاصی برای جبران کمبود نیروی انسانی در حوزه بهداشت و درمان وجود ندارد.

وی همچنین خبر داد در ۷۶ بیمارستانی که طی چند ماه آینده در سطح کشور به بهره برداری می رسد بالغ بر ۷ هزار نیروی انسانی استخدام و جذب بیمارستان های دولتی می شوند اما مشکل کمبود نیروی انسانی در حوزه بهداشت و درمان همچنان بر قوت خود باقیست.

نوزدهم اسفند

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در یزد

علی ربیعی ،وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در همایش و نمایشگاه جهت گیری اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در یزد شرکت کرد و گفت: در صورتی که افزایش بهره وری و سودآوری شرکتهای معدنی از جمله شرکت سنگ آهن مرکزی بافق افزایش پیدا کند، امکانات رفاهی و تفریحی کارکنان و کارگران این شرکتها نیز افزایش خواهد یافت.

وزیر تعاون در سمنان

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از استخر درحال ساخت «موج صددروازه» در مجموعه ورزشی کارگران شهرستان دامغان بازدید کرد و از نزدیک در جریان پیشرفت این پروژه قرار گرفت.

بیست و یکم اسفند

وزیر صنعت، معدن و تجارت در کرمانشاه

وزیر صنعت، معدن و تجارت در یک سفر دو روزه به استان کرمانشاه از واحدهای صنعتی و بازارچه های مرزی استان بازدید کرد.حضور در جلسه شورای هم خانواده در محل سازمان معدن و تجارت کرمانشاه و همچنین دیدار با آیت الله علما، امام جمعه کرمانشاه از دیگر برنامه های نعمت زاده در اولین روز سفر به کرمانشاه است.

وزیر جهاد کشاورزی در تبریز

محمود حجتی ، وزیر جهاد کشاورزی با سفر به تبریز در آیین گشایش خط تولید تراکتور سنگین درگروه صنعتی تراکتورسازی تبریز شرکت کرد با بیان اینکه خاک کشاورزی ایران روز به روز سفت تر می شود، گفت: با این حساب نیاز به تراکتورهای سنگین بیش از پیش احساس می شد که با همت گروه صنعتی تراکتورسازی تبریز توانستیم این محصول را تولید کنیم.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سمنان

علی ربیعی ،وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به سمنان سفر کرد و در آیین افتتاح ساختمان سه منظوره تأمین اجتماعی سمنان شرکت کرد و در این سفراز ایجاد یک هزار و ۵۰۰ فرصت شغلی جدید با سرمایه گذاری این وزارتخانه در سمنان خبر داد و گفت: این تعداد فرصت شغلی تا سال ۱۳۹۵ محقق می‌شود.

وزیر ارتباطات در آذربایجان

محمود واعظی ،وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در جریان سفر به آذربایجان شرقی از افزایش سهم بخش خصوصی در حوزه آی تی سی خبر داد.

بیست و سوم اسفند

رئیس سازمان میراث فرهنگی در شهرکرد

مسعود سلطانی فر ،معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای بازدید از پروژه گردشگری استان چهارمحال و بختاری از جمله پروژه اپانا هفشجان و حضور در نشست برنامه ریزی استان به شهرکرد سفر کردوی در این سفر گفت: وی در این سفر گفت: درآمد خالص کشور در حوزه گردشگری حدود ۲ درصد است.

بیست و پنجم اسفند

وزیر نفت در عسلویه:

صادرات نفت خام ایران با لغو تحریمها یک میلیون بشکه افزایش می یابد

بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت با حضور در عسلویه در آئین افتتاح فاز ۱۲ پارس جنوبی حضور یافت و گفت: با برداشته شدن تحریم‌ها اتفاقات زیادی رخ خواهد داد و می‌توانیم ظرف چند ماه تولید و صادرات نفت خود را یک میلیون بشکه در روز افزایش دهیم. وی خبر داد: پارس جنوبی تا پایان سال ۹۶ به بهره‌برداری کامل می‌رسد.

رئیس سازمان محیط زیست استان درایلام

معصومه ابتکار با سفر به استان ایلام در جیان مسائل زیست محیطی این استان قرار گرفت.

بیست و ششم اسفند

رئیس جمهور فاز ۱۲ پارس جنوبی را افتتاح کرد

رئیس جمهور در آئین افتتاح فاز ۱۲ پارس جنوبی حضور یافت و به صورت نمادین یک قفل را با کلید باز کرد تا سمبلی از باز شدن قفل‌های مشکلات در این منطقه باشد.

وزیر بهداشت در شهر ری خبر داد:

۱۰۰۰ آمبولانس به بخش اورژانس کشور افزوده می شود

سید حسین قاضی زاده هاشمی وزیر بهداشت در آستانه آغاز سفرهای نوروزی مردم، از پایگاه ۳۱۶ اورژانس مستقر در عوارضی اتوبان تهران – قم بازید به عمل آورد.

بیست و هشتم اسفند

رئیس سازمان میراث فرهنگی در قم

مسعود سلطانی فر معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای افتتاح و راه اندازی فاز دوم بوستان و کمپینگ مسافران فدک و آب نمای بزرگ خیابان شهدای هسته‌ای قم در این شهر حضور یافت.

معاون رئیس جمهور در شهر ری خبر داد:

توسعه خطوط ریلی مورد توجه ویژه رییس جمهور است

اسحاق جهانگیری،معاون اول رئیس جمهور در سفر به شهرری در مراسم افتتاح سیستم هوشمند در مسیر تهران-مشهد شرکت کرد و گفت: توسعه خطوط ریلی مورد توجه ویژه رییس جمهور است

عباس آخوندی،وزیر راه و شهرسازی هم جهانگیری را همراهی می کرد.

اول فروردین

وزیر ارتباطات در بوشهر

محمود واعظی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در آئین افتتاح شبکه دسترسی پرسرعت نقاط دولتی استان بوشهر شرکت کرد.

سوم فروردین

وزیر کشور در خراسان رضوی

وزیر کشور روند امدادرسانی در محورهای خراسان رضوی را بررسی کرد.

رئیس جمهور در گرمسار

رئیس جمهور از پایگاه امداد و نجات جاده ای آرادان بازدید کرده و در جریان نحوه خدمت رسانی به مسافران نوروزی قرار گرفت.

ششم فروردین

وزیر نفت در بوشهر

بیژن نامدار زنگنه از فازهای پارس جنوبی دیدن کرد.

نهم فروردین

رئیس جمهور به قشم سفر کرد

رییس جمهوری از پروژه تولید همزمان آب و برق قشم بازدید کرد و همچنین بیمارستان ۱۶۰تختخوابی پیامبر اعظم(ص) قشم افتتاح شد. در این بازدید محمد نهاوندیان رئیس دفتر رئیس جمهوری، عبدالرضا رحمانی فضلی وزیر کشور، سید حسن قاضی زاده هاشمی وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی، اکبر ترکان دبیر شورای عالی مناطق آزاد، محمد فروزنده و همچنین جمعی دیگر از مسوولان وی را همراهی کردند.

وزر نیرو در مشهد

حمید چیت چیان وزیر نیرو در مراسم بهره برداری از پست پست برق کامپکت ناظریه در مشهد مقدس حضور یافت.

یازدهم فروردین

وزیر بهداشت در خرمشهر

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به خرمشهر سفر کرد و از کاروان راهیان نور و باغ موزه دفاع مقدس خرمشهربازدید کرد.

دوازدهم فروردین

رئیس سازمان میراث فرهنگی در ساری مطرح کرد:

سهم نیم درصدی درآمد ایران از گردشگری خارجی

سلطانی فر رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری در نشست صمیمی با سرمایه گذاران حوزه گردشگری مازندران حضور یافت.

وزیر علوم در مازندران

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزیر علوم، تحقیقات و فناوری از طرح پرورش ماهی در قفس در نوشهر بازدید کردند.

هفدهم فروردین

ابتکار در کرمانشاه

با حضور رئیس سازمان محیط زیست کشور، در کرمانشاه معضلات زیست محیطی و خصوصا معضل چندساله ریزگردها مورد بحث و بررسی قرار گرفت

گزارش ویژه فروردین ماه

در گفتگو با کارشناسان سیاسی مطرح شد:

جیش‌العدل؛ پلی میان تروریست غربی و تفکرات افراطی منطقه

میلاد جهان تاب

با پیروزی انقلاب اسلامی، دشمن همواره در صحنه های مختلفی با رصد اتفاقات اوایل انقلاب در اهواز، شلوغی های کردستان، ترورهای کور، انفجار، هشت سال تحمیل جنگ، تحریم و اجیر کردن گروهک های تروریستی به ویژه از دهه ۸۰ به بعد در سیستان و بلوچستان در صدد ضربه زدن به ثبات ملی و گسست امنیتی جمهوری اسلامی ایران است.

چرایی این اقدام ها برای هر کس علامت سوال بزرگی است که چگونه این تروریست ها و اشرار از خاک پاکستان به راحتی برای ضربه زدن به ایران و ایرانی استفاده می کند

انقلاب اسلامی ایران با ظهور خود در یک فضای دو قطبی نظم جهانی، با برافراشتن پرچم استقلال، مدعی بازگشت به یک وضعیت چندقطبی در فضای بین الملل بود که این مساله، منافع دو ابرقدرت آن روز را به خطر می انداخت.

با پیشرفت انقلاب ایران و نفوذ آن در دل منطقه، اصلی ترین شعار انقلاب، یعنی صدور آن به فضای منطقه ای در درجه اول و فضای بین الملل در درجه دوم، محقق شده است و این باعث شده است تا غربی ها و بطور خاص آمریکا بیش از پیش احساس خطر کنند

این احساس خطر آمریکا از استقلال ایران و تبدیل شدن آن به قدرت منطقه ای، زمانی کامل تر درک می شود که نیم نگاهی به وضعیت ژئوپلیتیکی دنیای امروز بیاندازیم.

دنیایی که در آن قدرتهای نوظهوری (عمدتا در شرق) همچون چین، روسیه، هند، و ایران در حال شکوفا شدن هستند و این قدرتها در حال تبدیل خود به وزنه های مهمی در عرصه های مختلف اعم از اقتصادی، سیاسی و نظامی هستند

در اینجا ما می بینیم که یک ائتلاف شرقی علیه غربی شکل می گیرد و این ائتلاف از نظر آمریکایی ها و غربی ها بایستی هرطور که هست، از هم گسسته شود

شیوه های از هم گسستن این ائتلاف زیاد است اما یکی از مهمترین راه حل هایی که آنان در نظر گرفته و در حال اجرای آن نیز هستند مشغول کردن این دولتهای نوظهور به مسائل داخلی خودشان است.

در اینجا آنچه در نظر گرفته می شود گروه های قومی و مذهبی افراطی و جدایی طلب هستند که با استفاده از سیاست های هویتی تحریک شده و یا شست و شوی مغزی شده اند

لذا ظهور گروه هایی همچون جندالله و جیش العدل، درگیری مرام و مسلکی در هند طایفه ای در پاکستان را در زمره این سیاست های بازدارنده غربی ها است که در راستای استراتژی دشمنان عزت خواهی ایرانیان، یعنی سرگرم کردن ایران و دیگر دولتهای نوظهور منطقه ای به مسائل خودشان به کنشگری می پردازند

دکتر احمد نادری عضو هیات علمی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران در این باره می گوید: تجربه ساختن پدیده ای بنام جهادگرایان متعصب وابسته به مذهبی خاصی، تجربه ای بی نظیر در سیاست های تاریخ ایالات متحده تلقی می شود، چرا که با ساختن آن، ایالات متحده توانست در فضای جنگ سرد، نظم دو قطبی دنیا را در منطقه ای حساس حفظ کرده و حتی به سوی فروپاشی رقیب گام بردارد.

وی افزود: یکی از دلایل فروپاشی شوروی، جنگ فرسایشی آن با مجاهدان افغان و پدیده ای که به آن «افغانهای عرب» می گویند بود و پس از فروپاشی شوروی و بوجود آمدن نظم جدید، این پدیده که می توانست مانند شمشیری دولبه عمل کند تا حدودی از دست ایالات متحده خارج شد و نیاز بود تا کنترل بر این گروه ها دوباره مهیا شود

این استاد دانشگاه افزود: با پراکنده شدن جهادگرایان و فعالیت القاعده در سرتاسر جهان اسلام، از جمله در دوردست ترین مناطق شبه جزیره عربستان و آفریقا، غرب و آمریکا احساس کردند که یکبار دیگر بایستی آنان را جمع کرده و تحت نفوذ خود بگیرند لذا سوریه میدانی بود که غرب می توانست در آن با خیال راحت القاعده و سازمانهای سلفی مشابه آنرا گردهم آورد تا هم آنان را تحت کنترل داشته باشد و هم از قدرت و پتانسیل آنان برای حفظ نظم بین الملل استفاده کند

وی اضافه کرد: لذا سوریه در اینجا تبدیل به خط گسل درگیری های بین المللی شد در این نزاع ما دو محور اصلی را مشاهده می کنیم: محور غربی-عربی (که طرفدار حفظ وضع موجود نظم بین الملل است) و محور مقاومت (که سعی در برهم زدن نظم موجود و حرکت به سوی نظم دوقطبی دارد).

> **آنچه مسلم است این است که در اینجا ایران در کشورهای محور مقاومت تعریف می شود و در راستای تغییر نظم بین الملل به پا خواسته است و شیوخ عرب در کشورهای طرفدار وضع موجود بین الملل. طبیعی است که کشورهای طرفدار وضع موجود، بخواهند از پتانسیل های قومی و مذهبی درون ایران استفاده کنند**

نادری گفت: ساخت این جریان با کمکهای مالی بی دریغ شیوخ عرب در اوایل دهه هشتاد میلادی بود و این ارتباط میان شیوخ و اعضای سازمانهای تروریستی سلفی همچنان حفظ شده است، چرا که این شیوخ با همکاری آمریکا و متحدین غربی خود به ساخت آنها مبادرت ورزیدند لذا تعجبی ندارد که هم اکنون که ما می بینیم حتی در خود این سازمانهای تروریستی هم تکثر بوجود آمده است و سرنخ این جریانات در دست کشورهایی همچون عربستان و قطر و برخی دیگر از شیوخ عرب باشد

وی یاد آور شد: آنچه مسلم است این است که در اینجا ایران در کشورهای محور مقاومت تعریف می شود و در راستای تغییر نظم بین الملل به پا خواسته است و شیوخ عرب در کشورهای طرفدار وضع موجود بین الملل، طبیعی است که کشورهای طرفدار وضع موجود، بخواهند از پتانسیل های قومی و مذهبی درون ایران استفاده کنند تا در راستای استراتژی بازدارندگی ایالات متحده ایران را با مشکلات امنیتی روبرو سازند ساختن گروهکهای تروریستی و حمایت تمام عیار مالی و لجستیکی و رسانه ای از آنها، کاری است که شیوخ عرب در راستای سفارش اربابان آمریکایی خود انجام می دهند

● تروریست چند لایه/ جیش العدل گروهی تکفیری با تفکرات تجزیه طلبانه همسو با غرب

یک دکتر جامعه شناسی سیاسی در این باره می گوید: تعاریفی از این گروه های افراطی تند رو وجود دارد که نه دست ساخته آمریکا نه یک جریان گروهکی است، بلکه یک جریان اجتماعی است که با یک پشتوانه فکری در جامعه اسلامی حضور دارند این جماعت با هر گرایش که باشند، مدعی احکام هستند و به آیات و روایات قرآن و احادیث نبوی متوسل می شوند

دکتر احمد پیشه ور بیان کرد: آن ها جماعت واحدی نیستند گروه های زیادی هستند که در شیوه و برنامه و برخی از افکار با هم اختلاف دارند اما از خشونت نظامی استفاده می کنند تمام مردم را تکفیر می کنند اعم از افراد و جماعت ها و حکام.

وی افزود: آنان بر این اعتقادند که حتی مردم عادی، چون حکومت کافر را تکفیر نمی کنند آن ها هم کافر هستند سرآغاز کار این جماعت، تکفیر و پایان آن هم کشتن است چرا که در این نگرش هر کس کافر شد، حکمش قتل و خونش مباح است.

عضو هیات دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان می گوید: در ادبیات سیاسی گروههایی مانند جیش العدل با عنوان گروه های تروریستی شناخته می شوند گروه های تروریستی یکی از اشکال اعمال خشونت سیاسی محسوب می شوند که معمولا خشونت را از راه ترور، به صورت مسلحانه و غیر متعارف بسط می دهند

وی یاد آور شد: در اندیشه تکفیر سه اشکال وجود

دارد اشکال در فهم جهاد اشکال در فقه شورش بر ضد حاکم و اشکال به تغییر منکر با توسل به زور. ریشه نگرش های تند افراطی ابتدا در شبه قاره هند ایجاد شد که این نگرش قدیمی تر بوده و بیشتر به تشکیل پاکستان برمی گردد. بعد از آن طالبان در چارچوب خاصی ظهور کرد، طالبان بر پایه ضدیت با روسیه شکل گرفت، نسل دوم القاعده بودند که بر پایه ضدیت با آمریکا ایجاد شدند و نسل سوم، داعش هستند که ضدیت با ایران، ضد شیعه اند و گرایش به فرقه گرایی دارند.

پیشه ور گفت: گروهک های تروریستی جندالله و جیش العدل نیز بخش از این تفکرات افراطی است که در صدد ضربه زدن به جمهوری اسلامی ایران و امنیت ملی کشور هستند.

این استاد دانشگاه گفت: منطقه بلوچستان پاکستان سال هاست محفلی برای تحرکات گروههای تندروی اسلام گرا در منطقه شده است، اکنون و پس از گذشت چندین سال از متلاشی شدن گروهک «جندالله»، گروهی دیگر موسوم به «جیش العدل» که خود را ارتش «برابری عدالت و برابری» معرفی می کند، متولد شده است.

پیشه ور افزود: گروههایی مانند جیش العدل معمولا دو شیوه یارگیری شناخته شده دارند، چون این گروهها در زمینه قوم گرایی و طرح مطالبات قومی و مذهبی فعالیت می کنند عموما در برخی نشستها، ملاقات ها و انجمن های مقطعی به انتخاب نیروهای وفادار خود دست می زنند، نمونه مشهور اینگونه گروههای در ادبیات سیاسی جهان نیزباسک ها هستند.

وی گفت: راه دیگر عضوگیری برای گروههای تروریستی مانند جیش العدل در ادبیات سیاسی استفاده از بقایای سایر سازمانهای منطقه ای، قومی و یا انشعابات آنها و یا مافیای قاچاق مواد مخدر است.

این دکتر جامعه شناس بیان کرد: تشکیل گروههای زیر زمینی مانند جیش العدل را شبکه های کوچکی از اعضا اتخاذ می کنند که در اغلب موارد خود را در حکم خانواده می بینند. در همه این گروههای التزام به گروه از طریق سازو کار پیچیده ای صورت می گیرد که امکان بریدن از گروه را به حداقل می رساند.

وی گفت: اعضای گروه هایی مانند جیش العدل یا باید طبق سازو کارهای تعریف شده گروه به جنایات و اعمال تروریستی دست زنند یا در صورت ترک ساز و کارها، سرنوشت ترسناکی خواهند داشت.

وی گفت: بر همین اساس معنای مسئولیت در گروههایی مانند جیش العدل از این قرار است «وفاداری به ایدئولوژی سازمان و الگوی عمل مشخص شده رهبران گروه بر پایه ایدئولوژی و وفاداری به اعضای خانواده» مخصوصا آنان که دیگر در گروه نیستند، چه آنانکه مرده اند و چه آنان که در زندان به سر می برند که این معنای مسئولیت اقدام های کور مختلف را در پی داشته است.

جیش العدل چیست و چگونه بوجود آمد؟

شکل گیری گروهی مانند جیش العدل خارج از سیستم بین المللی قابل توضیح نیست. بدون شک جیش العدل مانند سلف خود جندالله با حمایتهای مالی نظامی و امنیتی کشورهای عرب منطقه توانسته است به بسیاری از اقدامات تروریستی جامعه عمل بپوشاند، البته نباید از حمایتهای امنیتی و مالی ناتو و سایر شبکه های جاسوسی بین المللی چشم پوشید.

جیش العدل شاخه ای از گروهک تروریستی جند

الشیطان به سرکردگی عبدالمالک ریگی است که چندی پیش متلاشی و سرکرده این گروهک به دار مجازات آویخته شد.

گفتنی است گروهک تروریستی «جند الشیطان» به سرکردگی عبدالمالک ریگی، عملیات های تروریستی متعددی را داخل خاک ایران انجام داد و صدها زن و کودک ایرانی اعم از شیعه و سنی را به خاک و خون کشید. البته گروهک ریگی نیز مانند جیش العدل سابقه در به شهادت رساندن مرزبانان ایرانی و حمله به پایگاه های مرزی ایران داشته است که شهادت هشت مرزبانی اخیر در مرزهای جنوب شرقی ایران نیز چهره کریه دیگری از این گروه نشان داد.

> **سرکرده گروهک تروریستی جیش العدل همچنین بارها در پیام های مختلف مدعی شده است که با گروهک های معاند و ضد انقلاب هم سو شده و مدعی می شود برای براندازی نظام جمهوری اسلامی باید در طرحی که او و همپالگی هایش در ترور سربازان و مردم ایران طراحی کرده، کمک کنند تا عملی شود**

طبق اساس نامه گروهک تروریستی جیش العدل»، ادعا شده است: «جیش العدل با نام مخفف» جیش» یک جنبش دفاعی (نظامی)، سیاسی و فرهنگی است که بر اساس اصل دفاع از دین و دنیای مردم بنا نهاده شده است».

جالب است که این گروهک تروریستی که خود را نماینده اهل سنت دانسته و مدعی است برای سربلندی ایران تلاش می کند با اقدامات تروریستی در شهرهای مرزی ایران، ده ها کودک و شهروند بی گناه ایرانی که بسیاری از آن ها به» اهل سنت» تعلق دارند را به شهادت رسانده اند.

این سازمان که صراحتا هدف خود را مبارزه با ایران و نظام جمهوری اسلامی می داند معتقد است برای رسیدن به هدف خود از تمام طرق و روش ها اعم از نظامی، سیاسی و فرهنگی و تبلیغاتی استفاده خواهد کرد.

جیش العدل تاکنون چندین عملیات تروریستی در مناطقی از جمله» راسک»، «سرباز»، «سراوان» و» میرجاوه» و اخیرا «نگور» داشته است.

سرکرده جیش العدل کیست؟

سرکرده گروهک تروریستی» جیش العدل» فردی است بنام صلاح الدین فاروقی، او نیز مانند ریگی به گونه ای رفتار می کند که گویا در مناطق جنوب شرقی ایران یعنی در استان سیستان و بلوچستان به سر می برد اما به نظر می رسد بیشتر وقتش را در خاک پاکستان، اما در نزدیکی مرز ایران حضور دارد. فاروقی مانند مفتی های وهابی همفکر و هم عقیده خود که دستور قتل کودکان و مردم بی گناه سوریه را صادر می کنند یا فتوای جهاد نکاح می دهند، در پیام خود که روز عید فطر منتشر شد، به حمایت از تروریست های سوریه

پرداخته و از دوستان خود می خواهد برای حضور در سوریه آماده شوند.

سرکرده گروهک تروریستی جیش العدل همچنین بارها در پیام های مختلف مدعی شده است که با گروهک های معاند و ضد انقلاب هم سو شده و مدعی می شود برای براندازی نظام جمهوری اسلامی باید در طرحی که او و همپالگی هایش در ترور سربازان و مردم ایران طراحی کرده، کمک کنند تا عملی شود.

وی به دوستان تجزیه طلب خود اعلام می کند آماده است تا جنگ را به داخل ایران سوق داده و زمینه جنگ را در بلوچستان و کردستان فراهم کنند تا بتوانند جبهه ای بزرگ علیه ایران تشکیل دهند.

جیش العدل چگونه حمایت می شود؟

همانگونه که گفته شد جیش العدل پس از متلاشی شدن جند الشیطان بوجود آمد گروهک جند الشیطان با اهداف اجرای عملیات های تروریستی و خرابکارانه در منطقه جنوب شرق کشور تشکیل شد و تحت حمایت کشورهایی نظیر آمریکا، عربستان و پاکستان فعالیت های خرابکارانه خود را اجرا می کرد.

به نظر می رسد گروهک جیش العدل که در مرزهای پاکستان آمد و شد می کند از این موضوع بی بهره نباشد.

این در حالی است که عبدالستار دوشوکی مدیر مطالعات بلوچستان در لندن، پس از انجام عملیات تروریستی اعضای گروهک تروریستی جیش العدل مصاحبه ای را با یکی از حامیان اصلی و تریبون عبدالمالک ریگی یعنی تلویزیون بی بی سی فارسی انجام داد.

به ادعای این فرد، بعد از اعدام عبدالمالک ریگی، گروهک جندالشیطان به چند شاخه تبدیل شد، از جمله گروهک انصار و چند گروهک ضد ایرانی دیگر، گروهک تروریستی انصار که به سرکردگی» صلاح الدین فاروقی تشکیل شده بود، پس از مدتی به جیش العدل تغییر یافت.

عبدالستار دوشوکی اذعان می کند بسیاری از کسانی که عضو گروهک تروریستی جندالشیطان بوده اند هم اکنون با جیش العدل همکاری می کنند.

گزارش ویژه فروردین ماه

گفتگو با استاندار لرستان درباره تلخ و شیرین های سال ۹۳

وقتی کسی به استاندار عیدی نمی دهد

صدیقه حسینی

سال ۹۳ لرستان شاهد سفر نزدیک به ۷۰ مسئول ملی بود، مسئولانی از رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه گرفته تا معاونان رئیس جمهور، وزرا و معاونان وزرا؛ سالی که لرستان به لحاظ رفت و آمد مسئولان ارشد کشور شاهد رکود زنی خوبی بود تا استاندار لرستان بنای فعالیت هایش را بر استفاده از ظرفیت مسئولان ملی برای گره گشایی از مشکلات استان بگذارد.

از روزی که هوشنگ بازوند لباس استانداری لرستان را به تن کرد نزدیک به ۱۸ ماهی می گذرد، ۱۸ ماهی که فراز و نشیب های زیادی داشت تا در این مدت سال ۹۳ را بتوان نخستین سالی دانست که بازوند توانست بخشی از برنامه های خود را اجرایی کند.

بازوند در شرایطی در روز هفتم مهرماه سال ۹۲ معارفه شد که نیمی از این سال گذشته بود و عملا با توجه به بسته شدن بودجه و اعتبارات پروژه ها می بایست تلاش خود را برای حرکت در مسیر پیش بینی شده و تحقق برنامه ها به کار می گرفت.

با این تفاسیر سال ۹۳ و کارنامه هوشنگ بازوند در این سال را می توان نخستین گام جدی وی در حوزه مدیریتی استان ارزیابی کرد هر چند که در این مدت منتقدان و موافقان زیادی در باب عملکرد استاندار لرستان سخن گفته اند ولی خودش سال ۹۳ را سالی راضی کننده می داند. در کنار رفت و آمد مسئولان دولتی، لرستان محل عبور و مرور قشر دیگری بود که استاندار برای تغییر معبر توسعه می خواست پرچمداری را به آنها بسپارد و این افراد کسی جز سرمایه گذاران بخش خصوصی نبودند تا اتفاقات خوبی نیز در این زمینه رقم بخورد.

آنچه در مجموع امروز از کارنامه هوشنگ بازوند استاندار لرستان پیش روی افکار عمومی لرستان قرار دارد از یک سو مدافعان فراوانی دارد و از سوی دیگر منتقدانی هستند که از برخی حوزه های کاری وی انتقاداتی را مطرح می کنند تا استاندار لرستان بارها در صحبت هایش ضمن قبول برخی نقاط ضعف از منتقدانش بخواهد که منصف باشند و گام های برداشته شده را هم ببینند.

تحویل سال در دقیقه ۹۰!

به هر روی روزهای پایانی تعطیلات نوروز فرصتی بود برای گفتگویی یک ساعته با هوشنگ بازوند استاندار لرستان که حالا به قول خودش در هجدهمین ماه مسئولیتش قرار دارد، ۱۸ ماهی که شماره تک تک روزهایش را دارد. فضای پرسش و پاسخی کوتاه فراهم شد تا ضمن طرح برخی سوالات نوروزی، از استاندار بخواهیم پیرامون تلخ و شیرین سال ۹۳ و حواشی آن صحبت کند.

> **هوشنگ بازوند می گوید که بیشتر عیدی می دهد و امسال هم از هیچ کسی عیدی نگرفته است. از عیدی های دوران کودکی اش هم خاطره خاصی در ذهن ندارد و البته می گوید که وقتی بچه بوده عیدی زیاد می گرفته ولی خیلی خاص نبوده اند که بخواهد در ذهنش باقی بماند**

به سبک مصاحبه های نوروزی حرفهایمان را با هوشنگ بازوند از سال تحویل شروع می کنیم، بازوند می گوید که به مراسم سال تحویل در کنار خانواده اش در دقیقه ۹۰ رسیده است.

استاندار لرستان که تا ۱۰ دقیقه پیش از آغاز سال نو در شبکه افلاک مهمان خانه های مردم لرستان بوده است برای ملحق شدن به سفره هفت سین خانواده تمام تلاش خود را کرده است تا در سه دقیقه مانده به لحظه تحویل سال به جمع همسر و فرزندانش بپیوندد.

موضوع سوال: تعطیلات خود را چگونه گذراندید؟

به سبک انشاهای دوران دبستان از استاندار لرستان می پرسیم که تعطیلات خود را چگونه گذرانده است؟ تا بازوند بگوید که چهار روز اول سال جدید را مشغول به کار بوده، کارهایی از تشکیل جلسات ستاد اجرایی سفر، سرکشی از روند فعالیت دستگاههای عضو ستاد و روند ارائه خدمات به گردشگران و مسافران نوروزی.

بازوند با یادآوری اینکه از روز چهارم تا هشتم فروردین ماه به همراه خانواده برای زیارت راهی مشهد مقدس شده اند با لبخندی می گوید که چهار روزی نایب الزیاره مردم لرستان در مشهد بوده اند و دوباره به دفتر کارش برگشته است.

از عیددیدنی های مرسوم می پرسیم، اینکه اولویت با خانواده همسرش بوده یا خانواده خودش! هوشنگ بازوند می گوید که از ابتدای تعطیلات هنوز فرصتی برای دید و بازدید از اقوام پیدا نشده است و با کمی تامل می گوید که تقریبا هیچ جایی نرفته اند نه منزل اقوام خودشان و نه عیددیدنی خانواده همسرش.

وقتی کسی به استاندار عیدی نمی دهد!

از استاندار لرستان راجع به مشارکت در امور خانه می پرسیم و اینکه در خانه تکانی چقدر همراه همسرش بوده است تا با ابراز تاسف بگوید که مطلقا در این زمینه کمک نکرده است؛ البته آخر حرفهایش زیرلب می گوید شاید هم خوشبختانه! هوشنگ بازوند می گوید که بیشتر عیدی می دهد و امسال هم از هیچ کسی عیدی نگرفته است. از عیدی های دوران کودکی اش هم خاطره خاصی در ذهن ندارد و البته می گوید که وقتی بچه بوده عیدی زیاد می گرفته ولی خیلی خاص نبوده اند که بخواهد در ذهنش باقی بماند.

اولین کسی که به بازوند سال نو را تبریک گفته یکی از دوستانش بوده که از تهران به صورت تلفنی سال را تبریک گفته است و بعد هم خانواده اش که سال را در کنار آنها تحویل کرده است.

تعویض جای سرمایه گریزی و سرمایه پذیری

استاندار لرستان از روزهای سال ۹۳ هم می گوید، از تلخی ها و شیرینی های این سال، معتقد است که سال گذشته سال خوب و راضی کننده ای بوده و علت این ارزیابی را احیای ظرفیت های خوابیده استان می داند، کلید واژه ای که طی یکسال گذشته در ادبیات هوشنگ بازوند جای ثابتی داشته است.

بازوند یادآوری می کند که در حوزه سرمایه گذاری لرستان سال ۹۳ شاهد اتفاقات و حرکت های خوبی بوده تا استانی که با سرمایه گذاری غریب و بیگانه بوده است حالا به سمتی برود که جای سرمایه گریزی سالهای قبل را سرمایه پذیری بگیرد.

استاندار البته تاکید می کند که هنوز روند سرمایه پذیری در استان با سطح مطلوب فاصله داشته ولی اطمینان دارد که مسیر درستی طی شده

و اقدامات خوبی انجام شده است تا با رضایتی بگوید: حداقل دیگر لرستان را در میان استانهای سرمایه گریز نمی بینم.

شیرینی های ۹۳ به روایت استاندار لرستان

بازوند از ظرفیت هایی می گوید که به قول خودش خوابیده بوده و حالا بیدار شده است. از زمینی که کنار میدان کیو ۱۰ سال تمام تبدیل به زباله دانی شده و الان با سرمایه گذاری ۴۰۳ میلیارد تومانی بخش خصوصی قرار است شاهد سبز شدن برج های دوقلوی شهر خرم آباد باشد.

استاندار لرستان از محصولات گلخانه ای می گوید که هشت سال تعطیل بود و بالاخره سال ۹۳ راهی بازار لرستان شد تا بخشی از فارغ التحصیلان بخش کشاورزی بتوانند در این محل مشغول به کار شوند.

از بازوند می پرسیم که کدام کار بر زمین مانده انجام شد که احساس کرده باری از روی دوش لرستان برداشته شده است. اول می گوید از دو کار صورت گرفته خیلی راضی است، بعد کمی فکر می کند عدد دو را به سه تغییر می دهد؛ آخرش هم در مجموع چهار پروژه را نام می برد که به قول خودش عملیاتی شدن آنها خیلی برایش شیرین بوده است.

پروژه هایی که استاندار لرستان از آنها به عنوان شیرینی های سال ۹۳ نام می برد مثل همه سخنرانی های بازوند از احیای مجتمع کشت و صنعت بعد از ۱۵ سال تعطیلی آغاز می شود، پروژه ای که بازوند معتقد است می تواند منشا تحول خوبی در لرستان باشد.

سال ۹۳، سال خوبی بود...

استاندار لرستان از آغاز به کار راه آهن بعد از سالها تعطیلی می گوید و اینکه این پروژه بالاخره از رویا خارج و اجرایی شد، هرچند که همچنان باید پیگیر بود تا این پروژه به سرانجام برسد.

بازوند در رتبه های بعدی شیرینی های سال ۹۳ نوبت را به برج های دوقلوی کیو می دهد و احیای فرودگاه ۷۰ ساله خرم آباد که معتقد است هیچ گاه در طول عمرش به اندازه امروز شاهد این تعداد پرواز نبوده است، فرودگاهی که امروز برای خودش یک هواپیمای اختصاصی دارد تا استاندار لرستان وعده بدهد که سال ۹۴ خط پروازی خرم آباد به نجف و کربلا راه اندازی خواهد شد.

بازوند از سرمایه گذاری هزار میلیاردی دولت در سال ۹۳ هم صحبت می کند و به ریز جزئیات این رقم را می گوید، از تخصیص ۹۰ درصدی که به اندازه تخصیص های سه سال گذشته بوده تا اعتبارات استانی و حوزه حوادث که معتقد است طی سالهای گذشته این ارقام بی سابقه بوده است.

دریافت تسهیلات صندوق توسعه ملی که از رقم صفر در سال ۹۱ و شش میلیارد در سال ۹۲، تنها در بخش کشاورزی به ۸۷ میلیارد در سال ۹۳ رسیده، از دیگر اتفاقاتی است که سال ۹۳ را برای هوشنگ بازوند رضایتبخش کرده است تا استاندار لرستان با مرور همه روزهای این سال بگوید که در مجموع «سال ۹۳، سال خوبی بود...»

۳ گروهی که بازوند تلاش کرد آنها را قانع کند!

حرفهای بازوند در زمینه توفیقات سال ۹۳ و شیرینی های این سال که تمام می شود سراغ تلخی هایش می رود، تلخی هایی که استاندار با مکثی کوتاه برای طرحشان مقدمه ای می آورد. وی از شگرد خود در بحث توسعه استان می گوید و اینکه روال نسبت به گذشته تغییر کرده است و دنبال این است که توسعه توسط مردم و با مشارکت مردم صورت بگیرد.

بازوند سراغ حرفهای همیشگی اش می رود و از تعریف معبر جدیدی برای توسعه استان با مشارکت بخش خصوصی می گوید و معتقد است که معبر قبلی توسعه لرستان که متولی آن دولت بوده نتیجه بخش نبوده است و حالا برای تغییر متولی توسعه باید سه گروه را راضی و قانع کند.

سه گروهی که بازوند معتقد است که برای تغییر معبر توسعه استان باید قانع شوند اول افکار عمومی است و در رتبه های بعدی نخبگان و سیاسیون و مدیران و کارمندان دولت قرار دارند. استاندار می گوید اولین گروهی که تغییر معبر توسعه لرستان را پذیرفته افکار عمومی بوده که البته وزن آن نسبت به دو گروه بعدی بیشتر است.

پاسخ استاندار در زمینه تلخ ترین وقایع سال ۹۳

بازوند از نخبگان و سیاسیون می گوید که به ظاهر برای تغییر معبر توسعه اعلام موافقت و تمایل کرده اند ولی در عمل برخی از آنها حواشی نیز ایجاد کرده اند به اینجای حرفهایش که می رسد می گوید که پاسخ سوال پرسیده شده در مورد تلخ ترین وقایع سال ۹۳ همین حاشیه ها است.

استاندار این حاشیه سازی را ناشی از فقر مطالبه گری می داند و می گوید که این حواشی وقایع تلخی است که مانند ترمزی برای توسعه استان می ماند.

دست اندازهایی که استاندار از آنها سخن گفت

بازوند از حاشیه سازی ها با عنوان «دست انداز» برای حرکت به سمت توسعه استان یاد می کند و در پاسخ به این سوال که آیا حواشی وی را عصبانی کرده است یا نه؟ می گوید: آدم وقتی حرفی خلاق واقعیت را بشنود و ببیند طبیعی است که عصبانی شود ولی همه اینها هزینه هایی است که باید بابت توسعه استان پرداخت شود، حالا این هزینه ها چه در زمان من داده شود و چه در زمان هر فرد دیگری!

بازوند معتقد است که باید از این «گذر» عبور کرد چرا که عبور از این مسیر اجتناب ناپذیر است و اضافه می کند: فقر مطالبه گری ناشی از این است که برخی منافع شخصی را به منافع مردم ترجیح می دهند و این یک آفت برای توسعه استان است.

از استاندار می پرسیم این حاشیه سازی یا به قول خودش «فقر مطالبه گری» تا به حال باعث خستگی اش شده است که در کمال قاطعیت و بدون تامل کلمه «نه» را ابراز می کند تا بگوید که حتی اگر در برهه ای هم خسته شده، این خستگی به معنی توقف نبوده بلکه فرصتی برای نیرو گرفتن دوباره بوده است، باکمی تامل حرفایش را می بندد تا بگوید: جای نگرانی نیست!

شایعه رفتن بازوند به استانداری مرکزی چگونه بسته شد؟

سراغ شایعات می رویم، خبرهایی از پست هایی که در سال ۹۳ به بازوند پیشنهاد شد که در این میان شایعه استانداری مرکزی چند روزی فضای رسانه ای و افکار عمومی استان را درگیر کرد.

بازوند می گوید که در استان مرکزی عملکرد داشته و خیلی ها هم علاقمند بوده اند که به این استان برود ولی در جریان سفر دوم معاون اول رئیس جمهور با تاکید دکتر جهانگیری که بازوند از لرستان نمی رود به همه شایعات در این زمینه پایان داده شده است.

وی در ادامه حرفهایش با یادآوری اینکه یکسری کارها را در لرستان شروع کرده است که باید آنها را به اتمام برساند، جملاتش را اینگونه می بندد: رفتن من از لرستان شایعه است و در استان برای تمام کردن کارهایم می مانم.

استاندار این بخش از حرفهایش را دوست دارد با این جملات تمام کند که از حواشی ترسی ندارد و حاشیه سازی ها را در حد یک دست انداز می داند که می توان با یک ترمز بدون هزینه از آنها عبور کرد تا با لبخندی بگوید که این حواشی خیلی هم نگران کننده نیستند!

جملاتی که استاندار لرستان را دلگرم کرد

از استاندار راجع به جملات دلگرم کننده و به یادماندنی سال ۹۳ می پرسیم، جملاتی که خستگی را از تن مدیریت ارشد استان به در کرده است، با کمی تامل می گوید که البته این طور حرفها را خودش نباید بگوید ولی اصرار می کنیم تا چند جمله ای که بازوند را سر ذوق آورده است را پیدا کنیم.

اول حرفهایش از دلگرمی هایی که از حرف های مردم گرفته است می گوید لرستانی هایی که چه در داخل استان از شهر و روستایش گرفته و چه در خارج استان از بازوند و امیدواری به کارهایش گفته اند بعد از آن سراغ جملات آیت الله آملی لاریجانی رئیس قوه قضائیه و دکتر

جهانگیری معاون اول رئیس جمهور می رود که از سخت کوشی های بازوند حرف به میان آورده اند تا برای استاندار دلگرمی شود.

● همه حرفهایی که بازوند در مورد انتصابات گفت

و اما بخش بعدی سوالاتمان را به موضوع جنجالی انتصابات صورت گرفته در استان اختصاص می دهیم، موضوعی که همواره بخشی از نقدها نسبت به مدیریت ارشد

استان به آن مرتبط بوده است و هر کسی به زعم خود نقدی را بر این حوزه مطرح می کند.

اول از بازوند می پرسیم چقدر انتقادات صورت گرفته از خودش را در زمینه انتصابات وارد می داند و اصلا از جابجایی های صورت گرفته چقدر راضی است. کمی فکر می کند و حرفهایش را با همان اصطلاح قبلی «فقر مطالبه گری» آغاز می کند. استاندار معتقد است که بعضی ها دنبال این هستند که پست و مقامی را برای خودشان بگیرند و بعد از اینکه به هر دلیلی این پست به آنها داده نمی شود «یک کلاغ و چهل کلاغ» می کنند و حاشیه ها از همین جا شروع می شود.

استاندار می گوید: در انتصابات همه چیز دست ما نیست که به طور مستقیم تصمیم گیری کنیم که فلان شخص را در فلان پست قرار دهیم و این موضوع به ویژه در وزارتخانه ها تابع نظرات افراد مختلفی است.

بازوند با یادآوری اینکه دولت دکتر روحانی دنبال این است که مسائل قانونی را در انتصابات رعایت کند و اینطور نیست که اگر کسی شرایط لازم را نداشته باشد پست بگیرد ادامه می دهد: در برخی وزارتخانه ها هم محدودیت هایی وجود دارد و برخی از سازمان ها و وزارتخانه ها اعتقاد دارند که برای پست های استانی باید نیروهایی از درون سازمان معرفی شود.

جمله جمع بندی حرفهای بازوند این است که همیشه محدودیت هایی وجود دارد که آدم به ایده آل مورد نظر خودش نرسد!

● بازوند به انتصابات خودش نمره نداد

استاندار البته معتقد است که یکسری از انتصاب های صورت گرفته خوب و راضی کننده بوده و البته در برخی از موارد هم نظرش تامین نشده و بیشتر آسیب ها هم از همین حوزه ها است.

از بازوند می خواهم که به خودش در زمینه تغییرات صورت گرفته و انتصابات نمره بدهد که البته قاطعانه به درخواست ما جواب منفی می دهد و می گوید که نمی خواهد در این زمینه به خودش نمره بدهد تا جای نمره به عملکردش را برای ارزیابان منصف خالی بگذارد.

از انتصابات سوالات کوتاه با جوابهای کوتاه می پرسیم. می پرسیم از چند تا از انتصابات صورت گرفته پشیمان شده است، بدون تامل می گوید که قطعا مدیرانی وجود دارد که از انتصاب آنها پشیمان شده ولی تعدادشان زیاد نیست.

بازوند در ادامه حرفایش با یادآوری اینکه البته تعداد مدیرانی که از انتصاب آنها راضی است زیاد هستند، با خنده می گوید تازه بعضی از آنها «خیلی هم خوب هستند! استاندار معتقد است که در انتصاب هایش بیشتر از هر چیزی به سازندگی و توسعه استان توجه کرده و اینکه این مدیر چقدر می تواند در این مسیر نقش داشته باشد و البته تصریح می کند که به طور قطع مدیر مورد نظر باید به برنامه های دولت هم اعتقاد داشته باشد.

وقتی بحث انتصابات عمیق تر می شود و به قول خودمان «بیخ» پیدا می کند سوالات بدون جواب هم زیادتر می شود.

از بازوند می خواهیم پرحاشیه ترین و پرهزینه ترین انتصاب هایش را بگوید، با سیاست از زیر پاسخگویی به این سوال در می رود تا در نهایت بگوید که هم پرحاشیه ترین انتصاب را داریم و هم هزینه سازترین انتصاب، ولی علاقه ای ندارد که نام این مدیران را مطرح کند.

از بازوند می پرسیم تا به حال در جریان انتصابات، پیش آمده است که نتواند از مدیر پیشنهادی خودش دفاع کند و در نهایت منصوب نشود و امروز حسرت آن را بخورد. مثل بقیه سوالات دارای جواب منفی، «نه» بازوند اینجا هم قاطعانه است چرا که معتقد است همواره از مدیران پیشنهادی اش دفاع نهایی را انجام داده ولی ممکن است وزارتخانه قبول نکرده باشد.

سوال بی جواب بعدی مربوط به مدیری می شود که بازوند به خاطرش در مقابل همه منتقدان ایستاده است. استاندار می گوید که چنین کسی بوده تا جایی که برای انتصابش به رغم شش ماه مخالفت وزیر پافشاری کرده است، ولی نمی خواهد نام این مدیر را به میان بیاورد تا این سوال هم به جمع بقیه سوالهای «نیمه جواب» بپیوندد.

● منتظر یک عذرخواهی در سال ۹۴ باشید!

از بازوند می پرسیم جسارت آن را دارد که به خاطر انتصاب اشتباهش عذرخواهی کرده و مدیر ضعیف را برکنار کند. کاملا صریح جواب می دهد که بله، حتما این کار را خواهد کرد. تازه خیلی محرمانه می گوید شاید به همین زودی چنین اتفاقی هم بیفتد و با خنده حرفهایش را اینگونه می بندد: در سال ۹۴ منتظر چنین اتفاقی باشید! از برخورد بازوند با مدیران ضعیف و کم کار می پرسیم تا بگوید که در گام اول به مدیران فرصت می دهد تا بتوانند پا به پای تیم اجرایی استان حرکت کنند و اگر مدیری نتواند خود را با شرایط کاری وفق دهد آن وقت به فکر تغییر می افتد.

● »نه» استاندار لرستان به سهم خواهی ها

پاسخ بازوند به سوال قائل بودن به «سهم خواهی» در انتصابات نیز یک «نه» قاطع دیگر است تا استاندار بگوید که «اصلا» و «ابدا» قائل به چنین سهمی خواهی هایی نبوده و نیست و اگر بداند مدیری توانایی کمک به توسعه استان را داشته و برنامه های دولت را قبول دارد برای گرفتن پست او را معرفی می کند.

● بازوند: در سیستم مدیر تحمیلی ندارم

استاندار در ادامه این پرسش و پاسخ های کوتاه می گوید که اگر به عقب برگردد شاید ۳۰ درصد انتصابهای صورت گرفته را انجام نمی داده است ولی تاکید می کند که در سیستم مدیر «تحمیلی» ندارد و همه را در نهایت خودش تایید کرده است ولو اینکه آنها امروز جزو این ۳۰ درصد باشند. بازوند تاکید می کند که نمی خواهد گناه برخی انتصاب ها را گردن دیگران بیندازد.

> **بازوند معتقد است که باید از این «گذر» عبور کرد چرا که عبور از این مسیر اجتناب ناپذیر است و اضافه می کند: فقر مطالبه گری ناشی از این است که برخی منافع شخصی را به منافع مردم ترجیح می دهند و این یک آفت برای توسعه استان است**

از استاندار می پرسیم اگر هیچ کسی، چیزی و قانونی او را برای انتصاب مدیرانش محدود نکند تیم انتخابی او با تیم کنونی چقدر فاصله دارد؟ از ما می خواهد بیشتر سوالمان را توضیح دهیم تا بگوئیم فاصله تیم کنونی با ایده آل های بازوند چقدر است؟ استاندار کمی فکر می کند می گوید قطعا فاصله قابل توجهی دارد چرا که گاهی به ویژه در وزارتخانه ها محدودیت ها خیلی تاثیرگذار است چرا که گروهی در انتصاب ها نقش دارند.

سوال بعدی راجع به برخی نقدهایی است که در آنها گاه مطرح می شود که برخی اعضای تیم مدیریتی استان پا به پای استاندار نمی توانند حرکت کنند بازوند چندان این تحلیل را قبول ندارد و معتقد است که مدیران و معاونان وی زحمت زیادی می کشند و با تکه کلام همیشگی «خدا وکیلی» پای شب و روز وقت گذاشتن آنها قسم هم می خورد.

استاندار ادامه می دهد که به دور از انصاف است اگر بگوئیم تیم مدیریتی استان کم کاری می کنند و البته قبول دارد که کار عنصر توسعه است و همه باید این عنصر را سر لوحه فعالیت هایشان قرار دهند.

● کمک کنید توسعه در عمق اتفاق بیفتد

نکته آخر در بخش سوالات مرتبط با انتصابات توصیه و پاسخ بازوند به منتقدانش در این حوزه است، او با یادآوری عبارات همیشگی اش که توسعه باید منافع مردم را تامین کند و اگر نکند یک توسعه سطحی است که رضایتمندی کوتاه مدت را به دنبال دارد، می گوید: منتقدان باید دست از این موضوع بردارند که دنبال رضایتمندی کوتاه مدت باشند چرا که اگر دنبال منافع مردم هستند باید کمک کنند که توسعه در عمق اتفاق بیفتد.

استاندار ادامه می دهد: اینکه گاهی می گویند استان را با بیل و کلنگ توسعه دهیم و گروهی هم این روند را تشویق می کنند اینها هم توسعه های زودگذر و سطحی است.

بازوند معتقد است که توسعه عمیق نیازمند یکسری هزینه ها بوده و می گوید منتقدان هم باید کمک کنند تا این هزینه ها پرداخت شود و توسعه صورت بگیرد.

وی از منتقدان می خواهد به این سوال پاسخ دهند که چرا طی سی و چند سال گذشته در استانی با این همه ظرفیت و مزیت توسعه ای رخ نداده است و می خواهد که نبال این حلقه مفقوده بگردند که البته معتقد است که سرنخ ماجرا را می توان در مدیریتی که بر سیستم گذشته حاکم بوده پیدا کرد.

استاندار بین منتقدان منصف و افرادی که به نیت تخریب نسبت به طرح مسائل مختلف اقدام می کنند نیز دیواری می کشد و یادآور می شود که این افراد گروهی هستند که مردم و جامعه آنها را خوب می شناسند و دنبال منافع و پست خودشان هستند و البته یادآوری می کند که هیچ گاه تسلیم این افراد نخواهد شد

بخش جامعه ایران در شماره دوم مزین به نام و یاد شهداست. وقتی جاده کرج – هشتگرد را طی می کنی رمپ خروجی سهیله محلی است که می‌توانی به روستای شهید پروراغلان‌تپه بروی. روستایی که در دوران دفاع مقدس بیش از ۲۵ شهید تقدیم انقلاب اسلامی کرد.در این روستا سراغ ۳ خواهری رتیم که ۶ شهید تقدیم ایران کردند و به احترامشان تمام قد می ایستیم.
اما در این بخش به سراغ سوژه های محیط زیستی، کم آبی،آلودگی هوا و... نیز رفته ایم.

- مشکلات کم آبی و قطعی آب مربوط به امروز و این ماه و این سال نیست؛ سال‌ها است که مشکلات کم‌آبی و بی آبی وارد زندگی مردم شده است و مردم با آن دست و پنجه نرم می کنند ولی امسال جدی‌تر شده است.مشکلات کم آبی و قطعی آب تنها مربوط به استان بوشهر و حتی استان‌های جنوبی و یا استان‌های خشک نیست بلکه خوش آب ترین استان‌های کشور نیز هم اکنون با این مشکلات دست و پنجه نرم می کنند اما در این شماره به سراغ بوشهر رفته ایم
- برای داشتن هوای پاک و شهری توسعه یافته همواره عدم استفاده از وسایل نقلیه شخصی و در مقابل تقویت و نوسازی خدمات حمل و نقل عمومی مورد تاکید بوده است.این روزها تبریز و گیلان با معضل جدی در زمینه حمل و نقل عمومی مواجه است که در دو گزارش به این معضل پرداختیم.
- اردوگاه تکریت ۱۱از جمله اردوگاه هایی بود که به دلیل شرایط بسیار سخت و عدم وجود امکانات و همچنین شکنجه های روحی و روانی فراوان در بین اسرا از آن به عنوان «اردوگاه وحشت» یاد می شد.بسیاری از رزمندگان اسلام که در این اردوگاه اسیر بودند هیچ گاه تا آخرین روز آزاد سازی نامشان در فهرست صلیب سرخ ثبت نشد و خانواده های آنها و جمهوری اسلامی ایران تا پایان جنگ از زنده بودن آنها خبری نداشت.در این شماره سری زدیم به اسرای خراسانی تا از اسارت در تکریت بگویند.
- جاده تهران – مشهد قربانگاه حیات وحش. این جمله را با این فرض بخوانید که ۵ درصد جمعیت یوز سمنان تلف شده است. ربط این دو گزاره به یکدیگر را در گزارشی با همین عنوان بخوانید.
- اما یکی از جنجالی ترین گزارش های این شماره مربوط به نوجوان ۱۳ ساله کرمانی است که این روزها تجربه پدر شدن را پشت سر می گذارد. این جوان ۱۳ ساله به عنوان کم سن ترین پدر ایران شناخته می شود . پسری ۱۳ ساله ای که خود هنوز باید شور و شر کودکی را در سر داشته باشد اما زیر بار فشارهای زندگی کمر خم کرده است.
- سراب نیلوفر به عنوان یک اثر ملی در استان کرمانشاه به دلیل خشکسالی های پیاپی و بهره برداری بی رویه کشاورزان به یک بستر خشک و نیمه جان تبدیل شده است. گزارش ما را از وضعیت این سراب نیلوفرانه در این شماره می خوانید.
- محیط‌بانی با دستان خالی درارتفاع ٤هزارمتری شاید یکی از جذاب ترین گزارش های این شماره ما باشد که خواندنش را به شما توصیه می کنیم.
- در این شماره سری هم زدیم به روستای لاش و مشکلات دانش آموزان روستای لاش از توابع بخش چاروسای شهرستان کهگیلو یه .
- در اخر هم از معضل مهاجرت از روستا به شهر و از شهر به شهر دیگر می گوییم و مبدامان استان یزد است.

جامعه ایران

تمام قد ایستاده به احترام ۳ خواهر البرزی که ۶ شهید به ایران هدیه کردند

رقیه پروینی

قداست معنای مادر باد آورهمه ایثارها و تلاش هایی است که این موجود برای آنچه در بطن خود پرورانده انجام می دهد اما مادری که امروز می خواهم برای شما بگویم متفاوت با همه نوشته هاست. قصه مادران شهدا؛ به عنوان واقعیتی که باید گفته و نگاشته شود تا نسل امروز که مدیون خون شهدا ستند آن را درک کند.

وقتی جاده کرج-هشتگرد را طی می کنی رمپ خروجی سهیلیه محلی است که می توانی به روستای شهید پروا غلان تپه بروی روستایی که در دوران دفاع مقدس بیش از ۲۵ شهید تقدیم انقلاب اسلامی کرد وقتی سراغ مادر شهیدان فیروز فلاح را گرفتم گفتند کاملش را می خواهی گفتم مادر دو شهید گفتند اینها سه خواهرند هر سه مادر شهید و هر کدام دو شهید تقدیم انقلاب اسلامی کردند باورم نمی شد سه خواهر هر کدام دو شهید

دیر آمدی.....

درب اولین منزل را زدم آقایی جلوی درب آمد انگار کشاورز بود و همزمان با ورود من قصد خروج از منزل را داشت از او پرسیدم می خواهم با مادرتان گفتگو کنم؛ حاج خانم حبیبه فیروز فلاح. او چند لحظه مکث کرد و گفت دو سال دیر آمدی مادرم به رحمت خدا رفته و مزارش کنار برادران شهیدم است.

راست می گفت من دیر آمدم بالافاصله سراغ خاله هایش را گرفتم. او گفت امروز پنجشنبه است می توانی به گلزار شهدای روستا بروی و آنها را آنجا ببینی. خوشحال شدم.

زمین های کشاورزی اطراف مزار شهدا در واقع ورودی روستا بود که هنگام آمدن دیده بودم. برای رفتن به آنجا دیگر نیازی به پرس وجو نبود، فاصله کمی با روستا داشت، محوطه ای کوچک که مقبره شهدا از دور معلوم بود. تعدادی از مردم در کنار قبور مشغول قرائت فاتحه بودند سراغ خانم سالخورده ای که برای شستشوی قبور ظرف به دست در کنار شیر آب منتظر بود رفتم. او مرا صاف برد کنار شش مزار که اسامی آنان را پیش از آن در بنیاد شهید دیده بودم.

جوانان رشیدی که آن روزها در مقابل دشمن تا دندان مسلح رفتند و حماسه آفریدند و امروز ما چقدر در آرامش هستیم...

از اغلان تپه تا جزیره مینو و کردستان و...

راستی این روستا کجا و جزیره مجنون کجا. این روستا کجا و کردستان کجا، این روستا کجا و... این کجا، کجاها توی فکر من بود و نگاهم به مزار شهدا. شهید معصوم نیک رنجبر، شهید صمد نیک رنجبر و مادر مرحومش حبیبه فیروز فلاح. سرانجام، از حسرت درآمدی و کنار فرزندانت در بهشت قدم می زنی. خوش به سعادتت. کاش می شد ازت می پرسیدم چرا شما سه خواهر، هر کدام دو فرزند خود را راهی جبهه کردید.

هرچه سعی کردم دو خواهر دیگر را بیابیم، موفق نشدم و اثری از آنها نبود سئوال های تو ذهنم انگار می خواست بی پاسخ بماند باید روزی دیگر بیایم. خبری از دو مادر شهید نشد.

از متولی مزارستان پرسیدم «مادران بزرگوار این شهیدان احتمال دارد این هفته به کنار فرزند شهیدشان نیایند؟» گفت «محال است خانم، حاجیه خانم فیروز فلاح در برف و باران، هوای سرد و یخبندان کنار مزار پسران شهیدش آمده امروز هم می آید. نگران نباش شما خیلی زود آمدید»

کاش می شد اوضاع آن دنیا را از پسر خاله ها پرسید

پیرمرد آنقدر مطمئن بود که به من گفت منتظر باش آنها حتما می آیند رفتم سراغ مزار چهار شهید دیگر که با هم پسرخاله بودند. راستی کاش می شد می توانستیم اوضاع آن دنیا را از آنها بپرسیم، پسرخاله ها چه می کنند...

پسر بزرگ مرحوم حبیبه فیروز فلاح با خاله هایش وارد آرامستان شد با جعبه شیرینی و گل های رز به دست. اهل تدارم عنر خواهی کرد و گفت «خواستم کارتان را بیفتد نمی دانستم برای خاله ها میهمان آمد و امروز سر وقت کنار شهیدان نیامدند خودم رفتم تا با هم برای فاتحه خدمت بیائیم» بعد از احوالپرسی آنها من خواستند بعد از قرائت فاتحه به منزل برویم و در آنجا گفتگو کنیم.

نیم ساعتی را مادران شهدا کنار فرزندان شهیدشان به قرائت فاتحه و قرآن و زمزمه پرداختند و من هم از آن دور شدم تا آنها راحت حرف های خصوصی خود را به فرزندانشان بگویند حاج خانم کبری فیروز فلاح مادر شهیدان محمد و مستعلی فیروز فلاح است و حاج خانم نازبانو فیروز فلاح هم مادر شهیدان سلیمان و غلامعلی خوشه کار.

وقتی به منزل مادر شهیدان فیروز فلاح رفتم خواهش کردم تا حاجیه خانم کبری فیروز فلاح هم حضور داشته باشند خانه کوچک روستایی که عکس شهیدان مزین بخش طاقچه قدیمی خانه بود

چلواری سفیدی که روی طاقچه با گلدوزی یک شمع و گل و پروانه آدم را می برد به خیلی دوره های گذشته که خبری از چرخ های گل دوزی امروز نبود. حاجیه خانم وقتی نگاه مرا دید که دوخته شده به عکس شهیدان، به معرفی فرزندان شهیدش پرداخت. «سمت راست مستعلی و کوچیکه محمد که در عملیات آزاد سازی خرمشهر به شهادت رسید»

خبر شهادت پسرم که آمد خانه را آب و جارو کردم

«خیلی وقت بود خبری از مستعلی برای ما نمی آمد هرچی نامه می فرستادیم جوابی نمی آمد پست چی ها نامه های ما را برمی گرداندند نگران بودم دلم می گفت مستعلی دیگه نمیاد شب ها خوابم نمی برد و یک روز که برای کار کشاورزی به بیرون رفته بودیم آقایی آمد سر زمین ما و با پدر محمد شروع کرد به صحبت کردن وقتی به طرف پدر محمد حرکت کردم آن آقا رفت. رنگ و روی پدر محمد فرق کرده بود اشک هایش را به زور گوشه چشمش حفظ می کرد و مدام آب جوی کنار مزرعه را به صورت خود می زد تا من متوجه نشوم که از مستعلی خبر آوردند تا خانه که رسیدیم از من سئوال کردن بود و از او سکوت. و بغضش در منزل ترکید و خبر شهادت مستعلی را به من داد شروع کردم منزل را مرتب و جاروب کردن، پسرم محمد از بیرون که آمد سئوال کرد میهمان داریم. گفتم بله پسرم! داداشت می آید. گفت» پس چرا گریه می کنی، گفتم او شهید شده.»

مادر این شهید ادامه می دهد: «شهید محمد گوشه در اتاق نشست انگار زانویش شکست، نای بلند شدن نداشت. وقتی مستعلی می خواست به جبهه برود او هم می خواست همراهش برود ولی سنش اجازه نمی داد و باز هم مستعلی بود که او را وادار کرد بمان و محمد ماند و هر روز از برادرش سئوال می کرد تنها چیزی که محمد می گفت این بود که داداش نمی گذارم خونت پایمال شود بعد از مدتی محمد هم به جبهه رفت خیلی مانع نشدم و رفت و شهید شد.»

فرزندانم انتخاب کردند و سعادتمند شدند

حاج خانم نازبانو فیروز فلاح مادر شهیدان سلیمان و غلامعلی خوشه کار هم آلبوم عکس فرزندان شهیدش همه چیز و همه خاطراتش است.

او می گوید «وقتی برای دیدن خرمشهر رفتم و سنگرهای بچه ها را در جبهه ها دیدم آنجا بود که من گریه کردم من از شهید شدن فرزندانم دلخور نیستم آنها راه خود را انتخاب کردند و سعادتمند شدند شهید برای همیشه زنده است و این معجزه خدا است، و وعده ای که در قرآن داده در سوره آل عمران «و لا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتاً، بل احیاناً عند ربهم یُرزقون.»

مپندارید کسانی که در راه خدا کشته شده اند مردگانند بلکه زندگانی هستند که نزد پروردگارشان روزی می خورند خوش به حال آنان که رفتند تا امروز جامعه ما ایمن بماند.

ولی جوان قدر این امنیت را بدانند بدانند که شهیدان برای ما آبرو آوردند و با حجاب و عفت سعی نکنیم پای روی خون آرمان های شهیدانی بگذاریم که همه چیز خود را گذاشتند تا ایران و آبرو بماند»

شهیدم آنقدر خوب بود که شهید شد...

مادر شهیدان خوب حرف می زد سئوالی برای من نمانده بود وقتی از هر دو مادر که خواهر هستند درباره ویژگی هایی فرزندان شهیدشان پرسیدم، در جامعه در روستا اخلاق و رفتارشان چگونه بود؟ یک کلمه گفتند: «شهیدان ما آنقدر خوب بودند که شهید شدند» و چه عجیب است زندگی پس از مرگ این پسرخاله ها کنار هم.

یاد این شعر افتادم:

خوشا آنانکه جانان می شناسند/ طریق عشق و ایمان می شناسند بسی گفتیم و گفتند از شهیدان/ شهیدان را شهیدان می شناسند

شهدا اسوه ارزشها و ایثار نوه خون تا راهی در گهواره مایه حیات اجتماع هستند خدایا این چه نوع مردنی است که به زندگی حیات می بخشد و موجب دوام و استمرار حیات بشری است و چون نامشان بر زبان رانده شود جانهای مشتاق به وجد می آیند و روح های مرده و لجن گرفته و زنگار زده و ظلمانی و مخبث به ستیز در می آیند؟ خدایا این چه نوع مردنی است که طراوت و سرزندگی از آن می بارد؟ اگر طول تاریخ افسانه های بسیاری آمده و رفته دولی گردشان هم پیدا نیست. شهید و شاهد همچنان سراج راه ما هستند که بیهوده نرویم و عمر را به ناچیز دنیا نبازیم، مرد باشیم همچو شهید و مستحکم چون بلوط و استوار و سربلند و آزاد چون سرو و رسم پاکبازی و پاکدلی را از شهید به ارمغان ببریم و مادران شهید را نماد این ایثار بدانیم که درود خدا بر مادرانی که این چنین فرزندانی تربیت کرده اند تا امروز مایه حیات زندگان شوند

تب بی آبی به سراغ استان بوشهر می آید

احتمال کم آبی در تابستان

سعید رضایی

مشکلات کم آبی و قطعی آب تنها مربوط به استان بوشهر و حتی استان‌های جنوبی و یا استان‌های خشک نیست بلکه خوش آب ترین استان‌های کشور نیز هم اکنون با این مشکلات دست و پنجه نرم می کنند و به عنوان یکی از دغدغه‌های اساسی کشور مطرح است.

● احتمال کم آبی در تابستان

در حالی که هنوز در فصل زمستان هستیم، بخشی از منابع تامین آب استان بوشهر رو به خشکی می‌رود و با این شرایط، تابستانی سخت برای این استان تصور می‌شود.

مشکلات کم آبی و قطعی آب مربوط به امروز و این ماه و این سال نیست؛ سال‌ها است که مشکلات کم‌آبی و بی آبی وارد زندگی مردم شده است و مردم با آن دست و پنجه نرم می کنند ولی امسال جدی‌تر شده است.

رودخانه‌ها و چشمه‌های زیادی در سال‌های اخیر خشک شده‌اند و یا کم آب شده‌اند و این روند نزولی در منابع آب را هر ساله شاهد هستیم که کم کم شیب تندتری نیز به خود می‌گیرد.

امسال و در حالی که هنوز در فصل زمستان هستیم، بخشی از منابع تامین آب استان بوشهر واقع در استان فارس رو به خشکی می‌رود و با این شرایط، تابستانی سخت برای این استان تصور می‌شود.

در حالی که هم اکنون می بایستی منابع آبگیر و سدهای ما پر از آب باشد و روز به روز بر حجم آنها افزوده شود، برعکس شاهد کاهش ذخایر پشت سدها هستیم و مشکلاتی که پشت این کم‌آبی‌ها پدید می‌آید.

● کاهش منابع آبی استان بوشهر/ شرایط سختی پیش رو داریم

مدیرعامل آب و فاضلاب شهری استان بوشهر اظهار داشت: تقریبا اغلب آب مورد نیاز استان بوشهر از استان‌های مجاور تامین می‌شود و این موضوع همواره به عنوان یکی از دغدغه‌های ما مطرح است.

کیقباد یاکیده اضافه کرد: بخشی از آب استان بوشهر از خط کازرون تامین می‌شود که این خط در حال حاضر با کاهش شدید روبرو شده است و این موضوع باعث می شود تا از الان به بعد شرایط سختی را داشته باشیم.

وی تصریح کرد: با توجه به اینکه امسال میزان بارندگی‌ها کاهش یافته است و منابع آبی کمتری را در اختیار داریم، تنها راهی که می‌توانیم از این بحران عبور کنیم، همکاری مردم در شیوه مناسب مصرف است.

مدیرعامل آب و فاضلاب شهری استان بوشهر تاکید کرد: توزیع مناسب آب یکی از راهکارهای مناسب در مدیریت آب است و باید تلاش کنیم تا آب کمتری را در خطوط هدر دهیم که نیاز به بازسازی شبکه‌ها است و این موضوع نیازمند اعتبارات بسیار بالایی است.

وی تاکید کرد: فصل تابستان با مشکلاتی در زمینه آب روبرو هستیم که باید تلاش شود تا بهترین استفاده را از منابع آبی داشته باشیم و حداکثر صرفه‌جویی در مصرف آب انجام شود.

● هدررفت بالا و انشعاب‌های غیرمجاز از عوامل مشکلات آب

مدیر عامل آب و فاضلاب روستایی استان بوشهر نیز اظهار داشت: سال سختی از نظر کم آبی در پیش داریم و برای اینکه در سال آینده چالش‌های کمتری داشته باشیم باید مدیریت مصرف و توزیع را به خوبی در دستور کار قرار دهیم.

روح‌الله طاهریان‌پور ایجاد آبشیرین کن و سدهای جدید مثل دالکی را به عنوان بخشی از راه‌حل‌های رفع مشکلات کم آبی استان بوشهر عنوان کرد و افزود: در بخش آب روستایی شاهد فرسودگی بالای خطوط آبرسانی هستیم و کیفیت مطلوبی در این زمینه شاهد نیستیم.

وی به هدررفت ۳۸ درصدی آب در استان بوشهر اشاره کرد و خاطرنشان ساخت: متاسفانه هدررفت آب در استان بوشهر بسیار بالا است و این موضوع تاثیر زیادی در مشکلات آب دارد و ما تلاش داریم تا این هدررفت را کاهش دهیم که امسال به میزان دو درصد کاهش یافت.

● ایجاد تاسیسات آب‌شیرین کن برای تامین آب

مدیر عامل آب و فاضلاب روستایی استان بوشهر افزود: یکی از راهکارهای تامین آب برای استان بوشهر، ایجاد تاسیسات آبشیرین کن است که سال آینده عملیات ساخت سه پروژه آبشیرین کن در روستاهای استان بوشهر آغاز می‌شود.

وی اضافه کرد: یکی دیگر از چالش‌های آب به ویژه در روستاها، توسعه خانه‌باغ‌ها است که از اب خانگی برای مصارف کشاورزی و فضای سبز و کشت صیفی‌جات استفاده می‌کنند که پیگیری ویژه‌ای برای ساماندهی این موضوع داریم.

وی با بیان اینکه حدود دو هزار انشعاب غیرمجاز در سطح روستاهای استان بوشهر داریم، تاکید کرد: سال آینده پلیس آب در استان بوشهر راه‌اندازی می‌شود تا نسبت به شناسایی و برخورد با انشعاب‌های غیرمجاز اقدام کند.

● خدا به داد تابستانمان برسد

اکنون در فصل زمستان هستیم و هنوز چشمه‌ها و منابع آبی استان رمق دارند ولی انگار تب بی آبی به سراغ آنها آمده است و دوری نخواهد پائید که این بیماری گریبانگیر آب استان بوشهر شود.

با این شرایط تابستانی بسیار سخت برای استان بوشهر پیش بینی می شود که در این شرایط هیچ کس به اندازه خود مردم استان نمی‌تواند در عبور از این بحران به مردم کمک کند.

همه باید دست یاری به هم دهند و با رعایت حال خود و دیگران، استفاده مناسبی از آب داشته باشند و در یک کلام، باید قدر این آبی را که داریم به خوبی بدانیم و همه باید درک کنیم که مشکل آب جدی است و با مصرفی بهینه از این شرایط عبور کنیم.

روایتی از حمل و نقل در آذربایجان شرقی

مترو تبریز همچنان زمین گیر

فائزه زنجانی

برای داشتن هوای پاک و شهری توسعه یافته همواره عدم استفاده از وسایل نقلیه شخصی و در مقابل تقویت و نوسازی خدمات حمل و نقل عمومی مورد تاکید بوده است. این روزها تبریز با معضل جدی در زمینه حمل و نقل عمومی مواجه است به گونه ای که به دلیل کافی نبودن وسایل نقلیه عمومی و طولانی شدن افتتاح مترو، مردم شهر تبریز شاید رضایت چندانی از وضع حمل و نقل عمومی این شهر نداشته باشند.

مسئولان به حمل و نقل عمومی شهر رسیدگی کنند

یکی از شهروندان تبریزی با اشاره به وضع حمل و نقل عمومی شهر گفت: مشکلات حمل و نقل عمومی در تبریز باعث شده تا بسیاری اوقات ترجیح دهم با اتومبیل شخصی و حتی پای پیاده عازم مقصد شوم.

حسین قربان زاده ادامه داد: گاهی اوقات انتظار برای یک وسیله نقلیه عمومی به قدری طولانی می شود که افراد را نسبت به استفاده از وسایل عمومی حمل ونقل مایوس می کند.

قربان زاده افزود: از سوی دیگر بسیاری از وسایل حمل و نقل عمومی تبریز متاسفانه فرسوده شده اند، صندلی برخی اتوبوس ها و یا دود تاکسی ها و اتوبوس ها فرسوده بودن وسایل را به خوبی نشان می دهند.

وی با بیان اینکه از مسئولان می خواهیم شخصا سوار این وسایل شده و شرایط را از نزدیک نظاره گر باشند، گفت: مسئولان باید توجه ویژه ای به حمل و نقل عمومی شهر داشته باشند زیرا بیشتر مردم روزانه با این وسایل سروکار دارند.

اختصاص ۶۰۰ میلیارد ریال برای بازسازی ناوگان اتوبوسرانی در بودجه ۹۴

رئیس شورای اسلامی شهر تبریز نیز با اشاره به اهمیت دادن ویژه اعضای شورای شهر نسبت به موضوع ناوگان حمل و نقل گفت: ۴۸۰ میلیارد تومان از بودجه سال آینده برای پروژه قطار شهری و نوسازی ناوگان اتوبوسرانی از طرف شهرداری تبریز پیشنهاد شده است.

شهرام دبیری ادامه داد: از این مبلغ ۴۲۰ میلیارد مربوط به قطار شهری و ۶۰ میلیارد مربوط به نوسازی ناوگان اتوبوسرانی است.

وی با بیان اینکه باید شرایط خوبی برای استفاده مردم از ناوگان حمل و نقل فراهم سازیم، گفت: تمامی مردم روزانه حداقل یکبار با وسایل حمل و نقل سروکار دارند و یکی از مطالبات آن ها توجه ویژه به این ناوگان است که این امر از چشم اعضای شورای تبریز دور نبوده و در پی تصویب اعتبار مورد نیاز برای این بخش هستیم.

دبیری ادامه داد: باید به فکر تجهیز وسایل حمل و نقل عمومی باشیم که این امر زمینه ساز حل مشکلات ترافیکی شهر نیز می شود.

رئیس شورای شهر افزود: با تجهیز این بخش علاوه بر اینکه می توان شاهد رضایتمندی مردم بود گره کور مشکلات ترافیکی شهر نیز باز خواهد شد.

وی با بیان اینکه اختصاص این بودجه سبب کاهش آلودگی هوا نیز می شود، گفت: توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی گام مناسبی برای کاهش آلودگی هوا است که این امر اهمیت نوسازی و بازسازی این ناوگان را صدچندان می کند.

نیاز به نوسازی وسایل نقلیه به خوبی احساس می شود

حبیب شیری آذر، عضو شورای اسلامی شهر تبریز نیز اظهار داشت: در طول شورای دوره سوم و چهارم در حوزه حمل و نقل تعداد خودروها از ۳۵۰ هزار به هزار و ۷۵۸ هزار خودرو افزایش یافته است که این امر تحول بالایی را در این حوزه نشان می دهد.

وی با تاکید بر ضرورت نوسازی این وسایل نقلیه گفت: نیاز به نوسازی این خودروها به خوبی احساس می شود که شورا در این خصوص برنامه هایی دارد.

رئیس کمیسیون خدمات شهری ادامه داد: با تخصیص اعتبار مورد نیاز در بودجه ۹۴ به ناوگان حمل و نقل عمومی به طور یقین شاهد تحول این وضع خواهیم بود و رضایتمندی شهروندان در این خصوص افزایش خواهد یافت.

اتوبوس های نوسازی شده به ناوگان حمل و نقل تبریز وارد می شوند

مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی تبریز و حومه نیز با اشاره به ورود دومین گروه از اتوبوس های نوسازی شده به ناوگان حمل و نقل عمومی در آستانه سال جدید گفت: در حال حاضر، روند نوسازی مثبت بوده و در روزهای پایانی سال شاهد ورود این خودروها به ناوگان حمل و نقلی خواهیم بود.

شمس الله فیروزیان ادامه داد: این اقدام مصداق بارز در اجرای سیاست های اقتصاد مقاومتی در حوزه حمل و نقل عمومی است که با ورود این اتوبوس ها به چرخه خدمت شاهد افزایش اتوبوس، کاهش زمان انتظار مسافر و خروج اتوبوس های فرسوده خواهیم بود.

وی استفاده از دانش و تکنولوژی تولید داخل، کاهش هزینه ها و جلوگیری از هدر رفت سرمایه را از جمله مزایای پروژه نوسازی اتوبوس ها دانست و تصریح کرد: ارتقای سطح کمی و کیفی ناوگان، کاهش آسیب پذیری از روند تغییرات بازار، اتکا به سرمایه و ارزش های ملی در پروژه مذکور مدنظر قرارگرفته است.

مدیر عامل اتوبوسرانی شهر افزود: نوسازی اتوبوس ها مطابق با استانداردهای خودروسازان اجرا شده و بدنه و اطاق ها کاملا به صورت سند پلاست کار شده و رنگ تمامی اتوبوس ها نیز به صورت کوره ای انجام گرفته و در راستای کاهش آلاینده های زیست محیطی موتورهای جدید روی اتوبوس ها نصب شده است.

وی تسریع در اجرای پروژه نوسازی اتوبوس ها را بسیار مهم دانست و افزود: ناظرین فنی مهندسی و نیروی کار ماهر حوزه فنی اتوبوسرانی جهت سرعت بخشیدن برای اتمام مراحل کار باید تلاش خود را در حوزه پشتیبانی افزایش دهند.

فیروزیان ادامه داد: این شرکت با توجه به توان نیروی کار ماهر و فنی توانسته است با رویکرد حفظ و استفاده بهینه از منابع موجود در دو سال گذشته تعداد ۷۱ دستگاه اتوبوس را بازسازی و به بهره برداری رساند.

انتظار چندین ساله مردم تبریز برای افتتاح مترو

یکی دیگر از وسایل نقلیه ای که می تواند در شرایط کنونی کمک بالایی به رفع مشکلات ترافیکی و حمل و نقل عمومی تبریز بکند، مترو تبریز است، پروژه ای که سال ها وعده افتتاح آن به مردم داده شده اما خبری از افتتاح آن نشده است.

سخنگوی شورای اسلامی شهر تبریز در خصوص مترو تبریز گفت: در حال حاضر قطار شهری تبریز در مرحله بهره برداری است، اما بهره برداری از مترو تبریز نیازمند واگن است و هر زمان که واگن های مورد نیاز تامین شود، شاهد افتتاح قطار شهری خواهیم بود.

سعید حاجی زاده ادامه داد: تاکنون یک رام از واگن های مترو وارد تبریز شده که دارای سه واگن است، برای افتتاح فاز نخست مترو سه رام دیگر نیاز داریم که با ورود این واگن ها به تبریز مترو این شهر در فاز یک قابل استفاده و بهره برداری خواهد بود.

وی با تاکید بر اینکه فاز اول مترو از ائل گلی میدان جانبازان قابلیت افتتاح دارد، اما مشکل اصلی نبود واگن های مورد نیاز است گفت: تامین و ورود واگن ها در دست دولت است و اگر دولت بتواند سه رام باقی مانده را تامین کند، شاهد افتتاح و راه اندازی مترو در تبریز خواهیم بود.

عضو شورای اسلامی شهر تبریز با اشاره به انجام مذاکرات در خصوص وارد کردن واگن ها به تبریز گفت: زمان دقیق افتتاح مترو در تبریز مشخص نیست اما امیدوارم وعده معاون اول رئیس جمهور که پایان خرداد را برای شهروندان وعده دادند محقق و عملیاتی شود.

حاجی زاده افزود: در بودجه امسال هشت هزار میلیارد ریال از محل فروش اوراق مشارکت و دریافت تسهیلات برای بهره برداری از قطار شهری و بافت های فرسوده و حاشیه نشینی در نظر گرفته بودیم که بر اساس آمار ارائه شده در ۹ ماهه امسال بالای ۹۰ درصد بودجه بدون در نظر گرفتن اوراق مشارکت و وام در نظر گرفته شده، محقق شده است و ۴۷ درصد از درآمدهای محقق شده از محل تعرفه عوارض و بهای خدماتی بود که توسط شهرداری دریافت شده و مابقی مبلغ بودجه نیز از محل درآمدهای دیگر است.

گزارش ویژه فروردین ماه

اسرای خراسانی از اسارت در تکریت می گویند

هفت سین هایی از جنس سیم خاردار

بابک رحیمیان

ایام نوروز و شهر تکریت که این روزها برای بسیاری از مردم عراق شوق رهایی از گروه تروریستی داعش را به هم گره زده است برای عده ای از آزادگان ایرانی که روزگاری در این شهر در اسارت نیروهای بعثی بودند دلشان را با خاطراتی از جنس سیم خار به هم دوخته است.

اردوگاه تکریت ۱۱ از جمله اردوگاه هایی بود که به دلیل شرایط بسیار سخت و عدم وجود امکانات و همچنین شکنجه های روحی و روانی فراوان در بین اسرا از آن به عنوان «اردوگاه وحشت» یاد می شد.

بسیاری از رزمندگان اسلام که در این اردوگاه اسیر بودند هیچ گاه تا آخرین روز آزاد سازی نامشان در فهرست صلیب سرخ ثبت نشد و خانواده های آنها و جمهوری اسلامی ایران تا پایان جنگ از زنده بودن آنها خبری نداشت.

هر چند که رژیم بعثی در تکریت ۱۱ سعی داشت اسرای ایرانی را از فهرست صلیب سرخ و دید جهانیان پنهان نگاه دارد اما هیچگاه نتوانست خاطرات نوروز در تکریت را پاک کند و اتحاد رزمندگان را حتی با توسل به زور در هم بشکند.

پذیرایی با باتوم

حسن قادری از جمله آزادگان و جانبازان سرافرازی است که در سن ۲۱ سالگی برای پیوستن به لشکر ۲۷ از تهران عازم جبهه های جنوب شد و به قول خودش در نخستین نوروزی که به اسارت درامد از وی با باتوم و کتک پذیرایی کردند.

وی که در جبهه به عنوان آر. پی. چی زن خدمت می کرد در عملیات کربلای ۵ در پاتک دشمن مورد اصابت ترکش خمپاره قرار گرفت و مجروح شد.

این جانباز ۷۰ درصد با بازخوانی خاطرات نوروزی در اردوگاه تکریت گفت: اردوگاه تکریت ۱۱ متعلق به اسرایی بود که تا پایان جنگ نامی از هیچ یک از آنها در جایی ثبت نشد و به معنای واقعی مفقود الاثر بودند.

وی بیان کرد: پنجم اسفند ماه سال ۶۵ بود که وارد این اردوگاه شدیم هرچند که هیچ شباهتی به یک اردوگاه نداشت بلکه یک انبار بزرگ بود که حتی از داشتن سرویس بهداشتی و حمام نیز محروم بود.

وی افزود: با وجود اینکه آمار اسرا بعدها به ۲ هزار نفر رسید اما تنها ۷ چشمه دستشویی در اردوگاه وجود داشت و تنها سرمایه اسرا یک پتو و یک دست لباس زرد بود.

> **عزاداری، برپایی نماز جماعت، خندیدن، حرف زدن و حتی ناله کردن از درد جراحت جرم بود و پاسخ همه این اتهامات ضربات باتوم توسط نگبانان بود**

وی از خاطرات نوروزی نخستین سال اسارت گفت و افزود: هیچ امکاناتی نداشتیم. نشستن دور هم جرم بود و لذا نخستین نوروز در تکریت آنهم به شکل پنهانی توانستیم با مصافحه عید را به یکدیگر تبریک بگوییم.

قادری اذعان کرد: پس از گذشت دو سال که وضعیت بهتر شد در سال ۶۷ توانستیم عید نوروز را با خمیرهای نان جشن بگیریم.

وی افزود: خمیرهای میانه نان را جمع می کردیم و سپس آن را آرد می کردیم و با کمی شکر مخلوط می کردیم تا به این شکل شیرینی برای نوروز تهیه کنیم.

قادری ادامه داد: پذیرایی از اسرا در تمام زمان ها حتی در اعیاد و مراسم عزاداری ضرب و شتم با باتوم و چوب بود.

سفره ای از جنس سیم خاردار

سید محسن حیدری دیگر ازاده و جانباز ۳۵ درصد مشهدی است که در واحد اطلاعات عملیات لشکر ۵ نصر مشغول به دفاع از ارزش های انقلاب بود که در سال ۱۳۶۵ در عملیات کربلای ۴ در سن ۱۵ سالگی به اسارت نیروهای بعثی درآمد.

سید محسن با بیان اینکه بچه های این اردوگاه کاملا مذهبی و به برپایی مراسم معنوی و فرهنگی اعتقادی راسخ داشتند بیان کرد: برپایی آیین های مذهبی برای اسرا نسبت به برپایی ایین نوروز اهمیت بیشتری داشت.

وی افزود: با این حال در سال های نخست به دلیل اینکه مفقود الاثر بودیم و هیچ شخصی از زنده بودن ما اطلاعی نداشت قدرت هیچ کاری در اردوگاه نداشتیم.

وی ادامه داد: ۳ سال نخست اسارت شرایط سختی بر اردوگاه حاکم بود و تنها سفره ای که برای ما پهن می شد تنبیه بدنی از طرف بعثی ها بود.

حیدری گفت: سال ۱۳۶۹ که کمی از سختگیری ها کاسته شده بود برای نخستین بار توانستیم به صورت مخفیانه سفره هفت سینی برای مدت ۵ دقیقه در اردوگاه و دور از چشم عراقی پهن کنیم.

وی گفت: هفت سین در تکریت با همه سفره های ایرانی تفاوت داشت چون سین های سفره اردوگاه ما را سیم خاردار، سوزن، سنجاق قفلی، سنگ و به جای سبزه نوار سبز رنگ دور پتو ها تشکیل می داد و البته یکی از بچه ها یک تکه سنگ را به شکل ماهی تراش داد که در نوع خود کاری هنری بود.

سید محسن افزود: این سفره هفت سین تنها ۵ دقیقه و با همین سین های آهنی بر پا شد و تا زمان آزادی دیگر موفق به گسترانیدن سفره ای با این همه تشریفات نشدیم.

نمایش صلابت از جنس ایرانی

سید محسن بیان کرد: برای برپایی مراسم عزاداری و سوگواری حضرت زهرا(س) که مانند امسال با نوروز تقارن یافته بود اجازه ای به اسرا داده نمی شد و لذا مراسم عزاداری را روز ها و دور از چشم عراقی ها و خیلی بی صدا و با ریختن اشک برپا می کردیم.

وی افزود: با اینکه باید همه اسرا لباس زرد به تن می کردند سال ۶۸ هنگام رحلت امام در خرداد ماه با وجود درجه دمای هوا بیش از ۴۲ درجه اما همه بچه ها به احترام امام و برای اینکه چهره ای عزادار و یک رنگ به خود بگیرند لباس های زرد را از تن خارج کرده و در آن گرما ژاکت های پشمی سبز تیره ای که عراقی ها برای زمستان به بچه ها داده بودن به تن کردند و به بیرون آمدند.

وی اظهار کرد: در طول ۴ سال اسارت این تنها زمانی بود که هیچ عراقی از دفتر بیرون نیامد و جرات تنبیه اسرا را به خود نداد.

سید محسن گفت: پنجم شهریور ۶۹ نیز که بالاخره پس از ۴ سال اسارت تنها یک روز نام ما در فهرست صلیب سرخ جای گرفت و مطمئن شدیم که قرار است به ایران بازگردیم برای اینکه خود را ثابت کنیم تمام پتو های اردوگاه را به بیرون منتقل کردیم و نخستین و آخرین نماز جماعت را در مقابل چشمان بهت زده بعثی ها اقامه کردیم.

حیدری افزود: اقامه نماز جماعت در تکریت ۱۱ ممنوع بود ولی بالاخره بچه ها این ممنوعیت را شکستند هر چند که این نماز با مشت و لگد بعثی ها به جان بچه ها به پایان رسید اما بسیار شیرین بود.

دعای مقلب القلوب حال بعثی ها را تغییر داد

هادی گفتی یکی از رزمندگان بسیجی اهل سبزوار که در سن ۱۶ سالگی سنگر علم را رها کرد و به جبهه شتافت حال با ۵۰ درصد جانبازی و ۴ سال اسارت اما با چهره ای بشاش و خندان از خاطرات نوروز در تکریت گفت: دبیرستان را رها کردم و به فرمان امام برای دفاع از ارش های اسلامی و صیانت از اسلام به جبهه های حق علیه باطل به عنوان کمک

تیربارچی اعزام شدم.

وی افزود: در عملیات کربلای ۵ و در منطقه شلمچه بودم که ابتدا یک تیر مستقیم به بینی ام خورد و سپس بر اثر اصابت ترکش خمپاره به ناحیه چشم راستم به شدت مجروح شدم.

وی ادامه داد: به دلیل شدت جراحات در سراشیبی سنگر بر زمین افتادم و به مدت ۲۴ ساعت با همین وضعیت رها شدم.

هادی بیان کرد: بارش رحمت الهی در آن موقع آغاز شد و خاک شلمچه که دیگر گل شده بود کم کم به داخل لباس و حفره چشمم نفوذ پیدا کرد.

وی گفت: هیچ حرکتی نمی توانستم انجام بدهم و لذا در ۲۴ ساعتی که در آن وضعیت به حال خود رها بودم چشمانم با گل های سرازیر از سنگر به صورت طبیعی خدادادی پانسمان شد.

گفتی اذعان کرد: هنگامی که به خود آمدم در اسارت عراقی ها قرار داشتم، آنها یک شب مرا در شلمچه و یک شب در بصره نگاه داشتند و در تمان این مدت نه تنها مرا مداوا نکردند بلکه غذا یا آب نیز به من ندادند.

اگر هر از گاهی موفق می شدیم که یک باطری از عراقی ها بگیریم آن را می شکافتیم تا از ذغال داخل آن برای نوشتن و انتشار کتاب دعا استفاده کنیم زیرا این برگه ها برای ایام سوگواری بسیار مفید بود

وی افزود: با وجود گذشت ۶ روز از این ماجرا اما باز هم به وضعیت من رسیدگی نشد و تنها مرهم و پانسمان من همان گل هایی بود که از خاک شلمچه چشمانم را پر کرده بود.

هادی افزود: خداوند حافظ من بود زیرا تا آخر جنگ و در تمام سال های اسارت بعثی ها اجازه درمان به من ندادند و حتی چشم ترکش خورده ام را پانسمان نکردند از همینرو زمانی که به استخبارات منتقل شدم در مقابل مسئول استخبارات به ناگهان چشمم تخلیه شد و به بیرون پرتاب شد.

وی در خصوص خاطرات نوروز در زمان اسارت نیز گفت: مراسم عزاداری و آیین های مذهبی برای بچه های تکریت حساسیت بیشتری داشت اما یک بار که یکی از بچه ها توانسته بود نوک یک مداد به دست بیاورد دعای تحویل سال را بر روی یک تکه کاغذ سیگار نوشتیم تا آن را دست به دست کنیم اما عراقی ها متوجه شدند.

وی افزود: در آن زمان یک نگهبان عراقی به نام مصطفی به داخل اردوگاه آمد و وقتی دعای مقلب القلوب را از دست ما گرفت حالش تغییر کرد و سپس گفت: حال شما نباید تغییر کند و لذا همه بچه ها را در عید نوروز به تنبیه با باتوم و چوب دعوت کرد.

رزمنده ای که در اسارت ناشر شد

سیدحسین حسینی رضایی از جمله رزمنده های پاسداری است که در دوران اسارت به ناشر کتاب های دعا تغییر شغل داد.

وی که دارای ۳۵ درصد جانبازی است از خاطرات خود در تکریت ۱۱ گفت: من در اردوگاه مسئول ساخت قلم فرانسه یا قلم نوشت بودم.

وی افزود: با یک سوزن سنجاق قفلی آنقدر بر روی آلومینیم های قوطی های

شیر خشک خط می کشیدم تا بتوانم از آنها قلم برای نوشت بسازم.

سید حسین بیان کرد: برای درست کردن کتاب دعا کمی روغن نباتی از اشپزخانه برداشت می کردیم و سپس آن را با دوده چراغ مخلوط می کردیم تا جوهر تهیه کنیم و بر روی کاغذ های پاکت سیگار یا مقوای مواد شوینده دعا می نوشتیم و بین بچه ها توزیع می کردیم.

گر هراز گاهی موفق می شدیم که یک باطری از عراقی ها بگیریم آن را می شکافتیم تا از ذغال داخل آن برای نوشتن و انتشار کتاب دعا استفاده کنیم زیرا این برگه ها برای ایام سوگواری بسیار مفید بود.

سفره پر نعمت اسارت جمع شد

محسن میرزایی غواص اطلاعات عملیات لش‌کر ۵ نصر و ساکن مشهد مقدس نیز که در عملیات کربلای ۵ به اسارت بعثی ها در امد در بازخوانی خاطرات خود در تمامی اعیادی که در تکریت به عنوان شخصیتی مفقود روز گار گذراند ابراز کرد: وقتی که توسط بعثی ها دستگیر شدم از آنجا که آنها فکر می کردند من ژاپنی هستند باعث رقص و پایکوبی آنها شدم.

وقتی بچه ها مجبور بودند یک ظرف غذا را بین ۱۲ نفر تقسیم کنند یا سه عدد هندوانه را باید بین ۱۸۰ نفر تقسیم می کردند آنوقت می شد گذشت و ایثار را به معنای واقعی و مناعت طبع بچه ها را مشاهده کرد

وی افزود: عده ای از آنها می گفتند این اسیر ژاپنی است اما عده ای مرا چینی و کره ای می نامیدند و به زبان عربی می گفتند «یابانی» است.

وی بیان کرد: عراقی ها با دستگیری من از آنجا که فکر می کردند من اسیر خارجی هستم خیلی ابراز خوشحالی می کردند اما همین که متوجه شدند من ایرانی هستم مرا هنگام تنبیه با کابل یا چوب «مغول» خطاب می کردند.

میرزایی عنوان کرد: با وجود اینکه پس از آزادی همه خوشحال می شوند اما باور کنید که ته دل ما به دلیل جمع شدن سفره نعمتی به نام اسارت غم فرا گرفته بود.

وی افزود: وقتی بچه ها مجبور بودند یک ظرف غذا را بین ۱۲ نفر تقسیم کنند یا سه عدد هندوانه را باید بین ۱۸۰ نفر تقسیم می کردند آنوقت می شد گذشت و ایثار را به معنای واقعی و مناعت طبع بچه ها را مشاهده کرد.

جاده تهران - مشهد قربانگاه حیات وحش

۵ درصد جمعیت یوز سمنان تلف شد

محمدحسین عابدی

پارک ملی و پناهگاه حیات وحش توران شاهرود حد فاصل خروجی جاده بیارجمند تا صدر آباد، شمال شرقی دشت کویر، غرب منطقه خار توران و شرق منطقه طرود قرار دارد و تردد خودروهای سبک و سنگین در محور مواصلاتی تهران - مشهد از این منطقه گاها حیات وحش منطقه خصوصا یوزپلنگ های آسیایی را با تهدید جدی مواجه کرده که با در نظر گرفتن فرا رسیدن ایام نوروز و آغاز مسافرت ها در این ایام توجه ویژه مردم و مسئولان را برای حفظ گونه های نادر منطقه می طلبد.

در این بین مسئولان ارشد استان سمنان خصوصا محمد وکیلی استاندار دولت یازدهم و محمدرضا هاشمی معاون وی، نگاه مثبت و جدی برای رفع مشکلات محیط زیست منطقه دارند که سفرهای انجام شده طی مدت کوتاه به این خطه و نشست با فعالان زیست محیطی گواه این موضوع مهم و توجه دولت یازدهم به موضوع محیط زیست است.

در این خصوص برگزاری نشست هم اندیشی پایش و نظارت بر پارک ملی توران بیارجمند شاهرود با حضور رئیس اداره حفاظت از محیط زیست شهرستان شاهرود، مدیر پارک ملی توران، رئیس اداره راه و ترابری شهرستان میامی و فعالان زیست محیطی پیرامون مشکلات حوزه پارک توران و زادآوری یوزپلنگ های آسیایی کرده که موضوعاتی مهم مورد بحث و تبادل نظر شد.

● به خاطر تحریم ها بودجه بین المللی به پارک ملی توران تخصیص نمی یابد

رئیس اداره پارک ملی توران بیارجمند شاهرود در این نشست با بیان اینکه بودجه بین المللی در رابطه با این پارک تخصیص نمی یابد، گفت: با توجه به وضع تحریم ها علیه جمهوری اسلامی ایران هیچگونه بودجه بین المللی به زیستگاه یوزآسیایی پرداخت نمی شود.

علی اکبر قربانلو، تنها منبع درآمد این پارک را اعتبارات اداره کل محیط زیست و انجمن یوز ایران دانست و اظهار داشت: به تازگی پروژه یوز ایرانی ماموران پارک را تحت پوشش بیمه و همچنین تجهیزات خیلی ابتدایی در سطح دوربین چشمی و لباس قرار است لیکن تنها منبع درآمد رسمی پارک اعتبارات سازمان محیط زیست است.

وی افزود: ماموران پارک توران به واقع بهترین محیط بانان ایران هستند چراکه امروزه در جان پناه ۱۰متری و با نور چراغ نفتی در سرما و بدون امکانات به مدت هفت روزکامل ۲۴ساعته خدمت می کنند.

● ثبت ۴۳ مورد مشاهده یوز توسط گردشگران و ماموران پارک ملی توران

این مقام مسئول همچنین در پاسخ به سوالی با موضوع تعداد یوزهای مشاهده شده در سال جاری، تصریح کرد: در سال جاری ۴۳ مورد مشاهده یوز توسط گردشگران و ماموران پارک ملی توران ثبت شده است که این تعداد در مقایسه با سال های پیش رشد چشم گیری داشته است.

قربانلو خاطرنشان کرد: این یوزها در خانواده های چهار الی پنج قلاده ای به صورت یک مادر و سه توله دیده شده اند.

وی درباره نزولات آسمانی روزهای اخیر افزود: باید گفت میزان بارش در منطقه توران نیز نسبت به مدت مشابه سال پیش بیش از ۱۰برابر رشد داشته است.

● دام ها باید از پارک طبیعی ملی توران خارج شوند

رئیس اداره پارک ملی توران بیارجمند شاهرود، با اشاره به لزوم خروج دام های سبک از مراتع پارک طبیعی توران، ابراز داشت: متاسفانه با وجود پیگیری های فراوانی که سازمان محیط زیست در این باره انجام داده است هنوز به نتیجه مناسبی نرسیده ایم.

قربانلو خواستار همکاری و تعامل اداره منابع طبیعی شهرستان شاهرود در رابطه با تخلیه مراتع توران از دامها شد و تصریح کرد: در حال حاضر هشت آغل گوسفندان در توران وجود دارد که طی ممیزی انجام شده در ماه های پیش فقدان دام سبک در نیمی از این آغل ها تائید شده است لیکن در این بین منابع طبیعی باید با اداره حفاظت از محیط زیست تعامل داشته باشد.

وی افزود: متاسفانه بسیاری از آغل ها با وجود ظرفیت محدود تعداد گوسفندان نسبت به اجاره مراتع خود به غریبه ها اقدام می کنند و برای مثال در ازای مجوز ورود گله گوسفندان از روستاهای شاهرود به مراتع خود به صورت سالانه اجاره بها دریافت می کنند که این امر به محیط زیست توران ضربه وارد می کند.

● وجود سگ های گله تهدیدی برای یوزهای پارک توران

این مقام مسئول همچنین وجود سگ های گله را یکی دیگر از تهدیدات حضور گوسفندان در پارک توران دانست و اظهار داشت: در سال گذشته یک مورد اتلاف توله یوزپلنگ توسط سگ گله به ماگزارش شده، رخدادی که در سال های پیش نیز سابقه داشته است.

اگر دام های فعلی از توران خارج شوند دو برابر فضای کنونی برای دام های وحشی فضا ایجاد می شود لیکن باید دست در دست هم داد تا توران را از آغل های گوسفندان خالی کرد که این مهم تنها با تعامل اداره منابع طبیعی شهرستان انجام می پذیرد.

وی ادامه داد: ایده آل کنونی خروج تمامی گوسفندان از مراتع است لیکن شاید بتوان با کنترل سگ های گله مخصوصا در اوایل بهار که زمان تولید مثل یوزها است و یا محدودیت، برخورد و تذکر به دامداران که همگی نیز غیر بومی هستند، اقداماتی را انجام داد.

● مسیر و شرایط نصب امکانات هشدار دهنده جاده ای در منطقه توران در دست بررسی

رئیس اداره پارک ملی توران بیارجمند شاهرود همچنین با اشاره به سانحه جاده ای و اتلاف دو یوز آسیایی، گفت: از زمانی این فاجعه زیست محیطی اتفاق افتاده است یک گروه دانشگاهی از شهرستان کرج برای بررسی مسیر و شرایط نصب امکانات هشدار دهنده به بیارجمند آمده است و مراحل تحقیق بر روی روش های دور ساختن یوزها از جاده را مورد نظر قرار داده اند.

قربانلو خاطرنشان کرد: از سوی دیگر طرف شرکت بیمه بابت خسارت وارده به دو یوز تلف شده مبلغ یک میلیارد ریال به سازمان حمایت از یوز ایران پرداخت کرده است که قصد داریم این مبلغ را در راه تجهیز ۱۰کیلومتر مسیر تردد یوزها بین میامی تا کاهک با استفاده از فنس، توری، چراغ راهنمایی، علایم هشداری و بنر هزینه کنیم.

وی ادامه داد: فعلا گروه محقق کرجی استفاده از برخی موارد و وسایل مانند چراغ های لیزری و هوشمند و ... را پیشنهاد داده اند که در حال بررسی های نهایی هستند.

● ۱.۵ میلیون هکتار اراضی و ۱۱ محیط بان در پارک توران

این مقام مسئول همچنین ضمن اشاره به زحمات محیط بانان توران، تصریح کرد: در حال حاضر۲۴ محیط بان در توران مشغول کارند که سه نفر کادر اداری و مابقی در ایستگاه های حفاظت از محیط زیست مثل زمان آباد، عباس آباد و دلبر مستقر هستند.

قربانلو مساحت پارک طبیعی توران را ۱.۵میلیون هکتار عنوان کرد و گفت: این وسعت تنها با وجود یازده نفر اداره می شود که این عزیزان به صورت هرسه نفر هشت روزکاری ۲۴ساعته مشغول به فعالیت هستند و پس از بازگشت به منزل سه نفر دیگر به پارک توران منتقل می شوند

وی افزود: این وضعیت کاری بسیار دشوار است و این درحالی است که محیط بانان ما در پارک توران در جان پناه، با چراغ نفتی، بدون آبگرم و امکانات زندگی می کنند

قربانلو تاکید کرد: با وجود همکاران خدوم، اگر آغل های گوسفندان از مراتع توران بروند و بارندگی مشکل کمبود آب را حل کند بنده کتبا قول خواهم داد بهترین زیستگاه طبیعی کشور را در کوتاهترین مدت زمانی مهیا سازیم.

● مسئولان به دنبال جانمایی مناسب معدن پتاس طرود

رئیس اداره حفاظت از محیط زیست شهرستان شاهرود، نیز در این نشست با اشاره به موقعیت جغرافیایی معدن پتاس طرود در مجاورت منطقه حفاظت شده توران، گفت: در آخرین جلسه هم اندیشی در این باره با حضور مسئولان محیط زیست استان، پیشنهادات و طرح های پیرامون این معدن ارائه و نسبت به ارزیابی محیط زیستی آن اقدام شده است.

امامعلی فیروز پور بندپی با بیان اینکه اقدامت خوبی در اداره کل محیط زیست استان در حال انجام است، اظهار داشت: موقعیت و جانمایی مکان و محل وقوع آن به نسبت پارک ملی توران انجام پذیرفته است و مسئولان امر به جد پیگیر بررسی همه زوایای این معدن هستند.

وی افـزود: برخـی از طـرح هـا بـه واسـطه وسـعت و سـطح کار از حـوزه تصمیـم گیـری در سـطح شهرسـتان و بعضـا اسـتان خـارج اسـت لیکـن بررسـی و نظـارت نهایی بـرای اعمـال نظر بـا سـازمان محیـط زیسـت کشـوری یـا اداره کل محیـط زیسـت اسـتان اسـت و در ایـن مـوارد اختیـارات ادارات شهرسـتانی تنفیـذ شـده اسـت.

● تاثیـرات مسـائل زیسـت محیطـی معـدن تـاش شـاهرود در دسـت بررسـی

ایـن مقـام مسـئول با اشـاره بـه معـدن واقـع در روسـتای تـاش نیـز اظهـار داشـت: ایـن معـدن نیـز از لحـاظ زیسـت محیطی در دسـت بررسـی اسـت و اقدامـات مناسـبی بـرای بررسـی آن انجـام شـده اسـت.

فیروزپـور بندپـی، خاطرنشـان کـرد: اداره کل حفاظـت از محیـط زیسـت اسـتان سـمنان بـه جـد پیگیـر تاثیـرات احـداث معـدن در تـاش هسـتند امـا هماننـد معدن پتـاس طـرود برخـی از طـرح هـا کـه جنبـه ملـی دارنـد از حـوزه تصمیـم سـازی اسـتان و شهرسـتان خـارج هسـتند و در سـازمان تصمیـم گیـری مـی شـوند.

وی افـزود: هـم اکنـون کارشناسـان اداره کل محیـط زیسـت اسـتان سـمنان بـر معـادن منطقـه ماننـد پتـاس و رویگـران بیارجمنـد نظـارت دارنـد کـه در صـورت تصمیـم گیـری و نظـارت هـای محیـط زیسـتی اخبـار تکمیلی اعـلام خواهـد شـد.

● معـدن طـرود آسـیبی بـه پوشـش گیاهـی و جانـوری نمـی رسـاند

رئیـس اداره حفاظـت از محیـط زیسـت شهرسـتان شـاهرود، بـا بیـان اینکـه معـدن طـرود آسـیبی به پوشـش گیاهـی و جانـوری نمـی رسـاند، تصریـح کـرد: ایـن منطقـه بـر روی مـرز منطقـه حفاظـت شـده تـوران و در حاشـیه کویـر واقـع شـده اسـت و آسـیبی بـه محیـط زیسـت منطقـه نمی رسـاند.

فیروزپـور بندپـی، در توضیـح روال قانونـی اخـذ مجـوز هـای زیسـت محیطـی بـرای پـروژه هـای مناطـق حفاظـت شـده، اعـلام داشـت: پـروژه هـای زیسـت محیطـی توسـط شـرکت هـای مشـاور از لحـاظ اجتماعـی، زیسـت محیطـی، فرهنگـی، بافـت منطقـه، سیاسـی، امنیتـی و جوامـع محلـی مـورد ارزیابـی قـرار مـی گیـرد و در نهایـت نتایـج بررسـی هـا بـه سـازمان محیـط زیسـت اعـلام مـی شـود.

وی افـزود: در سـطح اسـتان نیـز گروهی۱۳نفره بـر روی طـرح هـای محیـط زیسـتی نظـارت دارنـد و در ایـن مرحلـه مـی تـوان بـا احـداث زیرسـاخت هایـی ماننـد معـدن، جـاده و ... در مناطـق حفاظـت شـده محیـط زیسـتی مخالفـت کـرد در نهایـت مـی تـوان گفـت از لحـاظ رایزنـی و مشـاوره، ادارات شهرسـتانی و اسـتانی مـی تواننـد در تصمیمـات سـازمان محیـط زیسـت موثـر باشـند.

● میـزان بارندگـی در پـارک تـوران ۱۰برابـر سـال گذشـته

ایـن مقـام مسـئول میـزان بارندگـی در پـارک تـوران را ۹۲ میلیمتـر اعـلام کـرد و ابراز داشـت: میـزان بـارش بـاران نسـبت به سـال پیـش بیش از ۱۰برابـر افزایـش پیـدا کـرده کـه ایـن خبـر خوشـی در رابطـه بـا پـارک ملـی تـوران اسـت.

فیروزپوربندپـی همچنیـن اعـلام کـرد: شـب گذشـته منطقـه تـوران در بیارجمنـد شـاهد ۶۰ الـی ۷۰میلیمتـر بـارش بـرف بـوده اسـت کـه ایـن امـر نیـز جـای خوشـحالی دارد.

وی افـزود: منطقـه پـارک تـوران سـالها بـا خشکسـالی روبـرو بـوده و بارندگـی هـای اخیـر مـی توانـد تحولـی هرچنـد ناچیـز را در منطقه به واسـطه رشـد علوفـه خوراکـی توسـط دام هـای وحشـی و تامیـن غـذای گوشـتخواران ایجـاد کنـد.

● ۱۵ نفـر تحـت نظـارت پـروژه حفاظـت از یوزآسـیایی فعالیـت دارنـد

رئیـس اداره حفاظـت از محیـط زیسـت شهرسـتان شـاهرود همچنیـن در تشـریح امکانـات و تعـداد نیروهـای ایـن اداره در منطقـه تـوران نیـز گفـت: در مجمـوع ایـن اداره ۶۲ همـکار دارد کـه از ایـن تعـداد ۲۳نفـر در بیارجمنـد و ۱۵نفـر تحـت نظـارت پـروژه حفاظـت از یوزآسـیایی فعالیـت دارنـد.

وی ادامـه داد: در مجمـوع مـی تـوان گفـت حفاظـت از محیـط زیسـت در پـارک طبیعـی تـوران مشـکل خـودرو و وسـایل نقلیـه موتوری نـدارد لیکـن مامـوران پـارک تـوران بـه صورت هفتگـی و ۲۴سـاعته بـه همـراه یـک سـرباز در پـارک مسـتقر هسـتند.

رئیـس اداره راه و ترابـری شهرسـتان میامـی نیز در ادامـه ایـن نشسـت هـم اندیشـی، در رابطه با اتـلاف دو قـلاده یوزپلنـگ در سـالجاری، گفت: تابلوهـای محدودیـت سـرعت در جـاده هـای مـا بـه دو صـورت اعمـال مـی شـوند کـه در نهایـت ۱۱۰کیلیومتـر بـر سـاعت و در اقـل ۵۰ کیلومتـر در سـاعت را نشـان مـی دهنـد کـه مـی تـوان از ایـن امـکان بـرای کاهش سـرعت رانـدگان اسـتفاده کـرد.

علـی تیمـوری بـا اشـاره بـه امـکان نصـب تابلـو هـای هشـدار دهنـده در محـور میامـی- کاهـک، تصریح کـرد: تابلوهـای علایم هشـدار دهنـده مـی تواننـد بـا حداقـل هـای مـورد نظر قانـون در مسـیر عبـور یوزپلنـگ اعمـال شـود همچنیـن مـی تـوان از مجسـمه یوزپلنـگ، بنرهـا و پارچـه هـای تبلیغـی و هشـداری و ... نیـز در مسـیر راه اسـتفاده کـرد.

وی افـزود: بـه واقـع بایـد اذعـان کـرد کـه مهتریـن اقـدام در ایـن زمینـه فرهنـگ سـازی اسـت چـرا کـه امـروزه شـاهد هسـتیم بسـیاری از تابلوهـا و علایـم جـاده ای ربـوده مـی شـوند و مجموعـه اداره راه و ترابـری و پلیـس راهـور ناجـا را با مشـکلات عدیـده ای مواجـه مـی سـازند.

ایـن مقـام مسـئول در حـوزه راه هـای شهرسـتان میامـی، در توضیـح اقدامـات کوتاه مدت پیشـگیری از سـوانح بـرای یوزهـای آسـیایی در ایـام سـال نـو، تاکیـد کـرد: مـی تـوان بـه صـورت موقـت از علایم هشـداری، چـراغ هـای چشـمک زنـد و بنرهـای تبلیغاتـی و هشـداری در جـاده هـا اسـتفاده کـرد.

تیمـوری، خاطرنشـان کـرد: مـی توان نصـب تابلوها و بنرهـا را در اماکنـی کـه مسـافران توقف هـای کوتاه دارنـد مانند زائر سـراها و ایسـتگاه های پلیـس راه و در ورودی شـهر نصـب کـرد تـا نسـبت بـه ایـن پدیده اطلاع رسـانی بـه مسـافران نـوروزی انجـام پذیرد.

● اتـلاف ۲ یوزپلنـگ یعنـی اتـلاف پنـج درصـد یوزهـای آسـیایی دنیـا

عضـو جمعیـت دیدبـان طبیعـت نیـز در ایـن نشسـت بـا اشـاره بـه اهمیـت پـارک طبیعـی تـوران، گفـت: متاسـفانه موضـوع احـداث جـاده در مسـیر جنـگل ابـر آنقـدر اذهـان عمومـی و فعـالان محیـط زیسـتی را بـه سـوی خـود روانه سـاخت کـه از موضوعـات مهـم دیگـر ماننـد خطـر حضـور بـی رویـه گوسـفندان در تـوران و زادآوری یوزآسـیایی کمـی دور شـده انـد.

حنیـف رضـا گلـزار بـا بیـان اینکـه امکانـات کـم و وقـت محـدود فعـالان محیـط زیسـتی را مجبـور بـه اولویـت بنـدی کـرده اسـت، اظهـار داشـت: هـم اکنـون سـمن هـای فعـال در عرصـه محیـط زیسـت آمـاده انـد تـا بـرای پـارک طبیعـی تـوران و زادآوری یـوز آسـیایی اقداماتـی را انجـام دهنـد.

وی افـزود: امـروزه دو موضـوع مهـم پیرامـون محیـط زیسـت شهرسـتان وجـود دارد کـه نگرانـی هـای زیسـت محیطـی فراوانـی را بـه همـراه داشـته، نخسـت معـدن تـاش و دیگـری پایـش پـارک طبیعـی تـوران اسـت.

ایـن فعـال محیـط زیسـت، از پـارک تـوران بـه عنـوان ثـروت ملـی و طبیعـی یـاد کـرد و ابـراز داشـت: سـالی کـه گذشـت متاسـفانه بـا خبرهـای بـدی بـرای ایـن منبـع خـدادادی همـراه بـود و آن هـم اتـلاف دو قـلاده یوزپلنـگ مـاده یکسـاله و سـه سـاله بـود کـه خسـران عظیمـی بـرای محیـط زیسـت شهرسـتان، کشـور و حتـی دنیـا محسـوب مـی شـد.

گلـزار تاکیـد کـرد: زمانـی ایـن فاجعـه محیـط زیسـتی بهتـر درک مـی شـود کـه بدانیـم ایـن تعـداد بالـغ بـر پنـج درصـد کل یوزهـای آسـیایی موجـود در دنیـا بـوده انـد.

وی ادامـه داد: متاسـفانه بـا وجـود فعالیـت و همـکاری همـه جانبـه مسـئولان محتـرم اداره محیـط زیسـت شهرسـتان شـاهرود، بایـد گفت خسـران اتـلاف یـوز آسـیایی بسـیار سـنگین اسـت چراکـه جبـران ایـن خسـران امـری بسـیار دشـوار اسـت.

عضـو دیدبـان طبیعـت شهرسـتان شـاهرود همچنیـن در رابطـه بـا معـدن طـرود نیـز، اظهـار داشـت: بـه هـر حـال همـه طـرح هـای معدنـی، عمرانـی و ... کـه بـرای پیشـرفت منطقـه و رفـع مشـکل اشـتغال در حـوزه محیـط زیسـت اجـرا می شـوند بایـد بـا رعایـت ملاحظـات زیسـت محیطی باشـند.

گلـزار در پایـان خاطرنشـان کـرد: مشـکل امـروز معـدن تـاش تخریـب نواحـی از محیـط زیسـت اسـت کـه سـمن هـای فعـال در حـوزه محیـط زیسـت قاطعانـه بـه دنبـال برخـورد بـا اینگونـه تخریـب هـا در حیطـه محیـط زیسـت هسـتند.

حکایت نوجوان کرمانی که پدر شد

چتر حمایت پدر نوجوان بر سر علی اصغر

اسمامحمودی

این روزها جوان ۱۳ ساله‌ای به عنوان کم سن ترین پدر ایران شناخته می شود که در این خصوص تصویری نیز در فضای مجازی منتشر شده است. ماجرا از این قرار است که دو ماه قبل دختر و پسر جوانی به ثبت و احوال کرمان مراجعه و درخواست شناسنامه برای فرزندشان کردند این عکس همانجا گرفته شد و دست به دست چرخید اما سن این دو آنقدر کم بود که بسیاری در خصوص صحت این خبر شک کردند خبری که این روزها واقعیتی تلخ برای پسری ۱۳ ساله‌ای شده که خود هنوز باید شور و شر کودکی را در سر داشته باشد اما زیر بار فشارهای زندگی کمر خم کرده است.

می گویند عقد پسر عمو و دختر عمو را در آسمانها بسته اند اما این دو در کوچه های خاکی بم و کرمان با هم خو گرفتند بعد از زمین لرزه بم که بسیاری از خویشاوندان بهزاد در زیر آوار جان خود را از دست دادند خانواده بهزاد نیز کرمان را برای ادامه زندگی برگزیدند و همسایه عمویشان شدند.

● جوانترین پدر ایران

بهزاد که به گفته خودش زیر دست نامادر بزرگ شده است برای فرار از نابسامانی و رنج های روزگار و گریزاز سرنوشتی شوم به نام اعتیاد و بی هدفی در زندگیش به اصرار با زینب ازدواج می کند این ازدواج در حالی روی می دهد که بهزاد تنها ۱۲ سال داشت و زینب ۱۶سال.

علی اصغر دو ماهه ثمره این ازدواج است و بهزاد پسری که خود باید به فکر تحصیل و بازی های دوران قبل از نوجوانیش باشد این روزها دغدغه شیر و خشک و پوشک بچه دارد. وضع وقتی بدتر می شود که علی اصغر به دلیل نداشتن بخاری درخانه و تشخیص اشتباه پزشکان دچار عفونت ریوی و مشکل قلبی می شود و به ناچار از چند روز قبل در بیمارستانی در کرمان بستری می شود و حالا بهزاد مانده است و خرج و مخارجش بهزاد است و هزینه های درمان فرزندش و بهزاد است و بیکاری و هزار مشکل حل نشدنی بر سر راهش و ...

● پدری که همه کودکش می پندارند

با بهزاد آریش در محل بیمارستان محل بستری علی اصغر قرار می گذارم بهزاد پسری ساده و البته کاملا مسئولیت پذیر است و به طرز باور نکردنی با تمام مشکلات زندگیش مواجه شده است و با وجود اینکه همه کودکش می پندارند اما محکم پای زینب و علی اصغر مانده است.

از بهزاد می پرسم چرا در سن کم ازدواج کردی و ساده جواب می دهد من از بچگی به زینب علاقه داشتم در یک کوچه زندگی می کردیم و از اول هم در بازی های بچگانه مان می خواستیم با هم ازدواج کنیم در نهایت عاشق شدیم و با وجود مخالفت های خانواده با هم ازدواج کردیم، در ابتدا نه خانواده من رضایت داشتند نه خانواده عمویم اما ما خیلی اصرار کردیم، حالا هم پشیمان نیستم فقط زندگی خیلی سخت است.

● به دلیل سن کم کسی به من کار نمی دهد

بهزاد در خصوص کارش می گوید: من هیچ سوادی ندارم و کارگر روز مزد هستم. در میدان می ایستم تا کسی بیاید و کارگر بخواهد اما چون سنم کم است کسی من را به کارگری نمی برد.

> **از صبح تاشب به امید پیدا کردن کار در میدان می مانم اما مردم کارگران قوی را می برند و من می مانم در نهایت یا دست خالی به خانه می روم یا اینکه صاحب کار مزد کمی به من می دهد**

معمولا اگر روزی کار باشد مزد من بیست هزار تومان است که سعی می کنم برای پسرم شیر خشک و پوشک بخرم و بقیه را هم خرج بقیه هزینه های خانواده می کنم اما شاید هر ۱۰ روز یک بار کار گیرم بیاید و بقیه را بیکار هستم و باید بی پول بمانم.

● جوانترین پدر ایران

وی در جواب این سوال که سازمانی از وی حمایت می کند گفت: هیچ جا از من حمایت نمی کند حتی خانواده ام هم ما را حمایت نمی کنند پدرم می گوید ازدواج کردی و باید خرجت را خودت در بیاوری اما من به تنهایی نمی توانم مشکلات را از پیش رو بردارم.

آرزو دارم علی اصغر بزرگ شود و درس بخواند نمی خواهم مانند من بی سواد شود اما مادرش سواد دارد و تا کلاس پنجم درس خوانده است.

بهزاد به گفته خودش هیچ سواد خواندن و نوشتن ندارد اما در نهضت ثبت نام کرده است و منتظر است تا برای آغاز سواد آموزی با وی تماس بگیرند این پدر ۱۳ ساله می گوید: آرزو دارم علی اصغر بزرگ شود و درس بخواند نمی خواهم مانند من بی سواد شود اما مادرش سواد دارد و تا کلاس پنجم درس خوانده است.

از فرزندش می پرسم؛ بهزاد در حالیکه اشک در چشمانش حلقه زده می گوید علی اصغرم مریض است یک هفته است در بیمارستان پیمبر اعظم کرمان بستری شده و دکترها گفته اند باید حداقل یک الی دو هفته دیگر

در بیمارستان بماند اما من پول هزینه درمان پسرم را ندارم سه روز است برای کار به میدان می روم اما هیچ کس به من کار نمی دهد و همه می گویند سنم برای کار کردن کم است.

زندگی ۱۰ نفره در ساختمانی ۵۰ متری

از بهزاد در خصوص دلیل بیماری پسرش می پرسم که می گوید: در روزهایی که در کرمان برف آمد هوا بسیار سرد بود ما هم در خانه بخاری نداریم و با شعله اجاق گاز آشپزی گاراژ کوچکی که محل زندگی ما هست را گرم می کنیم، یک شب هوا بسیار سرد شد و نفس پسرم به شماره افتاد و همان شب به یکی از اورژانس های کرمان رفتیم پزشکان دارو تجویز کردند و من نسخه را تهیه کردم اما روز بعد وضع فرزندم بسیار بدتر شد و در نهایت به بیمارستان پیمبر اعظم مراجعه کردم و گفتند ریه پسرم عفونت کرده و قلبش هم مشکل دارد و برای رفع مشکل قلبش باید در بیمارستان بماند و تحت معالجه باشد. من هم از بیمه سلامت استفاده کردم اما گویا باید بخشی از هزینه درمان را خودم بدهم که این پول را

ندارم. روزها زینب کنار علی اصغر است و من هم میدان می رم که شاید بتوانم کاری پیدا کنم و هزینه درمان را بپردازم. امروز هم تا ظهر در میدان ماندم اما کسی من را برای کار نبرد و دست خالی به بیمارستان برگشتم.

وی در خصوص مراحل درمان نوزادش گفت: دقیقا نمی دانم مشکلش چیست اما دکترها می گویند قلبش مشکل دارد و باید تحت نظر باشد از خدا می خواهم زودتر پسرم به خانه باز گردد.

بهزاد آریش در خصوص محل زندگیش می گوید: بعد از ازدواج خانواده خودم از من حمایت نکرد و در نهایت در کنار

مادر زنم زندگی می کنم، پدر زنم به دلیل مشکل قلبی چند ماه قبل فوت کرد و ۱۰ فرزندش را مادر زنم سرپرستی می کند که همه در گاراژی که به اندازه پارک دو ماشین است در خیابان مدیریت کرمان زندگی می کنیم.

روزها زینب کنار علی اصغر است و من هم میدان می رم که شاید بتوانم کاری پیدا کنم و هزینه درمان را بپردازم. امروز هم تا ظهر در میدان ماندم اما کسی من را برای کار نبرد و دست خالی به بیمارستان برگشتم

وی افزود: آرزو دارم حداقل یک سرپناه داشته باشم تا بتوانم بچه ام را در مکانی خوب بزرگ کنم و دوباره علی اصغر مریض نشود.

بعضی از هم سنهای من یا درس می خوانند یا ترک تحصیل کرده اند و شاگردی می کنند یا معتاد شده اند و به فکر سرگرمی خودشان هستند من فکر نمی کنم کار بدی کرده باشم که ازدواج کردم، فقط می خواستم با کسی که دوست دارم زندگی کنم.

از بهزاد می پرسم زندگی سخت نیست وی با آهی می گوید نمی دانم چکار کنم بعضی از هم سنهای من یا درس می خوانند یا ترک تحصیل کرده اند و شاگردی می کنند یا معتاد شده اند و به فکر سرگرمی خودشان هستند. فکر نمی کنم کار بدی کرده باشم که ازدواج کردم من فقط می خواستم با کسی که دوست دارم زندگی کنم و معتاد نشوم.

وی از بی پولی و فقر می گوید و می خواهد سازمانهای دولتی تا زمانی که بزرگ شود و بتواند قانونا کار کند و کمکش کنند و یا کاری به او بدهند که بتواند خرج پسر و زنش را بدهد و خانواده اش از هم نپاشد و راهی را که شروع کرده ادامه دهد.

بهزاد می گوید: برخی از روزها مدتها کسی من را به کار نمی برد و در نتیجه پولی هم ندارم در این روزها سعی می کنم پولی قرض بگیرم و برای پسرم شیر خشک بگیرم مادر زنم هم خدا عمرش بدهد کمکمان می کند اما خودش هم ۱۰ تا بچه یتیم دارد در مجموع در بد موقعیتی گیر کرده ام. در خرج زندگی مانده ام.

زینب مختاری راد همسر بهزاد است دائم گریه می کند و نگران علی اصغر است کمی دلداریش می دهم تا آرام می گیرد و می گوید: پسرم مریض است چند روز است در بیمارستان بستری شده اگر یه بخاری داشتیم این طور نمی شد.

بهزاد در مقابل زندگی به شدت مسئولیت پذیر است

وی در خصوص ازدواجش می گوید: اصلا پیشمان نیستم ما هم دیگر را دوست داشتیم و شرایط را هم می دانستیم اما متاسفانه پدرم چند ماه قبل از ازدواج ما فوت کرد و مشکلاتمان بیشتر شد بهزاد هم کارگر روز مزد است هر روز صبح زود به روی میدان می رود اما کاری وجود ندارد یا بزرگترها را می برند سرکار یا افغانیها را، کاری برای بهزاد نمی ماند و هر روز عصر خسته و کوفته به خانه برمی گردد تمام روز دعا میکنم کاری گیرش بیاید تا بتوانیم غذای علی اصغر را تهیه کنیم.

وی افزود: خانواده ام کمک می کنندحداقل اجازه داده اند کنارشان زندگی کنیم اما در جایی کمتر از ۵۰ متر ۱۰ نفر داریم زندگی می کنیم وضعیت خیلی بدی است.

زینب از دستگاه ها حمایتی و مسئولان کرمان می خواهد کمکشان کنند تا خانواده شان مشکل پیدا نکند.

وی می گوید: برای تامین هزینه های درمان فرزندم مانده ایم چکار کنیم بخشی از هزینه درمان را بیمه می دهد و بخشی را خودمان باید تامین کنیم اما از کجا نمی دانم.

زینب می افزاید: بهزاد سعی خودش را می کند اما از مسئولان و مردم تمنا دارم کمک کنند تا بتوانیم خانواده مان را کنار هم نگه داریم.

چشم نیلی کرمانشاه کم سو شد

تلاش برای احیای نیلوفرانه‌ها

مسلم معین

شاید چشمان مسافران و گردشگران عادت کرده باشد که وقتی ۲۵ کیلومتر از شمال غربی شهر کرمانشاه خارج شوید به دریاچه ای لبریز از نیلوفر های آبی برسید. دریاچه ای که با گرم شدن هوا نیلوفرهای آن سر از آب بیرون آورده و قسمت زیادی از آن را در بر می گیرد.

سراب نیلوفر به عنوان یک اثر ملی در استان کرمانشاه به دلیل خشکسالی های پیاپی و بهره برداری بی رویه کشاورزان به یک بستر خشک و نیمه جان تبدیل شده است.

اطراف این سراب نیلوفری را هم پارک و مجموعه های رفاهی ساخته اند تا نگاه کردن به این چشم انداز کم نظیر برای هر بیننده ای لذت بخش تر شود.

این سراب نیلوفری که در سال ۸۷ به عنوان پنجاه و سومین اثر ملی طبیعی ایران به ثبت رسیده است کم کم در حال فروبستن چشم نیلی خود از روی آسمان کرمانشاه است. مرگ نیلو فرها را باز هم مثل همیشه و مثل همه فجایع زیست محیطی زمین انسانها رقم زده اند.

یکی از دلایل خشک شدن سراب نیلوفر خشک سالی های اخیر است اما در کنار این خشک سالی ها، کشاورزان اطراف این سراب با برداشت بی رویه آب و حفر متعدد چاه که در بسیاری از موارد هم بدون مجوز هستند عامل اصلی مرگ نیلوفرها هستند.

حفر چاه های بی رویه و غیر مجاز عاملی مهم در کنار خشکسالی برای مرگ نیلوفرها

مدیرکل جهاد کشاورزی استان کرمانشاه در این رابطه گفت: حفر چاه های بی رویه در بالا دست این سراب حفر شده روند خشک شدن این سراب را تسریع کرده است.

علی اشرف منصوری با اشاره به برداشت بی رویه از این چاه ها گفت: وقتی که بالغ بر هزار لیتر در ثانیه از این چاه ها برداشت می شود و البته تعدادی از این چاه ها فاقد پروانه هستند این خطر سراب را بیشتر تهدید کرده است.

وی با اشاره به اندیشیدن تمهیداتی برای نجات نیلوفرها از مرگ حتمی، گفت: بالغ بر ۹۵ حلقه چاه را در اطراف سراب پلمب کرده ایم تا برداشت آب از منابع تغذیه آبی سراب محدود شود. بسیاری از دستگاه های حفاری غیر مجاز نیز از متخلفین ضبط شده است.

بالغ بر ۹۵ حلقه چاه را در اطراف سراب پلمب کرده ایم تا برداشت آب از منابع تغذیه آبی سراب محدود شود. بسیاری از دستگاه های حفاری غیر مجاز نیز از متخلفین ضبط شده است

مدیرکل جهاد کشاورزی استان کرمانشاه ادامه داد: جایگزینی روش های نوین آبیاری به جای روش های سنتی با بهره وری پایین و مصرف آب بالا در مزارع اطراف سراب نیلو فر یکی دیگر از راهکار های نجات این دریاچه است.

منصوری ادامه داد: کشت محصولات با مصرف آبی بالا در اطراف سراب نیلوفر هم یکی دیگر از دلایل آسیب رسیدن به نیلوفرهاست که با کشت های جایگزین باید چاره اندیشی شود.

تغییرات آب و هوایی و خشکسالی های پیاپی در غرب کشور در سالهای اخیر و همچنین پدیده شوم ریزگردها بسیاری از منابع طبیعی را در منطقه تهدید و البته بسیاری دیگر از این منابع را به ورطه نابودی کشانده است.

علاوه بر رودخانه گاماسیاب و جنگلهای زاگرس اینبار ظاهرا توبت نیلوفرهای آبی سراب نیلوفر است که مثل ماهی های گاماسیاب پنجه در پنجه مرگ بیافکنند.

گرچه تلاش های اداره کل جهاد کشاورزی و اداره کل محیط زیست برای نجات نیلو فرها امیدوار کننده است اما برخی از کارشناسان معتقد هستند این موضوع تنها با اجرای طرح های نجات بخشی به سرانجام نمی رسد بلکه نیاز به فرهنگ سازیبرای مردم در جهت استفاده صحیح از منابع طبیعی دارد.

● ضرورت اطلاع رسانی و کار فرهنگی برای مردم در راستای چگونگی استفاده از منابع طبیعی

یک کارشناس محیط زیست در این رابطه گفت: متاسفانه ما بدون اینکه به مردم آگاهی های لازم در استفاده از منابع طبیعی را داده باشیم از آنها انتظار رفتارهای کاملا آگاهانه داریم که این موضوع اصلا منطقی نیست.

فرحناز چراغی گفت: کشاورزان اطراف سرآب نیلوفر اگر مطلع باشند که با مصارف بی رویه آب باعث خشک شدن کامل سراب ظرف چند سال شده و بعد از همین مدت کوتاه زمین های آنها باید با کشت های دیم زراعت شوند بدون تردید در رفتار خود تجدید نظر خواهند کرد چرا که نمی خواهند منابع غذایی و درآمدی خود را از دست بدهند.

وی افزود: این اقدامات ترویجی و فرهنگی باید با استفاده از کلاسهای آموزشی چهره به چهره و بهره گیری از رسانه های در دسترس انجام شود.

● پیشگیری مهم تر از درمان

این کارشناس محیط زیست همچنین پیشگیری از وقوع فجایع زیست محیطی را مهم تر از درمان و نجات بخشی عنوان کرد و گفت: باید در مسیر حفاظت از منابع زیست محیطی و محیط زیست همه پارامتر ها را زیر نظر داشت و پیش از رسیدن به مرحله بحران چاره اندیشی کرد نه در هنگام مرگ یک اثر طبیعی برای احیای آن کوشید.

اداره کل محیط زیست استان کرمانشاه قصد دارد بعد از عملیات نجات بخشی سراب نیلوفر در راستای نجات بخشی نیلوفرها هم اقداماتی را انجام دهد که انتقال نیلو فرها به آب بعد از رسیدن سطح آب سراب به حد مطلوب یکی از این اقدامات است.

گزارش برتر فروردین ماه

دغدغه های محیط بانی در
کهگیلویه و بویراحمد

محیط بانی با دستان خالی در ارتفاع ٤هزارمتری

شریف اسلامی

مقصد پارک ملی و منطقه حفاظت شده دناست. جایی که یکی از غنی ترین مناطق زیستی کره زمین از نظر تنوع گیاهی و جانوری در ایران و دنیاست که در سال ۲۰۱۰ میلادی از سوی سازمان یونسکو به عنوان دهمین ذخیر گاه بیوسفری ایران و پانصد و پنجاهمین ذخیره گاه زیست کره دنیا نام گرفت.

هنوز خورشید صبحگاهی از پشت کوه دنا بیرون نیامده و خیابان های یاسوج در سکوت سحرگاهی است که گروههای سرشماری حیات وحش حرکت می کنند. کوه دنا از هرکجای یاسوج و اطراف آن پیداست. کوهی که به سان دیواره ای عظیم به طول ۹۰ کیلومتر از شرق به غرب کشیده شده است. ابتدای آن از گردنه سنگ و منگ شروع می شود و در میمند و گاموره به پایان می رسد.

از دور دست که نگاه می کنی این رشته کوه استوار پشت سر یاسوج و سی سخت و دهها روستای دامنه هایش ایستاده و پشت گرمی مردمان دنا نشین است.

اما دنا تنها یک کوه سترگ با سنگ های بزرگ و سخت و ۴۷ قله بالای چهار هزار متر نیست. دنا کوهی است که به جنوب زندگی بخشیده و آبادانی را به مردمان این دیار ارزانی داشته است.

در اطراف این کوه که نماد پاک سرشتان تاریخ است، ۱۸۳ چشمه پرآب می جوشد. همچون چشمه میشی، لواسپید، خکون، نهمون، سریز که سر چشمه بسیاری از رودخانه های پر آب جنوب ایران چون ماربر، بشار، خرسان، کارون و مارون هستند. رودهایی که دشت های تشنه جنوب را سیراب می کنند.

در مسیر رفتن به سوی دنا رود بشار همسفرمان است. رودی که چون اسبی وحشی شیهه می کشد و از میان دره ها و تنگه های پایین دست دنا می گذرد تا هر چه زودتر سرش را بر دامن نیلی خلیج فارس نهد و بیاساید.

بلوطهای دنا اما ایستاده اند و رهگذران را به تماشا نشسته اند. آنها تا ارتفاع ۲۵۰۰ متری همه جا را پوشانده اند. در میان این درختان و نواحی و ارتفاعات مختلف گونه های جنگلی دیگری نظیر بنه، کیکم، ارژن، شن و انواع بادام کوهی مشاهده می شود. هر چه به دنا نزدیکتر می شویم بیشتر مسحور قامت این کوه اسطوره ای می شویم و خود را در کنار اسطوره های آن می بینیم. کوهی که هزار افسانه و راز مگو در دل خود دارد. از آن جمله افسانه کی خسرو؛ پادشاه دادگستر ایران زمین که می گویند در جایی از این کوه به آسمان پرواز کرد. این افسانه از گذشته های دور سینه به سینه نقل شده و هنوز سالخوردگان و سفید مویان این دیار آن را برای جوانترها بازگو می کنند. نامهایی در دنا و اطراف آن همچون تل خسرو، چشمه بشو، بردشاه، راه آسمانی، غار کی خسرو و گردنه بیژن به این افسانه رنگ حقیقت می بخشند.

شاید به همین دلیل باشد که عشق به شاهنامه فردوسی در میان مردم این دیار موج می زند و اغلب کهنسالان روستاهای دامنه دنا شاهنامه خوانان متبحری هستند و شعرها و داستانهای شاهنامه را از برانند.

اما دنا یکی از آخرین تکه های زمین است که هنوز طبیعت بکر و دست نخورده اش را حفظ کرده و مأمن آخرین نسل از حیات وحش و گونه های نادر گیاهی است.

یکی از همسفران که عضو یکی از تشکل های زیست محیطی است و همچون دیگر همراهان به دنا عشق می ورزد، می گوید: در ذخیره گاه زیست کره دنا حدود یک هزار و ۲۵۰ گونه گیاهی شناسایی شده و این منطقه ۱۵۶ درصد از کل تنوع گیاهی ایران را در خود جای داده که از این تعداد ۴۵ گونه اندمیک دنا است.

غریب سجادیان می افزاید: این منطقه دارای ۱۵۵ گونه جانوری پرنده، ۲۴ گونه جانوری پستاندار، ۲۰ گونه آبزی و ۳۹ خزنده است و پلنگ، کل وبز، قوچ، میش، سیاه گوش، خرس، خرس قهوه ای بزرگ، گرگ، روباه، کفتار، شغال، گورکن، موش کور، موش خرما، سنجاب جنگلی، خرگوش، سمور، راسو، گراز، خفاش نعل اسبی، گربه، کاراکال، گربه شنی، گربه پالاس، خفاش گوش بلند، سگ آبی، تشی و چندین گونه دیگر از مهمترین گونه های جانوری این منطقه هستند.

وقتی به دو راهی کَره می رسیم، حرف های او تا تمام می ماند زیرا مسیرمان باید از هم جدا شود. عده ای به پاسگاه آب سپاه می روند و ما با ماشینی که به استقبالمان آمده به سمت روستای کره و پاسگاه محیط بانی پشت کره می رویم.

ابتدا از روستای زیبای کره می گذریم و پس از آن در جاده ای خاکی و سنگ لاخی به سوی پاسگاه حرکت می کنیم. زیبایی مسیر آنچنان همه را مجذوب خود کرده که کمتر به تکانهای شدید ماشین در جاده ناهموار توجه می کنیم اما راننده(بیژن آذریان) که خود مسئول پاسگاه محیط بانی پشت کره است مدام از وضعیت آن شکایت می کند.

با این حال ما همچنان چشم به طبیعت اطراف دوخته و گوش به صدای زیبای پرندگان باز کرده ایم. اینگار پا به سرزمینی رویایی گذاشته ایم. از میان تنگه ای باریک که عبور می کنیم، آذریان می گوید که بالای این تنگه قلعه ای باستانی است که هنوز آثاری از آن به جا مانده است. او قدمت این قلعه را مربوط به دوران ساسانیان می داند اما من در ذهنم به دنبال پیوند این قلعه با اسطوره هایی هستم که نامهایشان بر مکانهایی در دنا جاودان مانده است.

پس از مدتی با گذر از تنگه ها و دره های صعب العبور و جنگل انبوه بلوط به پاسگاه محیط بانی می رسیم. آنجا چندین محیط بان و مسئولین محیط زیست به استقبالمان می آیند اکنون دیگر نیمی از آفتاب از پشت کوهها سرکشیده و بر برف های سفید نوک قله های دنا نور پاشیده است. بر خلاف تصورم هوا خیلی سرد نیست و نسیم بهاری قدم به دامنه های دنا هم گذاشته است.

محیط بانان، فعالین تشکلهای زیست محیطی، نماینده سازمان محیط زیست، یک محیط بان میهمان و دو مسئول محیط زیست استان همه آماده هستند تا سرشماری حیات وحش را آغاز کنند.

همه برای دیدن حیات وحش دنا سراز پا نمی شناسیم و اصرار داریم هرچه زودتر به ارتفاعات بالاتر برویم. اینجا قلب دناست و صدای تپش زندگی را می توان در جای جای آن شنید.

کل و بزها در اوایل صبح از صخره های کوه پایین می آیند و علوفه های تازه را می چرند. این فرصت خوبی است که بتوانیم با چشم غیرمسلح گله های کل و بز را ببینیم. با خوردن صبحانه ای و نوشیدن چایی گرم همه به اتفاق هم پیاده به سوی ارتفاعات بالا می رویم.

راه ناهموار است و شیبهای تندی دارد. شیبهایی که نفس ها را به شماره انداخته است. در میان نفسهای تندی که می زنم به این فکر می کنم که محیط بانان دنا چگونه در تعقیب و گریز شکارچیان این شیبهای تند و سنگلاخها را می پیمایند.

دنا همیشه مورد طمع بوده و هفته ای نیست که پژواک گلوله ای تن دنا را نلرزاند و آرامش را از حیات وحش این زیست بوم کهن نگیرد.

۳۰ محیط بان تلاشگر دنا شب و روز ندارند و چشم به کوه و کمرهای دنا دارند تا غریبه ای سکوت زیبای جنگل و آرامش را نشکند. آنها در حفاظت از این سامان، سرمای سرد زمستان های دنا را به جان می خرند و در زیر آفتاب تموز تابستان جان به لب می شوند تا جریان حیات در دنا ادامه یابد

محیط بانان دنا در جنگ نابرابر با شکارچیان ودیگر متخلفین زیست محیطی گاهی زخمی می شوند تا زخمی بر چهره طبیعت زیبای این زیست بوم نیفتد، در مواجه با طبیعت خشن این کوه گاهی مصدوم می شوند تا صدمه ای به حیات وحش زده نشود.

در دوسال گذشته محیط بانان این استان چندین بار مورد حمله مسلحانه قرار گرفته و یا مضروب شده اند. طی این سالها چندین محیط بان کهگیلویه

و بویراحمد زخمی و حتی برخی از آنها نقص عضو شدند. علی افشار، وحید ترحمی، محمد فصیح مفرد و چندین و چند محیط بان دیگر در سال گذشته مجروح شدند و بارها جان این پاسداران طبیعت در درگیری مسلحانه با شکارچیان به خطر افتاده است.

آنها اگرچه بی مهری های زیادی می بینند اما عاشق کارشان هستند و همه ناملایمات را به جان می خرند تا از گنجینه ای که امانت دار آن هستند، حفاظت کنند.

محیط بانی در ارتفاع چهارهزار متری

فرمانده یگان حفاظت از محیط زیست کهگیلویه و بویراحمد می گوید: دنا به دلیل صعب العبور بودن یکی از سخت ترین مناطق کشور برای حفاظت است.

جمشید عبدی پور می افزاید: شرایط توپوگرافی دنا به شکلی است که دارای ارتفاعات صعب العبور و دره های عمیق و پرتگاههای خطرناک است و این کار محیط بانی را سخت تر کرده است.

وی بیان می کند: اغلب ماموریت های محیط بانان در ارتفاعات بالای چهارهزار متر است و در هر ماموریت یک جفت کفش ولباس محیط بانان پاره می شود

عبدی پور با بیان اینکه شرایط محیط بانی در دنا با محیط بانی درمناطق حفاظت شده دشت تفاوت دارد، می گوید: این درحالی است که محیط بانان در مناطق حفاظت شده دشت و کویر با خودرو و موتور جابجا می شوند اما در دنا این کار امکان پذیر نیست و محیط بانها باید با پای پیاده محیط بانی کنند.

وی عنوان می کند: در کویر اختلاف ارتفاع، پرتگاهها و حمله حیوانات وحشی وجود ندارد اما در دنا یک محیط بان همیشه در خطر است.

عبدی پور ادامه می دهد: دما در زمستانهای دنا گاهی تا ۱۵ درجه زیر صفر می رسد و شرایط را برای حفاظت بسیار سخت می کند و گاهی یک محیط بان برای دستگیری شکارچی باید چند شبانه روز در کوه بمانند.

زخمی شدن ۱۹ محیط بان طی سالهای اخیر

فرمانده یگان حفاظت از محیط زیست کهگیلویه و بویراحمد به ضعف قوانین در حمایت از محیط بانان اشاره می کند و می گوید: محیط بانان اگرچه ضابط خاص دادگستری هستند اما همچون نیروهای انتظامی دیده نمی شوند.

وی بیان می کند: این در حالی است که شرایط کاری و شغلی آنها سخت تر از ضابطین عام است.

عبدی پور تصریح می کند: در حالی که محیط بانان در سخت ترین شرایط جغرافیایی و توپوگرافی کار می کنند اما سختی کار به آنها تعلق نمی گیرد.

وی عنوان می کند: علاقه به تفنگ و شکار در بین مردم این استان زیاد است و تبع این مسئله، شکارچیان منطقه بیشتر از سایر مناطق هستند و کار محیط بانان بیشتراست.

وی همچنین به درگیری محیط بانان و شکارچیان و خطرات آن اشاره می کند و می گوید: چندی پیش یک گروه از شکارچیان با اسلحه ژ ۳ و خشاب جنگی به منطقه آمدند و در یک درگیری مسلحانه ۸۰ گلوله ژ ۳ به سوی محیط بانان شلیک کردند.

عبدی پور تصریح می کند: در سالهای اخیر ۱۹ محیط بان در استان در درگیری با شکارچیان زخمی و مضروب شدند.

محیط بانان غم نان دارند

مسئول پاسگاه محیط بانی پشت کوه هم از وضعیت معیشت محیط بانان ابراز نگرانی می کند و به خبرنگار مهر می گوید: کار محیط بانی کاری بسیار پر استرس و سخت است و فشارهای زیادی به محیط بانان وارد می شود و آنان در سرمای زمستان و گرمای تابستان آن هم در کوه و کمرها و مناطق صعب العبور با کمترین حقوق و هیچ منتی کار می کنند.

بیژن آذریان می افزاید: حقوق محیط بانان چه از نظر کیفی و چه کمی متناسب با شرایط کاری آنها نیست و این حقوق هم کم است و هم سر موقع پرداخت نمی شود و کفاف زندگی آنها را نمی دهد. از لحاظ زمان کار هم سه برابر یک کارمند عادی کار می کنند اما دریافتی بسیار کمی دارند.

وی می گوید: محیط بانان هر لحظه از شبانه روز باید مراقب باشند و روزهای تعطیل و غیر تعطیل ندارند.

آذریان ادامه می دهد: خانواده هایمان را هم خیلی کم می بینیم و در خانه هم که هستیم اگر صدای شلیکی بشنویم باید فوری به کوه بازگردیم.

وی کار محیط بانی در دنا با توپوگرافی ناهموار را بسیار سخت می داند و می گوید: بسیاری از محیط بانان ما از ناحیه کمر، چشم، پا و زانو دچار حادثه شدند.

این محیط بان بیان می کند: شکارچی ها آرامشمان را از بین برده اند و هفته ای نیست که چند گروه شکار در دنا دستگیر نشوند

وی تصریح می کند: ما محیط بانان خود در طبیعت بزرگ شده ایم و عشق به طبیعت است که باعث شده به رغم همه مشکلات به کارمان ادامه دهیم.

برای مرگ بزکوهی و بزغاله هایش گریه کردم

آذریان بدترین لحظه یک محیط بان را زمانی می داند که با لاشه کشته شده حیات وحش مواجه شود و می گوید: مدتی پیش وقتی لاشه بزکوهی را دیدم که توسط یک حیوان وحشی دریده شده و توبچه در شکم داشت تا دو روز اشک می ریختم

خستگی یک محیط بان وقتی بر طرف می شود و لبخند وقتی جای اشک را می گیرد که ببیند زحماتش جواب داده و تعداد حیات وحش منطقه در طول یک سال افزایش یافته است.

سرشماری سالانه حیات وحش که توسط نمایندگان سازمان محیط زیست و تشکلهای زیست محیطی انجام می شود فرصتی است تا بتوان لبخند را بر لبان محیط بانان دید.

مثل امروز و حامد کره محیط بان جوان دنا که پیشاپیش همه می رود و با دیدن گله ای از حیات وحش لبخند بر لبش شکفته می شود و سرشماران را خبر کند خیلی زود اولین گله از کل و بزها نمایان می شود و همه شروع به شمارش می کنند. بعد همه آمار خود را اعلام می کنند اما من آنقدر مجذوب این گله زیبا و پازن های سفید آن شده ام که یادم می رود تا چند شمرده بودم.

آنچه همه بر روی آن توافق می کنند ۲۷۰ راس است اما حامد بسیار معترض است و می گوید من تا ۳۰۰ راس را دیدم. آن طرفتر گله ای دیگر نمایان می شود. گله ای که ۸۰ راس است و گویا متوجه حضور ما شده اند و به همین خاطر به سوی میانه کوه می روند.

مدیرکل محیط زیست کهگیلویه و بویراحمد، جمعیت گونه غالب پستانداران استان (کل و بز) در مناطق حفاظت شده استان را چشمگیر و قابل توجه می داند

عطا پورشیرزاد می گوید: براساس این سرشماریها این استان بالاترین جمعیت کل و بز را در کشور داراست. وی بیان می کند: این اتفاق میمون نتیجه تلاش شبانه روزی و ایثار و از جان گذشتگی محیط بانان در حفاظت از مناطق حفاظت شده است.

پورشیرزاد می گوید: بیش از ۱۱ درصد مساحت کهگیلویه و بویراحمد را مناطق حفاظت شده تشکیل داده و در مجموع بیش از ۳۰۰ هزار هکتار منطقه حفاظت شده در استان وجود دارد که با توجه به وسعت یک درصدی کهگیلویه و بویراحمد نسبت به کشور، این استان در این زمینه جایگاه بسیار خوبی داراست.

تعداد محیط بانان کمتر از استاندارد جهانی

وی تعداد محیط بانان در این استان را به نسبت وسعت مناطق حفاظت شده بسیار کم عنوان می کند و می گوید: طبق استانداردهای بین المللی برای هر هزار هکتار یک محیط بان باید مشغول فعالیت باشد اما هر محیط بان ما جور سه محیط بان را می کشد.

پورشیرزاد بیان می کند: هم اکنون مناطق حفاظت شده این استان تنها یک چهارم استاندارد جهانی محیط بان دارند و ۸۰ محیط بان از مناطق حفاظت شده استان و ۳۰ محیط بان از منطقه حفاظت شده دنا حفاظت می کنند.

وی تصریح می کند: فرهنگ غالب علاقه به شکار در استان کار را برای محیط بانان ما سخت کرده و این نیاز به افزایش محیط بانان را بیشتر کرده است.

دستگیری ۴۵۵ متخلف در سال گذشته

مدیرکل محیط زیست کهگیلویه و بویراحمد می گوید: در سال گذشته ۳۶۹ تخلف زیست محیطی در این استان اتفاق افتاد و در این رابطه ۴۵۵ نفر دستگیر شدند.

پورشیرزاد می افزاید: ۲۸ اسلحه غیر مجاز، ۶۵ اسلحه مجاز و پنج اسلحه جنگی از این متخلفین کشف و ضبط شد.

خطی از تشعشع سرخ غروب خورشید بر قله های دنا افتاده و حالا همه میهمانان امروز دنا به سوی یاسوج و خانه هایشان باز می گردند اما محیط بانان همچون همیشه در دنا می مانند تا از امانتی که به دستشان سپرده شده حفاظت کنند و آن را به نسل آینده بسپارند.

دنا این زیست بوم کهن زاگرس، همیشه مورد هجوم نامهربانی ها بوده است و جای تازیانه های جهل و باورهای غلط بر تن رنجور آن هویداست. بی شک مرگ اکوسیستم دنا مرگ زندگی در بخشی از جغرافیای ایران است و چه تراژدی غم انگیزی است که جنگلهای بلوط بیابان شود، رودخانه اش مرداب و صدای زوزه باد جای آواز خوش پرندگان آن را پر کند.

ترافیک در مرکز گیلان

باری که بر دوش شهر نشسته

ورود ماشین به زندگی انسان به عنوان یکی از نشانه های بارز مدرن شدن جوامع، در کنار تمام سود و منفعتی که برای انسانها به دنبال داشت، مسائل و مشکلاتی را آفرید که امروزه بسیاری از جامعه های مدرن و توسعه یافته و حتی جوامع در حال توسعه نیز با آن دست به گریبان هستند.

مریم قاضی زاده

با نگاهی خاص تر به مفهوم ماشین و الزاماً استفاده از این لغت برای توصیف مجموعه وسایلی که در حمل و نقل مورد استفاده قرار می گیرند، گستره ای از موارد قابل بررسی پیش روی جوامع قرار می گیرد که یکی از موارد مهم در این گستره، بحث ترافیک است.

اگرچه ورود ماشین به بسیاری از شهرها با ایجاد زیر ساختهای مناسب این پدیده که شامل راه های مناسب عبور و مرور، استفاده مناسب از علائم راهنمایی و رانندگی و آموزشهای لازم برای استفاده صحیح از ماشین در راستای کاهش مشکلات حمل و نقل همراه نبود، اما رشد روز افزون تعداد استفاده کنندگان از وسایل نقلیه بویژه در شهرها به حدی رسید که در حال حاضر نه تنها جوامع توسعه یافته که بیشتر از آن کشورهای در حال توسعه با معضل ترافیک دست و پنجه نرم می کنند و علیرغم توصیه های مکرر کارشناسان در این حوزه، اصلاحی در این روند به چشم نمی خورد.

ترافیک

استان گیلان نیز به عنوان یکی از توریستی ترین استانهای ایران که سالانه جمعیتی بالغ بر ۳۸ میلیون گردشگر به آن وارد می شوند، و همچنین کلانشهر رشت که ازلحاظ نسبت جمعیت در روز و شب رتبه نخست کشور را دارد، در کنار شهرهایی مانند تهران، کرج، ارومیه و... از معضلی به نام ترافیک رنج می برد.

نسبت نامتناسب جمعیت به وسعت که شهر رشت را فشرده‌ترین شهر ایران کرده، کم عرض بودن خیابانها، عدم استقبال عموم مردم از وسایل حمل و نقل همگانی، افزایش جمعیت شناور ثابت روزانهٔ شهر رشت به‌عنوان مادرشهر استان گیلان و همچنین گرایش بیش از حد مردم به استفاده از وسایل نقلیه شخصی، از جمله موارد بوجود آورنده ترافیک شهری در این کلانشهر است.

افزایش جمعیت شناور ثابت روزانهٔ شهر رشت به‌عنوان مادرشهر استان گیلان و همچنین گرایش بیش از حد مردم به استفاده از وسایل نقلیه شخصی، از جمله موارد بوجود آورنده ترافیک شهری در کلانشهر رشت استمعاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری رشت در این باره به می گوید: علیرغم توصیه های همیشگی به همشهریان مبنی بر استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی به خصوص در ایام تعطیلات که به واسطه آن جمعیت شهر رشت سرریز شده و یا روزهای پایانی سال که عموم مردم از نقاط مختلف استان به این شهر وارد می شوند، متاسفانه شاهد رشد روز افزون استفاده مردم از وسایل نقلیه شخصی هستیم که این امر بار ترافیکی زیادی را در شهر بوجود می آورد.

شاهرخ طلیس گر ادامه می دهد: هرچند برای ایام ذکر شده همواره برنامه ریزی های خاصی صورت می گیرد اما بدون شک همکاری همشهریان در خصوص استفاده از وسایل نقلیه عمومی، یکی از مهمترین راهکارهایی است که از طریق آن می توان از بار ترافیکی موجود در شهر کاست.

وی می افزاید: ماجرای شهر رشت مثل ماجرای حوضی می ماند که تا اندازه ای معین گنجایش آب دارد. از آن حد به بعد سرریز می کند و گنجایش حتی یک قطره آب را هم ندارد. در حال حاضر شهر رشت نیز به مرحله سرریز رسیده و وسعت شهر، گنجایش این همه ماشین را ندارد.

طلیسگر توضیح می دهد: در حال حاضر آموزش بهترین راه حل برای کم کردن بار ترافیکی این شهر است. آموزش هایی که بر اساس آن، فرهنگ استفاده از وسایل نقلیه عمومی در شهری مثل رشت گسترش یافته و جمعیت استفاده کننده از وسایل نقلیه شخصی را کمتر کند.

هر چند فرهنگ سازی در حوزه ترافیک یکی از اساسی ترین و راهبردی ترین راهکارها برای حل این معضل است اما توجه به فضا سازی مناسب در شهرها و ساخت و ساز بر اساس ظرفیتهای کلانشهری مثل رشت نیز می تواند نقطه عطفی در دستیابی به راهکارهایی موثر برای برون رفت از مشکل ترافیک باشد

رییس کمیسیون حمل و نقل و ترافیک شورای اسلامی شهر رشت در این باره توضیح می دهد: متاسفانه ساخت و سازهایی که در خیابانهای کلانشهر رشت در طول سالهای متمادی صورت گرفته، تناسبی با افزایش جمعیت این شهر نداشته و در هیچ کدام از این ساخت و سازها، تراکم جمعیت در نظر گرفته نشده است.

محمد حسین واثق کارگر نیا ادامه می دهد: ساخت و ساز نامناسب و همچنین وجود بافت فرسوده در شهر رشت و عدم ساماندهی این حوزه باعث شده تا این شهر از کمبود خیابانهای مناسب رنج ببرد علاوه بر این، عدم تناسب این خیابانها با جمعیت استفاده کننده از وسایل نقلیه شخصی نیز یکی از عمده ترین دلایل وجود ترافیک در شهر رشت است.

وی می افزاید: علاوه بر موارد ذکر شده، مسائلی مانند کمبود پارکینگ و عدم وجود پارک حاشیه ای در برخی از خیابانهای شهر که این ظرفیت وجود دارد، باعث شده تا هر روز بر حجم ترافیک به خصوص در روزهای آخر سال و تعطیلات اضافه شده و موضوع ترافیک به مساله ای بغرنج تبدیل شود.

با این همه بی شک برای حل هر مساله ای هر چقدر هم پیچیده و بغرنج، راه حلهایی وجود دارد که با استفاده از آنها می توان به وضعیتی مطلوب دست یافت.

واثق کارگر نیا:ایجاد پارکینگ های بیشتر، استفاده از ظرفیت پارک حاشیه ای و ایجاد ممنوعیت عبور و مرور وسایل نقلیه شخصی در برخی از نقاط شهر، وظیفه شهرداری و شورای شهر است که در این راستا اقدامات موثری صورت گرفته استواثق کارگرنیا در این باره به خبرنگار مهر می گوید: آن تعداد راه حلهایی که به مناسب سازی فضاهای شهری و ایجاد ظرفیت ها متناسب با جمعیت برمی گردد، به شهرداری و شورای شهر مربوط بوده که در این راستا تمام توان خود را برای حل این مساله گذاشته ایم اما برخی از راه حلها یا به این دو ارگان مربوط نمی شود و یا در آن زمینه کاری از دست شورای شهر و یا شهرداری ساخته نیست.

وی توضیح می دهد: یکی از راه حلهایی که به طور حتم می تواند راهگشا باشد، گسترش و تعریض خیابانهایی است که در شهر وجود دارد که متاسفانه به دلیل کمبود بودجه در بحث خرید تملک ها، این امر در حال حاضر مقدور نیست.

این مسئول می افزاید: یک تعداد از کارها هم مثل ایجاد پارکینگ های بیشتر، استفاده از ظرفیت پارک حاشیه ای و ایجاد ممنوعیت عبور و مرور وسایل نقلیه شخصی در برخی از نقاط شهر، وظیفه شهرداری و شورای شهر است که خوشبختانه در این راستا اقدامات موثری صورت گرفته که با فرارسیدن روزهای پایانی سال و همچنین تعطیلات نوروز، شاهد اجرایی شدن آنها خواهیم بود.

علیرغم همه این تفاسیر آنچه مسلم است اینکه برون رفت از معضل ترافیک حرکتی چند جانبه از سوی مردم و مسئولان را می طلبد چرا که تلاش هر کدام به دیگری وابسته بوده و به طور حتم حرکت هر دو در یک راستا ثمر بخش خواهد بود.

روند نگران کننده مهاجرتها در یزد

نیره شفیعی پور

یزد از گذشته‌های دور به دلیل شرایط نامناسب آب و هوایی استانی مهاجرفرست بود و از دهه‌های ۱۰ تا ۵۰ روند مهاجرت از استان یزد به سایر استانها سیری نزولی داشت تا جایی که جمعیت شهر یزد به تدریج کم و کمتر شد و جمعیت روستایی به ویژه از اطراف شهرستانهای تفت و مهریز وارد یزد شدند.

این مهاجرت گرچه به ضرر استان یزد تمام شد اما یزدیها هر کجا رفتند، به خاطر فرهنگ کار و تلاش و سختکوشی خود، آبادانی مناطق مختلف کشور را رقم زدند و از آنجا که یزد بی آب بود، هر کجا اندک آبی بود، یزدیها آبادانی ایجاد کردند که اکنون تقریبا در همه استانها، نشانی از آبادانی های انجام شده توسط یزدیها به چشم می خورد.

به عنوان نمونه یزدیها از دهه های ۱۰ و ۲۰ در کرج دست به زراعت گسترده زدند و به آبادانی کرج افزودند و حتی کارخانه های بزرگ یزد و قدیمی کرج توسط یزدیها بنا شد و مناطق وسیعی از این شهر تحت اختیار یزدیها قرار گرفت و در طول سالهای گذشته تعداد زیادی از مسئولان کرج و حتی مسئولان کشوری، یزدی بودند.

در تهران نیز بسیاری از ساخت و سازها، بازارها و حتی مساجد و حسینیه ها توسط یزدیها رونق گرفت و بسیاری از آنها اکنون سرمایه داران بزرگی در تهران به شمار می روند

در مناطقی از خوزستان، جیرفت، بندرعباس، میناب و بسیاری شهرهای دیگر نیز یزدیها دست به آبادانی های بزرگی زدند و حتی منطقه ای در استان خوزستان به عنوان یزد نو نام گرفته است.

یزد از استانی مهاجر پذیر به استانی مهاجرپذیر تبدیل شد

این مهاجرتها ادامه داشت تا اینکه یزد در دو دهه اخیر به استانی صنعتی تبدیل شد و یزد که زمانی مهاجرفرست بود، این بار به استانی مهاجرپذیر تبدیل شد با این تفاوت که روند مهاجرت نخبگان و افراد تحصیلکرده به عنوان وزنه های علمی و فرهنگی همچنان ادامه داشت و جامعه کارگری دیگر کمتر دست به مهاجرت زدند و از سوی دیگر افراد جویای کار در کارخانه ها در سایر استانها به یزد مهاجرت کردند.

در این بین اتباع بیگانه نیز بیکار ننشستند و یزد همواره یکی از نخستین اولویت های آنها برای کار بود و با حضور چند خانواده، به تدریج خانواده های دیگری از افغانستان و پاکستان و ... ساکن یزد شدند.

یکی از کارشناسان جمعیت شناسی در این زمینه گفت: روند مهاجرت های یزد به گونه ای است که جمعیت یک دست یزد در گذشته به هیچ وجه یک دستی قبل را ندارد و در هر محله ای حتی محله های قدیمی، نیمی از جمعیت را افراد غیربومی تشکیل می دهند و هر چه محله ها قدیمی تر باشد، سکونت اتباع بیگانه را بیشتر شاهد هستیم و در دیگر مناطق شهر اغلب غیر بومی های ایرانی ساکن هستند.

از آنجا که یزد اغلب افراد تحصیلکرده خود را از دست داده و بیشتر افراد با سطح تحصیلات پایین و حتی بی سواد و کم سواد جایگزین آن شده اند، تناقض های فرهنگی در این استان بسیار چشمگیر شده است.

محمدرضا میرحسینی عنوان کرد: از آنجا که یزد اغلب افراد تحصیلکرده خود را از دست داده و بیشتر افراد با سطح تحصیلات پایین و حتی بی سواد و کم سواد جایگزین آن شده اند، تناقض های فرهنگی در این استان بسیار چشمگیر شده است.

وی عنوان کرد: از آنجا که در بین جمعیت های مهاجر، بیشتر افراد مجرد و مرد مشاهده می شوند، این هجرت ها اتفاقاتی نظیر ازدواج در بهترین حالت ممکن را رقم زده است و اگر از سایر بزه ها و فسادها در این زمینه چشم پوشی کنیم، طلاق طبیعی ترین فرآیندی بوده که در این ازدواج ها رقم خورده است.

میرحسینی تاکید کرد: تفاوت های فرهنگی، اعتقادی، اقتصادی و بسیاری تفاوتها که میان مردم یزد و مهاجران وجود دارد، اغلب ازدواج های صورت گرفته میان این دو گروه را به طلاق یا طلاق عاطفی منجر کرده است به نحوی که در اغلب پرونده های طلاق یزد، می بینیم که یکی از طرفین غیریزدی است.

وی با بیان اینکه به تدریج فرهنگ بسیاری از اقوام بیگانه در میان خانواده های یزدی نیز نفوذ کرده است، افزود: اکنون می بینیم که برخی موارد حتی در میان خانواده های یزدی نیز باب شده، مواردی که در گذشته اصلا دیده نمی شد و این ورود فرهنگها به تدریج در خانواده های یزدی اصیل نیز مشکلاتی ایجاد کرده است.

این شرایط در میان دانشجویان نیز وجود دارد و اغلب دانشجویان غیربومی که وارد یزد می شوند، تاثیرگذاری بالایی در میان دانشجویان بومی دارند و به تدریج می بینیم که دیگر در مراکز علمی کمتر خلق و خو و اصالتهای مردم یزد مشاهده می شود.

دختران و پسران یزدی با تربیت های ویژه خود که همواره با تربیت دینی عجین بوده، اغلب با دانشجویانی مراوده دارند که اگر از نظر تربیتی و اعتقادی چندان هم ضعیف نباشند، به دلیل دوری از خانواده و از عدم نظارت خانواده بر آنها، رفتارهای ناهنجاری از خود بروز می دهند که تاثیرگذاری آن بر دانشجویان بومی بالاست.

> **دختران و پسران یزدی با تربیت های ویژه و خاص خود که همواره با تربیت دینی و معنوی همراه بوده، این روزها اغلب با دانشجویانی مراوده دارند که اگر از نظر تربیتی و اعتقادی چندان هم ضعیف نباشند، به دلیل دوری از خانواده و از عدم تسلط و نظارت خانواده بر آنها، در برخی موارد رفتارهای ناهنجاری از خود بروز می دهند که تاثیر گذاری آن بر دانشجویان بومی بالاست**

در بهترین حالت ممکن نیز گاهی وصلتی میان دانشجوی بومی و دانشجوی غیربومی صورت می گیرد و باز هم در اغلب موارد، به هجرت هر دو از یزد می انجامد و در حالی که استان هزینه های بسیاری صرف یک دانشجو کرده است، حال با ازدواج، سرمایه نیروی انسانی خود را از دست می دهد.

مدیرکل دفتر امور اجتماعی استانداری یزد در این زمینه اظهار داشت: مهاجرت یک اقدام اجتناب ناپذیر اما نیازمند کنترل و ساماندهی است و به نظر می رسد در استان یزد روند مهاجرتها تقریبا از کنترل خارج شده است.

مجید جوادیان زاده عنوان کرد: متاسفانه طی سالهای اخیر یزد جمعیت نخبه و تحصیلکرده خود را از دست داده و لازم است شرایطی فراهم شود تا برای این قشر و دیگر یزدیهای مقیم دیگر نقاط کشور، مهاجرت معکوس محقق شود.

شرایط بازگشت یزدیها به استان باید فراهم شود

وی با بیان اینکه استان یزد اکنون ظرفیت های بسیار خوبی در زمینه های مختلف تحصیل، اشتغال، انجام کارهای پژوهشی، سرمایه گذاری و... و. دارد، عنوان کرد: این ظرفیت ها باید به مهاجران از یزد معرفی شوند تا آنها برای بازگشت رغبت پیدا کنند.

جوادیان زاده در عین حال با بیان اینکه مهاجرت به یزد نیز بیشتر به خاطر وجود دانشگاه های خوب، کارخانه های بزرگ، شرایط فرهنگی و اقتصادی یزد و ... بوده است، بیان کرد: حال که مهاجرت در حال وقوع است، باید تلاش کنیم میزان آسیب ها و تبعات منفی آن را کاهش دهیم.

وی تصریح کرد: شرایط باید به نحوی باشد که به جای تاثیرگذاری فرهنگی مهاجران اعم از مهاجران ایرانی و اتباع بیگانه، آنها از فرهنگ غنی و اصیل یزد الگوگیری کنند.

اصلی ترین نگرانی مردم و بزرگان شهر از مهاجرتهای بی رویه به یزد نیز همین تاثیرگذاری های فرهنگی است و اگر بتوان فکری برای این موضوع کرد، شاید دیگر تا این حد شاهد نگرانی و عدم اطمینان خاطر مردم نباشیم.

گسترش حاشیه نشینی و طلاق از نگرانی ها در روند مهاجرت به یزد است

البته به جز تاثیرگذاری فرهنگی موارد دیگری از جمله گسترش حاشیه نشینی، کاهش ضریب امنیت، ازدواج های نادرست و در نتیجه طلاق و... باعث نگرانی مردم یزد است.

به جز اتباع بیگانه که حضور آنها در استان یزد بارها و بارها مورد بحث قرار گرفته اما متاسفانه هنوز راهکاری برای کنترل آن اجرایی نشده بیشتر مهاجران به استان یزد را افرادی از استانهای کرمان، هرمزگان، اصفهان، قم و خرم آباد تشکیل می دهند به نظر می رسد با رایزنی هایی میان مسئولان ارشد این استانها بتوان مهاجرتها را به نحوی تحت کنترل درآورد یا حداقل از تبعات منفی آنها تا حد زیادی کاست.

لاش استان کهگیلویه و بویر احمد صاحب مدرسه شد

دانش آموزان لاش دیگر نگران برف وسرما نیستند

گزارش خصوص مشکلات دانش آموزان روستای لاش از توابع بخش چاروسای شهرستان کهگیلویه نتیجه داد و سال آینده دانش آموزان این روستا دیگر نگران برف و سرما نیستند. روستای لاش از توابع بخش محروم چاروسا در کهگیلویه و بویراحمد در اوج محرومیت به سر می برد و از امکانات مناسب آموزی نیز محروم است.

شریف اسلامی

گزارش برتر اسفند ماه

این روستا دارای ۴۰ خانوار است که به صورت پراکنده اما با فاصله نزدیک به هم ساکن هستند و از راه دامپروری و کشاورزی روزگار می گذرانند اگرچه ۱۶ خانوار از این ۴۰ خانوار تحت پوشش کمیته امداد هستند.

تنها مدرسه یک اتاقه این روستا در سال ۵۷ ساخته شد اما اکنون همین یک اتاق هم فرسوده شده تا دانش آموزان در فصل پاییز و زمستان با سرما و چکه قطره های باران از سقف کلاس روزهای درس مدرسه را بگذرانند.

۲۴ دانش آموز در شش پایه تحصیلی در مدرسه لاش به تحصیل مشغول هستند در حالی که این کلاس فاقد فضای آموزشی مناسب، سیستم های گرمایشی، روشنایی و بهداشت است.

به گفته تنها معلم مدرسه این روستا، او در فصل بارش برف و باران مجبور است دانش آموزان را به منزل شخصی خود ببرد زیرا با کوچکترین بارشی امکان رفتن به این مدرسه وجود ندارد.

مدرسه یک کلاسه روستای «تاسک»هیچ شباهتی به مدرسه ندارد، چهاردیواری ساخته شده ازسنگ است بدون پنجره که باشاخه های بلوط و گل مسقف شده تاحداقل سرپناهی برای۲۱ دانش آموز آن درسرمای زمستان زاگرس باشد.

تاسک یکی از روستاهای منطقه محروم و دورافتاده پشت کوه جلیل در مرز بویراحمد و ممسنی است که همچون دیگر روستاهای این منطقه در دامنه یکی از کوههای بلند زاگرس مرکزی و در میان بلوطهای تنومند جای گرفته است.

تاسک و دیگر روستای پشت کوه جلیل همه در دل کوههای سخت گذر قرار دارند و برای رفتن به آن باید از راهی صعب العبور و پر پیچ و خم از مسیر بخش سورنای شهرستان رستم و یا از بخش سفیدار شهرستان بویراحمد گذشت.

بخش زیادی از جاده این روستاها خاکی است و آنها به همین هم راضی هستند زیرا پیش از انقلاب که هیچ راه عبوری نداشتند و در سالهای گذشته هم تنها کوره راهی بود که هر خودرویی نمی توانست از آن عبور کند. گرچه هنوز آبادی های کوچکی در بلندای کوههای این منطقه هستند که راه ندارند.

خبری از روشنایی در داخل خانه سنگی نیست. تنها منبع روشنایی در این کلاس چند روزنه و سوراخ در دیوار است. تیرهای چوبی سقف کلاس آنچنان دود خورده اند که سیاه سوخته شده اند. کلاس بیشتر به سیاهچالی می ماند که معلوم نیست چه بر سر چشمهای زیبای دانش آموزان آن می آورد.

از سیستم گرمایشی مناسب هم خبری نبود. سرویس بهداشتی و فضای ورزشی هم همنطور. درب کلاس نیز ورقه ای فلزی بود که تنها نام درب دارد.

معلم این مدرسه هومان الوندی نام دارد که مسافت این روستا تا روستای همجوار را هر روز با موتورسیکلت طی می کند و دلسوزانه و فداکارانه چراغ تعلیم و تربیت را در تاسک روشن نگه داشته است.

دیگر نیازی به گفتن کمبودها از سوی آقا معلم نیست زیرا وضعیت داخل کلاس خود گویای همه چیز است. اما او می گوید: دانش آموزان روستای تاسک با کمترین امکانات آموزشی ممکن تحصیل می کنند.

الوندی می افزاید: مکانی که این دانش آموزان در آن تحصیل می کنند بی هیچ وجه مناسب نیست و مسئولین باید چاره ای بیندیشند.

> در زمستان و هنگام بارش باران سقف کلاس چکه می کند و قطرات آب بر روی میز و نیمکت و کتاب دانش آموزان می ریزد

الوندی ادامه می دهد: هیچ امکانات تفریحی و ورزشی در این مدرسه نیست و دانش آموزان با زنگ ورزش نا آشنا هستند.

وی می گوید: جمعیت این روستا هر ساله در حال افزایش است و به تبع آن نیاز به فضای آموزشی جدید و مناسب ضروری است.

یکی از اولیای دانش آموزان نیز که سه فرزندش در این کلاس درس می خوانند، می گوید: این کلاس سنگی را اهالی روستا دو دهه پیش ساختند تا بچه های این روستا مثل پدران و مادرانشان از تحصیل محروم نمانند.

براتی دانش آموزان زیادی در این مدرسه درس خواندند و به جایی رسیدند، می افزاید: اکنون تعداد دانش آموزان در حال افزایش است و از طرفی این فضا دیگر مناسب نیست.

وی تاکید می کند: صدای ما را به کسانی که می توانند کاری برای بچه های محروم ما کنند برسانید.

تنها مدرسه روستای تاسک اگرچه نشانی از مدرسه ندارد اما دانش آموزانی سرشار از استعداد و شور و نشاط دارد. دانش آموزانی که نداری و محرومیت باعث نشده از نظر تحصیلی چیزی کمتر از دانش آموزان شهری داشته باشند اگر سرتر از آنها نباشند.

با این حال آنان در انتظار دستان یاریگر خیرین مدرسه ساز هستند تا سرپناهی امن برای روزهای گرم و سرد مدرسه بسازند و در فردایی نزدیک دانش آموزان تاسک آینده منطقه خود و ایران اسلامی را بسازند.

ما اینها را نوشتیم و این گزارش مهر بازتاب خوبی در رسانه های کشور داشت و موجب شد چند خیر برای ساخت این مدرسه پیش قدم شوند.

یکی این خیرین زن و مردی ساکن تهران بودند که رنج سفر به این منطقه را به جان خریدند و اکنون در حال احداث مدرسه برای این روستا هستند.

آغاز کار احداث مدرسه روستای لاش

رئیس آموزش و پرورش بخش چاروسا در این خصوص گفت: کار تسطیح زمین و تهیه مصالح برای ساخت مدرسه روستای لاش از سوی این خیر انجام شده است.

محمد شکوهی افزود: این خیر مدرسه ساز قرار است مدرسه ای سه اتاقه در این روستا احداث کند.

وی بیان کرد: این سه اتاق شامل دو کلاس و یک دفتر مدرسه است که به زودی عملیات احداث آن آغاز می شود.

شکوهی اظهار داشت: با احداث این مدرسه دانش آموزان این روستا از فضای آموزشی مناسب بهره مند می شوند.

وی تصریح کرد: تصمیم این خیر تهرانی برای ساخت مدرسه در این روستا موجب خوشحالی اهالی این روستا شده است.

وضعیت روستای مهتاب نگران کننده تر از لاش است

رئیس آموزش و پرورش بخش چاروسا همچنین به وجود روستاهایی دیگر در این بخش که محروم از فضای آموزشی مناسب هستند اشاره کرد و گفت: وضعیت دو روستا به نام مهتاب در این بخش بسیار بدتر از روستای لاش است.

وی بیان کرد: این دو روستا با نام مهتاب در فاصله ای جدا از هم قرار دارند که یکی ۱۰ دانش آموز و دیگری ۱۲ دانش آموز دارد.

شکوهی اظهار داشت: این دو روستا در منطقه سردسیری قرار دارند و کلاس درس آنها به وسیله سنگ و گل ساخته شده و وضعیت نامناسبی دارند.

وی از خیرین خواست برای ساخت این مدرسه نیز پیش قدم شوند تا دانش آموزان محروم این روستاها سال آینده در فضایی مناسب تر تحصیل کنند.

برای گشت و گذار در حوزه فرهنگ و هنر در ایران زمین بیش از داشته ها متاسفانه باید دست بر کمبودها گذاشت که بیشتر هم زیرساختی است وگرنه هنرمندان ایرانی در سراسر اقلیم ایران به چشم می خورند و چه بسا هنر اصیل را باید لابه لای هنرهای سنتی و بومی جستجو کرد. در این شماره گذری کوتاه داریم به برخی از ضعف های ساختاری در استان های مختلف.

- دوران شاه‌عباس صفوی در اصفهان را می‌توان دوران نمایش اصفهان دانست چرا که در این بازه زمانی هنرمندان و شاعران در قهوه‌خانه‌ها می‌نشستند و مجالس شعر و شادی برپا می‌کردند.اما این روزها تئاتر اصفهان آواره شده و وعده و وعید مسئولان در خصوص راه اندازی تئاتر شهر راه بجایی نبرده است.گزارش ما را از حال و هوای این روزهای اصفهان بخوانید.
- موسیقی در سیستان این کهن سرزمین پنج هزار و ۵۰۰ ساله از غنا، جایگاه و تمدن ویژه ای برخوردار است که نسل به نسل سبک های مختلف آن را به ارث برده اند اما اکنون از بی مهری های رنج می برد.اطلاعات مدون فراوانی در مورد موسیقی سیستان وجود ندارد، اما می توان گفت که موسیقی سیستان، موسیقی شعف آوری است که از روزگاران کهن باقی مانده است و خاطرات را در ذهن مردم بر جای گذاشته است.موسیقی ای که با بطن مردم یکی شده و همراه ترانه های عامیانه سیستان به اجرا در می آید، موسیقی که بیان خاطرات، سختی ها، ایستادگی و پویایی مردم این خطه است.در این گزارش از این موسیقی غنی می گوییم.
- ضعف و قوت آثار نمایشی که در استان فارس به عنوان خاستگاه تئاتر کشور ارائه می شوند و جایگاهی را که تئاتر استان می تواند به دست آورد، نیروهای فعال در این عرصه از جمله بازیگران، نویسندگان و کارگردانان تعیین می کنند. در حالی که نیروهای خلاق، حرفه ای و آشنا با عرصه فعالیت خود می توانند درهای جدیدی به روی تئاتر فارس بگشایند و در جهت ارتقا وضعیتش و ترسیم آینده ای روشن برای آن گام بردارند، بازیگران و کارگردانانی که نتوانند کارهای قوی از خود ارائه دهند، ضربه ای نامطلوب بر پیکره تئاتر استان وارد می آورند.
- نمایشگاه بزرگ کتاب قزوین با حضور ۲۹۰ ناشر از ٤ تا ۱۰ اسفندماه در محل دائمی نمایشگاه های بین المللی قزوین برپا شد، نمایشگاهی که به گفته مسئولان ۵۰۰ میلیون تومان بن خرید کتاب در آن توزیع شده است و با توجه به موقعیت استان قزوین که در ردیف سه استان دانشگاهی کشور است می توان آن را یکی از مهم ترین نمایشگاه های کتاب کشور دانست.در ادامه نگاهی داریم به این نمایشگاه.
- اما یکی از مردمی ترین گزارش های این بخش مربوط است به یکی از شهرک های نزدیک رشت و نانوایی که آنجا ساکن است. ناصر بلباسی نانوای جوان این شهرک معروف است به خوش ذوقی و مبتکر بودن. نانوایی که به فکر دقایق معطلی مشتریانش در صف نانوایی است و برای آن دغدغه دارد و یکی از راه هایی که یافته کتاب دست مشتری دادن است.

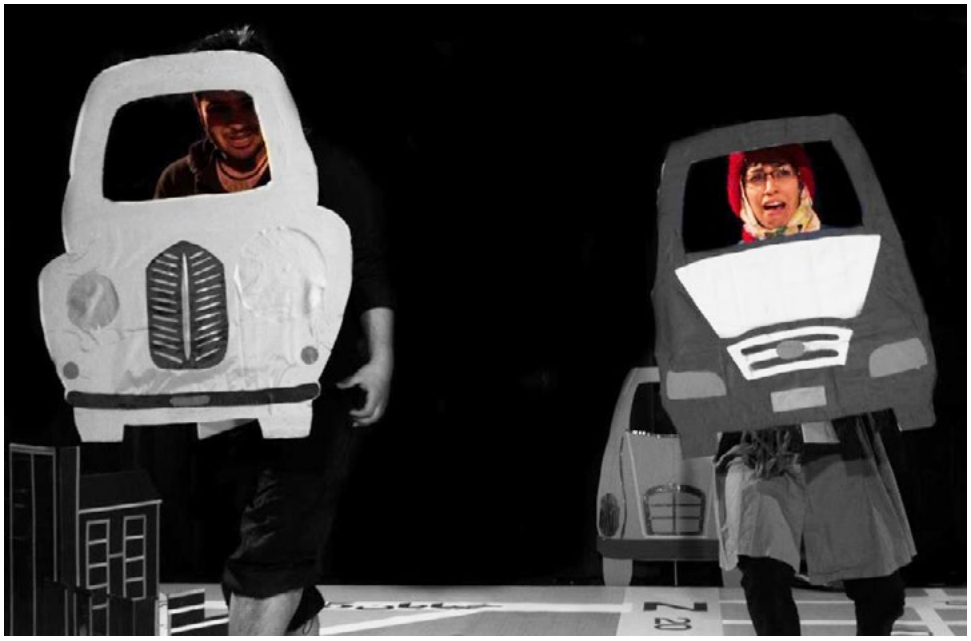
دوران شاه‌عباس صفوی در اصفهان را می‌توان دوران نمایش اصفهان دانست چرا که در این بازه زمانی هنرمندان و شاعران در قهوه‌خانه‌ها می‌نشستند و مجالس شعر و شادی برپا می‌کردند.
اما این روزها تئاتر اصفهان آواره شده و وعده و وعید مسئولان در خصوص راه اندازی تئاتر شهر راه بجایی نبرده است.
تخصیص زمینی در مرکز شهر اصفهان و در خیابان چهارباغ عباسی برای احداث تئاتر شهر اصفهان و کلنگ زنی این پروژه در ۵ اردیبهشت ماه سال گذشته روزنه امیدی را برای فعالان این هنر ایجاد کرد که با گذشت حدود ۲ سال از این کلنگ زنی هنوز اقدامی عملیاتی در این راستا انجام نشده است.

لایحه شهرداری در خصوص تئاتر شهر شفاف نیست

اما دراین میان فتح‌الله معین، عضو شورای اسلامی شهر اصفهان با اشاره به لایحه شهرداری در خصوص خرید زمین موقوفه موجود در چهارباغ عباسی برای راه اندازی تئاتر شهر می‌گوید: شهرداری متقاضی خرید این زمین است و تاکنون دو لایحه برای این طرح به شورای اسلامی شهر اصفهان ارایه کرده است.
وی با بیان اینکه لایحه شهرداری اصفهان در خصوص راه‌اندازی سالن تئاتر اصفهان همراه با راه‌اندازی مجموعه تجاری نیز است، ادامه می‌دهد: شهرداری می‌خواهد طرحی را برنامه‌ریزی کند که در آن مجموعه تجاری راهی برای فروش ویژه آثار هنری و فرهنگی را داشته باشد و در انتهای آن تئاتر شهر را نیز راه اندازی کند.
این عضو شورای اسلامی شهر اصفهان با تاکید بر اینکه هنوز اعضای شورای شهر با لایحه ارسالی از سوی شهرداری برای خرید زمین چهارباغ برای تئاتر شهر موافقت نکرده‌اند، می‌افزاید: لایحه شهرداری در خصوص نحوه خرید و همچنین وضعیت مستاجران فعلی این مجتمع تجاری برای اعضای شورا شفاف سازی نشده است و شهرداری باید این امر را شفاف سازی کند.
وی ادامه می‌دهد: شهرداری باید در لایحه خود مشخص کند که تسویه حساب با مستاجران فعلی مجتمع تجاری روبروی مدرسه چهارباغ بر عهده خریدار است و یا فروشنده و همچنین در خصوص خرید زمین پشت این مجتمع و نحوه توسعه آن نیز برای اعضای شورا شفاف سازی کند.

تئاتر اصفهان آواره است

بیم و امیدهای راه اندازی تئاتر شهر

مریم یاوری

تئاتر در شهر اصفهان سابقه‌ای چند صد ساله دارد به گونه‌ای که در سال‌های بسیار دور چهار گوشه میدان عظیم نقش جهان، روزها اغلب پوشیده از چادر دست‌فروشان بود و شب‌ها میدان بازیگران، شعبده‌بازان، خیمه‌شب‌بازان، بندبازان، درویشان و قصه گویان می‌شد.

شورایی‌ها از تصویب لایحه تئاتر شهر نترسند

سید مرتضی سقاییان نژاد، شهردار اصفهان نیز در این باره می‌گوید: لایحه ارایه شده به شورای اسلامی شهر اصفهان در خصوص خرید زمین و راه اندازی تئاتر شهر برای اعضای شورا شفاف سازی شده است و تمام کارهای کارشناسی برای این پروژه نیز صورت گرفته است.
وی که معتقد است اعضای شورای اسلامی شهر اصفهان بر سر قیمت پیشنهادی برای خرید این زمین مشکل دارند، افزود: باید توجه داشت که تمام هزینه این زمین به کام تئاتر نیست و نباید منت هزینه این پروژه را بر سر تئاتر گذاشت.
وی در ادامه با بیان اینکه شهرداری قصد دارد زمین پشت مجتمع تجاری و محل سابق سینما مولن روژ را خریداری کند، گفت: با خریداری این زمین مجموعه تجاری و سالن تئاتر شهر اصفهان در زمینی به مساحت ۵ هزار متر به بهره برداری خواهد رسید.
شهردار اصفهان که معتقد است اعضای شورای اسلامی شهر اصفهان نباید از تصویب لایحه شهرداری در خصوص راه اندازی سالن تئاتر شهر بترسند، می‌گوید: طرح تئاتر شهر اصفهان در حال آماده شدن است و پس از تصویب شورای اسلامی شهر اصفهان آغاز بکار خواهد کرد. وی مدت زمان بهره‌برداری از این پروژه را از زمان آغاز بکار ۱۸ ماه عنوان می‌کند.

شهرداری باید پول سرقفلی فروخته شده تئاتر شهر را پرداخت کند

ابراهیم پرچمی، مدیر عامل پروژه مصلی اصفهان که در واقع مالک فعلی زمین موقوفه‌ای است که قرار است تئاتر شهر در آن راه‌اندازی شود نیز در خصوص نحوه واگذاری این زمین و مجتمع تجاری به شهرداری می‌گوید: در حال حاضر ما آمادگی کامل برای واگذاری این زمین به شهرداری اصفهان را داریم.
وی در خصوص مستاجران این مجتمع نیز می‌گوید: این مجتمع ۵ مستاجر و یک سرقفلی فروخته شده دارد که مستاجران به محض اعلام ما تخلیه خواهند کرد.
مدیرعامل پروژه مصلی اصفهان در خصوص سرقفلی فروخته شده این مجتمع نیز ادامه می‌دهد: بر اساس قرار دارد خریدار این مجتمع باید پول سرقفلی فروخته شده در این مجتمع را پرداخت کند.

موسیقی سیستان در دست فراموشی

نوایی که از بی مهری ها رنج می برد

میلاد جهان تاب

موسیقی در سیستان این کهن سرزمین پنج هزار و ۵۰۰ ساله از غنا، جایگاه و تمدن ویژه ای برخوردار است که نسل به نسل سبک های مختلف آن را به ارث برده اند اما اکنون از بی مهری های رنج می برد.

اطلاعات مدون فراوانی در مورد موسیقی سیستان وجود ندارد، اما می توان گفت که موسیقی سیستان، موسیقی شعف آوری است که از روزگاران کهن باقی مانده است و خاطرات را در ذهن مردم بر جای گذاشته است.

موسیقی ای که با بطن مردم یکی شده و همراه ترانه های عامیانه سیستان به اجرا در می آید، موسیقی که بیان خاطرات، سختی ها، ایستادگی و پویایی مردم این خطه است.

به طوری که در کتاب برهان قاطع، زیر کلمه زاول آمده است که این لفظ نام ولایت سیستان است و نام شعبه ای از موسیقی، این خطاب به خوبی بیان کننده عجین شدن موسیقی در روح و جسم مردمان سیستان است که آن را در لقای مختلف جامعه به اجرا در آورده اند.

موسیقی سیستان عمدتا یک موسیقی مراسمی است، کما اینکه برای جشن های عقد، عروسی، حنابندان، تولد، ختنه سوران و نوروز از موسیقی سازی و برای عزاداری و وفات از موسیقی کلامی استفاده می شود.

● موسیقی با زندگی مردم سیستان عجین است

ایرانشناس معروف ایران زمین در این باره می گوید: در صورت وجود سازهایی نظیر قیچک و رباب، این سازها و آپاسیونهایی از ملودی اصلی و یا اکسان را به طور همزمان می نوازند که این خود یک موسیقی سازی است.

ایرج افشار سیستانی می گوید: در موسیقی کلامی، غالبا یک نفر در منطقه سیستان خواننده است و دیگران نقش همراهی را ایفا می کند که این سبک موسیقی در مراسم ها عزاداری و آییکه خوانی ها مرسوم است.

وی نوع دیگر موسیقی در سیستان را کار بیان می کند و گفت: فصل درو و برداشت و به خصوص هنگام قالی بافی زنان این نوع موسیقی را بر زبان جاری می کنند که آواها و هجایای بسیاری دارد. ترانه های عامیانه سیستانی بخش مهمی از این گنجینه فرهنگی را شامل می شود و همانند آیینه ای پاک، نمایانگر زندگی مادی و معنوی مردم این دیار است.

این محقق و پژوهشگر مردم سیستان می گوید: ترانه های عامیانه سیستانی بخش مهمی از این گنجینه فرهنگی را شامل می شود و همانند آیینه ای پاک، نمایانگر زندگی مادی و معنوی مردم این دیار است، اجرای این ترانه ها با سازهای محلی شور و حال وصف نشدنی را در میان مردم سیستان جاری می کند.

> **سیستانی ها ترانه یا دو بیتی را سیتک می نامند، سیتک از چهار مصراع و بیشتر در باب هم وزن بودن سروده می شود که در این سبک شعر، قافیه همواره به یک شکل نیست، گاه چهار مصراع و گاه دو مصراع هم قافیه اند**

وی یاد آور شد: موسیقی یا ترانه های سیستانی چون هر شعری، دارای زبانی والاتر ولی نه چندان دور از زبان گفتگوی روزمره اند، از این رو به سادگی بسیاری از زیبایی های گفتاری و معنوی سود جسته اند.

این ایرانشناس بیان کرد: تصنیف ها و آوازهای پر محتوا در این منطقه دارای تقارن و وحدت های ریتمیکی چون ۸/۵، ۸/۶ است که آثار ماندگاری چون لیلی جان، بابا گل افروز، سبزه گل و ... را خلق کرده است.

وی سرنا، دهل، قاشقک، رباب و قیچک را از مهم ترین سازهای متداول در سیستان دانست و افزود: قیچک سازی آرشه ای می باشد که در طبقه بندی جهانی سازها، جزو طبقه سیمی ها یا کوردوفونها قرار دارد که هم در سیستان و هم در بلوچستان نواخته می شود اما تفاوت هایی قیچک سیستان از لحاظ ظاهری و تکنیک نواخت با قیچک بلوچی دارد.

افشار سیستان بیان کرد: قیچک سیستانی توسط دو ساز ضربی همراهی می شود یکی دهل که در همراهی با سرنا استفاده می شود و دیگر قاشقک است که به انگشت های دست بسته می شود.

وی اضافه کرد: این ساز معمولا در مراسم عروسی، ختنه سوران و یا محافل شادی سروده می شود که قدمت آن نیز بر اساس داشته های موجود به عهد ساسانی می رسد که در طاق بستان نمونه ای از قیچک زمان ساسانی به دیوار حکاکی شده است.

● اشعار سیستانی از گنجینه های ادبی کشور محسوب می شوند

اشعار سیستانی اهمیت و ارزش ملی دارد و از گنجینه‌های ادبی کشور به شمار می‌رود، در میان اشعار فولکور منطقه سیمای مردم رشید و دلاور در سایه‌ای از سختی و مشکلات طبیعی دیده می شود.

جوان سیستانی در راز و نیاز عاشقانه خود التماس نمی‌کند و سینه به خاک نمی‌مالد و شب تا صبح گریه نمی‌کند، ولی با شجاعتی که آمیخته به زیبایی، لطف و دلنشینی است به طرف دلدار خود می‌رود و او را به عشق خود آگاه می‌کند و آخر از همه پای خدای بزرگ و توانا را به میان می‌کشد و او را به پاکی و صفا قسم می‌دهد.

اشعار محلی منطقه غالباً در مراسم اعیاد بزرگ دینی و نوروز خوانده می‌شود و موزیک محلی که عبارت از سرنا، دهل و طبل است آن را همراهی می‌کند.
می توان آلات اصلی موسیقی سیستان «قیچک» و «دهل» دانست، ترکیب نوای این دو ساز و هارمونی آنها، بیانگر احساسات و عواطف و منویات قلبی نوازندگان و شنوندگان است.

ارکان اصلی سازهای سیستان و بلوچستان

قیچک یکی از سازهای اصیل و سنتی است که در نواحی سیستان و بلوچستان، ترانه‌های محلی را با نواختن آن همراه می‌سازند. این ساز که در اصطلاح محلی «سوروز» نام دارد، از یک جعبه مجوّف چوبی و چهار تا شش سیم ساخته شده و همانند کمانچه با کمان نواخته می‌شود.
دهل نیز یکی از سازهای ضربی موسیقی مردم بلوچستان و سیستان است که شکل استوانه‌ای دارد و همراه «سُرنا» نواخته می‌شود. در جشن‌های عروسی و رقص‌های محلی از آن استفاده می کنند.
مزار گلستانه در کتاب ادبیات و شعر عامیانه مردم سیستان نیز با اشاره به اهمیت موسیقی در سیستان می گوید: موسیقی سیستانی از اهمیت و ادوات بسیاری برخوردار است که با رصد تاریخ می توان به خوبی این تمدن موسیقی را در این خطه کشف کرد.
وی با اشاره به ادوات موسیقی سیستان می گوید: دایره یکی از آن ها است، سازی از خانواده آلات موسیقی کوبه ای که بیشتر توسط زنان در این خطه ساخته می شود و کاربرد آن هم بیشتر توسط زنان در مراسم های جشن عروسی، ختنه سوران، حنا بندان، بحث و بیت (یک نوع مشاعره و مسابقه) مورد استفاده قرار می گیرد.
این نویسنده می افزاید: کمونه ساز دیگر موسیقی سیستان است که از جنس ترکه توت یا گز است و جنس تارهای آن نیز از موی دم اسب می باشد و بسیار در موسیقی سیستانی کاربرد دارد.
این مردم شناسی منطقه سیستان می گوید: دهل از دیگر سازهای مهم و پرکاربرد در منطقه سیستان است که در بیشتر سبک های موسیقی منطقه کاربرد دارد که در کنار بعد موسیقی و فرهنگی آن جنبه معنوی نیز به خود گرفته است به طوری که در سحرهای ماه مبارک رمضان برای اجرای آیین رمضان خوانی از این ساز کوبه ای استفاده می کنند.

ترانه های محلی سیستان و بلوچستان مانند آینه پاک هستند

وی با اشاره به اهمیت موسیقی در سیستان افزود: ترانه‌های محلی سیستان نیز همانند آیینه‌ای پاک و شفاف نمایانگر زندگی مادی و معنوی مردم این سرزمین است که چون با سازهای محلی اجرا شود، شور و مستی می‌آفرینند. اکثر این ترانه‌ها ارتباط مستقیمی با محیط طبیعی، شیوه زندگی و باورهای دینی و اعتقادی مردم منطقه دارند.

گلستانه می گوید: اشعار و داستان‌های شفاهی مردم سیستان و بلوچستان نیز ریشه در باورهای فرهنگی و شیوه زیست و ارتباط انسان با محیط پیرامون دارد، در این خطه به داستان‌های عشقی کمتر دلبستگی دارند. با این حال داستان‌های نادر عشقی آنها بسیار ظریف و پرمعنی است و در آنها روح شجاعت و دلاوری با همه مشکلات و سرسختی‌های طبیعت مشاهده می‌شود که در آن‌ها سایه‌ای از مردانگی، عشق و دلبستگی حقیقی نقش بسته است.
با مرور انواع موسیقی سیستان می توان به راحتی به یک جامعه در ابعاد کوچک پی برد چرا که تمامی آواها و نواهای این موسیقی ریشه در اتفاقات جامعه است و آن ها را در قامت ساز و موسیقی بیان می کند.
رئیس انجمن موسیقی سیستان و بلوچستان در این باره به خبرنگار مهر می گوید: موسیقی سیستان، موسیقی مهمی است که در تناسب با موسیقی بلوچ، کم کار شده و نیازمند سرمایه گذاری و حمایت بیشتر است.
احمد گلیانی افزود: در موسیقی سیستان نوازندگان، فعالان، خوانندگان و پیشکسوتان زیادی داریم که اگر به آنان توجه شود و از سوی نهاد متولی مود حمایت قرار بگیرد در خارج از مرزهای ایران زمین حرف برای گفتن دارند، توسعه موسیقی سیستان مستلزم حمایت همه جانبه از هنر و هنرمند است.
وی بیان کرد: اگر به دنبال موسیقی ماندگار هستیم باید شرایط پژوهش و تحقیق را برای خلق آثار ارزشمند در موسیقی سیستان که گره در باور و تمدن مردم دارد فراهم کنیم، باید موسیقی حمایت شود تا هنرمند بتواند زایش های فکری خود را جامه عمل بپوشاند.

پژوهشگاه راهبرد اساسی توسعه موسیقی است

رئیس انجمن موسیقی سیستان و بلوچستان اضافه کرد: توان و ریشه موسیقی سیستان به حدی است که برای رشد و توسعه آن نیازمند ایجاد پژوهشگاه هستیم که با کارهای تحقیقی و پژوهشی بتوان آن که شایسته آن است ارائه دهیم.
وی افزود: موسیقی سیستان را نمی توان در یک جمله تعریف کرد چرا که این موسیقی متن دارد، ملودی دارد، برای تمام مراسم ها حرف دارد و میان باور و اندیشه و رفتار نوعی پل است که به بهترین شکل حزن، اندوه، شادی مردم را نشان می دهد، موسیقی است که برای مراسم های شادی، غم، کودک و ... حرف دارد.
گلیانی افزود: سیستان موسیقی بسیار خوبی در حوزه بانوان دارد که باید برای توسعه و رشد آن کارهای پژوهشی انجام داد تا در کنار شناسائی استعداد ها راه های پرورش و رشد آنان را نیز فراهم آورد.

با مرور انواع موسیقی سیستان می توان به راحتی به یک جامعه در ابعاد کوچک پی برد چرا که تمامی آواها و نواهای این موسیقی ریشه در اتفاقات جامعه است و آن ها را در قامت ساز و موسیقی بیان می کند. رئیس انجمن موسیقی سیستان و بلوچستان در این باره به خبرنگار مهر می گوید: موسیقی سیستان، موسیقی مهمی است که در تناسب با موسیقی بلوچ، کم کار شده و نیازمند سرمایه گذاری و حمایت بیشتر است

دولت نباید از اقتصاد فرهنگی غافل شود

این فعال موسیقی استان افزود: دولت اگر رویکرد فرهنگی دارد برای تبیین آن و توسعه فرهنگ نمی تواند از اقتصاد فرهنگی غافل شود چرا که ایران زمین با برخورداری از فرهنگ و قومیت ها مختلف سرمایه های نهفته بسیاری دارند که می توانند در نقش در آمدی برای دولت داشته باشند.
وی یاد آور شد: دولت برای تامین زیرساخت ها، سرمایه گذاری لازم را انجام دهد بعد یقین داشته باشد که هنرمند خود هنرآفرینی و در آمد زائی می کند، فکر بدون امکانات راه به جائی نخواهد برد.
موسیقی سیستان آن قدر ظرفیت دارد که به راحتی می تواند از مرزهای فرهنگی کشور خارج شود اما متاسفانه اکنون به سبب بی مهری مسوولان گرد فراموشی آن را فرا گرفته است
گلیانی بیان کرد: موسیقی سیستان آن قدر ظرفیت دارد که به راحتی می تواند از مرزهای فرهنگی کشور خارج شود اما متاسفانه اکنون به سبب بی مهری مسوولان گرد فراموشی آن را فرا گرفته است.
وی تاکید کرد: دولت اگر سرمایه اولیه در قاب زیرساخت در اختیار فعالان موسیقی قرار دهد قطع به یقین از موسیقی این خطه بهترین نتیجه را خواهد گرفت و در بعد اقتصاد فرهنگی حامی دولت خواهد بود.
رئیس انجمن موسیقی سیستان و بلوچستان بیان کرد: اکنون یک هنرمند برای خلق یک اثر ارزشمند در زمینه کارهای پژوهشی و تحقیق به سبب شرایط استان مشکل های چشگیری داره که دافع خلق اثری نو می شود.
وی با اشاره به شرایط بد مالی فعالان موسیقی سیستان افزود: از سوئی این فعالان موسیقی به سبب نبود زیرساخت در خلق آثار ارزشمند و تامین نقدینگی، مشکلات اقتصادی دارند، مشکلات اقتصادی بعضا مسافرکشی را برای هنرمندان در پی داشته است که این دغدغه ها دیگر نمی گذارد ذهن هنرمند به خوبی تراوش های لازم را برای ارائه اثر دلچسب ماندگار انجام دهد.
گلیانی بیان کرد: نباید هنرمند دغدغه غیر از هنر داشته باشد اگر به دنبال تولید آثار ماندگار هستیم.
وی با اشاره به اقدام های انجمن موسیقی در ماندگار موسیقی سیستان افزود: اکنون با تلاش های صورت گرفته برخی از هنرمندان موسیقی سیستان را دعوت و در فضای استودیوئی کارهای تولیدی در قاب آلبوم موسیقی سیستان و بلوچستان در دستور کار قرار گرفته است.
گلیانی گفت: اکنون ضبط چهار آلبوم به همت شش گروه موسیقی انجام شده است و به محض تامین اعتبار آلبوم آثار در بازار کشور توزیع خواهد شد.

آموزش حرفه ای نیاز اساسی تئاتر فارس

اینجا چراغ تئاتر کم فروغ است

مژده آتش پرور

ضعف و قوت آثار نمایشی که در استان فارس به عنوان خاستگاه تئاتر کشور ارائه می شوند و جایگاهی را که تئاتر استان می تواند به دست آورد، نیروهای فعال در این عرصه از جمله بازیگران، نویسندگان و کارگردانان تعیین می کنند. در حالی که نیروهای خلاق، حرفه‌ای و آشنا با عرصه فعالیت خود می توانند در های جدیدی به روی تئاتر فارس بگشایند و در جهت ارتقا وضعیتش و ترسیم آینده‌ای روشن برای آن گام بردارند، بازیگران و کارگردانانی که نتوانند کارهای قوی از خود ارائه دهند، ضربه‌ای نامطلوب بر پیکره تئاتر استان وارد می آورند.

امروز تئاتر فارس بیش از پیش نیازمند آموزش تخصصی و حرفه ای نیروهایی است که بتوانند درهای نویی را به روی این عرصه هنری در فارس گشوده و آینده ای روشن وپویا برای آن ترسیم کنند.

نیروهای ضعیف و غیر حرفه ای که برای سالیان سال در جامعه تئاتری استان فعالیت و احتمالا در تربیت نیروهای جدید نقش ایفا کنند، به این علت که عملا نخواهند توانست تجربیات شاخصی را به نسل جدید ارائه دهند، باعث تکرار چرخه ای غیر مثمر در تئاتر استان خواهند شد و در طولانی مدت آن را دچار آسیب می کنند.

بنابراین بی شک در کنار عنصری به نام استعداد و ذوق شخصی خود افراد، زیرساخت های آموزش تخصصی و حرفه ای در این حوزه اعمال شود تا نیروهای مبتکری به جامعه تئاتری فارس تزریق شوند که بتوانند آینده ای در شان این استان را برای تئاتر آن رقم بزنند.

با این وجود فعالان و کارشناسان عرصه تئاتر در فارس بر این باور هستند که طی سال های اخیر در حوزه آموزش و تربیت نیروهای حرفه ای در استان به خوبی عمل نشده و نتوانسته آن طور که باید رضایت ها را جلب کند.

از سوی دیگر کمبود امکاناتی که فضای فعالیت در عرصه تئاتر را برای فعالان این عرصه محدود کرده، از دیگر معضلات این هنر در استان است. یکی از این کمبودها که برای مدت طولانی بر تئاتر استان جراحات زیادی وارد آورده، نبود سالن تخصصی برای اجرای تئاتر در سطح استان است. چنانچه سالن های موجود استانداردهای لازم برای برآورده کردن نیازهای فعالان تئاتر و علاقه مندان این حوزه را ندارند و همچنان کمبود سالن در خور در استان حس می شود. و طبق نظر همین کارشناسان به نظر می رسد که تئاتر در فارس از دردی مزمن به نام عدم برنامه ریزی رنج می برد.

آموزش تئاتر باید در حیطه دولتی دنبال شود

رئیس انجمن نمایش فارس در گفتگو با خبرنگار مهر بیان کرد: تا چند سال قبل انجمن نمایش فعالیت های آموزشی نیز دنبال و کلاس های مختلفی را در زمینه تئاتر برگزار می کرد، ولی دستورالعملی ارائه شد مبنی بر اینکه با توجه به اینکه به آموزشگاه های آزاد زیادی مجوز فعالیت داده شده است، دیگر انجمن نمایش و اداره کل در بخش آموزشی فعالیت نکنند و این امر به عهده آموزشگاه ها گذاشته شود.

بهمن سلیمانی افزود: این دستورالعمل برای حمایت از آموزشگاه ها ایده خوبی بود ولی متاسفانه آموزشگاه های آزاد نتوانستند به خوبی عمل کنند و به دلیل محدودیت های مالی مجبور بودند در زمان کوتاهی کلاس های آموزشی را برگزار کنند که در طی این زمان کوتاه نتوانستند به آن شکلی که باید در حیطه آموزشی عمل شود، کار خود را انجام دهند.

تئاتر فارس در موقعیت ارجحی نسبت به سایر نقاط کشور قرار ندارد، به این دلیل که نتوانسته ایم در زمینه های مختلف برای آن برنامه ریزی کنیم وی با بیان اینکه هم اکنون آموزش در تئاتر دولتی نیست و بیشتر به عهده آموزشگاه های آزاد گذاشته شده است، تاکید کرد: آموزش در زمینه تئاتر، به این علت که نیازمند کمک مالی است، باید دوباره در حیطه دولتی شکل بگیرد. اگر آموزش تئاتر در حیطه دولتی دنبال شود موضوع مورد بحث فقط خود آموزش خواهد بود و بحث درآمدزایی مطرح نخواهد شد در حالی که آموزشگاه ها مجبور هستند که درآمد زیادی داشته باشند و وقت کمی بگذارند تا بتوانند هزینه های خود را تامین کنند.

رئیس انجمن نمایش گفت: در حال حاضر تربیت نیروهای تئاتر تا حدی در گروه های فعال این عرصه شکل گرفته ولی آموزشی که در آن ها دنبال می شود مقدماتی است و حرفه ای محسوب نمی شود چرا که این گروه ها توان ارائه آموزش حرفه ای را ندارند.

سلیمانی افزود: آموزشگاه های آزاد نیز توان ارائه آموزش حرفه ای در عرصه تئاتر را ندارند و امروز تئاتر استان فارس نیازمند آموزشی حرفه ای و با حمایت های دولتی در سطح استان است.

وی با بیان اینکه در انجمن نمایش برنامه ریزی هایی برای پیگیری امر آموزش تئاتر برای سال ۹۴ انجام شده است، گفت: در این برنامه ریزی ها شهرستان های استان به سه بخش شمال، جنوب و مرکز تقسیم شده اند و قرار است یکسری برنامه های آموزشی به ویژه برای شهرستان ها در سال ۹۴ دنبال شود، که امیدوار هستیم محدودیت های مالی که در این راستا وجود دارد رفع شود.

سلیمانی همچنین گفت: احداث دانشکده های هنر در سطح فارس کمک شایانی به امر آموزش تئاتر کرد و جایگاه آن را ارتقا داد.

● ۲۷ گروه تئاتر در شیراز فعالیت می کنند

وی در بخش دیگری از سخنان خود اظهار کرد: از گذشته دور تا به امروز استان فارس در زمینه نمایش خیابانی و تئاتر صحنه ای جایگاه خوبی داشته است و می توان گفت اگر تئاتر فارس در جایگاه اول کشور قرار نگرفته ولی حتما در جایگاه دوم یا سوم است.

رئیس انجمن نمایش فارس با اشاره به اینکه ۲۷ گروه تئاتر در شیراز فعالیت دارند، گفت: هر ۱۵ روز یکبار یک نمایش از سوی این گروه ها در شیراز به روی صحنه می رود و از فروردین تا اسفند ۹۳، به غیر از نمایش های خیابانی که در مناسبت های مختلف در شیراز اجرا شده اند، ۴۵ تئاتر در این شهر به روی صحنه رفته اند. در بعضی از شهرستان های استان نیز حدود ۱۲ گروه تئاتر وجود دارد و به هیچ وجه نمی توان شهرستانی را در استان یافت که کمتر از دو گروه نمایشی داشته باشد.

وی در پاسخ به یکی از سوالات خبرنگار مهر در خصوص مخاطبان تئاتر در شیراز، بیان کرد: یکسری از مخاطبان، افراد فعال در این عرصه هستند که به شکل حرفه ای به تماشای تئاتر می آیند و مخاطبان خاص محسوب می شوند و یکسری دیگر، مخاطبان عام هستند. اجراهایی که از خود بچه های تئاتر در شیراز به روی صحنه می روند معمولا با استقبال خاص مواجه می شوند و با توجه به کمبود سالنی که در شهر وجود دارد این اجراها معمولا با سالن های پر به روی صحنه می روند. استقبال عام نیز مربوط به زمان های خاص مانند زمان برگزاری جشنواره هاست.

● کمبود سالن تخصصی و سالن تمرین یکی از معضلات تئاتر در شیراز است

رئیس انجمن نمایش فارس با اشاره به اینکه یکی از مهمترین معضلاتی که در شیراز بر پیکره تئاتر وارد است، کمبود سالن تخصصی برای این عرصه هنری است، گفت: فقط دو سالن تخصصی تئاتر یعنی سالن های ابوریحان و استاد هودی در شیراز وجود دارد که جوابگوی سیل گروه های نمایش نیستند. در حال حاضر سالن ابوریحان در حال تعمیر است و سالن استاد هودی نیز مدام در آن اجراهای مختلفی برگزار می شود و این سالن اصلا نفس نمی خورد. بنابراین نیاز است که سه یا چهار سالن تخصصی جدید تئاتر در شیراز ساخته شود.

کمبود مکان تمرین برای گروه های تئاتر از دیگر معضلات پیش رو است که نمی توانیم پاسخگوی گروه ها تئاتر به ویژه در زمان برگزاری جشنواره ها باشیم و مجبور هستیم ساعت به ساعت به گروه ها زمان تمرین اختصاص دهیم

● آموزش تئاتر باید اصولی و برنامه ریزی شده باشد

یکی از پیشکسوتان تئاتر فارس نیز درباره بحث آموزش به خبرنگار مهر گفت: آموزش در هر شکل و به هر شیوه و به وسیله هر تشکیلاتی می تواند بسیار خوب و مفید باشد اما مشروط بر اینکه این آموزش اصولی و برنامه ریزی شده باشد و در خصوصی یا دولتی بودن آن تفاوتی وجود ندارد و مسئله خود نفس آموزش است که باید بر مبنای مبانی تخصصی و کارشناسی، با حساب و کتاب و به روز باشد. باید سر فصل دروسی که ارائه می شوند به روز باشد و مربوط به سالیان گذشته نباشد تا بتواند نتیجه دهد.

احمد سپاس دار بیان کرد: از طریق آموزشگاه هال فعال در عرصه تئاتر در شیراز به آن نسبت نیروهای جدیدی به تئاتر افزوده نشده و تعداد افرادی که با آموزش های این آموزشگاه ها به تئاتر استان ورود یافته اند به نسبت تعداد کلاس هایی که در این زمینه وجود دارد، بسیار اندک است. بعضی از افراد بوده اند که اشتیاق و استعداد این کار را داشته اند و در کلاس های آموزشی پرورش پیدا کرده اند و بعد توانسته اند قدمی جلوتر بگذارند و وارد این عرصه شوند ولی به نسبت تعداد کلاس ها با آن نتیجه مطلوبی که به دنبال آن هستیم خیلی فاصله داریم.

وی با بیان اینکه کارگاه ها و سخنرانی های دو روزه دولتی نیز نمی تواند پاسخگوی نیاز آموزشی تئاتر استان باشد، گفت: باید به شکل بنیادی در مسئله آموزش کار شود و این آموزش ها باید با دوره کودکی و نوجوانی همراه باشد تا اینکه آن ها بتوانند در آینده افراد مستعدی در این عرصه باشند ولی به این شرط که برای این کار برنامه ریزی صحیح و اصولی انجام شود.

این فعال عرصه تئاتر در فارس با بیان اینکه وضعیت تئاتر در فارس با دیگر نقاط ایران تفاوتی ندارد، عنوان کرد: تئاتر شیراز ریشه قوی تری دارد و بنیادی تر بوده است و طبعا باید از موقعیت بهتری در مقایسه با دیگر نقاط ایران برخوردار باشد ولی به آن اندازه که گذشته و فعالیت های خوبی داشته است، در موقعیت ارجحی قرار ندارد. به این دلیل که هرگز نتوانسته ایم در زمینه های مختلف برای آن برنامه ریزی کنیم.

سپاس دار ادامه داد: وقتی می گوییم تئاتر حتما باید محلی برای اجرای آن باشد ولی ما الان حتی یک سالن نیمه استاندارد برای اجرای تئاتر در اختیار نداریم. حتی اگر بازیگران بسیار خوبی داشته باشیم آن ها کجا باید اجرای خود را انجام دهند؟ کمبود سالن تئاتر، کمبود محل تمرین، کمبود امکانات و عدم برنامه ریزی همه دست به دست هم می دهند که نتوانیم در تئاتر استان به آن نتیجه مطلوب برسیم.

وی تصریح کرد: چراغ تئاتر استان فارس هرگز خاموش نخواهد شد و مسئله بر سر اندازه درخشانی این چراغ است که امروز در حد اندازه اش روشن نیست. با این وجود هرگز خاموش نمی شود که عمده علت آن به خود مردم شیراز و فارس برمی گردد که به مضامین هنری علاقه مند هستند و آن را دنبال می کنند و افرادی هم وجود دارند که همواره در این عرصه فعالیت می کنند.

بزرگترین رویداد فرهنگی قزوین در بوته نقد

کتابهای عالی برای جیب خالی

هاشم الهیاری

نمایشگاه کتاب به عنوان بزرگترین رویداد فرهنگی قزوین به پایان رسید و در این بین بانگاهی به نقدهای طیف های گوناگون بازدید کنندگان، می توان در سالهای آتی نمایشگاه هایی غنی تر برگزار کرد.

نمایشگاه بزرگ کتاب قزوین با حضور ۲۹۰ ناشر از ۴ تا ۱۰ اسفندماه در محل دائمی نمایشگاه های بین المللی قزوین برپا شد، نمایشگاهی که به گفته مسئولان ۵۰۰ میلیون تومان بن خرید کتاب در آن توزیع شده است و با توجه به موقعیت استان قزوین که در ردیف سه استان دانشگاهی کشور است می توان آن را یکی از مهم ترین نمایشگاه های کتاب کشور دانست.

دراین بین یقیناً پس ازبرگزاری مراسم اختتامیه، طبق وعده مسئولان فرهنگی استان، این نمایشگاه از جنبه های مختلف مورد واکاوی و بررسی قرار خواهد گرفت که بهترین ارزیابی و بررسی از دید مخاطبان این نمایشگاه محقق می شود که تعداد آنها تا روز و لحظات پایانی نمایشگاه بسیار پررنگ بوده است.

مخاطبانی که با بیم و امید گاه از نقدهای خود به نمایشگاه گفتند که لازم است برای سال بعد معایب نمایشگاه بر اساس این نقدها مرتفع شود و گاه از تمجیدهایی که لازم است برای سال بعد تقویت شود.

حضور ناشران معتبری که برای اولین باردر استان قزوین حضور می یافتند یکی ازویژگی های بارز این دوره از نمایشگاه کتاب بود در این بین به ویژه حضور نشرهای نی و چشمه که درحوزه علوم انسانی جزو ناشران درجه یک محسوب می شوند از دیگر ناشران علوم انسانی متمایز بود بگونه ای که بسیاری از مخاطبان در گفتگو با خبرنگار مهر حضور این دو نشر را برای اولین بار در نمایشگاه قزوین یکی ازویژگی های ممتاز نمایشگاه کتاب قزوین ذکر کردند.

با این حال عدم حضور تعدادی دیگر از نشرهای معتبر سال گذشته، مانند: نشر هرمس (از نشرهای معتبر حوزه علوم انسانی، الهیات و هنر) در نمایشگاه کتاب سال ۹۳ که چندین سال حضور مستمر در نمایشگاه کتاب قزوین داشت برای مخاطبان آثار این نشر پرسش برانگیز بود.

استقبال کودکان و نوجوانان بهترین دستاورد نمایشگاه

یکی از نکات دهمین نمایشگاه کتاب قزوین حضور پرشور و پرتعداد کودکان و نوجوانان در تمام بخش های نمایشگاه بود به گونه ای که میانگین سنی نمایشگاه از قبل حضور این تعداد بازدید کننده کم سن و سال به نسبت سال های پیش بسیار پایین بود. البته بازدید مدارس استان از نمایشگاه های کتاب همیشه وجود صورت می گیرد اما تفاوتی که در نمایشگاه دهم وجود داشت فراتر از حضور مدارس استان در نمایشگاه، حضور آزاد و اختیاری کودکان ونوجوانان در نمایشگاه بسیار بیش تر و نمایان تر از حضور والدینشان بود موضوعی که اگر آن را تنها دستاورد نمایشگاه کتاب بدانیم باید ارزش بسیاری برای این رویداد فرهنگی که توانسته است افراد را از سنین کودکی با کتاب آشنا کند قائل باشیم.

در همین رابطه بسیاری از غرفه داران نمایشگاه مانند غرفه نشر روزگار، چنگل، علمی و فرهنگی، سخن در گفتگو با خبرنگار مهر حضور پررنگ کودکان و نوجوانان را در نمایشگاه کتاب قزوین یکی از نکات مثبت و تحسین برانگیز این نمایشگاه برشمردند.

دکتر علیرضا رسولی استاد فلسفه دانشگاه بین المللی دانشگاه امام خمینی(ره) می گوید: علوم انسانی مهم ترین بخش

نمایشگاه های کتاب است تا جایی که باید بهانه برپایی غالب نمایشگاه های کتاب عرضه کتب علوم انسانی به علاقمندان باشد لذا باید بیش از همه به فکر تقویت این بخش بود.

بخش علوم انسانی نمایشگاه در سطح قابل قبولی بود اما یازدهمین نمایشگاه کتاب قزوین زمانی موفق تر خواهد بود که ضمن رعایت سلایق دیگران، بخش اعظم غرفه ها و تخفیف های خود را به بخش علوم انسانی اختصاص دهد.

بر همین اساس در هنگام تهیه گزارش و جویا شدن نظر بازدیدکنندگان نمایشگاه گرانی کتاب که از حد گرانی زایدالوصف عبور کرده و تبدیل به یک نگرانی فرهنگی شده، دغدغه صددرصد بازدیدکنندگان از نمایشگاه کتاب است.

بحران فرهنگی گرانی کتاب، تنها منحصر به ناشران خصوصی نمی شود بلکه بسیاری از ناشران دولتی و یا ناشرانی که دارای بودجه های ویژه هستند نیز با کتاب هایی که قیمت آنها با چاپهای دو دوره قبلی آنها قابل قیاس نیست به نمایشگاه و از آن فراتر به بازار کتاب آمده اند مسئله ای که آشکارا خرید کتاب را در سالهای اخیر نسبت به سالهای گذشته به طرز محسوسی کاهش داده است.

در میان همه انتقادات و پیشنهادات بازدیدکنندگان انتقاد از زمان برگزاری نمایشگاه که مقارن ایام خرید برای عید نوروز است گلایه ای بود که از ناحیه غرفه داران با خبرنگار مهر مطرح شد.

مسئولان فروش نشرهای امیرکبیر، سبزان، دانشگاه تهران، نشر دانشگاهی و روزگار، نزدیکی زمان برپایی نمایشگاه به ایام خرید عید را عاملی می دانند که باعث افت فروش و استقبال مخاطبان می شود.

ناشران همچنین با در نظر گرفتن به اقبال ناچیز جامعه به کتاب، مضاعف برآن نوع سلیقه اجتماعی در این مواقع از سال بگونه ای را می دانند که بیشتر میل به جانب خرید لباس و اقلام خوراکی است که خود تشدید کننده میل همیشگی مردم به خرید کتاب است.

خانم جواهریان یکی از بازدیدکنندگان نمایشگاه از رفتارهای عجیب یک نویسنده غرفه دار در نمایشگاه کتاب می گوید که مانند فروشندگان بازار سعی در فروش تحمیلی کتاب به مخاطبان داشته است.

وی اظهارداشت: رفتار و نوع ظاهر این آقای نویسنده و غرفه دار با فعالیت فرهنگی فروش کتاب سازگاری نداشت، این شخص کتاب های گران نشرش را به مردم تحمیل می کرد و بازدیدکنندگان نیز مجبور به خرید کتابهایی می شدند که وی پیشنهاد می داد.

همچنین نظارت به تخفیف غرفه داران، تعداد اندک دستگاه های خودپرداز و برگزار نشدن به موقع کارگاه های تخصصی و آموزشی یکی دیگر از گلایه های بازدیدکنندگان نمایشگاه دهم است، با این حال نیت برگزاری برنامه های جنبی در نمایشگاه حرکت پسندیده ای بود که برخی از آنها مانند کارگاه آشنایی با فیپا و شابک با استقبال خوب مخاطبان روبرو شد.

محمد صمدی نیارکی در رابطه با زمان برگزاری دهمین نمایشگاه کتاب قزوین و گلایه ناشران می گوید: گلایه ناشران کاملا قابل درک است اما تغییر این زمان بر عهده اداره کل ارشاد استان نیست و باید از وزارت خانه برای تغییر تاریخ برگزاری این نمایشگاه اقدام شود.

معاون فرهنگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قزوین ادامه می دهد: در این بین البته قزوین آخرین استانی نیست که در سال ۹۳ در آن نمایشگاه استانی کتاب برگزار می شود و قرار است که پس از قزوین نمایشگاه استانی کتاب در یزد برگزار شود.

وی می افزاید: البته باید به هنگام برگزاری نمایشگاه به اوضاع اقتصادی مردم هم توجه کرد از این رو تلاش های بسیاری برای اهدای بن خرید کتاب به همه اقشار و اصناف صورت گرفته است تا این طریق بشود دستکم بخشی از هزینه های خرید کتاب را مرتفع کرد.

فروش ۳۱۰ میلیونی تا نیمه روز چهارم نمایشگاه

مهدی احمدی میزان استقبال از نمایشگاه کتاب را عالی ارزیابی می کند و می گوید: تا نیمه روز چهارم بیش از ۳۱۰ میلیون تومان بن خرید کتاب در میان علاقمندان و فرهیختگان استان توزیع شد و به همین میزان نیز با این بن ها کتاب خریداری شده است.

وی ادامه می دهد: این استقبال تا روزها و لحظات پایانی نمایشگاه کماکان ادامه داشت و از این نظر نمایشگاه منحصر به فردی در استان برگزار شد.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی قزوین با بیان اینکه رسالت ترویج کتاب و کتابخوانی در استان هرگز منتهی به هفته کتاب و یا یک هفته برپایی نمایشگاه نمی شود، می گوید: شعار این نمایشگاه اثرگذاری به جای فعالیت گرایی است که نشان می دهد در پی آمار و ارقام نیستیم بلکه به طور جدی می خواهیم با ترتیبت کتابخوان و نهادینه کردن فرهنگ کتاب به فرموده رهبری کتاب را در سبد خرید خانواده ها و در نتیجه زندگی مردم وارد کنیم.

وی ادامه می دهد: از این رو برنامه نهادینه کردن فرهنگ کتاب پس از برگزاری اختتامیه نمایشگاه هرگز تعطیل نخواهد شد و با جدیت بیشتری وارد فاز دیگری می شود چرا که اصولا اشاعه کتاب و کتابخوانی یکی از وظایف اساسی ادارات ارشاد استان است که انجام آن هرگز کاری مقطعی و تعطیل بردار نیست.

وی افزود: حمایت بانک صادرات در توزیع بن های کتاب یک حرکت فرهنگی از سوی بانکها تلقی می شود که این حمایت باید در سالهای آینده نیز با جدیت صورت گیرد و ادوام یابد.

چگونه است که کتاب وارد سبد خرید مردم نمی شود مگر به سختی و چگونه است که مرام «کتاب نمی خوانم، پس هستم» فراتر از عامه مردم حتی در میان نخبگان ما (دانشجویان، اساتید دانشگاه، روزنامه نگاران، معلمان و...) باوری است که قاطعانه و خالصانه بدان ایمان داریم؟

محمد مهدی احمدی معاون امور استانهای وزارت فرهنگ وارشاد اسلامی هم در هنگام بازدید از دهمین نمایشگاه کتاب قزوین در زمینه اهمیت برپایی نمایشگاهای کتاب اظهارداشت: وجود نمایشگاه کتاب آثار زیادی دارد و مردم با تازه های نشر اشنا می شوند، ناشران از تجربه دیگران استفاده می کنند و یک جریان سازی کتاب و کتابت صورت می گیرد که بسیار ارزشمند است.

گزارش ویژه فروردین ماه

آرزوی یک نانوای گیلانی برای کتابخوان شدن مشتریان

نان با طعم کتاب

مریم قاضی زاده

کمتر کسی است که در شهر کلاکانشهر واقع در ۵ کیلومتری شمال شهر رشت اسم ناصر بلباسی نانوای جوان شهر ک را بشنود و دهانش به تعریف باز نشود. نه به خاطر اینکه بعد از مدتها آمده و نانوایی نیمه جان شهر ک را راه انداخته است. حتی به خاطر اخلاق خوش و لب همیشه خندانش هم نیست. و یا حتی بخاطر نان های با کیفیت و شیرمال های خوش طعمی که به دست مردم می دهد. همه ناصر را بخاطر خوش ذوق و مبتکر بودنش می شناسند. نانوایی که به فکر دقایق معطلی مشتریانش در صف نانوایی است و برای آن دغدغه دارد.

توی نانوایی ناصر که پا می گذاری، اولین چیزی که نظر هر تازه واردی را جلب می کند کتابخانه کوچک گوشه نانوایی و پیامهای اخلاقی است که به دیوار زده است. ناصر به خبرنگار مهر می گوید: زیاد کتاب می خوانم و هر وقت توی کتاب جمله جالبی می بینم جایی یادداشت می کنم که از آن استفاده کنم. این جمله ها هم که به دیوار نانوایی زده ام در کتابهای مختلف خوانده ام. خوشم آمد، یادداشت کردم و زدم به دیوار نانوایی تا دیگران هم از آن استفاده کنند.

برای اینکه مشتریان از وقتی که در نانوایی می گذرانند خوب استفاده کنند به فکرم رسید که تعدادی کتاب از کتابخانه شهرک قرض بگیرم و با کتابهایی که خودم داشتم، در اختیار مشتریان بگذارم.

وی درباره کتابخانه کوچکش توضیح می دهد: تاثیر کتاب خواندن را در زندگی ام زیاد دیده ام و همه دور و اطرافیانم را هم به کتاب خواندن تشویق می کنم. به همین خاطر به فکر افتادم تا برای مشتریان نانوایی که وقت زیادی را اینجا می گذرانند، چاره ای بیندیشم.

ناصر ادامه می دهد: برای اینکه مشتریان از وقتی که در نانوایی می گذرانند خوب استفاده کنند به فکرم رسید که تعدادی کتاب از کتابخانه شهرک قرض بگیرم و با کتابهایی که خودم داشتم تا مشتریان وقتی در صف نانوایی هستند هرچند کم ولی از این کتابها مطالعه کنند.

وی درباره استقبال مشتریان از این حرکت جالب می افزاید: از روزی که این کتابها را توی نانوایی گذاشته ام، خیلی ها آمده اند و از کتاب ها استفاده کرده اند و حتی بعضی ها اینقدر از برخی کتابها خوششان آمده که آنها را به امانت برده اند. یادم هست روزهای اولی که کتابها را گذاشتم یکی از مشتریان وقتی کتابها را دید گفت: من خیلی کم مطالعه می کنم ولی این حرکتت اینقدر جالب بود که از این به بعد مطالعه را در برنامه روزانه ام می گذارم و همین مشتری الان از طرفداران پرو پا قرص کتابخانه نانوایی است.

ناصر درباره انتخاب موضوعات کتابهای کتابخانه اش توضیح می دهد: مردم وقتی در تاکسی نشسته اند یا در صف نانوایی ایستاده اند حوصله شان زود سر می رود به همین دلیل باید کتابهایی را انتخاب می کردم که جذابیت داشته باشند به همین خاطر سراغ کتابهایی با موضوعات عمومی تر مثل روان شناسی، شعر، نکات پزشکی و تفریحات و سرگرمی رفتم که هم برای خوانندگان جذاب باشد و هم اینکه کمتر متوجه گذر زمان بشوند که خوشبختانه استقبال خوبی هم شد.

وی که تنها ۲۸ سال دارد، از آرزوهای بزرگی که برای کتابخانه نانوایی اش دارد می گوید: روز اول که کتابها را گذاشتم، یکی از دوستانم کلی دستم انداخت و به این کارم خندید ولی دفعات بعد که به اینجا می آمد و استقبال مشتریان را می دید خیلی خوشش آمد. همین مساله انگیزه ای شد که به فکر گسترش کتابخانه ام بیفتم.

در حال حاضر کتاب خوب کم پیدا می شود بخاطر همین مردم کمتر مطالعه می کنند و ترجیح می دهند بیشتر وقتشان را با گوشی هایشان بگذرانند.

نانوای خوش ذوق لاکانشهر می افزاید: هرچند که تعداد کتابهایم ۳۰- ۴۰ تا می شود اما دیگر تکراری شده اند. به این فکر هستم که تعداد کتابها و موضوعات آنها را بیشتر و متنوع تر کنم که مشتریان با رغبت بیشتری کتاب بخوانند و بخاطر تکراری شدن کتابها، مطالعه را کنار نگذارند.

وی ادامه می دهد: در حال حاضر کتاب خوب کم پیدا می شود بخاطر همین مردم کمتر مطالعه می کنند و ترجیح می دهند بیشتر وقتشان را با گوشی هایشان بگذرانند اما اگر کتاب خوب باشد، مردم هم سر ذوق می آیند و کتاب می خرند و مطالعه می کنند.

ناصر که این روزها جدای دغدغه نان، به فکر تامین کتابهای مناسب برای کتابخانه کوچکش هم هست بیان می کند: به این فکر هستم که تعمیرات اساسی توی نانوایی انجام دهم و یک قفسه زیبا برای چیدن کتابها درست کنم و بزرگترین آرزویم این است که روزی توی همه نانوایی های شهر، چند تا کتاب برای مطالعه پیدا بشود.

اگر چه دغدغه های ناصر برای کتاب خواندن مشتریان و توسعه و بهبود کتابخانه اش تمامی ندارد اما دستش خالی است و نیازمند دستان یاریگری است تا به آرزوهای بزرگش جامه عمل بپوشاند.

بخش میراث ایران زمین همواره یکی از جذاب ترین بخش هاست. هر چند در این شماره مجله مهر می توانید در پرونده گردشگری میراث تمام گستره ایران را تا حدودی بشناسید اما در این بخش مجله هم می توانید این مطالب را بخوانید و لذت ببرید:

- بازی‌های بومی و محلی از کهن ترین نمادهای فرهنگی و ملی مردم مناطق مختلف به شمار می رود نمادهایی که در کنار سرگرمی کهن ترین ریشه‌های فرهنگی آداب و رسوم مردم یک منطقه را بیان می کند ولی متاسفانه غفلت و بی توجهی مدیران و مردم موجب شده این گنجینه مهم فرهنگی و هویتی در استان جای خود را به دنیای مجازی دهد.گزارش ما را در این زمینه بخوا نید .
- متاسفانه اسفندماه نوای چکش آخرین بازمانده هنر ۲۰۰ ساله مسگری اردبیل در حالی خاموش شد .»رحمان آفتابی آذر» هنرمند پیشکسوت مسگری آخرین بازمانده بازار مسگران اردبیل بود که در سکوت مطلق نهادهای متولی با کوله باری از مشکلات و دغدغه های رفته بر هنر ترک این دنیا گفت.در این باره بیشتر بخوانید.
- چندی است که مسئولان کشور بر روی صادرات غیر نفتی متمرکز شده اند و در وضعیت حاضر که قیمت نفت رو به کاهش است مسئولان چشم به ارزآوری صادرات صنایع دستی دوخته اند.با وجود اینکه کاهش قیمت نفت و به موازات آن کاهش صادرات نفت فرصتی برای افزایش صادرات غیر نفتی به ویژه صنایع دستی است، اما شرایط کنونی بیانگر این است که صادرات غیر نفتی و ظرفیت های کشور فاصله زیادی با یکدیگر دارند.گزارش ما از این فاصله می گوید.
- رباط کریم از جمله مناطقی است که از پیشینه تاریخی چندین هزار ساله برخوردار است، کشف آثار باستانی سال ۶۹ و اواخر ۷۳ در حوالی این شهرستان مؤید این است که منطقه قدمتی شش هزار ساله دارد.در این باره بیشتر بدانید.
- اهالی بختیاری چهارمحال و بختیاری شیر سنگی را که نشانه شجاعت، دلاوری، ویژگی‌هایی چون هنرمندی در شکار و تیراندازی در جنگ و مهارت در سوارکاری است، بر روی آرامگاه بزرگان قوم خود قرار می دادند.این گزارش را از دست ندهید.
- منطقه ماخونیک متشکل از ۱۲ آبادی است که روستای ماخونیک بزرگترین آنها محسوب می شود. این روستا شامل ماخونیک، کفاز، چاپنسر، توتک، سفال‌بند، سولابست، لجونگ (سفلی و علیا)، کلاته بلوچ، دامدامه و میش نو، خارستو و جلارواست.این یک گزارش متفاوت است.
- پناهگاههای زیرزمینی و باستانی تازه کشف شده در اسفراین ظرفیت زیادی برای تبدیل به مجموعه تاریخی و گردشگری دارند این در حالی است که میراث فرهنگی حتی برای حفاظت از این آثار کمبود نیرو دارد.
- استان کرمان مملو از هنرهای منحصر به فردی است که چشم هزاران نفر را به خود خیره کرده، از قالی بافی کرمان که به قالی کرمونی شهرت دارد و شهره است هر چه پا بخورد زیباتر می شود تا پته های کرمانی که دیوارهای تالارهای مشهور جهان را منقش می کند تا گلیم شریکی پیچ که یکی به از دو گلیم قیمتی جهان شهرت یافته است و هنرهایی مانند مسگری که در کرمان دو هزار سال قدمت دارد. این هنرها را بشناسید.
- هرچند صحبت هایی مبنی بر اینکه استان گلستان به عنوان پایتخت گردشگری روستایی می شود اما کارهای اجرایی در این حوزه چندان رضایت بخش نیست و کارهای انجام شده هنوز نتوانسته نیاز گردشگر را به خصوص در حوزه روستایی تامین کند. چرایی اش را در گزارش این شماره بخوانید.

میراث ایران

بازی‌های بومی گم شده آذربایجان غربی در هیاهوی دنیای مجازی

سکینه‌اسمی

بازی‌های بومی و محلی از کهن‌ترین نمادهای فرهنگی و ملی مردم مناطق مختلف به‌شمار می‌رود نمادهایی که در کنار سرگرمی کهن‌ترین ریشه‌های فرهنگی آداب و رسوم مردم یک منطقه را بیان می‌کند ولی متاسفانه غفلت و بی‌توجهی مدیران و مردم موجب شده این گنجینه مهم فرهنگی و هویتی در استان جای خود را به دنیای مجازی دهد.

بازی‌های بومی و محلی که به ارث رسیده از فرهنگ و سنن اجداد مردمان ساکن در این بخش مرزی ایران هستند علاوه بر داشتن ویژگی‌های جسمانی و ورزشی اغلب دارای خصوصیات مهمی در جهت پرورش روحیه جوانمردی، شجاعت، استقامت و این قبیل آثار تربیتی مهم بوده و نمادی از فرهنگ اصیل ایرانی به شمار می‌روند، بازی‌هایی که از اجداد این مرزداران سینه به سینه منتقل شده تا همواره پایه ایجاد شادی برای مردمان این مرز و بوم باشند.

متاسفانه فرآیندهای رشد و پیشرفت تکنولوژی و ماشینی شدن زندگی موجب شده که امروزه بر توجه ویژه به امر ورزش به عنوان یکی از مهم‌ترین ضروریات زندگی از این جهت کمتر توجه شود بی توجهی که بی شک به دلیل کارکردهای مختلف ورزش، استفاده از آن در جهت توانمند کردن جامعه صدماتی جبران ناپذیر در پی خواهد داشت.

هرچند دنیای مجازی و بازی های یارانه ای مدرن برای انسان معاصر هیجان انگیز است ولی آنچه که بازی های بومی و محلی را خاص می کند تزریق روح همکاری جمعی و نوع دوستی در میان مردم بود که متاسفانه امروزه بیشتر بازی های غربی و مدرن روح فرد گرایی را در بازی ها به همراه داشته و با ایجاد رقابت برای عنوان های مختلف هیجان و سرزندگی و سلامت اخلاقی را از بازی ها گرفته است.

بازی های مدرن نه تنها وسیله ای برای سرگرمی و شادابی مردم نیست بلکه بیشتر به ابزاری تجاری تبدیل شده است که همین نقاط ضعف و ایجاد بحران هویتی و بی ریشگی فرهنگی موجب روی آوردن و نیاز مردمان مناطق مختلف به احیای بازهای بومی و محلی به عنوان ایجاد کننده روح نشاط، شادابی، همکاری و سلامت اخلاقی در جامعه شده است.

گسترش ورزش های کلاسیک موجب از بین رفتن بازی های محلی شده است دبیر هیئت ورزشی روستایی و بازی های بومی و محلی آذربایجان غربی معتقد است، با گسترش ورزش های کلاسیک بسیاری از بازی های بومی و محلی از رونق افتاده و در حال فراموشی هستند و می گوید: با همت مسئولان محلی و تخصیص اعتبارات مناسب در سال های آتی می توان گام های بسیار مهمی برای احیای این میراث گرانبهای خود برداریم.

> **بازی های مدرن نه تنها وسیله ای برای سرگرمی و شادابی مردم نیست بلکه بیشتر به ابزاری تجاری تبدیل شده است که همین نقاط ضعف و ایجاد بحران هویتی و بی ریشگی فرهنگی موجب روی آوردن به احیای بازهای بومی و محلی شده است**

پرویز احمد پور از عدم ثبت بسیاری از بازی های بومی مختص استان آذربایجان غربی انتقاد کرد و گفت: در حال حاضر مقدمات ثبت بازی کشتی آشیرما که مختص شهرستان خوی است، در حال انجام است و امیدواریم با توجه به آمادگی کشورهای همجوار، با برگزاری مسابقات بین المللی این رشته شاهد احیای دوباره و ثبت ملی و حتی بین المللی این رشته برای استان خود باشیم.

وی از برگزاری جشنواره فرهنگی ورزشی با عنوان جام ولایت در طول فروردین ماه سال آینده خبر داد و اظهارداشت: هدف از برگزاری این جشنواره احیای فرهنگ و آداب و رسوم اجدادی منطقه است که امیدواریم با همکاری مسئولان و اختصاص اعتبارات مناسب بتوانیم به این هدف دست یابیم.

احمدپور با بیان اینکه جام ولایت شامل مسابقات ورزشی کلاسیک در رشته های فوتبال، فوتسال و والیبال و بازی های بومی محلی شامل سوارکاری، طناب کشی، هفت سنگ، دال پلان، کشتی آشیرما و کشتی زوران است، افزود: بخشی از مسابقات نیز برای بانوان در نظر گرفته شده و بانوان این استان می توانند در مسابقات غذاهای سنتی شرکت کنند.

وی با اشاره به اینکه تمامی مسابقات بدون اخذ شهریه برگزار خواهند شد، اظهار داشت: تمامی هزینه برگزاری مسابقات از طریق فدراسیون مربوطه و استانداری آذربایجان غربی و با حمایت دهیاری ها و سپاه پاسدارا انقلاب اسلامی تامین می شود و امیدواریم

استقبال خوبی را شاهد باشیم.

● تاسیس باشگاه فرهنگی و ورزش بومی در مهاباد

دبیر هیئت ورزشی روستایی و بازی های بومی و محلی آذربایجان غربی همچنین از تاسیس باشگاه فرهنگی و ورزش بومی در مهاباد خبر داد و گفت: این باشگاه به دنبال احیای ورزش های بومی منطقه کردنشین استان است و اگر در تمامی نقاط استان باشگاه های مختص احیای سنت های گذشته به وجود آید فرهنگ غنی گذشتگان در استان دوباره زنده خواهد شد.
وی جمعیت روستایی استان را بالغ بر یک میلیون و ۱۰۵ هزار نفر در سه هزار روستا ذکر و عنوان کرد: حدود ۱۲ هزار نفر ورزشکار روستایی و بومی در استان سازمان یافته اند و ۲۲ هیات در سطح شهرستان و شهر و بخش های ذیربط در امر ورزش های روستایی و بومی فعالیت می کنند.
احمدپور با اعلام اینکه مدارس بستر مناسبی برای احیای بازیهای بومی و محلی است بیان داشت: تلاش می کنیم با امضای تفاهم نامه با آموزش و پرورش ضمن اجرایی کردن این ایده گام های مثبتی برای احیای بازیهای بومی و محلی برداریم.

● آشنایی با تعدادی از بازیهای بومی و محلی آذربایجان غربی

دایره بزرگی روی زمین می کشند و آن را به هشت قسمت تقسیم می کنند. در سمت چپ و در خارج دایره مربع مستطیلی رسم می کنند که خانه اول بازی است. خانه‌های داخل دایره را هم، از ۲ تا ۹ شماره‌گذاری می کنند. درست در نقطه مقابل خانه یک، در آن طرف دایره و در بیرون آن نیم‌دایره‌ای رسم می کنند که جهنم خوانده می‌شود.
بازیکن اول، سنگ را در خانه اول می‌اندازد و خود از روی خانه اول می‌پرد و یک پای خود را در خانه دو و پای دیگرش را در خانه سه می گذارد. بعد به خانه نه می‌پرد و پای راست خود را بالا نگه می‌دارد، خم می‌شود و سنگ را از خانه اول برمی‌دارد و از روی خانه یک به بیرون بازی می‌پرد. پشت به شکل بازی می‌ایستد و سنگ را می‌اندازد. سنگ در هر خانه‌ای افتاد، آن خانه متعلق به بازیکن خواهد بود. اما اگر سنگ او به جهنم افتاد، او سوخته است و دیگری بازی را شروع می کند. در این بازی افتادن سنگ یا رفتن پا روی خط موجب باخت بازیکن است. همین‌طور اشتباه گذاشتن پا در خانه.
در این بازی نیاز به ۱۰ سنگ برای هر نفر است. بازیکنان سنگ‌های خود را روی هم می‌ریزند. یکی از آنها همه سنگ‌ها را در مشت خود گرفته و به هوا پرتاب می کند. در این فاصله پشت دست خود را زیر سنگ‌ها نگاه داشته و هنگامی که سنگ‌ها روی دست او قرار گرفتند، دوباره آنها را به هوا می‌اندازد. این‌بار هنگام فرود آمدن، سنگ‌ها را در مشت خود می‌گیرد و سعی می کند تا جائی که ممکن است تعداد کمتری سنگ بر زمین بریزد. سپس سنگ‌های مشت خود را می‌شمارد. اگر تعداد آنها فرد باشد، بازنده و در غیر این‌صورت برنده می‌شود و به‌عنوان جایزه، نصف سنگ‌های مشت خود را برای خود کنار گذاشته و بقیه را برای دور بعدی بازی می گذارد.

کشتی گیران با نرمش که همراه با نواختن ساز و دهل است، کار خود را شروع می کنند. پس از نرمش و گرم‌شدن، داور که یکی از پیشکسوتان است، کمربند آنها را آزمایش می کند تا محکم باشد. برنده فردی است که بتواند کمر حریف خود را گرفته و او را بلند کند و به زمین بزند

در این بازی افراد شرکت کننده به ۲ گروه تقسیم میشوندو جورابها را که وسیله بازی هستند و ۵ جفت می باشند، می چینند. یکی از دو گروه به قید قرعه بعنوان تیم شروع کننده انتخاب می شود. وجوراب ها راطوری می چینند که قسمت باز آنها روبروی خودشان قرار گیرد. وآنگاه یکی از افراد خود را تعیین میکنند تا با وسیله مخصوص بنام مازوج «مازوو» که چوبی است گرد وکمی بزرگتر از یک فندق بازی را شروع کند . بدین ترتیب که فرد مازوج رابه تیم مقابل نشان داده وسپس آنرا طوری در دست میگیرد که تیم مقابل آنرا نبیند و شروع به فروع کردن دست خود در جوراب ها می کند و در یک فرصت مناسب مازوج را طوری در یکی از جوراب ها قرار می دهد که نفرات تیم مقابل متوجه نشوند پس از تمام شدن او، نماینده تیم مقابل ویا همه اعضای آن می توانند جورابی را که مازووج در آن قرار دارد پیدا کنند اگر توانستند که اولین جورابی را که انتخاب کرده اند و مازووج در آن قرارداشت ۱۱ امتیاز می گیرند و جهت بازی عوض می شود. اما اگر جوراب را بردارند و بگویند که مازوج در ان قرار دارد، اما دراصل مازوج در آن نباشد، ۱۱امتیاز از دست می دهند.

حدود ۱۲ هزار نفر ورزشکار روستایی و بومی در استان سازمان یافته اند و ۲۲ هیات در سطح شهرستان و شهر و بخش های ذیربط در امر ورزش های روستایی و بومی فعالیت می کنند در این میان مدارس بستر مناسبی برای احیای بازیهای بومی و محلی است

امکان دارد که تیم مقابل به وجود مازوج در یکی از جوراب ها شک داشته باشد ، وبرای اطمینان چند تا از جوراب ها که احتمال دارد خالی باشند ، برداشته ومی گوید این خالی است پس از چند جورابی که برداشته ومی گوید خالی است ، ناگهان جورابی که مازوج در آن است برداشته و می گوید «گول» که اصطلاحا یعنی مازوج درآن قرار دارد واین جوراب هدف بوده است . در این صورت تعداد جورابهائی که دست نخورده مانده اند را می شمارند و به همان تعداد امتیاز می گیرند وخود آغازگر بازی می شوند. سقف امتیازات این بازی مشخص نیست و دوتیم با توافق همدیگر قبل از شروع بازی امتیازی را بعنوان ملاک پایان بازی انتخاب می کنند وهر تیمی که زودتر توانست به این امتیاز برسد برنده است.

آخرین نوای چکش مسگری در اردبیل خاموش شد

وداع با تنها بازمانده

نوای چکش آخرین بازمانده هنر ۲۰۰ ساله مسگری اردبیل در حالی خاموش شد که گلایه از ارج ننهادن متولیان صنایع دستی به هنر اصیل این استان آخرین درد و دل های او بود.

ونوس بهنود

«رحمان آفتابی آذر» هنرمند پیشکسوت مسگری آخرین بازمانده بازار مسگران اردبیل بود که در سکوت مطلق نهادهای متولی با کوله باری از مشکلات و دغدغه های رفته بر هنر ترک این دنیا گفت. آفتابی آذر با ۸۷ سال سن بیش از ۷۰ سال در هنر مسگری فعالیت داشت و در بازار مسگران با تلاش و کوششی وصف ناشدنی آخرین نواهای چکش مسگری را زنده نگاه داشته بود.

بازار مسگران راسته ای از بازار تاریخی اردبیل زمانی بیش از ۶۰ مسگر را در خود جای داده بود و به قدمت تاریخی بیش از دو قرن هنر مسگری خود افتخار داشت.

تا جایی که به جای عرضه تولیدات ظروف مسی سایر استان ها مسگران اردبیل خود نیاز مصرف داخل استان را تامین می کردند و علاوه بر این حرفها از زیبایی و ادراک در تولیدات خود به یادگار می گذاردند.

این روزها بازار مسگران داغدار آخرین بازمانده خود است که تا جان در بدن داشت از هنر اصیل دست نکشید.

بی توجهی به نیازهای هنرمند تا آخرین نفس ها

آفتابی آذر در پاسخ به این سوال که آیا کسی به شما سر می زند، گفته بود که تا به امروز بارها به مغازه ام آمده اند برای فیلم و عکس و صحبت که بی تاثیر بوده و هیچ تغییری در این هنر بوجود نیاورده اما از سوی میراث فرهنگی حتی یکبار به سراغ من نیامده و صحبتی با من نشده است.

برگزاری یادبود صلاح نبود!

دو سال از بیان این جملات سپری شد ولی تغییر وضعیت هنر مسگری و هنرمندان این رشته بی نتیجه ماند. در این دو سال نه تنها گرهی از معیشت هنرمند باز مانده گشوده نشد بلکه هنر، ضایعه مرگ وی را در بی توجهی و سکوت مسئولان متحمل شد.

تا جایی که در پی جویایی دلیل بی توجهی به این هنرمند معاون صنایع دستی میراث فرهنگی استان اردبیل گفت: در پی گزارش خبرگزاری مهر ما یک بار با مدیریت وقت به منزل این هنرمند رفتیم و به وی هدیه ای هم دادیم.

علیرضا دباغ عبداللهی دلیل عدم برگزاری یک مراسم یادبود برای آخرین بازمانده یک هنر اصیل را اینطور عنوان کرد که بعد از فوت این هنرمند برگزاری مراسم یادبود صلاح نبود!

وی افزود: برگزاری یادبود شاخصه هایی می طلبد که این هنرمند حائز برخی از آنها نبود و به همین دلیل ما یادبودی برگزار نکردیم.

بیمه ای که عمر هنرمند آن را به خود ندید

اظهارات این مسئول صنایع دستی استان آنجا شنیدنی است که می گوید تنها حمایت از هنرمند صنایع دستی پوشش بیمه وی است. موضوعی که البته بارها پیگیری شده تا شاید گره بیمه پیشکسوتان هنرمند گشوده شود.

با این وجود به گفته معاون صنایع دستی میراث فرهنگی استان، قانون بیمه هنرمند بالای ۵۰ سال را اجازه نمی دهد و از سال ۹۲ استان اردبیل اجازه چنین بیمه ای را ندارد.

این مسئول اضافه می کند برای بیمه پیشکسوتان باید وزارت ارشاد تائید پرونده کند و ارشاد استان هنرمندان خود را معرفی می کند و در این خصوص همکاری مشاهده نمی شود.

این ها دعواهای بروکراسی اداری است که آفتابی آذر و هنرمندان بسیاری را با قلبی شکسته و دستی خالی تنها گذاشت و در این میان گوهرهای هنرهای دستی اردبیل یکی پس از دیگری قرار است در ناتوانی مسئولان در حل مشکلات و دغدغه های هنرمندان از دست بروند

سرنوشت گنگ و مبهم هنر مسگری در اردبیل

نگرانی آفتابی آذر بیش از وضعیت معیشت خود از سرنوشت این هنر بود و وی تاکید داشت که ای کاش کسی بار این صنعت را پس از او به عهده می گرفت.

با این وجود اراده ای که بازار مسگری را احیا کند و نگذارد فروشگاه های اردبیل پر شود از تولیدات سایر استان ها و البته محصولات چینی به نظر نمی رسد وجود داشته باشد.

این مسگر زمانی مغازه خود را برای همیشه ترک گفت که خود تعمیر ظروف مسی بقعه شیخ صفی الدین را در ذهن به یادگار داشت و با این وجود جلوی دیدگان دست هایی که توانمند بودند ضایعات مسی از اردبیل خارج می شد و بعد از ساخت ظروف به قیمت گزاف به بازار اردبیل باز می گشت و این روال همچنان ادامه دارد. چرا که بی توجهی در حمایت از مسگران هنرمندی در این عرصه باقی نگذارده است.

هر چند دباغ عبداللهی معتقد است صلاحی در یادبود این هنرمند نبود اما باید پرسید برنامه میراث فرهنگی استان اردبیل برای احیای این هنر به چه ترتیبی خواهد بود؟ و آیا بی مهری رفته به هنرمندان آن گریبان گیر خود هنر مسگری نیز خواهد شد؟

این سرنوشت گنگ تنها گریبان گیر هنر مسگری نیست و در سایر هنرهای اصیل نیز دیده می شود. افتخار مسئولان در پشت تریبون همواره این بوده است که از ۱۶۰ هنر دستی در کشور ۵۸ مورد در استان اردبیل وجود دارد و غنای هنرهای دستی در این استان بی نظیر است.

اما این افتخار محدود به ذکر همین دو جمله شده است بطوریکه با تاکید و سیاست گذاری ویژه بر روی بافته های دستی که خود جای سوال است، سایر هنرهای دستی در اردبیل کمرنگ است و بسیاری را حتی کهنسالان به سختی به یاد می آورند.

علاوه بر این حتی یک بازار صنایع دستی مناسب برای عرضه تولیدات هنرمندان و معرفی آن به گردشگران وجود ندارد و بازار صنایع دستی بقعه شیخ صفی نیز در واقع کم رنگ و روی فروشگاه های صنایع دستی که تولیدات خود استان را نیز شامل نمی شوند به خود می گیرد.

هنر اردبیل داغدار سرمایه های از دست رفته ای است که به سادگی می شد آن ها را حفظ کرد. آفتابی آذر با نگرانی از سرنوشت ناخوش هنر این استان از میان ما رفت. آیا هنر اردبیل داغ دیگری را از غفلت تجربه خواهد کرد؟

آرزوی یک میلیارد دلاری صنایع دستی اصفهان

مریم سرلک

چندی است که مسئولان کشور بر روی صادرات غیر نفتی متمرکز شده اند و در وضعیت حاضر که قیمت نفت رو به کاهش است مسئولان چشم به ارزآوری صادرات صنایع دستی دوخته اند.

با وجود اینکه کاهش قیمت نفت و به موازات آن کاهش صادرات نفت فرصتی برای افزایش صادرات غیر نفتی به ویژه صنایع دستی است، اما شرایط کنونی بیانگر این است که صادرات غیر نفتی و ظرفیت های کشور فاصله زیادی با یکدیگر دارند.

اگر چه صادرات نفتی بسیار حیاتی و پول ساز است اما وقتی نفت تنها بازوی محرک اقتصاد کشور باشد، علم و دانش فرهنگ و هنر رنگ می بازند و از چرخه اقتصاد خارج می شوند و همه انتظارها و توجه ها جلب نفت می‌شود.

این بی‌رنگی هنر، فناوری و تکنولوژی در مقابل نفت کم نظر مسئولان را جلب کرده است، به نوعی که مسئولان درصدد ایجاد زیرساختهای مناسب در این حیطه هستند.

اصفهان به عنوان قلب هنر، فرهنگ و تمدن ایران زمین با وجود بیش از ۸۰ هزار فعال فرهنگی و هنری و تمایل و رغبتی که برای شرکت در این ارزآوری دارند اما از این گردونه کنار گذاشته شده است تا جایی که صادرات صنایع دستی در اصفهان سال به سال کاهش می‌یابد، صادرات صنایع دستی اصفهان در سال ۹۲ با کاهش چشمگیری نسبت به سال ۹۱ روبه‌رو بوده و بیشترین کاهش صادرات صنایع دستی متوجه مصنوعات گرانبها بود در آن سال مسئولان وعده‌هایی را برای توسعه صنایع دستی اصفهان دادند اما نه تنها این وعده‌ها عملی نشد بلکه امسال نیز با کاهش فراوانی در این حوزه روبرو بوده ایم و تا جایی که صنایع دستی از لیست ۱۰ قلم کالای صادراتی خارج شد.

صادرات استان اصفهان در ۱۰ ماهه سال ۹۳ نسبت به مدت مشابه سال ۹۲ با کاهش روبرو بوده است و اوضاع صنایع دستی کشورمان چندان خوب نیست به طوری که صنایع دستی در بخش صادرات جایگاه ۳۱ را به خود اختصاص داده است.

در حال حاضر ۲۵۰ رشته صنایع دستی در کشور وجود دارد که بیش از ۱۹۶ نوع از آنها بومی استان اصفهان است.

هنرمندان اصفهانی بیش از ۷۰ درصد صنایع دستی کشور را تولید می‌کنند که این آمار مربوط به اشتغال تنها نیمی از هنرمندان صنایع دستی اصفهان است، اما مشکلات اقتصادی و عدم توجه حمایت هنرمندان قطعا در این کاهش صادرات بی‌تأثیر نیست.

● شورای نظارت بر کیفیت صنایع دستی و شکایات مردمی در عالی قاپو

غلام علی فیض الهی عضو هیئت مدیره صنایع دستی اصفهان اظهار کرد: امسال با توجه به اینکه اوایل سال توریست بیشتر است فروش صنایع دستی نیز افزایش داشته اما در ۶ ماه دوم سال فروش صنایع دستی کاهش داشته است.

وی افزود: سال جاری فروش صنایع دستی در زمستان و پائیز در بازار صنایع دستی اصفهان کاهش داشته است.

عضو هیئت مدیره صنایع دستی اصفهان، گفت: نوروز سال آینده بازار و یا نمایشگاهی در اطراف میدان امام(ره) نداریم و به آنها مجوز نمی‌دهیم زیرا برخی دست به فروش صنایع دستی بی کیفیت می‌زنند اما برگزاری نمایشگاه در مراکزی همچون پل خواجو، باغ غدیر و مراکز مورد اطمینان مشکلی ندارد.

وی ادامه داد: اما در مقابل نمایشگاه‌هایی از ۱۹ اسفندماه در پل شهرستان و چند نمایشگاه در میدان خواجو برگزار می‌شود.

فیض اللهی گفت: در ایام نوروز با همکاری و عضویت ستاد امر به معروف و نهی از منکر، سازمان تعزیرات، سازمان صنایع دستی اماکن و مجمع عمومی صنایع دستی نهادی را تشکیل دادیم که در عالی قاپو مستقر هستند و به نظارت بر قیمت و کیفیت صنایع دستی نمایشگاه‌ها و مراکز فروش داخل میدان امام می‌پردازند و مردم می‌توانند برای شکایت خود به آنجا مراجعه کنند.

وی ادامه داد: تمامی مراکزی که به فروش صنایع دستی در اصفهان می‌پردازند، باید بر اجناس خود اتیکت بچسبانند در غیر این صورت با آنها برخورد خواهد شد.

هنرمندان اصفهانی بیش از ۷۰ درصد صنایع دستی کشور را تولید می کنند که این آمار مربوط به اشتغال تنها نیمی از هنرمندان صنایع دستی اصفهان است، اما مشکلات اقتصادی و عدم توجه حمایت هنرمندان قطعا در این کاهش صادرات بی تأثیر نیست

عضو هیئت مدیره صنایع دستی اصفهان، در خصوص افزایش و یا کاهش قیمت صنایع دستی در سال جاری و سال آینده تصریح داشت: امسال هیچ گونه افزایش قیمتی در صنایع دستی نداشتیم و در سال آینده نیز نداریم.

وی اضافه کرد: ۱۸۰ مرکز فروش صنایع دستی در میدان امام اصفهان وجود دارد که تحت نظارت نهاد نظارتی مستقر در عالی قاپو قرار می‌گیرند.

فیض اللهی در بیان آمار صادرات صنایع دستی گفت: صادرات صنایع دستی در قالب برگزاری نمایشگاه است که امسال به جز در چین و یک کشور دیگر نمایشگاهی نداشتیم که آن هم خصوصی بوده و متأسفانه کاهش صادرات صنایع دستی در سال جاری داشته‌ایم.

● توسعه گردشگری مساوی با توسعه فروش صنایع دستی

عضو اتحادیه صنایع دستی استان اصفهان نیز در این خصوص اظهار داشت: علیرغم حضور هنرمندان اصفهان در نمایشگاه‌هایی که در کشور چین برگزار شد فروش صنایع دستی اصفهان کاهش زیادی داشت.

وی با بیان اینکه، فروش داخلی صنایع دستی خوب نیست و امید صنایع دستی به صادرات و نمایشگاه‌های خارجی است، افزود: با توسعه گردشگری می‌توان به فروش صنایع دستی امید بیشتری بست.

عباس شیر دل ادامه داد: وزارت امور خارجه، استانداری و اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان صنایع دستی زیر نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت کمیته‌ای برای شناسایی بازارهای جهانی صادرات صنایع دستی تشکیل داده‌اند که امید صادرات صنایع دستی اصفهان افزایش یابد.

● یک میلیارد تومان برای توسعه صنایع دستی اصفهان

مدیرکل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان نیز با بیان اینکه یک میلیارد تومان برای توسعه صنایع دستی اصفهان اختصاص می‌یابد اظهار داشت: تقویت برند سازی صنایع دستی استان، تقویت تولیدکنندگان، ارتقاء سطح بسته‌بندی محصولات هدف تخصیص بودجه در بخش صنایع دستی اصفهان است.

وی افزود: در برنامه ششم توسعه سهم صادرات صنایع دستی استان باید به سالانه یک میلیارد دلار افزایش یابد.

فریدون اللهیاری سهم صادرات صنایع دستی اصفهان را ۱۰۳ میلیون دلار دانست و گفت: اصفهان یکی از ۱۰ شهر برتر گردشگری است که در آینده می‌تواند در تجارت جهان سهمی داشته باشد.

۶۰۰۰ سال تمدن در رباط کریم **تهران**

گذرگاه مسافران ابریشم همچنان پابرجاست

ذبیح الله اصغری

میراث فرهنگی احیاگر تمدن و هویت هر جامعه‌ای است تا نسل کنونی بتواند از نحوه زندگی گذشتگان و نیاکان خود، کیفیت زندگی، آداب و رسوم، عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و... اطلاع یابد، در واقع فرهنگ هر جامعه‌ای در میراث فرهنگی آن نهفته است و یکی از راه‌های گسترش و توسعه فرهنگی در جوامع امروزی، شناخت میراث فرهنگی و ارزش‌های بومی و محلی آن جامعه به شمار می‌رود.

رباط کریم از جمله مناطقی است که از پیشینه تاریخی چندین هزار ساله برخوردار است، کشف آثار باستانی سال ۶۹ و اواخر ۷۳ در حوالی این شهرستان مؤید این است که منطقه قدمتی شش هزار ساله دارد.

شهرستان رباط کریم واقع در غرب استان تهران از جمله مناطقی است که از پیشینه تاریخی و قدمتی چندین هزار ساله برخوردار است بطوریکه این شهرستان در هزاران سال قبل از مراکز مهم تمدن و زندگی بشر محسوب می شده است، کشف آثار باستانی در سال ۶۹ و اواخرسال ۷۳ در حوالی رباط کریم موید این مدعا است.

یکی از این آثار باستانی کاروانسرای حاج کمال است که در در سال ۱۲۴۵ قمری در زمان پادشاهی فتحعلی شاه قاجار بنا شد این مکان تاریخی بدلیل قرارگیری در مسیر جاده ابریشم پذیرای مسافران خسته این جاده مشهور و پر تردد بود.

کاروانسرای رباط کریم دارای دو کتیبه است که روی یکی از آنها تاریخ ۱۲۴۰ قمری و نام بانی آقا کمال حک شده است ،این کاروانسرا جزو معدود مراکز تاریخی است که در اداره کل میراث فرهنگی استان تهران به ثبت رسیده است.

وجود آثار باستانی با قدمتی شش هزار ساله در رباط کریم

در این زمینه نماینده مردم شهرستانهای رباط کریم و بهارستان در مجلس ضمن تاکید بر ضرورت حفظ و پاسداشت آثار تاریخی اظهار داشت: میراث فرهنگی در نقش یک عامل هویت‌ساز بیانگر چیستی و کیستی یک جامعه یا یک شهر و روستا است و به همین دلیل میراث قرهنگی زنده خواهد ماند زیرا با زندگی مردم عجین می‌شود.

ابراهیم نکو گفت: وجود آثار متعدد باستانی و تاریخی در شهرستان رباط کریم به عنوان پتانسیلی ارزشمند جهت معرفی هرچه بهتر این منطقه به ویژه در حوزه جذب توریست و جهانگردان محسوب می شود که باید از این ظرفیت به نحو مطلوبی بهره برد.

وی با اشاره به مدفون شدن دو ناحیه باستانی در منطقه ای بنام چاله بازارک یادآور شد:

منطقه باستانی موسوم به چاله بازارک خود گویای استمرار حیات و تمدن بشر در این منطقه است، همچنین وجود تپه های متعدد در آلارد و پرندک که قدمت آنها به هزاره چهارم قبل از میلاد بازمی گردد نشانگر وجود تمدن بشری در این مناطق است.

این مسئول یادآور شد: کارشناسان و صاحب نظران میراث فرهنگی معتقدند که رباط کریم هزاران سال پیش از مراکز مهم تمدن بشر بوده است و در این باره آثار متعددی در سال ۶۹ و اواخر ۷۳ توسط کاوش های علمی باستان شناسان کشف شده که از تمدن بشری این منطقه از ۶ هزار سال پیش تا دوران قاجار حکایت می کند.

رباط کریم می تواند افق روشنی در حوزه بین الملل برای منطقه ترسیم کند

نکو با اعلام اینکه مهمترین بخش در میراث فرهنگی هویت بخشی آن به شمار می رود گفت: در فرآیند جهانی شدن تعامل بین کشورها رو به فزونی است و ارتباطات در سطح وسیع تر شکل می گیرد لذا تمام جوانب تاریخ گذشته و زمان حال ملتها در معرض نظارت عموم مردم جهان قرار می گیرد.

وی افزود: از آنجاکه این کاروان‌سرا اثری بسیار ارزشمند در شهرستان است، می تواند افق روشنی در حوزه بین الملل برای منطقه ترسیم کند.

در این راستا شهردار رباط کریم وجود کاروانسرای با ارزش تاریخی حاج کمال را ظرفیت بسیار مهمی جهت رشد و توسعه این شهرستان دانست و عنوان کرد: هویت و اصالت هر منطقه با رسوم، فرهنگ و زبان و ریشه تاریخی آن منطقه رابطه مستقیم دارد و می توان گفت نخستین نشانه هویتی هر شهر وجود آثار تاریخی بجا مانده از ساکنین منطقه است.

مسعود مختاری ضمن تقدیر از تلاشهایی که برای حفظ این بنای تاریخی و ارزشمند صورت گرفته است ادامه داد: شهرداری رباط کریم آمادگی دارد جهت آزاد سازی حریم این بنا با سازمان میراث فرهنگی همکاری کند.

موزه مردم شناسی در کاروانسرای حاج کمال راه اندازی می شود

وی با اشاره به نقش تاثیر گذار مسئولین شهرستان در رونق بخشی و شناساندن این بنای تاریخی متذکر شد: این کاروانسرا قابلیت های لازم جهت ثبت در میراث جهانی را داشته و می تواند به محلی برای بازدید گردشگران و علاقمندان به آثار تاریخی در کشور تبدیل شود.

این مسئول بر لزوم بهره برداری بهینه از فضای کاروانسرا جهت اجرای برنامه های فرهنگی و همچنین برپایی نمایشگاههای صنایع دستی و بازارچه های سنتی و تاکید کرد و گفت: با همکاری اداره میراث فرهنگی سعی داریم تا از فضاهای بسیار خوب این کاروانسرا به نحو مطلوب و در جهت رونق بخشی به این مکان تاریخی استفاده کرده و شهروندان را با این معماری زیبا آشنا کنیم.

مختاری همچنین از راه اندازی موزه مردم شناسی در این کاروانسرا خبر داد و افزود: با همکاری اداره میراث فرهنگی آمادگی لازم وجود دارد تا با استفاده از ظرفیت های این مکان تاریخی، موزه مردم شناسی راه اندازی شود، حفظ ارزشهای گرانبهای سنتی و بومی، همچنین شناسایی ظرفیت ها و آشنایی هرچه بیشتر گردشگران با فرهنگ دیرینه مردم رباط کریم و شناساندن آثار و ابنیه تاریخی این کهن شهر از اهداف بارز ایجاد این موزه خواهد بود.

رباط کریم استراحتگاه مسافران خسته جاده ابریشم

همچنین رئیس اداره میراث فرهنگی رباط کریم گفت: کاروانسرای حاج کمال رباط کریم در سال ۱۲۴۵ قمری در زمان پادشاهی فتحعلی شاه قاجار بنا شد، این مکان تاریخی بدلیل قرارگیری در مسیر جاده ابریشم پذیرای مسافران خسته این جاده مشهور و پر تردد بود.

محمود بهارلو متذکر شد: این مجموعه تاریخی در واقع یکی از بی نظیر ترین کاروانسراهای کشور است که با سبک دو ایوانی ساخته شده و ورودی آن از ایوان غربی است، ایوان شرقی نیز به عنوان شاه نشین کاربری داشت.

وی افزود: این کاروانسرا دارای یک حیاط مرکزی با اتاق‌هایی ایوان‌دار است که دور تا دور این حیاط احداث شده‌اند و در پشت اتاق‌ها سالن‌های طولانی به عنوان بارانداز تعبیه شده که دسترسی به آنها از طریق ورودی‌هایی که چهار کنج حیاط قرار دارد، میسر است.

به گفته این مسئول مصالح به کار رفته در این بنا سنگ، آجر، ملات گل و گچ است و تنها تزئینات کاروانسرا آجرکاری است، کاروانسرای رباط کریم دارای دو کتیبه است که روی یکی از آنها تاریخ ۱۲۴۰ قمری و نام بانی آقا کمال حک شده است.

بهارلو گفت: تزئینات قطاربندی بالای بدنه بیرونی دیوارها نشان از طرحی از پیش فکر شده برای احداث بنایی با الگوی چهار ایوانی و به منظور کاربردی خاص است.

شیرهای میلیونی بر قبرهای چهارمحال وبختیاری

نسل جدید شیرهای سنگی

سید محمد رضا موسوی

اهالی بختیاری چهارمحال و بختیاری شیر سنگی را که نشانه شجاعت، دلاوری، ویژگی‌هایی چون هنرمندی در شکار و تیراندازی در جنگ و مهارت در سوارکاری است، بر روی آرامگاه بزرگان قوم خود قرار می دادند.

در واقع شیرهای سنگی مجسمه‌هایی هستندکه در گذشته توسط سنگ تراش‌ها تراشیده می‌شدند و آنها را روی قبر افراد شجاع و دلیر ایل بختیاری می گذاشتند.

وقتی به قبرستان های قدیمی این استان هنگامی وارد می شویم کم و بیش با شیر های سنگی قدیمی روبرو می شویم. همچنین در موزه مردم شناسی قلعه چالشتر نیز تعدادی از آنها گذاشته شده است.

اخیرا در قبرستان های جدید از جمله شهرکرد و قبرستان های دیگر استان به ویژه در منطقه بختیاری نشین نیز با شیر های سنگی جدیدی روبرو می شویم که سبک و سیاق آنها با شیر های سنگی گذشته این استان بسیار متفاوت است.

این شیر های سنگی بسیار عظیم الجثه تراشیده می شوند و دارای وزن های چند تنی هستند که وزن بیشتر آنها بالای چهار تن است.

● شیر های سنگی قدیمی چهارمحال و بختیاری

قیمت شیری های سنگ از چهار میلیون گرفته و تا ۲۷ میلیون تومان قیمت می خورد که قیمت آنهابیشتر بستگی به وزن و بزرگی شیر سنگی و کار تراش دارد.

در حال حاضر کم کم این شیر های سنگی جدید در قبرستان های این استان در حال پدیدار شدن هستند و تعداد آنها بر روی قبور در حال افزایش است

● قیمت ۲۷ میلیونی شیر های سنگی

یکی از سنگ تراش های تولید کننده این شیر های سنگی اظهار داشت: شیر های سنگی که ما تولید می کنیم دارای وزن های مختلف است که وزن آنها بر اساس نوع سفارش مشتری از یک تن تا بالای ۹ تن و بیشتر است.

قیمت شیر های سنگی بر اساس نوع سفارش از چند میلیون آغاز و تا ۲۷ میلیون و بیشتر قیمت دارد.

وی بیان کرد: شیر های سنگی بر روی قبور افراد شجاع ایل بختیاری گذاشته می شود و نشان دهنده جوانمرد بودن متوفی است.

این هنرمند سنگ تراش تصریح کرد: این شیر های سنگی به علت وزن بسیار بالا با جرثقیل حمل می شود .

وی ادامه داد: هم اکنون سفارش های مختلفی برای تولید شیر های سنگی داریم و در تلاش هستیم که سفارشات را به موقع تحویل دهیم.

وی با اشاره به اینکه تراشیدن این شیر های سنگی با دست انجام می شود، عنوان کرد: تلاش شده است که شیر های سنگی با کیفیت بالا تراشیده شود و نوع حالت مجسمه شیر بر اساس نوع سفارش مشتری به نحوه مطلوب ایجاد شود.

شیر های سنگی یکی از جاذبه های گردشگری در قبرستان های تاریخی این استان است که بیشتر در مناطق بختیاری نشین این استان وجود دارد

یکی از کارشناسان میراث فرهنگی در خصوص شیر های سنگی به خبرنگار مهر گفت: شیر های سنگی یکی از جاذبه های گردشگری در قبرستان های تاریخی این استان است که بیشتر در مناطق بختیاری نشین این استان وجود دارد.

حسینی گفت: شیر های سنگی نشان دهنده افراد شجاع متوفی در ایل بوده است که بر روی قبور این افراد گذاشته می شده است.

وی افزود: شیر های سنگی نماد غیرتمندی و بی باکی و زورمندی افراد ایل بوده است و همچنین بیانگر ارادت انها به امامان از جمله امام علی(ع) بوده است.

وی عنوان کرد: شیر های سنگی از جنس سنگ هستند و در گذشته توسط سنگ تراش ها در استان چهارمحال و بختیاری و شمال خوزستان به شکل شیر تراشیده می شده اند.

حسینی ادامه داد: مردم این مناطق این شیر های سنگی را به نشانه شجاعت و دلاوری و توانمند بودن در شکار و جنگ و مهارت داشتن در اسب سواری بر روی آرامگاه های بزرگان خود قرار می دادند.

ای‌ن محقق و پژوهشگر آثار تاریخی گفت: بر روی شیر های سنگی نشانه هایی مانند شمشیر، گرز و یا خنجر حک شده است.

وی بیان کرد: بسیاری از این شیر های سنگی دارای قدمت بالایی هستند که ضرورت دارد در راستای حفظ این آثار تاریخی به جا مانده از گذشتگان تلاش بیشتر شود.

روستایی بامعماری منحصر به فرد در خراسان جنوبی

شگفتیهای رسوم مردم ماخونیک

منطقه ماخونیک متشکل از ۱۲ آبادی است که روستای ماخونیک بزرگترین آنها محسوب می‌شود. این روستا شامل ماخونیک، کفاز، چاپنسر، توتک، سفال‌بند، سولابست، لجونگ (سفلی و علیا)، کلاته بلوچ، دامدامه و میش‌نو، خارستو و جلارو است.

یکی از عمده نشانه های فرهنگی روستای ماخونیک مسکن است که در نوع خود جالب و قابل توجه است چرا که بافت مسکونی روستا در دامنه تپه و خانه ها به طور فشرده به هم و در گودی زمین ساخته شده اند، کف خانه حدود یک متر از سطح زمین پایین تر است و دارای یک درب کوتاه از تنه درختان است باید برای رفتن به داخل خانه دولا شده و به زحمت خود را داخل خانه کرد واغلب یکی دو پله درگاهی را به کف خانه متصل می کنند

آداب و رسوم ساکنان روستا از نحوه قضاوت تا شیوه کشاورزی و از چگونگی تقسیم ارث تا بازی ها همگی از گذشته های دور جریان داشته و اغلب آنها دست نخورده باقی مانده است.

گفته می شود مردم ماخونیک تا ۵۰ سال پیش، چای نمی نوشیدند، شکار نمی کردند و اصلاً گوشت هم نمی خوردند و هنوز سیگار نمی کشند مردم ماخونیک این قبیل کارها را گناه می دانستند، ورود تلویزیون به این روستا به معنای ورود شیطان بود و اهالی تا چند سال پیش به تلویزیون می گفتند شیطان. آنها هرگز اجازه نمی دادند کودکان پای صفحه تلویزیون بنشینند و جادو شوند.

سبک معماری مهمترین ویژگی روستای ماخونیک خراسان جنوبی

یکی از فعالان گردشگری بخش درح شهرستان سربیشه اظهار کرد: ماخونیک روستایی محصور شده در کوههایی بدون علف در ناحیه ای دور از دسترس و جایی که می شود قرن ها بدون دیده شدن زندگی کرد و از نظرها ناپدید ماند.

مریم خسروی افزود در گذشته این روستا هیچ راه دسترسی نداشته است و در سالهای اخیر برای دسترسی به این روستا قسمتی از کوه را شکاف داده تا جاده ای برای روستا بسازند.

وی مهمترین ویژگی روستای ماخونیک را بافت قدیم روستا دانست و افزود: در بافت قدیم روستا خانه های محقر خشتی گلی بدون حیاط و ایوان و پنجره و کیپ تا کیپ هم ساخته شده اند که هنوز بعد از گذشت سالها برخی از اهالی این روستا در این خانه های زندگی می کنند.

فعال بخش گردشگری خراسان جنوبی عنوان کرد: چیزی که در نگاه اول در روستای ماخونیک خراسان جنوبی توجه گردشگران را به خود جلب و بیشتر از هرچیزی آنها را شگفت زده می کند سبک معماری خانه های این روستا است.

خسروی تصریح کرد: خانه های ماخونیک بسیار کوچک و هرکدام حاوی یک اتاق ده یا دوازده متری هستند که با سنگ و خاک ساخته شده و سقف آن با شاخ و برگ درختان پوشیده شده و این خانه ها اغلب به جز یک در ورودی کوتاه هیچ منفذی رو به بیرون ندارند.

آداب و رسوم مردمان روستای ماخونیک در انزوای چند صد ساله

وی اضافه کرد: فاصله خانه ها در روستای ماخونیک از هم بسیار کم و بعضی به شکل طبقاتی و پلکانی ساخته شده اند که به نظر می رسد برای حفظ امنیت مردم منطقه اینگونه معماری رواج بوده است.

فعال بخش گردشگری خراسان جنوبی عنوان کرد: با کالبد شکافی خانه های متروکه روستای ماخونیک به این نتیجه می رسیم که برای ساخت هر خانه در گذشته ابتدا زمین را به اندازه یک الی ۱.۵ متر به داخل زمین حفر شده و بعد دیواری به ارتفاع تقریبی یک متر با گل و سنگ ساخته اند و همه جایش را با گل نما کاری کرده اند.

خسروی با بیان اینکه سقف خانه ها در بافت قدیم روستای ماخونیک با چوب و شاخ و برگ درختان ساخته شده است، افزود: به نظر می رسد که علت این سبک معماری، نبود امکانات و مصالح ساختمانی بوده و اینکه با این شیوه علاوه بر ایجاد امنیت، از ائتلاف گرما و سرما در زمستان و تابستان جلوگیری شده است.

وی بیان کرد: در گذشته مردم روستای ماخونیک شش الی هشت نفر در خانه دوازده متری زندگی می کردند که خانه ها غیر از در ورودی هیچ راهی به بیرون نداشته است.

> **ماخونیک به سرزمین لی لی پوتی ها ایران شهرت دارد چرا که در این روستا سبک زندگی مردمش، معماری خانه ها، آداب و رسوم و باورهای عجیب و غریب و انزوای چندصد ساله اش آن را به یکی از هفت روستای شگفت انگیز جهان مبدل کرده است**

شلغم و چغندر تنها منبع غذایی روستای ماخونیک در گذشته

خسروی اضافه کرد: در روستای ماخونیک مردم تا ۳۰ الی ۴۰ سال پیش به ابتدایی ترین شکل ممکن و به دور از کوچکترین تکنولوژی و با اعتقادات بسیار عجیب خود می زیستند و در این دوران مردم ماخونیک چای نمی نوشیدند، سیگار نمی کشیدند و گوشت هم نمی خوردند و همه این اعمال را گناه می دانستند و همچنین ورود تلویزیون به روستا به منزله ورود شیطان بود و به کودکان اجازه نمی دادند پای تلویزیون بنشینند.

وی یکی از نقاط دیدنی روستای ماخونیک شهرستان سربیشه را برج سنگی آن عنوان کرد و افزود: این برج در طبقات بالای روستا ساخته شده بطوریکه به اطراف روستا اشراف داشته، از این برج جهت دیده بانی استفاده می کردند تا در صورت حمله احتمالی دشمن، به همه اهالی روستا اطلاع دهند.

فعال بخش گردشگری خراسان جنوبی بیان کرد: کوچه های بافت قدیم روستای ماخونیک خیلی باریک است و تنها انسان به تنهایی می تواند از کوچه ها عبور کند.

خسروی با اشاره به نوع خوارک مردم روستای ماخونیک نیز گفت: تا سالهای قبل تنها منبع غذایی مردم این روستا شلغم و چغندری بوده که به اطراف روستا کاشت می شده که به شکل آب پز طبخ می کردند گاهی هم با آرد مخلوط و چیزی شبیه آش درست می کردند که در اصطلاح محلی به آن پختک می گویند.

ماخونیکی ها تنها راه درمان های بیماری سخت را قرطینه در غار می دانستند

وی ادامه داد: در گذشته اهالی این روستا با انواع غذاها بیگانه بوده اند ولی در سالهای اخیر با بهتر شدن اوضاع اقتصادی جامعه و به قول خودشان دریافت یارانه اوضاع اندکی بهتر شده و مردم می توانند نان و برنج و گوشت هم بخورند.

فعال بخش گردشگری خراسان جنوبی با اشاره به اینکه در روستای ماخونیک غیر از درخت عناب درختی دیگری کشت نمی شود، گفت: البته در اطراف این روستا درخت بنه نیز به صورت خود رو وجود دارد و بنه همان درختی است که اهالی روستا میوه آن را جمع آوری کرده و پس از خشک کردن می کوبند و با آرد و شلغم به مصرف غذایی می رسانند.

خسروی اضافه کرد: در اطراف روستا باغچه های ریز و درشتی در گذشته ایجاد شده که در گذشته در آنها محصولاتی چون گندم و جو، علوفه، و چغندر و شلغم نیز کاشت می کرند وی در حال حاضر بیشتر سیر کاشت می شود.

وی گفت: در حال حال حاضر تعدادی از جوانان روستا در معادن گرانیت نزدیک روستا مشغول به کار شده اند برای همین هم اوضاع اقتصادی و فرهنگی روستا تاحدودی لااقل درمورد بعضی خانواده ها دستخوش تحول واقع شده است.

فعال بخش گردشگری خراسان جنوبی به نحوه درمان اهالی روستا در گذشته اشاره کرد و گفت: در گذشته در حوالی گورستان، شکافی غارمانند در دل کوه وجود داشته و در حال نیز آثار آن نیز وجود دارد در گذشته اگر کسی بیمار می شد او را به این غارمی بردند و مداوا می کردند که بیشتر این شکل درمان نوعی قرطینه بوده است.

خسروی اضافه کرد: به نظر می رسد با

این نوع درمان مردمان روستای ماخونیک به دنبال این بودند که از سرایت بیماری به دیگر افراد خانواده جلوگیری شود.

سنگ نگارهای تاریخی نشان از قدمت روستای ماخونیک

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی اظهارکرد: روستای ماخونیک از نظر تقسیمات کشوری جزو دهستان درح شهرستان سربیشه خراسان جنوبی است.

سید احمد برآبادی با بیان اینکه منطقه ماخونیک متشکل از ۱۲ آبادی است، افزود: معمولا تمام ساکنین این روستاها را در شهر بیرجند به نام ماخونیکی می شناسند.

وی با اشاره به اینکه روستای ماخونیک هیچ سابقه تاریخی مکتوبی ندارد، گفت: سنگ نگارهای تاریخی در روستا نشان از قدمت این روستا دارد.

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی افزود: اسناد تاریخی این منطقه نشان می دهد که روستای ماخونیک بیش از ۳۰۰ سال قدمت دارد و آنچه اهالی این روستا بر سرزبان دارند درخاطرات خود از شاهان دوران صفوی نیز یاد می کنند.

برآبادی تصریح کرد: اهالی روستای ماخونیک درعین تنگدستی به سواد و علم آموزی مخصوصا علوم دینی علاقه زیادی دارند چرا که بسیاری از اهالی این روستا قرآن خوان و به مکتب رفته اند.

از یک قرن گذشته معماری روستای ماخونیک دستخوش تغییر شد

وی با بیان اینکه اولین مدرسه ابتدایی در روستای ماخونیک از سال ۱۳۶۶ تاسیس شده است، افزود: تا آن زمان هیچ یک از ماخونیکی ها برای درس خواندن به سایر روستاها نرفته و بیشتر در مکتب سواد می آموختند و تا سال ۱۳۷۹ هیچ یک از دانش آموزان برای گذراندن دوره های تحصیلی بالاتر از ماخونیک خارج نشده اند تا اینکه در سال ۱۳۷۹ دوره راهنمایی در یکی از کلاس های ابتدایی برگزار شده است.

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی عنوان کرد: از ۲۰ الی ۳۰ سال گذشته معماری اهالی این روستا دستخوش تغییرات شده و هم اکنون اهالی این روستا سبک های معماری شهری و دیگر روستاهای استان را پیاده می کنند و بیشتر درخانه های مرفه و دارای امکانات لازم زندگی می کنند.

برآبادی اضافه کرد: بیشترنسل جدید در خانه های بزرگ و به شکل امروزی زندگی می کنند ولی افراد مسن این روستا هنوز در خانه های با سبک معماری خودشان زندگی می کنند و تمایلی برای زندگی در خانه های جدید ندارند.

وی با تاکید براینکه در روستای ماخونیک اقتصاد، مسائل مذهبی و شرایط اقلیمی شکل دهنده ظاهر روستا است، گفت: مسکن روستا از خوراک، پوشاک و حتی بسیاری از نشانه های دیگر روستا ها جالب تر است و احتیاج به پژوهش بیشتری دارد.

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی با اشاره به اینکه در روستای ماخونیک هیچ معماری مجلل و باشکوهی به چشم نمی خورد، گفت: خانه های این روستا بدون بعد مشخص ساخته شده اند البته بر ساخت آنها مقررات و قوانین خاصی حاکم است.

زندگی نسل قدیم ماخونیکی ها در خانه هایی با معماری کهن

برآبادی با تاکید براینکه معماری در روستای ماخونیک ربطی به فقر ندارد، گفت: بلکه این نوع معماری در روستای ماخونیک به یک فرهنگ تبدیل شده و مردمان روستای ماخونیک تا ۲۰ سال گذشته نوع معماری خود را حفظ کرده اند.

در گذشته شکل معماری داخل خانه های روستای ماخونیک شکل منظمی نداشته است و این خانه ها درب به معنی امروزی نداشته برای ایجاد درب اهالی این روستا از تنه درختان استفاده می کردند و هنور نسل قدیم روستای ماخونیک در این نوع خانه ها زندگی می کنند

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی به بافت کلی روستای ماخونیک اشاره کرد و گفت: روستای ماخونیک از نظر بافت کلی روستایی مجتمع و توده ای است که در دامنه کوه ماخونیک شکل گرفته است.

برآبادی عنوان کرد: بافت قدیم روستای ماخونیک در دامنه تپه و خانه ها به طور فشرده به هم و در گودی زمین ساخته شده به طوری که روستا از داخل رودخانه که سابق محل عبور و مرور بوده به هیچ عنوان دیده نمی شود.

وی به مواد غذایی استفاده شده در روستای ماخونیک خراسان جنوبی اشاره کرد و گفت: متداول ترین غذاهای اهالی روستا کشک، قلور، کورگی و کاچی است که در این میان کاچی از مهمترین و متداولترین غذاهای این منطقه است که بیشتر از شغلم درست می شود.

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی آب قروت، کشک، قلورشیر، قلور ترش، گندم کله، سوزی، اشکنه زن کاهل، آب دوغ، گرماس، آب ماست، کاچی شلغم، اشترغاز، تلخو و پختیک را از مهمترین غذاهای مرسوم روستای ماخونیک در گذشته عنوان کرد.

وی افزود: پختیک یکی از مهمترین و عمده ترین مواد غذایی مردم بوده و معمولا برای نهار آن را مصرف می کنند که این وعده غذایی را در گویش محلی به آن نیم روز می گویند.

اهالی ماخونیک دارای قد متوسط هستند

برآبادی در پاسخ به این سوال که برخی روستای ماخونیک را به عنوان روستای لی لی پوتی ها ایران معرفی می کنند نیز گفت: بررسی این امر نیازمند تحقیق و پژوهش است ولی در ظاهر مردمان این روستا دارای قد متوسط به بالا هستند و قد های زیر ۱۶۰ در این روستا کمتر دیده می شود.

وی گفت: اگر چه بیشتر اهالی این روستا دارای قد متوسط هستند ولی به نظر می رسد به دلیل اینکه درب خانه های اهالی این روستا بسیار کوتاه و باریک است در گذشته اینگونه تصور شده که مردم این روستا قد کوتاه هستند ولی این درصورتی است که افراد خیلی قلد بلند نیز در همین نوع خانه ها نیز زندگی می کنند.

برآبادی با بیان اینکه ماخونیک در ۳۰ سال گذشته هیچ راه ارتباطی نداشته است، گفت: مردمان این روستا در گذشته با دنیای بیرون خود کمتر تعامل داشته اند.

وی بیان کرد: درگذشته اهالی روستای ماخونیک حمام نداشته و در خانه های علفی بر روی تخت سنگ هایی خود را می شستند که در ۳۰ سال گذشته از طرف دولت در این روستا حمام عمومی احداث شده است.

استفاده از لباس هایی با طراحی خاص محلی در ماخونیک

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی با اشاره به نوع پوشش اهالی روستای ماخونیک نیز گفت: لباس اهالی روستای ماخونیک بسیار ژنده و مندرس است ولی اهالی از پوشیدن آن در شهر ابا ندارند.

برآبادی بیان اینکه جنس لباس اهالی روستای ماخونیک در گذشته از کرباس بوده است، گفت: از حدود ۲۰ سال قبل دیگر کرباس در این روستا بافت نمی شود و برای تهیه لباس به شهر مراجعه می کنند و هنوز عده ای از اهالی لباس هایی از جنس کرباس دارند که می پوشند.

وی عنوان کرد: طراحی لباس های زنان و مردان ماخونیکی در گذشته خیلی متفاوت بوده که امروز نیز برخی اهالی روستا نوع لباس خاص خودشان را می پوشند اما نسل جدید در زمینه پوشیدن لباس تغییر فرهنگ داده اند.

مسئول حوزه پژوهشی اداره کل میراث فرهنگی خراسان جنوبی یادآورشد: در ۳۰ سال گذشته اهالی روستا ماخونیک از سفال برای ظرف غذا خوری استفاده می کردند که این ظروف را خودشان تهیه می کردند ولی از سی سال گذشته ظروف خود را از شهر تهیه می کنند ولی افراد قدیمی این روستا هنوز در همین ظروف سفالی غذا می خورند.

برآبادی با اشاره به نوع پوشش کفش اهالی روستای ماخونیک نیز گفت: در گذشته اهالی این روستا از کفش های که داری کف چوبی بوده استفاده می کردند که استفاده ازاین نوع کفش تا ۳۰ سال گذشته در این روستا رواج داشته است.

تاریخ در اعماق دالانهای زیرزمینی اسفراین
خراسان شمالی

میراثی ملی بدون محافظ

علی خادمی

پناهگاههای زیرزمینی و باستانی تازه کشف شده در اسفراین ظرفیت زیادی برای تبدیل به مجموعه تاریخی و گردشگری دارند این در حالی است که میراث فرهنگی حتی برای حفاظت از این آثار کمبود نیرو دارد.

در استان خراسان شمالی در شمال شرق کشور یک هزار و ۹۴ اثر تاریخی شناسایی شده وجود دارد که تاکنون ۴۶۳ اثر از این تعداد در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

اسفراین در جنوب این استان از جمله مناطق باستانی کشور محسوب می شود که در شهر قدیم آن از قرون پیش از اسلام تا قاجاریه تقریبا همواره مردمانی به صورت شهرنشین در آنجا ساکن بوده اند.

در این سرزمین باستانی هر از چند گاه گوشه ای از ذخایر و زخارف تاریخی رخ عیان می کند و تمدن و سرگذشتی جدید سر از خاک بیرون می آورد، در جدیدترین مورد ماه گذشته بود که دو پناهگاه زیرزمینی مربوط به قرون چهار و پنج هجری در بخش بام و صفی آباد از توابع شهرستان اسفراین کشف شدند پناهگاه هایی که در نزدیکی تپه باستانی بام قرار گرفته اند و همین موضوع نیز این گمان را به وجود می آورد که سکونتگاه مزبور فراتر از این دو پناهگاه است.

دالان هایی زیرزمینی که برای قرن ها پناهگاه مردم منطقه در برابر هجوم بیگانگان و ناامنی های متداول بوده اما گذر زمان و خاک روزگار به مرور آن را از نظرها پنهان کرده بود.

این سکونت گاه ها بر اثر کنجکاوی غارنوردان و نفوذ آنها به یک حفره کشف شده اند، غارنوردانی که با ورود به حفره ای مرموز ۶۰ متر را به صورت سینه خیز طی کرده و در انتهای مسیر موفق به کشف این دو پناهگاه زیر زمینی شده اند.

یک کارشناس که خود موفق به ورود به این پناهگاه های زیرزمینی شده بود در این رابطه اظهار کرد که سکونتگاه های مزبور از نظر ویژگی های ظاهری شباهت زیادی به کاریز کیش دارند.

● پناهگاه های دستکند مأمن گذشتگان در برابر هجوم دشمنان

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی نیز در مورد کشف این پناهگاه های زیرزمینی می گوید: دو پناهگاه مزبور که مربوط به قرن چهارم و پنجم هجری هستند در بخش بام و صفی آباد شهرستان اسفراین کشف و شناسایی شده اند.

آدینه محمد سویدانلویی با اشاره به این که دالان های زیرزمینی مزبور در آن دوران پناهگاه مردم در برابر هجوم بیگانگان و ناامنی و آشوب های سیاسی بوده است، می افزاید: پناهگاه های کشف شده دارای چندین دالان زیرزمینی دستکند هستند که این دالان ها نیز از چند راهرو و اتاق های جانبی تشکیل شده اند.

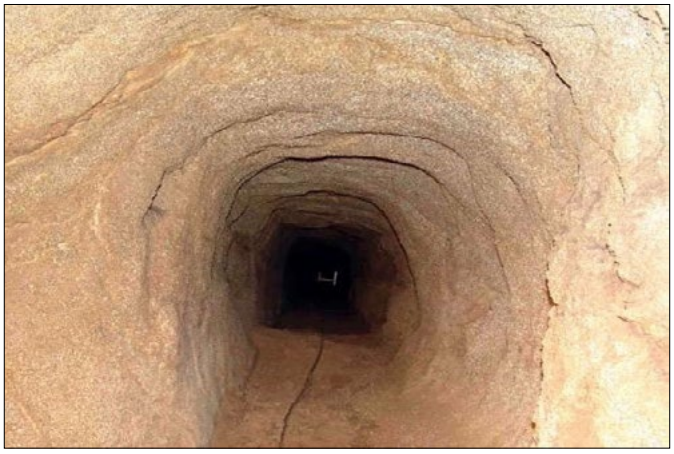
● کمبود نیرو برای حفاظت از پناهگاه های کشف شده

وی البته از بیان محل دقیق این پناهگاه های زیرزمینی به منظور تهیه عکس و بازدید خودداری می کند و دلیل آن را هم کمبود نیروی حفاظتی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی برای حفاظت از این اماکن اعلام می کند.

> **اگر محل و موقعیت این پناهگاه ها اعلام شود در چشم به هم زدنی حفاران غیر مجاز از مناطق مختلف به این اماکن هجوم برده و تا ویرانی کامل و زیر و رو کردن تمام بخش ها برای یافتن اشیا قیمتی، بیخیال این منطقه نمی شوند**

● بقایای دوره تیموری در دالان های زیرزمینی اسفراین

معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی هم که خود سرپرستی گروه باستان شناسی برای شناسایی دو پناهگاه زیرزمینی کشف شده در اسفراین را بر عهده داشته، این پناهگاه ها را بسیار باارزش ارزیابی می کند.

علی اکبر وحدتی می افزاید: یکی از این دو پناهگاه در یک برجستگی طبیعی از جنس کنگلومرا به ارتفاع بیش از ۳۰ متر از سطح دشت مجاور حفر شده که سطح این تپه تقریبا مسطح بوده و پیش از این بقایای یک استقرارگاه باستانی به ابعاد حدود ۵۰ متر در آن کشف شده و در فهرست آثار ملی نیز به ثبت رسیده بود.

وی اظهار می کند: پناهگاه مزبور در زیر همین تپه حفر شده و دارای چندین اتاق، پستو و راهروهای فرعی است که در زمان حمله دشمنان و ناامنی ها اهالی منطقه برای حفظ جان و مال خود از آن به عنوان محل زندگی موقتی استفاده می کردند.

وحدتی می افزاید: در یکی از پناهگاه های زیرزمینی کشف شده راهروی ورودی به دو شاخه جنوبی و شمالی تقسیم می شود که در این محل یک هواکش به صورت عمودی تا سطح زمین بالا رفته تا امکان تهویه و ورود نور به فضا فراهم شود.

وی در مورد دیگر پناهگاه کشف شده نیز اظهار می کند: پناهگاه دیگر یک دالان زیرزمینی دستکند است که چندین راهرو و اتاق جانبی دارد و ورودی این دالان نیز چاهی به عمق پنج متر است که پس از پایین رفتن از چاه به فضای بازی رسیده و آن گاه این فضا به یک راهرو چند قسمتی و چندین اتاق مختلف ختم می شود.

وحدتی می گوید: در همه اتاق ها و بدنه راهروهای کشف شده حفره های کوچکی برای قرار دادن چراغ پیه سوز تعبیه شده تا نور داخل پناهگاه تأمین شود و اثر دود چراغ ها بر بدنه دیوارها هنوز بر جای مانده است.

این سکونت گاه ها بر اثر کنجکاوی غارنوردان و نفوذ آنها به یک حفره کشف شده اند، غارنوردانی که با ورود به حفره ای مرموز ۶۰ متر را به صورت سینه خیز طی کرده و در انتهای مسیر موفق به کشف این دو پناهگاه زیر زمینی شده اندوی در مورد اشیای کشف شده در عملیات شناسایی این دو پناهگاه نیز می گوید: از این پناهگاه ها انواع مختلف قطعات سفال لعابدار، ظروف شیشه ای، ابزار فلزی، تعدادی آجر شش ضلعی، سفال های آبی و سفید مربوط به دوره تیموری و بقایای استخوان های جانوری کشف شد.

وحدتی اضافه می کند: بسیاری از سفال های کشف شده در پناهگاه های مزبور بدون لعاب بوده و همین موضوع نیز تاریخ گذاری آنها را دشوار می کند به همین دلیل نیز تعیین توالی حضور مردم در این پناهگاه ها دشوار شده است.

● لزوم ساماندهی و اجرای طرح های سرمایه گذاری در پناهگاه ها

معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی در ادامه در مورد اجرای طرح های مرمت و بازسازی پناهگاه های کشف شده می گوید: این پناهگاه ها در صورت ساماندهی و بازسازی قابلیت بسیار بالایی برای سرمایه گذاری و بهره برداری به عنوان یک مجموعه تاریخی فرهنگی داشته و می توانند گردشگران زیادی را به خود جلب کنند.

در صورت ساماندهی و سرمایه گذاری بر روی این آثار تاریخی و ایجاد امکانات رفاهی، بدون شک پناهگاه های زیرزمینی اسفراین می توانند در کنار سایر آثار باستانی این شهرستان از جمله شهر تاریخی بلقیس ضمن نمایش شکوه و تاریخ گذشته این منطقه، از نظر اقتصادی نیز درآمدزایی مناسبی داشته باشند خصوصا آن که مقام معظم رهبری نیز در سفر به خراسان شمالی در سال ۹۱ گردشگری را به عنوان محور دوم توسعه این استان پس از کشاورزی مطرح کردند.

تاروپود تاریخ در روستای دور افتاده کرمان گره خورد

اسما محمودی

این استان مملو از هنرهای منحصر به فردی است که چشم هزاران نفر را به خود خیره کرده. از قالی بافی کرمان که به قالی کرمونی شهرت دارد و شهره است هر چه پابخورد زیباتر می شود تا پته های کرمانی که دیوارهای تالارهای مشهور جهان را منقش می کند تا گلیم شریکی پیچ که یکی به از دو گلیم قیمتی جهان شهرت یافته است و هنرهایی مانند مسگری که در کرمان دو هزار سال قدمت دارد. اما هستند هنرهایی که در این استان همچنان به درستی معرفی نشده اند و همین مسئله موجب شده است در آستانه منسوخ شدن قرار گیرند.

سبقت شال کرمانی از شال کشمیری

از جمله این هنرها هنر شال بافی است، این هنر که در دسته هنرهای بافتنی است تنها منحصر به کرمان است و روزگاری در استان کرمان به شدت گسترده بوده و شال کرمانی کیفیتی بسیار بالاتر از شال کشمیری داشته است.

اما حالا سالهاست شالی بر روی دارهای زمینی مردان و زنان کرمانی بافته نمی شود و این هنر در حال منسوخ شدن است، تنها در برخی روستاهای دور افتاده استان کرمان به خصوص در شهرستان زرند شال بافی در سینه برخی سالمندان باقی مانده و برخی از این افراد هم دستی بر این هنر دارند.

اثری از آخرین هنرمند شال باف

میراث فرهنگی کرمان برای احیای برخی هنرهای منسوخ شده کرمان از جمله شال بافی تلاشهایی کرده است اما در روستای دور افتاده هوتک در زرند پیرمردی است که شاید بتوان از وی به عنوان تنها استادکار این رشته نام برد که هنوز رموز این رشته را در سینه خود دارد.

شال بافی کرمان

حاج علی در یکی از کوچه پس کوچه های روستای هوتک زندگی می کند. وی تنها استادکار شال بافی در استان کرمان است استادی که آخرین بازمانده از نسل شال بافان استان کرمان است.

کرمانشناس و محقق کرمانی اظهارداشت: شال بافی یکی از هنرهای استان کرمان است که در جامعه نفوذ بسیار بالایی داشته است.

محمد علی گلاب زاده افزود: شال بافی در گذشته بیشترین جمعیت مردم کرمان را به خود جلب کرده بوده و بسیاری از مردم این شهر به شال بافی مشغول بوده اند.

وی افزود: تجارت و بسیاری از حجره های بازار کرمان نیز به شال بافان اختصاص داشته است و این محصول به کشورهای مختلف صادر می شده و کاروانهای مختلفی که به کرمان می آمدند بارهای بزرگ شال را به کشورهای دیگر می بردند.

هنری که نیم قرن فراموش شد

وی ادامه داد: این اثر به وسیله کرک دامهای کرمان بافته می شده است و رنگ شالها نیز کاملا طبیعی هستند و به وسیله گیاههای دشتهای کرمان تامین می شده است این یعنی هنر شال بافی صنایع پایین دستی داشته است و در نهایت بسیاری تاجران نیز به داد و ستد این کالا می پرداختند اما حدود نیم قرن است که تولید این شالها در استان کرمان متوقف شده است.

گلاب زاده افزود: این هنر ارزشمند افتخاری برای کرمان است و باید بار دیگر احیا شود و هنری منحصر به فرد در دست هنرمندان کرمانی ها باشد.

قیام شال بافان علیه مرتضی قلی خان

وی گفت: همچنین بزرگترین حادثه اجتماعی در تاریخ کرمان توسط شال بافان در کرمان روی داده و با قیام شال بافان حکومت حاکم ظالم کرمان مرتضی قلی خان سرنگون شده است.

> **حاج علی شال باف که در روستای هوتک شهرستان زرند زندگی می کند این روزها هنرجویان جوانی را با حمایت میراث فرهنگی کرمان تحت آموزش دارد تا این هنر در آینده کاملا منسوخ نشود**

وی که تجربه بیش از هفتاد ساله در خصوص شال بافی را در اختیار شال بافان قرار می دهد اظهار داشت: در گذشته بسیاری از مردم به خصوص در روستاها به شال بافی اشتغال داشتند اما رفته رفته به دلیل عدم خرید و فروش این دست بافته ها مردم هم به سمت کارهای دیگر از جمله کشاورزی و دامداری و قالی بافی روی آوردند.

وی افزود: در گذشته برای خانها شال بافی می کردیم و آنها شالها را می فروختند و مزد کمی به ما می دادند.

حاج علی گفت: برای تولید این محصول از دستگاههای دست ساز استفاده می شود و از پشم چینی تا کرک بافی و تولید نخ و رنگ کردن نخها همه با دست انجام می شد.

شالهای کرمان از کیفیت بسیار بالایی برخوردار بود زیرا کرکهای کرمان کیفیت بسیار بالایی داشته و تارهای بلندتری نسبت به کرک سایر مناطق استان کرمان دارد

وی افزود: شالهای کرمان از کیفیت بسیار بالایی برخوردار بود زیرا کرکهای کرمان از کیفیت بسیار بالایی داشته و تارهای بلندتری نسبت به کرک سایز مناطق استان کرمان دارد.

وی ادامه داد: حدود ۵۰ سال بیشتر است کسی به سمت این هنر نمی آید حتی فرزندانم این هنر را نیاموختند اما در ماههای اخیر برخی افراد در کارگاهی به آموزش این هنر پرداخته اند و کار را یاد گرفته اند و به خصوص زنان در این زمینه استعداد دارند اما مردان هم در این کارگاهها هستند.

در حالی حاج علی شالها را می بافد که این هنر از قیمت مطلوبی هم برخوردار است و می تواند برای توسعه اقتصادی خانوارها به خصوص در روستاهای استان تاثیرگذار باشد.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان از داشته های با کیفیت و متعدد هنرهای صنایع دستی در کرمان گفت و افزود: هنرهای صنایع دستی یک پتانسیل بومی و متناسب با داشته های محلی است که باید بار دیگر شکل گیرند.

علی مهاجرانی افزود: ما برای توسعه هنرهای صنایع دستی برنامه های متعددی داریم و سعی داریم برای توسعه کارهای خانگی و سودآوری، هنرهای صنایع دستی را توسعه دهیم که یکی از آنها شال بافی است.

وی افزود: بافته ها به هنرمندان تعلق دارد و ما مواد اولیه و دستگاهها را تهیه و در اختیار هنرجویان قرار می دهیم.

وی ادامه داد: به این منظور استادکاران با تجربه رشته های صنایع دستی منسوخ شده را شناسایی می کنیم و از آنها می خواهیم هنر خود را به جوانان منتقل کنند تا از منسوخ شدن این هنرها جلوگیری کنیم. شال بافی نیز نیم قرن منسوخ بود و با همت استادکاران بار دیگر احیا شده است.

وی به راه اندازی کارگاهی در روستای هوتک در این خصوص خبر داد و افزود: ما سعی داریم مشاغل خانگی را در این قالب راه اندازی کنیم و تسهیلات را هم در اختیار هنرمندان قرار می دهیم.

گلستان مهد گردشگری روستایی

تقویت اقتصاد روستاییان با گردشگری

مریم رضایی

جاذبه‌های طبیعی، آب و هوای متنوع، موقعیت مناسب، وجود آئین و رسوم مختلف به دلیل داشتن تنوع قومی باید باعث جذب گردشگر بیشتر با ماندگاری طولانی‌تری در استان گلستان شود.

هرچند صحبت هایی مبنی بر اینکه استان گلستان به عنوان پایتخت گردشگری روستایی می شود اما کارهای اجرایی در این حوزه چندان رضایت بخش نیست و کارهای انجام شده هنوز نتوانسته نیاز گردشگر را به خصوص در حوزه روستایی تامین کند.

آمارهای موجود نشان می دهد نرخ ماندگاری در گلستان ۲۴ ساعت و در روزهایی که گردشگران تردد بیشتری به گلستان می کنند این زمان احتمال دارد تا ۴۸ ساعت هم افزایش پیدا کند.

هرچند آمار دقیقی از نرخ ماندگاری در گردشگری روستایی استان گلستان وجود ندارد اما می توان به راحتی حدس زد که روستاهای استان گلستان فقط برای چندین ساعت میزبان گردشگران مختلف هستند.

خیلی ها تمایل به حضور و بازدید از روستاها را دارند

یک کارشناس ارشد مرتعداری در خصوص جاذبه های زندگی روستایی گفت: با توجه به اینکه امروزه زندگی شهری با آسیب های زیادی همراه است باعث شده خیلی ها تمایل به حضور و بازدید از روستاها را داشته باشند.

محمدرضا شهرکی اظهار کرد: مناطق روستایی به دلیل وجود مشکلاتی مثل نبود امکانات، عدم پذیرش روستاییان در خصوص حضور گردشگر و امکانات رفاهی هنوز نتوانسته جایگاه واقعی خود را در بحث گردشگری پیدا کند.

وی با بیان اینکه ویژگی ها و جذابیت های زندگی روستایی انکار نشدنی است، ادامه داد: دیدنی های جامعه روستایی می تواند زمینه حضور بیشتر و توسعه گردشگری در مناطق روستایی را ایجاد کند.

شهرکی تصریح کرد: گردشگری روستایی فعالیتی است که ارتباط مستقیم با جاذبه ها و خدمات وابسته آن دارد و برای رسیدن به موفقیت در این زمینه گردشگران باید از طرف جامعه میزبان مورد پذیرش قرار گیرند.

وی درخصوص تاثیرات مثبت اجتماعی و فرهنگی توسعه گردشگری روستایی گفت: آشنا شدن مردم و گردشگران با نحوه زندگی در روستاها و تبادل فرهنگ یکی از مهم ترین تاثیرات گردشگری روستایی است.

شهرکی احیای سنت های روستایی و ایجاد احترام متقابل بین مردم با فرهنگ های متنوع، تعامل آداب و رسوم، لباس، غذا، موسیقی و سایر جاذبه های فرهنگی را از دیگر تاثیرات گردشگری روستایی عنوان کرد.

وی در خصوص فرصت های حضور در روستاها با عنوان گردشگری روستایی افزود: حضور در طبیعت و فضاهای بکر با توجه به گستردگی بی رویه شهرها و تشدید آلودگی زیست محیطی باعث آرامش اعصاب می شود که دارای اهمیت است.

عدم مسئولیت پذیری بازدیدکنندگان در حفاظت از محیط زیست طبیعی و انسانی، تغییر گسترده کاربری اراضی کشاورزی و باغ ها به کاربری مسکونی و صنعتی در کنار نبودن طرح و برنامه لازم برای گسترش گردشگری در نواحی روستایی را می توان تهدیدهای این بخش عنوان کرد که باید برنامه ریزی های جدی در این خصوص انجام شود

گردشگری با اقلیم گلستان برای هیچکس کسالت بار نیست

مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراها گفت: گردشگری موضوع مهمی است و با توجه به تنوع اقلیمی که گلستان دارد برای هیچ کس در این استان کسالت بار نیست.

قاسم سمیعی ادامه داد: گردشگر در گلستان با اندک وقتی که صرف می کند می تواند جنگل، دریا، کویر، تالاب و آبشار را ببیند و این نشان دهنده ظرفیت های خوب گردشگری در این منطقه است.

وی اظهار کرد: اعتقاد ما بر این بوده که استان گلستان می تواند پایتخت گردشگری روستایی باشد و برای اینکه بتوانیم این ظرفیت را معرفی کنیم کارهای خوبی انجام شده است.

سمیعی با بیان اینکه در ایام نوروز سال ۱۳۹۳ حدود ۶۰ جشنواره نوروزی برگزار کرده ایم، گفت: ۲۴ کمپ گردشگری در طول مسیر مسافرین ایجاد کرده ایم که این کمپ ها هم بازتاب خوبی داشت.

مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراها گفت: این جشنواره ها با استقبال زیاد مردم داخل و خارج استان مواجه شد و این باعث شناسایی بیشتر ظرفیت های روستایی شد.

وی تصریح کرد: مردم با توجه به قدمت تاریخی، موسیقی محلی، فرهنگ و آداب و رسومی که روستاهای ما دارند جذب و علاقمند به پیگیری برنامه ها بودند.

سمیعی افزود: در کمپ های نوروزی بخشی از زندگی روستایی را به نمایش می گذاشتیم و اجرای برنامه های فرهنگی از موسیقی محلی تا پخت غذاهای محلی در دستور کار این کمپ ها قرار داشت.

وی با اشاره به مهمان دوستی و مهمان نوازی مردم شمال به ویژه مردم استان گلستان گفت: برگزاری این جشنواره ها و ایجاد روحیه نشاط، وحدت و همدلی برای ما انگیزه ای شد تا به این ظرفیت گردشگری روستایی که در استان گلستان وجود دارد توجه شود.

به دنبال ایجاد موزه های روستایی هستیم

مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراها در خصوص موزه های روستایی با توجه به وجود تنوع قومیتی، گفت: بحث موزه روستایی در استان گلستان مورد بررسی قرار گرفته است.

وی ادامه داد: مشاور برای این موضوع انتخاب شده و بعد از مطالعات مشاور در این بخش مکان یابی انجام خواهد گرفت تا به سمت اجرایی شدن موزه روستایی برویم.

وی افزود: مشاوره این کار با میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است و با منابع استانی که در اختیارش قرار می گیرد و همکاری هایی که به ما مربوط می شود امیدوارم موزه روستایی خوب و قابل استفاده ای برای همه مردم در استان داشته باشیم.

سمیعی خاطر نشان کرد: با توجه به اینکه ظرفیت استان گلستان در بافت تاریخی و تنوع قومیتی که دارد بالا است یکی از موزه های موفق کشور را خواهیم داشت.

وی گفت: ظرفیت بالایی در روستاهای خودمان داریم و اگر برنامه های خوبی وجود داشته باشد می توانیم جلب گردشگر داخلی و خارجی را در گلستان داشته باشیم.

طراحی یک فضای مجازی برای استفاده از امکانات راحت تر برای گردشگران

سمیعی با بیان اینکه در بخش گردشگری کارهای خوبی را برای آینده پیش بینی کرده ایم گفت: در حال طراحی کردن یک فضای مجازی هستیم تا گردشگر با مراجعه به آن بتواند ظرفیت روستاهای استان گلستان را ببیند.

وی ادامه داد: گردشگر از طریق این سایت می تواند با توجه به ویژگی های محل اقامت در روستاها خرید اینترنتی برای اسکان خود داشته باشد و به این صورت به لحاظ اقتصادی هم اقتصاد مردم روستا تقویت شود.

سمیعی توضیح داد: کارهای نرم افزاری و طراحی این سایت در حال انجام است و فکر می کنم تاثیر بسیار زیادی در جذب گردشگر برای روستاهای گلستان داشته باشد.

وی گفت: امسال با یکی از شرکت های گردشگری صحبت شده است تا ۱۰ روستا را به عنوان پایلوت مشخص کرده و علاقه مندان در قالب تور یک روزه روستاگردی، زندگی در یک روستا را تجربه کنند.

مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراها گفت: این کار از اردیبهشت ماه شروع می شود و کارهای مقدماتی آن انجام شده که فکر می کنم با استقبال خوبی مواجه شود.

روستاهای استان گلستان می توانند به عنوان یکی از استان های شمالی کشور و با توجه به موقعیت جغرافیایی خوبی که دارد با انجام کارهای فرهنگی و زیرساختی و به وجود آوردن امکانات و تسهیلات برای گردشگران در زمینه گردشگری روستایی بیشتر از این مطرح شود.

- وقتی دلالان معدنکار شدند. این عنوان نخستین گزارش بخش اقتصادی مجله است. آذربایجان‌شرقی یکی از برترین استان‌های کشور از لحاظ داشتن معادن غنی و با ارزش کانی‌های مختلف است تا جایی که بیش از ۶۵۰ معدن در استان وجود دارد که البته کمتر از ۵۰ درصد این معادن فعال هستند.
- خام فروشی معادن خراسان جنوبی، سرمایه ای که از استان خارج می شود نیز عنوان گزارش دیگری است که خود گویای همه چیز هست. خراسان جنوبی با ۱.۵ میلیارد تن ذخیره معدنی از قطب های معدنی کشور به شمار می رود اما نبود صنایع تبدیلی مواد معدنی سبب شده ۸۰ درصد ذخایر ارزشمند، خام به فروش برسد.
- اما گزارش دیگر از این استان درباره قفل بی‌مهری بر بازارچه‌های مرزی خراسان جنوبی است .بسته شدن مرزها از سوی افغانستان سبب شده تا فرصت‌های تجار خراسان جنوبی از بین برود، این درحالی است که باوجود انتقادهای تجار به مسئولان استان، روند بی‌تفاوتی‌ها همچنان ادامه دارد.
- شاید یکی از جالب ترین گزارش ها هم از سمنان باشد . گزارشی که از فروش عسل در بنگاه معاملاتی می گوید. تداخل صنفی یکی از تخلفات اصناف در سراسر ایران خصوصا شاهرود است که طی سالهای اخیر به نوعی عرف اجتماعی بدل شده و عدم برخوردهای قاطع و قانونی با این دست تخلفات، این معضل را فراگیر کرده است.
- یکی از گزارش های برتر این مجله اما درباره چهارپاهای نفت کش در مرزهای سیستان و بلوچستان است. اگر کنجاو شده اید این گزارش را از دست ندهید.گزارشی که از قاچاق سوخت از ایران به کشورهای همسایه می گوید.
- اما تلخ و شیرین جاده قم-گرمسار، جاده ای که توسط دو رئیس جمهور افتتاح شده گزارش دیگر این بخش است.
- اما گزارشی هم داریم درباره کارخانجات قم که در آستانه ورشکستگی هستند.
- استان کردستان با کشور عراق بیش از ۲۳۰ کیلومتر مرز مشترک دارد و به همین دلیل مبادلات مرزی بین دو طرف از گذشته های دور سابقه داشته و کردستان در شرایط مختلفی شریک خوبی برای طرف عراقی بوده است.بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و علیرغم وجود جنگ تحمیلی و نا امنی های ایجاد شده از سوی گروهک های ضد انقلاب باز هم تبادل مرزی بین مردم کردستان و مردم مناطق کردنشین کردستان عراق همچنان ادامه پیدا کرد.اما مشکلاتی هم سر این مسیر وجود دارد که در گزارشی می خوانید.
- گزارش ما از مازندران اما درباره مروارید سیاه است.سالیان سال بود که مروارید سیاه دریای خزر در جهان حکمفرمایی می کرد و تولیدات بیش از ۲۰۰ تنی آن اکنون به حد صفر رسیده است.ورود پسابها و آلایندهای نفتی و شیمیایی از یکسو و برداشت های غیر مجاز از سوی دیگر سالهاست که نسل ماهیان خاویاری را به شماره انداخته است و اینک از مروارید خزر تنها نام یا خاطره ای بیشتر باقی نمانده است.
- و آخرین گزارش این بخش از نبود نظارت در مهمترین جزیره استان هرمزگان می گوید که باعث افزایش بی رویه اجاره بهای غرفه ها در بازارهای کیش شده است.

اقتصاد ایران

معادن تامین کننده مواد اولیه مورد نیاز بسیاری از صنایع بوده و در امر خودکفایی صنعتی، ایجاد اشتغال مولد و افزایش تولید ناخالص ملی و درآمد سرانه یک کشور نقش بسزایی دارند ولی متاسفانه در آذربایجان شرقی به دلیل مسائلی نظیر ورود دلالان به بخش معدن شاهد عدم استفاده درست و اصولی از این نعمت های الهی برای ایجاد اشتغال و شکوفایی اقتصاد استان هستیم.

از مهم ترین معادن این استان معدن مس در شهرستان ورزقان است که با دارا بودن بیش از ۲ میلیارد تن ذخیره، یکی از معادن بزرگ مس دنیا است و شهرت جهانی دارد. جدا از تنوع، فراوانی و ذخیره های غنی معدنی، یکی از ویژگی های معدنی آذربایجان شرقی وجود ذخایری از قبیل پرلیت، دیاتومیت، نفلین سینیت و کائولناست که برخی از این ذخایر در سطح کشور منحصر به فرد است.

● ظرفیت های کم نظیر معدنی در آذربایجان شرقی

براساس اعلام سازمان نظام مهندسی معدن کشور تاکنون وجود ۵۲ نوع ماده معدنی از ۶۵ نوع مواد معدنی موجود در کشور در این استان شناسایی شده است. این مواد معدنی شامل مواد اولیه مصالح ساختمان، ماسه بادی، سنگ آهک، گچ، پوکه معدنی، سنگ لاشه، سنگ ساختمانی، پامیس، پوزولان و سنگ های تزئینی شامل تراورتن های منحصربه فرد رنگی آذرشهر، گرانیت و مرمر هستند.

طلا و سنگ‌های زینتی از دیگر معادن استان هستند که از آن‌ها بهره برداری‌های لازم به عمل نمی‌آید و متاسفانه آن چنان که باید و شاید استفاده خوبی از این نعمت های خدادادی در استان نمی شود تا جایی که بیشتر از نصف معادن آذربایجان شرقی غیرفعال هستند و یا توسط دلالان معامله می شوند و استفاده ای از آنها نمی شود.

براساس این گزارش، بحث ورود دلالان و غیرمتخصص ها در آذربایجان شرقی به این بخش باعث شده تا معادن نقش چندانی در تامین درآمدهای مالی برای استان نداشته باشند و عملا این پتانسیل های سرمایه گذاری و بخش های تامین منابع مالی نقشی در رونق اقتصاد آذربایجان شرقی نداشته باشند.

● جلوی رانت خواری در بخش معدن را می گیریم

استاندار آذربایجان شرقی با تاکید بر اینکه ورود دلالان به معادن باعث ضربه خوردن این بخش مهم می شود، افزود: ورود و فعالیت برخی دلالان درمعادن مشکل ساز بوده است و باید جلوی این کار گرفته شود.

اسماعیل جبارزاده با بیان اینکه جلوی رانت خواری در بخش معدن را می گیریم، گفت: معادن نقش مهمی در ایجاد اشتغال و تامین منابع مالی برای کشور دارند و باید از این منابع عظیمی که در آذربایجان شرقی وجود دارد به صورت درست و اصولی و با در نظر گرفتن بایدها و نبایدها استفاده کنیم.

وی همچنین با اشاره به اینکه نباید به هر کسی اجازه بهره برداری از معادن داده شود چراکه در این صورت بحث های رانت خواری پیش می آید، ادامه داد: باید افراد علاوه بر داشتن توان مالی از تجربه کافی و دانش موردنظر بهره ببرند.

فعالیت تنها ۵۰ درصد معادن آذربایجان شرقی

وقتی دلالان معدنکار شدند

محمدرضا علی اشرفی

آذربایجان‌شرقی یکی از برترین استان‌های کشور از لحاظ داشتن معادن غنی و با ارزش کانی‌های مختلف است تا جایی که بیش از ۶۵۰ معدن در استان وجود دارد که البته کمتر از ۵۰ درصد این معادن فعال هستند.

> **متاسفانه عده ای دلال با قصد فروش معادن به قیمت های بالاتر به این بخش وارد می شوند و باعث غیرفعال شدن معادن می شوند**

● درآمدهای نفتی باعث عدم توجه به معادن شده است

رئیس سازمان نظام مهندسی معدن آذربایجان شرقی نیز با بیان اینکه درآمدهای نفتی باعث عدم توجه به معادن شده است، گفت: دلیل اصلی بی توجهی به بخش معدن و سرمایه گذاری در این حوزه تامین درآمدهای موردنیاز از طریق فروش نفت است.

فریدون جعفری تبریزی از شناسایی ۶۵۰ معدن در آذربایجان شرقی خبر داد و افزود: از این تعداد فقط ۳۵۰ معدن فعال است و نیاز است بیش از پیش به معادن استان توجه داشته باشیم چراکه این منابع می توانند نقش مهمی در رشد اقتصادی منطقه و کاهش بیکاری داشته باشند.

وی با تاکید بر ضرورت شناساندن ظرفیت های معدنی آذربایجان شرقی ابراز داشت: باید این معادن را به سرمایه گذاران معرفی کرده و زمینه جذب آنها به معادن را فراهم کنیم.

جعفری تبریزی با تاکید بر اینکه بیش از ۹۰ درصد معادن استان ما در اختیار غیرمتخصص ها است، گفت: همین امر موجب برداشت های غیرعلمی و خیانت به این نعمت های خدادادی می شود.

● باید قانون معادن درخصوص واگذاری معدن به افراد مورد بازبینی قرار گیرد

عضو هیئت رئیسه سازمان نظام مهندسی معدن آذربایجان شرقی با تاکید بر اینکه دلالان وارد معادن استان شده اند و از آب گل آلود ماهی می گیرند، افزود: باید قانون معادن درخصوص واگذاری معدن به افراد مورد بازبینی قرار گیرد.

فرهاد ملک قاسمی با اشاره به پیشنهاد تغییر برخی قوانین معدن گفت: باید پیشنهادات اصلاح قوانین معدن به صورت مکتوب به شورای گفتگوی بخش خصوصی و دولت ارائه شود تا بتوان به صورت جدی این موضوع را از مراجع مربوطه پیگیری کرد چون باید قانونی تنظیم شود که دیگر دلالان نتوانند به بخش معدن ورود پیدا کنند.

وی با بیان اینکه بیشتر معادن کشورمان در نقاط دورافتاده و محروم قرار گرفته‌اند که اگر یک استراتژی تعریف شده از بخش اکتشاف برنامه‌ریزی شود، از مهاجرت بی رویه تحصیل کرده‌ها و جوانان به شهرها کاسته می شود، ادامه داد: بخش معدن در دوران بحران اقتصادی جهانی، نشان داده است که کمترین آسیب‌پذیری در سیکل‌های تجاری را داشته و بیشترین کمک را به اقتصاد کرده است.

ملک قاسمی با تاکید بر اینکه معدن در چارچوب سیاست های اقتصاد مقاومتی نیز از اهمیت مضاعفی برخوردار است، اظهار داشت: باید دولت و مجلس نگاه ویژه‌ای به این بخش مهم داشته باشند و زمینه شکوفایی معادن کشور را ایجاد کنند.

● واگذاری بیش از ۱۰۰ محدوده اکتشافی و معدن در آذربایجان شرقی طی سال ۹۳

رئیس سازمان صنعت معدن وتجارت آذربایجان شرقی از واگذاری بیش از ۱۰۰ محدوده اکتشافی و معدن در آذربایجان شرقی طی سال ۹۳ خبر داد و افزود: آذربایجان شرقی یکی از استان های غنی از لحاظ وجود معادن است که استفاده از این منابع می تواند به بخش اقتصاد استان کمک شایانی کند.

حسین نجاتی با اشاره به اینکه در سال ۹۳ سند تدبیر و توسعه بخش صنعت ومعدن و بازرگانی استان با هشت هسته کلیدی تدوین و تصویب شد، گفت: نقشه راه توسعه و بهره برداری معادن استان مشخص شده است و ما در سال جدید با برنامه از پیش طراحی شده حرکت خواهیم کرد.

وی با بیان اینکه در سال ۹۳ آذربایجان شرقی با صدور ۳۳۰ فقره پروانه بهره برداری صنعتی رتبه اول را در میان سایر استان ها در این بخش به خود اختصاص داد، اظهار داشت: درسال گذشته ۳۹ گواهی بهره برداری، ۲۷ پروانه اکتشاف و ۴۰ فقره گواهی کشف صادر شد.

نجاتی با اشاره به اجرای قانون معادن و آیین نامه اجرایی آن گفت: با توجه به لزوم شفاف سازی واگذاری ها، این سازمان در چهار نوبت به برگزاری مزایده عمومی محدوده های اکتشافی، پروانه های اکتشافی، گواهینامه کشف معادن و مجوزهای برداشت وهمچنین پهنه های اکتشافی برای اولین بار در سطح کشور اقدام کرد.

امیدواریم در آذربایجان شرقی به جهت داشتن پتانسیل ها و ظرفیت های متعدد معدنی شاهد واگذاری معادن به سرمایه گذاران واقعی و نه دلالان باشیم و با افزایش نظارت ها، رانت خواری نیز در این بخش به حداقل برسد.

خام فروشی معادن خراسان جنوبی

سرمایه ای که از استان خارج می شود

عالیه نخعی

خراسان جنوبی با ۱.۵ میلیارد تن ذخیره معدنی از قطب های معدنی کشور به شمار می رود اما نبود صنایع تبدیلی مواد معدنی سبب شده ۸۰ درصد ذخایر ارزشمند، خام به فروش برسد. خراسان جنوبی با دارا بودن ۳۷۱ معدن فعال و تنوع بیش از ۳۹ ماده معدنی یکی از قطب های معدنی کشور به شمار می رود.

در حال حاضر مس، کرومیت و بنتونیت مواد معدنی ارزشمندی در سطح جهان هستند که توجه شرکت‌های معدنی و بنگاه های اقتصادی جهان را به خود جلب کرده اند و وجود ۷۴ معدن بنتونیت، ۶۹ معدن گرانیت، ۳۰ معدن منیزیت، ۲۰ معدن زغال‌سنگ، ۲۴ معدن سنگ لاشه و ۲۱ معدن خاک نسوز در خراسان جنوبی یکی از پتانسیل های خوب این استان محسوب شده که می تواند نقش بسزایی در رونق اقتصادی این منطقه داشته باشد.

اما به دلیل نبود صنایع تبدلی مواد معدنی در استان بخش زیادی از این ذخایر ارزشمند به صورت خام به سایر استان ها و حتی کشورهای دیگر فرستاده شده و موجب شده تا این استان نتواند از ۱.۵ میلیارد تن ذخیره معدنی خود به درستی استفاده کند.

این در حالی است که خشکسالی های چندین ساله در استانی مانند خراسان جنوبی که ۳۵ درصد فعالان آن مربوط به بخش کشاورزی بوده و شغل بیشتر مردم آن کشاورزی و دامپروری است، نبض اقتصادی و اشتغال استان را به شماره انداخته و رونق صنعت و بهره گیری درست از ظرفیت ها و ذخایر معدنی می تواند چرخ اقتصادی منطقه را به حرکت درآورده و یکی از راه های محرومیت زدایی در استان باشد.

فاصله زیاد با مرکز کشور، نبود زیرساخت های مناسب سرمایه گذاری از جمله نبود راه های ترانزیتی مناسب و خطوط ریلی، وجود مشکلات فراوان برای تهیه مواد اولیه واحدهای تولیدی و وجود مشکلات عدیده بر سر راه سرمایه گذاران سبب شده که تاکنون سرمایه گذاران از صنایع تبدلی مواد معدنی استقبال چندانی نکنند و ترجیح دهند که با خام فروشی مواد معدنی از راه های آسانتری سود مورد نظر را به دست آورند.

این در حالی است که به اذعان بسیاری از کارشناسان امور اقتصادی، خام فروشی یک نوع خودکشی اقتصادی است و کم توجهی به ارزش فراوری ذخائر و معادن غنی خراسان جنوبی سبب هدر رفت منابع بی بازگشت ملی، کاهش اشتغال و وابستگی به واردات محصولات نهایی از سایر استان ها و کشورها می شود.

● خام فروشی ۸۰ درصد مواد معدنی استان/ هزینه های بالای راه اندازی صنایع تبدیلی

یک کارشناس معدن با بیان اینکه خام فروشی هزینه های حمل و نقل زیادی به دنبال دارد، اظهار کرد: اگر صنایع پایین دست مواد معدنی در استان داشته باشیم خیلی از هزینه هایی که برای فرآوری است کاهش پیدا می کند.

رضا روکی با بیان اینکه خراسان جنوبی دارای ظرفیت ها و پتانسیل های خوبی در بخش معدن است، تصریح کرد: معادن فلزی مانند مس و منیزیت و معادن غیر فلزی از جمله بنتونیت از جمله ظرفیت های خوبی است که که باید از آن استفاده بهینه شود.

وی با اشاره به اینکه این استان معادن ارزشمندی در بخش سنگ های ساختمانی است، عنوان کرد: بیشتر این سنگ ها برای برش به استان اصفهان منتقل می شود در حالی که اگر وسایل برش این سنگ ها در استان وجود داشته باشد خراسان جنوبی می تواند به عنوان قطب تولید سنگ های ساختمانی تبدیل شود.

خراسان جنوبی می تواند به عنوان قطب تولید سنگ های ساختمانی تبدیل شود. عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی بیرجند به خام فروشی ۸۰ درصد مواد معدنی استان اشاره کرد و افزود: عدم فرآوری این مواد سبب شده که محصول نهایی این مواد در استان تولید نشده و در نتیجه صرفه اقتصادی پایینی برای استان داشته باشند.

روکی با تأکید بر اینکه برای فرآوری مواد معدنی استان کارخانه خاصی نداریم، ادامه داد: راه اندازی این صنایع در ایجاد اشتغال و کاهش هزینه های مصرفی تأثیر بسزایی دارد.

وی به مشکلات پیش روی فرآوری مواد معدنی در استان اشاره کرد و گفت: نبود مواد خام اولیه برای صنایع تبدیلی و هزینه های بالای راه اندازی این صنایع سبب شده که سرمایه گذاران تمایلی برای سرمایه گذاری در این زمینه نداشته باشند.

این کارشناس اضافه کرد: به علاوه استقبال و نوع حمایت از سرمایه گذران نیز در این امر تأثیرگذار بوده است.

● عدم رغبت سرمایه گذاران بخش معدن به دلیل فراهم نبودن زیر ساختها

نماینده مردم سریشه و نهبندان در مجلس شورای اسلامی با انتقاد از اینکه بیشتر سرمایه گذاران کشور به دنبال کارهای زودبازده هستند، گفت: یکی از مشکلات اساسی که امروز در کشور وجود دارد این است که مردم به جای استفاده بهینه از منابع به دنبال منفعت بیشتر و زودتر هستند.

مراد هاشم زهی ادامه داد: در حال حاضر بسیاری از سرمایه گذاران مهم ترین راه منفعت بردن از معادن را کارها و اقدامات زودبازده می دانند و به همین دلیل بیشتر به سراغ خام فروشی موا معدنی می روند و ما کمتر می بینیم که در کارخانه های فرآوری در مجاور معادن احداث شود.

اگر دولت کمک کند تا مشکلات و موانع پیش روی سرمایه گذار حل شود معادن استان حتی در بودجه کشور نیز می تواند موثر باشد اما مسئولان باید ابتدا به این باور برسند. وی بر لزوم ایجاد اشتغال در استان به خصوص برای مناطق محرومی از جمله شهرستان نهبندان و سربیشه تأکید کرد و گفت: این شهرستان های دارای ذخایر معدنی بسیار خوبی هستند که بیشتر آن ها به صورت خام فروخته می شود و در صورت راه اندازی صنایع تبدیلی در جوار این معادن می توان گام موثری در ایجاد اشتغال در این مناطق محروم و مرزی استان داشته باشد.

نماینده مردم سریشه و نهبندان در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: اگر دولت در این بخش سرمایه گذاری کند نه تنها در اقتصاد منطقه و استان بلکه در اقتصاد کشور تأثیرگذار است و می تواند آن را متحول کند.

هاشم زهی با انتقاد از عدم بهره برداری مناسب از معادن غنی مس و آهن شهرستان نهبندان، افزود: اگر دولت کمک کند تا مشکلات و موانع

پیش روی سرمایه گذار حل شود معادن استان حتی در بودجه کشور نیز می تواند موثر باشد اما مسئولان باید ابتدا به این باور برسند.

وی با بیان اینکه خراسان جنوبی دارای منابع غنی بکر و دست نخورده ای است، بیان کرد: متأسفانه به علت نبود زیر ساخت های مناسب، سرمایه گذاران بخش خصوصی رغبتی برای سرمایه گذاری در شهرستان نهبندان و سربیشه به منظور توسعه بخش صنعت را ندارند.

● هنوز منعی برای خام فروشی مواد معدنی وجود ندارد/ صدای نمایندگان مجلس هم به جایی نرسید

نماینده مردم سربیشه و نهبندان در مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: نیاز است تا درصدی از درآمدهای احداث منابع به شهرستان وارد شود تا این درآمدها صرف محرومیت زدایی شود.

هاشم زهی انتقاد کرد: از چندین سال گذشته مقام معظم رهبری روی جلوگیری از خام فروشی مواد معدنی تأکید زیادی داشته اند و باید مسئولان اجرایی کشور اهمیت این رهنمودها را درک کنند ولی چرا وقتی رهبری دستوری می دهد اجرا نمی شود؟

وی اضافه کرد: ما نمایندگان که هر چه فریاد می زنیم صدایمان به گوش کسی نمی رسد و حتی ما در این زمینه طرح سوالی از وزیر صنعت داشتیم اما ایشان پاسخ دادند که هنوز منعی برای انجام این کار وجود ندارد و سرمایه گذاران از هر روزنه ای از قانون استفاده کرده و دست به خام فروشی مواد معدنی می زنند در حالی که می توانند کارخانه های مرتبط را راه اندازی کنند.

● اجرای طرح آمایش منطقه ای در استان/ سرمایه گذاری های جدید در بخش صنایع تبدلی مواد معدنی

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان جنوبی نیز به برنامه های این اداره کل در راستای راه اندازی صنایع تبدیلی مواد معدنی در استان اشاره کرد و گفت: ما برای اجرای این مهم دو رویکرد اساسی را مد نظر خود قرار داده ایم.

نیاز است تا درصدی از درآمدهای احداث منابع به شهرستان وارد شود تا این درآمدها صرف محرومیت زدایی شود

نعمت الله حقیقی، توسعه صنایع کوچک معدنی را نخستین رویکرد در این زمینه عنوان کرد و افزود: ما به دنبال این هستیم که این صنایع را در جوار معادن و در شهرک های صنعتی ایجاد کنیم.

وی ادامه داد: ایجاد صنایع بزرگ معدنی که بیشتر در خارج از شهرک های صنعتی و مبتنی بر ظرفیت های استان ایجاد می شود نیز رویکرد دوم ما در این زمینه است.

رییس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان جنوبی با بیان اینکه درباره همه مواد معدنی که در استان ارزش سرمایه گذاری دارد، طرح آمایش منطقه‌ای اجرا و ظرفیت‌های هر شهرستان مشخص شده است، بیان کرد:

شهرستان سربیشه در زمینه منیزیت، شهرستان نهبندان در زمینه کرومیت و سنگ تزئینی، بشرویه در سنگ‌های تزئینی نرم مثل مرمر، طبس در زغال‌سنگ حرارتی و کوک‌شو و شهرستان خوسف در کانسارهای فلزی مثل مس و آهن و فردوس و سرایان در زمینه خاک‌های صنعتی دارای ظرفیت هستند.

به گفته حقیقی برای تمام این مواد معدنی، حلقه‌های ارزش‌افزوده صنایع پایین‌دستی به‌طور کامل احصا شده است.

وی نداشتن امکانات زیرساختی مانند ریل، کمبود منابع آب، فاصله زیاد از مراکز تامین منابع اولیه و فروش را از جمله محدودیت های استان برشمرد و گفت: باوجود این محدودیت‌ها، مشوق اصلی سرمایه‌گذار ظرفیت‌های معدنی است و به همین دلیل، محور توسعه صنعتی استان معادن و توسعه صنعتی مبتنی بر صنایع پایین‌دستی معادن در نظر گرفته شده است.

● ۵۰ درصد از صنایع خراسان جنوبی مبتنی بر ظرفیت های معدنی است

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت خراسان جنوبی با بیان اینکه سرمایه گذاری صنعتی انجام شده در بخش صنعت استان عمدتا مربوط به صنایع مرتبط با مواد معدنی است، عنوان کرد: از مجموع ۴۶۶ واحد صنعتی استان ۴۶ درصد مربوط به کانی های غیرفلزی، ۱۰ درصد فلزی، ۲۲ درصد شیمیایی، ۵ درصد نساجی و ۱۷ درصد غذایی است.

به اذعان وی در حال حاضر ۵۰ درصد از صنایع ایجاد شده در استان مبتنی بر ظرفیت های معدنی استان است.

نداشتن امکانات زیرساختی مانند ریل، کمبود منابع آب، فاصله زیاد از مراکز تامین منابع اولیه و فروش را از جمله محدودیت های استان است

نیاز است تا مسئولان اجرایی استان بر روی راه اندازی صنایع تبدیلی محصولات و ظرفیت های خاص خراسان جنوبی از جمله معدن غنی و ارزشمند این استان توجه خاصی داشته باشند و اگرچه در طول چند ماه گذشته اقدامات خوبی در این زمینه صورت گرفته و در سفر رئیس جمهور و هیئت دولت نیزمصوبات ی را برای این حوزه داشته ایم اما به نظر می رسد مجموعه این اقدامات برای ۳۸ نوع ماده معدنی استان کافی نبوده است و به این استان که ۱۷ سال خشکسالی را تجربه کرده و اکنون راهی جز توجه به اقتصاد در بخش معدن ندارد، باید

محمد حسین عابدی

تداخل صنفی یکی از تخلفات اصناف در سراسر ایران خصوصا شاهرود است که طی سالهای اخیر به نوعی عرف اجتماعی بدل شده و عدم برخوردهای قاطع و قانونی با این دست تخلفات، این معضل را فراگیر کرده است.

تداخل صنفی بلای کسبه شاهرود سمنان

وقتی عسل در بنگاه معاملاتی عرضه می شود

تداخل صنفی تا جایی در جامعه گسترش پیدا کرده است که نه تنها در شهرستان های کوچک این پدیده در اذهان بسیاری اصلا تخلف به شمار نمی آید، بلکه برعکس امری پسندیده نیز تلقی می شود.

این روزها کمتر کسی است که با موارد تداخل صنفی روبرو نشده باشد چه بسیارند مغازه هایی که با پروانه کسب سوپرمارکت اقدام به فروش میوه و سبزیجات می کنند و حتی صدای اعتراض هم صنفی های خود را نیز در آورده اند.

یکی از مشکلاتی که تداخل صنفی برای اقتصاد جوامع محلی به همراه دارد، پیدایش نوسانات شدید قیمت ها است باید در نظر گرفت که فروشنده خواروبار محلی به واقع در فروش اقلامی مانند سیب زمینی به اندازه میوه فروش موفق نیست لیکن کاهش بهای کالاهای این واحد صنفی موجب پدید آمدن اختلاف قیمت ها در سطح شهر می شود.

● عرضه عسل در بنگاه معاملات ملکی

یکی از فعالان بازار ملک در شاهرود که در بنگاه خود نسبت به فروش عسل نیز اقدام می کند درباره تداخل صنفی، می گوید: قصد تداخل صنفی ندارم و نیازمالی نیز به فروش این عسل ها ندارم و این کار را به واسطه خیرخواهی شهروندان در تهیه عسل درجه یک انجام می دهم.

این فعال بازار ملک در ادامه اظهار دارد: امروزه عسل درجه یک در بازار پیدا نمی شود و با خود اندیشیدم شاید این اقدام من برای رفاه حال شهروندان مفید باشد.

وی ادامه می دهد: به این موارد خرد، نمی توان تداخل صنفی اتلاق کرد شما باید به سراغ کسانی بروید که در سطح گسترده میوه را در کنار خواروبار، وسایل گرمایشی را درکنار مبلمان و وسایل مسافرتی را درکنار کفش و کیف عرضه می کنند.

این شهروند شاهرودی در پاسخ به این سوال که آیا با این اقدام به عسل فروشان ضرر نمی رساند و با اینکار در حق مردم لطف هم می کند، می گوید: خیر چراکه معتقدم تنها بنده هستم که عسل واقعی را تولید و عرضه می کنم اما سایر عسل فروشان تنها مخلوط آب و شکر جوشیده را به خورد مردم می دهند.

دیگر کاسب شاهرودی که در کنار پوشاک، کفش ارائه می کند، می گوید: درست است که صنف کفش با پوشاک یکی نیستند اما برای جوری جنس این کار را می کنم.

حسین امیری تاکید دارد: اگر این کار را نکنم مشتری خود را از دست می دهم لیکن مجبور به عرضه این تولیدات هستم .

وی ادامه می دهد: درست است که در این بین ممکن است کفش فروشان ضرر کنند اما من هم مشکل مالی دارم و نمی توانم تنها با پوشاک ارتزاق کنم در ضمن کفاشان با عرضه یک جفت کفش در مغازه بنده ورشکسته نمی شوند.

این عرضه کننده پوشاک در پاسخ به سوالی با موضوع پروانه کسب، می گوید:

> **پروانه کسب فعلا ندارم یعنی تا زمانی که برای بازرسی به مغازه ام نیایند هم نمی گیرم چراکه هم خرج دارد و هم وقت کاسب را می گیرد**

وی درباره مشاوره های رایگان اتاق اصناف نیز اظهار دارد: تا کنون چنین چیزی را نشنیده بودم و اگر چنین مشاوره هایی پیش از اقدام به پروانه کسب وجود داشته باشد قطعا در آنها شرکت خواهم کرد.

● مسئولان چشم خود را بسته اند

یکی از بازرسان اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان شاهرود در این باره توضیح می دهد: مشکل اساسی تداخل صنفی در این میان نارضایتی مردم از عملکرد نهادهای دولتی است چراکه مسئولان تعزیرات، اتحادیه ها و اتاق اصناف چشم خود را به روی تخلفات بسته اند و نمی خواهند اقدامی کنند.

این کارشناس که نخواست نام خود را فاش کند، اظهار داشت: وقتی افراد بدون سررشته از شغلی، وارد میدان می شوند قطعا برای جوری اجناس و کمک های مالی نسبت به فروش اقلام دیگر اصناف اقدام می کند که این امر اختلاف قیمت ها و درنهایت نارضایتی اصناف و مردم را در پی دارد و مردم نیز به اشتباه این مشکلات را ناشی از کوتاهی ما مسئولان می دانند.

وی افزود: وقتی مغازه خواروبار فروشی نسبت به عرضه گوجه فرنگی در مجاورت یک میوه فروشی اقدام می کند، قطعا حجم و میزان عرضه میوه فروش را ندارد لیکن گوجه فرنگی های خریداری کرده را با قیمت های نازل تر و در روزهای متمادی عرضه می کند و در نهایت

هنگامی که میوه فروش نسبت به خرید مجدد گوجه فرنگی تازه می کند قیمت های روز با قیمت های خریداری شده توسط خواروبار فروش همخوانی ندارد.

تداخل صنفی بر طبق قانون تخلف است

این بازرس اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان شاهرود، در توضیح راهکار برون رفت از این وضعیت، تصریح کرد: در وهله نخست باید افراد توجیه شوند که بدون پروانه کسب نباید مغازه ای باز شود متاسفانه امروزه مردم ابتدا مغازه خود را افتتاح می کنند و سپس نسبت به اخذ پروانه آن اقدام می کنند.

این بازرس تاکید دارد: در بدو اخذ پروانه، اتاق اصناف قطعا کلاس های مشاوره و آموزش برای اصناف را برگزار می کند لیکن باید افراد توجیه باشند که تنها می توانند نسبت به عرضه کالا های مندرج در پروانه کسب اقدام کنند.

وی با تاکید بر اینکه تداخل صنفی بر طبق قانون تخلف است افزود: البته مسئولان اصناف، اتحادیه ها، اتاق اصناف و مخصوصا تعزیرات حکومتی کاملا چشم خود را بر روی این تخلفات بسته اند.

امروزه تداخل صنفی تخلفی معمول است

رئیس اتاق اصناف شهرستان شاهرود نیز با بیان اینکه امروزه تداخل صنفی تخلفی معمول است، گفت: تداخل صنفی در همه جای کشور وجود دارد اما بر طبق ماده ۲۸قانون نظام صنفی، تخلف محسوب می شود.

قدرت الله قدرتی با اشاره به نص صریح قانون در این ماده، اظهار داشت: در قانون آمده است که اشتغال به شغلی غیر از آنچه در پروانه کسب قید شده، ممنوع است لیکن کسبه باید تنها در زمینه شغلی خود فعالیت داشته باشند ودر غیر این صورت بر طبق قانون می توان با آنها برخورد کرد.

وی افزود: اگر بخواهید در سطح شهرهای ایران این موضوع را پیگیری کنید به موارد بیشماری دست خواهید یافت که این امر نشان دهنده گستردگی این تخلف است.

این مقام مسئول در بخش اصناف شهرستان شاهرود، در پاسخ به نحوه برخوردهای قانونی با این پدیده، تصریح کرد: بر طبق قانون ابتدا باید یکی از کسبه نسبت به تخلف دیگری در زمینه تداخل صنفی، به اتحادیه ذی ربط طرح شکایت کند و در آن صورت اتحادیه مربوطه طی پیگیری به شخص متخلف تذکر می دهد.

قدرتی خاطرنشان کرد: در این مرحله

شخص خاطی تا ۱۵روز مهلت دارد نسبت به رفع تداخل صنفی خود اقدام کند در غیر این صورت اتحادیه مکاتبات خود را با اتاق اصناف شهرستان و سازمان نظارت بر اماکن عمومی آغاز می کند.

وی افزود: اتاق اصناف و سازمان اماکن نیز در صورت عدم توجه فرد خاطی به تذکرات اولیه نسبت به برخورد قانونی (پلمپ واحد متخلف) اقدام می کند.

پدیده تداخل صنفی عمومیت دارد

رئیس اتاق اصناف شهرستان شاهرود در پاسخ به این سوال که «چرا تا کنون به شکل قاطع با تداخل صنفی برخورد نشده است»، گفت: این امر به واسطه عمومیت داشتن پدیده تداخل صنفی است.

قدرتی با اشاره به واحد های صنفی حاضر در روستاها، تاکید کرد:

هم اکنون بعضا مغازه های روستایی نسبت به فروش ابراز یراق، نان، میوه، سبزیجات و حتی دارو اقدام می کنند و این پدیده بر اثر ماهیت اجتماعی آن منطقه و کمبودها ایجاد شده است لیکن با وجود قانون صریح تا کنون برخوردی انجام نشده است

وی افزود: اخیرا اتاق اصناف و دولت به سمتی گام بر می دارند که برخورد با تخلفات تداخل صنفی یکبار دیگر از سر گرفته شود و این امر در قوانین جدید نیز مورد تاکید قرار گرفته است.

برخورد ها با تخلفات صنفی در شاهرود شدت می یابد

این مقام مسئول با بیان اینکه تداخل صنفی بر اساس نیاز مالی انجام می شود، اظهار داشت: متاسفانه برخی افراد بدون آگاهی وارد بازار کار می شوند و پس از مدتی به علت عدم توانایی مجبور به تداخل صنفی می شوند تا بتوانند هزینه های زندگی خانواده خود را جبران کنند.

قدرتی خاطرنشان کرد: هم اکنون اتاق اصناف به صورت رایگان برای اعطای مشاوره برای جوانان جویای کار و خواهان ورود به بازار آزاد اقدام کرده است لیکن علاقمندان می توانند به این دوره های مشاوره ای مراجعه و درباره شغل خود، باید ها و نباید ها و همچنین ریسک سرمایه گذاری اطلاعات مفیدی را کسب کنند

وی در خاتمه افزود: اما در مجموع می توان گفت برخورد با تداخل صنفی در آینده شدت خواهد گرفت لیکن تا زمانی که بستر ها فراهم نشود نمی توان انتظار

چهارپاهای نفت کش در مرزهای سیستان و بلوچستان

مشکهای شیر با سوخت پر می شود

میلاد جهان تاب

قاچاق سوخت از ایران به کشورهای همسایه تجارت پرسودی است که حتی اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها و افزایش بهای سوخت هم نتوانست آن را کنترل کند و روز به روز شاهد توسعه آن در سیستان و بلوچستان هستیم.

با تفاوت ارزش واحد پول ملی با کشورهای منطقه، همچنان قاچاق سوخت فرایندی اقتصادی به حساب می آید. کارشناسان یکی از دلایل ادامه دار بودن روند قاچاق سوخت به کشورهای همسایه را یارانه ای می دانند که دولت به سوخت پرداخت می کند.

مرزهای گسترده ایران کنترل ورود و خروج کالای قاچاق را به شدت دشوار کرده است، نمی توان به دور ایران دیوار کشید و نیروهای نظامی وانتظامی هم توان کنترل کامل این همه مرز را ندارند سوختی هم که دولت به آن یارانه می دهد انگیزه متخلفان را برای قاچاق آن به خارج از کشور دوچندان می کند

● جولان قاچاقچیان سوخت در سیستان و بلوچستان

این روزها محورهای سیستان و بلوچستان به ویژه در جنوب آن خودروهای وانتی را مشاهده می کنید که برای امرار معاش در قالب حمل کننده مواد سوختی خطرهای بی شماری را برای مردم استان رقم می زنند و برای در آوردن لقمه نانی، مرگ، ناامنی و ترس را به دیگران هدیه می دهند. این جولان تویوتاها و وانت ها و پژوهای سواری در محورهای استان در حالی است که دست اندرکاران اصلی و مافیای سوخت قاچاق خارج از مرزهای سیستان و بلوچستان به راحتی نشسته اند و به گفته معاون امنیتی استاندار سیستان و بلوچستان درآمد ۲۰۰ میلیارد تومانی ماهیانه از قاچاق سوخت را به جیب می زنند.

به گفته دکتر محمدحسن قدیری ابیانه، کارشناس عالی مدیریت استراتژیک در حالی دولت تصمیم گرفت قیمت عرضه نفت سفید در داخل کشور را از ۱۰۰ به ۱۵۰ تومان افزایش دهد، یعنی بهای هر بشکه نفت سفید را از ۵۵ به ۸ دلار برساند که بهای جهانی نفت سفید در محل عرضه ۱۶۰ دلار بود.

وی در آخرین اظهار نظرش در خصوص قاچاق سوخت با اشاره به اینکه مزایای اقتصادی قاچاق سوخت بیش از مواد مخدر است، بیان می کند: سوخت ایران به همه کشورهای همسایه از جمله عربستان، امارات و کشورهای جنوب شرقی ایران قاچاق می شود

این کارشناس عالی مدیریت استراتژیک بیان کرد: دولت بابت قاچاق سوخت ایران به پاکستان و افغانستان معادل ۱۰۰ تن طلا یارانه می دهد. این در حالی است که تولید سالانه طلا از معادن کشور معادل دو تن است.

قدیری ابیانه عنوان می کند: سالانه به اندازه نیم قرن طلای کشور با قاچاق سوخت به پاکستان و افغانستان یارانه و سرمایه از دست خارج می شود، این یک حماقت بزرگ است.

وی با اشاره به باورهای مردم در زمینه افزایش قیمت کالا به دلیل رشد نرخ سوخت، تاکید می کند: مردم تصور می کنند با گران شدن سوخت فقرا فقیرتر شده و زیر دست و پای ثروتمندان له می شوند. در نتیجه طرفدار عدم افزایش قیمت سوخت هستند.

قدیری ابیانه می گوید: اگر برای سوخت کماکان یارانه بدهیم، از سهم فقرا به برخوردارها پول داده ایم. ضمن اینکه زمینه خروج منابع مالی از کشور را فراهم کرده ایم.

● فعالیت بیش از سه هزار خودرو در امر قاچاق سوخت

بر اساس آمارهای موجود اکنون بیش از سه هزار خودرو در امر قاچاق سوخت در جاده های سیستان و بلوچستان که هزار و ۲۶۰ کیلومتر مرز زمینی مشترک با دو کشور پاکستان و افغانستان و ۳۴۰ کیلومتر مرز دریایی با کشورهای حاشیه دریای عمان دارد، تردد دارند.

> **قاچاقچیان سوخت که برای فرار از قانون و کاهش خطرات ناشی از دستگیری هر روز به دنبال شگردی تازه برای قاچاق سوخت هستند در این میان از حیواناتی هم چون الاغ نیز برای حمل سوخت در مناطق کوهستانی استفاده می کنند**

خشکسالی های چند سال گذشته و افزایش نرخ بیکاری در شهرهای مرزی که به گفته نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی اکنون به بیش از ۴۰ درصد رسیده است، بسیاری از مردم این منطقه و روستاییان را بر آن داشته است تا در مشک هایی که روزگاری از شیر درون آن کره استخراج می شد، سوخت بریزند و به آن طرف مرز حمل کنند

از آنجا که استفاده از گالن های پلاستیکی برای قاچاقچیان هنگام دستگیری دردسرساز می شود و بر اساس تعداد آنها نسبت به جریمه و صورتجلسه از سوی نیروهای انتظامی و تعزیراتی اقدام می شود، قاچاقچیان را بر آن داشته تا سوخت قاچاق را درون مشک های پلاستیک جای داده و با استفاده از خودروهای سواری برای دور ماندن از چشم ماموران انتظامی جابه جا کنند.

قاچاقچیان هنگام تعقیب و گریز با نیروهای انتظامی مشک های خود را در امتداد جاده ها پاره و سوخت های قاچاق را روی جاده خالی می کنند تا پس از دستگیری، مدرکی برای اثبات جرم باقی نماند غافل از این که لغزنده شدن جاده موجب سرنگونی بسیاری از خودروهای سواری می شود.

ترفند استفاده از مشک های پلاستیکی برای مردم استان و نیروهای انتظامی شیوه غریب و پنهانی نیست زیرا بسیاری از فروشندگان مواد پلاستیکی در سطح شهر زاهدان و سراوان فروش مشک را برای قاچاق سوخت در مغازه خود تبلیغ می کنند و در تهیه اسباب و لوازم سوخت، قاچاقچیان را همراهی می کنند.

قاچاقچیان سوخت که برای فرار از قانون و کاهش خطرات ناشی از دستگیری هر روز به دنبال شگردی تازه برای قاچاق سوخت هستند در این میان از حیواناتی هم چون الاغ نیز برای حمل سوخت در مناطق کوهستانی استفاده می کنند.

به همین دلیل قیمت چهارپایان از قیمت برخی خودرو های وانت داخلی سبقت گرفته و تا ۱۲ میلیون تومان نیز خرید و فروش می شود.

یکی از رانندگان در سراوان، در این باره می گوید: خودروهای حامل سوخت قاچاق به صورت کاروانی و در قالب گروه های ده تا ۱۵ خودرو در جاده های استان حرکت می کنند و حتی برای مشغول کردن پلیس به تصادفات ساختگی با دیگر خودروها دست می زنند تا راه را برای دیگر قاچاقچیان هموار کنند .

محمد حسین بر می افزاید: رانندگان خودرو های حامل سوخت قاچاق هیچ واهمه ای از قانون ندارند و حتی برای فرار از دام پلیس گالن های سوخت را به وسط جاده پرتاب می کنند تا با ایجاد لغزندگی موجب انحراف و بازدارندگی خودرو های پلیس از ادامه تعقیب شوند حتی آنها با تزریق سوخت گازوئیل در اگزوز خودرو ابری از دود در پشت سر خود در جاده ها ایجاد می کنند تا از هوای دود آلود برای فرار بهره بگیرند.

● ۲۰۰میلیارد تومان ثروت بادآورده مافیای قاچاق سوخت در این استان است

معاون امنیتی و انتظامی سیستان و بلوچستان قاچاق را یک معضل مهم برای سیستان و بلوچستان دانست و گفت: تقریبا هر ماه ۲۰۰ میلیارد تومان ثروت بادآورده مافیای قاچاق سوخت در این استان است که وظیفه داریم در زمینه مقابله با این پدیده برنامه های مختلفی را اجرا کنیم.

علی اصغر میرشکاری چندی قبل در نشست با خبرنگاران اظهار داشت: روزانه میلیون ها لیتر سوخت از استان به صورت قاچاق خارج می شود که در تلاشیم تا روز به روز آن را سیاست های و تدبیرهای انجام شده کاهش دهیم.

وی افزود: کدگذاری تمام ماشین آلاتی که داخل استان تردد می کنند، فروش سوخت با قیمت شناور در مرزهای رسمی بین المللی، ساماندهی ساکنان مرزی برای فروش سوخت با قیمت مصوب فروش رسمی سوخت در بازارچه های مرزی توسط وزارت نفت از مهمترین اقدامات در دستور کار شورای تامین استان برای مبارزه با قاچاق سوخت است که تاثیرش را بر جای گذاشته است.

معاون امنیتی و انتظامی استانداری سیستان و بلوچستان افزود: اکنون در راستای طرح پایش، نصب چی پی اس بر روی کلیه خودروهای گازوییل سوز در استان اجرایی شده تا میزان تردد آنان و سوخت مصرفی سنجیده شود.

وی یاد آور شد: در ماه اول اجرای این طرح، ۶۰ درصد خودروهای گازوییل سوز هیچ گونه حرکتی نداشتند در حالی که روزانه ۱۵۰ الی ۲۰۰ لیتر سهمیه گازوییل خود را مصرف می کردند.

وی گفت: بازگشت اعتماد اجتماعی، مقابله با نابرابری ها و ناهنجاری های اجتماعی، توجه به وحدت، هم افزایی و همدلی اعضای شورای تامین، فعال سازی کمیته های تخصصی، شایسته سالاری به جای قوم سالاری، پرهیز از اقدامات افراط گرایانه و نرم افزاری کردن امنیت از مهمترین سیاست های امنیتی در سیستان و بلوچستان بحساب می آید که در زمینه مبارزه با قاچاق سوخت نیز این سیاست در دستور کار قرار گرفته است.

۱۰۵ میلیارد ریال جرایم قاچاق کالا و ارز استان

معاون امنیتی انتظامی استاندار سیستان و بلوچستان افزود: بر اساس اعلام تعزیرات حکومتی استان امسال ۱۰۵ میلیارد و ۹۵۹ میلیون و ۲۹۵ هزار و ۶۳۶ ریال وصول جریمه های ناشی از قاچاق کالا و ارز بوده است.

وی ادامه داد: در این رابطه چهار هزار و ۱۶۳ متهم دستگیر و دو هزار و ۶۹۰ پرونده تخلف در شعب تعزیرات حکومتی استان تشکیل شد.

میرشکاری گفت: بر اساس اعلام دادگستری سیستان و بلوچستان در حوزه قاچاق کالا و ارز هزار و ۲۸۹ پرونده وارد شعب دادگستری و هزار و ۳۷۶ پرونده مختومه شده است.

عده ای سودجو مانع اجرای طرح های نظام در راه مقابله با قاچاق سوخت هستند

نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی گفت: عده ای سودجو که از درآمد های قاچاق سوخت سودهای کلانی را به دست آورده اند مانع از اجرای طرح ها و برنامه های پیشگیرانه نظام در راستای مبارزه با امر قاچاق سوخت می شوند.

سید باقر حسینی اظهار داشت: در مورد قاچاق چه سوخت و کالاهای دیگر، باید به ابعاد مختلف آن در بعد واردات کالاهای قاچاق و صادرات سوخت از مرزهای استانی نگاهی کاربردی شود چرا که هر دو ضرر و زیان اقتصادی بسیاری بزرگی را به کشور وارد می کند.

وی افزود: با توجه به تفاوت فاحش مواد سوختی در درون کشور با بیرون کشور که ایجاد انگیزه بسیار خوبی برای سودجویان است، افرادی در جای جای کشور برای قاچاق سوخت از استان وسوسه می شوند که باید جلو این رویکرد ها را گرفت.

متاسفانه این انگیزه ایجاد می شود که برخی ها به شیوه های مختلف از این سوخت یارانه ای و قیمت پایین بهره برداری می کنند و به صورت قاچاق خارج کرده و سود چشمگیری را خارج از چرخه اقتصادی کشور تصاحب می کنند.

عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس بیان کرد: متاسفانه این انگیزه ایجاد می شود که برخی ها به شیوه های مختلف از این سوخت یارانه ای و قیمت پایین بهره برداری می کنند و به صورت قاچاق خارج کرده و سود چشمگیری را خارج از چرخه اقتصادی کشور تصاحب می کنند.

وی یاد آور شد: هزینه که دولت برای تامین سوخت پرداخت می کند بسیار بالاتر از قیمتی است که در اختیار مردم قرار می دهد که این تفاوت قیمت ضرر و زیان اقتصادی زیادی را در ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی به استان وارد کرده است.

وی تاکید کرد: بسیاری از افردی که به نوعی در قاچاق سوخت دست دارند، اقدام قاچاق مواد مخدر و اسلحه هم می زنند که از این بعد نیز چالش های اجتماعی و امنیتی بسیاری را برای مردمان این خطه در پی داشته است.

وی اضافه کرد: برای مقابله با قاچاق دولت محدودیت هایی را در زمینه ارایه فرآورده های نفتی و گازی در استان اعمال کرده است که بیشتری آسیب این طرح را مردم متحمل شده اند چرا که فقط در بعد گاز مردم تنهای استان فاقد گاز شهری نیز برای تامین کپسولی ۱۱ کیلویی مایع که توسط سودجویان قاچاق می شوند، مشکل دارند.

نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی بیان کرد: این محدودیت ها فشارهایی را بر مردم ایجاد کرده است که حتی در تامین نیاز روزانه خود با مشکل مواجه بوده، چرا که نظام برای مقابله تنها راهکار محدودیت را در نظر گرفته است که از دید من این اشتباه است باید برای مقابله با قاچاق سوخت مطالعات جامعه شناسانه ای داشت نه نگاه سخت افزاری.

اجرای این طرح ها، کمبود و مشکلات را برای مردم در بر داشته است، چرا که می خواهیم از قاچاق جلوگیری کنیم اما اقدامات و سو استفاده قاچاقچیان دولت را مجبور کرده که محدودیت هایی را اعمال کند که نهایتا فشار به مردم می آید

اعمال محدودیتهای عرضه بازار سیاه سوخت ایجاد می کند

وی با اشاره به اثرات سو این محدودیت ها افزود: از سویی با اعمال محدودیت ها بازار کاذب آزاد فرآورده های نفتی و گاز در استان ایجاد می شود که بعضا مردم مجبور اند برای تامین نیاز خود یک کپسول گاز مایع را به قیمت چند برابر بیشتر از قیمت واقعی تهیه کنند.

نماینده مردم سیستان در مجلس شورای اسلامی گفت: در بعد نفت و گاز نیز به منظور مقابله با قاچاق محدودیت هایی را برای ماشین ها سنگین قائل شده اند، در خیلی از نقاط کشور جی پی اس نیست اما در استان های مرزی باید بر روی خودروهای سنگین جی پی اس نصب شود که خود این نیز هزینه ای سو را به فعالان راه تحمیل می کند.

وی با تشریح پیامدهای شوم قاچاق سوخت در سیستان و بلوچستان تاکید کرد: قاچاقچیان سوخت طبعات منفی بسیاری را بر مردم و فعالان اقتصادی تحمیل می کنند، این در حالی است که به راحتی می توان با ارایه یک برنامه کاربردی و نظارت بر اجرای آن، از در آمد مواد سوختی شاهد رونق اقتصادی استان و ایجاد اشتغال باشیم.

وی به طرح فروش سوخت مرزی اشاره کرد و گفت: در راستای این طرح در دولت قبلی مصوبه ای اجرایی شد که به سبب عدم مطالعات صحیح راه به جایی نبرد، طرحی نبود که بتواند مانع قاچاق سوخت شود و از سویی درآمد مرزنشین را افزایش دهد.

حسینی بیان کرد: اجرای این طرح طی چند سال اخیر برای شهرستان های سراوان و هیرمند در دستور کار دولت و نظام قرار گرفت مطالعات بسیار خوبی انجام گرفت اما متاسفانه شاهدیم دست هایی در کار است که طرح سوخت مرزنشینان اجرایی نشود تا شرایط برای قاچاق سوخت فراهم باشد و گرنه دلیل ندارد طرحی که از سوی وزارت نفت و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب شده اجرای نشود.

وی تاکید کرد: علی رغم پیگیری ها مختلف و موافقت مسوولان در سطح کشور، اما متاسفانه در سطح استان این امر اجرایی نمی شود چندین بار این موضوع را از مسوولان خواسته ام اما تا کنون جواب قانع کننده را دریافت نکردم.

نماینده مردم سیستان افزود: این را باید بررسی کرد که قاچاق سوخت چه نفعی برای برخی ها دارد که نمی خواهند این قانون اجرایی شود و در آمد سوخت به صورت قانونی در راستای تامین زندگی مرزنشینان و توسعه استان خرج شود.

سوخت براساس عملکرد ناوگان حمل و نقل عمومی توزیع می شود

مدیرکل حمل ونقل وپایانه های سیستان و بلوچستان در اخرین اظهار نظرش در خصوص سوخت در سایت این اداره کل گفت: طرح تخصیص سوخت براساس پیمایش وعملکرد ناوگان حمل و نقل عمومی از ابتدای اردیبهشت ماه سال آینده همزمان با سراسر کشور در سیستان و بلوچستان اجرا خواهد شد.

علی خانقائی اظهار کرد: در این طرح تعیین سهمیه سوخت با توجه به نوع ناوگان و مصرف سوخت آن بر اساس پیمایش محاسبه می شود.

مدیرکل حمل ونقل و پایانه های استان سیستان و بلوچستان با بیان اینکه طبق مصوبه هیات وزیران، این طرح فقط در بخش ناوگان گازوییل سوز اجرا می شود، افزود: در این روش که از اردیبهشت سال آینده اجرایی می شود، از متوسط پیمایش ماهیانه ناوگان برای تعیین سوخت استفاده و درابتدا طرح به تمام ناوگان سوخت اولیه اختصاص می یابد.

وی تاکید کرد: همه مدیران فنی شرکت ها نسبت به کنترل و همخوانی شماره پلاک ناوگان و کارت هوشمند آن اقدام تا از به وجود آمدن مشکلات بعدی جلوگیری شود زیرا سوخت با توجه به پلاک ناوگان، کارت هوشمند ناوگان و بر اساس پیمایش وسیله نقلیه مورد نظر واریز می شود.

خانقائی ضمن اشاره به ویژگی های این طرح برای سیستان و بلوچستان گفت: با اجرای این طرح ناوگان فعال از ناوگان غیرفعال شناسایی شده و محدودیت هایی که در زمینه اعطای سوخت به تمام ناوگان در سطح استان اعمال می شود در این طرح برداشته و بر اساس سوخت واریزی در کارت های سوخت همه ناوگان در محل های مورد نظر خود می توانند نسبت به سوخت گیری اقدام کنند.

وی بیان کرد از اول اردیبهشت ماه ۹۴ طرح تخصیص سوخت با توجه به سیستم آنلاین و برخط بر اساس پیمایش از عملکرد ناوگان با توجه به تعداد بارنامه ها و صورت وضعیت های موجود است که در مرحله دوم این طرح که از مهر ماه سال ۹۵ آغاز می شود تمام ناوگان به سیستم مجهز و دقیقا بر اساس پیمایش در ماه قبل، سوخت ماه بعد برای ناوگان مورد نظر واریز می شود.

قفل بی‌مهری بر بازارچه‌های مرزی خراسان جنوبی

تعطیلی ها ادامه دارد

حکیمه مصطفایی

در تمامی کشورهای جهان به مرزهای مشترک بین کشورها به عنوان فرصت نگاه می‌شود چرا که به اذعان کارشناسان نقاط مرزی معمولا فرصت‌های اقتصادی مطلوبی هستند که با راه‌اندازی بازارچه‌های مرزی و رونق اقتصادی و بازرگانی می‌توانند نقش موثری در اقتصاد کشورها ایفا کنند. لذا به دلیل استفاده از ظرفیت مرزهای خراسان جنوبی دو بازارچه مرزی گلورده و یزدان در دهه ۷۰ در این استان راه‌اندازی شده است.

بسته شدن مرزها از سوی افغانستان سبب شده تا فرصت‌های تجار خراسان جنوبی از بین برود، این درحالی است که باوجود انتقادهای تجار به مسئولان استان، روند بی‌تفاوتی‌ها همچنان ادامه دارد.

تا پیش از گشایش بازارچه‌های مرزی سایه قاچاق کالا بر مرزهای این استان سنگینی می‌کرد که راه‌اندازی دو بازارچه مرزی گلورده شهرستان درمیان و یزدان شهرستان زیرکوه تاثیرات خود را بر اشتغال و تامین معیشت ساکنان مناطق مرزی، کنترل قاچاق کالا، افزایش امنیت مرزها و شکوفایی اقتصاد محلی، افزایش رونق مناطق شهری و روستایی بر محدوده‌های مرزی استان گذاشت اما امروز با تعطیلی این بازارچه‌ها اقتصاد محلی دو شهرستان درمیان و زیرکوه با چالش مواجه شده است.

بازارچه‌های مرزی خراسان جنوبی که در گذشته رتبه‌های اول تا سوم را در زمینه صادرات داشته‌اند امروز با تعطیلی از طرف افغانستان رونق خود را از دست داده است. سالهاست برخی از این بازارچه‌ها از جمله بازارچه ماهیرود شهرستان سربیشه دایر و فعال هستند و برخی دیگر از جمله یزدان شهرستان زیرکوه و گلورده شهرستان درمیان به فعالیت‌های تجاری خود لنگان لنگان ادامه می‌دهند تا اینکه در یک ماه اخیر به صورت کلی افغانستان قفل بی‌مهری بر در این بازارچه‌ها زده است.

به اذعان تجار خراسان جنوبی تاکنون مسئولان استانی در زمینه حل مشکلات بازارچه‌های استان اقدامی انجام نداده‌اند و اگر هم گام اندکی از جمله سفر استاندار خراسان جنوبی در تیرماه سال جاری با هدف رونق بازارچه های استان به کشور افغانستان برداشته شده هنوز به نتیجه‌ای نرسیده است.

این دست و آن دست کردن مسئولین در خصوص فعال کردن دائم بازارچه‌های استان مردم را کلافه و رنج مهاجرت را برای آنها به همراه داشته است. بازارچه‌های مرزی یزدان و گلورده که اقتصاد مرزنشینان خراسان جنوبی را در گذشته تامین می کردند اما امروز در رکودی بی سابقه به سر می‌برند، هر چند استاندار خراسان جنوبی وعده حل مشکلات این بازارچه را داده ولی به نظر سرعت پیگیری در حد مطلوبی نیست و نیاز است روند پیگیری مسئولان متولی استان سرعت بیشتری گیرد.

● بی‌مهری افغانستان گمرک یزدان را به بازارچه تبدیل کرد

نماینده مردم شهرستان‌های قاین و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی با اشاره به مشکلات بازارچه‌های مرزی خراسان جنوبی گفت: باید در راستای سیاست‌های استانی ارتباط بازرگانی ما با کشور همجوارمان افغانستان افزایش یابد.

جواد هروی با اشاره به اینکه کشور افغانستان نیز مایل به توسعه گسترش مبادلات بازرگانی است، افزود: باید تلاش خود در راستای مجاب کردن افغانستان مبنی بر فعال کردن بازارچه‌های استان به کار بگیریم تا شرایط مطلوب اقتصادی در استان ایجاد شود.

مشکلات بازارچه‌های استان از طریق سفیر افغانستان پیگیری شده اما تاکنون به نتیجه‌ای نرسیده است.

وی با اشاره به اینکه باید مشکلات بازارچه‌های مرزی خراسان جنوبی مورد ارزیابی قرار گیرد، گفت: مشکلات بازارچه‌های استان از طریق سفیر افغانستان پیگیری شده اما تاکنون به نتیجه‌ای نرسیده است.

نماینده مردم شهرستان زیرکوه در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه بازارچه مرزی یزدان طی سال‌های گذشته از موقعیت صادراتی بسیار مناسبی برخودار بوده است، اظهارکرد: در حال حاضر به دلایل مختلف این بازارچه تبدیل به یک منطقه کاملا ضعیف اقتصادی شده است.

هروی ادامه داد: به دنبال معرفی بازارچه یزدان به عنوان مرز رسمی هستیم چرا که با رونق مجدد، این بازارچه به منطقه تجاری و اقتصادی تبدیل و در اشتغال‌زایی روستائیان شهرستان زیرکوه تاثیرگذار است.

وی عنوان کرد: پیگیری‌هایی در خصوص راه‌اندازی دوباره بازارچه یزدان به گمرک یزدان از طریق وزارت خارجه انجام شده که تاکنون نظرات مثبتی دریافت کرده‌ایم و امید است هرچه سریعتر این بازارچه‌ها به معبر رسمی تبدیل شوند.

نماینده مردم شهرستان زیرکوه در مجلس شورای اسلامی اصل مصوبه بازارچه یزدان را گمرک یزدان دانست و افزود: این گمرک طی سالیان گذشته به دلیل کم رونقی صادرات تبدیل به بازارچه شده است.

● پیگیر معرفی سه معبر اصلی برای مبادلات مرزی خراسان جنوبی هستیم

معاون برنامه‌ریزی و اشتغال استانداری خراسان جنوبی اظهارکرد: باز و بسته شدن بازارهای خراسان جنوبی از طرف کشور افغانستان انجام می‌شود چرا که مسئولان کشور افغانستان تنها مرز ماهیرود را به رسمیت می‌شناسند

علی رضایی با بیان اینکه در قانون ساماندهی مبادلات مرزی، بازارچه ها یک طرفه تعریف شده است، افزود: در خصوص فعال کردن بازارچه‌های خراسان جنوبی جلسات زیادی با وزارتخانه مربوطه گذاشته شده که بررسی‌های آنها برای حل این مشکلات به طول انجامیده است.

وی عنوان کرد: ما به دنبال این هستیم که مرزهای رسمی خراسان جنوبی به دو الی سه مرز رسمی برسد.

معاون برنامه‌ریزی و اشتغال استانداری خراسان جنوبی بیان کرد: پیگیریم تا بازارچه یزدان شهرستان زیرکوه به عنوان معبر دوم رسمی مبادلات مرزی خراسان جنوبی معرفی شود.

وی با بیان اینکه راه‌اندازی همه بازارچه‌های استان دارای اهمیت است، افزود: به دنبال وارد کردن ۱۰ قلم کالا از طریق بازارچه‌های استان هستیم.

معاون برنامه‌ریزی و اشتغال استانداری خراسان جنوبی گفت: در سال جاری صادرات از بازارچه‌های استان رشد خوبی داشته و یک روزه نمی‌توان مشکلات صادرات در بازارچه‌های استان را حل کرد.

● تعطیلی یک ماهه بازارچه یزدان و گلورده خراسان جنوبی

معاون فنی و امور گمرکی اداره کل گمرکات خراسان جنوبی با بیان اینکه هم اکنون در خراسان جنوبی چهار بازارچه مرزی وجود دارد، افزود: بازارچه گلورده شهرستان درمیان، یزدان شهرستان زیرکوه، ماهیرود شهرستان سربیشه و دوکوهانه شهرستان نهبندان از جمله این بازارچه‌ها است.

علی ظفرنیا عنوان کرد: از طرف جمهوری اسلامی ایران هر چهار بازارچه خراسان جنوبی باز بوده اما کشور افغانستان

بازارچه‌های استان را به رسمیت نمی شناسد.

وی افزود: دو بازارچه دوکوهانه شهرستان نهبندان و ماهیرود سربیشه همچنان فعال بوده و واردات و صادرات از این بازارچه‌ها انجام می‌شود، اما دو بازارچه گلورده شهرستان درمیان و یزدان شهرستان زیرکوه مورد بی‌مهری کشور افغانستان قرار گرفته و به صورت مرتب از طرف کشور افغانستان بسته می‌شود.

معاون فنی و امور گمرکی اداره کل گمرکات خراسان جنوبی با اشاره به اینکه هم اکنون بازارچه گلورده شهرستان درمیان و یزدان شهرستان زیرکوه بسته است، گفت: از یک ماه گذشته این بازارچه‌ها از طرف افغانستان بسته شده و هنوز باز نشده است.

ظفرنیا مشکلات بازارچه‌های مرزی خراسان جنوبی را به دلیل مشکلات سیاسی در کشور افغانستان دانست و گفت: در مجلس این کشور وزیر اقتصاد و تجارت رای نیاورده است به همین دلیل تجارت این کشور با مشکل مواجه بوده و نمی‌توان در زمینه حل مشکل بازارچه‌های استان رایزنی کرد.

وی با بیان اینکه در بازارچه‌های کشور افغانستان نیروهای مرزبانی این کشور مستقر هستند، گفت: هر زمان که به این افراد از سمت مقامات بالا دستور داده شود بازارچه‌های استان باز می‌شود.

مشکلات بازارچه‌های استان به قوت خود باقی است

معاون فنی و امور گمرکی اداره کل گمرکات خراسان جنوبی عنوان کرد: در جریان سفر استاندار خراسان جنوبی به کشور افغانستان در تیرماه سال جاری مشکلات بازارچه‌های مرزی استان با والی استان فراه کشور افغانستان مطرح شد و به دلیل اینکه والی این استان دچار اختیار تام در استان فراه نیست مشکلات بازارچه‌های استان به قوت خود باقی‌مانده است.

ظفرنیا بیان کرد: مشکلات بازارچه‌های استان باید از طریق وزات امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و کشور افغانستان پیگیری شود تا بتوانیم هرچه زودتر به نتیجه برسیم.

وی با اشاره به اینکه بازارچه دوکوهانه شهرستان نهبندان به صورت مستمر فعال است، گفت: تجار و بازرگانان استان تمایلی به صادرات از این بازارچه ندارند چرا که جاده این بازارچه به جاده بازارچه ماهیرود وصل می‌شود.

معاون فنی و امور گمرکی اداره کل گمرکات خراسان جنوبی با اشاره به اینکه بازارچه یزدان شهرستان زیرکوه مدت دو سال است که مورد بی‌مهری کشور افغانستان قرار گرفته است، گفت: سال گذشته صادرات در این بازارچه نابسامان بوده و در هشت ماهه آخر سال گذشته تنها یک ماه فعال بوده است.

ظفرنیا اضافه کرد: در دو ماه ابتدای سال جاری نیز این بازارچه به صورت کامل بسته بود و همچنین از تیرماه سال جاری تا سه هفته پیش روند فعال شدن این بازارچه نابسامان بوده است.

صادرات در بازارچه یزدان و گلورده با رکود مواجه شده است

معاون فنی و امور گمرکی اداره کل گمرکات خراسان جنوبی گفت: در حال حاضر بازارچه یزدان شهرستان زیرکوه مدت یک ماه بوده که به صورت کامل بسته شده است.

ظفرنیا با بیان اینکه صادرات در بازارچه گلورده شهرستان درمیان طی ۹ ماه گذشته رشد داشته است، افزود: اما در بهمن‌ماه سال جاری این بازارچه مورد بی‌مهری افغانستان قرار گرفته و صادرات در این بازارچه کاهش چشمگیری داشته است.

وی با بیان اینکه بازارچه ماهیرود شهرستان سربیشه از سال ۸۸ در خراسان جنوبی راه‌اندازی شده است، گفت: بازارچه گلورده و یزدان همیشه جزو ۱۰ بازارچه برتر در زمینه صادرات بوده‌اند که هم اکنون به دلیل عدم به رسیمت شناختن کشور افغانستان صادرات از این بازارچه‌ها از متوسط بازارچه‌های کشور پایین‌تر شده و این بازارچه‌ها با رکود مواجه شده‌اند.

علت مشکلات بازارچه‌های استان به رسمیت نشاختن این بازارچه‌ها توسط کشور افغانستان است.

ظفرنیا عنوان کرد: در مصوبه راه‌اندازی گمرک ماهیرود، بازارچه یزدان به عنوان گمرک رسمی معرفی شده که تاکنون اجرایی نشده است.

معاون فنی و امور گمرکی اداره کل گمرکات خراسان جنوبی در پایان یادآور شد: علت مشکلات بازارچه‌های استان به رسمیت نشاختن این بازارچه‌ها توسط کشور افغانستان است.

انباشت کالاهای تجار در بازارچه گلورده

مدیر بازارچه مرزی گلورده شهرستان درمیان با اشاره به اینکه این بازارچه مدت ۲۰ روز است که از طرف کشور افغانستان بسته شده است، گفت: هم اکنون کالاهای تجار در این بازارچه انباشته شده است.

حسین کمیلی با بیان اینکه بازارچه مرزی گلورده از سال ۷۲ تا ۸۵ مقام اول تا سوم را در زمینه صادرات در کشور داشته است، گفت: از ابتدای سال جاری نیز صادرات در این بازارچه رشد داشته است.

> **بازارچه ماهیرود شهرستان سربیشه از سال ۸۸ در خراسان جنوبی راه‌اندازی شده است. بازارچه گلورده و یزدان همیشه جزو ۱۰ بازارچه برتر در زمینه صادرات بوده‌اند**

بازارچه مرزی

وی عنوان کرد: این بازارچه از سال ۸۵ تاکنون به صورت مستمر از طرف کشور افغانستان مورد بی‌مهری قرار گرفته، به طوری که هم اکنون مدت ۲۰ روز است که این بازارچه تعطیل است.

مدیر بازارچه مرزی گلورده شهرستان درمیان مهمترین مشکل بازارچه مرزی گلورده شهرستان درمیان را عدم استقرار گمرگ افغانستان در آن سوی بازارچه دانست و گفت: با رایزنی مسئولان و استقرار مسئولان گمرک افغانستان مشکلات این بازارچه حل می‌شود.

کمیلی عنوان کرد: بازارچه گلورده شهرستان درمیان از سال ۷۲ در این شهرستان راه‌اندازی شده و در سال‌های اولیه خود از نظر صادرات در کشور بی‌نظیر بوده است.

اقدامات مسئولان در حل مشکلات بازارچه یزدان تنها شعار بوده است

نماینده غرفه‌داران بازارچه مرزی یزدان شهرستان زیرکوه نیز با اشاره به اینکه بازارچه مرزی یزدان مدت یک ماه بوده که به صورت کلی تعطیل شده است، گفت: کالاهای تجار در این بازارچه انباشت شده است.

محمد موهبتی با انتقاد از اینکه مسئولان استانی و کشوری در خصوص راه‌اندازی مجدد این بازارچه بسیار ضعیف عمل کرده‌اند، گفت: تاکنون نماینده مردم زیرکوه در مجلس قول‌های زیادی برای راه‌اندازی این بازارچه به مردم شهرستان داده اما متاسفانه در حد شعار باقی مانده است.

وی افزود: نماینده مردم این شهرستان قول تبدیل این بازارچه را به گمرک تا پایان سال جاری داده که هنوز اقدامی در این خصوص انجام نشده است.

موهبتی با بیان اینکه بازارچه یزدان ۱۸۰ کیلومتر با شهر شیندن افغانستان فاصله دارد افزود: در کشور افغانستان به دلیل وجود روستاهای زیاد با جمعیت فراوان با رونق مجدد این بازارچه نه تنها سطح درآمد مردم شهرستان زیرکوه بلکه درآمد روستائیان مرزی افغانستان نیز افزایش می‌یابد.

وی با اشاره به اینکه این بازارچه در سالیان گذشته با ۴۰ غرفه فعال بوده است، افزود: در حال حاضر تنها چهارغرفه در این بازارچه فعال است و صادرات در این غرفه‌ها هزینه‌های صادراتی غرفه داران را تامین نمی‌کند.

موهبتی عنوان کرد: هم اکنون کالای تجار شهرستان زیرکوه از طریق بازارچه ماهیرود شهرستان سربیشه صادر می‌شود.

وی یادآورشد: از مسئولان انتظار داریم تا با توجه به اینکه شهرستان زیرکوه در منطقه مرزی و محرومی واقع شده، تمام تلاش خود را برای رونق این بازارچه به کار گیرند.

تلخ و شیرین جاده قم- گرمسار

افتتاح یک طرح توسط دو رئیس جمهور در قم

روح الله رمضانپور

جاده‌ای که ۵ خرداد ۹۰ افتتاح شد به خطرناک‌ترین هدیه برای مسافران تبدیل شد. این جاده به دلیل مشکلات فنی و ایمنی، ده‌ها نفر را به کام مرگ برد و تعداد زیادی از مسافران در آتش شتاب در افتتاح آن سوختند.

جاده قم به گرمسار که خرداد ۹۰ افتتاح شده بود، اکنون بزرگ‌ترین آزادراه کشور است که اسفند ۹۳ به بهره‌برداری می‌رسد.

این پروژه برای مدتی رکورددار وقوع تصادف و مرگ مسافران در بین جاده‌های کشور بود. این محور که بدون هماهنگی پلیس گشایش یافته بود، از فروردین ۹۲ بسته شد تا پرونده جاده مرگ در انتظار روزهای ایمن بسته بماند.

اکنون آن جاده کم عرض و ناایمن با ارتقای دوپله‌ای به بزرگ‌ترین آزادراه باکیفیت کشور تبدیل شده و دارای سه لاین رفت و سه لاین برگشت است.

زمانی که جاده قم - گرمسار افتتاح شد، موجی از خوشحالی در بین مردم ایجاد شد اما طولی نکشید که لبخند مردم رنگ باخت.

این جاده که همچون مار سیاه بی‌خط و خال در کویر، مدام جان می‌گرفت، از همان ابتدا با اما و اگرها و مخالفت‌هایی همراه بود.

عرض کم، نداشتن شانه خاکی مناسب، پیچ‌های غیرفنی، نداشتن روشنایی کافی، آنتن دهی ضعیف تلفن‌های همراه، نبود امکاناتی همچون پاسگاه پلیس راه، پمپ بنزین، پایگاه‌های امدادی، مسجد و... از جمله مشکلات جاده قم - گرمسار بود.

این محور به دلیل مشکلات جاده‌ای از نظر امنیت ترافیک مورد تائید پلیس راه نبود، بنابراین اولین اظهار نظر در مورد ایمنی پروژه قم - گرمسار از سوی فرمانده ناجا در حالی مطرح شد که وی علاوه بر قبول مزیت‌های احداث این جاده از افتتاح شتاب‌زده این پروژه انتقاد کرد. این گلایه در زمانی اتفاق افتاد که فرمانده پلیس راه کشور پیش از آن نسبت به ناامن بودن این محور هشدار داده و گفته بود وزارت راه بدون هماهنگی با پلیس نسبت به گشایش این محور اقدام کرده است.

● طول مسیر آزادراه قم - گرمسار را ۱۵۲ کیلومتر

در این یک سال که جاده مرگ به روی مسافران بسته بود کارهای عمرانی زیادی شد تا تردد در این جاده بر دائقه مسافران شیرین شود زمانی که جاده قم - گرمسار افتتاح شد، این محور از نظر رده‌بندی جاده‌ها، پس از جاده فرعی قرار داشت، اما این محور در حالی روز چهارشنبه ۶ اسفند افتتاح می‌شود که با ارتقای دو پله‌ای (بالاتر از بزرگراه) به بزرگ‌ترین، باکیفیت‌ترین و باظرفیت‌ترین آزادراه کشور تبدیل شده است.

به گفته مدیرکل راه و شهرسازی استان قم، محور قم - گرمسار که در قالب جاده اصلی افتتاح شده، از همان ابتدا معلوم بود که با توجه به بالابودن حجم ترافیک، پاسخگوی مسافران نیست، بنابراین حوادث دلخراش زیادی در این جاده رخ داد که کام مسافران را تلخ کرده است.

محسن بهشتی اظهار داشت: اکنون که محور قم - گرمسار به آزادراه ارتقا یافته، مسافران می‌توانند با ایمنی و اطمینان بیشتر در این مسیر تردد کنند.

وی طول مسیر آزادراه قم - گرمسار را ۱۵۲ کیلومتر اعلام کرد که دارای سه لاین رفت و سه لاین برگشت است.

بهشتی در مورد تامین امکانات مورد نیاز در این محور اظهار کرد: تمامی امکانات مورد نیاز از جمله استقرار دستگاه‌های خدمات رسان و ساختمان پلیس راه در این آزادراه پیش بینی شده است.

وی گفت: در صدد هستیم یک راهدارخانه مجهز چندمنظوره در این آزادراه ایجاد کنیم که پایگاه هلال احمر، اورژانس، آتش نشانی و پلیس راه بتوانند در کنار هم به مسافران خدمات رسانی کنند و از پراکنده کاری جلوگیری شود.

به گفته مدیرکل راه و شهرسازی استان قم در ساخت این آزادراه موارد ایمنی از جمله نصب گاردیل و تابلو علائم رانندگی، خط کشی و نصب دوربین‌های نظارتی رعایت شده است.

ساخت ایستگاه دریافت عوارضی در کیلومتر ۳۵ این آزادراه یکی دیگر از اقداماتی است که انجام شده و پس از بهره برداری آزاد راه، نرخ عوارض این محور اعلام خواهد شد.

وی گفت: این آزادراه به عنوان تقویت‌کننده اصلی کریدور مرکزی حمل و نقل کشور، غرب، جنوب غربی و جنوب کشور را به شرق متصل و زمان سفر را برای خودروهای عبوری سبک، یک ساعت و ۳۰ دقیقه و برای خودروهای سنگین دو ساعت و ۳۰ دقیقه کوتاه‌تر می‌کند.

بهشتی ابراز امیدواری کرد که پس از افتتاح آزادراه قم - گرمسار، عملیات اجرایی ساخت سایر قطعات بزرگراه حرم تا حرم با بهره‌مندی از ظرفیت بخش خصوصی آغاز شود.

چهارسال انتظار برای رسمی شدن مرز سیرانبند بانه در کردستان

طرف عراقی مخالف است

آرمان نصراللهی

استان کردستان با کشور عراق بیش از ۲۳۰ کیلومتر مرز مشترک دارد و به همین دلیل مبادلات مرزی بین دو طرف از گذشته های دور سابقه داشته و کردستان در شرایط مختلفی شریک خوبی برای طرف عراقی بوده است.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و علیرغم وجود جنگ تحمیلی و نا امنی های ایجاد شده از سوی گروهک های ضد انقلاب باز هم تبادل مرزی بین مردم کردستان و مردم مناطق کردنشین کردستان عراق همچنان ادامه پیدا کرد.

سابقه و تاریخی دیرینه ارتباط بین مردم کردستان ایران و مناطق کردنشین عراق به نحوی است که حتی مسائل ازدواج بین خانواده های دو طرف نیز به وجود آمده و به همین دلیل ارتباط و نزدیکی قابل توجهی در این بخش ایجاد شده است.

وجود بازارچه های رسمی برای فعالیت های اقتصادی در مرز از سالهای بعد از جنگ تحمیلی در استان کردستان در دستور کار قرار گرفت و با توجه به ظرفیت های موجود در شهرستان های مریوان، بانه و سقز سه معبر مرزی با مشکلات و نارسایی های مختلفی در این حوزه ها فعالیت می کردند.

در جریان دور اول سفر هیئت دولت به استان کردستان در سال ۸۵ رسمی شدن مرز باشماق در مریوان به تصویب رسید و بعد از گذشت حدود دو سال بازارچه باشماق به مرز رسمی ارتقاء یافت و تنها یک سال بعد از این مهم نیز مجوز ترانزیت کالا از مرز باشماق مریوان صادر شد.

بعد از پنج سال مصوبه رسمی شدن مرز باشماق اجرایی نشده است

هر چند که در طول هشت سال اخیر و علیرغم تمامی اقدامات صورت گرفته از سوی مدیران دولتی همچنان مرز رسمی باشماق مریوان با مشکلات مختلفی در حوزه زیرساخت دست و پنجه نرم می کند ولی امروز حدود یک چهارم از صادرات کالا به کشور عراق از طریق مرز باشماق مریوان صورت می گیرد.

رسمی شدن مرز سیرانبد در شهرستان بانه نیز در جریان سفر دولت دهم به استان کردستان به صورت رسمی به تصویب رسید ولی در حالی که حدود پنج سال از این مصوبه می گذرد به دلیل وجود مشکلات متعدد به خصوص عدم پیگیری برای جلب توافق طرف عراقی برای رسمی کردن این مرز تاکنون این مهم جنبه اجرایی و عملیاتی به خود نگرفته است.

معاون برنامه ریزی استاندار کردستان اظهار داشت: رسمی شدن مرز سیرانبند بانه با هدف بهره برداری از ظرفیت های استان کردستان در حوزه مبادلات مرزی صورت گرفت چرا که کردستان به دلیل داشتن مرز طولانی با کشور عراق می تواند در این بخش به نتایج خوبی دست پیدا کند.

ارسلان ازهاری بیان کرد: خوشبختانه در حال حاضر مرز باشماق مریوان ظرفیت های خوبی در اختیار دارد و با پیگیری های صورت گرفته مجوز رسمی شدن مرز سیرانبند نیز از سوی دولت صادر شد و این امکان نیز باعث می شود که همزمان با توسعه مرز باشماق، زمینه برای توسعه مرز سیرانبند بانه نیز فراهم شود.

تمامی ادارات در راستای رسمی شدن مرز باشماق مشارکت کنند

وی با اشاره به ادامه پیگیری ها برای رفع مشکلات و نارسایی های مرز رسمی سیرانبند بانه یادآور شد: انتظار می رود که تمامی ادارات و سازمان های مسئول در حوزه مرز هر چه سریعتر امکانات و زیرساخت های لازم را برای ارتقاء وضعیت فعلی در مرز ساماندهی کنند.

معاون برنامه ریزی استاندار کردستان رسمی شدن فعالیت های اقتصادی در مرزهای این استان را مورد تاکید قرار داد و گفت: بهترین راهکار برای مبارزه عملی با قاچاق کالا استفاده از ظرفیت های قانونی است که باید به عنوان یک اولویت در دستور کار قرار گیرد.

فرماندار بانه درباره اقدامات صورت گرفته در بازارچه سیرانبند اظهار داشت: ساخت پایانه موقت در زمینی با زیر بنای ۴۶۰ متر و با هزینه ۸۰۰ میلیون تومان و انجام عملیات فیبر نوری و برق کشی و فعالیت پرسنل گمرکی بخشی از این اقدامات بوده است.

●فرماندار بانه:همچنان در انتظار تصمیم کردستان عراق هستیم

راشد عذیری امتناع دولت مرکزی عراق را اصلی ترین عامل در عدم تحقق مصوبه رسمی شدن مرز بانه دانست و گفت: با پیگیری‌های انجام شده دولت اقلیم کردستان عراق قول داده است که در آینده مجوز رسمی شدن این بازارچه را از دولت مرکزی عراق دریافت کند.

در همین حال نماینده مردم شهرستان های سقز و بانه در مجلس شورای اسلامی نیز در خصوص وضعیت مرز سیرانبند گفت: رسمی شدن مرز سیرانبند بانه یکی از انتظارات جدی و به حق مردم این شهرستان و کل استان کردستان است و به همین دلیل لازم است که از تمامی ظرفیت های موجود در راستای توسعه این مرز بهره برداری شود.

محسن بیگلری گفت: انتظار می رود که با رایزنی های صورت گرفته در سطح استانی و ملی هر چه سریعتر زمینه برای رسمی شدن مرز سیرانبند بانه و آغاز فعالیت های تجاری در آن فراهم شود.

وی به ایجاد منطقه ویژه اقتصادی در بانه نیز اشاره کرد و گفت: بدون شک رسمی شدن مرز سیرانبند و فعالیت آن در کنار ایجاد منطقه ویژه اقتصادی می تواند چهره شهرستان بانه را دگرگون کرده و در راستای توسعه همه جانبه استان کردستان موثر و مفید باشد.

●طرف عراقی هنوز موافق رسمی شدن مرز سیرانبند بانه نیست

در همین حال استاندار کردستان نیز در آخرین نشست خبری خود در سنندج و در پاسخ به سوالی در خصوص وضعیت مرز سیرانبند بانه گفت: اقدامات اولیه از سوی ما صورت گرفته است و تقریبا می شود گفت که زیرساخت های نیز در این زمینه تامین شده است ولی متاسفانه طرف عراقی آمادگی فعالیت مرز رسمی در سیرانبند بانه را ندارد.

عبدالمحمد زاهدی بیان کرد: انتظار می رود که با پیگیری های لازم در سطح ملی هر چه سریعتر طرف عراقی نیز رضایت خود را برای فعالیت مرز رسمی سیرانبند بانه را اعلام کند و ما بتوانیم از این ظرفیت نیز در راستای توسعه مبادلات تجاری در استان کردستان بهره برداری کنیم.

این در حالی است که ابلاغ رسمی شدن این مرز بدون جلب توافق طرف عراقی از ۴ سال پیش تاکنون مطالبات زیادی را بین مردم ایجاد کرده است.

●انجام فعالیت های گمرکی در مرز سیرانبند بانه

رئیس گمرک شهرستان بانه نیز بیان کرد: در حال حاضر گمرک شهرستان بانه در قالب مبادلات تجاری خدمات مورد نیاز را به افراد تاجر ارائه می کند ولی متاسفانه زیرساخت ها برای توسعه این مهم و استقرار سایر ادارات و سازمان های دولتی مسئول فراهم نیست.

با تلاش های صورت گرفته یک طبقه از ساختمان قدیمی که بیش از ۱۰ سال قبل در این مرز احداث شده بود، به محلی برای استقرار همکاران گمرک تبدیل شد و هم اکنون در حد توان خود به افراد متقاضی خدمت ارائه می شود و افراد از طریق کارت بازرگانی به صادرات و واردات کالا اقدام می کنند

وی با اشاره به لزوم توسعه زیرساخت ها برای توسعه فعالیت های تجاری در مرز سیرانبند بانه افزود: بدون شک حضور سایر ادارات و سازمان های دولتی و ایجاد زیرساخت های لازمی می توان ظرفیتی مناسبی برای افزایش مبادلات تجاری در مرز سیرانبند بانه باشد که انتظار می رود ضمن بهره مندی از ظرفیت های دولتی و حضور بخش خصوصی این وضعیت ارتقاء پیدا کند.

●مرزی که تنها روی کاغذ رسمی شد

در همین حال یکی از فعالان تجاری و بازرگانی که در مرز سیرانبند نیز به فعالیت مشغول است گفت: متاسفانه مرز سیرانبند در حالی عنوان رسمی را یدک می کشد که هیچگونه امکاناتی ندارد و ما برای انجام مبادلات مرزی با مشکلات و نارسایی های متعددی مواجه هستیم.

وی گفت: در حالی که مسئولان مدعی سرمایه گذاری در این مرز هستند که حتی این مرز رسمی یک خط تلفن هم ندارد و این مهم نشان می دهد که مرز سیرانبند بانه تنها روی کاغذ رسمی شده است و در عالم واقعیت با چالش ها و مشکلات عدیده ای مواجه است.

این فعال تجاری که اصرار داشت اسمی از وی برده نشود، بیان کرد: هم اکنون وضعیت این مرز به شکل مناسبی نیست و می توان گفت که تمامی امکاناتی که مورد استفاده قرار می گیرد مربوط به یک دهه قبل است و در کنار این مهم هر روز وعده ای جدید از سوی مسئولان اعلام می شود که متاسفانه این وعده ها در حد حرف و شعار باقی می ماند و کسی جوابگوی این مشکلات نیست.

وی در پایان سخنان خود گفت: تنها امکان ایجاد شده طی چند سال اخیر در مرز سیرانبند بانه مربوط به احداث ساختمانی از سوی اداره کل پایانه هاست که به دلیل مخالفت طرف عراقی امکان تردد مسافری نیز در این مرز وجود ندارد و عملا این ساختمان نیز هیچ بهره ای به دنبال نداشته است.

در حالی که مسئولان مدعی سرمایه گذاری در این مرز هستند که حتی این مرز رسمی یک خط تلفن هم ندارد و این مهم نشان می دهد که مرز سیرانبند بانه تنها روی کاغذ رسمی شده است

هر چند که دولت قبلی در تصویب و اعلام رسمی شدن مرز سیرانبند بانه هیچ کوتاهی نداشت ولی عدم هماهنگی با طرف عراقی و انجام پیگیری های لازم باعث شده است تا انتظارات متعددی که در خصوص بهره برداری از ظرفیت های این مرز ایجاد شده بود به تباهی برسد که بدون شک این کار نشان دهنده نبود برنامه ریزی و همچنین ضعف در کارهای مطالعاتی و کارشناسی در این سطح از تصمیم گیری هاست.

مروارید سیاه از خزر کوچ می کند

لطمه ژله های تقلبی به برند خاویار مازندران

علیرضا نوری کجوریان

سالیان سال بود که مروارید سیاه دریای خزر در جهان حکمفرمایی می کرد و تولیدات بیش از ۲۰۰ تنی آن اکنون به حد صفر رسیده است.

ورود پسابها و آلایندهای نفتی و شیمیایی از یکسو و برداشت های غیر مجاز از سوی دیگر سالهاست که نسل ماهیان خاویاری را به شماره انداخته است و اینک از مروارید خزر تنها نام یا خاطره ای بیشتر باقی نمانده است.

آلودگی میکروبی و نفتی در خزر دیده شد و سموم کشاورزی و شوینده ها وجود دارد و بیش از شش درصد ماهیان دریای خزر در معرض انقراض و ۳۰ درصد در معرض تهدید هستند.

به صفر رسیدن تولیدات ماهیان خاویاری در دریای خزر، انگیزه سودجویان و فرصت طلبان را برای فروش محصولاتی در قالب ژله یا شبه خاویار بیشتر کرده و دیدن شبه خاویار در شهرهای ساحلی خزری چندان سخت و دور از ذهن نیست.

ژله یا شبیه خاویار به تاکید کارشناسان شیلاتی و بهداشتی نه تنها خاصیت ماهیان و محصولات خاویاری را ندارد بلکه دلیل افزودنی ها و رنگدانه های شیمیایی بکار رفته در آن، برای سلامتی مضر است.

هر ساله در استانهای ساحلی خزر از جمله مازندران، مقادیری محصولات تقلبی تحت عنوان شبه خاویار که بصورت غیرمجاز عرضه می شود، کشف می شود.

استحصال خاویار در دریای خزر نداریم

مدیرکل شیلات مازندران با بیان اینکه استحصال خاویار از دریا بسیار کم شده است گفت: در دریا مقداری استحصال داریم که آن را به مراکز بازسازی خاویار می بریم و تبدیل به بچه ماهیان خاویار می کنیم.

وی اظهار کرداشت: استحصال خاویار با هدف بازسازی ماهیان خاویاری انجام می شود اما در حاشیه دریای خزر در استان مازندران تاکنون حدود پنج واحد پرورش ماهی خاویاری راه اندازی کردیم که اقدام به پرورش ۳۰ هزار قطعه ماهیان خاویاری است.

وی گفت: همچنین مجتمع بزرگ پرورش ماهیان خاویاری با استفاده از آب دریای خزر در استان احداث شده که در دنیا بی نظیر است که این مرکز به تنهایی دو هزار تن گوشت و سه تن خاویار در سال تولید می کند.

به گفته حبیب نژاد، در سال جاری بیش از ۳۶۰ کیلوگرم خاویار پرورشی به کشورهای اروپایی صادر شده است و از لحاظ صادرات در ۹ ماهه امسال هفت هزار تن انواع ماهی پرورشی و کیکا و ماهیان خاویاری با مبلغ ۲۷ میلیون دلار به کشورهای اروپایی، آسیایی اروپا شده است.

> **مدیر کل شیلات مازندران بر آورد هزینه مجتمع خاویاری استان را تاکنون ۱۲۰ میلیارد تومان بیان کرد و گفت: همچنین امسال قرار شد ۵۲ واحدقفس با هدف پرورش ماهیان بومی دریای خزر ایجاد کنیم**

شبه خاویارها تقلبی است

وی درباره شبه خاویار و اینکه برخی محصولات با نام شبه خاویار عرضه می شوند، گفت: محصولی بنام شبه خاویار نداریم و اگر محصولاتی به این نام عرضه شود غلط است و خاویار نیست.

حبیب نژاد با عنوان اینکه شبه خاویار یا ژله مضر است گفت: با عرضه کنندگان این نوع محصولات برخورد می شود.

مدیرکل شیلات مازندران با بیان اینکه مقداری شبه خاویار و محصولات تقلبی نیز در استان کشف شده، گفت: با کمیسیون مبارزه با کالاهای قاچاق استان هماهنگی شده است تا اقدامات مورد نیاز صورت گیرد.

حجم ذخایر خاویاری دریای خزر به صفر رسیده است

استاندار مازندران نیز با بیان اینکه زمانی بیشتر مقدار ماهیان خاویاری در دریای خزر صید می شد گفت: اکنون این حجم از ذخایر به صفر رسیده است.

ربیع فلاح با تاکید بر اینکه ذخایر آبزیان بویژه خاویار خزر باید صید شود، ساخت مجتمع ماهیان خاویاری را نویدی برای تولید دوباره این محصول کمیاب دانست.

وی تصریح کرد: مازندران روزگاری قطب تولید خاویار محسوب می شد که اکنون تولید این محصول به رویا تبدیل شده است.

سید هادی حسینی نماینده مردم قائمشهر، جویبار، سوادکوه و سیمرغ نیز با بیان اینکه خاویار خزر زمانی در جهان شهره بود تصریح کرد: اکنون تولید آن به دلیل مختلف به میزان ناچیزی رسیده است.

وی بیان داشت: برداشت های غیرمجاز، آلایندگی ها، ورود پسابها و شانه داران از جمله مشکلاتی است که سبب شده تا استحصال خاویار در دریای خزر به میزان چشمگیری کاهش یابد.

جویبار قطب خاویار می شود

وی به پروژه ساخت مجتمع ماهیان خاویاری در جویبار اشاره کرد و گفت: با بهره برداری از این مجتمع، جویبار که اکنون مهد کشتی جهان است به قطب ماهیان خاویاری نیز تبدیل می شود.

شبه خاویارها یا خاویار بدلی و مصنوعی فقط از نظر ظاهری به خاویار شباهت دارند و دیگر فواید خاویار را ندارند و این نوع خاویار از برخی کشورهایی نظیر اسپانیا، ژاپن، آذربایجان و کشورهای مشترک المنافع به گلستان وارد می شود.

خاویار بدلی را حتی شبه خاویار نامیدن درست نیست و این محصول مصنوعی بوده و از نظر پروتئین و خواص نسبت به خاویار در رده پائینی قرار دارد و بر اساس اعلام کارشناسان بهداشتی و شیلات، فروش خاویار به صورت قاچاق و بدلی، غیربهداشتی و غیرقابل مصرف است و با استانداردها فاصله دارد.

خاویار تقلبی از شکم ماهی خاویاری و تخم آن تولید نمی شود و این گونه های بدلی و مصنوعی خاویار فقط به دلیل افزودن مواد و رنگدانه ها، طعم خاویار را می دهند و هیچیک از خواص خاویار را ندارند.

ورود و قاچاق این گونه از مواد غذایی می تواند هم سلامت فرد را به مخاطره اندازد و هم به جایگاه واقعی خاویار ایران در جهان لطمه بزند خاویار تقلبی که از مبادی غیرقانونی و توسط افراد فرصت طلب و سودجو وارد کشور می شود، با قیمتی بسیار پایین تر از خاویار طبیعی توزیع می شود، کاملا غیربهداشتی هستند.

خاویار تقلبی به دلیل استفاده از چربی های گیاهی و اسانس برای سلامتی مصرف کنندگان مضر و استفاده مداوم آن اثرات سوء به جا می گذارد همچنین باید این موضوع در کمیسیونهای قاچاق و شوراهای بهداشتی نیز بررسی و پیگیری شود و تلاش گسترده ای برای جلوگیری از ادامه این روند آغاز شود.

نبود نظارت در مهمترین جزیره استان هرمزگان

افزایش بی رویه اجاره بهای غرفه ها در بازارهای کیش

فریدون پری‌نژاد

افزایش بی رویه اجاره بهای غرفه ها در بازارهای کیش و نبود قانون الزام آور تعدیل اجاره بها، هر ساله برای موجر بحران اقتصادی می آفریند و عده ای از مستاجران به کام ورشکستگی کشانده است.

افزایش بی رویه ۴۰ تا ۵۰درصدی اجاره بها واحدهای تجاری در کیش در حالیست که یک سوم جمعیت جزیره کیش را بازاریان تشکیل می دهند و این بحران تاثیرات منفی و مستقیم بر وضعیت اقتصادی و فرهنگی، اجتماعی جزیره کیش گذاشته و به تبع آن اهداف گردشگری مطلوب و ایده آل جزیره نیز کمرنگ شده است. در سالهای اخیر به ویژه سالجاری با تعبیر سیاست های گردشگری توسط سازمان منطقه آزاد و اهداف عالیه آن نقش بازار های بین المللی کیش که در گذشته نه چندان دور زیر بنای توسعه و شاهرگ حیاتی جزیره کیش بوده بدلیل اجرای قوانین محدود کننده رنگ باخته است و بتدریج حمایت مسئولان را از دست داده وسیاست ها به دور محور حمایت از سرمایه گذاری های خورد و کلان ساخت و ساز برج های مسکونی، بازار و هتل می چرخد.

کارشناسان اقتصادی و صاحب نظران اعتقاد دارند، نباید نقش بسیار مهم بازارهای فعال در جزیره کیش فراموش شود این بازرها به ویژه در راستای اقتصاد مقاومتی می توانند بازوی توانمندی برای دولت باشند و در راستای رونق اقتصادی در مناطق گردشگری نقش بسزایی دارند.

۷ ماه رکود و ۵ ماه رونق بازار

اسماعیل صالحی از بازاریان کیش با اشاره به رکود و رونق بازارها در جزیره گفت: رکود بازارها بیش از هفت ماه طول می کشد و رونق آن نیز کمتر از پنج ماه در سال است و سالی نیست که ما با کاهش گردشگران و خریداران روبرو نشوییم و نکته قابل توجه اینکه در همان مدت رونق بازارهاست که پس از پایان فروردین هر سال مالکان اجاره ها را ۴۰ تا ۵۰ درصد افزایش می دهند آنهم بدون هیچگونه نظارت و قانونی که بتواند از این افزایش جلوگیری کند.

علی اکبر صادقی یکی دیگر از بازاریان کیش به یک بعدی نگریستن به مسائل اقتصادی بدون در نظر گرفتن اوضاع فرهنگی و اجتماعی و حتی شرایط زمانی اشاره می کند و به خبرنگار مهر می گوید: این یک بعدی نگریستن به بازار تبعات و پیامدهای نا هنجاری را به همراه داشته که بی تردید مشکلات ناشی از آن بطور غیر قابل تحملی گریبان گیر مستاجران غرفه ها در بازارهای کیش می شود و شده است و نتیجه بارز آن از دست دادن تدریجی استقامت بازار در برابر هزینه های گزاف و افزایش بی رویه اجاره غرفه ها توسط مالکان و در آخر بدهی های بانکی و ورشکستگی یکی پس از دیگری مستاجران رقم می خورد که نمونه های آن طی سالهای اخیر زیاد بوده است.

قانونی در خصوص نظارت براجاره بها وجود ندارد

ابراهیم خلیلی مدیرعامل جامعه بازاریان و بازرگانان کیش در ارتباط با موضوع گزارش با ابراز تاسف عمیق از افزایش اجاره بهاء غرفه های بازار های کیش گفت: از طرف جامعه تلاش های زیادی در راستای تعدیل اجاره بهای غرفه های اجاره ایی بازاریان صورت گرفته است اما به دلیل نبود قانون و عدم پشتوانه قانونی در منطقه آزاد کیش هیچگاه این تلاش ها به ثمر نرسید.

وی افزود: حمایت از بازاریان همکاری همه جانبه به ویژه مسئولان سازمان منطقه آزاد کیش را می طلبد چراکه سازمان منطقه آزاد کیش به عنوان متولی امور جزیره است و می تواند در چارچوب سیاست های توسعه گردشگری بر تعرفه ها و هزینه ها کنترل و نظارت داشته باشد و مسائل و مشکلات را حل و ساماندهی کند جامعه بازاریان و بازرگانان نیز همچون سالهای گذشته و تا به امروز تعامل و همکاری خود را در این زمینه افزایش می دهد.

خلیلی با تاکید براینکه بازارهای بین المللی کیش یکی از حلقه های زنجیره ای گردشگری در جزیره است اظهار داشت: کاهش هزینه های گردشگری و تثبیت قیمت ها می تواند نقش مهمی در جذب وافزایش بیشتر گردشگران به جزیره کیش را ایفا کند و به تبع آن موجب رونق اقتصادی در بازارهای جزیره بشود.

مدیرعامل جامعه بازاریان و بازرگانان کیش به عملکرد جامعه اشاره کرد و گفت: در نشست هیات مدیره جامعه بازاریان و بازرگانان کیش با دکتر مونسان مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش ما خواستار حمایت بیشتر سازمان از بازاریان شدیم که مهمترین خواسته ها احداث خانه های ارزان قیمت برای اقشار آسیب پذیر، کارکنان بازارها، کاهش هزینه ها و عوارض بندری و همچنین رفع مشکلات تخلیه و بارگیری، تخصیص ارز مسافری در فرودگاه بین المللی کیش بود.

وی صدور مجوز اجاره داری برای مالکین واحدهای تجاری و خدماتی و سایر مراکز جهت بهره مندی از معافیت های مالیاتی وا ستفاده از تسهیلات را از دیگر خواسته های مطرح شده با مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در این نشست عنوان کرد و ابراز امیدواری کرد: با همت و همکاری مسئولان به این اهداف دست پیدا کنیم تا از دغدغه های اقشار آسیب پذیر و بازاریان کاسته شود.

این درحالی است که چندی قبل مشاور رئیس جمهور و دبیر هماهنگی شورای عالی مناطقه آزاد و ویژه اقتصادی در سفر به کیش گفت: اقدامات خوبی برای ساخت ۱۰۰۰ دستگاه آپارتمان ارزان قیمت توسط سازمان منطقه آزاد کیش اجرایی شده است و در آینده با اتمام نیروگاه دوم برق هزینه های آب و برق نیز در جزیره کیش کاهش خواهد یافت و کیش به عنوان پایلوت گردشگری سلامت و حلال در داخل و خارج از کشور با اتمام طرح های در حال اجرا در بندرگاه و مناطق مختلف جزیره اعم از عمرانی، خدماتی و گردشگری مطرح می شود و ما در آینده نزدیک شاهد رونق اقتصادی در جزیره کیش و هندورابی خواهیم بود.

غرش شیر بر سر تولیدکنندگان

کارخانجات قم در آستانه ورشکستگی

سیده مرضیه میرقادری

افزایش هزینه تولید شیر و مواد لبنی و عدم اقبال مصرف کنندکان از خرید محصولات باعث شده تا طی روزهای اخیر بازار این صنعت اخبار خوشی را به همراه نداشته باشد.

تغییرات قیمت شیر و لبنیات، بازار این صنعت را هر از چند گاهی وارد گفت و شنودهای رسانه‌ای می‌کند تا عرضه این محصول که برمصرف آن برای اعضای خانواده تأکید فراوان شده دستخوش تغییرات شود، تغییراتی که بیشتر مواقع و بر اساس اظهار نظرهای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان نتوانسته است رضایت دو طرف را به همراه داشته باشد.

بر اساس مصوبات صورت گرفته کارخانجات تولید کننده شیر و مواد لبنی در تیرماه سالجاری اجازه افزایش ۱۵ درصدی قیمت‌ها را دریافت کردند و با تغییری که در قیمت‌ها مشاهده شد بلافاصله این مصوبه جنبه عملی به خود گرفت هر چند که در آن زمان نیز کارخانه داران با اشاره به افزایش هزینه‌های تولید خواستار افزایش بیشتر در قیمت‌ها بودند.

اما دولت تنها مجوز افزایش ۱۵ درصدی را صادر کرد و در حال حاضر با گذشت هشت ماه از آن زمان، مجددا افزایش قیمت شیر و لبنیات توسط برخی از کارخانه‌های تولید کننده، بازار محصولات این صنعت را داغ کرده و این بار صحبت از افزایش قیمت بدون مصوبه دولت است مطلبی که کارخانه داران قمی در گفتگو با مهر آن را نه تنها شایعه می‌دانند بلکه روند بازار را به گونه‌ای توصیف می‌کنند که کارخانجات تولیدکننده شیر و لبنیات را در آستانه ورشکستگی قرار داده است.

● افزایش قیمت دستمزد و حامل‌های انرژی

مدیرعامل کارخانه شیر ضمن تکذیب افزایش قیمت لبنیات، گفت: هیچ یک از کارخانجات تولیدکننده شیر در قم قیمت تولیدات خود را افزایش نداده‌اند.

عباس عزیزی در ادامه ضمن اشاره به نابسامانی بازار شیر و مواد لبنی بیان داشت: به علت افزایش قیمت دستمزد و حامل‌های انرژی، قیمت تمام شده محصولات افزایش می‌یابد اما متأسفانه این افزایش قیمت‌ها در نظر گرفته نمی‌شود و همین امر موجب شده تا قیمت تمام شده شیر افزایش داشته و تولید برای کارخانجات به صرفه نباشد.

وی ظرفیت فرآوری شیر در کارخانه شیر حلیب را ۲۰۰ تن شیر در روز عنوان کرد و گفت: متاسفانه عدم حمایت‌ها باعث شده تا این کارخانه با یک چهارم ظرفیت خود فعالیت کند.

> **کارخانه شیر حلیب از جمله کارخانجات صادر کننده شیر و مواد لبنی به خارج از کشور بود که عمده صادرات این کارخانه به کشور عراق صورت می گرفت و این در حالی است که مدیرعامل این کارخانه در گفتگو با خبرنگار مهر از توقف صادرات سخن به میان می آورد**

عزیزی در این زمینه می‌گوید: به علت اینکه قیمت تمام شده شیر در داخل کشور نسبت به فروش آن در خارج بیشتر است نمی‌توانیم محصولات خود را صادر کنیم و همین امر باعث شده تا بازار کشورهایی همچون عراق را از دست داده و کشورهایی مانند ترکیه این بازار را در دست بگیرند.

وی ادامه داد: ما مجبور شده‌ایم برای ادامه فعالیت، دیگر محصولات لبنی همچون شیر استریل و محصولات جدید خانواده شیر را به تولیدات خود اضافه کنیم.

مدیرعامل کارخانه شیر حلیب از فعالیت هم صنفان خود می‌گوید و ادامه می‌دهد: در قم نزدیک به ۱۶ کارخانه مجوز فعالیت دارند و این در حالی است که تنها ۳ کارخانه به شکل جدی فعالیت می‌کنند و ما بقی نیز یا عرصه تولید را رها کرده‌اند و یا تنها درهای کارخانه خود را باز گذاشته‌اند و عملا تولیدی ندارند.

● عدم پرداخت یارانه تولید

وی به کاهش قدرت خرید مردم اشاره کرد و گفت: یکی دیگر از دلایل مشکلات بوجود آمده برای کارخانجات و کاهش تولید عدم رغبت مردم به خرید شیر و مواد لبنی و ترجیح آنها به تهیه دیگر اقلام ضروری است که منجر شده تا مصرف کنندگان به راحتی شیر را از سبد مصرف خود حذف کنند.

وی از عدم توجه به تولید کنندگان و عدم پرداخت یارانه تولید ابراز نارضایتی کرد و ادامه داد: ادامه این روند موجب ورشکستگی کارخانجات شیر و مواد لبنی می‌شود.

● کمک‌های دولت کافی نیست

دبیر انجمن صنفی لبنی استان قم و مدیر کارخانه مواد لبنی رابتا نیز به عدم افزایش خودسرانه قیمت توسط کارخانه داران تأکید دارد و می‌گوید: هزینه تولید مواد لبنی به دلیل افزایش قیمت در بخش‌های مختلف چرخه تولید باید در قیمت نهایی شیر و مواد لبنی به دقت مورد بررسی قرار گیرد.

خلیل جوهرچی با بیان اینکه در شرایط کنونی تولید کنندگان باید قیمت‌ها را افزایش دهند بر رعایت قیمت‌های مصوب تأکید کرد و گفت: گرچه نباید قیمت‌ها را بدون هماهنگی و مصوبه افزایش داد ولی در حال حاضر با کاهش ۳۰ درصدی اقبال مردم به بازار مواد لبنی مواجه‌ایم و از سویی دیگر نیز بالا رفتن قیمت هزینه‌ها، کارخانجات را با مشکل مواجه کرده است.

وی با اذعان به اینکه دولت کمک‌های خوبی را به کارخانجات و دامداران داشته این کمک‌ها را کافی ندانست و افزود: تولید کنندگان انتظار دارند دولت تا جایی که می‌تواند کارخانجات و دامداران را حمایت کند.

● تأثیر شایعات بر بازار شیر

مدیرعامل کارخانه شیر ژال نیز بر عدم افزایش قیمت‌ها اشاره و ضمن تأکید بر بی‌رونق بودن بازار مصرف شیر و مواد لبنی در کشور می‌گوید: متأسفانه بازار شیر و مواد لبنی با توجه به شایعاتی همچون استفاده از روغن پالم همراه شد که همین امر نوعی بی‌اعتمادی در مردم نسبت به مواد لبنی ایجاد کرد.

جواد مرادی، روی آوردن مردم به خرید شیر سنتی را مورد اشاره قرار داد و گفت: عدم اقبال مردم به مواد لبنی موجب کشش آنها به سمت خرید شیر سنتی شده که این مضرات فراوانی را برای افراد به دنبال خواهد داشت.

● کاهش قدرت خرید مردم

وی از سویی دیگر کاهش قدرت خرید مردم را نیز از دیگر عواملی عنوان کرد که موجب شده تا مصرف کننده گان توجه چندانی به مصرف شیر و مواد لبنی نداشته باشند.

مدیرعامل کارخانه شیر ژال نیز با بیان اینکه این کارخانه در طول روز می‌تواند نزدیک به ۱۵۰ تن شیر را فرآوری کند، ادامه داد: متأسفانه به دلیل نبود بازار فروش این کارخانه در حال حاضر تنها با ۱۵ درصد از توان واقعی خود در حال فعالیت است در حالی که تعداد کارگران خود را کاهش نداده و همین امر باعث شده تا بیشتر درآمدها نیز صرف هزینه‌های جاری کارخانه شود.

وی بر این امر اشاره دارد که ادامه این روند و عدم توجه به تولید کنندگان موجب ورشکستگی کارخانجات تولید شیر و مواد لبنی می‌شود.

سخنان این تولیدکنندگان حاکی از این امر است که بازار این روزهای شیر و مواد لبنی هم در بخش تولید و هم مصرف دچار التهابات فراوانی است عدم به صرفه بودن تولید توسط کارخانجات و از سویی دیگر عدم اقبال خریداران موجب شده تا هر دو طرف بازار تولید و خرید دچار مشکل شوند به طوری تولید کنندگان در آستانه ورشکستگی و خریداران نیز رویگردان از این ماده غذایی تأثیرگذار در سلامت باشند.

ضمیمه مجله ایران مهر

پرونده ویژه؛ گردشگری

ایـران سرای من است

گشت و گذار در سی و یک استان

ایران چهار فصل، پر از جاذبه های تارخی و طبیعی مقصد همیشگی گردشگران وطنی و غیر وطنی بوده. کیست که دلش غنج نزند تخت جمشید و سی و سه پل را ببیند؟ در جنگل های شمال صبحی را به شب نرساند و دریای همیشگی خلیج فارس را تاب نخورد؟ به دیدن مساجد تاریخی تبریز و اصفهان نرود و باقیمانده ارگ بم را از نزدیک نبیند؟ موزه ها و کاخ خاو خانه های تارخی و آبشارها و روستاهای منحصر به فرد و جاده های شگفت انگیز دیگر جای خود را دارد.

تازه اینها بخشی از پتانسیل های گردشگری ایران زمین است که شناخته شده است و معروف . امکان ندارد پا به منطقه ای در این جغرافیای وسیع بگذاریم و چیزی نباشد توجهمان را جلب کند.ایران غنی از این نمونه های گردشگری اما هنوز راه بسیاری دارد تا شناساندن همه جاذبه هایش به مردم. راه بسیاری دارد برای محافظت از تک تک این نمونه ها. راه بسیاری دارد تا ساماندهی اوضاع گردشگری راه بسیاری داریم برای رسیدن به این مهم که وقتی از هزاران پله بالا می روی و وارد قلعه رودخانه می شوی و منظره منحصر به فردی که می بینی برای دقایقی تو را از زمان و مکان جدا می کند، به خود که می آیی راهنمایی آن بالا باشد که به تو از تمام رازهای این قلعه بگوید،برای اینکه وقتی به دیدن تک تک آثار تاریخی می روی یادمان داده باشند این ابنیه جای یادگاری نوشتن نیست، راه داریم تا گردشگری در کشورمان به واقع به یک صنعت تبدیل شود. صنعتی که درآمدش با درآمد نفت و چه بسا بیشتر از آن مقایسه شود. باید برای این صنعت سرمایه گذاری بیشتری کرد. به جرات می توان گفت هیچ کشوری در جهان چنین پتانسیل بالایی در صنعت گردشگری ندارد. مرور کوتاه پرونده پیش رو نقشه کوچک و البته ناقصی از ایران پهناور و همین پتانسیل هایی است که می گوییم. سری به سرای ایران زمین بزنید.

از رسم ها و روستاها تا گردش در مراغه و تبریز

استان آذربایجان شرقی با دارا بودن بیش از ۲۶ روستای هدف گردشگری یکی از استانهای غنی در این مورد است که از مشهورترین این روستاها می توان به کندوان، اشتبین، گل آخور، خشکناب، عنصرود، گنبرف، زنوزق، توته خانه، چراغیل، اسکانلو، نوجه مهر، چکان، آقا بابا فرامرزی، کاسین، سفیده خوان و آستمال اشاره کرداین استان در ایام نوروز شاهد حضور گردشگران بسیاری بود.

استان آذربایجان شرقی با دارا بودن بیش از ۲۶ روستای هدف گردشگری یکی از استانهای غنی در این مورد است که از مشهورترین این روستاها می توان به کندوان، اشتبین، گل آخور، خشکناب، عنصرود، گنبرف، زنوزق، توته خانه، چراغیل، اسکانلو، نوجه مهر، چکان، آقا بابا فرامرزی، کاسین، سفیده خوان و آستمال اشاره کرداین استان در ایام نوروز شاهد حضور گردشگران بسیاری بود.

● از شال اندازی پسران تا آماده شدن خوانچه های عیدانه و آب چهل یاسین

اما عید دارای آدابی در هر اقلیم است که بیشتر آداب و رسوم در آذربایجان غربی در همین روستاها زنده مانده است. از اوایل اسفند خانه‌تکانی آغاز می‌شود، گذشته از خانه‌تکانی می‌توان به سمنوپزی، چیدن سفره هفت‌سین، آب چهل یاسین، دید و بازدید و سیزده‌به در اشاره کرد.مفصل ترین مراسم، متعلق به آخرین چهارشنبه سال است که در آن شب، برنج سفید پخته و به همراه آجیل و شیرینی بر سفره می گذارند. پسران جوان یا نوجوان شالی برداشته و از سوراخ بالای بام خانه شال خود را پایین و به خانه همسایه می اندازند.

صاحبخانه نیز به فراخور حال خود، مقداری آجیل، شیرینی یا تخم مرغ در گوشه شال می بندد تا پسر آن را بالا بکشد. چنانچه پسر، خواهان دختر خانواده باشد، شال را بالا نمی کشد و در این میان چنانچه خانواده دختر راضی باشد، نشانه ای از دختر را به شال می بندند.رسم شال اندازی در بیشتر نقاط آذربایجان رایج بوده و هنوز هم در بعضی از روستاها انجام می شود.

چند روز قبل از عید خوانچه‌های عیدانه آماده می‌شود که هر خوانچه شامل پارچه، کفش، جوراب، شیرینی، برنج خام و چیزهای دیگر است که برای عروس یا دختر خانواده که تازه ازدواج کرده می‌فرستند .

در سفره نوروز به‌ویژه در گذشته خوراکی‌هائی چون ماست دست نزده، برنج سفید پخته یا خام، گوشت و غذاهائی که اصولا نشانه برکت و محصول خوب باشد، می‌گذاشتند و از سوی دیگر نمادهائی مانند آینه، تخم‌مرغ، سمنو، سبزه، شیرینی، آب چهل یاسین نیز در کنار آن قرار می‌دهند که ترکیبی از برکت و باروری است.

در گذشته های نه چندان دور و در برخی مناطق آذربایجان شرقی، مردم کوزه یا کاسه‌ای آب را نزد روحانی محل می‌برند و روحانی بر آن چهل‌بار سوره یاسین خوانده و فوت می کرد، سپس این آب تبرک را بر گوشه و کنار خانه به‌ویژه بر دام‌ها و محصولات ریخته و به کودکان می‌دادند تا هم برکت و باروری را زیاد کند و هم شفا بخشد .

پس از تحویل سال نیز مردم نخست به گورستان ها رفته و سپس به دیدن بازماندگانی که تازه عزیزی را از دست داده‌اند .

در دید و بازدیدها ابتدا کوچکترها به دیدن بزرگترها می‌روند که این دیدارها تا سیزده فروردین ادامه می‌یابد و در روز سیزده همه به صحرا می‌روند و سبزه‌ها را به آب می‌اندازند و به جشن و شادی می‌پردازند و دخترها با آرزوی ازدواج، سبزه گره می‌زنند. اما برسیم به روستاها و دیدنی های آذربایجان

● کندوان نماد سازگاری انسان با طبیعت

کندوان در ۵۰ کیلومتری جنوب غربی تبریز؛ یکی از روستاهای دهستان سهند است. آنچه به کندوان هویت باستانی داده وجود ۱۱۷ خانوار و منزل مسکونی در درون توده های مخروطی و هرمی شکل صخره ای است. روستاییان کندوان داخل این توده ها برای خود خانه مسکونی، آغل، انبار و کارگاه ایجاد کرده اند.

معماری صخره ای، حاکی از صحنه های مبارزه و جدال انسان با طبیعت و در خدمت گرفتن صخره های طبیعی است. در معماری معمولی، به وسیله مصالح ساختمانی گچ، آهک و خشت، هیئت اصلی بنا را به وجود می آورند، در صورتی که در معماری صخره‌ای فضای مورد نظر در درون توده سنگ هویدا می گردد و سنگ، مانند کالبدی، قشری مستحکم در اطراف این فضا ایجاد می کند.

در اثر فعل و انفعالات آتشفشانی کوه های

سهند؛ منظره‌ای در یکی از خوش آب و هواترین نقاط ایران ایجاد شده که بیشتر به نظر خواب و خیال می آید. ده ها کران چندتایی، جفتی، تکی، مخروطی شکل و دوک مانند؛ یکی از بهترین مناظر طبیعی ایران را مجسم ساخته است.

در کندوان؛ شکل خارق العاده و چشمگیر و خاص طبیعت است که انسان را به سوی خود کشید. به خصوص انسانی را که سرگردان گشته و برای دفاع از زندگی خود در جستجوی پناهگاه امنی است. در این مورد احتمالا حمله مغولان سبب شد که مردم روستاهای اطراف و بخصوص «حیله ور» از موقعیت طبیعی کران ها استفاده کرده به تدریج درون کران ها را خالی کرده و در آنها مستقر شوند. بدین ترتیب هم خود را از نظر مقابله با بیگانگان در امان دیدند هم سکونت در کران ها را در تابستان و زمستان برای مقابله با سرما و گرما کاملا مطبوع یافتند.

●اشتبین روستایی با شرایط اقلیمی خاص

روستای اشتبین از توابع بخش سیه رود و دهستان نوجه مهر شهرستان جلفا واقع در استان آذربایجان شرقی است.این روستا نمونه ای از روستا های کوهستانی میان دره ای محسوب میشود . از نظر تقسیمات آب و هوایی جزء مناطق با اقلیم سرد ودارای زمستانهای طولانی بوده و برای چندین ماه از سال پوشیده از برف است .بافت روستای اشتبین بواسطه احاطه باغات و سایر عوامل کالبدی نظیر ناهمواریها، بستر سنگی، شیب تند اراضی و شرایط اقلیمی خاص، کاملا فشرده و فقط در محدوده شمالی روستا امکان توسعه محدود وجود دارد.

این روستادر فهرست آثار ملی کشور ثبت شده است. اسناد به دست آمده از سنگ نوشته های موجود در روستا تاریخ ۸۴۳ و ۹۷۶ هجری قمری را نشان می دهند، ولی به نظر میرسد معماری موجود در برخی بناها مربوط به دوره اشکانیان است.

●زنوزق روستای پلکانی ایران

زنوزق در کوهپایه‌های کوه قلعه قرار دارد و به همین خاطر از اصول معماری پلکانی ایران هم استفاده کرده؛ اتفاقا به همین دلیل هم به زنوزق یا «زنوز داغ» مشهور شده، یعنی زنوز کوهستانی و به مرور و در گویش عامیانه به زنوزاغ و زنوزق تبدیل شده است.

زنوزق روستای پلکانی زیبایی است. مثل تمام روستاهای پلکانی، پشت بام خانه پایین دست، حیاط خانه بالا دست است و اینگونه زندگی آرام و مسالمت آمیزی میان مردم جریان دارد.

هرچه باشد اینجا روستایی است که آثاری از دوره ایلخانی و صفوی دارد و بسیاری معتقدند قدمت روستا خیلی بیشتر از اینهاست؛ حتی برخی با استناد به نقوش برخی سنگ قبرها، قدمت سکونت در زنوزق را تا دوره میترائیسم عقب می برند.

سنگفرش مرتب روستا و در و پنجره هایی است که با رنگهای آبی و سبز و قرمز رنگ آمیزی شده اند زیباییهای این روستا را دو چندان می کند.

به نظر کارشناسان قدمت این روستا به دوره ایلخانان می‌رسد، قبرستان زنوزق سال‌ها قبل سنگ‌های قبری داشته که به زبان عربی حجاری شده بودن اما الان تعداد کمی از اون‌ها باقی مانده است و خیلی از این سنگ قبرها به دلیل ناآگاهی تخریب شده‌اند.

●یک شهر و دیدنی های بی مثالش

شهرستان ویژه مراغه یکی از شهرستان های پرجمعیت و دیدنی آذربایجان شرقی است که به دلیل نزدیکی به مرکز استان، در ایام تعطیلات نوروز و به ویژه فصل تابستان مقصد گردشگری بسیاری از هموطنان و هم استانی ها بوداین شهرستان با ۵۰۰ اثر تاریخی که همگی مربوط به دوران مختلفی از تاریخ همچون دوره های ایلخانی، سلجوقی، معبد مهری و دوره اوراتویی است، یکی از ۱۰ شهر مهم دارای بافت تاریخی در کشور به شمار می رود.این شهر از دوران قبل از اسلام آباد بوده است ولی به نوشته تاریخ نگاران قرن های ۱۲ تا ۱۴ میلادی دوران رشد و شکوفایی آن است، زمانی که پایتخت سلسله های متعدد محلی از جمله احمدیلیان و اتابکان آذربایجان بوده‌است و در نهایت مرکز حکومت ایلخانی قرار داده شد.

گنبد سرخ، برج مدور، گنبد کبود، گنبد غفاریه و گوی برج پنج مزاری هستند که مراغه را به قطب گردشگری آذربایجان شرقی تبدیل کردند و متعلق به قرن‌های ۶ تا ۸ هجری هستند، این آثار بسیار دیدنی و تاریخی برجسته ترین بقاع واقع در این شهر هستند.

گنبد سرخ مربوط به دوران سلجوقیان در بین پنج بقعه واقع در مراغه قدیمی‌ترین است و در آذربایجان بیشتر به گنبد قرمز مشهور است، تاریخ احداث بنا ۱۵ شوال ۵۲۵ هجری قمری است و در جنوب غربی مراغه واقع شده‌است.

برج مدور یکی دیگر از شاهکارهای دوره سلجوقی در مراغه که احداث این بنا در سال ۵۶۳ هجری قمری به پایان رسیده ولی اکنون از گنبد و سقف آن چیزی بر جا نمانده است در کنار گنبد کبود قرار دارد.

گنبد کبود نیز در فاصله ۱۰ متری برج مدور به شکل منشور ۱۰ وجهی قرار گرفته که مردم محلی آن را قبر مادر هلاکو می نامند که البته با توجه به کتیبه های حک شده بر بنا که آیاتی از قرآن در آن‌ها به چشم می‌خورد ادعای نسبت این بنا با مادر مسیحی هلاکو اشتباه است.

گنبد زیبای غفاریه یکی از اماکنی است که مسافران نوروزی از ان بازدید می کنند، این گنبد زیبا در کنار رودخانه صوفی چای قرار گرفته است و از سوی شهرداری مراغه فضای سبزی در کنار این گنبد ایجاد شده که بر چهر گنبد رنگ و بوی خاصی بخشیده است، این گنبد از چهار گوش آجری است که هر زاویه آن با ستون‌هایی لوزی احداث شده است.

سهند و قله بی مثالش

رشته کوه سهند با ارتفاع ۳۷۰۷ متر به عنوان عروس کوهستانهای ایران مشهور است. دامنه های سر سبز و چشمه های روان آن بسیار دل نواز هستند. این رشته کوه در شمال مراغه واقع بوده و بلندترین قله آن جام نام دارد. سهند و جام دو قله به هم چسبیده این رشته کوه هستند که چشمه ای در قله این کوه وجود دارد که مردم تقدس خاصی برای آن قائلند.

سهند در باورهای آیینی اسطوره شناسی جایگاه برجسته‌ای دارد، به نظر برخی از محققان کوه سهند همان کوه اسنوند است که در اوستا آمده و زرتشت در آنجا با الهه آبها گفتگو کرده است. سهند رشته‌ای از جبال البرز است که در شمال مراغه و از غرب به شرق کشیده شده است.

●معبد مهر یادگار دوران اشکانیان در مراغه

معبد « مهر» در فاصله حدود پنج کیلومتری جنوب مراغه با قدمت ۲۵۰۰ ساله در دوران اشکانیان برای پرستش خورشید و برگزاری آیین مهرپرستی در جنوب روستای ورجوی و در شش کیلومتری مراغه به صورت زیرزمینی و صخره ای بنا شده است.

این معبد در عمق زمین کنده شده و به جز ورودی دالان راه دیگری ندارد. این معبد تاریخی از نظر حجم کار، دقت و هنری که در حجاری آن به کار رفته در شمار نمونه‌های ارزنده نیایشگاه‌های قدیمی کشور است.

پیروان آیین مهر بر این عقیده بودند که مهر در غاری متولد شده است، از این‌رو هر جا غاری می‌یافتند، در آن به پرستش و نیایش مهر می‌پرداختند و آن مکان را «مهرابه» می‌گفتند آنها این معبد را با تراشیدن قطعه سنگی عظیم از جنس شیست با دهانه‌ای به عرض ۴/۵ متر به وجود آورده‌اند.

اکنون این معبد که قدیمی‌ترین بنای استان نیز به شمار می رود، هرساله شاهد بازدید گردشگران زیادی از جای جای کشور است که معماری و ساخت منحصربفرد این معبد تعجب همگان را برمی انگیزد.

●مقبره «آقالار» محل دفن عارفان و شیوخ مراغه

این مقبره به عنوان بنای باقیمانده از دوره زندیه بیانگر نوع و سبک معماری آن دوره بسیار حائز اهمیت است. مقبره آقالار بنایی چهار ضلعی آجری است که بر روی قبر میر عبدالفتاح موسوی مراغی شاعر و عارف نامی دوره زندیه ساخته شده است.

این بنا در سال ۱۱۷۵ هجری قمری ساخته و در سال ۱۲۷۴ هجری قمری توسط حاج عباسعلی بنایی به طور کامل مرمت شد.

این مقبره بعدها به محل دفن بزرگان، عارفان و شیوخ مراغه تبدیل شد و شخصیت هایی چون شاهزاده رضا قلی میرزا متخلص به مجنون علی شاه در ان دفن شدند.

مقبره آقالار در سال ۱۳۸۱ شمسی پس از مرمت به موزه تبدیل شد و تحت عنوان موزه سنگ‌نگاره‌های تاریخی منطقه مورد بازدید عموم قرار گرفته است. این بنا در جنوب شرقی مراغه و به فاصله اندکی از گنبد سرخ داخل بوستان آقالار واقع شده است.

●غار کبوتر ظرفیتی ناشناخته در جنوب مراغه

در هشت کیلومتری مراغه غار شگفت انگیزی واقع شده است که در اصطلاح محلی هامپوئیل نامیده می شود.

در ابتدای ورودی غار میدان بزرگی وجود دارد که سقف آن لانه کبوتران است که بدین جهت به این غار کبوتر نیز می گویند.

پس از گذر از تونل کم ارتفاعی که در سمت راست قرار دارد به میدان نسبتا بزرگ دیگری می رسیم، در این میدان چهار حلقه چاه به عمق تقریبی ۱۰ – ۱۲ متر وجود دارد که عملا همه آنها به یک میدان بزرگ در اعماق زمین منتهی می شوند .

این میدان به اتاقهای بزرگ و در نهایت تونلهای باریکی ختم می شود، در سقف اتاقها صدها خفاش بحال آویزان دیده

می شوند که با هماهنگی خاصی به طور موزون در نوسانند. رسوبات آهکی متعددی طی میلونها سال تشکیل یافته و مناظر زیبایی به وجود آورده اند.

●مقبره اوحدی مراغه‌ای از شاعران قرن هشتم

یکی از آثار معروف مراغه مقبره اوحدی مراغه ای از شاعران قرن هشتم است که محل دفن رکن الدین ابوالحسن مراغی مشهور به اوحدی مراغه ای، عارف و شاعر پارسی گوی نامدار دوره ایلخانی، صاحب مثنوی معروف جام جم است.

اکنون این بنا که در میان باغ سرسبزی واقع شده به یکی از ظرفیت های گردشگری مراغه تبدیل شده تا جایی که هرسال تعداد زیادی گردشگر داخلی و خارجی برای بازدید از آن به مراغه سفر می کنند.

●موزه تخصصی ایلخانی در مراغه

موزه مراغه نیز در کنار مقبره اوحدی قرار دارد که عنوان موزه تخصصی ایلخانی را به خود اختصاص داده است. شهر مراغه در دوره ایلخانیان مغول، مقر حکومتی و پایتخت آنان بوده است.

اشیای موجود در این موزه شامل ظروف سفالی، سکه، کتاب و ظروف مفرغی مربوط به دوران اسلامی است.

هوانس مقدس؛ تنها کلیسای موجود در مراغه

کلیسای هوانس مقدس یکی از کلیساهای ارامنه کاتولیک است و نام آن برگرفته از اسم یکی از حواریون عیسی به نام یوحنا که ارامنه به آن «هوانس» می گویند، گرفته شده‌است.

این کلیسا در داخل شهر مراغه واقع شده و تنها کلیسای موجود در این شهر است، در دوران حکومت ایلخانان مغول از موقعیت خاصی برخوردار بوده‌است ولی در زمان حاضر این کلیسا به دلیل مهاجرت ارامنه به تهران و شهرهای دیگر، عملاً بدون استفاده باقی مانده‌است.

مسجد کبود؛ فیروزه اسلام به قدمت تبریز کهن

این بنا در مرکز شهر تبریز قرار دارد و یکی از شاهکارهای معماری دوره اسلامی به شمار می آید.

این مسجد که بیشتر به «گوی مسجد» معروف است توسط ابوالمظفر جهانشاه بن قره یوسف از امرای قراقوینلو در سال ۸۴۵ هجری شمسی بنا شده است.

به جهت تسلط رنگ آبی در کاشی ها، این مسجد به «فیروزه اسلام» شهرت یافته است تا جایی که رنگ های کاشی معرق که در سراسر بنا یافت می شوند شامل آبی روشن، آبی سیر، سفید سبز، زرد و قهوه‌ای می شود و این میان، رنگ آبی بیشترین درصد را به خود اختصاص داده است.

بازار تبریز؛ لذت خرید در بزرگترین بازار مسقف جهان

شاید تصور اینکه شما در بزرگترین بازار مسقف جهان خرید می کنید باعث شود به تبریز بیایید و به بازار بزرگ و قدیمی تبریز سری بزنید و از حجره های دوست داشتنی آن خرید کنید.

بازار تبریز از بزرگ ترین بازارهای سرپوشیده جهان و یکی از شاهکارهای معماری است که در سال ۱۱۹۳ هجری قمری بر اثر زلزله با خاک یکسان شد ولی طولی نکشید که به همت مردم بازسازی شد.

بازار تبریز هم اکنون به طول یک کیلومتر بزرگ ترین مجموعه به هم پیوسته و مسقف جهان است که در سال ۱۳۵۴ در فهرست آثار ملی ثبت شده‌است.

بازار تبریز با طاق ها و گنبدهای بلند آجری شامل بازار امیر، بازار کفاشان، راسته بازار، بازار حلاجان، یمینی دوز بازار، راسته کهنه، بازار حاج محمد حسین، بازار مشیر، بازار دلاله زن بزرگ، بازارچه صفی، بازار امیر ابوالحسن سرای حاج رسول، سرای حاج میرزا علی نقی، تیمچه و سرای شیخ کاظم، تیمچه حاج صفرعلی، تیمچه و دالان میرزا شفیع و تیمچه ملک است.

مجموعه بازار تبریز که قدمت آن به قرن چهارم هجری قمری می رسد به عنوان یکی از زیباترین و بزرگترین بازارهای به هم پیوسته، گواهی زنده بر اصالت تجارت و معماری در مشرق زمین است.

نکته جالبی که در معماری بازار تبریز وجود دارد این است که هسته مرکزی تبریز در داخل یک چهارضلعی قرار گرفته و بازار تبریز در مرکز این چهارضلعی واقع شده‌است.

شب های به یاد ماندنی در پارک ائل گلی تبریز

پارک ائل گلی در جنوب شرقی تبریز بر دامنه تپه ای واقع شده و استخری بزرگ به شکل مربع به مساحت ۵۵ هزار متر مربع در مرکز آن ساخته شده و در جنوب آن نیز تپه ای است که آن را از بالا تا پایین، هم سطح استخر، پله بندی کرده و نهر آبی از آن به سمت پایین جاری است که بر زیبایی های این پارک افزوده است.

این پارک از گردشگاه ها و یکی از پارک های دیدنی کشور است که بدون شک در ایام نوروز که تعداد هتل های تبریز جوابگوی سیل گردشگران نیست، فضای سبز اطراف پارک محیط خوبی برای استراحت و اقامت مسافران در شب های به یاد ماندنی تبریز است.

کوهنوردی و تله کابین در کوه عون ابن علی

آرامگاه عون بن علی که مردم تبریز امروزه عینالی می نامند آرامگاه عون ابن علی و برادرش زید بن علی است که گویند از فرزندان علی بن ابی طالب(ع) است و بر فراز کوه عینالی واقع در شمال شهر تبریز بنا شده است.

این بقعه با داشتن مساحت زیاد، یکی از زیارتگاه های مهم شهر تبریز به شمار می رود. قرار گرفتن زیارتگاه در منطقه ای نسبتاً پر ازدحام با موقعیت و گردشگری مناسب، باعث رونق هر چه بیشتر این مکان است؛ به طوری که کوه سرخاب (قیزیل سو) به کوه عون بن علی شهرت یافته است.

مردم از زمانهای قدیم برای رفتن به بقعه عون بن علی باید از سراشیبی های کوه عون بن علی بالا می رفتند و به همین دلیل، تنها عده قلیلی از کوهنوردان به این مکان می آمدند ولی اکنون به دلیل اینکه جاده آسفالت از بزرگراه پاسداران تا بقعه کشیده شده است، بسیاری از مردم عادی نیز به خصوص در آخر هفته و روزهای تعطیل برای ورزش و تفریح، به این کوه صعود می کنند و علاوه بر آن، شهر تبریز را از بالای نظاره گر می شوند.

پروژه تله کابین عینالی که از ارتفاعات عون بن علی تا بزرگراه پاسداران ادامه خواهد داشت، یکی از مهمترین پروژه های عمرانی در این ارتفاعات محسوب می شود که در سال های اخیر با تلاش ارگان های مربوطه توانسته است علاقه مندان زیادی را به این کوه بکشاند.

برج آجری منشوری به نام خلعت پوشان

این برج سه طبقه در ۱۰ کیلومتری جاده تبریز- تهران قرار دارد که این برج آجری منشوری به برج خلعت پوشان مشهور است.

این بنا در اواخر دوره صفویه احداث شده است و در زمان قاجار خلعت اهدایی شاهان برای حاکمان آذربایجان در این برج بر دوش آنها انداخته می شد.

طبقه اول و دوم سرپوشیده و طبقه سوم بدون سقف است، آخرین مراسم خلعت پوشان در سال ۱۳۳۰ هجری قمری در زمان حکمرانی صمدخان مراغه ای انجام گرفته است. در سال های اخیر دانشگاه تبریز این بنا را مرمت کرده است.

عمارت و موزه شهرداری تبریز

این عمارت بزرگ و دیدنی در وسط شهر تبریز و خیابان امام خمینی در میدانی موسوم به میدان ساعت واقع شده و در حال حاضر پذیرای مسافران زیادی از داخل و خارج کشور است.

موزه شهرداری نیز در طبقه زیرزمین ساختمان عمارت شهرداری تبریز واقع شده‌است. این موزه که به عنوان نخستین و تنها موزه تاریخ شهرداری‌های ایران مطرح است، پس از کشور چین در ردیف اولین موزه‌های شهرداری‌های جهان نیز قرار دارد.

این موزه در سال ۱۳۸۶ و همزمان با یکصدمین سالگرد تاسیس نخستین بلدیه (شهرداری) ایران در تبریز و در ۸۰۰ متر مربع و با هزینه یک میلیارد و صد میلیون ریال راه اندازی شده‌است.

موزه شهر تبریز شامل تالارهای مختلفی چون تالار دوربین‌های قدیمی، تالار دفاع مقدس، چاپ و نشر، فرش، هنرهای معاصر، خط و خوشنویسی، تالار حکمت و چندین تالار دیگر است.

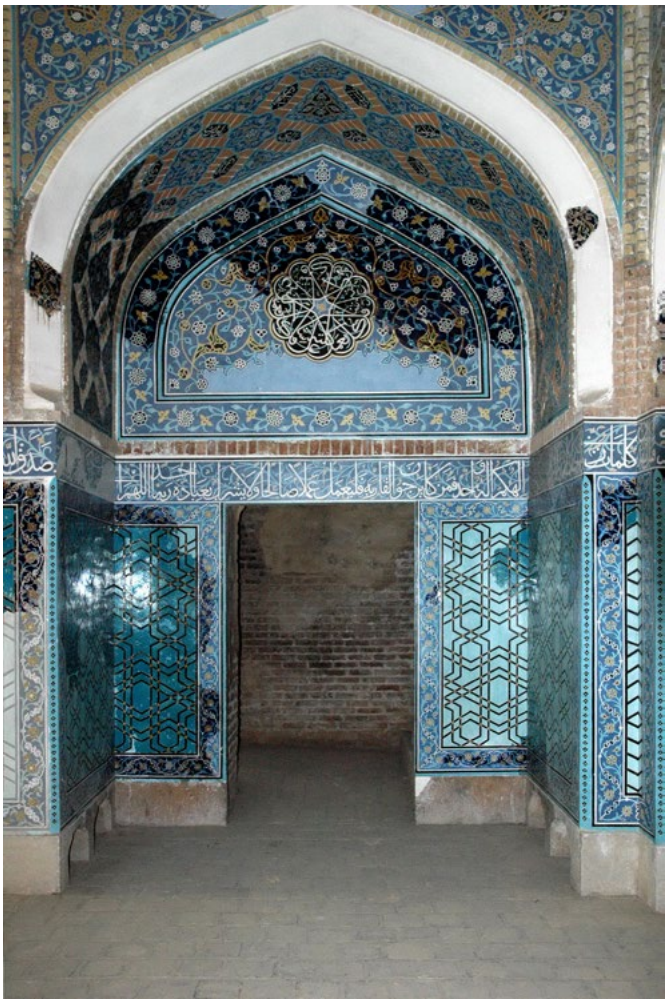
در این تالار، فرش ها و قالی‌هایی با قدمت ۱۱۰ سال به نمایش گذاشته شده‌اند. ۱۲ تخته فرش موجود در این مجموعه مربوط به فرش‌هایی است که از زمان تاسیس عمارت شهرداری تبریز تا سال ۱۳۲۰ به دستور ارفع‌الملک جلیلی بافته شده و به اتمام رسیده‌است.

مسجد ثقه الاسلام با ۲۰ ستون و ۳۴ گنبد آجری

این مسجد در خیابان دارایی جنب صاحب الامر واقع شده و در دوره قاجار و در سال ۱۲۶۵ هجری شمسی تکمیل شد و امامت آن با مرحوم میرزا محمد شفیع ثقه الاسلام پیشوای شیعه شد.

در سال ۱۲۹۱ هجری شمسی از طرف شرقی مسجد یک طاق به مسجد افزوده شد و مسجد زمستانی دیگر در جانب شرقی مسجد احداث کردند و در سال ۱۳۱۰ هجری شمسی ثقه الاسلام به واسطه شکست فاحشی که در آن طاقهای جدیدالاحداث و مسجد زمستانی واقع شده بود مجدداً این فضاها را برداشته و به وسعت مسجد افزود.در حال حاضر این مسجد با ۲۰ ستون سنگی و ۳۴ گنبد آجری یکی از بزرگترین مساجد تبریز است.

ارگ تبریز؛ دیواری ۳۶ متری به بلندای تاریخ

ارگ تبریز با دیوار ۳۶ متری، یکی از بلندترین دیوارهای تاریخی کشور و نماد شهر تبریز است.

این ارگ در مرکز شهر تبریز، در ضلع جنوبی تقاطع خیابان امام خمینی و فردوسی قرار دارد و امروزه فضای پیرامون آن برای برگزاری نماز جمعه مورد استفاده قرار می‌گیرد و مصلای بزرگ تبریز در این مکان احداث شده‌است.

ارگ تبریز توسط خواجه تاج‌الدین علی‌شاه بنا شده‌است. این بنا براثر زمین‌لرزه و گذر زمان تا حدودی تخریب شده بود که اکنون بازسازی شده و به یکی از اماکن دیدنی تبریز تبدیل شده است.

امروزه تنها بخشی از دیوارهای عظیم و محراب بسیار بلند شبستان جنوبی این مسجد برجای مانده‌است که خود موید شکوه و آبادانی آن در گذشته است.

در و دیوار اطراف آن در اصل دو رویه و کاشی‌بری بوده است و از باقیمانده دیوار معلوم است که صنعت و هنری شگفت‌انگیز در این دیوار و تعلّقات آن به کار برده شده است. خاک و اغلب آجرهای این دیوار زرد رنگ و از استحکام فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

موزه آذربایجان؛ مجالی برای تماشای تاریخ آذربایجان

موزه آذربایجان یکی از مهم‌ترین موزه‌های کشور است که در تبریز و در کنار مسجد کبود قرار گرفته‌است.

در این موزه که به عنوان دومین موزه تاریخی ایران پس از موزه ملی تهران شناخته می‌شود، آثار متعلق به دوران پیش از اسلام و دوران اسلامی به نمایش گذاشته شده‌است.

موزه آذربایجان از ۳ سالن به مساحت ۸۰۰ متر مربع و سالن مخصوص نمایش سکه‌ها و مهرهای تاریخی ایران در طبقه اول تشکیل شده است.

در طبقه همکف موزه آذربایجان، آثار و اشیای تاریخی مربوط به دوران پیش از تاریخ و دوران پیش از اسلام گردآوری شده‌اند که سفال‌های مربوط به تپه اسماعیل‌آباد با هفت هزار سال قدمت، از تاریخی‌ترین آثار این بخش به‌شمار می‌روند.

قدیمی‌ترین آثار طبقه اول موزه آذربایجان مربوط به سده چهارم هجری و شهر نیشابور است که از مهم‌ترین ویژگی‌های آن‌ها می‌توان به استفاده از خط کوفی، استفاده نقش‌های اسلیمی و استفاده از لعاب سفید در این آثار اشاره کرد. ظروف سفالی مربوط به دوره ایلخانان و قفل رمزی مربوط به سده ششم هجری نیز از دیگر آثار تاریخی این بخش محسوب می شود.

در سالن سکه‌ها و مهرهای تاریخی ایران نیز قدیمی‌ترین سکه‌های ضرب‌شده در ایران از دوره هخامنشیان تا دوره قاجاریان به نمایش درآمده‌اند. همچنین نمونه‌هایی از مهرهای تاریخی ایران در این بخش قرار گرفته‌اند.

مجسمه‌های ساخته‌شده توسط احد حسینی در طبقه زیرزمین موزه آذربایجان نگهداری می‌شوند. این مجسمه‌ها دید عمیقی نسبت به سرگذشت و اخلاق انسان در طول سده‌های گذشته و به خصوص سده بیستم دارند.

بخش سنگ‌نگاره‌های تاریخی، جدیدترین بخش موزه آذربایجان است که در طبقه زیرزمین این موزه قرار گرفته‌است. در این بخش مجموعه‌ای از پیکره‌های انسانی، سنگ گورها، سنگ‌های کتیبه‌دار، قوچهای سنگی و مجسمه‌های سنگی به نمایش گذاشته شده‌اند.

خانه مشروطیت

خانه مشروطه در یکی از محله‌های قدیمی شهر تبریز به نام راسته‌کوچه و در غرب بازار تبریز قرار گرفته‌است. این بنا به سبک معماری دوره قاجار ساخته شده و ملک شخصی حاج مهدی کوزه‌کنانی بوده‌است.این بنا به شماره ۱۱۷۱ در سال ۱۳۵۴ خورشیدی در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده و در سال ۱۳۶۷ خورشیدی به تملک رسیده‌است.۱۴ مرداد ۱۲۸۵ مظفرالدین شاه فرمان مشروطیت را امضا کرد اما آنچه مشروطه را ماندگار کرد مجاهدت‌های ستارخان و باقرخان در تبریز بود.در این خانه مجسمه سران مشروطه و اشیای از آن دوران به نمایش گذاشته شده است.

تندیس‌هایی از حسین خان باغبان، حاج علی دواچی، ثقةالاسلام تبریزی، حاج علی ختایی، هوارد باسکرویل، کربلایی علی موسیو، شیخ علی اصغر لیلاوایی، آخوند خراسانی، علی اکبر دهخدا و زینب پاشا (تنها زن در صفوف مشروطه خواهان) به همراه مهرهای مختلف گروه‌های انقلابی از اشیا تاریخی خانه مشروطه هستند.

موزه قاجار با آثار دیدنی و در نزدیکی مقبره الشعرا

موزه قاجار یکی از موزه‌های شهر تبریز است که در محل خانه امیرنظام گروسی و در محله ششگلان قرار گرفته است.

موزه قاجار در سال ۱۳۸۵ خورشیدی پس از مرمت و بازسازی، به‌طور رسمی راه‌اندازی شد.

خانه امیرنظام گروسی که در دوره ناصرالدین شاه و در زمان پیشکاری امیر نظام گروسی و توسط وی ساخته شده‌است در سال ۱۳۷۰ توسط سازمان میراث فرهنگی خریداری شد با شماره ۱۷۴۹ در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد.

پس از مرمت و بازسازی بنا با حفظ ویژگی‌های معماری و شاخص‌های سنتی بنا به عنوان موزه قاجار مورد استفاده قرار گرفت. این موزه در نزدیکی مقبره الشعرا تبریز که مدفن بیش از ۴۰۰ شاعر نامی از جمله شهریار، قطران، اسدی طوسی، فاریابی و ثقةالاسلام است قرار دارد.

تالار سکه، تالار بافته، تالار چینی، تالار آبگینه، تالار فلزات، تالار موسیقی، تالار خاتم در طبقه اول و تالار سنگ، تالار اسلحه، تالار رجال و فرامین، تالار معماری و شهرسازی و تالار قفل و تالار فانوس در زیرزمین قرار دارد.

موزه عصر آهن یکی دیگر از قطب های گردشگری تبریز

سایت موزه عصر آهن یکی از شگفت آورترین موزه های کشور بوده که مردگانی با قدمت چهار هزار سال در آن همراه با لوازم زینتی شان خفته اند.

سال ۷۶ اولین باری بود که این گورستان با چنین شهرت جهانی بر اثر یک عملیات خاکبرداری ساده در جوار مسجد کبود تبریز کشف شد و پس از آن کاوش های باستان شناسی توسط باستان شناسان مطرح کشور بر روی این منطقه انجام گرفت.

پس از تکمیل بررسی های صورت گرفته ۳۸ گور متعلق به دوره عصر آهن در آن کشف شد که اکثر آن ها به صورت جنینی دفن شده بودند و سال ۸۵ سالی بود که بالاخره این سایت موزه به عنوان اولین موزه صحرایی ایران آغاز به کار کرد.

تهیه شده در سرپرستی استان آذربایجان شرقی

ارومیه شهری به قدمت چهارهزار سال

آذربایجان غربی

آذربایجان غربی با وجود جاذبه های گردشگری و منابع طبیعی فراوان از یک سو و تنوع قومیتی و اماکن تاریخی از سوی دیگر ، نگارستان ایران و مقصد مناسبی برای سفرهای نوروزی است. آب و هوای چهار فصل و تنوع نعمت های الهی، آذربایجان غربی را به ایران کوچک مشهور کرده است، ایرانی با دریا، کوه، جنگل، دشت، صحرا، آبشار، گل فشان، رودخانه، تالاب، غار در کنار اماکن تاریخی مانند برج ها و گنبدها، خانه های تاریخی، دیوار دفاعی، موزه های تاریخی و مردم شناسی باعث شده آذربایجان غربی یکی از مراکز تاثیر گذار گردشگری کشور باشد.

چهار هزار سال تاریخ

در ساحل غربی و جنوبی دریاچه ارومیه نواحی (ارومیه، سلماس, ساوجبلاغ و...) از دو هزار سال قبل از میلاد مسیح، مردمی ساکن بودند که در معرض هجوم آشوری ها و اورارتوها قرار داشتند. مدتی نیز این نواحی «پارسوا» نامیده می شد سکنه آن از نژاد آریایی بودند که در ۸۱۵ سال قبل از میلاد به سمت جنوب سرازیر شدند و به پارس رسیدند.

سر اورل استین انگلیسی که به همراه هیاتی در سال ۱۳۱۴ شمسی به ارومیه سفر کرد، در مورد قدمت این شهر معتقد است: ارومیه از قدیمی ترین بلاد ایران است و از روی آثار و وسایل مکشوفه در اشنویه و تپه حسنلو و قبوری که در سلدوز کشف شده، قدمت آن به ۴ هزار سال قبل بازمی گردد.

نام شهر ارومیه از سال ۱۳۰۵ شمسی به رضاییه تغییر یافت و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، دوباره به نام اصلی بازگشت. عده ای معتقدند زبان ترکی از زبان های اولی ساکنان این سرزمین است. موافقان این نظر می گویند: آذربایجان از دوران انسان های اولیه مسکونی بوده و بارها مسکن اقوام و طوایف مختلف گشته است.

ارومیه از سوی غالب مورخان و جغرافی نگاران ایرانی، زادگاه زرتشت قلمداد شده است. تا این اواخر نیز مردم منطقه، غاری را در شمال شرقی شهر نشان کرده و معتقدند که زرتشت در آن مکان زندگی می کرده است. وجود همین عقاید، صرف نظر از اینکه تا چه اندازه به حقیقت نزدیک است، خود حاکی از اهمیت این شهر از نظر کیش زرتشی دارد.

این شهربه جهت گردآمدن اقوام و ادیان مختلف از قبیل آشوری ها، ارمنی ها و زرتشتی ها (انتساب چند زرتشتی که در هنگام تولد عیسی «ع» به بیت اللحم رفته بودند و در ارومیه مدفونند حاکی از آن است که یکی از بزرگترین کانونهای مذهبی و اجتماعی گذشته های روز بوده است) یهودی ها و بالاخره مسلمانان یادگارهایی از قرن های مختلف را در دامان پیر و زیبایش پاس داشته است.

موقعیت طبیعی این شهر به عنوان منطقهای کشاورزی و نزدیکی به دریاچه اورمیه و نیز نزدیکی به تبریز به عنوان دومین شهر بزرگ ایران در دوره قاجار و اهمیت آن شهر به عنوان ولیعهدنشین، از جمله دلایل راهبردی بودن این شهر به شمار می رود.

شاید به واسطه دارا بودن همین ویژگیها است که این شهر بحرانهای گوناگونی را پشت سر گذاشته و غائله های فراوانی را به خود دیده و در کمتر تغییر سرزمین و شهری رخ داده است.

طوایف و قبایلی نیز از این مکان به دیگر نقاط کوچ کرده اند و گاهی پس از مدت ها به همین مکان باز گشته اند. به همین دلیل می توان گفت: ارومیه، سرزمین گذرگاه و محل سکونت اقوام مختلف بوده است. قبایل ترک زبان نیز از جمله اقوامی بودند که از دیرباز در این سرزمین اقامت داشتند اما آغاز اقامت آنها در این مکان در ابهام مانده است.

> **ریشه زبان ترکی آذری مربوط به زبان مادهاست که در اثر گذشت زمان تحت تاثیر زبان های فارسی، عربی، ترکی قرار گرفته است. زبان عادی این منطقه از ریشه زبان های هند و اروپایی است**

در مورد زبان کردی باید گفت عده ای کردی را لهجه ای از زبان فارسی و گروهی دیگر آن را زبانی مستقل می دانند. یکهزار سال پیش از میلاد مسیح، آریاها به زبان اوستایی تکلم می کردند که پدر تمام زبان های مادی، پارسی و هندی بوده است.

تنوع زیستی در یک استان

با توجه به مرزی بودن و زندگی اقوام و ادیان مختلف در روستاهای آذربایجان غربی و وجود بناهای تاریخی و طبیعت بکر در اطراف آنها، این مکانها به نماد سنتها و آداب و رسوم محلی تبدیل شده و جاذبه های بی نظیری در انتظار حضور علاقمندان به طبیعت گردی در طول ایام نوروز هستند

آذربایجان غربی در بین استانهای کشور از تنوع زیستی کامل به لحاظ داشتن چهار فصل و زیست گونه های با ارزش ملی و بین المللی گیاهی و جانوری و جاذبه های طبیعت گردی برخوردار است، همچنین وجود یکی از شورترین دریاچه های جهان در ارومیه، با وجود اینکه در معرض خشکی شدید قرار گرفته هنوز هم جاذبه ای برای گردشگران است.

وجود جنگلهای غنی در سردشت و پیرانشهر، قرار گرفتن روستاها در مناطق طبیعی بکر و دیدنی، وجود آثار و بناهای باستانی ثبت شده در فهرست آثار بین المللی و ملی در روستاها همگی دست در دست هم داده تا روستاها و طبیعت آذربایجان غربی را برای طبیعت گردان جذاب تر کند.

روستاهای آذربایجان غربی پناهگاه طبیعت بکر و بناهای باستانی

در این بین وجود عشایر در مناطق بکر و دیدنی کوهستانی آذربایجان غربی بویژه در مناطق شمالی استان نیز جاذبه ای بکر و بی نظیر برای طبیعت گردان محسوب می شود، ولی افسوس که همه این ظرفیتها در توسعه اقتصادی نقش فعالی نداشته و سهم بسیار ناچیز و غیر قابل بازگو در این بخش دارند.

تپه حسنلو، تپه های باستانی ربط، آبشار شلماش، کاخ باغچه جوق، بناهای جهانی قره کلیسا و تخت سلیمان، کاخ بسطام، دریاچه مارمیشو، پیست اسکی خوشاکو، روستای پردانان پیرانشهر، جزایر و روستاهای اطراف دریاچه ارومیه، باغهای بزرگ سیب و انگور در کنار وجود اقوام

مختلف با فرهنگ، گویش و پوشش های مخصوص گوشه ای از پتانسیلهای بالقوه حوزه طبیعت گردی آذربایجان غربی به شمار می روند که متاسفانه تا کنون اقدام عملی جدی جهت معرفی و ایجاد زیرساختهای لازم در این مناطق انجام نشده است.

همجواری آذربایجان غربی با سه کشور ترکیه، عراق و جمهوری آذربایجان و بعنوان تنها معبر ورود و خروج زمینی ایران به قاره اروپا در کنار موارد مطرح شده مزیتهای فراموش شده ای است که نتوانسته نظر مسئولان کشوری در خصوص اولویت قرار دادن این منطقه برای جذب سرمایه گذاری در بخش طرح های گردشگری طبیعت را فراهم کند.

فرآوری بیدمشک و سمنو پزون در روستاهای آذربایجان غربی

در این فصل از سال که بیدمشک های بهاری بر روی شاخه های درختان می درخشند، زنان روستایی در مناطق مختلف آذربایجان غربی با استفاده از وسایل و ابزار آلات سنتی که به نی قازان در زبان ترکی معروف است، اقدام به عرق گیری از این گیاه با ارزش می کنند، در کنار استفاده بانوان آذربایجان غربی از عرق بیدمشک به عنوان شربت گوارا برای پذیرایی از مهمانان نوروزی، عرق بیدمشک، در رفع کم خونی، ناراحتی های قلبی و عروقی، تسکین اعصاب و دردهای رماتیسمی مورد استفاده قرار گرفته و نقل سوغات ارومیه نیز با استفاده از این عرق معطر تهیه می شود.

آذربایجان غربی یکی از قطب های اصلی پرورش خوشه های طلایی گندم هر ساله با نزدیک شدن عید و بهار شاهد پخت سمنو برای استفاده در سفره های هفت سین و مصرف خوراکی بوده که بانوان با خیس، له کرد و مخلوط کردن آب گندمها با آرد سمنو مورد نیاز مردم مناطق شهری را تهیه می کنند.

به هر روی آذربایجان غربی از نظر طبیعت گردی و جغرافیائی جزو استان های برتر و شاخص کشور بوده و در بین ۳۱ استان کشور جزو شش استان برتر در حوزه طبیعت گردی محسوب می شود، بطوریکه طی سالهای گذشته ۱۳ روستا به عنوان روستاهای هدف گردشگری استان در کارگروه گردشگری مصوب شد، ولی نهایتا از ۱۲۰ روستای انتخابی در کشور ۴ روستای باغچه جوق ماکو، نصرت آباد تکاب، سهولان مهاباد و مارمیشو ارومیه جزو روستاهای انتخابی هدف گردشگری استان معرفی و تصویب شدند

شمال آذربایجان غربی یکی از مسیرهای اصلی گردشگران محسوب می شود، مسیری که با عبور از آن می توان مجموعه جهانی قره کلیسا در چالدران، محوطه جنگ چالدران، مناره شمس تبریزی، نقش برجسته خان تختی، قلعه باغچه جوق، دژ باستانی بسطام و بسیاری از میراث تاریخی و طبیعت بکر را مورد بازدید قرار داد.

چالدران با طبیعتی بکر و بناهایی جهانی چشم انتظار گردشگران

چالدران یکی از شهرستانهای شمال آذربایجان غربی خود به تنهایی سرایی زیبا برای گردشگران است . دشت زیبای چالدران در دامنه های کوه آرارات در مرز ایران و ترکیه، مجموعه جهانی قره کلیسا و مقبره سید صدر الدین و صدها بنای تاریخی بخشی کوچک از بهشت ایران زمین محسوب می شود.

شهرستان خوی که در مسیر جاده ابریشم

قرار دارد نیز یکی از مکانهای ارزشمند برای سفرهای نوروزی است، مرز رازی، دروازه سنگی خوی، مسجد مطلب خان بزرگترین مسجد روباز تاریخی کشور، بازار قدیمی خوی، کلیساهای سورپ سرکیس و ... نیز بخش کوچکی از جاذبه های دیدنی این شهرستان هستند.

چایپاره در شمال آذربایجان غربی نیز به شهر ارزانسرا مشهور است و قلعه باستانی بسطام متعلق به دوران اورارتویی را در خود جای داده که علاقه مندان به خرید از بازارچه های مرزی این شهرستان نیز می توانند در کنار بازدید از آثار تاریخی و باستانی این منطقه خرید هم انجام دهند

ماکو نگین شهرهای شمال آذربایجان غربی نیز یکی از جاذبه هایی که کمتر کسی به راحتی از کنار آن می گذرد، کاخ موز، باغچه جوق، عمارت شهربانی، مسجد تاریخی ابوالفضل، عمارت کلاه فرنگی، قلعه سیاه ماکو در کنار مناطق بکر و زیبای طبیعی گوشه ای از زیبایی های این مرز و بوم هستند.

سد ارس و گمرک خانتختی و بازارچه های مرزی هم بخشی از جاذبه های بی بدیل شهرستان پلدشت در شمال آذربایجان غربی است که همه ساله مسافران نوروزی را به خود فرا می خوانند. همچین کتیبه خان تختی و بازارچه های مرزی سلماس جاذبه هایی است که با سفر به شمال آذربایجان غربی می توان از آنها بهره برد.

قدیمی ترین کلیسای جهان در چالدران

قره کلیسا از بناهای مذهبی متعلق به ارامنه همان محل دفن تاتائوس از بناهای مذهبی و قدیمی‌ترین کلیسای جهان متعلق به ارامنه است که ۲۰ کیلومتری شمال شرقی چالدران قرار دارد.

این کلیسا در دوره‌های مختلفی، به دلایلی ویران و مجددا بازسازی شده، در سال ۱۲۳۰ میلادی هنگام حمله چنگیز، قسمت بزرگی از این کلیسا ویران شد، ولی هنگام اقامت هلاکوخان مغول در آذربایجان، خواجه نصیرالدین طوسی به مرمت آن همت گماشت.

این کلیسا یک بار نیز در زلزله‌ای که در سال ۱۳۱۹ میلادی اتفاق افتاد، ویران شد و بنا بر روایت «آندرانیک هویان»، سندی درباره تعمیر آن به وسیله زکریای قدیس در سال ۱۳۲۹ در دست است.

این کلیسا در سال ۱۶۹۱ میلادی با سنگ‌های سیاه، در سال ۱۸۱۰ به وسیله اسقف ماکو، به نام سیمون بزنونی با نصب سنگ های سفید و در زمان قاجار به وسیله عباس میرزا تعمیر شد.

قره‌کلیسا دارای ویژگی خاص معماری ارمنی بوده و از نظر حجم و تکنیک یکی از با ارزش ترین اثر تاریخی کشور محسوب می شود. مقبره و کلیسای زاکاریای مقدس که در سیصد متری دره‌ای که در کنار قره‌کلیسا وجود دارد، واقع است.

کلیسای زور زور در مجاورت روستای بارون شهرستان چالدران، در دامنه شیب تند کوه و در ساحل رودخانه زنگمار قرار دارد، کلیسای زور زور بین سال های ۱۳۱۵-۱۳۱۴ م توسط « ذکریا» اسقف اعظم کلیسای تاتائوس مقدس ساخته شده است.

این کلیسا در سال ۱۳۶۷ شمسی با احداث سد بارون در معرض آب گرفتگی قرار گرفت؛ از این رو به محل مرتفعی در همان ناحیه انتقال یافت، انتقال این بنا یک اتفاق مهم در حفظ و نگهداری از میراث فرهنگی ایران محسوب می شود، با انتقال بنا به محل جدید هیچ تغییری در بنا صورت نگرفت، بلکه بسیار زیباتر و دقیق تر باهمان مصالح بازسازی و در سال ۲۰۰۸ به عنوان میراث جهانی در یونسکو ثبت شد.

مقبره سید صدر الدین در چالدران، یادآور جنگ چالدران

مقبره سید صدرالدین علاوه بر ارزشهای تاریخی به علت تاثیرپذیری از معماری اصیل و غنی اسلامی و کاربرد مصالحی چون آجر قرمز و سنگهای سفید در بین آثار تاریخی آذربایجان غربی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

این اثر تاریخی مربوط به دوره صفویه در چهار کیلومتری شهرستان چالدران بین روستاهای گل اشاقی و سعدل در دشت وسیعی قرار گرفته که یادآور واقعه تاریخی جنگ چالدران و نبرد سهمگین ایران و عثمانی در دوم رجب سال ۹۲۰ هجری قمری است.

مقبره متعلق به سید صدرالدین صفوی، وزیر اعظم شاه اسماعیل صفوی است که در جنگ چالدران با رشادتهای فراوان با همراهی ۲۷ هزار نفر از سربازان رشید اسلام در این محل به شهادت رسید.

مقبره آل یعقوب در خیابان طالقانی روبروی ضلع غربی بازار قدیمی خوی و در داخل باقت قدیمی شهر قرار دارد، این بنا دارای سه در ورودی یکی از داخل کوچه‌ای که مقبره در آن واقع است و دو تای دیگر مشرف به خیابان طالقانی است و مناره رفیعی از آجر و یک گنبد کوتاه است.

مناره شمس تبریزی

مناره شمس تبریزی یا شمس دنبلی برج زیبایی است که در گذشته در وسط باغ مشجری در گوشه شمال غربی شهر خوی قرار گرفته بود. امروزه این مناره در میان ساخت و سازهای جدید شهری در محله شمس تبریزی شهر خوی قرارا گرفته است. طایفه دنبلی یکی از ایلات کرد غرب کشور بوده که از قرن چهارم تا سیزدهم هجری نفوذ و اقتدار زیادی در دستگاههای حکومتی داشته‌اند و در زمان صفویه تا اوایل سلطنت قاجار شهر خوی مرکز حکمرانی دنبلیان و تنها بعنوان یک اثر تاریخی مورد بازدید است.

بعضی مورخین ساختمان مناره شمس تبریزی را به امیر جعفر دنبلی مقلب به شمس الملک متوفی به سال ۵۵۵ هجری قمری که یکی از مشاهیر این سلسله است نسبت می‌دهند ولی این انتساب مورد تردید است، برخی دیگر آن را کاخ زمستانی شاه اسماعیل صفوی می‌دانند. اعتقاد دارند تزئینات مناره که با شاخ بز کوهی انجام گرفته است حاصل یک روز شکار این پادشاه است.

مسجد دوره ایلخانی

مسجد مطلب خان خوی در مرکز شهر خوی واقع شده، این مسجد در دوره ایلخانی ساخته شده و پس از ویرانی در اوایل دوره قاجار تجدید بنا شده‌است. این مسجد شبستان بزرگ روباز مربع شکل دارد که دور تا دور آنرا حجره‌های دو طبقه و شاه‌نشین‌های رفیع و ایوانی عظیم احاطه کرده‌است.

آبشار شلماش سردشت

آبشار شلماش از مهمترین آبشارهایی است که در سطح استان آذربایجان غربی و در شهر سردشت جاری بوده، با دره‌ای سرسبز در کنار جنگل‌های پراکنده، در نزدیکی شهر سردشت واقع شده و از شاخه‌های رودخانه زاب کوچک محسوب می‌شود.

این آبشار که در واقع از سه آبشار تشکیل شده هم اکنون به صورت منطقه‌ای تفریحی درآمده که همه ساله به خصوص در فصل گرما هزاران نفر از مناطق مختلف و به خصوص از شهرهای کردنشین برای دیدن آن عازم سردشت می شوند.

سه آبشار به ترتیب و پشت سر هم قرار گرفته‌اند که اولین آنها در نزدیکی محل توقف و پارکینگ قرار گرفته‌است. برای دیدن دو آبشار بعدی باید مسافتی نسبتا زیاد را پایین رفته و وارد دره‌ای عمیق شوید. در حال حاضر با احداث پله و حصارهایی بالا و پایین رفتن از دره راحت تر و کم خطر تر شده‌است.

مسیر سردشت به آبشار شلماش مسیر زیبا و پر درختی است، که جاده مذکور آسفالت و مناسب بوده و تا آبشار مدت ۲۰ دقیقه است.

مسجد جامع بوکان

مسجد جامع بوکان در کنار تپه قدیمی قلعه سردار و در ضلع شرقی رود سرآب قرار گرفته، بعدتر، در سال ۱۳۴۵، بنای مسجد گسترش یافت و ۴ گنبد آجری و ۳ ستون به آن اضافه شد. در حال حاضر این بنا برای برگزاری نماز جمعه بوکان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مسجد جامع بوکان را علی اصفهانی در سال ۱۳۱۰ هجری قمری با ۱۲ گنبد و ۶ ستون از جنس سنگ‌های آهکی تراشدار بنا کرد.

مسجد جامع بوکان در بخش مرکزی و قدیمی شهر و در کنار تپه قدیمی، مشهور به تپه قلعه سردار و در ضلع شرقی سرآب که از کوه فعل شکینه سرچشمه می گیرد قرار گرفته است.

جاذبه های دیدنی شهری به قدمت چهار هزار سال

از مطالب کتب جغرافیا در گذشته چنین برمی آید که ارومیه شهری زیبا و پر نعمت بوده و تاکستان های انگور فراوانی داشته است. فراوانی درخت مو در اطراف ارومیه به قدری بوده که ۳۰ نوع انگور در آن به عمل می آمده است.

دریاچه ارومیه با وسعتی حدود ۴۸۱۰ کیلومتر مربع بزرگترین دریاچه کشور محسوب می‌شود. طول این دریاچه ۱۳۰ الی ۱۴۰ کیلومتر و عرض آن ۱۵ الی ۲۰ کیلومتر است و عمق متوسط آن ۶ الی ۱۵ متر است

پارک ملی دریاچه ارومیه مجموعا متشکل از ۱۰۲ جزیره بزرگ و کوچک است که به جز جزیره اسلامی (شاهی) بقیه جزایر به صورت مناطق محافظت شده، پارک ملی اعلام شده و در آنها حیوانات وحشی رها شده‌اند.

مسجد جامع کهن ترین سند دینداری ارومیه است.این بنا در وسط بازار شهر ارومیه واقع است و یکی ازقدیمی ترین و ارزشمند ترین مساجد تاریخی شمال غرب ایران محسوب می شود . مجموعه بنای کنونی مسجد با بخش های مختلف قدیمی و جدید، به مرور زمان دراطراف هسته اولیه بنا- شبستان گنبددار- ساخته شده است که با توجه به مدارک و شواهد به نظر می رسد که بنای اولیه آن مربوط به دوره سلجوقی باشد.

ارومیه- شهرهای جنوب آذربایجان غربی با تپه های ۸ هزار ساله حسنلو نقده، تخت سلیمان تکاب، غار سهولان مهاباد، مساجد و بناها و ارهای تاریخی رازدار تمدنی ۸ ساله از تاریخ باستان ایران هستند.

آذربایجان غربی با ۵۸ منطقه نمونه و ۱۳ مسیر بکر گردشگری و ۲۰۰ روستای زیبا با سنتها و آداب گوناگون به دلیل حضور پیروان اقوام و ادیان مختلف یکی از مناطق پرطرفدار ایران در گردشگری است.

تپه حسنلو نقده یادگار تاریخ ۸ هزار ساله

تپه باستانی حسنلو به همراه مهمترین اثر مکشوفه آن یعنی جام زرین حسنلو با قدمتی بیش از هشت هزار سال قبل از میلاد مسیح در نقده استان آذربایجان غربی نمادی از تاریخ کهن ایران اسلامی است که مهیای استقبال از مسافران نوروزی است.

دهکده حسنلو را چند روستای دیگر مانند نگینی در بر گرفته‌اند و تپه‌های باستانی زیادی پیرامون تپه حسنلو را فرا گرفته‌است و گویا هنگام آبادی حسنلو و تمدن عظیمش تمدن‌های دیگری نیز با این تپه در تماس بوده و همدوره تمدن حسنلو به وجود آمده‌اند.

وجود تپه‌های باستانی دیگر حکایت از این دارد که اقوام ساکن در حسنلو با اقوام ساکن در تپه‌های اطرافش از یک تیره بوده و با هم داد و ستد و ارتباط داشته‌اند که از جمله این تپه‌ها می‌توان به تپه باستانی پسدلی، حاج فیروز، تابیه، عقرب تپه، تپه کوییک، میرآباد، ساخسی تپه، نظام آباد و محمدشاه که به فاصله‌های مختلف از یکدیگر و به فاصله دو کیلومتر تا شعاع ۱۵ کیلومتر از تپه حسنلو قرار گرفته‌اند.

تپه حسنلو تپه بزرگ و مدوری به قطر تقریبی ۲۸۵ تا ۲۵۰ متر و ارتفاع ۲۰ متر از سطح رودخانه «گدار» است، این تپه بین دو دهکده امین‌لو و حسنلو از طرف مغرب و مشرق قرار گرفته است.

ساکنان اولیه تپه حسنلو احتمالا قوم مناعی بوده‌اند که تمدن بس وسیع و درخشانی از خود به یادگار گذاشته‌اند و از اشیای مکشوفه در این تپه چنین به نظر می‌رسد که آثار مفرغی آنها کاملا قابل مقایسه با آثار مفرغی لرستان یعنی قوم کاسی است و شاید قرابتی بین این دو قوم موجود باشد از قوم مناعی و محل سکونت آنها که سرزمین‌های جنوبی دریاچه ارومیه بوده، یادی در تورات شده و قوم مناعی را قوم «مان» هم گفته‌اند.

تخت سلیمان یا آتشکده آذرگشسب تکاب

نام محوطه تاریخی بزرگی، در نزدیکی تکاب و روستای تخت سلیمان (در گذشته نصرت‌آباد) در استان آذربایجان غربی و ۴۵ کیلومتری شمال شرقی این شهر است. تخت سلیمان بزرگترین مرکز آموزشی، مذهبی، اجتماعی و عبادتگاه ایرانیان در قبل از اسلام به شمار می‌رفت اما در سال ۶۲۴ میلادی و در حمله هراکلیوس، امپراطور رومیان به ایران تخریب شد.

آبا قاخان برادر زاده هلاکو خان که به دین اسلام گرویده بود بر روی ویرانه‌های تخت سلیمان مسجدی بنا کرد که آن نیز بعدها ویران شد و تنها کاشی‌هایی با نقوش و خط برجسته از آن به جا مانده است که در حال حاضر موزه رضا عباسی نگهداری می‌شود.

قلعه تخت بلقیس دیده بان مجموعه تاریخی تخت سلیمان تکاب

کوه بلقیس در هشت کیلومتری شمال شرقی تخت سلیمان با دو قله بلند با ارتفاع ۳۲۰۰ متر و ۳۶۵۵ متر در ادامه سلسله کوههای شرق دریاچه ارومیه واقع گردیده. روی قله جنوبی استحکامات و قلعه تخت بلقیس قرار دارد. ساختمان قلعه کاملاً مدور واز سنگ بنا شده. لذا می‌توان تصور کرد که از این بنا به عنوان برج دیده‌بانی استفاده می‌شده. بین دو قله کوه دریاچه بسیار زیبایی که از ذوب شدن برف کوهها بوجود آمده در بیشتر ماه‌های سال قابل مشاهده است هر چند در سالهای اخیر به جهت کمی بارش تابستان‌ها آب دریاچه خشک می‌شود.

تهیه‌شده در سرپرستی استان آذربایجان غربی

سفر به نمین و مشکین شهر، زیستگاه تاریخ و طبیعت کهن

طبیعت اردبیل در بهار ۹۴ درحالی پذیرای گردشگران و مسافرانی بود که به عقیده کارشناسان، طبیعت گردان بدون آموزش و آگاهی نمی توانند مسئولانه نسبت به حمایت از آن اقدام کنند. در تاریخ اردبیل از شهر نمین به شهری با فرهنگ، برخوردار از تاریخی غنی و طبیعتی مثال زدنی یاد می کنند.تعاریفی درخور که می توان در بیش از ۲۴ اثر دیدنی مصادیق آن را مشاهده کرد. نمین، مصداق دروازه فرهنگی اردبیل است که در اصلی ترین شریان این استان و در ۲۵ کیلومتری آن واقع شده و شهری است در حد فاصل دو استان اردبیل و گیلان.

موقعیت بی نظیر یک اقلیم

موقعیت بی نظیر اقلیم این شهر همواره مورد توجه برنامه ریزان بوده و از احداث فرودگاه تا ایجاد منطقه آزاد تجاری و شهرک صنعتی را به خود جلب کرده است. تا جایی که کاوش های باستان شناسی و تحقیقات تاریخی از وجود حیات اولیه و گورهای باستانی عهد برنز و خانه ها، حمام ها و پل های تاریخی با بیش از یک قرن قدمت حکایت دارد.

زیبایی نمین زمانی تکمیل می شود که گستره قدیمی ترین جنگل های کره زمین در کنار گردنه حیران خودنمایی می کند.

داشته های تاریخی و طبیعی نمین را می توان در صنایع دستی آن جستجو کرد که شاخص ترین آن گلیم عنبران در طرح های بی نظیر خود بازگویی احوالات فرهنگ و تاریخ این شهرستان است.

یکی از زیباترین نمودهای طبیعت نمین جنگل فندقلو و تفرجگاه آن در ۱۰ کیلومتری این شهرستان است.

طی سال های اخیر سایت تکثیر «مارال» در این جنگل ایجاد شده است. مارال در گذشته در این منطقه زیست داشته و این سایت با هدف حمایت از این گونه جانوری در معرض تهدید است و امروز خود به یک جاذبه دیدنی تبدیل شده است.

گونه های فندق شناسایی شده در این جنگل به حدی از تنوع و تمایز برخوردار است که مرکز تحقیقاتی به همین منظور راه اندازی شده است.

اوایل تابستان جشنواره گل های بابونه در این جنگل برگزار می شود و قابلیت های طبیعی آن با حضور عمومی مردم و گردشگران جشن گرفته می شود.

کمی پایین تر از نمین گردنه حیران یکی از شاخص ترین جاذبه های گردشگری استان اردبیل خودنمایی می کند.

طی سال های اخیر با هدف توسعه امکانات گردشگری جنگل فندقلو و گردنه حیران مجتمع های تفریحی و توریستی تله کابین حیران راه اندازی شده است.

تا جایی که گردشگران می توانند زیبایی های این گردنه سحر آمیز را بر فراز ابرها تجربه کنند.

خرداد ماه سال گذشته فرماندار نمین از احداث مسیر دسترسی جنگل فندقلو به تله کابین خبر داد و در صورتی که این طرح تکمیل شود گردشگران می توانند پس از گشت و گذار در تفرجگاه فندقلو از تله کابین نیز استفاده کنند.

تله کابین حیران به طول هزار و ۵۰۰ متر در محدوده روستای حیران و ونه‌بین قرار دارد و مسیر تله کابین حیران از جاده آستارا به اردبیل در منطقه حیران آغاز شده و وارد جنگل فندقلو می‌شود. در ابتدا، انتها و مسیر این تله کابین امکانات رفاهی، پیست کارتینگ، هتل و رستوران احداث شده است.

تله کابین در نقطه‌ای از گردنه حیران قرار گرفته که از طرف شرق به دریای خزر و شهر آستارا و چشم‌اندازهای زیبای گردنه حیران و از طرف غرب و جنوب به جنگل‌های زیبای فندقلو و از شمال نیز به مرز ایران با جمهوری آذربایجان مشرف است. این تله کابین دارای ۳۰ کابین شش نفره معمولی و سه کابین ویژه بوده و ایستگاه‌های آن از استانداردترین ایستگاه‌های موجود در تله کابین‌های کشور است.

سفر به مساکن انسان های اولیه

در کنار طبیعت کم نظیر آنچه به زیبایی نمین افزوده است سابقه باستانی در این شهرستان است. شهرستان نمین یکی از مهمترین محل های استقرار گورهای باستانی یا سنگ افراشته های دلمن متعلق به عهد برنز است و این گنجینه های پنهان باستانی اثباتی بر طولانی بودن قدمت حیات تمدن بشری در این منطقه است.

دلمن ها ابنیه ها و گورهای ابتدایی است که با تخته سنگهای بزرگ و بدون استفاده از ملات ساخته می شدند و تحت عنوان عمومی دولمن یا دلمن از آنها نام برده می شود.

این روزها آثار به جا مانده از دلمن ها به تعداد اندک اثبات تاریخ رفته بر این شهر است. شهری که هزاران سال بعد از حیات انسان های اولیه همچنان در تاریخ حرف های شنیدنی دارد.

موزه نمین خانه تاریخی خان نمینی

رد پای این تاریخ را می توان در حمام های تاریخی حور، سولا، ننه کران، پل های تاریخی نوجه ده و سولا و مهمتر از همه در موزه شهرنمین جستجو کرد.

موزه ای متفاوت که در واقع خانه تاریخی یکی از خوانین نمینی است.

این خانه متعلق به میرکاظم خان حاکم حکومت محال ثلاثه مرزی، محال ویلکیچ (مرکز آن نمین) محال تالش (مرکز آن آستارا) محال اجارود و مغان (مرکز آن گرمی) بوده که حکم خود را از عباس میرزا گرفته و با دختر وی نیز ازدواج کرده بود. وی مرکز حکومت خود را نمین قرار داده و در همین محل اقدام به ساخت بنایی نمود که پس از تملک آن توسط سازمان میراث فرهنگی، این ساختمان در بهمن ماه سال ۱۳۸۷ پس از پایان عملیات مرمتی به عنوان موزه نمین مورد بهره برداری قرار گرفت.

در این موزه آثار تاریخی، باستان شناسی و مردم شناسی شامل پیکان های مفرغی، سکه های مربوط به قرون چهار تا ۹ هجری قمری و دوران آق قویونلوها و قره قویونلوها، مخزن باروت مخصوص تفنگ متعلق به دوره زندیه، اسناد و کتب خطی مربوط به دوره تیموری، اشیاء بدست آمده از خود بنا و اشیاء مربوط به دوره صفویه به نمایش گذارده شده است.

در کنار موزه مسجد که در ضلع شمالی میدان و بر روی شیب تپه بنا شده است و بازار قدیمی شهر در جوار رودخانه نمین چای، مسجد و میدان اصلی شهر شکل گرفته و جزء بازارهای نیمه باز محسوب می شود که نوسازی شده و هیچ پوششی ندارد واقع شده است.

مشگین شهر زیستگاه تاریخ و طبیعت کهن

مشگین شهر در دامنه کوه سبلان یکی

از قطب های گردشگری استان اردبیل است که شهرت آثار تاریخی و طبیعی آن از مرزهای کشور گذشته و وجهه ای جهانی یافته است.

مشگین شهر همچنان که از نامش پیدا است از اولین مناطق شکل گیری تمدن در محدوده استان اردبیل است. تا جایی که این روزها کاوش های باستان شناسی تمدن های هفت هزارساله در این منطقه را از دل خاک بیرون می کشند.

نام قدیمی این شهر «خیاو میمند» و «وراوی بوده» اما در سال ۶۰۵ ی که گرجستان این بخش از ایران را تصرف کرده بود، یکی از امیران گرجی به نام بیشکین، این شهر را به نام خود نام‌گذاری کرد و به مرور زمان با برگزیدن اسم مشکین بر این شهر، تاریخ آن را به سال ۱۳۱۶ ه ش یا حداکثر به دوره حکومت بیشکین گرجی رساندند در حالی که قدمت این شهر به دوره های ما قبل تاریخ و هزاره های اول قبل از میلاد مسیح می رسد.

در عین حال مشگین شهر میراث دار طبیعتی غنی و مثال زدنی است. ارتفاعات سبلان، آب های گرم معدنی، باغات میوه که عطر سیب قرمز و انگور طلایی را تداعی می کند و شیروان دره نمونه هایی از طبیعت بکر در شهری است که سال گذشته یکی از مقاصد اصلی گردشگران نوروزی اردبیل محسوب می شد.

تمدن هفت هزار ساله در پیرازمیان

منطقه باستانی و تاریخی معروف به «شهریری» با بیش از ۴۰۰ هکتار وسعت در شمال غربی روستای پیرازمیان در ۳۱ کیلومتری شرق شهرستان مشگین شهر در کنار رود قره سو قرار داشته و از سه قسمت دژ نظامی، معبد و «قوشا تپه» تشکیل می شود.

به عقیده باستان شناسان و کارشناسان میراث فرهنگی قدمت قلعه و معبد این منطقه باستانی به هزار و ۴۵۰ سال قبل از میلاد و منطقه «قوشا تپه» به هفت هزار سال پیش از میلاد می رسد.

قبل از هزاره اول، در دوران نوسنگی این محل مسکونی بوده و بخشی از تمدن درخشان منطقه در این نقطه متمرکز بوده است.

مقبره شیخ حیدر آرمگاه پدر شاه اسماعیل صفوی

این بنا منصوب به شیخ حیدر پدر شاه اسماعیل اول بوده و از قسمت بیرون به شکل برج مدور و از قسمت درون به شکل ۱۲ ضلعی و در دو طبقه قسمت زیرین سردابه و قسمت فوقانی بصورت برج مدور با ارتفاع ۱۸.۵ متر و قطر ۱۰.۵ متر است.

مقبره شیخ حیدر که در تاریخ ۱۳۱۱ شمسی با شماره ۱۸۴ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده از خارج با کاشیهای فیروزه ای رنگ مزین به آیات ۲۷، ۲۸، ۲۹ سوره فتح و همچنین لفظ جلاله الله در اشکال مختلف و با خطوط کوفی بنائی مزین شده است. و تداعی معماری عهد صفوی است.

در مورد قدمت بنا و تاریخ احداث آن اظهارات گوناگونی ابراز شده از آن جمله دونالد ویلبر معتقد است این بنا از آثار قرن هفت و هشت هجری قمری است و در دوره صفویه به تکمیل و کاشیکاری آن همت گماشته اند.

قلعه قهقهه؛ زندان شاهزادگان صفوی

قلعه قهقهه در دهستان یافت از توابع بخش مرادلو و در نزدیک روستای کنچوبه و قره آغاج بوده و در فاصله ۸۰ کیلومتری شمال مشگین شهر قرار دارد. قلعه قهقهه در منطقه قره داغ و با ارتفاع تقریبی ۱۲۰۰ متر از سطح دریا، دیوارهای بلند طبیعی و در میان صخره ها واقع شده است.

دور تا دور قلعه پرتگاه خطرناک و عمودی شکل طبیعی بوده که گویی به دست بشر صخره ها پیرایش یافته است. وقایع و حوادثی که مورخین در مورد قلعه قهقهه ذکر کرده اند بیشتر مربوط به دوران صفویه است اما این بدان معنی نیست که قلعه در دوره صفویه ساخته شده است.

> **طبق تحقیقات باستان شناسی استقرار در این قلعه به دوران قبل از اسلام می رسد. از سال ۱۳۸۰ با همت مدیران میراث فرهنگی استان و میراث فرهنگی در جهت احیاء و مرمت قلعه گامهای مؤثری برداشته شده که اصلاح مسیر صعود به قلعه و مرمت سر در ورودی آن از جمله این اقدامات است**

راه ورودی این قلعه به عنوان یک قلعه نظامی از ضلع شمالی آن بوده و در دو طرف دروازه ورودی دو برج قرار دارد. عرض در ورودی ۲.۵ متر است و از جنس سنگ و آجر با طاق هلالی شکل که هنوز هم پابرجاست.

مهمترین ویژگی قلعه قهقهه زندانی کردن امیران و شاهزادگان صفوی بویژه اسماعیل میرزا فرزند شاه طهماسب یکم صفوی یا به عبارت دیگر شاه اسماعیل دوم دومین پسر ارشد شاه طهماسب یکم سلطان قزلباشها و حتی پادشاهانی از کشورهای دشمن در هنگام جنگ است.

از دیگر زندانیان مشهور دژ، خان احمد گیلانی والی گیلان بود که در سال ۹۷۵ ق بر اثر شورش دستگیر و در زندان قهقهه زندانی شد ولی چون والی گیلان بود شعری سروده و تسلیم شاه طهماسب کرد

کوه سبلان؛ عقاب بال گشوده، حافظ سرزمین آرتاویل

کوه سبلان در ۲۵ کیلومتری شهرستان مشگین شهر یکی از مهمترین آثار جغرافیای استان اردبیل بوده و به طور کلی سه قله شناخته شده آن از مسافت دور نیز قابل مشاهده است. قله بزرگ آن به سلطان و دو قله دیگر آن به هرم و کسری مشهورند که در کنار هم به مانند عقابی بال گشوده بر بام شهرهای دامنه خود هستند.

قسمت شرقی کوه سبلان به قله آتشفشان سبلان که در ارتفاع ۴۸۱۱ متری قرار دارد منتهی می‌شود تمام قله‌های سبلان در همه ایام سال پوشیده از یخ و برف‌های دائمی هستند.

در جبهه غربی قله سلطان و در کنار جانپناه سنگی به شکل عقاب به نام قارتال (در ترکی آذربایجانی به معنی عقاب) قرار دارد که در طول زمان به نماد سبلان تبدیل شده است. این قطعه سنگ به شکل عقابی است که نشسته و سر را به سوی شرق چرخانده است.

قله سبلان به شماره ۱۲/۱۹۴۹۶ در فهرست آثار طبیعی ملی کشور به ثبت رسیده و سند مالیکت آن از ارتفاع بالای سه هزار و ۶۰۰ متری قله سبلان به وسعت شش هزار و ۲۰۰ هکتار به نام سازمان حفاظت محیط زیست صادر شده است.

شیروان دره سی؛ زیستگاه بکر وحوش

شیروان دره سی یا دره شیروان در ۲۰ کیلومتری جنوب شرقی مشگین شهر یکی از یازده زیستگاه وحشی بوده و دره عمیق و عریضی است که بریدگی های دیواره‌های صخره‌ای، چشم انداز ویژه‌ای به این منطقه بخشیده‌است و سنگ ها در آن به صورت تندیس هایی دیده می شوند.

این دره از قسمت جنوب به دامنه شمالی سبلان (هرم) از شرق به جاده لاهرود - شابیل، از غرب به هوشنگ میدانی که خود یکی از زیستگاه‌های وحشی منطقه سبلان به شمار می‌رود و از شمال به زمین های روستای قلچقلو منتهی می‌شود.

این زیستگاه محل زندگی دائمی وحوش متعددی چون خوک، روباه، گرگ، قوچ و میش ارمنی، خرس قهوه‌ای، کبک، قمری و تعدادی پرندگان مهاجر است.

طعم شیرین معنویت در امامزاده سید سلیمان

دیگر اثر دیدنی این شهرستان امامزاده سید سلیمان است. امامزاده سید سلیمان در دهستان قره سو و در بخش مشگین شرقی و در ۲۲ کیلومتری شرق شهرستان

مشگین شهر است.
مقبره سیدسلیمان به سال ۱۲۴۳ هـ ق مطابق آنچه که بر روی آجرهای بنا نوشته شده است و با توجه به شیوه معماری، در زمان قاجاریه ساخته شده ولی بنای اولیه مقبره در دوران صفویان بنیان نهاده شده است.
براساس آخرین تحقیقات انجام شده سیدسلیمان از فرزندان امام موسی کاظم(ع) است که در ابتدا در بلخ سکونت داشته و پس از تسلط بنی امیه به شیراز مهاجرت کرده و بعدا به جهت شرایط سیاسی

عمویش به نام عباس در آذربایجان و زیارت مرقد او عازم این دیار شده و بنا به خواهش اهالی در همین جا ماندگار می شود.
از تاریخ وفات هیچ اطلاع دقیقی در دست نیست. نکته قابل توجه اینکه در موزه این مقبره تعدادی ظروف بسیار قدیمی منحصر به فرد و چندین کتاب خطی نفیس نگهداری می شود که می توان به نسخه های دست نویس شاهنامه فردوسی اشاره داشت.

غنای آب های معدنی گرم مشگین شهر

آبگرم قینرجه در ۲۲ کیلومتری جنوب غربی شهرستان واقع شده است. چشمه اسیدی قینرجه از نوع کلرو سدیک با دمای ۸۲ درجه و دبی ۹ لیتر در ثانیه به عنوان داغترین چشمه آبگرم ایران دارای اهمیت زیادی است.
مجتمع آب درمانی قینرجه به فاصله ۵۰۰ متر از محل خروج آب در دو بخش زنانه و مردانه و هر کدام مجهز به استخر عمومی، استخر کودک، استخر آب سرد، جکوزی، سونای خشک، سونای بخار، رستوران عمومی، کافه سنتی، نمازخانه و سوئیت است.
آبگرم قوتور سویی، در ۲۴ کیلومتری شهر لاهرود و در ۴۹ کیلومتری مشگین شهر واقع شده است. این آب در ردیف آبهای معدنی سولفات کلسیک و گوگرد خیلی گرم بوده که آثار اسید سولفوریک آزاد و خاصیت درمانی بسیاری برای اکثر امراض جلدی دارد.
آبگرمهای دیگر این منطقه از جمله چشمه سه گانه ایلانلو، چشمه توش سو، چشمه آب معدنی نور کندی، آبگرم موئیل، چشمه ملک سویی و چشمه آب معدنی انزان است.
در سفر به مشگین شهر می توان از آثار دیگری از جمله کهنه قلعه قلعه ارشق، ییلاقات عشایر دامنه سبلان و کاروانسرای قائلو بولاغ دیدن کرد.

چهار فصل در خلخال

در جنوب استان اردبیل، شهرستان خلخال با برخورداری از طبیعت منحصر به فرد فرصت گردشگری چهار فصل را برای گردشگران فراهم ساخته است.
خلخال که تا سال ۱۳۵۸ به هروآباد شهرت داشت از سطح دریا هزار و ۷۹۶ متر ارتفاع دارد و آب و هوای آن در قسمت شرقی ارتفاعات طالش سرد و در قسمت شمال، جنوب و غرب معتدل و مطبوع است. گردنه زیبای الماس، چشمه ازنلو، تفرجگاه میرعدیل، آبشارهای نوده نساز و سفیدآب و باغات نهمیل و برندق از جمله نقاشی های به یادگار مانده طبیعت در این منطقه است.
لطف گردشگری خلخال آب و هوای سالم آن است که شرایط اقلیمی موجب شده برخی حتی برای استراحت و دوری از تنش های جسمی و روحی به این شهرستان سفر کنند.
نقاشی طبیعت این منطقه را زمانی می توان تکمیل کرد که روستاهای هدف گردشگری، آب گرم معدنی خلخال، امامزاده های آن و موزه خلخال را اضافه کرد.
در شهرستان خلخال قله آق داغ با سه هزار و ۳۰۰ متر و عجم داغ با سه هزار و ۱۰۰ متر مستعد صعودهای زمستانی و تابستانی است و در طول سال نیز در برخی نقاط به دلیل پوشش برف می توان بازی و ورزش های زمستانی را تدارک دید.

سحر طبیعت در گردنه الماس

گردنه زیبای الماس واقع در محور اسالم به خلخال یکی از زیباترین محورهای ارتباطی استان گیلان به اردبیل است. دو طرف جاده مملو از درختان جوان و تنومند بوده و دامنه های سرسبز و گله های سفید گوسفندی که در دوردستها حرکت می کنند در کنار چشم انداز ییلاق و کلبه های چوبی روستاییان و درختان بلند و انبوه که سایه شان جاده کوهستانی را گاهی تاریک می کنند به زیبایی طبیعت آن افزوده است. در فصول گرم سال با نوزایی دوباره طبیعت در این گردنه می توان شاهد اعجاز طبیعت بود. اغلب گردشگران با مشاهده تصاویر این گردنه و محور خلخال-اسالم یکی از مسیرهای سفر خود را در این محور قرار می دهند.

دورهمی خانوادگی در تفرجگاه میرعدیل

تفرجگاه اندبیل که بیشتر به چشمه میر عدیل (میرعدیل بولاغی) معروف است در پنج کیلومتری شرق مرکز شهرستان خلخال، در محدوده روستای اندبیل و در کوهپایه های تالش قرار گرفته و دارای بوته زارهای جنگلی است.
این منطقه همجوار با استان گیلان و در میان قله های تماشایی عجم و در مجاورت چمنزارها و چشمه سارهای پر آب و زلال واقع شده است که همه ساله در فصول مساعد سال از جمله تعطیلات نوروزی ۱۳ به در و ایام تابستان، مسافران و گردشگران را به خود جذب می کند.

معماری ماسوله در روستای کزج

دیگر روستای هدف گردشگری این شهرستان کزج است که معماری پله ای بافت ظاهری آن را شبیه روستای ماسوله در استان گیلان است. معماری که مدیر کل میراث فرهنگی استان معتقد است در واقع متعلق به جنوب استان بوده و روستای ماسوله نیز توسط برخی مهاجران خلخالی به شکل فعلی ساخته شده است.

این روستا در ۱۵ کیلومتری شمال غربی هشجین واقع است. بافت سنتی، معماری خاص اماکن مسکونی، قرار گرفتن در کوهپایه، بهره مندی از طبیعت بکر و زیبا، جاری شدن رودخانه قزل اوزن درست از بین باغات روستا، قدمت و پیشینه تاریخی و صنایع دستی موجب شهرت آن شده است.
انگور، گردو، سیب و گلابی، گیلاس، آلبالو و توت (مخصوصا توت خشک) از محصولات درختی کزج است. جاجیم بافی، پلاس بافی، جوراب کلاه و دستکش، طناب و سبدبافی از صنایع دستی این روستا بوده و از قدیم الایام رواج دارد.
نام روستای زیبا و گردشگری «کزج» برگرفته از کلمه «کزه» یعنی چوبدستی (دگنگ یا آل آغاجی) است. به غیر از کزج و اندبیل خلخال پنج روستای هدف گردشگری دیگر نیز دارد و تراکم روستاهای هدف گردشگری این شهرستان بیش از سایر شهرستان های استان است.

مرور تاریخ در موزه مصر خلخال

موزه نصر خلخال با مرمت حمام دوره قاجار احداث شده که در ابتدا به عنوان بنائی عام المنفعه برای تامین نیازهای اهالی محل بنا شده بود. فرم معماری آن از اصول حمامهای تاریخی ایران پیروی می کند. حمام از طریق یک ورودی به هشتی و از آن جا به پیشخان منتهی می شود. سربینه با نقشه مربع و چهار بازوی کناری از حمام های تاریخی تبعیت می کند. بخش گرمخانه به فرم هشت ضلعی و در ارتباط با فضاهای خدماتی و خزینه است. این حمام در قسمت سربینه دارای نقاشی های زیبا است.
حمام نصر خلخال پس از پایان عملیات مرمتی آن در سال ۱۳۸۶ به عنوان موزه خلخال مورد بهره برداری قرار گرفته و اشیاء موزه بخشی از تاریخ و فرهنگ منطقه را به معرض نمایش قرار داده است.

فرصت گردشگری مذهبی در خلخال

ظرفیت های گردشگری خلخال برخوردار از گردشگری مذهبی نیز هست. بر تارک گردشگری مذهبی این شهرستان امامزاده کلور واقع شده است که همه ساله پذیرای هزاران زائر و گردشگر داخلی و خارجی است.
امامزاده سیدعبدالله(ع) از نوادگان حضرت امام موسی کاظم(ع) است و آرامگاه آن حضرت در یک کیلومتری شهر کلور در کنار چشمه زلال به نام جیگیزات و رودخانه پرخروش شاهرود در دل کوههای بلند منطقه قرار گرفته است.
این امامزاده به لحاظ قرار گرفتن در منطقه کوهستانی و بدلیل هم مرز بودن شهر کلور با استان گیلان دارای آب و هوای بسیار لطیفی در تمام فصول سال بخصوص در فصل تابستان است.
مدفن دیگر نواده امام موسی کاظم(ع) در این شهرستان امامزاده سیدابراهیم است که به امامزاده سیدابراهیم خمس به دلیل واقع شدن در روستای خمس شهرت دارد.
علاوه بر این امامزاده سیدذنیال دیگر امامزاده این شهرستان است که به گفته معاون فرهنگی اجتماعی اوقاف و امور خیریه استان در نوروز امسال جزو امامزاده های پر رونق بوده است.
طبق روایت اهالی امامزاده سید دانیال از نوادگان امام موسی کاظم(ع) است. بقعه متبرکه امامزاده سید دانیال(ع) در روستای خانقاه سادات بالای تپه کم ارتفاعی واقع شده است. این روستا در پنج کیلومتری شمال شهرستان خلخال گرفته است.
طبق روایت اهالی امامزاده سید دانیال از نوادگان امام موسی کاظم(ع) بوده و به روایت ریش سفیدان و اهالی روستا کرامات زیادی در حق مردم روا داشته است.
بنای زیارتگاه در دو طبقه با نمای اصلی سنگ مرمریت سفید که در طبقه همکف بنا انباری و در طبقه اول ضریح فلزی طلا کاری شده و شبستان مردانه و زنانه و زائر سرا قرار گرفته است.
در سفر به خلخال از صنایع دستی آن نیز نباید غافل شد. خلخال قطب تولید شال بوده و علاوه بر این جاجیم، گلیم، قالی، گیوه و کلاه نمدی از دیگر صنایع دستی آن است.

تهیه شده در سرپرستی استان اردبیل

اصفهان

هم گام با گذشتگان درعمق تاریخ و طبیعت

با گردشی در استان تاریخی اصفهان می‌توانیم ازگچ‌بریهای زیبای الهام گرفته از داستانهای هفت‌پیکرنظامی در خانه پیرنیا تا آتشکده‌ای با کاربری نجومی بازدید و هم‌گام با گذشتگان درعمق تاریخ قدم بزنیم. همچنین گام نهادن در دل طبیعت اصفهان جاذبه های خاص خود را دارد؛ از غار فریدون به عنوان پناهگاهی از جور ضحاک تا گلستان کوهی که گلهای پرسیاوش آن از غم مرگ سیاوش افسانه‌ای، سر به زیر افکنده‌اند.بدون شک شما با جاذبه های میدان نقش جهان اصفهان و بناهای تاریخی مشهور آن آشنا هستید اما شاید آنچه درباره اصفهان کمتر بدانید دیگر آثار تاریخی و دیدنی های طبیعی آن است.

عصارخانه شاهی

در قدیم عصارخانه ها مکانهایی برای گرفتن دانه های روغنی مانند خشخاش، منداب، کرچک و غیره بوده و عصاری یکی از مشاغل مهم به شمار می رفته است. به عقیده باستان شناسان و برحسب شواهد به دست آمده، تولید روغن از دانه‌های گیاهی در ایران از حدود ۷ هزار سال پیش وجود داشته و به صورت ابتدایی و با ابزارهای ساده تهیه می شده است. عصارخانه شاهی اصفهان به همین منظور به دستور شاه عباس اول صفوی، با مساحت یک هزار و ۸۰۰ مترمربع در ابتدای بازار مخلص و در جوار بازار تفنگ سازها ساخته شد اما اکنون ۳۸۰ مترمربع از آن باقی مانده است.

تفرجگاه گلستان کوه

منطقه‌ای سرسبز و بسیارخوش آب و هوا و دارای شرایط ییلاقی مناسب در جنوب شهرستان خوانسار است که سرتاسر آن پوشیده از گونه‌های گزانگبین، پیاز وحشی (موسیر) و انواع گلهای زیبا است که از آن جمله می توان گلهای لاله اشک مژگان، انواع لاله‌های سرنگون، سرنگون ایرانی، حنایی، لاله بیشه‌زار، لاله آتشی و لاله کوهی را نام برد.این منطقه درفصل بهارپر ازگلهای اشک مژگان و لاله سرنگون می شود؛ این گلهای دارای خاصیت دارویی درمیان بوته های گزانگبین وحتی بر روی صخره‌ها می‌رویند و با زیبائی خود هر بیننده‌ای را مجذوب خود می کند.

مجموعه مسجد جامع نطنز

مسجد جامع نطنز دراصل مجموعه ای است شامل مسجد جامع، خانقاه و آرامگاه شیخ عبدالصمد، منار مسجد و چنار کهنسال دو هزار ساله است.شبستان گنبد دار این مسجد چهارایوانه متعلق به دوران دیلمی و مابقی مسجد از آثار دوران ایلخانی است. منار مسجد با بلندی ۳۷ متر، دارای ۱۱۸ پله است و مابین سردر مسجد و سردر خانقاه بنا گردیده و شبستان هشت ضلعی گنبد دار در پشت سردر خانقاه قرار گرفته و آرامگاه شیخ عبدالصمد را در خود جای داده است.از نقاط دیدنی مسجد، مکانی در میان صحن مسجد است که با چند پله به کانال قنات آبی می‌رسد که از زیربنای مسجد عبور می کند.

گنبد باز

گنبدی است بر قله کوهی کم ارتفاع مشرف به شهر و در مجاورت کاروانسرایی معروف به کوهاب قرار دارد و معروف است که باز مورد علاقه شاه عباس اول در آنجا مدفون است.ساخت این گنبد برای کارگرن بسیار سخت بوده چراکه باید مصالح را تا ارتفاع زیادی حمل می کرده‌اند.

البته برخی محققان و کارشناسان این داستان را ساختگی دانسته و بر این باورند که نوع معماری و فرم این بنا بیشتر به آتشکده های نشانه شبیه است که برای برافروختن آتش به منظور هدایت کاروانها مورد استفاده قرار می گرفته اند و اگر ساخت و سازهایی هم در زمان صفویه انجام شده در واقع مرمت و بازسازی این بنا بوده که به نام باز شاه تمام شده است.

آتشکده نطنز

آتشکده نطنز از آتشکده‌های چهارتاقی است که قدمت آن را به دوران ساسانیان نسبت می‌دهند و کاربری نجومی و تقویمی نیز داشته است؛ این آتشکده در حال حاضر توسط خانه های خالی از سکنه اطراف احاطه شده و چون مسئولین مربوطه در آن را برای هر کسی باز نمی کنند راه رسیدن به آن دشوار و از داخل باغها است.کهنسالان محل به نقل از پیشینیان اظهار داشته اند که در داخل محوطه آتشکده آثار قبوری وجود داشته که مالکین زمینهای اطراف آنها را محو نموده‌اند و بر این اساس بعید نیست که از این مکان در دوران آل بویه به عنوان آرامگاه استفاده شده باشد.

کاروانسرای ابوالمعالی یا قلعه کوهاب

این کاروانسرا که بصورت چهار ایوانی و چهارگوش است، در زمان شاه عباس اول توسط میر ابوالمعالی برزرودی نطنزی، یکی از امرای مقرب دربار ساخته شد چندی پیش جزو هفت بنایی قرار گرفت که صندوق احیاء و بهره برداری از بناها و اماکن تاریخی مزایده واگذاری حق مدیریت بهره‌برداری آنها در دستور کار قرار داده است و بر این اساس این بنا به عنوان مجتمع فرهنگی گردشگری مورد استفاده قرار می گیرد. نطنز یکی ازشهرستانهای استان اصفهان است که به دلیل بافت تاریخی وسیع شاید مسافران فرصت نکنند تمام آثار تاریخی آن همچون گنبد و بقعه سید واقف، قلعه و مسجد باغباد، بقعه بابا شیخ علی، مجموعه مرکزی افوشته شامل مسجد جامع، حسینیه، جایگاه هیئت، سردر خانقاه، آب انبار، سورگاه حمام، شربتخانه کوهستان کرکس و دیگر مکانهای تاریخی را به تماشا بنشینند.

خانه تاریخی پیرنیا (موزه مردم شناسی کویر نایین)

خانه تاریخی پیرنیا به عنوان یکی از مهم‌ترین مساکن سنتی شهر نائین الگوی مهم معماری و هنری خانه های تاریخی منطقه و کویر مرکزی ایران محسوب می گردد.این خانه متعلق به دوران صفویه بوده و از اجزای مختلفی از جمله ورودی، دالانهای متعدد، هشتی، غلامگردش، ایوان شاه نشین، اتاق نشیمن، گودال باغچه، باغ و بخشهای مختلف دیگر تشکیل شده است.مهمترین ویژگی هنری خانه تاریخی پیرنیا وجود نقاشیهای دیواری و گچبریهای بسیار زیبای آن است که در ایوان شاه نشین، اتاق تشریفات و اتاق مخصوص کار شده که در آن کتیبه هایی با اشعار مختلف، عظمت معماری و هنر را نشان می دهد.این گچبریها شامل قابهای متعددی بوده و داستان های هفت پیکر نظامی شامل داستانهای خسرو و شیرین، یوسف و زلیخا، صحنه های شکارگاه، داستانهای عاشقانه و خیالی را به نمایش گذاشته است و ترکیب تزئینات معماری و گچبریها و نقاشیها، زیبائی زایدالوصفی را به تصویر کشیده است.

کویر مصر

این کویر زیبا از جمله مناطق بکر و دیدنی اصفهان است که به دلیل بعد مسافت با اصفهان گردشگران کمی با آن آشنایی دارند؛ جایی که بخشی از فیلم «خیلی دور خیلی نزدیک» نیز در آن فیلمبرداری شده است.بیشتر گردشگران شاید کویر زیبای ورزنه را دیده باشند اما شاید افراد کمتری

از این کویر بسیار زیبا بازدید کرده باشند، کویری که از بسیار از جهات از دیگر کویرهای ایران و اصفهان سر است.روستای مصر یکی از روستاهای زیبای ایران است که در دل صحرای شنی و ماسه های روان بناشده است و رمل ها یا همان ماسه بادی های این روستا جزو بخش مهم دیدنی این روستا است.این تل‌های شنی و ماسه‌ای تا کنار دیوار منازل کشیده شده اند و رنگ دیدنی زرد این ماسه بادی‌ها خود جاذبه‌ای یک دست و زیباست که افق دید شما را تا بی نهایت می کشاند.اگر در زمان مناسب کوچ شترها آن جا باشید شانس دیدن گله شترها و سواری شتران را خواهید دید که نمایی بس زیبا در حاشیه کویر را به تصویر می کشد.در سفر به این کویر نباید از شبهای آرام و پرستاره کویر غافل شوید چراکه دل این کویر به دلیل دوری از آلودگی نوری مکان مناسبی برای فعالیتهای نجومی نیز هست.نیزارهای روستای مصر نیز از جمله بخشهای دیدنی این روستاها است که در فاصله ی در حدود ۶کیلومتر در شرق روستا قرار دارد و با توجه به اینکه اندازه این نی ها گاه به ۴ متر نیز می رسد منظره ای بسیار زیبا از نیزاری وسیع را در دید گردشگران قرار می دهند.

کویر ورزنه

کویر ورزنه در دسترس‌ترین کویر به شهر اصفهان و در فاصله ۱۱۰ کیلومتری این شهر قرار دارد.وسعت تلماسه های این کویر بالغ بر ۱۷ هزار هکتار است و انواع اشکال حاصل فرسایش باد مانند تپه های ماسه ای طولی، تپه های هلالی، هرم های ماسه ای و امواج روی ماسه ها(ریپل مارک) در آن دیده می شود.

نارین قلعه «نارنج قلعه»

بنای تاریخی نارین قلعه به عنوان قدیمی‌ترین بنای شناخته شده در بافت تاریخی شهر نایین متعلق به دوره پارتیان قبل از اسلام است که در مرکز بافت تاریخی شهر نائین قرار داشته و سپس به عنوان دژ یا کهن‌دژ در دوره های بعدی شهر در اطراف آن توسعه و گسترش یافته است. در گذشته دور تا دور قلعه را خندقی احاطه می کرده است و بر این اساس از پایین ترین قسمت خندق تا بالاترین قسمت بنا در قدیم ۵۰ متر ارتفاع داشته؛ بنای فعلی به صورت چند ضلعی است و چندین برج در گوشه اضلاع آن قرار دارد.

ریگ جن

در مجاورت منطقه ویژه عباس آباد و چوپانان کویر بسیار زیبای ریگ جن قرار دارد که یکی از بزرگترین شنزارها و کویرهای ایران محسوب می‌شود.ریگ جن از شرق شهرستان نایین شمال روستای چوپانان شروع شده و در شمال روستای علم نخلک ادامه یافته و انتهای آن به ریگزارهای روان و تپه های ماسه‌ای می‌رسد و دارای تنوع در طرح و حجم است به گونه‌ای که تپه‌های ماسه‌ای به ارتفاع ۳۰ متر نیز وجود دارد و چشم اندازهایی بسیار زیبا و متنوع را به نمایش می گذارد.حرکت مداوم تپه های شنی از شمال شرق به جنوب غرب، سبب به وجود آمدن برآمدگی های تودر تویی می‌شود که تا چشم کار می کند ادامه دارد. از دیگر ویژگی‌های این منطقه آن است که با غروب خورشید و پایین آمدن دما زوزه هایی ناشی از سرد شدن هوا و استحکام ماسه ها به گوش می رسد.از ویژگی های مهم دیگر ریگزارجن وجود نیزارهای متعدد و بسیار زیبا همراه با وجود پرندگان زیبایی همچون هوبره و زاغ بورمی باشد ضمن اینکه در این ریگزار نیزارها و رودخانه های نمکی وجود دارد که زیبایی خاصی را به نمایش می گذارد.
از چشم اندازهای بسیار زیبای این محل، وجود گنبدهای نمکی متنوع با اشکال مختلف است که آن نیز به عنوان یک پتانسیل گردشگری برای جذب گردشگران می توان اشاره کرد.

غارهای قله بزی

بر اساس کاوشهایی که توسط اداره باستان شناسی در لنجان انجام شده اکتشافاتی در مورد سکونتگاه اولیه انسانها مربوط به دوره پارینه سنگی میانی یعنی حدود ۴۰ الی ۵۰ هزار سال پیش به دست آمده است. این غارهای تاریخی در شهر دیزیچه مبارکه واقع شده و این منطقه به عنوان منطقه نمونه گردشگری شناخته شده است.

جاذبه‌های طبیعی مبارکه

این شهرستان با وجود اینکه یکی از قطبهای صنعتی کشور است از حیث جاذبه‌های طبیعی رتبه اول را در استان اصفهان به خود اختصاص داده است که عبارت از چشمه تنگ دوزان، چشمه حوض ماهی، سد نکوآباد، مقبره پیر حاجات، قلعه بزی، غارهای تاریخی قله بزی، بیشه زارهای پارک ساحلی فرارود، چشمه های حوض ماهی، چشمه سنجدی، چشمه لیلا و قنات حسن آباد بیدگان، قنات امین آباد، چشمه تنک بیدکان، چشمه کرکوند، آسیاب آبی دولت آباد و درخت ۵۰۰ ساله در شهر دیزیچه هستند.برجهای کبوتر ۱۰ قلو و ۱۸ قلو: این برجهای زیبا در محله لنج زیبا شهر در شهرستان لنجان واقع شده و بنای آن مربوط به اواخر دوره قاجاریه است.این برجها از لحاظ سبک معماری در نوع خود کم نظیر است.

پل کله(پل قلعه)

یکی از مشهورترین پلهای اصفهان و از جاذبه‌های تاریخی منطقه لنجان پل کله می باشد که بر روی زاینده رود احداث گردیده است.ارگ خشتی مورچه خورت: قدمت این بنا که در روستایی به همین نام در شهرستان شاهین شهر و در فاصله ی ۵۰ کیلومتری شمال اصفهان قرار دارد حداقل به قبل از دوران صفویه می رسد.این ارگ به صورت یک قلعه ی خشتی بزرگ با برج و باروهای بلند فضایی در حدود ۱۵ هزار مترمربع را به خود اختصاص داده است و در شرق جاده و در مرکز روستا قراردارد پس از ارگ بم به عنوان بزرگترین و کاملترین بنای خشتی شهرت دارد و ابعاد آن حدود ۱۲۰ در ۱۲۰ گام است.در هر ضلع این ارگ سه برج دیده بانی قرار دارد و در مجموع ۸ برج در چهار ضلع بنا قرار دارد. در داخل این مجموعه حمام، مسجد، امامزاده، خانه های اربابی بزرگ، راسته بازار و غیره وجود دارد.مورچه خورت تا زمان صفویه و قاجار مرکز حیات وحش اصفهان بوده و دارای حیواناتی چون آهو، گَوَزن، کرکس، بز کوهی، قوچ است.

کاروانسرای مادرشاه

این کاروانسرا به عنوان دومین منزلگاه درشمال اصفهان و در مسیر تهران واقع شده و با مساحتی حدود ۶۵۰۰ متر از نمونه های زیبای کاروانسراهای ایران است که در گوشه های خود اصطبل هایی برای نگهداری فیل داشته است.شروع ساخت این کاروانسرا در زمان شاه سلیمان صفوی بوده است و در زمان شاه عباس دوم صفوی ساخت آن پایان یافت.این بنا در سالهای گذشته توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی وگردشگری مرمت و به هتل و اقامتگاه تبدیل شده است و هم اکنون نیز این بنا و منطقه اطراف، به عنوان مجموعه ای اقامتی پذیرایی مورد استفاده است.

حیات وحش موته

از نمونه های جالب و دیدنی حیات وحش و مناظر طبیعی ایران اسلامی در بخش میمه شاهین شهر واقع شده است که در این منطقه و در دل کوهها و دشتهای پهناور آن صخره‌های زیبایی از دل دشت بیرون آمده و روزهای متوالی محلی برای هر بستن راه کاروانان و تجار توسط راهزنان است.یکی از این کمینگاه ها صخره ای معروف به تختِ محمد جعفر است که برروی آن چاهی کنده شده به گونه ایی که بدنه آن روبه مسیر کاروانان راه دارد.از دیگر مناظر طبیعی منطقه، تخته سرخی با طبیعتی زیبا و قابل توجه به رنگ قرمز و سبز و دیگری مشهور به دره دوزخی است.این دره زیبا و وحشتناک به رنگ خاکستری و سیاه چشم هر بیننده ای را به خود جلب می کند اما متاسفانه در سالهای اخیر جهت استخراج معادن سنگ، این منطقه نیز روبه نابودی می رود.

غار پریان

غار پریان یکی از غارهای زیبای استان اصفهان است که در فاصله ۸ کیلومتری ابیانه و ۱۸ کیلومتری روستای سُه در دره‌ای به نام پری‌هول واقع شده است.از زمان کشف این غار در سال ۱۳۷۹ تا به امروز غارشناسان همواره به کشفیات جدیدی در این غار دست یافته‌اند؛ در یک از تازه‌ترین کاوشهای این غار، تالاری زیبا در عمق ۱۲۰ متری پریان کشف شد و تعداد تالارهای کشف شده این غار به ۱۱ عدد رسید.

کوه صفه و چشمه‌های آن

مجموعه تفریحی پارک کوهستانی صفه اصفهان یکی از مناطق دلپذیر گردشگری اصفهان است که با توجه به وجود وجود قلعه قدیمی شاه دژ بر فراز قله کوه که به تازگی بازسازی شده می‌تواند مکانی برای طبیعت‌گردی توام با بازدید از این بنای تاریخی باشد.بنا به نقلی این قلعه قرارگاه اسماعیلیان و طرفداران حسن صباح بوده است.گردشگران در این مکان علاوه بر استفاده از امکانات تفریحی، فضای سبز پارک و آب و هوای خوب کوهستانی می توانند با تله کابین به دامنه کوه یا قله آن که شاه دژ در آن منطقه قرار دارد سفر کنند.در کوه صفه چشمه های آب طبیعی واقع شده که از آن جمله چشمه نقطه است که به شکل سنگابی ایجاد شده و حیوانات کوهی و کوهنوردان از آب آن که بسیار خنک است می‌آشامند.

غار باستانی و دست کند نیاسر

یک نمونه جالب از غارهای دست‌کن و

منحصر به فرد ایران غار نیاسر کاشان است و احتمالا به دلیل وجود آتشکده ساسانی نیاسر در نزدیکی آن ساخته شده است.این غار دارای ساختمانی پیچیده و تو در تو و شامل کانال‌های دستکند و تعدادی چاه است.از نکات جالب توجه این غار وجود اتاقک‌هایی است که در ابتدای چاه‌ها ساخته شده، ایجاد شیب مناسب در کانال‌ها جهت عبور آب‌های فرورو حاصل از بارندگی و بازکردن کانال‌هایی به بیرون از دیواره سکو برای تهویه و جریان یافتن هوای درون غار است.باستان‌شناسان تا امروز نتوانسته‌اند علل ساخت این غار را به درستی کشف کنند اما احتمال دارد ساخت این غار در ابتدا جنبه مذهبی داشته و در دوره‌های بعدی کاربردهای دیگری مانند پناهگاه و اهداف نظامی پیدا کرده است. آثاری همچون ظروف سفالی و سکه از دوران پس از اسلام در این غار به دست آمده که بیشتر مربوط به دوران سلجوقیان و ایلخانان است.

آبشار کردعلیا

آبشار کرد علیا در ۹۵ کیلومتری غرب اصفهان و شمال روستای کرد علیا در ارتفاعات دالانکوه قرار دارد.این آبشار با ارتفاع حدود ۵۰ متر که از آب شدن چال‌برف‌های دالانکوه جریان می‌یابد، در اوایل بهار آبریزی بیشتری دارد مکانی مفرح و بسیار زیبا برای استفاده از زیبایی‌های طبیعت محسوب می شود.

آبشار آب ملخ

آبشار آب ملخ در ۶۰ کیلومتری شهر سمیرم و در مجاورت روستایی به همین نام قرار دارد.قرار دارد و از دو قسمت تشکیل شده است که شامل سرچشمه آبشار که از دل کوه بیرون می‌آید و طاقدیسی سبز رنگ در زیر سرچشمه است که این طاقدیس زیبا همچون پلی روی رودخانه ماربر خم شده است. وجه تسمیه آبشار آب ملخ به این دلیل است که در آب این آبشار ترکیبات خاصی وجود دارد که موجب از بین رفتن ملخ‌ها شده و همچون یک آفت‌کش طبیعی برای آبیاری مزارع استفاده می‌شود. این آبشار به تخت سلیمان نیز معروف است و دلیل آن اینکه در این منطقه یک قطعه سنگ بزرگ و طبیعی وجود دارد که مانند یک پل روی رودخانه آب‌ملخ قرار گرفته و بنا به نقلی این پل تخت‌مانند، محل استراحتگاه حضرت سلیمان بوده است. باید دقت کرد که در پشت آبشار پرتگاه خطرناک و زیبایی وجود دارد که آب ملخ را به یکی از خطرناک‌ترین آبشارهای ایران تبدیل نموده است.

منطقه شکار ممنوع عباس‌آباد

این منطقه در شرق شهرستان نایین واقع شده و با وسعت بیش از ۳۰۰ هزار هکتار، زیستگاهی بکر و دست نخورده در قلب کویر برای انواع گونه‌های گیاهی و جانوری است. در این منطقه ۳۵ گونه پستاندار، ۷۲ گونه پرنده بومی و ۱۵۵ گونه پرنده مهاجر زندگی می کنند و یکی از باارزش‌ترین زیستگاه‌های یوزپلنگ آسیایی محسوب می‌شود.

پارک ملی و پناهگاه حیات وحش قمیشلو

پناهگاه حیات وحش قمیشلو در ۴۵ کیلومتری شمال غربی شهر اصفهان قرار دارد و قدیمی‌ترین پارک ملی در جهان است. این پارک ملی بیش از ۱۵۰ سال پیش توسط ظل السلطان؛ پسر ارشد ناصرالدین شاه و حاکم اصفهان، به عنوان شکارگاهی مختص درباریان انتخاب و حفاظت شد و نسبت به وسعت آن از نظر تعداد قوچ و میش وحشی از تراکم قابل توجهی برخوردار بوده است.

پارک ملی قمیشلو زیستگاه ۳۷ گونه پستاندار و ۳۲ گونه خزنده از جمله آهوی ایرانی، کل و بز، گرگ، شغال، روباه، کفتار، گورکن، پلنگ، تشی، خرگوش، موش، لاک‌پشت مهمیزدار، بزمجه بیابانی، انواعی از جکوها و مارهای سمی و نیمه سمی و مأمن پرندگان مختلف است و ۳۴۴ گونه گیاهی نیز در آن شناسایی شده‌اند.

این پارک علاوه بر دارا بودن ارزش زیست محیطی، به دلیل برخورداری از پیشینه طولانی، از نظر تاریخی نیز حائز اهمیت است و دارای قلعه‌ها و بناهای مربوط به دوره قاجاریه می‌باشد

غار شاه‌قنداب

قنداب یکی از غارهای دیدنی استان اصفهان است که در ۵۷ کیلومتری جنوب شرق شهرضا واقع شده است؛ طول این غار در حدود ۶۸ متر است و در قسمت انتهایی کاملا تاریک است.درون غار ۲ سنگ قندیل بسیار زیبا از سقف تا کف غار کشیده شده است و درون غار مملو از حوضچه‌های آب است گرچه قابل آشامیدن نیستند

گلستان کوه

گلستان کوه در ۱۵ کیلومتری شهر خوانسار قرار دارد واز پوشش گیاهی بسیار خوبی همچون لاله‌های واژگون، گز انگبین، گزعلفی، ریواس، کنگر، مرزنجوش، آویشن، قارچ، بادام، تره، پیاز کوهی، گون، موسیر و گیاهان علوفه‌ای و دارویی برخوردار است که گلستان کوه را به یکی از زیباترین کوه‌های استان اصفهان تبدیل نموده است.در برخی نقاط این گل‌های زیبا را با نام «اشک سیاوش» نیز می‌شناسند دلیل آن افسانه‌ای است مربوط به پهلوان اسطوره‌ای ایران باستان است؛جایی که خون سیاوش اولین بار بر زمین ریخت و پرسیاوش رویید و گل لاله سرخ‌رنگی که شاهد این اتفاق بود سر به زیر انداخت و بر بی گناهی سیاوش گریست؛ بعداز آن این گل به همان حال مغموم باقی ماند و لاله واژگون نام گرفت.همچنین لاله‌های واژگون را به دلیل شبنم صبحگاهی که روی آن می‌نشیند اشک مریم نیز می‌نامند

دریاچه نمک

دریاچه نمک در فاصله حدود ۳۵ کیلومتری شمال شرقی شهرستان آران و بیدگل استان اصفهان و شمال کویر مرنجاب قرار دارد.این دریاچه زیبا و منحصر به فرد میان استان‌های اصفهان، سمنان و قم است و با مساحتی بالغ بر ۲۴۰۰ کیلومتر مربع، بزرگ‌ترین دریاچه نمک طبیعی ایران و حتی جهان به شمار می‌رود.دریاچه نمک در بیشتر مواقع سال خشک و پوشیده از نمک و در ماه‌های بارندگی ارتفاع آب این دریاچه در برخی مناطق به ۲ سانتی‌متر می‌رسد که پس از تابش خورشید به سرعت تبخیر می‌شود

دریاچه‌سدزاینده‌رود

دریاچه سد زاینده‌رود با مساحت ۴۵ کیلومتر مربع، در مجاورت شهر چادگان در ۱۱۰ کیلومتری غرب اصفهان قرار دارد زیستگاه ماهیانی همچون انواع قزل آلای رنگین کمان، کپور و زرد و مکانی مفرح برای گذراندن یک روز زیبا در دل طبیعت است.

غارفریدون

این غار در ۱۸ کیلومتری غرب پیکان و ۷۰ کیلومتری جنوب شرقی اصفهان قرار دارد در درون این غار تونلی وجود دارد که به گفته محققان به دست انسان در دوره‌های باستان حفر شده است؛ درباره دلیل نامگذاری این غار این مطلب نقل شده است؛از جمله آنکه روزگاری فریدون پیشدادی به خاطر ستم ضحاک در کوه‌ها پنهان ومدتی نیز در این غار سکونت داشته است.لازم به ذکر است رفت وآمد به درون این غار بدون طناب وابزار کوهنوردی دشوار است و بهتر است همراه گروهی کوهنوردی باشد

آبشارسمیرم

آبشار سمیرم در ۴ کیلومتری شرق شهرستان سمیرم در اعماق تنگه‌ای با دیواره‌های سنگی قرار دارد این آبشار در گذشته در حدود ۷۰ متر ارتفاع داشته است که در اثر فرسایش، از ارتفاع آن کاسته شده و در حال حاضر به حدود ۳۵ متر رسیده است. آب آبشار در نهایت به حوضچه‌های مصنوعی می‌ریزد که در اطراف آبشار و برای استراحت بازدیدکنندگان احداث شده است.

تهیه شده در سرپرستی استان اصفهان

البرز

سرزمینی کهنسال با جاذبه های ریشه دار

سرزمین کهنسال البرز که تاریخ؛ آیین ها و سنت های دیرپایش همواره گویای جاودانگی و قدرت ریشه دارش است؛ ظرفیت های پنهان و آشکار بسیاری در حوزه های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری دارد. دامنه جنوب سلسله جبال البرز از دیرباز به دلیل آب و هوای مناسب؛ رودخانه های جاری و محیط زیست مناسب همواره محل سکونت؛ استقرار و عبور مردم و نژادهای مختلف بوده و به همین دلیل استان نوپای البرز را «ایران کوچک» می نامند.جاذبه ها فراوان گردشگری البرز بیانگر اهمیت این منطقه است.

ریشه های یک شهر تاریخی

ریشه های باستانی و تاریخی کرج به صدها اثر همچون معابد ، پرستشگاه ها ، آتش کده ها ، گورستان ها ، زیارت گاه ها ، قلعه ها ، پل ها ، حمام ها ، دژهای دیده بانی ، تپه های باستانی ، کاروان سراهای تاریخی و اماکن زیارتی و مذهبی برمی گردد .

زیبایی های خیره کننده و بی بدیل و گاه بکری از جاذبه‌های فرهنگی، تاریخی، طبیعی، کشاورزی، صنعتی استان البرز چنان ناشناخته‌اند که البرز نشینان نیز در باور شان نمی گنجد بر روی گنج بزرگی از ناشناخته نشسته اند! جاذبه های گردشگری طالقان، قله کهار،غار یخ مراد ، آداب و رسوم مردم البرز درنوروز و تابستان و شب یلدا ، خانه دکتر محمد مصدق، تپه‌های باستانی و ابنیه‌های تاریخی در مناطق کرج، طالقان، ساوجبلاغ و نظرآباد که شاید کمتر البرز نشینی همه آنها را دیده باشد.

اگرچه امروزه چهره شهر نو ساز و غریبه به نظر می رسد در کوچه پس کوچه های قلمستان و ساسانی و کارخانه قند یا حصار و سر جوب که قدم بزنی بوی سنت و قدمت و احساس امنیت مشامت را نوازش می کند . هنوز در برخی کوچه ها آشتی کنان ها با دیوارهای نیمه کاهگلی و نیمه سیمانی بوی دوستی می آید و چهارپایه چوبی پیرمرد همسایه دم درب خانه ای قدیمی تصویری از خاطرات قدیم را به قاب می کشد.

هنوز می شود در خلج آباد و کلاک بالا و پایین و بیلقان و نوجان بوی کرج را از باغات درحال تخریب و سوختن شنید . می شود در کوچه های بدون خانه های شیک و سیمانی قدم زد و آخرین مردمان نسل قدیم را در کوچه های رو به احتضار برغان لمس کرد .

آنچه شاید از کرج نشنیده و ندیده ایم

بسیار غم انگیز است اگر ساکن شهری باشی و سایتهای گردشگری و تاریخ و فرهنگش را نشناسی. به عنوان مثال می توان به اماکن زیر اشاره کرد:

معابد و پرستش گاه آناهیتا و آرتمیس متعلق به فرهنگ های باستانی ودائی و مادی در روستای شهرستانک،پرستش گاه مهرپرستان در کنار چشمه ها و رودخانه های مناطق مختلف کرج از جمله تپه مراد آباد، بیلقان، سرداوک ، آرامگاه زرتشتیان در کلاک در دامنه کوه دشته مشرف به رودخانه کرج.

آتشکده و زیارت گاه زرتشتیان در کلاک بالا محل تکیه قدیمی کلاک،چهل دختران کلاک بالا که محل زیارت زرتشتیان بوده و تا همین چند سال پیش مردم برای نذر و نیاز در آن شمع روشن می کردند.کوه چال کیان محل زندگی شاهزادگان کیانی در کلاک بالا و همچنین کوه پرصلابت دشته که در دامنه آن آثار باستانی و اتاق ایوان که محل زندگی انسان های نخستین بوده است وجود دارد. آتش کده های تخت رستم ، تخت کیکاووس در جنوب کرج،قلعه گبری روستای وسیه و روستای سرجوب،غار یخ مراد در جاده کرج- چالوس در روستای کهنه ده،روستای باستانی آتشگاه و آثار آرامگاه زرتشتیان در این روستا،قلعه کی قباد در روستای هرنج طالقان،آثار باستانی شیواردروان و قلعه گندم چال،قلعه گبری و آتشکده روستای کندر،آثار کاخ سلیمانیه در ده کرج و قلعه گرگین صمصام در مرکز کرج،درخت کهن سال ورگرد ، درخت کهن سال هجرد ، حمام قدیمی مصباح و کلاک،اینها تنها چشمه کوچکی از توان گردشگری کرج است که کمتر شناخته شده و دهها جای دیگر که کم و بیش شناخته شده تر و حداقل نام آشناترند.

سرزمین کهن البرز که تاریخ، آیین ها، سنت ها، آداب و رسوم دیرپایش همواره گویای جاودانگی و قدرت ریشه دار فرهنگی آن بوده است در خود هزاران رمز و راز دارد. منابع و اسناد تاریخی و مطالعات باستان شناسی از محوطه ها و تپه های تاریخی در شهرستان نظرآباد همگی بیانگر وجود فرهنگ غنی این سرزمین از دوران پیش از تاریخ است.

وجود بقاع متبرک امام زاده ابراهیم، امام زاده ابوالحسن، تینال تپه، محوطه باستانی ازبکی، روستاهای زیبا از جمله روستای عشایری گلدره، روستای شیخ حسن که مهد آثار تاریخی است، منطقه نمونه گردشگری فرودگاه آزادی و ... هر سال پای گردشگران زیادی را به این منطقه می کشاند.

محور گردشگری کرج - چالوس (کندوان)

جاده چالوس در زمره زیباترین جاده های گردشگری کشور محسوب شده، از مسیرهای اصلی برای رسیدن به شمال سرسبز است. این جاده شگفت انگیز که پر از چشم اندازهایی مانند باغ لاله های گچسر، کاخ شهرستانک، برج میدانک، مناظر طبیعی و تونل های متعدد است، از کرج تا کندوان را در بر می گیرد.

آبشار سنج

روستای سنج در ارتفاع دو هزار و ۸۰۰ متری از سطح دریا در منطقه ای کوهستانی قرار گرفته و از توابع شهرستان ساوجبلاغ است. این منطقه دارای مناظر طبیعی و جاذبه های گردشگری مختلفی است که از جمله آن می توان به آبشار زیبا و دائمی آن اشاره کرد. ارتفاع ابشار حدود ۱۵ متر است که در بالای روستا و در دل دره ای زیبا جریان دارد. وجود چشمه های مختلف، چنار قدیمی چند صد ساله، رودخانه پرآب و خانه های قدیمی در این منطقه بر جذابیت گردشگری روستای سنج افزوده است.

غار یخ مراد

این غار، از جمله غارهای دیدنی و پرارزشی است که در آبادی گچسر واقع در ۸۴ کیلومتری کرج، کنار جاده چالوس قرار گرفته است. این غار تقریبا به فاصله دو ساعت راه، در طول جاده ای به طرف غرب قریه «کهنه ده» ۶۹ کیلومتری کرج قرار دارد. غار یخمراد در ادوار گذشته زیر آب بوده و در واقع یک غار زیر دریایی است. این غار که قدمت آن را به ۵۰ میلیون سال تخمین می زنند، بادگیر و هواکش های فراوان دارد که هوا با شدت از آن ها وارد شده، فضای غار را فوق العاده سرد می کند و موجب یخ زدن آب های موجود در آن می

شود. نکته قابل توجه این که غار مزبور، در بخشی، چهار طبقه می شود که در یک امتداد عمومی به عمق ۲۰ متری روی هم قرار می گیرند. این غار تنها غار ایران است که با این کیفیت مشاهده می شود.

باغ گل های کرج

این باغ با وسعتی حدود ۳۰ هزار متر مربع و با بیش از ۳۰۰ گونه گیاهی از جمله یاس هلندی، ارغوان، کرویسیس، میخک پیچ اناری و.... در داخل بوستان شهید چمران واقع شده است. در این باغ بخش های تفریحی متعددی وجود دارد از جمله: محوطه پرچین تودر تو، مجموعه رز، آمفی تئاتر روباز، باغ پرندگان، آلاچیق،آبشار، رستوران و کافی شاپ.

باغ پرندگان چهار باغ

باغ پرندگان چهار باغ واقع در بخش چهار باغ شهرستان ساوجبلاغ بزرگترین نمایشگاه پرندگان زینتی و کمیاب در خاورمیانه با دو هزار گونه پرنده نادر از ۶۵ کشور جهان است. کتابخانه مجهز پرنده شناسی و بزرگترین کلکسیون کبوتران و ماکیان زینتی جهان از جمله بخش های این پارک است.

روستای برغان

کافیست ۱۳ کیلومتر از کرج دور شوید تا به روستای برغان برسید. برای رسیدن به برغان دو مسیر وجود دارد یا از کرج – روستا بروید و یا از اتوبان کرج – قزوین پس از کردان به سمت برغان بروید. بافت این روستا قدیمی بود، دارای باغ های بسیاری است که در تمام فصول سال به ویژه بهار و تابستان می تواند پذیرای گردشگران باشد. آثاربی نظیر حسینیه اعظم (با تعزیه باشکوهی که در ایام محرم در آن برگزار می شود)،پل تاریخی برغان، چنار کهن مسجد جامع،درخت پیر سپیدارک و قلعه باستانی قلعه کش در برغان جای گرفته است.در سفر به برغان خرید آلوی برغان رافراموش نکنید هر چند می توان گردو،عسل، توت، گوجه برغان و لبنیات هم خریداری کنید این روستا از روستاهای هدف گردشگری و پایلوت در کشور است.

تپه خوروین

تپه خوروین در شهرستان ساوجبلاغ بخش چندار و شمال روستای خوروین و جنوب روستای آجین دوجین قرار دارد. در این تپه آثار ارزشمندی مربوط به هزاره دوم و اول قبل از میلاد شامل اشیاء سفالی،مفرغی و زرین کشف شده است.

روستای ورده

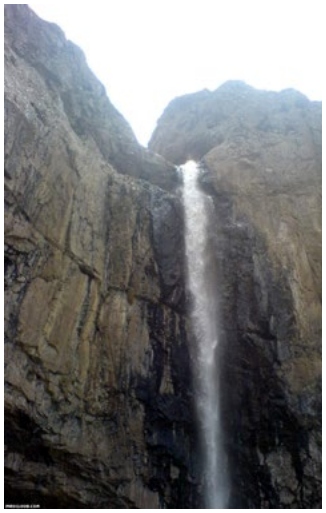
مگر می شود از ساوجبلاغ سخن گفت و از این روستای زیبایی که در ۱۵ کیلومتری شمال غربی شهر کوهسار در ضلع شمال اتوبان کرج- قزوین قرار دارد، یاد نکرد. بافت تاریخی و بکر این روستا آثاری نظیر حمام تاریخی (دوره قاجار)، آسیاب قدیمی، دو بقعه به نام های امامزاده عبدالقهار (ع) و بی بی سکینه (س) را در خود جای داده است و نیز به دلیل رودخانه، کوهستان و چشمه سارهای منحصر به فرد آن،پذیرای تعداد بسیاری گردشگر در فصول مختلف سال است.

خانه آیت الله طالقانی

روستای تریخی و گردشگر پذیر گیلیرد، زادگاه ایت الله طالقانی است، شخصیتی که در تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی نقش و تاثیر به سزایی داشته است. خانه این شخصیتی تاریخی فرم و شکل صد ساله خود را حفظ کرده و دارای محیطی بسیار زیبا که وسایل و کتاب های آیت الله طالقانی در آن نگهداری می شود.

امامزاده چهل دختر

از بناهای قدیمی شهرستان نظرآباد سرزمین کهن خشت است که تاریخ ساخت آن به قرن هشتم هجری قمری می رسد، اگر چه در طی زمان بسیاری از نقاط آن مرمت و بازسازی شده است و این تعمیرات تا قرن ۱۲ هجری قمری ادامه یافته است. این امامزاده روزانه تعداد زیادی زائر به سوی خود جلب می کند.

چنار کلارودگ در ضلع جنوب غربی امامازده محمود روستای کلارودف پایین طالقانف درخت چنار کهنسالی وجود دارد که قطر آن به ۱۶ متر می رسد. عمر این درخت بیش از ۹۰۰ سال است. در گذشته تنه اصلی درخت بریده شده از تنه باقی مانده شاخه های فعلی به صورت جست رویئده است. در روبروی این درخت و در سمت شرقی رودخانه چنار دیگری است که قدمت آن حدود ۳۰۰ سال است.

تپه ازبکی

محوطه باستانی ازبکی در روستای ازبکی از توابع دهستان احمدآباد مصدق از بخش مرکزی شهرستان نظرآباد قرار دارد. برای نخستین بار در سال ۴۸ شمسی این تپه باستانی شناسایی و چند سال بعد در فهرست میراث ملی ایران ثبت شد. ازبکی محوطه باستانی گسترده ای برابر ۱۰۰ هکتار و ۱۰ تپه ارزشمند است. کهن ترین خشت جهان در این محوطه کشف شده است.

در شرق روستای ازبکی تپه‌ای با هفت هزار سال قدمت وجود دارد، ازبکی محوطه باستانی گسترده‌ای شامل یک تپه بلند مرکزی به ارتفاع ۲۶ متر و شش تپه کوتاه‌تر به نام‌های «تخت‌گاه»، «جیران»، «مارال»، «دوشان»، «یان» و «گومیش» است. طی کاوش‌های صورت گرفته قدیمی‌ترین خشت‌های دست‌ساز بشری در جیران‌تپه کشف شده‌اند. این محوطه تا حدود ۴ هزار سال پیش سکونتگاه قوم مادها بود. اما به دلیل بی‌توجهی در طول سال‌های گذشته، زمین‌های کشاورزی جای تپه‌ها را اشغال کرده‌اند.

روستای شیخ حسن

آثار باستانی و تاریخی در محدوده ی روستای شیخ حسن، بیانگر قدمت چند هزارساله مدنیت در این منطقه است. کارشناسان میراث فرهنگی تا کنون ۴ محوطه باستانی را حول روستای شیخ حسن شناسایی و بررسی کرده اند .

در غرب این روستا مزرعه ای به نام «قزل حصار» وجود دارد که در حد فاصل این مزرعه و روستای شیخ حسن تعدادی تپه کوچک و بزرگ مشاهده می شود. دو تپه سمت شمال به نام های قزل حصار بزرگ و تپه ی سمت جنوب به تپه قزل حصار کوچک «کرش تپه» معروفند.

از تپه ی شرقی قزل حصار بزرگ، آثار سفالی به دست آمده است که شباهت فراوانی به سفالیه های محوطه باستانی اسماعیل آباد ساوجبلاغ و چشمه علی ری دارد، قدمت آنها به هزاره ی چهارم و پنجم پیش از میلاد مسیح می رسد.

تپه غربی قزل حصار بزرگ از آثار سفالی لعاب دار و بدون لعاب منقوش و بدون منقوش دوران اسلامی به ویژه سفال های متعلق به قرون سوم تا نهم هجری قمری به دست آمده است .در تپه قزلحصار کوچک آثار سفالی به دست آمده متعلق به هزاره ی اول پیش از میلاد مسیح است و قلعه ی روستایی قزلحصار از جنس خشتی و متعلق به دوره ی قاجار و اوایل پهلوی است .

خانه دکتر مصدق

دکتر مصدق پس از پایان محاکمه در دادگاه نظامی رژیم شاهنشاهی پهلوی به سال ۳۲ شمسی به روستای احمدآباد تبعید شد و تا پایان عمر در یک خانه باغ در این محل زندگی کرد و بنا بر وصیت خود در همین خانه نیز مدفون شد خانه و در حقیقت آرامگاه ابدی دکتر مصدق در روستای احمدآباد و در باغی به مساحت تقریبی نیم هکتار قرار دارد و هر ساله بسیاری از گردشگران و تاریخ دوستان از این مکان دیدن می کنند.

دره دیدنی طالقان

دره دیدنی و جذاب طالقان در استان تازه تاسیس البرز به صورت نوار سرسبز شرقی غربی خودنمایی می کند. نرسیده به شهر و در مرتع زردکان که در نزدیکی ساحل جنوبی دریاچه سد طالقان قرار دارد مکان بسیار مناسبی برای اقامت و استراحت وجود دارد که در آن مراکز خدماتی و استراحتگاهی ساخته شده است.

آبشارهای پرتعداد در البرز

سرزمین البرز را می توان دیار آبشارها هم نامید. آبشارهای سیرود و سنج در شهرستان ساوجبلاغ که این آخری جزو آبشارهای دائمی و زیبای استان است از آن جمله است. وقتی صحبت از آبشارهای استان البرز می شود نمی توان از آبشار کرکبود و آبشار خور گذشت.

«کرکبود» نام آبشاری بسیار مهم و مشهور نه تنها در البرز که در ایران است که در منطقه طالقان در شمال آبادی کرکبود واقع شده است. این آبشار محصول ذوب برف های دائمی قله های سات است و ۲۰ متر ارتفاع دارد. حجم آب این آبشار فوق العاده است.

آبشار خور نیز در شمال کرج و حدود ۳۵ کیلومتری جاده کرج - چالوس واقع شده است. این آبشارشش متر ارتفاع دارد و آب آن با وجود کم حجم بودن با شدت فراوان بر روی تخته سنگ های پایین اصابت کرده، صدای سمفونی زیبای آن انرژی مضاعفی را در دل بازدیدکنندگان جای می دهد. برای رسیدن به این آبشار دل انگیز، باید به فاصله ۳۵ کیلومتری جاده کرج -چالوس، قبل از سد زیباب کرج از خوزنکلا وارد جاده فرعی در سمت راست شده، در یک جاده پرشیب، از روستای خور و دره سرسبز آن بگذرید.

غارهای تاریخی بادمستان و هیو

غار تاریخی بادمستان که جزء غارهای دست کن محسوب می شود در مجاورت روستا بزرگ وشته و در کنار امامزاده یوسف این روستا قرار دارد. این غار سرگذشت جالبی دارد و به نظر می رسد در گذشته های دور مسکن و ماوای مردمان غارنشین بوده، توسط دست در دیوارهایی با هاک رس کنده شده اند و بسیار تو در تو است. این غارها محل سکونت افرادی بوده که به مناسبت های گوناگون آیینی با فرار از دست دشمنان به این نقاط پناه آورده اند.

موزه جانور شناسی

موزه جانور شناسی استاد جلال افشار در محوطه دانشکده کشاورزی کرج واقع شده و دارای دو طبقه و ۱۷ گالری است. در این موزه انواع جانوران و حیوانات از جمله ماهی های مرکب خلیج فارس، مرجان های، ستاره های دریایی، انواع کنه، پروانه و رتیل را می توان دید. علاوه بر این، ۵۰ هزار نمونه حشره و پنج هزار نمونه کنه این موزه را به یکی از غنی ترین موزه های حشره شناسی کشور تبدیل کرده است.

برج آرامگاهی روستای کردان از جاذبه های دیدنی البرز

بنای امامزاده جعفر (ع) هشتگرد و بقعه بی بی سکینه (س) سنقر آباد از دیگر جاذبه های گردشگری البرز به شمار می آیند. ساخت این بناها به دوره صفویه برمی گردد و بسیار زیبا و دیدنی هستند.

آسیاب حاج رحیم در روستای هیو، پل روستای بانو صحرا در روستای کردان، محوطه باستانی ینگی امام و کاروانسرای ینگی امام، روستای سنج و سیبان دره، امامزاده های سلیمان (ع)، شعیب (ع)، زبیده خاتون (س)، عبدالقهار (ع). وجود حمام های قدیمی از جمام مصباح در کرج تا حمام میز در طالقان، حسینیه اعظم برغان و حسینیه جوستان در روستای جوستان طالقان، رودخانه های خروشان و پرآب و روستاهای زیبایی که اغلب، بافت قدیمی و هماهنگ خود را حفظ کرده اند از دیگر جاذبه های دیدنی البرز است.

وجود باغات میوه و کشت انواع میوه ها و مغزهای دانه ای، غذاهای محلی متنوع و مناظر طبیعی چشم نواز از البرز استانی پرجاذبه ساخته که حرف های فراوانی برای گفتن دارد و هر چه پیش می رویم از این استان دیدنی بیشتر خواهید شنید.

حیف است از زیبایی های استان البرز گفته شود اما از کویر بی نظیر اشتهارد واقع در جنوب استان حرفی زده نشود. کویری که تپه های رنگین کمانی آن چنان منظره فوق العاده ای از زیبایی خلق کرده که هر گردشگری را مجذوب خود می کند.

کویر اشتهارد یا قشلاق حسین خانی (به کویر قارپوزآباد هم شناخته می شود) در موقعیت جغرافیایی ۵۰ درجه و ۵۰ دقیقه شرقی تا ۵۰ درجه و ۶ دقیقه شرقی و ۳۶ درجه تا ۳۵ درجه و ۳۸ دقیقه شمالی در شمال شهرستان اشتهارد و جنوب شرقی مهرشهر کرج در استان البرز قرار دارد. طول کویر ۶۰ کیلومتر و عرض آن در حدود ۲۰ کیلومتر است. در نقطه مرکزی کویر دق زیبایی قرار دارد و در حاشیه دق ارتفاعات و گنبدهای نمکی زیبایی که از رنگهای متنوعی تشکیل شده اند، وجود دارد. گنبدهای نمکی حاشیه این کویر متاسفانه برای استخراج نمک به شدت مورد تخریب قرار گرفته اند اما مناظر کویر از فراز این ارتفاعات بسیار زیبا و دل انگیز است. نزدیکی این کویر به تهران پتانسیل بالقوه ای را برای تبدیل شدن منطقه به هدف گردشگری بیابان ایجاد کرده است. پوشش گیاهی منطقه در حاشیه ارتفاعات درمنه دشتی و در هسته کویر فاقد پوشش گیاهی است. در جنوب کویر روخانه شور (ابهر رود) یا به گفته بومیان شورکات از غرب به شرق جریان دارد که حاشیه این رود به شدت باتلاقی است و در صورت تردد با خودرو باید مورد توجه قرار گیرد.

«کرکبود» نام آبشاری بسیار مهم و مشهور نه تنها در البرز که در ایران است که در منطقه طالقان در شمال آبادی کرکبود واقع شده است. این آبشار محصول ذوب برف های دائمی قله های سات است و ۲۰ متر ارتفاع دارد. حجم آب این آبشار فوق العاده است

این رودخانه در شمال اشتهارد از غرب به شرق جریان دارد و تنها رودخانه شهرستان اشتهارد استان البرز است. این رودخانه از کوه های جنوب غربی آوج (استان قزوین) سرچشمه گرفته، پس از مشروب کردن دشت های ابهر، قزوین، شمال بخش اشتهارد و جنوب ساوجبلاغ به رودخانه کرج می پیوندد

تهیه شده در سرپرستی استان البرز

ایلام یا کشور طلوع خورشید

ایلام

استان ایلام در فصل بهار با داشتن جاذبه های بی نظیری از غارها، آبشارها، دریاچه ها و ...در انتظار گردشگران است و هر یک از آثار و جاذبه های استان دارای ویژگی های منحصربه فردی است که در نقاط دیگر کمتر دیده می شود. استان ایلام با داشتن ۸۷ درصد از مساحت خود به عنوان عرصه طبیعی یکی از استانهای پیشرو در زمینه گردشگری و طبیعت گردی است و هم اکنون این استان سرشار از ظرفیتهای طبیعی است . استان ایلام به رغم کم جمعیت بودن سرشار از آثار طبیعی و تاریخی در تمام نقاط خود است به طوری که این آثار بسیار جذاب، خاطره انگیز و دیدنی برای مسافران و گردشگران خواهد بود.این استان با داشتن ۶۴۰ هزار هکتار جنگل آثار طبیعی مثل کوه ها بلند، آبشارها، تنگه ها و...را در خود جای داده است که دیدن هر یک از آنها برای هر گردشگری جذاب است چراکه بعضی از این آثار در کشور نادر هستند.

● عیلام با قدمتی ده هزار ساله

پیشینه استقرار در کهن سرزمین ایلامیان به استناد مطالعات و کاوشهای باستانشناسی صورت گرفته در آن به خصوص در تپه‌هایی چون علی کش، چغا سفید، سبز، خزینه و در دهلران و کزآباد و چشمه ماهی در هلیلان در هزاره‌های پیش از تاریخ و کاوشهای منسجم در استان و در شهر تاریخی سیمره مربوط به اواخر ساسانی و قرون اولیه اسلامی، پیشینه تاریخی آن را از هزاره هشتم ق. م تا قرون اولیه اسلامی به صورت تداوم دوره‌ها به اثبات رسیده است. بدون شک تلفیق آثار طبیعی و تاریخی استان ایلام باعث جذاب بودن این استان برای مسافران و گردشگران است و سالانه در ایام تعطیل و تمام فصول این استان میزبان هزاران گردشگر است.

قلعه والی شهرستان ایلام، موزه باستان شناسی شهرستان دره شهر، قلعه هزار درب شهرستان آبدانان، طاق شیرین و فرهاد شهرستان ایوان، سنگه نوشته آشوربانیپال شهرستان ملکشاهی، شهر تاریخی سیروان، شهر تاریخی دره شهر، تپه علی کش و... همه نیز حاکی از تاریخی بودن استان ایلام و تمدن ۱۰ هزار ساله استان دارد.

بسیاری از کسانی که تاریخ را مطالعه کرده باشند با نام «عیلام» آشنا هستند ولی بهتراست برای اینکه گوشه ای از تاریخ عیلام را از نزدیک ببینند به استان ایلام سفر کنند و ایلام کنونی جزئی از کشور عیلام باستان بوده و هم اکنون آثار تاریخی با قدمت ۱۰ هزار ساله در این استان وجود دارد که این را به اثبات رسانده است.

ایلام که در کتیبه‌های بابلی (آلام یا آلامتو) آمده است به قولی معنی کوهستان یا(کشور طلوع خورشید) را می دهد.

● آبشار چم آو

در بین آبشارهای استان ایلام آبشار چم آو یکی از این مناطق است که در فاصله ۱۸ کیلومتری مسیر ایلام- صالح و در حد فاصل روستای چم آو و منطقه عمومی ماربره در میان تخته سنگ ها جریان دارد.

● غار زینه گان

غار زینه گان هم اکنون به عنوان شاخص ترین و مهمترین اثر طبیعی استان ایلام شناخته می شود که به همین منظور در فصل بهار بیشتر مردم استان از این غار بازدید می کنند.

آنچه هم اکنون در غار زینه گان به عنوان یک نیاز تلقی می شود بحث امکانات و جاده دسترسی است که باید مسئولان هرچه سریعتر این مشکلات را حل کنند. بهترین فصل برای بازدید از این غار بهار است، به دلیل قرار گرفتن بخش صالح آباد در مناطق گرمسیری ایلام و گرم بودن هوای این منطقه وقتی داخل غار می شوید به کلی فراموش می کنید که در فصل تابستان قرار دارید.

غار زینه گان نیز معروف به غار بهشت از دیگر جاذبه های گردشگری ایلام است که همچون قطعه ای از بهشت هزاران مسافر را جذب خود می کند.

● تنها غار خفاش کشور در ایلام

غار خفاش شهرستان دهلران به عنوان تنها غار خفاش کشور، یکی از پدیده های نادر طبیعی است که تاکنون برای علاقمند به طبیعت گردی ناشناخته مانده است.این غار طبیعی حدود یک کیلومتر از چشمه های آبگرم شهرستان دهلران فاصله دارد. غار خفاش دهلران حدود ۲۶۵ متر طول دارد و دارای استالاگتیتها و استالاگمیتهای فراوانی است و ده ها گونه از خفاش دمدار- خفاش بال پهن در آن زندگی می کنند.فراوانی خفاش در این غار باعث می شود در هنگام غروب در زمان خروج این خفاشان از غار که اغلب به صورت دسته های بزرگ انجام می شود، فضای جالبی را برای علاقمندان به طبیعت ایجاد کند.این خفاشها مسیر سه کیلومتری تا شهر را طی می کنند و بعد از مدتی به محل غار باز می گردند.

● تنگه رازیانه

تنگه رازیانه اثر طبیعی شهرستان بدره است که در دامنه ارتفاعات کبیرکوه قرار گرفته دقیقا از کنار جاده ایلام – دره شهر امتداد یافته و محلی برای تفرج گردشگران نیز هست اما این اثر طی سالهای گذشته در فهرست آثار طبیعی ملی کشور نیز ثبت شده است.

چه به لحاظ طبیعی و گردشگری و چه به لحاظ علم زمین شناسی در کشور بی نظیر است و این شکاف ۱۰ تا ۳۰ متر عمق دارد و طول آن نیز با مارپیچهایش هزار و ۲۰۰ متر است که در نوع خود زیباست.

● کوه قلاقیران

کوه قلاقیران را به لحاظ جلوه ای طبیعی باید در زمره یکی از بهترین نقاط کوهستانی کشور به شمار آورد. این کوه در سه کیلومتری شهر ایلام قرار داشته و مناظر طبیعی آن از جمله تفرج گاههای ششدار، دارای زیبایی ها و جذابیت های کم نظیری است.

به لحاظ مردم شناسی نیز این کوه در ایلام از اهمیت فراوانی برخوردار بوده و به نوعی در ادبیات شفاهی نماد شهر ایلام به شمار می آید.

● چشمه های آبگرم شهرستان دهلران

چشمه های آبگرم با خواص درمانی و گوگردی در فاصله سه کیلومتری از شهر دهلران در دامنه کوه سیاه کوه و نزدیک به غار خفاش قراردارد.

این چشمه آبگرم با دمای حدود ۵۰ درجه سانتیگراد دارای چشمه های بهداشتی آبگرم و استخرهای لجن درمانی بوده که از اهمیت درمانی خاصی برخورداراست.

آب این چشمه ها در طول روز با توجه به انعکاس نورخورشید به صورت هفت رنگ خود را نشان می دهد.

از خواص درمانی این چشمه برای رماتیسم، حساسیت، دمل، زخمها و

همچنین شکستگی استخوان و کوفتگی بسیار موثر است.

دریاچه دوقلو سیاه گاو

سیاه گاو یکی از دریاچه های نادر دنیا در روستایی به همین نام در شهرستان آبدانان واقع شده است و دریاچه ای زیباست که به طور کاملا اتفاقی به شکلی خاص به دو قسمت شبیه به هم که به دوقلو تعبیر می شود، تبدیل شده است.

برای رسیدن به این دریاچه باید راه زیادی را طی کرد و از طریق جاده ایلام وارد شهرستان دره شهر و بعد وارد شهرستان آبدانان شد.

بعد از رسیدن به این شهرستان از طریق جاده اصلی آبدانان به شهرستان دهلران و در بین جاده روستاهای شوشه گل به سیاه گاو به دریاچه دوقلوی سیاه گاو می توان رسید تا این اثر طبیعی زیبا به وسعت سه هکتار را مشاهده کرد.

تپه علی کش

این تپه باستانی در نزدیکی شهرستان دهلران از توابع استان قرار دارد و در آن سه دوره فرهنگی مشخص شده است و آنها را با نامهای دوره بزمرده، دوره علی کش و دوره محمدجعفر شناسایی کرده اند.

این تپه به خوبی قدمت ۱۰ هزار ساله استان ایلام را ثابت کرده است هر چند در آثار تاریخی که در دوره عیلامی در چغازنبیل و هفت تپه وجود دارد به روشنی در مورد تاریخ عیلام اظهار نظر شده است.

تنگه بهرام چوبین

تنگه بهرام چوبین از آثار تاریخی و طبیعی استان ایلام است که مربوط به دوره ساسانی است و در شهرستان دره شهر استان واقع شده است.

این تنگه عظیم با صخره های بلند و ضخیم در دامنه کبیرکوه در دره شهر قرار دارد که به اسم «تنگه بهرام چوبین» لقب گرفته است.

شهر تاریخی سیمره بزرگترین شهر تاریخی غرب کشور

شهر تاریخی سیمره در حاشیه شهرستان دره شهر بزرگترین شهر تاریخی غرب کشور محسوب می شود و نمادی بارز از تمدن ایلام است.

این اثر تاریخی که بزرگترین محوطه تاریخی استان ایلام است بیش از ۱۲۰ هکتار مساحت دارد و جزو اولین آثار ملی استان و کشور محسوب می شود.

چهارطاقی دره شهر

در شرق شهرستان دره شهر در کناره چپ رودخانه سراب دره شهر بر روی تپه ماهوری تنوره سرخ ساختمان یک چهار طاقی به چشم می خورد که به چهار طاقی دره شهر معروف است.

با توجه به مصالح و سبک معماری بنا مربوط به اوایل اسلامی است و قدمت آن به بیش از ۱۴۰۰ سال می رسد.

قلعه کنجانچم

قلعه کنجانچم در ۱۵ کیلومتری شمال شهر مهران و در جاده ایلام- مهران در مسیر راه کربلا قرار دارد.

این قلعه در سال ۱۳۲۶ هجری قمری بنا به دستور غلامرضاخان ابوقداره؛ آخرین والی ایلام و به عنوان قلعه زمستانی والی ساخته شده و دارای اتاق‌های مرتبط به هم، حمام، برج نگهبانی و قسمت مسکونی و دیوانخانه است.

قلعه والی

قلعه والی در شهر ایلام یکی از بناهای فرهنگی- تاریخی عظیمی است که در سال ۱۳۲۶ ه. ق. به دستور غلامرضا خان والی فیلی در محله ای بنام حسین آباد فیلی که به ده بالا مشهور بوده، احداث شده است.

غلامرضا خان والی این محل و بنا را برای اسکان خود در فصل تابستان انتخاب کرده و آنرا بر روی تپه ای نه چندان بلند احداث کرد.

طاق شیرین و فرهاد

طاق شیرین و فرهاد واقع در شهرستان ایوان که در فهرست آثار ملی کشور ثبت شده در منطقه کوشک در مسیر ایوان به سومار قرار گرفته است.

این اثر مهم تاریخی از سنگهای بسیار تشیکل شده و چیدن و شکل گرفتن سنگها موجب یک طاق شده که از ظرافت و نکات بسیار ریزی برخوردار است.

این اثر تاریخی که به دوره ساسانی متعلق است دارای معماری خاص است و سنگهای این بنا در طول زمان به دلیل ضخامت هنوز از بین نرفته اند.

نوع معماری بنا، نوع مصالح به‌کاررفته در بنا، شمار اندک این بناها در کشور، قرار گرفتن بر سر یکی از راه‌های فرعی و میانبر از عراق به کرمانشاه و از همه مهمتر تفاوت در شیوه ساخت این اثر با بناهای مشابه و هم عصر و ناشناخته بودن اثر، از خصوصیات این بنا به شمار می‌آیند.

پشت قلعه آبدانان

پشت قلعه در فاصله پنج کیلومتری در ناحیه جنوبی شهرستان آبدانان و در شمال غربی روستای پشت قلا بر روی تپه‌ای بلند قرار دارد که رودخانه دویرج از پای آن می‌گذرد.

این اثر یکی از آثار دوره ساسانی است که در فهرست آثار ملی کشور نیز ثبت شده و یکی از آثار مورد بازدید گردشگران در فواصل مختلف است.

در پایین دست این قلعه تاریخی که در ارتفاع قرار گرفته، زمینهای کشاورزی قرار دارند که مربوط به اهالی روستای پشت قلعه است.

تپه ای که قلعه بر روی آن قرار گرفته مشرف به روستا و مناطق و چشم اندازهای مختلف است که رودخانه دویرج در پایین آن جریان دارد.

پل تاریخی گاومیشان

پل تاریخی گاومیشان بر روی رودخانه سیمره در شهرستان دره شهر در منطقه موسوم به گاومیشان بنا شده است و در سال ۱۳۷۷ به شماره ۲۲۲۲ توسط سازمان میراث فرهنگی کشور در آثار ملی کشور به اسم استان ایلام ثبت شده است.

رودخانه سیمره و چشم اندازهای زیبا در کنار پل تاریخی گاومیشان باعث شده این محل یکی از تفرجگاه های گردشگری مردم استان و دیگر استانهای کشور باشد.

پل تاریخی گاومیشان از پنج چشمه بزرگ به طول ۱۷۵ متر و عرض گذر ۸,۲۰ سانتی متر با استفاده از قلوه سنگ و آجر و ملات و گچ نیم کوب ساخته شده است و در حال حاضر فقط یکی از این چشمه ها سالم است و ارتباط چشمه ها با مسیر حرکت آب و طغیان آن محرز است.

به اعتقاد مورخان این پل در سال ۱۳۳۴ هجری قمری بر اثر زلزله از بین رفته است اما در حال حاضر روز به روز با تخریب آن به هویت این پل آسیب جدی وارد می شود.

تهیه‌شده در سرپرستی استان ایلام

از دریای زلال خلیج فارس تا بندر سیراف

بوشهر

بوشهر در جنوب ایران سرزمین شگفتی هاست. وجود دریا در میانه شهر و آثار تاریخی و جاذبه های طبیعی منحصر به فرد آن را یکی از دیدنی ترین استان های کشور می کند. خصوصا با مردمان خونگرمی که دارد.

غذاهای محلی استان بوشهر

قلیه ماهی؛ یکی از مهمترین غذاهای محلی استان بوشهر که مردم استان نیز علاقه بسیار زیادی به آن دارند، قلیه ماهی است که پختن این غذا نیز نیازمند تخصص خاصی است که زنان بوشهری این تخصص را از بزرگترهای خود می‌آموزند. قیمه بوشهری؛ قیمه بوشهری با قیمه‌های شهرهای دیگر تفاوت زیادی دارد. هم از نظر ظاهری و هم از نظر مزه. قیمه بوشهری را می کوبند و باید طوری گوشت آن له شده باشد که با زدن قاشق کش بیاید. این خورشت معمولا با شکر پلو صرف می‌شود.

قلیه میگو؛ قلیه میگو نیز از دیگر غذاهای مورد علاقه بوشهری ها است که دستور پختی شبیه قلیه ماهی دارد و دارای ارزش غذایی بسیار بالایی است.

ماهی شکم‌پر؛ یکی از غذاهای مورد علاقه بوشهری‌ها است که شکم ماهی را قبل از سرخ کردن با پیاز و سبزی جات معطر و کشمش پر کرده و آن را می‌بندند و سرخ می کنند.

سمبوسه؛ خوراکی است که از خمیر پهن‌شده درست می‌شود به همین دلیل نوعی پای محسوب می شود که میانش را با سیب‌زمینی، گوشت و پیاز و ادویه پر کرده و در روغن برشته کرده باشند. این خوراک خود تند است و با سس تند میل می‌شود.

فلافل؛ نوعی غذای مورد علاقه جنوبی‌ها است که ماده اصلی تهیه آن آرد نخود است و در برخی مناطق از سبزی‌های معطر نیز در این غذا استفاده می‌شود.

رنگینک؛ یکی از مهمترین غذاهایی که با استفاده از خرما تهیه می‌شود، رنگینک است که آرد و روغن سرخ شده بر روی خرما ریخته می‌شود و یک پیش‌غذا و یا دسر بسیار مقوی است.

> ماهی تنوری؛ برای پختن این نوع غذا، از یک چوب سبز درخت نخل به عنوان سیخ استفاده می‌شود و چند ماهی به صورت کامل به این چوب وصل می‌شود و داخل تنور قرار می گیرد تا ماهی‌های به صورت کامل مغز پخت شود

غذاهای دریایی از مهمترین غذاهای محلی استان بوشهر است که اغلب از ماهی و میگو تشکیل می‌شوند.

سوغاتی استان بوشهر

خرما و محصولات نخل را می‌توان به عنوان مهمترین سوغات استان بوشهر یاد کرد که می‌توان به خرما، شیره خرما، پنیر نخل، صنایع دستی خرما از جمله حصیر و زنبیل و کلاه و ... اشاره کرد.

گبه و گلیم؛ مشهورترین سوغات و محصول صنایع دستی استان بوشهر گبه و گلیم صادراتی است که در مناطق وسیعی از شهرستان‌های استان رواج دارد . این دو محصول استان بوشهر دارای شهرت جهانی است.

حلوا مسقطی، ارده، حلوا راشی، حلوای سنگک، خارک پخته، انواع ماهی و میگو، عروسک‌ها و کالاهایی تزئینی صدفی را می‌توان به عنوان دیگر سوغاتی‌های بوشهر معرفی کرد.

عبا؛ عبابافی یکی از صنایع دستی و سنتی وابسته به پشم شتر یا گوسفند است که با سابقه بیش از ۵۰۰ سال در بعضی نواحی ایران از جمله استان بوشهر رواج دارد و عبای استان در کشورهای حاشیه خلیج فارس دارای جایگاه ویژه‌ای است.

گنبد نمکی

گنبد نمکی استان بوشهر در فاصله ۱۴۴ کیلومتری جنوب شرقی بندر بوشهر و ۶۴ کیلومتری شهر خورموج قرار دارد و بزرگترین و زیباترین گنبد نمکی جهان به شمار می‌آید.

وسعت گنبد در حدود سه هزار و ۶۶۶ هکتار بوده و ارتفاع قله آن هزار و ۴۹۰ متر از سطح دریا است و حداقل ارتفاع آن از سطح دریا نیز ۷۰ متر است.

تشکیل گنبد شمال غربی به جنوب شرقی بوده و از سمت غرب به روستای گنخک و روستای جاشک کشیده شده و از سمت شرق از روستای باغان تا روستای درویشی ادامه دارد. راه دسترسی به گنبد از سمت شرقی از فاصله سه کیلومتری بعد از روستای گنخک از طریق جاده خاکی معدن قدیمی سنگ نمک که در منطقه فعالیت می کرده بوده و از سمت شرقی گنبد بعد از پل روستای کردلان جاده خاکی را به سمت گنبد پیش گرفته تا به پایی کوهپایه‌های گنبد برسیم.

وجود آبشارهای نمکی و چشمه های نمکی

سطح گنبد نمکی دشتی از لحاظ پوشش گیاهی تقریبا در اغلب نقاط به دلیل درصد بالای نمک تهی از هر نوع رویش بوده اما در برخی از نقاط گنبد وجود مناطق بزرگ و کوچک آهکی به چشم می‌خورد که بر روی این سطوح گیاهانی مانند گون، گیشدارا و قیچ و همچنین در فصل زمستان و بهار انواع گیاهان یکساله روی سطح آهکی گنبد را پوشانده و زیبای خاصی را به آن منطقه می‌بخشد.

از نظر حیات وحش در فصل تابستان که معمولا از اواخر اردیبهشت در منطقه آغاز و تا پایان مهرماه ادامه دارد، خالی از حیات وحش است به جز چند گونه از مارمولک‌ها و خفاش‌ها که ساکنان دائمی گنبد محسوب می‌شوند. گنبد نمکی به خاطر قرار گرفتن در مسیر سلسله کوه زاگرس و بین دو کوه شیرین که دارای چشمه‌های آب شیرین است. گنبد از نظر گردشگری دارای جاذبه‌ها و قابلیت‌های فراوان است که از آن جمله می‌توان به آبشارهای نمکی، غارهای نمکی، نمک چال‌ها و یخچال‌های نمکی، تخت دیو یا دودکش جن، دره گل کلم، چشمه‌های نمکی، نمک‌شارها و نمک‌فشان‌ها و سطح زیبا و رنگارنگ گنبد اشاره کرد.

دره گل کلم شگفت‌انگیزترین بخش گنبد است

آبشارهای طبیعی در مسیر طبیعی آب راه‌های گنبد و در کوهپایه های پایین دست به شکل های مختلف و در اندازه های متفاوت زیبای خاصی به منطقه بخشیده است و در فصل گرم به واسطه تبخیر زیاد آب، بلورهای نمکی ضخیمی در مسیر

آبشارها ایجاد کرده که با لغزش آب بر روی بلورهای نمکی و تابش آفتاب منظره ای شگرف و زیبا ایجاد می شود.
یخچال‌های نمکی از جاذبه‌های خاص گنبد نمکی دشتی هستند که در سطح شیب‌دار و حرکت ثقلی توده‌های نمک و در جهت شیب گنبد و به صورت پلکانی تشکیل شده‌اند و در سطح خود با اشکالی زیبا و رنگ‌های متحیرانه‌ای را به وجود آورده‌اند.
گنبد نمکی دشتی در بهمن ماه سال ۱۳۸۶ به عنوان اثر ملی طبیعی در محیط زیست و سال ۱۳۸۹ به همت هیئت کوهنوردی دشتی در میراث فرهنگی و گردشگری کشور ثبت شده است.

شهرستان دشتی

شهرستان دشتی با آثار تاریخی و طبیعی کم نظیر از جمله گنبدهای نمکی می‌تواند در بیش از هشت ماه ازسال پذیرای گردشگران داخلی و خارجی باشد
روستاهای بنود و بندو از روستاهای جنوبی‌ترین شهرستان استان بوشهر یعنی عسلویه است که با توجه به پتانسیل های فراوان گردشگری نیاز به معرفی بیشتر دارند.
این دو روستا از توابع بخش چاه مبارک است که هر کدام از این روستاها، ویژگی‌های منحصر به فرد از لحاظ گردشگری و اماکن دیدنی دارند.
شغل بسیاری از مردم این دو روستا صیادی، کشاورزی و دامداری است. ساحل زیبا، درختان و نخل‌ها، چشمه‌ها و آثار تاریخی از ویژگی‌های این دو روستا است.
روستای بنود، با ۸۰۰ نفر جمعیت در شش کیلومتری چاه مبارک واقع است و تا مجاورت خلیج فارس، منطقه‌ای بسیار مستعد برای صیادی، گردشگری و انجام ورزش‌های ساحلی است.

ساحل «بنود» از مناطق دیدنی و بکر جنوب استان بوشهر است

روستای بنود در وحدت و برادری زبانزد همگان است و شیعه و سنی در کنار هم با آرامش و وصلت های خانوادگی زندگی می کنند.
بندر بنود دارای جاذبه‌های گردشگری و تفریحی زیادی مانند ساحل زیبا و بکر است که این ساحل اخیرا میزبان ساخت فیلم محمد رسول الله(ص) بوده است و بدین ترتیب می‌توان گفت که شهرک سینمایی زیبایی وجود دارد که حتما گردشگران از آن بازدید کنند، همچنین مکانی مذهبی و تفریحی برای رفاه حال مردم، صیادان و گردشگران در دل ساحل وجود دارد.
آثار و بقایای برجا مانده از این فیلم در کنار صخره‌های زیبا و دریایی آرام می‌تواند مقصد خوبی برای گذراندن یک روز بهاری باشد، البته از غروب زیبای این منطقه نیز نمی‌توان به راحتی گذشت.
گردنه خطرناک و پر پیچ و خم بنود نیز هموار شده است تا مسافران به راحتی به ساحل بنود دسترسی داشته باشند.

چهار اثر تاریخی روستای «بندو» ثبت ملی است

روستای بندو از توابع بخش چاه مبارک در شهرستان عسلویه استان بوشهر است که در جنوبی‌ترین نقطه استان بوشهر واقع شده و روستای مرزی استان بوشهر با استان هرمزگان است.
این روستای ۷۰۰ نفری از شمال به روستای سهو جنوبی، از غرب به فاصله یک کیلومتر به رشته کوه‌های زاگرس جنوبی و از مشرق به روستای برکه دکاء از روستاهای استان هرمزگان و از جنوب به بخش‌های پارسیان و کوشکنار از استان هرمزگان محدود می‌شود.
روستای بندو با مرکز استان در حدود ۳۰۰ کیلومتر فاصله دارد و در کنار این روستا رودخانه‌ای به نام رود شور وجود دارد.
زبان مردمان بومی این روستا عربی و اکثریت جمعیت آن از مسلمان پیرو مذهب اهل سنت هستند. مردمانی خون گرم و مهمان نواز و جوانانی فعال در عرصه فرهنگی دارد و از روستاهای فعال در زمینه علوم و معارف قرآنی است و در سال‌های اخیر به موازات سایر مناطق و روستاهای شهرستان عسلویه به سمت توسعه گام برداشته است.
روستای بندو از حیث تاریخی دارای قدمت بسیار زیادی است که بقایای آبگیر ساسانی، آسیاب‌های آبی بندو، سد بندو و چشمه نهیر از معروف‌ترین آثار دیدنی و تاریخی این روستا است.
چشمه‌های آب و برکه‌های مجاورت روستای بندو و درختان نخل این روستا فرصتی بسیار خوبی برای مسافران ایجاد می کند که آرامشی از زندگی ماشینی حاصل کنند.
مکان های تاریخی و تفریحی دیگر این روستا سد رباط، غار جنگیه، آسیاب های آبی که کنار غار واقع هستند و برکه های آب روستای بندو می توان نام برد.

آسیاب های آبی بندو نشان از قدمت این روستا است

در شمال روستای بندو آسیاب‌های آبی بسیار قدیمی است که از ساروج و سنگ به صورت بسیار منظم ساخته شده اند. این آسیاب‌های آبی باستانی بندو به وسیله آب چشمه‌های کوه، کار آرد کردن گندم‌های اهالی را انجام می‌دادند.
آب به وسیله جویبارهای بسیار مستحکمی که پیشینیان ساخته‌اند راهی می‌شد و با گذشتن از دره‌ها به آسیاب‌ها می‌رسید.
چشمه و آبادی عین‌الساده نیز با وجود درخت‌های نخل، باغ لیمو و انجیر و درختان دیگر از مکان‌های دیدنی این روستا است که در شمال روستای بندو واقع است.
چشمه نهیر نیز یکی دیگر از زیبایی های این روستا است که حدود ۱۰۰ اصله نخل در مجاورت آن واقع است.
آب از چشمه فوق، که در ارتفاع تقریبا ۱۰۰ متری است، بیرون آمده از آنجا به صورت آبشاری به ارتفاعات کم سرازیر می‌شود و نخل‌ها و باغات مردم روستا را آب می‌دهد.
البته در نیمه راه برکه‌ای برای ذخیره آب و سپس تقسیم آن بنا شده است در میانه راه آبشاری که ارتفاع آن سه متر است، صدای دلنشین آب تولید می‌شود.

شهر تاریخی سیراف

سیراف یکی از بنادر با قدمت و سابقه تاریخی ایران است که پیشینه تمدن آن به راه آبی ابریشم نیز می رسد. روزگاری راه آبی ابریشم از این بندر می گذشت؛ زمانی که سیراف به واسطه تمدن باشکوهش، جمعیتی بیش از ۳۰۰ هزار نفر را در خود جای داده بود.
امروزه سیراف نه به واسطه شهر بودنش بلکه به اعتبار تاریخی بودنش و آثار به جای مانده از قدیم الایام دارای نام و شکوهی بالا در استان بوشهر و کشور است که به همین واسطه سالانه گردشگران زیادی از داخل و خارج از کشور به سمت خود جذب می کند.

تهیه‌شده در سرپرستی استان بوشهر

هر شهر، یک جاذبه

تهران

بسیاری از شهروندان تهرانی که در ایام نوروز از استان تهران خارج نمی‌شوند، شهرستان دماوند را برای انجام یک سفر کوتاه مدت انتخاب کرده تا علاوه بر استفاده از مناطق تفریحی به ورزش‌هایی نظیر کوهنوردی و اسکی بپردازند.

باید توجه داشت که مردم شهرستان دماوند مردمی خونگرم، متدین و انقلابی هستند که در طول سال میزبان مسافران و گردشگران بوده و با تمام توان از آنان پذیرایی می کنند، به همین خاطر همواره مسافران از این شهرستان خاطرات خوشی را در ذهن می سپارند. از قدیم الایام شهرستان دماوند به دلیل دارا بودن جاذبه های مختلف طبیعی نظیر کوه دماوند و پیست اسکی آبعلی به عنوان قطب کوهنوری و اسکی در تهران و حتی کشور محسوب شده و بسیاری از ورزشکاران را به این منطقه می کشاند.

دشت شقایق در دامنه قله دماوند

اگر بخواهیم به مهمترین آثار و اماکن تفریحی و طبیعی شهرستان دماوند اشاره کنیم بدون شک باید از قله دماوند، پیست اسکی آبعلی، چشمه های اعلا، سیاه سنگ، قلعه دختر، آبعلی، غار رود افشار و دریاچه تار نام ببریم.

یکی از مهمترین جاذبه های گردشگری شهرستان دماوند که نه تنها مورد توجه ورزشکاران، بلکه گردشگران نوروزی نیز قرار دارد، قله دماوند است که به عنوان نماد این شهرستان در کشور به حساب می آید.

در این میان قله دماوند ۵۶۷۱متر ارتفاع دارد که عظمت و زیبایی آن چشم هر بیننده ای را به خود خیره می سازد و دشت شقایق در دامنه این کوه، زیبایی زائد الوصفی را به این منطقه بخشیده که همواره مورد توجه گردشگران و مسافران بوده است.

شهرستان دماوند در زمینه چشمه های طبیعی، تفریحی و درمانی نیز از جایگاه مهم و قابل توجهی در استان تهران برخوردار است به طوری که بسیاری از گردشگران نوروزی برای بازدید از این چشمه ها به دماوند سفر می کنند.

یکی از چشمه های معروف شهرستان دماوند در کنار، چشمه اعلا، چشمه تیزآب است که مورد توجه بسیاری از گردشگران بویژه بیماران قرار دارد چرا که آب این چشمه تند و گس است و از آن جهت مداوای امراض پوستی استفاده می شود. همچنین یکی دیگر از جاذبه های مهم گردشگری شهرستان دماوند، پیست اسکی آبعلی است که همواره مورد توجه مسافران و گردشگران نوروزی و علاقه مندان به ورزش بوده، این پیست در ۵۰ کیلومتری شهر تهران و در شرق آن قرار دارد.

۳۵ امامزاده و بقعه متبرکه در فیروزکوه

امروز شهرستان فیروزکوه با داشتن جاذبه هایی نظیر غار بورنیک، چشمه آب معدنی خمده، تپه باستانی کله منار، گود گنبد شهر فیروزکوه، رباط سنگی امین آباد، برج مزداران و دهها آثار تاریخی و تفریحی دیگر پذیرای هزاران علاقه مند به حوزه گردشگری در طول سال است.

یکی از ویژگی های مهم آثار تاریخی و باستانی شهرستان فیروزکوه آن است که این شهر مهم گردشگری در زمینه های مختلف فرهنگی، تاریخی، مذهبی و تفریحی دارای مکان های در خور توجه است به طوری که بر اساس اعلام سازمان میراث فرهنگی و گردشگری در این شهرستان نسبتا کوچک بیش از ۳۵ امامزاده و بقعه متبرکه وجود دارد.

تنگه ای که در کشور زبانزد است

بقعه سید علی و خانواده، امامزاده اسماعیل فرزند امام موسی بن جعفر(ع) و امامزادگان معصوم سلیمان بی بی(س) از مهمترین اماکن مذهبی شهرستان فیروزکوه محسوب می شوند که به دلیل معماری جالب آن، چشم هر گردشگری را به خود خیره خواهد کرد.

در این میان برخی مکان های تفریحی فیروزکوه نه تنها به عنوان یک جاذبه گردشگری در استان تهران به حساب می آید بلکه به عنوان یک مکان مهم تفریحی در کشور نام و آوازه ای برای خود دست و پا کرده است که تنگه واشی در این زمره قرار دارد.

از طرف دیگر شهرستان فیروزکوه می تواند در زمینه توریسم درمانی نیز مورد توجه گردشگران و مسافران نوروزی قرار بگیرد به طوری که این منطقه دارای چشمه های آب معدنی مهمی است که یکی از برجسته ترین آنها، چشمه آب معدنی خمده بوده که در فاصله ۱۵ کیلومتری جاده تهران، فیروزکوه و در مسیر رودخانه حبله رود و در نزدیکی روستای خمده واقع شده‌است.

فیروزکوه و جاذبه های تاریخی و مذهبی

شهرستان فیروزکوه دارای هوایی سرد و خنک به نسبت سایر شهرستان های استان تهران است به طوری که در ایام تابستان نیز می توان هوایی مطلوب را در این منطق تجربه کرده و از جاذبه های مهم تاریخی و مذهبی این شهرستان لذت برد.

شهرستان فیروزکوه دارای جاذبه های مهم و قابل توجه در حوزه گردشگری است که می تواند مورد توجه مسافران نوروزی قرار بگیرد. از مهمترین ویژگی های شهرستان فیروزکوه آن است که جاذبه های گردشگری آن در یک بخش خلاصه نمی شود بلکه در زمینه های فرهنگی، تاریخی، مذهبی، تفریحی دارای آثار متعددی و قابل توجهی است.

ورامین با قدمتی هزار ساله

نام ورامین از دیرباز در تاریخ کهن ایرانی زبانزد بوده است به طوری که برخی کتب تاریخی نوشته اند در حدود سه هزار سال پیش از میلاد مسیح در قسمتی از سیبری، آریایی ها پس از گذشتن از مرو و شاهرود به حوالی ورامین و ری رسیدند و در این منطقه سکونت کردند.

نقطه اوج رشادت ها و سلحشوری های مردم ورامین به قیام تاریخی پانزدهم

خرداد سال ۴۲ باز می گردد که مردم این دیار با شنیدن خبر دستگیری امام راحل توسط ساواک به همراه مردم پیشوا کفن پوشیده و برای آزادی رهبرشان قیام کردند که خون مطهر این ستارگان درخشان در پل باقرآباد بر زمین ریخته شد.

در شهرستان ورامین بیش از ۱۸۰ اثر تاریخی و ملی وجود دارد که در ایام نوروز پذیرایی مسافران نوروزی خواهد بود که از مهمترین آنها مسجد جامع هشتصد ساله، برج آرامگاهی علاء الدوله، شاهزاده محمد(ع)و غیره است.

یکی از مهمترین آثار تاریخی شهرستان ورامین که مانند نگینی در میان سایر آثار می درخشد، مسجد جامع قدیمی این شهرستان است که در سال ۱۳۱۰ به فهرست آثار ملی کشور افزوده شد و هر سال پذیرای بسیاری از پژوهشگران و علاقه مندان به هنر معماری و تاریخ نگاری است.

مسجد جامع ورامین یک بنای چهار ایوانی است که ضلع شمالی که ورودی مسجد است از طریق ایوان‌های شرقی و غربی به ضلع جنوبی که نمازخانه در آن قرار گرفته، می‌رسد و ضلع شرقی هم نقش ورودی – خروجی فرعی را داشته و امروز اطراف مسجد خالی است و معلوم نیست در گذشته، معماری اطراف آن چگونه بوده است.

پاکدشت مرکزی برای گلخانه ها

شهرستان پاکدشت که در قدیم الایام جز شهرستان ورامین به حساب می آمد حدود هجده سال پیش از ورامین جدا و به صورت یک شهرستان مستقل درآمد. شهرستان پاکدشت به دلیل همجواری با پایتخت و دارا بودن ویژگیهای اقتصادی، فرهنگی، صنعتی و جغرافیایی و جمعیتی یکی از نقاط مهم و تأثیرگذار در استان تهران محسوب می شود به طوری که هم اکنون از این شهرستان به عنوان قطب صنعتی استان یاد می کنند.

فعالیت نه هزار واحد صنفی و سه هزار واحد صنعتی در شهرستان پاکدشت سبب شده تا محصولات این منطقه نه تنها نیازهای داخلی را تأمین کند بلکه بخش عمده ای از محصولات به کشورهای مختلف جهان صادر و ارزآوری مناسبی را برای کشور داشته باشد.

پاکدشت در زمینه کشاورزی نیز از ظرفیت و ویژگی های مهم و بالایی برخوردار است به طوری که هم اکنون هزاران هکتار از زمین های این منطقه تحت کشت گلخانه ای قرار گرفته و بر اساس آمارهای اعلام شده یک پنجم کشت گلخانه ای کشور در پاکدشت انجام می شود.

نکته حائز اهمیت در مورد شهرستان پاکدشت آن است که این شهرستان در طول سال های اخیر با سرمایه گذاری در بخش گل و گیاه توانسته است به موفقیت های بزرگی برسد به طوری که هم اکنون این منطقه به عنوان یکی از قطب های تولید گل در کشور شناخته شده و ۶۰ درصد گل شاخه بریده کشور را تولید می کند

قرار گرفتن شهرستان پاکدشت در مسیر جاده امام رضا(ع) و شرق کشور و دارا بودن از جاذبه های گردشگری و اقتصادی سبب شده است تا برخی مسافران نوروزی از مناطق تاریخی و آثار ملی این شهرستان دیدن کنند کاروانسرای خاتون آباد تپه باستانی و قلعه گبری محمودآباد بقعه متبرکه امامزاده عون محوطه تاریخی تنگ بورد بولاغ توچال و عمارت ناصریه و کاروانسرای کبود گنبد از جمله آثار تاریخی است که می تواند چشم هر مسافر نوروزی را به خود خیره کند

شهرستانی با دهها اثر تاریخی و مذهبی

شهرستان پیشوا با دارا بودن دهها اثر تاریخی می تواند مقصد خوبی برای مسافران و گردشگران نوروزی باشد شهری که امامزاده جعفر بن موسی الکاظم(ع) به عنوان امامزاده شاخص استان تهران در آن مدفون است.

پیشوا تا چند سال پیش به عنوان یکی از شهرهای تابعه شهرستان ورامین محسوب می شد اما در دولت گذشته به شهرستان ارتقا پیدا کرد و به عنوان یک شهر مذهبی با مردمی متدین در استان تهران شناخته می شود

قیام تاریخی پانزدهم خرداد در تاریخ شهرستان پیشوا یک نقطه درخشان است به طوری که در سال ۴۲ مردم این شهر به همراه مردم شهرستان ورامین در اعتراض به دستگیری امام راحل دست به تظاهرات زدند و خون مطهر برخی از قیام کنندگان در پل باقرآباد توسط رژیم سفاک پهلوی بر زمین ریخته شد

امامزاده ای که محبوب مردم جنوب شرق استان تهران است

اگر نگاهی گذرا به اماکن تاریخی و مذهبی شهرستان پیشوا بیاندازیم باید از امامزاده جعفر بن موسی الکاظم(ع) به عنوان مهمترین مکان در این شهر نام ببریم که به عنوان قطب فرهنگی و مذهبی پیشوا به حساب می آید

حرم مطهر امامزاده جعفر بن موسی الکاظم(ع) همواره محور تجمعات و برنامه های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی در شهرستان پیشوا محسوب شده و مردم جنوب شرق استان تهران به این امامزاده واجب التعظیم ارادت خاصی دارند

امامزاده جعفر از فرزندان حضرت موسی بن جعفر(ع) است که در قریه خوار در اطراف مدینه منوره زندگی می کردند و جمعی از آن قریه تصمیم گرفتند به خدمت حضرت علی بن موسی الرضا(ع) در مرو مشرف شوند که امامزاده جعفر را به سرپرستی خودشان انتخاب کردند زمانیکه به ایران آمدند مأمون حضرت رضا(ع) را شهید کرده بود و مأموران مأمون، با این گروه در اطراف ساوه جنگیدند و عده ای از این جمع در آن درگیری شهید شدند

بازاری که شکل سنتی خود را حفظ کرده است

بازار قدیمی پیشوا نیز یکی از جاذبه های تاریخی و گردشگری این شهرستان محسوب می شود که قدمت آن به دوره صفویه می رسد و همچنان نیز این بازار فعال و محل داد و ستد مردم می باشد و مغازه ها و حجره های قدیمی این بازار کمتر شکل مدرن و امروزی به خود گرفته اند

یخچال های طبیعی که باید از نزدیک دید

همچنین یخچال های طبیعی که در پیشوا وجود دارد می تواند چشم هر بیننده و گردشگری را به خود خیره سازد به طوری که یخچال طبیعی سنتی روستای طارند سفلی و علیا از سه قسمت مخزن، سقف و درب تشکیل شده است امامزاده ابراهیم(ع) روستای سنار که امامزاده عبدالله(ع) تپه سلام تپه سفلی، تپه شغلی جاده سنگفرش روستاهای طارند علیا و سفلی، روستاهای طارند علیا و سفلی از دیگر جاذبه های گردشگری این شهرستان به حساب می آید

شهرستان زائرپذیر تهران

شهرستان ری را باید یکی از پرتراکم ترین نقاط استان تهران دانست به طوری که این شهر بویژه حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) در طول ایام نوروز پذیرایی هزاران زائر و مسافر هستند که علاوه بر زیارت حرم حضرت عبدالعظیم حسنی، از جاذبه های تاریخی و گردشگری ری دیدن می کنند .

شهرستان ری بواسطه حضور مرقد نورانی و منور حضرت عبدالعظیم حسنی در این منطقه و دارا بودن ویژگی های جغرافیایی و جمعیتی و سیاسی از جایگاه مهمی در استان تهران برخوردار است به طوری که به تعبیر بزرگان این منطقه به عنوان قبله تهران معرفی و حرم حضرت عبدالعظیم مورد توجه و احترام مقام معظم رهبری و علما و مراجع است.

در ساعات سال تحویل نیز حرم حضرت عبدالعظیم مملو از مردمی بود که خود را از نقاط مختلف استان تهران و حتی کشور به این مکان مقدس رسانده و آغاز سال ۹۴ را در جوار این شخصیت نورانی و بافضیلت آغاز و برای فرج حضرت بقیة الله الاعظم (عج) و اعتلای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران دعا کردند.

تهیه شده در سرپرستی استان تهران

از قایق سواری روی امواج تا گردش در محوطه های تاریخی

چهارمحال و بختیاری

استان چهارمحال و بختیاری در حوزه تاریخی آثار بسیاری دارد که قلعه های تاریخی این استان مهمترین آثار تاریخی است که از زمان های بسیار قدیم در استان باقی مانده است.همچنین استان چهار محال و بختیاری با دارابودن پتانسیل ها و ظرفیت های فراوان از جمله رودخانه های فراوان، ارتفاعات و کوهستان های بلندو... بستر مناسب برای توسعه گردشگری ماجراجویانه در سطح کشور است.قایق سواری بر روی آبهای خروشان یا رفتینگ یکی از ورزشهای ماجرا جویانه ای است که در این استان رواج یافته و موجب جذب گردشگر در این استان شده است.

قایق سواری ماجراجویانه

قایق سواری در آب های خروشان یا رفتینگ، یکی از رشته های ورزشی و توریستی پرهیجان در جهان است که علاقمندان زیادی دارد، قایقرانان حرفه ای باید سعی کنند در میان امواج خروشان رودخانه، با مهارت و تکنیک های خود طوری پارو بزنند و از میان آبهای پر تلاطم به سلامت عبور کنند.

مهیج ترین این مسابقه عبور از قایقرانها از میان موانع و پرت شدن آنها از آبشارهای کوچکی است که اختلاف آن با سطح رودخانه زیاد است.

در مسابقه رفتینگ شرکت کنندگان باید از مسیری عبور می کردند که داری چاله های پر آب هم بود.

این فعالیت تفریحی، ورزشی بسیار جذاب و هیجان انگیز بوده و یکی از بهترین نمونه های سفرهای اکوتوریستی، توریسم ماجراجویانه و ورزشی است. رفتینگ یکی از پرطرفدار ترین شاخه های گردشگری بوده و شرکتهای بسیاری در سراسر دنیا به صورت تخصصی اقدام به طراحی و اجرای اینگونه سفرها می کنند.

در رفتینگ مسافران سوار بر قایقهای مخصوص ضمن لذت بردن از هیجان رویارویی با امواج رودخانه ها، از میان جنگل ها، کوهها، دشتها، مزارع، روستا ها و ... گذر کرده و به تماشای مناظری می نشینند که با هیچ وسیله دیگری میسر نیست.

هر شخصی که دوستدار هیجان است می تواند به عنوان عضوی از تیم قایقرانان با استفاده از تجهیزات ویژه و با اتکاء به مهارت راهنما این کار را تجربه کند و به همین دلیل رفتینگ روز به روز طرفداران بیشتری پیدا می کند.

در یکی از روستاهای حاشیه زاینده رود در چهارمحال و بختیاری(روستای سوادجان) این فرصت برای علاقه مندان این رشته فراهم شده است. در این روستا باشگاهی قایقرانی توسط تعدادی از اهالی آن راه اندازی شده که توانسته این باشگاه از این ظرفیت نهفته در این خصوص استفاده کرده و ضمن اشتغالزایی مسافران و گردشگران بسیاری را به این استان بکشاند.

لذت انجام بانی جامپینگ بر روی رودخانه کارون

بانی جامپینگ ورزش یا تفریحی از سری فعالیتهای هیجانی و ماجراجویانه است که در آن شخص ورزشکار یا در واقع حادثه جو، خود را توسط محافظ و طنابی فنردار از ارتفاعی بسیار بلند به پایین پرتاب می کند. طنابی که شخص بوسیله آن به پایین می پرد، حالت فنری یا کشی دارد و توسط محافظی به تن و بدن، و قوزک پا بسته می شود. وقتی که شخص می پرد، خاصیت فنری ریسمان باعث می شود تا انرژی پرشی شخص به هنگام سقوط آرام آرام دفع شود تا جایی که شخص کاملا به ایستد. اما پس از سقوط و رسیدن به انتهای مسیر همین انرژی چون قابلیت فنری دارد و باعث برگشت مسیر می شود، شخص را تا حدی به بالا می کشد.

شخصی که بانی جامپینگ می کند، می بایست از سلامت قلبی و عصبی برخوردار باشد، چرا که فشار عصبی که این ورزش به هنگام سقوط به ورزشکار می آورد می تواند باعث سکته قلبی و یا صدمات روحی شود.

در این چهارمحال و بختیاری این ورزش در منطقه دو پلان از روی یک پل بر روی رودخانه کارون انجام می شود.

سکوی پرش بانی جاپینگ چهارمحال و بختیاری بر روی رودخانه کارون بانی جامپینگ در این استان به صورت طبیعی انجام می شود و سکوی پرش این استان طولانی ترین سکوی طبیعی کشور است.

سکوی بانجی جامپینگ چهارمحال و بختیاری با ۷۵ متر ارتفاع در حومه روستای دو پلان بخش ناغان و مشرف به رودخانه کارون قرار دارد.

این سکو در مجاورت ایل راه عشایری تاریخی دز پارت و در مناطق حفاظت شده سبزکوه و هلن، دره عمیق، پل سیمی و اثر ملی لینچ قرار دارد.

صخره نوردی نیز یکی از ورزش های مهیج است که در چهارمحال و بختیاری به علت وجود ارتفاعان و کوهستان های بیشمار زمینه انجام آن وجود دارد.

زیبایی طبیعی و وجود رودخانه و جنگل در ارتفاعات انجام این ورزشی را برای کوهنوردان لذت بخش تر کرده است.

سایت پرواز پاراگلایدر فرخ شهر

چهارمحال و بختیاری به علت داشتن بسیاری از ویژگی های طبیعی مانند رودخانه ها، کوهستان های بیشمار، تالاب و... زمینه توسعه بسیاری از ورزش ها جذاب و مهیج را دارد. سایت پرواز پاراگلایدر فرخ شهر یکی از مهمترین پیست های پرواز کشور است که در نزدیکی شهر فرخ شهر قرار گرفته است و زمینه را برای پرواز ورزشکاران خارجی و داخلی فراهم آورده است.این سایت پرواز یکی از مرتفع ترین سایت های پروازی کشور است. انجام این ورزش نیز در روستای سوادجان در شهرستان سامان بر روی رودخانه زاینده رود فراهم است.

قلعه«دزک» نگینی تاریخی بر بلندای زاگرس

هم اکنون قلعه های تاریخی بسیار زیبایی در این استان وجود دارد که مهمترین آنها را می توان قلعه تاریخی چالشتر، قلعه دزک، قلعه فرخ شهر، قلعه سورک و... بر شمرد. در میان قلعه های تاریخی قلعه تاریخی دزک یکی از زیباترین قلعه های تاریخی این استان به شمار می رود که معماری بسیاری زیبایی دارد.

مجموعه ساختمانی قلعه دزک به عنوان یکی از آثار ممتاز فرهنگی و هنری در روستای دزک واقع در شهرستان کیار و در ۴۰ کیلومتری شهرکرد است. این قلعه عمارت و خانه، مسکونی چند نسل از ایلخانان بختیاری بوده است که نویسندگان متعدد ایرانی و خارجی چون راولینسن، ایزابل برد بیشاپ، هنری رنه دالمانی، شونمان، ویلسون و غیره از آنها با تحسین یاد کرده اند.

تاریخ احداث شالوده و قسمت اصلی قلعه که در اصطلاح آن زمان معروف به ود دیوانخانه بوده و شامل اطاقها و اسکلت طبقه همکف بنای کنونی است به سال ۱۲۹۲ قمری می رسد و از آن پس تا سال ۱۳۲۵ قمری که آخرین لوحه تاریخدار این مجموعه نصب شده به تدریج قسمتهای دیگری شامل عمارات اندرونی، حیاتهای خلوت و سایر بخش ها بر بنای اصلی افزوده شده و تزئینات داخلی، روکارها، نازک کاریها، و نماسازی های ساختمان مخصوصا در عمارت سر در و بیرونی در چند مرحله بصورت های متنوع توسعه یافته و تکمیل شده است.

علاوه بر ارزشهای کلی فرهنگی که ماهیت هر ساختمان ارزشمند قدیمی است وجوه امتیاز مجموعه ساختمانی قلعه دزک نیز از ویژگی های این قلعه تاریخی است. تالار آئینه این مجموعه از آثار ممتاز قلعه تاریخی است. چهار محل از نقاشی های دیواری این تالار بصورت شیشه نقاشی «دو پوسته عکس درهم» است که نمای کامل سه بعدی دارد و نمونه های مشابه آن بسیار کمیاب است.

> **کارهای اصلی آئینه کاری زیر نظر استاد ابوالقاسم خواجوئی از برجسته ترین استادان آئینه بند قرن گذشته انجام گرفته که کارهای طراحی، نقاشی، رنگ بندی و زرک اندازی همه مجموعه اثر استادان بزرگ اصفهان است که غالباً در اصفهان طراحی و در محل اجرا و نصب شده است**

تالار سفره خانه مجموعه از لحاظ هنر گچ آرائی بخصوص رنگ اندازی ابری و قلمگیری و نیز ریسه سازیهای ستونی و قاب کتیبه های تسمه دار قابل توجه است. فرش تالار سفره خانه یک تخته قالی عتیقه ۵۰ متری است که در حدود نود سال قبل در بختیاری بافته شده است. این فرش از نظر قدمت و نقشه و بافت یکی از ارزنده ترین نمونه های فرش بختیاری می تواند باشد. تنها نمونه مشابه آن در جهان فرش بختیاری معروفی است بهمین قواره که در یکی از مجموعه های اختصاصی در آمریکا نگهداری می شود.

ازآبشارتانوشیدن بهترین آب معدنی جهان

استان چهارمحال و بختیاری با اقلیم متنوع دارای جاذبه های گردشگری است و شهرستان کوهرنگ یکی از زیباترین شهرستانهای این استان و کشور محسوب می شود.

این شهرستان دارای رودخانه، جنگل، چشمه و آبشارهای فراوان، بناهای تاریخی، قبرستانهای تاریخی، سیاه چادر های عشایر و... است.

جنگلهای بلوط در منطقه بازفت و وجودغارهای یخی از دیگر ویژگیهای این شهرستان است.

این شهرستان را می توان منطقه کامل از تمام پتانسیلهای گردشگری وتوریستی دانست که در ارتفاعات زاگرس قرار دارد وهر زیبایی طبیعی را می توان در این شهرستان پیدا کرد.

مهمترین مناطق گردشگری این شهرستان شامل آبشار کوهرنگ، آبشار شیخ علیخان، جنگل های بلوط منطقه بازفت، چشمه دیمه، روستاهای تاریخی و بکر منطقه، روستای پلکه کانی سر آقا سید و... است.

روستای پلکانی گردشگری سرآقا سید

با وجود اینکه بسیاری از روستاهای کشور بکر بودن خود را از دست داده اند و ساخت و سازهای شهری و مصالح ساختمانی جدید در روستاها ورود پیدا کرده است اما هنوز در شهرستان کوهرنگ چهارمحال و بختیاری روستاهای بسیاری یافت می شود که گردش در آنها تاریخ قدیم ایران را می توان نظاره کرد.

این روستاها که تعداد آنها کم نیست در کنار زیبایی های طبیعی و گردشگری مناطق مختلف شهرستان از جمله آبشارها، جنگل های بلوط، رودخانه ها و... از چنان زیبایی هایی برخوردار هستند که کمتر روستاهایی در کشور پیدا می شوند که این ویژگی ها را داشته باشند.

روستاهایی شهرستان کوهرنگ چهارمحال و بختیاری به علت قرار گرفتن در مناطق سخت گذر امکان بردن مصالح ساختمانی جدید شهری به آنها وجود ندارد و خانه های این روستاها هنوز از مواد طبیعی موجود در طبیعت ساخته می شود.

اگرچه روستای ماسوله در شمال کشور به علت شکل خاص قرار گرفتن خانه ها دارای معرفیت خاص شده است و سالانه هزاران گردشگر از این روستا بازدید می کنند اما نمونه این روستا در شهرستان کوهرنگ است که با زیبایی دیگر چه بسا بیشتر از ماسوله در کنار جذابیت های بی شمار طبیعی مانند رودخانه، آبشار و جنگل وجود دارد.

مردم این روستا خانه های پله کانی خود را بسیار مقاوم و زیبا ساخته اند که توان تحمل برف های چند متری منطقه را در فصل زمستان داشته باشد

چشمه‌دیمه

چشمه دیمه یکی از بزرگترین چشمه های آب معدنی کشور و جهان به شمار می رود که بر اساس بررسی ها انجام شده توسط کارشناسان، آب این چشمه بهترین آب معدنی جهان را داردر کنار چشمه فضای طبیعی و بسیار زیبایی وجود دارد.

این چشمه سر چشمه ی اصلی زاینده رودقبل ازایجاد تونلهای کوهرنگ و در ۱۲ کیلو متری چلگردو تا مرکز استان ۸۵ کیلو متر فاصله دارد این مکان به دلیل دارا بودن فضاهای سرسبز و خرم و راه دسترسی آسفالته و سرویس بهداشتی و سکوی نشیمن اطراف خود از دیر باز به عنوان یکی از تجمع گاه های ایلات و عشایر بختیاری و گردشگران شناخته شده است.

مناظر زیبا و چشمگیر و فضاسازی اطراف چشمه، این مکان را در ردیف زیباترین گردشگاههای شهرستان کوهرنگ، استان و کشورقرار داده است.

هم اکنون جوشش آب دراین چشمه با حجم زیاد و زلالی آب از زیبایی های خیر کننده این چشمه است.

جنگل های بلوط منطقه بازفت

جنگل های بلوط منطقه بازفت یکی از زیباترین جنگل های گسترده زاگرس به شمار می آید.

جاری بودن رودخانه بازفت در میان جنگل های بلوط از مهمترین جاذبه های منطقه به شمار می رود.

این منطقه در مسیر راه ارتباطی مسجد سلیمان خوزستان از چهارمحال و بختیاری قرار دارد که مسافران نوروزی این منطقه می توانند از جاذبه های گردشگری منطقه بازدید کنند.

آبشار شیخ علیخان

آبشار شیخ علیخان یکی از زیباترین آبشارهای شهرستان کوهرنگ و کشور است که قرار گرفتن در کنار روستای شیخ علیخان که دارای بافت قدیمی است، مسافران بسیار زیادی را هر ساله در تمام

فصول سال به شهرستان کوهرنگ استان چهارمحال و بختیاری می کشاند.
زمینه روستا گردی در روستای شیخ علیخان در کنار آبشار وجود دارد که این روستا نیز از بکر ترین و دست نخورده ترین روستاهای تاریخی کشور به شمار می رود.

●شهرستان لردگان دارای ۷۰۰ محوطه تاریخی و باستانی است

شهرستان لردگان چهارمحال و بختیاری یکی از شهرستان های زیبا این استان به شمار می رود که جاذبه های گردشگری بیشماری را در خود جای داده است.
مرکز این شهرستان، لردگان در دامنه جنوبی کوه آثار عجم (آس جم) و آب باغ قرار دارد. گرداگرد بلندی های این شهر را جنگل های بلوط فرا گرفته که نشان از پوشش جنگلی کل منطقه در گذشته های نه چندان دور است.
جاذبه های تاریخی، سیاحتی و زیارتی این شهرستان شامل آبشار آتشگاه، حاشیه رودخانه و پل ارمند، جنگل های بلوط، چشمه سندگان، پارک جنگلی پروز، چشمه برم، قلعه دشت پاگرد، پارک جنگی چهارطاق، دریاچه و پل بارز، حاشیه دریاچه سد کارون ۳ و ۴، حاشیه رودخانه منج و خرسان، امامزاده شهسوار، امامزاده بارز، امامزاده حسن، و دشت سرسبز خانمیرزا است.در میان این جاذبه های گردشگری آبشار آتشگاه جذابیتی خاص دارد.
آبشار آتشگاه لردگان طولانی ترین آبشار ایران است. این آبشار زیبا که به آبشار مینیاتوری شهرت دارد یکی از بی‌نظیرترین جاذبه های گردشگری کشور به شمار می‌رود.

آبشار با حرکت مواج خود سکوت منطقه را می‌شکند و بی‌بدیل ترین جلوه‌های طبیعی را رقم می‌زند. آبشار آتشگاه در فاصله ۱۹۰ کیلومتری شهرکرد و در ۴۰ کیلومتری شهر لردگان در دره ای روح افزا به طول سه کیلومتر قرار گرفته است

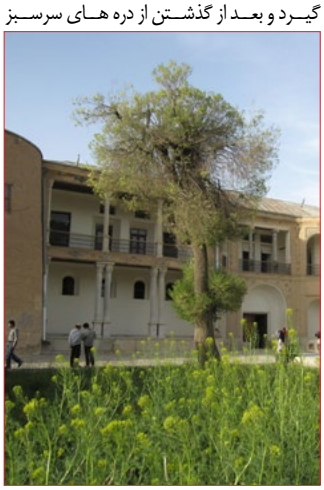
روستای آتشگاه که خاطرات سرداران عیلامی را بیاد می آورد در دره ای تنگ و زیبا قرارگرفته که در میان دره نهر خروشانی جاری است و سنگهای آهکی و گچی و درختان کهنسال گردو، چنار، بلوط و زبان گنجشک پیرامون آنرا فرا گرفته است.شیب زیاد و پستی و بلندی های دره، آبشارهای کوچک متعددی را ایجاد کرده است.
پیوند عناصر زیبای طبیعی مانند دره، سبزه زار و اقلیم مناسب، فضای بسیار فرح بخشی را جهت تفرج در این مکان فراهم می آورد. سراسر بهار و تابستان این آبشار برای بازدید مناسب است.

این شهرستان دارای ۷۰۰ محوطه باستانی و تاریخی است و همچنین دارای ظرفیت های گردشگری طبیعی بیشماری است. برنج محلی، فرش،گلیم، جاجیم و محصولات لبنی مهمترین سوغات محلی شهرستان لردگان به شمار می روند.
این شهرستان دارای بیش از ۳۰۰ روستای کوچک و بزرگ است که فرصت روستا گردی در این شهرستان را فراهم آورده است.

●زاینده رود پر آب

زاینده رود نام یکی از رودخانه های پر آب و مهم کشور به شمار می آید که از استان چهارمحال و بختیاری سرچشمه می گیرد و بعد از گذشتن از دره های سرسبز

این استان به استان اصفهان و سپس به شهر اصفهان وارد می شود.خروش واقعی و پر آبی این رودخانه تنها در چهارمحال و بختیاری می توان مشاهده کرد.زیبایی وصف ناپذیر این رودخانه را می توان در شهرستان سامان چهارمحال و بختیاری مشاهده کرد. رودخانه زاینده رود در حالی که خروشان است از داخل باغات گستره بادام و گردو منطقه می گذرد. درختان تنومند گردو اطراف زاینده رود را فرا گرفته اند و سر سبزی درختان منطقه در کنار آب قابل توجه رودخانه زیبایی های خارق العاده ای ایجاد کرده است.وجود پل های تاریخی بر روی رودخانه به زیبایی های منطقه افزوده است و زیبای این رودخانه را چندین برابر کرده است.

●پل تاریخی زمانخان

پل تاریخی زمانخان در فاصله ۲۹ کیلومتری شمال شهرکرد و هفت کیلومتری شهر سامان بر روی رودخانه زاینده رود قراردارد. پل دارای دو دهانه قوسی است که با آجر ساخته شده و پایه های آن بر روی صخره های کوه قرار گرفته اند. با احداث مجتمع توریستی در اطراف پل زمانخان و تصویب طرح جامع توریستی آن و بعلت قرار گرفتن موقعیت خاص مکانی پل در طول رودخانه زاینده رود، این پل بعنوان یکی از شاخص های فرهنگی و تاریخی استان محسوب می شود.
پل زمانخان دارای دو دهانه است، دهانه شرقی که از وسعت کمتری برخوردار است در عهد صفویه توسط زمانخان نامی از خوانین محلی ساخته شده است. دهانه غربی که دارای کتیبه آجری تاریخ دار ۱۳۲۲(هـ ق) است در دوران قاجاریه احداث شده است، ولی پل بنام بانی اولیه به پل زمانخان مشهور است.
بطوری که در متون تاریخی دوران قاجاریه ذکر شده است و شواهد موجود نیز آن را تایید می کند، قبل از احداث پل، رودخانه زاینده رود از محل فعلی شالیزارها عبور می کرده است. ابتدا طاق پل را بر روی صخره های سنگی احداث و سپس زیر آن را تراشیده تا به بستر فعلی رودخانه رسیده است.
طول پل از ابتدا، تا انتها ۳۳ متر و عرض آن پنج متر و ارتفاع لبه پل تا کف رودخانه ۱۲ متر است.
مصالح بکار رفته در احداث پل آجر با ملاط گچ و خاک است و حد فاصل دو دهانه فضای خالی وجود دارد که سقف آن را طاق آجری پوشانیده و از دو طرف دارای دریچه ای به بیرون است.
بسیاری از دوستداران زیبایی های طبیعت اعتقاد بر این دارند که زیبایی رودخانه زاینده رود تنها در شهرستان سامان چهارمحال و بختیاری قابل مشاهده است.

تهیه‌شده در سرپرستی استان چهارمحال و بختیاری

سرزمین طلای سرخ

خراسان جنوبی

استان خراسان جنوبی که به عنوان سرزمین طلای سرخ شناخته شده با بیش از ۱۵۰ هزار و ۸۰۰ کیلومتر مربع سومین استان پهناور کشور است. این استان با مرکزیت بیرجند، از شمال به خراسان رضوی و از شرق به طول ۳۳۱ کیلومتر دارای مرز مشترک با کشور افغانستان بوده و از غرب به استان یزد، اصفهان و سمنان و از جنوب به استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان محدود می شود. استان خراسان جنوبی بر اساس تقسیمات کشوری، در سال ۸۳ با مصوبه هیأت دولت و مجلس شورای اسلامی با حضور ۴ شهرستان از خراسان بزرگ مجزا شد. در حال حاضر این استان بالغ بر ۷۳۲ هزار و ۱۹۲ نفر جمعیت و ۱۱ شهرستان، ۲۸ شهر، ۲۵ بخش، ۶۱ دهستان و ۳۵۵۵ آبادی است و شهرستان های استان شامل بیرجند، قاینات، طبس، فردوس، نهبندان، سرایان، سربیشه، درمیان، بشرویه، خوسف و زیرکوه است.

خراسان جنوبی در گذر تاریخ

سرزمین خراسان جنوبی در طول تاریخ هزاران ساله خود بستر افتخارات فراوانی بوده است که آن هم به علت قابلیت‌های بی نظیر این خطه است.

ناحیه‌ای که امروزه بیرجند جزء کوچکی از آن را تشکیل می‌دهد و همزمان با سیر تاریخ نسبتاً پرفراز و نشیب خود، این قصه کوچک را نیز همراه کشیده است، قهستان نام دارد.

قهستان ناحیه‌ای نسبتاً کوهستانی و ناهموار بوده است که به دلیل شرایط جغرافیایی و موقعیت مکانی‌اش در معرض حوادث و جریانات مختلف قرار گرفته، به خصوص در مسیر حوادث پس از ظهور اسلام نقش نسبتاً مهمی داشته است.

بر اساس کتیبه‌های هخامنشی و نوشته های مورخان یونانی، قهستان خاستگاه یکی از اقوام ایرانی به نام ساگارت و بخشی از چهاردهمین ساتراپ هخامنشی به شمار می آمده است.

کتیبه کال جنگال نشان دهنده اهمیت منطقه است. در عهد ساسانی نیز قهستان از ایالات آباد و و معتبر بوده و سنگ نگاره های لاخ مزار در روستای کوچ بیرجند حاوی نوشته هایی به خط پهلوی ساسانی است که در آنها نام آخشنواز پادشاه هپتالی و قباد پادشاه ساسانی به چشم می خورد. پس از فتح قهستان توسط اعراب در سال ۲۹ هـ ق قهستان توسط والیان خلفا اداره می شد و تا سال ۲۵۹ ه. ق در سیطره عباسیان بود.

مدتی نیز جزء قلمرو صفاریان و امرای محلی سیستان بود. از زمان حسن صباح تا تهاجم سپاه هلاکو خان مغول این منطقه به یکی از مراکز عمده سیاسی فرقه اسماعیلیه تبدیل شد و بعد از الموت، مهمترین مقر حضور فداییان این فرقه بود که با حمله هلاکو طومارشان در هم پیچید.

۷۱۹ اثر تاریخی ملی پذیرای گردشگران نوروزی

خراسان جنوبی ۷۱۹ اثر تاریخی ثبت شده درفهرست آثار ملی کشور را دارد که در ایام نوروز برای بازدید گردشگران از این اماکن آماده سازی شده است. در حال حاضر ۱۵ جاذبه استان در فهرست میراث طبیعی و ۳۲ عنوان در فهرست آثار معنوی کشور به ثبت رسیده است. منطقه نمونه گردشگری بند دره در بیرجند؛ منطقه نمونه گردشگری باغستان- آبگرم فردوس، منطقه نمونه گردشگری شهر تون فردوس؛ منطقه نمونه گردشگری مصعبی کریمو در سرایان؛ منطقه نمونه گردشگری بوذرجمهر قاینی؛ منطقه نمونه گردشگری روستای خرو و نیاز در طبس از جمله مناطق گردشگری طبیعی استان است.

همچنین روستای هدف گردشگری افین قاین؛ روستای هدف گردشگری ماخونیک سربیشه، روستای هدف گردشگری چنشت، روستای هدف گردشگری فورگ درمیان، روستای هدف گردشگری خوراز روستاهای زیبای هدف گردشگری در استان خراسان جنوبی هستند.

مجتمع آبدرمانی آبگرم لوت؛ مجتمع آبدرمانی آبترش سربیشه؛ مجتمع آبدرمانی آبگرم فردوس، مناطق گردشگری کویرنوردی دهسلم نهبندان، همت آباد زیرکوه، بشرویه و سه قلعه سرایان نمونه هایی دیگر از مناطق دیدنی و گردشگری استان خراسان جنوبی به شمار می آیند.

فرهنگ مردمان خراسان جنوبی

براساس اسناد کهن این منطقه زیستگاه یکی از اقوام آریایی نژاد به نام ساگارت بوده است و به دلیل وضعیت آب وهوایی واقلیمی خاص خود چندان مورد توجه و تاخت و تاز افراد بیگانه قرار نگرفته است و زبان و نژاد مردم این خطه کمتر دچار آمیختگی واختلاط شده است.

از آنجا که قومیت غالب منطقه فارس است زبان رسمی واصلی مردم استان، فارسی است. این زبان در هر نقطه شهری و روستایی با لهجه خاص ومنسوب به همان محل بیان می‌شود مثل لهجه بیرجندی، لهجه قاینی، لهجه سرایانی، لهجه نهبندانی و...که البته این لهجه ها با تفاوت هایی در واژه ها، جمله بندی ها و تاکید بر روی هجاها همراه است.

همچنین غالب اقوام عرب ساکن در منطقه نیز هنوز به زبان خود سخن می گویند. از جمله خصوصیات فرهنگی استان می توان به مراسم جشن کاکل و شکرگزاری درامر کشاورزی، جشن قوچ گذاری وکوچ در امر دامداری، جشن عید نوروز وسفره بستن ودید و بازدید اشاره کرد.

باغ عمارت اکبریه

در استان خراسان‌جنوبی باغ هایی با ویژگی های منحصر به فردی وجود دارد که یکی از این باغ ها در دل کویر ایران که شهرت جهانی یافته است، باغ و عمارت اکبریه است.

باغ‌عمارت اکبریه در سال ۱۳۷۸ در فهرست آثار ملی ایران قرار گرفته و در سال ۲۰۱۱ میلادی به عنوان میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید که به عنوان جوان ترین باغ ایرانی که به ثبت جهانی رسیده شناخته می شود. باغی که ساخت و سازهایش از دوران پدربزرگ علم، حشمت الممالک شروع شد، در عهد شوکت الملک پدر ادامه پیدا کرد و در عهد اسدالله علم، نخست وزیر ایران از سال ۴۱ تا ۴۲ به پایان رسید.

این باغ تا چند دهه پیش محل مهمانان سیاسی مختلفی بود که از دور و نزدیک برای دیدن نخست وزیر وقت، اسدالله علم می آمدند.

این باغ متشکل از دو بنا است دو عمارت باستانی زیبا که در دوران زندیه و قاجاریه ساخته شده‌اند و هنوز در این باغ پابرجا هستند و قدمت آخرین بخش افزوده شده به این مجموعه تاریخی نیز به دوره پهلوی می‌رسد.

عمارت- باغ زیبای اکبریه، سرپناه، محل تشریفات و دفتر کارهای دیوانی یکی از

چهره‌های عالی‌رتبه آن دوران به نام «ابراهیم‌خان شوکت» بوده و در طول تاریخ پذیرای مردان تاریخی و اشخاص نامی بسیاری درون خود بوده است.
نماد نوین معماری اسلامی را در اکبریه به نظاره بنشینید
معماری این باغ‌عمارت تلفیقی از معماری ایرانی، ترکی و روسی با اسلامی است که نمایانگر سبکی منحصر به فرد و نوین است.

این مجموعه دارای چندین بناست و هر بنا دارای چند طبقه که از طریق راهروهایی به هم می‌پیوندند. تالار آینه، گنبد کلاه‌فرنگی، تزئینات مقرنس لانه‌زنبوری و رسمی‌بندی بناها و استخری مربع شکل با سکویی چهارگوش در وسط استخر از جمله دیدنی‌های جذاب این باغند.
در برخی دیوارهای قدیمی بنا، طرح‌های زیبایی از تزئینات گچی و کنده‌کاری به چشم می‌خورند، بعضی دیوارها نیز ساده و کاملاً بی‌پیرایه‌اند.
درهای بنا چوبی و رنگین‌کمان‌هایی شیشه‌ای، زیبایی ورودی‌ها، پنجره‌ها و نمای عمارت را چشم‌نوازتر کرده‌اند. صنوبرهای بلندقامت در جوار شمشادهای کوتاه‌قد، به صفی منسجم در طرفین خیابان منتهی به عمارت اصلی ایستاده‌اند تا طراوت و چشم‌اندازی بی‌نظیر را به فضا ببخشند.
در طبقه همکف بنای اصلی، سالنی بزرگ به چشم می‌خورد که درهای چوبی و دیوارهای گچی‌اش از طرح‌های فوق‌العاده زیبای اسلیمی و هندسی غنی هستند. تالاری در وسط بنای اصلی دیده می‌شود که دیوارهایش با موزائیک‌هایی از آینه پوشانده شده‌اند و به تالار آینه معروف است، متأسفانه بخشی از آینه‌ها به مرور زمان ناپدید شده‌اند.
درختان سر به‌فلک کشیده و تنومند بسیاری همچون صنوبر، کاج، انار، توت، شمشاد، زردآلو، پسته، گل‌های تاج‌خروس و... مشاطه‌گران سرسبز این مجموعه‌اند.

دیدن تمدن ایرانی در باغ اکبریه

موزه مردم شناسی عمارت اکبریه است، جایی که شما می توانید گوشه هایی از مشاغل مردم بیرجند را در یک نگاه تماشا کنید. پس نیازی به شهرگردی ندارید و همین موزه کفایت می کند. همچنین مجسمه های مومی شاغل موزه مردم شناسی یکی دیگر از بخش های جذاب و دیدنی باغ اکبریه است که در آن مجسمه هایی از اهالی بیرجند به چشم می خورد که در حال کار و زندگی هستند.
باغ موزه بیرجند با ۶۰۰ متر مربع زیربنا، در طبقه اول عمارت اکبریه واقع شده است. این موزه روزگاری ساختمان تشریفات و ارگ حکومتی امیر ابراهیم خان شوکت الملک بوده است.موزه باستان شناسی شامل سه قسمت پیش از تاریخ، دوره تاریخی و دوره اسلامی است. در بخش پیش از تاریخ، اشیایی از دوره نوسنگی یعنی هزاره سوم قبل از میلاد به نمایش درآمده که برخی نشان دهنده تکامل هنر و صنعت پنج هزار سال

است.
استقبال هموطنان از صنایع دستی استان خراسان جنوبی در نمایشگاههای ویژه نوروز و خرید صنایع دستی توسط گردشگران نشان دهنده هنرمندی صنعتگران و هنرمندان صنایع دستی این استان و زیبایی و ظرافت تولیدات آنهاست.
از میان بیش از ۲۵۰ رشته شناسایی شده و کددار صنایع دستی و هنرهای سنتی در کشور بیش از ۷۵ رشته در استان خراسان جنوبی زمینه فعالیت داشته یا دارد که بخشی از مهمترین آن ها معرفی می شود.

قالی و قالیچه بافی هنر ۲۰۰ ساله مردمان کویر

تاریخچه قالی و قالیچه در منطقه جنوب خراسان به سالهای بسیار دور باز می گردد که با بررسی های انجام شده می توان سابقه ای در حدود ۲۰۰ سال برای قالی بافی قائل شد.
قالیچه نیز همانند قالی زیرانداز دستبافی است که قدمت آن به لحاظ نیاز اجتماعی جوامع بشری، امکان سریع نقل و انتقال و بافت آن، به قبل از تولید قالی برمی گردد. دو نوع بافت فارسی و ترکی در این استان رایج است که هر دو دارای بافت های تقلبی مشابه می باشند که به آن گره های جفتی می گویند. این بافت اغلب به لحاظ تسریع در کار بافت انجام گرفته و معمولاً از استحکام و ظرافت قالی می کاهد.
باف تایی (یکی) نیز در این استان رواج دارد که به لحاظ ظرافت و دقت بافت، مدت زمان وهزینه انجام کار را زیاد نموده و به این دلیل کمتر مورد استفاده قرار می گیرد.
بافت قالی و قالیچه در اکثر شهرها و روستاهای این استان رواج دارد به طوریکه بیش از ۸۰ درصد ساکنان روستاها به این حرفه اشتغال دارند.

پارچه بافی سنتی (حوله بافی و برک بافی)

بافت پارچه های سنتی با مواد اولیه گوناگون در حد وسیع و تقریباً در تمامی مناطق شهری و روستایی خراسان جنوبی مرسوم بوده است.
در اکثر نقاط استان به این رشته «توبافی یا تون بافی» گفته می شود. مواد اولیه آن نخ پنبه، ابریشم ، کرکی یا کورگی و کودری است.

هر منطقه‌ای انواع غذاهای آن سرزمین و نحوه طبخ آن است. غذاهای سنتی خراسان جنوبی از مواد در دسترس و متناسب با شرایط آب و هوایی تهیه می‌شود.
غذاهای محلی مورد استفاده در این منطقه به فراخور فصل و همچنین طبع افراد(سرد مزاجی یا گرم مزاجی) و این که بعضی از غذاهای محلی جنبه درمانی یا پیشگیری از بیماری داشته مورد استفاده مردم قرار می‌گرفته است.
یکی از این غذاهای محلی مردم این منطقه قروت یا کشک است که با حجم کم خود، یک ماده غذایی معجزه آساست که در بردارنده تمامی خواص شیر و حاوی کلسیم و پروتئین است.
کاچی نوعی غذای سنتی است که برای تهیه آن آرد گندم یا گاورس را با آب مخلوط کرده و روی آتش می جوشانند تا غلیظ شود سپس با مقداری شیره انگور یا گوشت داغ یا شلغم میل می کنند.
«چکمال» از ریز کردن پتیر یا کماج داغ به دست می‌آید که باید با مقداری روغن یا مسکه (کره محلی) آب شده خوب چنگ زده شود تا چربی به خورد کماج و پتیر برود و بیشتر در زمان پختن نان تازه تهیه می‌شود.
«کما» یک گیاهی خودرو و بیابانی از دیگر غذاهای سنتی خراسان جنوبی است و بیشتر در فصل بهار و اواخر زمستان درست می‌کنند برای تهیه آن کماها را خرد می‌کنند و پس از شستن، در آب می جوشانند تا پخته شود.سپس آب آن را گرفته مقداری سیر داغ تهیه می‌کنند و کماهای له شده را با مغز گردوی کوبیده و تخم مرغ، نمک، زعفران و گاهی سیب زمینی تفت می دهند و با قروت یا سیر ماست و یا به تنهایی میل می کنند.
اشکنه گوجه، قلور شیر، اشکنه گشنیز و اشکنه زردآلو از دیگر غذاهای سنتی در خراسان جنوبی است که با طبخی آسان سفره‌ای زیبا را برایمان مهیا می کند.

سوغات سرزمین طلای سرخ ایران

خراسان جنوبی که به نام سرزمین طلای سرخ ایران مشهور است به دلیل شرایط مناسب آب و هوایی حدود ۳۰ درصد زعفران ایران در این منطقه تولید می‌شود که بهترین کیفیت زعفران را دارد و زعفران قاینات آزاه جهانی دارد و به کشورهای اروپایی صادر می شود.علاوه بر زعفران، زرشک، آلو بخارا، عناب، سنجد، بادام کوهی، گردو، کشک سیاه، کشک زرد، کشک زیره‌ای، قره قروت، برگه هلو از سوغات بیرجند است.

روستایی بامعماری منحصر به فرد در ایران

منطقه ماخونیک متشکل از ۱۲ آبادی است که روستای ماخونیک بزرگترین آنها محسوب می شود. این روستا شامل ماخونیک، کفاز، چاپنسر، توتک، سفال‌بند، سولابست، لجونگ (سفلی و علیا)، کلاته بلوچ، دامدامه و میش نو، خارستو و جلارو است.
یکی از عمده نشانه های فرهنگی روستای ماخونیک مسکن است که در نوع خود جالب و قابل توجه است چرا که بافت مسکونی روستا در دامنه تپه و خانه ها به طور فشرده به هم و در گودی زمین ساخته شده اند، کف خانه حدود یک متر از سطح زمین پایین تر است و دارای یک درب کوتاه از تنه درختان است باید برای رفتن به داخل خانه دولا شده وبه زحمت خودرا داخل خانه کردواغلب یکی دوپله درگاهی رابه کف خانه متصل می کنند آداب و رسوم ساکنان روستا از نحوه قضاوت تا شیوه کشاورزی و از چگونگی تقسیم ارث تا بازی ها همگی از گذشته های دور جریان داشته و اغلب آنها دست نخورده باقی مانده است.
گفته می شود مردم ماخونیک تا ۵۰ سال پیش، چای نمی نوشیدند، شکار نمی کردند و اصلاً گوشت هم نمی خوردند و هنوز سیگار نمی کشند مردم ماخونیک این قبیل کارها را گناه می دانستند، ورود تلویزیون به این روستا به معنای ورود شیطان بود و اهالی تا چند سال پیش به تلویزیون می گفتند شیطان. آنها هرگز اجازه نمی دادند کودکان پای صفحه تلویزیون بنشینند و جادو شوند.
ماخونیک روستایی محصور شده در کوه‌هایی بدون علف در ناحیه ای دور از دسترس و جایی که می شود قرن ها بدون دیده شدن زندگی کرد و از نظرها ناپدید ماند. در گذشته این روستا هیچ راه دسترسی نداشته است و در سالهای اخیر برای دسترسی به این روستا قسمتی از کوه را شکاف داده تا جاده ای برای روستا بسازند. در بافت قدیم روستا خانه های محقر خشتی گلی بدون حیاط و ایوان و پنجره و کیپ تا کیپ هم ساخته شده اند که هنوز بعد از گذشت سالها برخی از اهالی این روستا در این خانه های زندگی می کنند. چیزی که در نگاه اول در روستای ماخونیک خراسان جنوبی توجه گردشگران را به خود جلب و بیشتر از هرچیزی آنها را شگفت زده می کند سبک معماری خانه های این روستا است.
خانه های ماخونیک بسیار کوچک و هرکدام حاوی یک اتاق ده یا دوازده متری هستند که با سنگ و خاک ساخته شده و سقف آن با شاخ و برگ درختان پوشیده شده و این

خانه ها اغلب به جز یک در ورودی کوتاه هیچ منفذی رو به بیرون ندارند.

آداب و رسوم مردمان روستای ماخونیک در انزوای چند صد ساله

فاصله خانه ها در روستای ماخونیک از هم بسیار کم و بعضی به شکل طبقاتی و پلکانی ساخته شده اند که به نظر می رسد برای حفظ امنیت مردم منطقه اینگونه معماری رواج بوده است. با کالبد شکافی خانه های متروکه روستای ماخونیک به این نتیجه می رسیم که برای ساخت هر خانه در گذشته ابتدا زمین را به اندازه یک الی ۱.۵ متر به داخل زمین حفر شده و بعد دیواری به ارتفاع تقریبی یک متر با گل و سنگ ساخته اند و همه جایش را با گل نما کاری کرده اند. به نظر می رسد که علت این سبک معماری، نبود امکانات و مصالح ساختمانی بوده و اینکه با این شیوه علاوه بر ایجاد امنیت، از ائتلاف گرما و سرما در زمستان و تابستان جلوگیری شده است.

در گذشته مردم روستای ماخونیک شش الی هشت نفر در خانه دوازده متری زندگی می کردند که خانه ها غیر از در ورودی هیچ راهی به بیرون نداشته است. ماخونیک به سرزمین لی لی پوتی ها ایران شهرت دارد چرا که در این روستا سبک زندگی مردمش، معماری خانه ها، آداب و رسوم و باورهای عجیب و غریب و انزوای چندصد ساله اش آن را به یکی از هفت روستای شگفت انگیز جهان مبدل کرده است. در روستای ماخونیک مردم تا ۳۰ الی ۴۰ سال پیش به ابتدایی ترین شکل ممکن و به دور از کوچکترین تکنولوژی و با اعتقادات بسیار عجیب خود می زیستند و در این دوران مردم ماخونیک چای نمی نوشیدند، سیگار نمی کشیدند و گوشت هم نمی خوردند و همه این اعمال را گناه می دانستند و همچنین ورود تلویزیون به روستا به منزله ورود شیطان بود و به کودکان اجازه نمی دادند پای تلویزیون بنشینند.

این برج در طبقات بالای روستا ساخته شده بطوریکه به اطراف روستا اشراف داشته، از این برج جهت دیده بانی استفاده می کردند تا در صورت حمله احتمالی دشمن، به همه اهالی روستا اطلاع دهند.

کوچه های بافت قدیم روستای ماخونیک خیلی باریک است و تنها انسان به تنهایی می تواند از کوچه ها عبور کند.

تا سالهای قبل تنها منبع غذایی مردم این روستا شلغم و چغندری بوده که در اطراف روستا کاشت می شده که به شکل آب پز طبخ می کردند گاهی هم با آرد مخلوط و چیزی شبیه آش درست می کردند که در اصطلاح محلی به آن پختک می گویند.

چشمه مرتضی علی با دو نوع آب گرم و سرد

چشمه آبگرم مرتضی علی از جاذبه های گردشگری طبیعی در شهرستان طبس است.

این چشمه در مسیر گردشگری روستای خرو و در فاصله ۲۷ کیلومتری طبس واقع شده است. وجود این چشمه جوشان با دو نوع آب گرم و سرد در کنار هم، در دل کویر ایران زمین جاذبه گردشگری بسیار زیبا و شگفت انگیزی ایجاد کرده است.

پس از گذر از شهر طبس برای رسیدن به این چشمه حدود پنج کیلومتر مسیر را باید پیاده طی کرد که عمده آن یک مسیر آبی است. در طول مسیر چشمه آبگرم مرتضی علی، دیواره های بلند دره مانندی در دو طرف خودنمایی می کند و روی این دیواره ها حفره هایی است که به نظر می رسد با نظم خاصی بنا شده است.

پس از دقایقی پیاده روی به منطقه ای می رسیم که چشمه های متعدد آب به ویژه چند چشمه آب گرم و سرد قرار دارد و بزرگ ترین آن ها از درون حفره ها نشات می گیرد که به حمام مرتضی علی معروف شده است.

آبگرم چشمه از دیواره سمت راست به داخل رودخانه می ریزد و همین اختلاف دمایی را در چشمه ایجاد می کند که گاهی به ۱۰ درجه هم می رسد چشمه آب گرم مرتضی علی و طاق شاه عباسی از جمله مناطق نمونه گردشگری استان خراسان جنوبی و از جاذبه های گردشگری کشورمان به حساب می آیند.

وجود این چشمه جوشان با دو نوع آب سرد و گرم کنارهم در دل کویر ایران زمین انسان را به تفکری عمیق وا می دارد. این چشمه مبدا آبی اغلب مزارع و تامین آب باغات طبس است که از طریق نهر آبی به این شهر منتقل می شود.

چشمه آب گرم مرتضی علی طبس از مناطق طبیعی است که با داشتن چشمه های آب درمانی به لحاظ توریست درمانی مورد توجه ویژه است. گردشگران داخلی و خارجی از این مناطق که طبیعت زیبایی نیز دارد استقبال می کنند.

غلظت بیشتر آب گرم و تفاوت ساختاری آن با آب سرد جاری در کف رودخانه باعث می شود که این آبها تا مسافت حدود ۳۰۰ متری بستر رودخانه هم پیش بروند در حالی که به طور کامل با هم مخلوط نشده اند و در بستر رودخانه قابل تفکیک هستند.

به این ترتیب در یک طرف رودخانه آب سرد و در طرف دیگر آب گرم جریان دارد و می توان یک پا را در طرف گرم رودخانه فرو برد و پای دیگر را در طرف سرد رودخانه پدیده نادری که شاید در هیچ نقطه دیگر کشور فرصت تجربه آن را نداشته باشید بالاتر از این چشمه، دره تنگی وجود دارد که در آن طاق شاه عباسی بنا شده است.

قدمت این طاق را به دوره صفویه نسبت می دهند و معتقدند که سنگ نگاره های بزکوهی که بر آن حک شده اند، نمادی از درخواست فراوانی آب، زایندگی و فراوانی نعمت است. عده ای هم این بزها را نمادی از فرشتگانی می دانند که برای نگهبانی آب، افزایش و فراوانی نعمت بر دیواره های طاق دعا می کنند.

آبترش سربیشه

چشمه آبترش سربیشه از دیگر چشمه های معدنی خراسان جنوبی است این چشمه در فاصله ۷۰ کیلومتری بیرجند و در فاصله ۲۰ کیلومتری شمال سربیشه و در کنار روستای آبترش قرار دارد.

آب این چشمه از شکاف سنگ های آندزیت بازالت از دل زمین خارج می شود که بالا بودن مقدار گاز CO_2 و سیلیس نشان دهنده منشاء عمیق آب این چشمه است.

آب این چشمه مزه‌ای ترش و مطبوع و سرد دارد که در ردیف چشمه‌های آب کلرور سدیم و سولفات کلسیم قرار داشته که برای رفع امراض گوارشی، عضلانی، پوستی، بیماری‌های مزمن بانوان، رماتیسم، دردهای مفصلی و اختلالات غدد داخلی مؤثر است. مجتمع آب درمانی شهرستان سربیشه در سال ۹۱ به منظور فراهم کردن امکانات رفاهی برای مسافران و گردشگران با اعتباری بالغ بر ۶ میلیارد ریال و در فضایی به مساحت ۴۷۵ متر مربع زیربنا بهره برداری شده است.

هم‌زیستی آب سبز و سفید در آبگرم دیگ رستم

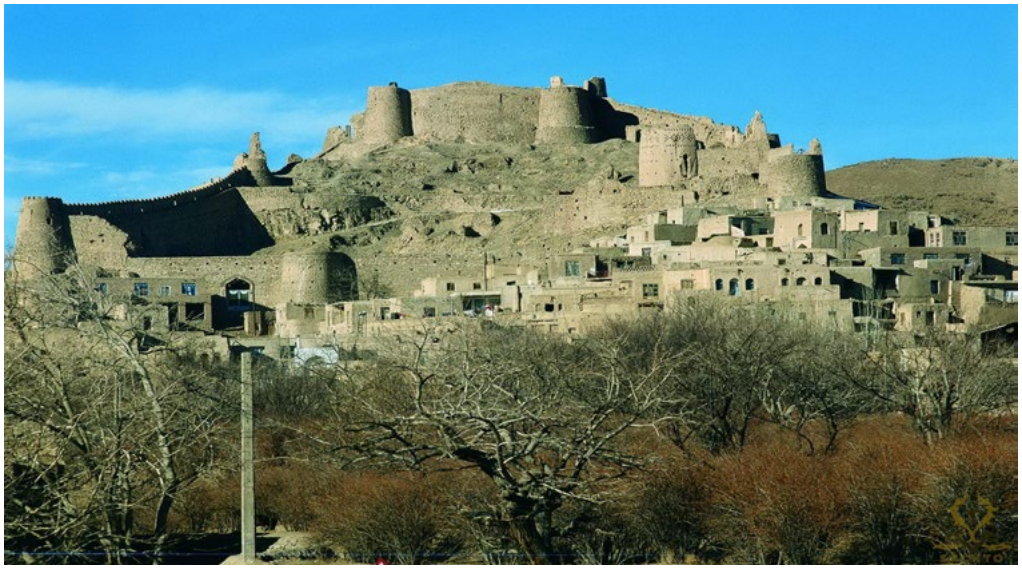
آبگرم دیگ رستم یکی دیگر از چشمه های آب گرم خراسان جنوبی است که در آن آب سبز و سفید در کنار یکدیگر بوده و این چشمه در فاصله ۲۴۰ کیلومتری شهر طبس و ۱۰ کیلومتری روستای راور و در روستای دیهوک قرار دارد

این چشمه از دهان یک آتشفشان سرچشمه می گیرد که آب سبز آن بسیار داغ و آب سفید آن بسیار سرد است و گوگرد این چشمه به حدی زیاد است که فضای اطراف آن آکنده از بوی گوگرد است. درجه حرارت آب این چشمه بسیار بالا و در محل خود چشمه در حالت جوشیدن است!

آبگرم گزیک

آبگرم گزیک در روستای آبگرم بخش گزیک شهرستان درمیان واقع شده وبخش گزیک یکی از بخش‌های مرزی شهرستان درمیان است که از شرق ۹۰ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان دارد و در فاصله ۲۵ کیلومتری اسدیه (مرکز شهرستان درمیان) و ۱۳۰ کیلومتری بیرجند (مرکز استان) قرار دارد. در مجاورت چشمه آب معدنی گزیک آرامگاه سلطان ابراهیم رضا (ع) قرار دارد و همین امر سبب حضور چشمگیر زائران و مسافران از سراسر نقاط کشور برای زیارت و استفاده از این چشمه معدنی شده است.

تهیه شده در سرپرستی استان خراسان جنوبی

استان هزار موزه

خراسان رضوی

خراسان رضوی با بارگاه امام هشتم عجین شده است. بارگاهی که در طول سال میلیون ها مسلمان شیعه را به سمت خود جذب می کند و روزی نیست که از زائر خالی باشد. این استان پر برکت آثار تاریخی بسیاری نیز دارد از قبر بزرگان پارسی چون فردوسی تا منطقه دیدنی چون طرقبه. اما شاید آنچه کمتر درباره این استان بدانیم این است که این استان ده ها موزه جذاب را در دل خود جای داده است. خراسان رضوی باقی مانده کوچکی از «ساتراپی» پارت در دوره های باستانی ایران است که در سنگ نبشته های داریوش بزرگ هخامنشی در بیستون و سنگ نبشته های دیگر هخامنشی از آن یاد شده است.این استان صرف نظر از جایگاه طبیعی، جغرافیایی و دارا بودن منابع سرشار زیر زمینی، از لحاظ تاریخی نیز از کهن سال ترین مناطق ایران به شمار می رود و از گذشته های دور دارای فرهنگی درخشان بوده است.آثار باستانی کاوش شده در مناطق تاریخی که در حال حاضر در موزه های متعدد این استان در معرض دید عموم قرار دارد.

موزه توس

یکی از موزه هایی که سفر در آن انسان را به گذشته و تاریخ برده و توشه ای ارزشمند را برای آدمی به همراه دارد موزه توس در مجموعه فرهنگی باغ آرامگاه فردوسی است.

ساختمان این موزه در سال ۱۳۴۷ برای چایخانه سنتی توسط مهندس سیحون طراحی و ساخته شده است پس از افتتاح آرامگاه و بزرگداشت هزاره فردوسی نیاز به مکانی بود تابتواند آثار و اشیای اهدایی به آرامگاه و دیگر آثار تاریخی مکشوفه ای از شهر توس را نمایش بگذارد به همین منظور در سال ۱۳۶۱ خورشیدی این بنا تبدیل به موزه توس شد.

اشیای این موزه به چهار بخش تقسیم می شود که بخش نخست شامل آثاری است که در اثر کاوش‌های باستان شناسی از دشت توس همچون انواع قطعات سفال دوره اسلامی و پیش از اسلام و سکه‌های طلا و نقره دوره اسلامی را شامل می شود. بخش دوم را آثاری که تجلی گر روح حماسی و پهلوانی شاهنامه هستند تشکیل می دهد و شامل انواع وسایل سوارکاری شامل سپر، گرز، تیر و کمان، وسایل موسیقی و رزمی که از آنها در شاهنامه نام برده شده است در این موزه به چشم می خورد.

در بخش سوم موزه اشیایی که در عصر و زمان فردوسی و در قرن ۴و ۵ هجری خلق شده‌اند شامل انواع ظروف سفالی لعاب‌دارو بدون لعاب و ظروف مفرغی را می توان مشاهده کرد. در بخش چهارم موزه توس نیز می توان اشیای اهدایی شامل انواع تابلوهای نقاشی از چهره فردوسی، آثار نقاشی استاد علی رخساز از داستان‌های شاهنامه، انواع فرش و قالیچه و انواع هنرهای ظریفه را به نظاره نشست.

موزه مسجد

توس یکی از واژه های کهن ایرانی است که در فرهنگ، تاریخ و اسطوره های ایران زمین حضوری قابل توجه دارد.

نام آورانی هم چون حکیم ابوالقاسم فردوسی، خواجه نظام الملک توسی، خواجه نصیر توسی و دقیقی توسی از این سامان بوده اند.

توس در مسیر جاده ابریشم قرار داشته و در سده ۴ و ۵ هجری شهری آباد و پر اهمیت بوده که با حمله مغولها و ازبکها به شدت ویران شد و دیگر شکوه گذشته را نیافت.

مسلمانان از همان روزهای آغازین ظهور اسلام برای پرستش خالق یکتا و اجرای سنت نماز، بناهایی ساختند . مساجد در دنیای اسلام از شیوه های معماری در تکامل بوده است زیرا مسجد نمونه ای عالی از بناهای اسلامی است.

مساجد در قرون اولیه اسلامی علاوه بر محل نیایش، کانون تبادل اندیشه، طرح موضوعات سیاسی، تصمیم گیری های جامعه مسلمین، بیان افکار و آرای مسلمانان و محل بحث و گفتگو بوده است که این ویژگی ها بعدها در مدارس اسلامی تجلی یافت.

به همین دلیل برخی از مساجد هم محل بحث و درس بوده اند و هم محل نیایش که به آنها در اصطلاح «مسجد مدرسه» می گویند.

در سال ۱۳۷۹ طی کاوش های انجام شده در شهر تاریخی توس بقایای بنای آجری با ستون های مدور و چند نوع کف آجری در محوطه ای در مرکز شهر و جنوب بنای هارونیه کشف گردید.

مطالعات باستان شناسی و تحقیقات معماری نشان می دهد که این بنا احتمالاً در دوران سلجوقی و اواخر قرن ۵ بنا گردیده و احتمالاً بعدها به بخشی از مدارس نظامیه ها در دوران سلجوقی تبدیل شده است

در حمله مغولان به خراسان بنای مسجد مدرسه توس نیز دستخوش ویرانی گردید که آثار آن در این مسجد آشکار است. به همین دلیل در حال حاضر اثری از پوشش و یا تزئینات آن باقی نمانده است اما نقوش چند کف آجری و مقداری گچبری مکشوفه، گواهی از زیبایی آن در دوران آبادانی است. بعد از انجام طرح حفاظتی و مرمت، این مجموعه به صورت موزه روباز معماری شهر تابران توس به معرض دید بازدیدکنندگان درآمده است.

موزه نادری

موزه نادری در قسمت اصلی بنای یادبود آرامگاه نادرشاه افشار در دو تالار به منظور معرفی آثار تاریخی این دوره شکل گرفته و در شهر مشهد و در چهارراه شهدا واقع شده است.

این بنا به همت انجمن آثارملی در سال ۱۳۴۲ خورشیدی توسط مهندس هوشنگ سیحون طراحی و ساخته شد و چشم‌انداز خارجی بنا تندیس نادرشاه سوار بر اسب به به همراه تنی چند از سربازانش بر فراز یک حجم سنگی مرتفع توسط مجسمه ساز شهیر ایرنی زنده یاد استاد ابوالحسن صدیقی ساخته شده است.

در این موزه و در تالار شماره یک به انواع سلاح‌های دوره افشاریه، وسایل سوارکاری مانند زین و برگ اسب از دوره افشاریه تا قاجاریه و شمشیر متعلق به نادر اختصاص دارد .

تالار شماره دو این موزه به تابلوهای معرفی نادرشاه، قصر خورشید، آرامگاه نادری، ابوالحسن صدیقی و کلنل محمد تقی خان پسیان تعلق دارد.

موزه رباط طبسی

موزه رباط طبسی در شهرستان تربت حیدریه و در رباط طبسی و در جوار مجموعه عظیم و مشرف به مزار قطب الدین حیدر در تربت حیدریه واقع شده است.

امروزه موزه مردم شناسی تربت حیدریه در حجرات این بنا ساماندهی و برپا شده است وشامل غرفه آداب و رسوم مردم

تربت حیدریه، فنون و مشاغل بومی و هنرهای سنتی و صنایع دستی است. رباط و کاروانسرای طبسی به همت یکی از تجار معروف عصر قاجار به نام حاج محمد ابراهیم طبسی در اواخر قاجاریه بنا شده است و موزه مردم شناسی آن در زمستان سال ۱۳۸۵ افتتاح شد.

موزه کلات نادری

موزه مردم شناسی کلات نادری با وسعتی حدود ۲۷۰ متر مربع بخشی از طبقه تحتانی عمارت تاریخی خورشید را به خود اختصاص داده است.

شهرستان کلات در ۱۴۰ کیلومتری مشهد واقع شده و عمارت خورشید بنایی از دوره افشاریه است.

غرفه های این موزه نمایشگر الگوهایی از نحوه زندگی، مشاغل و حرفه ها، طبیعت و مواهب آن، صنایع دستی و بومی و پوشش مردم مناطق مختلف این ناحیه است که به شیوه ای کارشناسانه با بهره گیری از فضا آرایی متناسب و با در نظر گرفتن فضای زیستی ساکنان آن طراحی شده است.

شهرستان کلات به لحاظ وجود اقوام وآداب و رسوم مختلف از متنوع ترین مناطق کشور به شمار می آید که زندگی و معیشت آنها مبتنی بر دامداری و کشاورزی می باشد و ساختار اجتماعی آنها نیز با یکدیگر متفاوت است.

غرفه زندگی عشایر در این موزه نمادی است برای نشان دادن بخشی از جلوه های فرهنگی این گروه که در سخت ترین شرایط محیطی و جغرافیایی با تلاش و پشتکار خود مبادرت به تولید و عرضه محصولاتی می کنند تا فرآورده های آن برای فروش به سایر نقاط عرضه شود.

موزه مردم شناسی سبزوار

موزه مردم شناسی سبزوار واقع در کاروانسرای فرامرزخان از بناهای چهار ایوانی و قاجاری شهر سبزوار است.

بنای مزبور با ساختار محور فرهنگی امروزه در ضلع غربی میدان کارگر و به فاصله نزدیکی از آرامگاه حاج ملا هادی سبزواری و مقبره بقراط واقع شده است.

هشتی ورودی کاروانسرا دو طبقه بوده و تزئینات عمده معماری آن منحصر به کاربرد طرح های هندسی با استفاده از نقاشی اخرائی بر روی آجر است.

این بنا به موجب وقفنامه ای در سال ۱۲۱۹ ق توسط «حاجی فرامرز خان» از باغان سبزوار که در زمان ناصر الدین شاه قاجار سمت سرتیپی داشته است به انضمام یک باب آب انبار مجاور، برای رفاه زائران حضرت رضا(ع) در بیرون از دروازه نیشابور و در کنار شاهراه خراسان بنیان شده است.

بازدید از موزه مردم شناسی سبزوار سفری است خاطره انگیز به گذشته برای معرفی گوشه هایی از آداب و رسوم و مشاغل و حرفه های سنتی این ناحیه است که باید آنها را برای آیندگان حفاظت و صیانت کرد.

موزه مردم شناسی قوچان

بنای موزه مردم شناسی قوچان با مساحت حدود ۳۰۰ متر در سال ۱۳۷۶ و در میدان آزادی این شهرستان واقع شده است.

موزه مردم شناسی با ساماندهی جدید در سال ۱۳۸۵ و در مساحتی بالغ بر ۳۰۰ متر مربع در هفت بخش موسیقی سنتی، کشتی چوخه، چارق دوزی، گلیم بافی، مراسم ازدواج عشایر، آهنگری و گله داری افتتاح شد. این بنا به منظور معرفی گوشه ای از آداب و رسوم، فنون و سنت های اهالی قوچانبرپا شده است.

موزه مردم شناسی تربت جام

رباط جام بنائی چهار ایوانی است که در بخش جنوبی خیابان کوثری شهر تربت جام قرار دارد.

نمای بیرونی آن دارای دیواراصلی و سه برج است و فضای داخلی رباط شامل ایوانچه هایی است که به حجره ای منتهی می شوند.

از بخش های مهم این اثر فضای شاه نشین آن است که در بخش فوقانی هشتی ورودی غربی با پوشش گنبد عرق چین و تزئینات کاربندی احداث شده است.

موزه مردم شناسی تربت جام در قسمت شمال غربی رباط در خردادماه ۱۳۸۶ به همت کارشناسان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی طراحی و اجرا شده است و سبک معماری آن را به دوران تیموری منتسب می دانند.

موزه مردم شناسی گناباد

۱۳۷۶ موزه گناباد در شبستان شمال شرقی مسجد جامع این شهرستان واقع در مدرسه علمیه نجومیه در مساحت حدود ۲۲۰ مترمربع احداث شد.

دو محراب تاریخی داخل این شبستان قرار دارد که یکی از دوره ایلخانی و دیگری از دوره خوارزم شاهیان شکل گرفته است.

در این موزه اشیای متعددی هم چون برگ هایی از قرآن کریم به خط کوفی مربوط به قرن ۳ تا ۵ هجری بر روی پوست آهو، نسخ خطی قرآن مربوط به دوره تیموری و قاجاریه، نسخ معارف اسلامی از مشاهیری چون کلینی و علامه مجلسی، ظروف و اشیای فلزی دوران اسلامی، کتیبه های سنگی اطراف بنای مدرسه نجومیه گناباد و اشیای اهدایی مردم شهرستان به موزه در معرض دید عموم قرار گرفته است.

موزه خیام

اهمیت دانش ستاره شناسی، تقویم و ریاضیات و از سوی دیگر اشارات مکرر خیام به خاک، کوزه و کوزه گری و اهمیت سفال نیشابور از سوی دیگر و نیز فقدان موزه ای در استان که به نوعی نشان دهنده مراتب علمی و بیانگر ویژگی های دوران حکیم عمر خیام باشد، موجب شد که سازمان میراث فرهنگی اقدام به تاسیس این موزه در کنار آرامگاه خیام کند.

موزه خیام در شهر نیشابور با مساحت حدود ۱۲۰ متر شامل چهار بخش بوده و آثار مربوط به نجوم، اسطرلاب و ستاره شناسی به نمایش در آمده است

موزه تندروه

موزه تاریخی طبیعی تندوره درگز در پارک طبیعی تندوره به فاصله حدود ۴۰ کیلومتری شهرستان درگز قرار گرفته است. این موزه در سال ۱۳۸۹ به منظور معرفی و نمایاندن چگونگی زیست حیوانات این منطقه افتتاح شده است.

در این موزه می توانید انواع حیوانات تاکسیدرمی شده از قبیل گوزن، قوچ کویر، گرگ، جبیر، لاشخور، سمور، جغد، گراز، تابلوهایی از نقشه جوامع گیاهی پارک ملی تندوره، عکس هایی از محیط زیست گیاهی و جانوری و سایر حیوانات تاکسیدرمی شده شامل پلنگ، کفتار، روباه، سمور، انواع پرندگان آبزی و کنار آبزیرا مشاهده کنید.

سایت موزه بندیان

از کشفیات منحصر به فرد باستان شناسی در شهرستان درگز منطقه ارزشمند موسوم به بندیان است که در ۳ کیلومتری شهر درگز در مجاورت تپه ای باستانی به نام «یاریمم تپه» واقع شده است.

آثار و شواهد مکشوفه از فصول متعدد کاوش باستان شناسی در این محوطه حکایت از وجود ابنیه ای مهم در این مکان دارد.

مهمترین بخش این کاوش ها به تالارهای مرکزی و فضاهای وابسته به آن اختصاص یافته است که در زمان رونق بنا به باغ یا حیاطی وسیع منتهی می گردد.

سایت موزه شادیاخ

سایت موزه شادیاخ در شهرستان نیشابور و در جنوب شرقی آرامگاه عطار قرار دارد.

نیشابور در سال ۲۰۵ هجری مرکز حکومت طاهریان شد و در همان ایام در شادیاخ عمارتی امیر نشین و منازلی برای سپاهیان بنا گردید.

از آن پس این منطقه دارالحکومه خراسان و محل اقامت امرا و پادشاهان و سرانجام با حمله مغول از میان رفت.

شادیاخ در جنوب شرقی آرامگاه عطار با وسعت بیش از ۲۰۰ هزار متر مربع واقع شده و از سال ۱۳۷۸ مورد کاوش های باستان شناسی قرار گرفته است. این مکان یکی از سایت موزه های باستان شناسی در استان خراسان رضوی است.

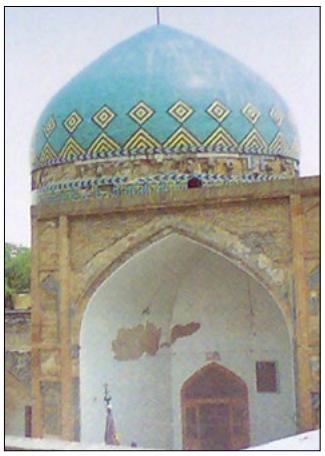
موزه حوضخانه هزاردستان

موزه حوضخانه هزاردستان به همت آقای یوسفعلی قومورلو در ابتدا با عنوان تماشاخانه فرهنگی و هنری با مجوز اداره کل ارشاد اسلامی راه اندازی شد.

این موزه نخستین موزه ترکیبی کشور با محوریت نمایش آیین سفره داری ایرانی و هنرهای آئینی است که دیوارهای آن با نقاشی های متنوع و برگرفته از داستان های شاهنامه تزئین شده است.

در سر هر ستون کتیبه های خطی اشعار عرفانی که با خط زیبای نستعلیق استاد دانشجوی نیشابوری نگاشته شده به چشم می خورد. حوض سنگی وسط حوضخانه و شاه نشین آن به خوبی طراحی شده است.

بعضی از اشیاء این موزه حوضخانه منحصر به فرد است و بیش از ۱۰۰ قطعه اشیای قدیمی و آثار هنری تمام غرفه ها و سکوها را پوشانده است به صورتیکه هر بازدید کننده می تواند ساعت ها به این آثار مشغول باشد که در عین حال می تواند از خدمات این موزه نیز استفاده کند.

این موزه در خیابان جنت که یکی از بازارهای معروف و پرجمعیت مشهد است و با وسعت ۳۵۰ متر مربع قابلیت پذیرش حداکثر ۶۰ نفر در یک زمان را دارد.

● حمام مهدی قلی بیگ

موزه مردم شناسی آستان قدس رضوی در سال ۱۳۸۵ شمسی در محل حمام مهدی قلی بیگ واقع در ضلع غربی حرم مطهر افتتاح شد.

این حمام در سال ۱۰۲۷ قمری توسط «مهدی قلی بیک جانی قربان میر آخور شاه عباس صفوی» وقف آستان قدس شده و از دوره صفویه تا سال ۱۳۶۸ نزدیک به چهار قرن فعّال و زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی جهت استحمام وتطهیر از آن استفاده می کردند.

مساحت این حمام یک هزار و ۸۷۵ متر مربع و یکی از بزرگ ترین حمام‌های ایران است که شامل بخش‌های سربینه، میان‌در، گرم‌خانه، خزینه، استخر آب سرد، تون یا آتش خانه است.

زیباترین قسمت این حمام سربینه است که ۸ ستون سنگی پوشش گنبدی آن را استوار نگه داشته، و سه غرفه برای پوشیدن و قرار دادن لباس‌ها جهت مردم عامه و یک شاه نشین جهت طبقه اشراف در آن وجود دارد.

سربینه به وسیله نقاشی و کاشی‌های زیر رنگی تزئین شده است و تزئینات نقاشی این قسمت۱۳ لایه است قدیمی ترین لایه نقاشی مربوط به دوره صفوی و جدید ترین لایه متعلق به اواخر دوره قاجار است.

این اثر ارزشمند در سال ۱۳۸۵ با عنوان موزه مردم شناسی آستان قدس رضوی مورد استفاده عموم فرهنگ دوستان قرار گرفت. آثار به نمایش درآمده در این موزه شامل پوشاک سنتی اقوام مختلف، منسوجات حمام، لوازم آرایش، لوازم حمام، وسایل مورد استفاده در گرم‌خانه، لوازم روشنایی، ظروف فلزی و تصاویری از مشاغل سنتی و نقاشی‌های رنگ روغن به سبک قهوه‌خانه‌ای است.

● موزه‌های وابسته به آستان قدس

طی حدود هشتاد سال گذشته تاکنون مجموعه‌های بسیار ارزشمندی از نسخ خطی و چاپی و اشیای موزه‌ای به آستان قدس رضوی وقف و اهدا شده است که موجب تأسیس موزه‌ها و کتابخانه‌های متعددی شده است.

گنجینه حرم رضوی و آثار به نمایش درآمده در این گنجینه شامل آثار تاریخی حرم مطهر است .

برخی از مهمترین اشیای آن این موزه را ضریح فولادی مربوط به دوره صفوی، ضریح طلا و نقره مربوط به دوره پهلوی، کتیبه‌های طلای مشبک وقفی شاه طهماسب صفوی، کتیبه‌های طلای قلمزنی وقفی شاه عباس صفوی، کتیبه‌های سنگی تاریخی مربوط به قرن ششم هجری تا قرن نهم هجری، درهای چوبی منبت و معرق کاری شده مربوط به دوره مغول تا دوره پهلوی تشکیل می دهد.

وسایل روشنایی حرم مطهر از دوره سلجوقی تا عصر حاضر، قفل‌های حرم مطهر، آیینه‌ها و وسایل تطهیر، پنجره‌های فولادی و نقره و برنجی، محراب‌های کاشی زرین فام مربوط به قرن هفتم هجری و کاشی‌های زرین فام از جمله اشیای به نمایش گذاشته شده در این موزه هستند.

● گنجینه هدایای رهبری

موزه گنجینه هدایای رهبری در طبقه همکف گنجینه قرآن و نفائس شامل هدایایی است که مقام معظم رهبری به این موزه اهدا کردند.

آیت الله خامنه‌ای یکی از واقفان عمده آستان قدس رضوی هستند که از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۹۱ بیش از ۲ هزار شی شامل فرش و دست بافت‌ها، انواع تابلوهای نقاشی، معرق، منتبت و آثار حجمی، انواع ظرف، سکه و مدال و نشان یادبود و ماکت و همچنین بیش از ۷ هزار نسخه خطی رابه آستان قدس رضوی اهداء کرده اند.

اشیا این مجموعه توسط افراد مختلف مردم وهنرمندان و رهبران سایر کشورهای جهان به ایشان اهداء شده است.برخی از آثار مهم این بخش عبارتند از بقایای پرچم مبارزات عشایر خوزستان علیه استعمار انگلیس در سال ۱۲۹۳ شمسی، تابلو بزرگ معرق عصر عاشورا اثر استاد توانا و همکارانش که با استفاده بیش از ۱۰۱ هزار قطعه چوب‌های درختان گوناگون جنگلی و قطعات فلز و صدف معرق کاری شده، تابلوهای نقاشی اهدا شده توسط سران کشورهای آسیای میانه، ماکت کعبه معظمه و مدینه منوره از جنس طلا و نقره، آثار منبت و معرق کاری چوب و صدف اهدایی رهبران کشور سوریه و تابلو فرش‌های تصویری اثر هنرمندان ایرانی و همچنین مجموعه عصاها که از ارزش هنری بسیاری برخوردار است.

● گنجینه تمبر و اسکناس

آثار به نمایش درآمده در این بخش حدود ۳ قطعه تمبر و اقلام پستی شامل نامه‌ها، پاکت‌نامه‌های تمبرطرو پاکت‌های مهر روز، کارت پستال‌ها و دیگر اقلام پستی از ایران و کشورهای خارجی عضو در اتحادیه جهانی پست و حدود ۵۰۰ برگ اسکناس های کشورهای مختلف است.

● گنجینه نجوم و ساعت

این بخش در سال ۱۳۷۸ افتتاح شده و بی‌شتر آثار به نمایش در آمده در آن اهدایی سید جلال الدین تهرانی است که شامل اسطرلاب‌های تخت، کروی، حلقوی، انواع تلسکوپ‌های انعکاسی و شکستی، کره‌های جغرافیایی و آسمانی، ابزارهای اندازه‌گیری و همچنین مجموعه‌ای از ساعت‌های آفتابی، وزنه‌ای دیواری و رومیزی است. قدیمی ترین آثار این بخش مربوط به دوره صفوی و دو اسطرلاب تخت ساخت استاد عبدالائمه و استاد عبدالعلی جزو میراث وقفی آستان قدس است.

● گنجینه سلاح‌های سرد و گرم

این بخش با نمایش منتخبی از سلاح‌های سرد و گرم شامل زره فولادی مشبک، سپر از پوست کرگدن، شمشیرهای فولاد جوهردار، کارد، تبرزین‌های نقش دار و طلاکاری شده، کمان‌های لاکی روغنی، کلاهخود فولاد زرنگار، تپانچه‌های سرپر با لوله‌های زرکوب و باروت‌دان‌های عاج، چرمی و فلزی مربوط به دوره صفوی تا قاجار تشکیل شده است.

● گنجینه ظروف

این بخش از موزه استان قدس رضوی با نمایش منتخبی از مجموعه ظروف سفالی، چینی‌های آبی و سفید، چینی‌های پنج رنگ و بلور است. که بخشی از میراث آستان قدس بود و برخی از آن‌ها اهدا یا وقف شده و تعدادی حاصل کشفیات علمی و اتفاقی در حرم مطهر است.

● گنجینه هنرهای تجسمی

این بخش از موزه نیز با نمایش منتخبی از آثار نقاشی هنرمندان ایرانی و خارجی از جمله تابلوهای استاد کمال الملک متعلق به سال ۱۲۹۲ قمری و معراج متعلق به دوره زندیه است.

● گنجینه صدف و حلزون‌های دریایی

این بخش از مجموعه موزه های استان قدس شامل مجموعه بی نظیر از صدف‌ها، حلزون‌ها و جانوران دریایی سواحل آسیا و اروپا، امریکا و همچنین ایران است.

● گنجینه سکه

در موزه سکه شما تعداد یک هزار و ۹۰۰ سکه شامل حلقه های مبادلاتی، سکه های لیدیه، هخامنشی، مقدونی شاهان پارس، اشکانی ساسانی و سکه های بعد از اسلام شامل روم شرقی را نظاره خواهید کرد.

● گنجینه مدال

گنجینه مدال طلا موزه آستان قدس رضوی نیز فرصتی در پیش روی شما می گذارد تا شخصیت‌های علمی و ورزشی مشهور همچون پهلون تختی که مدال‌ها، نشان‌ها و یادبودهای خود را به آستان قدس رضوی اهدا کردن مشاهده کنید.

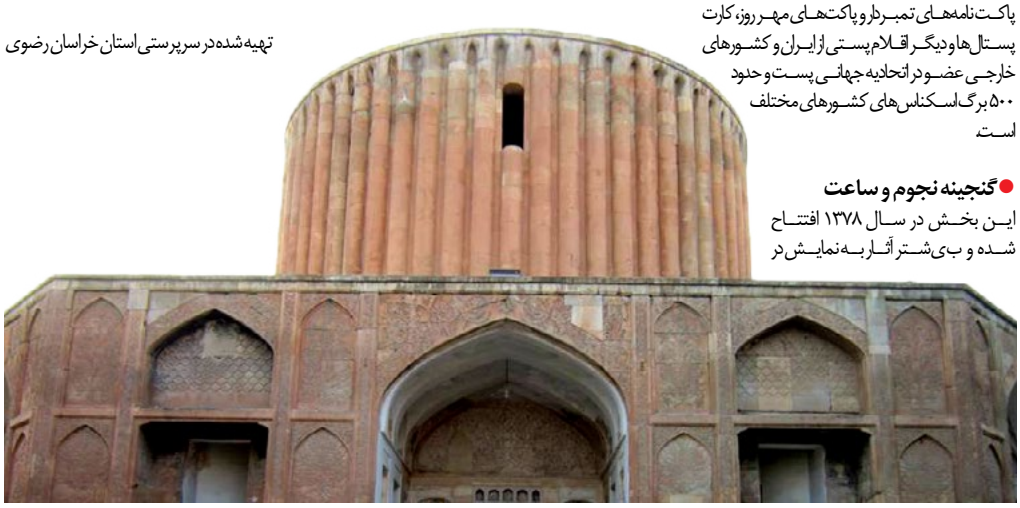
● موزه فرش

از جمله آثار نفیس به نمایش درآمده در این موزه مجموعه‌ای از قالی‌های کرک و ابریشم و نفیس دوره صفوی هستند که به قالی‌های ایران و هند معروف هستند.

همچنین قالی های پرده‌ای که خاص حرم مطهر بافته شده‌اند و برخی از قالی‌های مورد وقف قرار گرفته و کتیبه دار مانند قالی‌های پرده‌ای محرابی درختی که به تاریخ ۱۳۲۰-۱۳۲۲ قمری به سفارش عبدالله تبریزی توسط استاد محمد کرمانی بافته شده‌اند را می توان در این موزه به نظاره نشست.

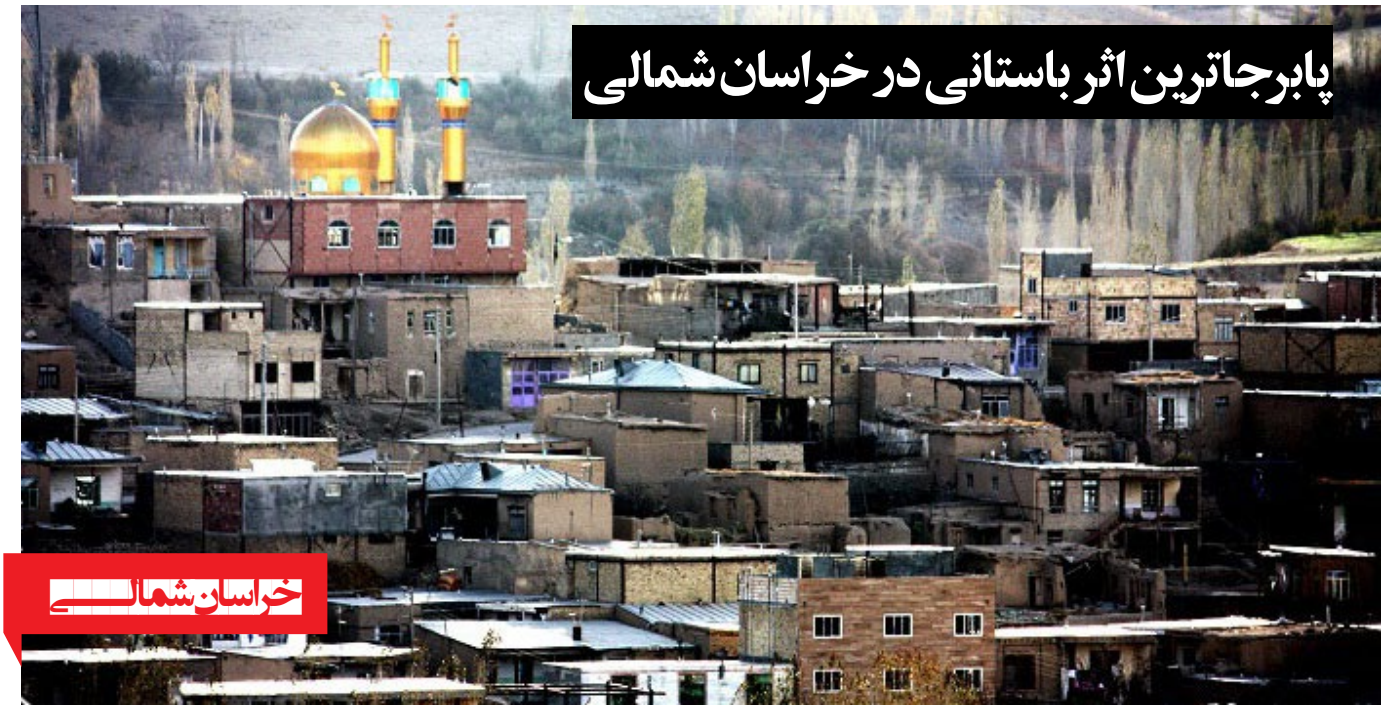
● موزه قرآن و نفایس

مشهد مقدس و آستان قدس رضوی همچنین دارای موزه ای با عنوان قرآن و نفایس است که در آن مجموعه‌ای از قرآن‌های خطی با قدمت تاریخی از قرن سوم تا قرن سیزدهم هجری، همچنین مجموعه‌ای از مرقعات از دوره صفوی تا عصر حاضر، مجموعه‌ای از جلدهای لاکی و روغنی و نقاشی‌های گل و مرغ و تذهیب و خوشنویسی هنرمندان معاصردر آن به نمایش درآمده است. نسخ قرآن به خط کوفی منسوب به دست‌خط ائمه اطهار بر روی پوست مربوط به قرن سوم هجری از جمله آثار به نمایش درآمده در این موزه است.

تهیه شده در سرپرستی استان خراسان رضوی

پابرجاترین اثر باستانی در خراسان شمالی

خراسان شمالی

خراسان شمالی سرشار از مناظر بکر طبیعی است که در دل خود تاریخ را نیز جا داده‌اند. سفر به خراسان یعنی سفر به جاذبه‌هایی که امکان فراموشی آنها نیست.

معبد سنگی اسپاخو موسوم به آتشکده یا کلیسای اسپاخو منسوب به دوره ساسانی، پابرجاترین اثر باستانی سده های قبل از اسلام در خراسان شمالی است. این معبد سنگی در کیلومتر ۱۱۵ محور بجنورد به جنگل گلستان و در ۶۵ کیلومتری غرب شهر آشخانه؛ مرکز شهرستان مانه وسملقان بر روی تپه ای مرتفع در دامنه جنگل های سوزی برگ ارس و در قسمت جنوبی روستای اسپاخو واقع شده است.

معماری این بنا از ترکیب گنبد و ایوان الگو گرفته است، ترکیبی که سابقه کهنی در معماری بناهای دوران تاریخی و اسلامی دارد، البته در نظریه ای دیگر معماری این بنا الگو گرفته از پای فیل مشهور به پافیلی است که از پابرجا ترین نوع معماری محسوب می شود.

طرح این بنا ترکیبی از یک ایوان با پلان چهار گوش، تالار و یک اتاق چهار گوش در قسمت شرقی است که ایوان آن به وسیله دهلیز به اتاق قسمت شرق ایوان مرتبط است، پوشش سقف اتاق به صورت گنبدی از نوع پوشش های نیمکره ای و قابل مقایسه با گنبد چهار طاق های ساسانی است. معبد اسپاخو در حقیقت پابرجاترین اثر باستانی سده های قبل از اسلام در خراسان پهناور دیروز و استانهای خراسان شمالی، رضوی و جنوبی امروز است که از نظر تاریخی اهمیت ویژه ای دارد.

پابرجا بودن این معبد در طول صدها سال مدیون کار صحیح و معماری اصیل ایرانی در سده‌های قبل از اسلام است اما با وجود اینکه معبد اسپاخو را به عنوان کلیسا نیز می نامند اما وجود آتشدان و حفره هایی در سقف برای خروج دود و... این احتمال را که این معبد توسط زرتشتیان ساخته شده باشد را قوی تر می کند.

در اطراف این بنا و روستای اسپاخو بر روی تپه ای قبرستانی وجود دارد که از نظر وضع دفن و مقبره سازی با طرز تدفین مسلمانان تفاوت کلی دارد و قبرها به صورت خانوادگی دفن شده اند که بنا به گفته کارشناسان این شواهد حاکی از آن است که اقوام خاصی از زرتشتیان در این منطقه وسیع زندگی می کردند و این بنای عظیم مربوط به آنها است.

شکل ورودی معبد اسپاخو اهمیت ویژه ای در معماری آن دارد، ورودی از دو قسمت طاق و پایه تشکیل شده که طاق به شکل نیم دایره بر روی پایه ها قرار گرفته اند.

در هر یک از نماهای شمالی و جنوبی بنا ۹ طاقچه کوچک مستطیل شکل با ابعاد ۳۰ الی ۴۰ سانتیمتری در یک امتداد قرار دارد که بخش فوقانی تمامی این طاقچه ها با دو یا سه عدد از تیرهای چوبی سخت درخت ارس پوشیده شده است. فضای داخلی بخش تالار که با سقف گنبدی پوشیده شده مربع شکل و دارای سه ورودی از اضلاع شمالی جنوبی و شرقی است.

یکی از ویژگی‌های دارای اهمیت در معماری بنای اسپاخو، چگونگی شکل ورودی‌های آن است، این ورودی‌ها از دو بخش طاق و پایه تشکیل شده‌اند که طاق به‌شکل یک نیم‌دایره روی دو جرز پایه قرار گرفته و قطر نیم‌دایره طاق از عرض ورودی در بخش پایه بیشتر است. در اصطلاح، این نوع شکل ترکیب طاق و پایه را طاق‌های جاکلیدی‌شکل می‌نامند.

نمونه‌هایی از این نوع طاق را می شود در بناهای آتشکده تخت سلیمان، کاخ اردشیر در فیروزآباد و کاخ کسری در عراق مشاهده کرد.

معماری معبد اسپاخو برگرفته از معماری بناهای مذهبی و حکومتی دوران تاریخی ایران است، اما معماری دوران ساسانی نیز در این بنا به خوبی نمایان است.

در وجه تسمیه دهکده اسپاخو و معبد این روستا چنین گفته می شود که واژه هسپ و اسپ که نام کهن و پهلوی است به مرور زمان تبدیل به اسب شده و اسپ به‌علاوه اخو به معنی پرورش اسب است و طبق شواهد احتمالی این منطقه محل پرورش اسب بوده که نام روستای اسپاخو نیز از آن گرفته شده است.

بنای معبد اسپاخو در سال ۱۳۴۵ توسط یک تیم باستان شناسی که به سرپرستی دکتر عزت‌الله نگهبان مشغول بررسی محوطه‌ها و آثار شمال خراسان بودند، شناسایی و به شماره ۱۵۷۹ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است

در وجه تسمیه دهکده اسپاخو و معبد این روستا چنین گفته می شود که واژه هسپ و اسپ که نام کهن و پهلوی است به مرور زمان تبدیل به اسب شده و اسپ به‌علاوه اخو به معنی پرورش اسب است و طبق شواهد احتمالی این منطقه محل پرورش اسب بوده که نام روستای اسپاخو نیز از آن گرفته شده است.

علاوه بر این معبد در دامنه‌ها و ارتفاعات شمالی روستای اسپاخو، دره‌های کوچک و بزرگ متعددی وجود دارند که بیشتر آن‌ها چشمه‌های آب شیرینی دارند که به سمت باغ‌ها و مزارع روستا جریان دارند.

●اسفیدان بجنورد؛ ماسوله شرق کشور با زیبایی های طبیعی

روستای اسفیدان مکانی توریستی با طبیعتی زیبا در خراسان شمالی است که به علت بافت پلکانی خود به ماسوله شرق کشور نیز معروف است.

روستای توریستی اسفیدان در ۴۵ کیلومتری جنوب شرقی بجنورد یکی از خوش آب و هواترین روستاهای خراسان بزرگ محسوب

می شود، به گونه‌ای که در سال ۸۵ به عنوان زیباترین روستای ایران انتخاب شد. این روستا به دلیل ساختار پلکانی خود به روستای ماسوله گیلان شباهت دارد و حتی در سال های پیش برنامه‌هایی برای تبدیل آن به یک منطقه مهم گردشگری کشور در دست اجرا بود که در طول دولت های نهم و دهم به فراموشی سپرده شده؛ برنامه‌هایی چون ساخت تله کابین و رستوران بزرگ اسفیدان.

روستای اسفیدان جزء مناطق نمونه گردشگری خراسان شمالی محسوب می شود و با دارا بودن جاذبه های گردشگری فراوانی نظیر آبشارهای زیبا، چشمه های خروشان، غارها و برج های شگفت انگیز، وجود چند امامزاده، وجود انواع درختان میوه، رودخانه با آب فراوان، ارتفاعات جنگلی با پوشش گیاهی و ... مقصد بسیاری از گردشگران است.

آبشار هنرور، آبشار بارگاه، غار خزانه هنرور، مقبره شیخ محمد رضا ربانی معروف به حاج آخوند، آرامگاه امامزاده محمد بن باقر بن موسی بن جعفر(ع) و ... تنها چند نمونه از دیدنی های این روستای سحرانگیز محسوب می شوند.

● صندل سفید؛ سمبل روستای اسفیدان

درخت صندل سمبل روستای اسفیدان است، درختانی قطور و کهن که بنا به گفته معمرین روستا در سال های پیش حدود ۱۷ اصله درخت از این گونه در روستا موجود بوده که متاسفانه در سال های اخیر، به علت واقع شدن در مسیر کوچه و عدم آگاهی از اهمیت این درختان، بیشتر آنها توسط اهالی قطع شده و در حال حاضر تنها دو درخت صندل باقی مانده که قطر تنه هر کدام از آنها بیش از ۲۶۰ متر است.

در شمال غربی روستای اسفیدان دره ای عمیق و طولانی به نام هینوَرد(هین نبرد) وجود دارد که اندکی با روستا فاصله دارد و در کمرکش این دره چشمه‌ای زلال به همین نام می جوشد و آب آن باغات اطراف روستا را مشروب می کند.

همچنین در جنوب غربی روستا نیز دره‌ای دیگر به نام بهارگاه وجود دارد که با چشمه‌های متعدد و آبشار دیدنی خود هر بیننده ای را مجذوب می کند و در ابتدای این دره نیز، قطعه زمینی حدودا ۴۰ هکتاری و تپه ماهوری به نام موسو وجود دارد که چند سال پیش به علت رانش شدید زمین، تمام باغات و خانه‌ها و درختان کهنسال آن در دل خاک فرو رفت.

بر فراز کوه های اطراف روستای اسفیدان، آثار برج‌های سنگی قدیمی مشاهده می‌شود که مصالح به کار رفته در آنها سنگ و ساروج است و معروف ترین آنها برج قاری مالاق وقارقه(کلاغ) در شمال غرب روستا بوده که پایه‌های آنها هنوز باقی مانده است.

همچنین در غرب روستا دیواری صخره‌ای نمایان است که به آتاش قلعه(قلعه سنگی) می‌گویند و بر روی این قلعه، دیواره های سنگی و سفال های ساده نخودی و قرمز و سفال‌های منقش به رنگ های مختلف دیده می‌شود.

اما در ضلع شمال غربی روستا بر بالای صخره چشمه هینورد کوهی بنامخزانه وجود دارد که در بالای آن غارخزانه راهه واقع شده‌است.

مردم روستا می گویند که این غاری است دست ساز که در انتهای آن چاهی وجود دارد و در قدیم به عنوان پناهگاه استفاده می شده است.

غار دیگری به نامییجت یا معصوم وجود دارد که دارای ستون های موجود در غارهای آهکی بوده و صخره عجیب واقع در مسیر اول (ده ریز) که به سر انسان شبیه است، بسیار خیره کننده و جالب توجه است.

بنای امامزاده محمد بن باقر بن موسی بن جعفر(ع) واقع در روستای اسفیدان، بنایی قدیمی با گنبدی کوتاه است که قرن هاست باشکوه خاصی در مرکز روستا عاشقان را به سمت خویش می خواند.

به گفته اهالی روستا ازتاریخ دفن این امامزاده بیش ازهزار سال می گذرد و طبق اظهارنظر کارشناسان اداره میراث فرهنگی خراسان شمالی، بنای اولیه آرامگاه در قرن ششم هجری ساخته شده است.

به علت اینکه روستای اسفیدان در دره ای عمیق بنا شده و کوه های سنگی مرتفعی آن را در برگرفته اند؛ در نگاه اول برای هر بیننده ای این تصورپیش می آید که با کمترین لرزش زمین احتمال سقوط صخره ها و تخته سنگ های عظیم بر روی آبادی وجود دارد و هر لحظه منازل و سکن‌ه‌اسفیدان مورد تهدید ریزش این کوه‌هاهستند؛امامردم اسفیدان بر این باورند که وجود امامزاده باعث گردیده در طی قرن ها آسیبی از جانب کوه به آنها نرسد.

درگذشته نه چندان دور، در اطراف بنای امامزاده اطاق هایی برای اقامت زائران وجود داشت که اینک نشانی از آن نیست.

● گریوان؛ سرزمینی آباد با چشم اندازهای زیبا در خراسان شمالی

روستای گریوان ازنقاط کوهستانی استان خراسان شمالی به شمار می رود که رشته کوه سالوک درجنوب غربی آن قرار گرفته است؛ شمال این روستا را رشته کوه کم ارتفاع کینی در امتداد بینالود – آلاداغ تشکیل می دهد.

هرچند که این روستا از روستاهای تاریخی ایران نیست ولی سرزمینی آباد و بارور با ویژگیهای منحصربه فرد است.

زمینهای حاصلخیز، با باغها و مراتع سرسبز، جنگلهای پراکنده آرچه (سرو کوهی / ارس)، گلها و گیاهان زینتی و دارویی، چشمه ساران فراوان جاری در دره ها و دشتها، آب و هوای معتدل و لطیف، این منطقه همواره مورد توجه ایرانگران و جهانگردان بوده است.

زبان گویش و لهجه مردم گریوان ترکی خراسانی است، روستاهای ترک زبان دیگری نیز درنزدیکی گریوان وجود دارد که می توان به روستاهای علی گل، کلاته ملا غلامحسین، نیستانه، حصارحسینی، رختیان، قاپاق، درتوم، امام وردی و اسدلی اشاره کرد.

از لحاظ اجتماعی، فرهنگی، مردم این روستاها، مردمانی مذهبی، خونگرم و مهمان نواز و غالبا کشاورز و دامدارند اما در بخش کشاورزی بیشتر آنان به باغداری مشغولند. معروفترین صنایع دستی این روستا قالیبافی است که بدلیل عدم حمایت رونق چندانی ندارد.

گریوان منطقه ای ییلاقی و خوش آب و هوا ست که مناظر چشم نواز آن در هر چهار فصل نمایی از بهشت را دردهن انسان تداعی می کند. این روستا زمستانی نسبتا سرد با بارشهای سنگین برف، تابستانی معتدل و پائیزی ملایم دارد.

بارش های جوی فراوان، چشمه های بسیار و ارتفاع نسبتا زیاد باعث شده تا گریوان به منطقه ای سرسبز با درختان باغی انبوه و گندم زارهای طلایی و صیفی جات رنگارنگ تبدیل شود.

اکثر زمین های کشاورزی این روستا در شیبی کم دامنه قرار گرفته اند و به همین دلیل معیشت از طریق باغداری، تفوق بیشتری نسبت به سایر منابع معیشتی در روستا دارد.

مزارع زیبای گندم و حرکات مواج شاخه های باغات سرسبز، شیفتگان طبیعت گرا را به خود می طلبد.

● زیبائیهای طبیعی و خدادادی

آثار تاریخی، طبیعی و زیبائیهای خدادادی در جهان امروز یکی ازعوامل جذب توریسم بوده و این مقوله دارای زمینه وسیع و متنوع است و برخلاف پندارشایع تنها به آثار و ابنیه تاریخی محدود نمی شود زیرا برمبنای نیازهای متنوع انسان معاصر، هرفضای متفاوتی که نشانگر تبلوراندیشه و فرهنگ یک ملت یا قوم باشد، برخوردارازجاذبه تلقی می شود.

براین اساس، شاید فعالیت های تفریحی مانند دیدار از مناظر طبیعی که ازفضاهای بسیارمتنوع برخوردارند جاذبه های قوی تری برای نسل نوین داشته باشند.

روستای گریوان در میانه رشته کوه کم ارتفاع گینی و کوه بلند سالوک و در دره ای با صفا واقع شده است. قلل سالوک و آق جانقر درجنوب غربی این روستای قرار دارند و دارای چشم اندازها بسیار زیبا با طبیعتی بکر با پوشش گیاهی متنوع هستند. صعود به این قله ها ازسمت روستای گریوان مناظر چشم نوازی را در برابر دیدگان هر توریست طبیعت گرا و کوهنورد قرار می دهد که می تواند از زیباترین خاطرات سفر به این منطقه محسوب شود.

اساس جذب نوریسم وجود تنوع جاذبه ها در یک اقلیم است و با درنظرگرفتن اینکه صنعت توریسم یا جهانگردی، یک مقوله چند بعدی است جهت شناخت آن، باید

ابعاد مختلفی را در نظرگرفت.
ازمیان ویژگی های طبیعی در جذب توریسم، سه عنصر آب و هوا، ناهمواری ها و پوشش گیاهی دارای اهمیت زیادی هستند که ازاین نظر، پوشش گیاهی رنگارنگ، ناهمواری های کوناگون و آب و هوای مساعد روستای گریوان، چشم اندازهای زیبایی را پدید اورده است که ازعجاب طبیعت و صنعت توریسم روستایی محسوب می شود.
بخشی ازچشم اندازها و چشمه سارهای موجود درقلل سالوک شامل: دره های کندزو هنگ گران بی نمدی طبیعت سیاه خانه و آق داغ جرف روخانه زو سرچشمه چشمه های بزرگ و کوچک درمنطقه است که سالانه بسیاری ازگردشگران طبیعت گرا را به خود جذب می کند.
این مناظرشگفت انگیزترین جلوه های طبیعی و تفرجگاهی را درگستره وسیعی دراختیار گردشگران و کسانی که از این روستا دیدن می کنند، می گذارد.
هریک ار این تفرجاگاه ها در فصول مختلف می تواند مأمن و پناهگاه خستگانی باشد که از دود و آلودگی و سر و صدای داخل شهرها به فغان آمده اند.

محلی برای تفرج مشتاقان طبیعت

مهمترین چشمه منطقه به سرچشمه باش بولاق موسوم است که درجنوب غربی گریوان و در دامنه شرقی سالوگ قرار دارد که میزان آب دهی (دبی) آن ۳۰۰ متر مکعب درثانیه است.
آب این چشمه که از دل روستای گریوان و روستاهای اطراف آن روان می شود بسیار گواراست. درختان آرچه/ارس کهنسال و بسیار قدیمی باقدمتی بیش از ۵۰۰ سال دراطراف این چشمه قد برافراشته اند؛ اینجا که درگذشته محل ییلاق حکمرانان بجنورد بوده، امروز محلی برای تفرج مشتاقان طبیعت است.
گریوان منطقه ای ییلاقی و خوش آب و هوا ست که مناظر چشم نواز آن در هر چهار فصل نمایی از بهشت را درذهن انسان تداعی می کند. این روستا زمستانی نسبتا سرد با بارشهای سنگین برف، تابستانی معتدل و پائیزی ملایم دارد.سرچشمه گریوان یکی از پرآب ترین چشمه های منطقه بجنورد است که آب آن بوسیله جوی ها و آبراه ها، میان کشاورزان تقسیم می شود و این امر موجب شده است تا مردم این روستا بتوانند محصولات زراعی و باغی زیادی را به بازارهای استانهای خراسان شمالی، رضوی و جنوبی و همچین دیگر استانهای کشور عرضه کنند.
با ایجاد امکانات رفاهی و توریستی درسرچشمه گریوان می توان این مکان دل انگیز را به استراحتگاهی برای گردشگران تبدیل کرد.
همچنین وجود آبشارها و چشمه سارهای کوچک و بزرگ فراوان دردامنه و بر فراز کوه های جنوبی گریوان و درارتفاعات سالوک، آق جانقر، کندذو، سیاه خانه و آق داغ و... و. فصل بهار در این منطقه را شکوه و عظمتی دیگر بخشیده است.
رشته کوههای سالوک که اخیرا به عنوان پارک ملی نامگذاری شده با وسعت هشت هزار ۱۳۲ هکتار پوشیده از درختان آرچه ارس چند صد ساله و بوته ها و پوشش گیاهی با گلهای الوان وبسیار معطر،ودیگر مناظر گیاهی- مرتعی،یکی از غنی ترین ومراتع مشجر منطقه محسوب می شود که درخراسان شمالی منحصر به فرداست.
منطقه حفاظت شده سالوک نیز در جنوب گریوان با مساحتی بیش از ۱۶ هزار هکتار قرار گرفته است.
دردامنه های شمالی این منطقه که مشرف به منطقه گریوان است چشمه های بزرگ و کوچک پرآبی وجود دارد که گردشگران طالب کوهستان را به خود دعوت می کند.
کوه های اطراف روستا که دامداران دام های خود را برای چرا به این مناطق می برند در فصولی از سال مورد حمایت و قرق جنگلبانان است که از ورود دام به آن جلوگیری می کنند.
دراین کوه ها که دره به دره اسامی ترکی مختلفی دارند و دراکثر آنها چشمه های فراوانی وجود دارد، در فصل بهار و تابستان بسیارتماشایی است و کلکسیونی غنی از اوج شکوه رنگها و پوشش گیاهی است.
همچنین غار گمنامان سالوک، درغرب گریوان و جنوب روستای رختیان از جاذبه خاصی برای کوهنوردان برخوردار است.

ناشناخته های گردشگری

روستای کاستان با طبیعتی زیبا و بکر و دارا بودن جنگل های انبوه، آبشارها و غارهای طبیعی از جمله مناطق گردشگری خراسان شمالی محسوب می شود.
روستای کاستان با جمعیتی حدود هزار نفر در ۵۰ کیلومتری شهر آشخانه مرکز شهرستان مانه و سملقان واقع شده و با وجود داشتن طبیعتی زیبا و بکر، آنچنان که باید و شاید برای گردشگران شناخته شده نیست.

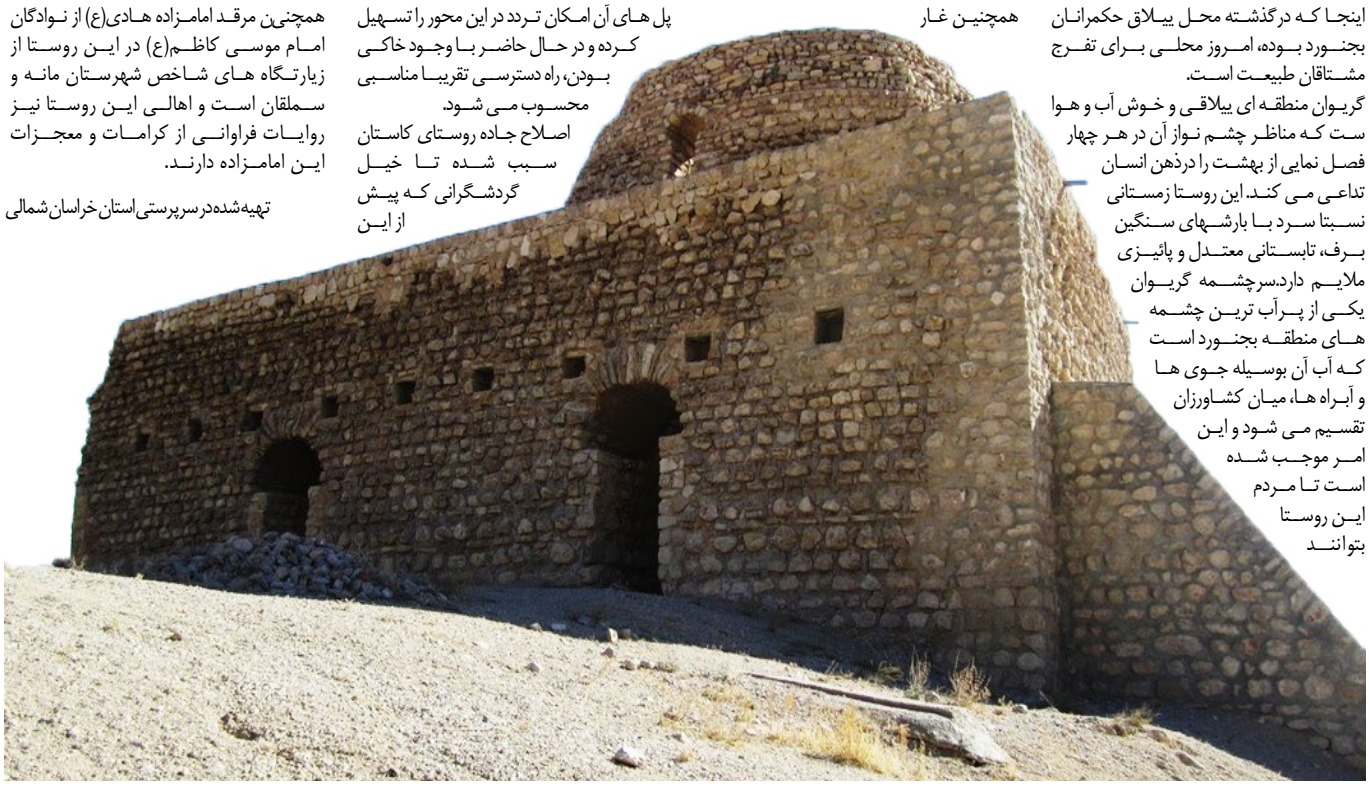
وجود دره ها و کوه های مرتفع، جنگلهای انبوه، رودخانه های خروشان، آبشار زیبا، غارهای فراوان، اماکن تاریخی و ...این روستا را به یکی از روستاهای دیدنی و منحصر به فرد خراسان شمالی تبدیل کرده است

اما آنچه که سبب مهجور ماندن این روستای زیبا شده، نبود راه دسترسی مناسب در بخشی از مسیر حرکت به سمت این روستا است که علی رقم شروع طرح بهسازی و آسفالت از حدود شش سال پیش، هنوز ۱۶ کیلومتر فاصله بین روستای زرد تا این روستا آسفالت نشده است.
البته بهسازی انجام شده در این مسیر و اتمام پل های آن امکان تردد در این محور را تسهیل کرده و در حال حاضر با وجود خاکی بودن، راه دسترسی تقریبا مناسبی محسوب می شود.
اصلاح جاده روستای کاستان سبب شده تا خیل گردشگرانی که پیش از این به دلیل راه نامناسب، قید سفر به این روستا را می زدند، در فصول بهار و تابستان کوله بار سفر بسته و جسم و جان خود را به خنکای طبیعت بکر چشمه سالان و زوی جندان و سولی قباخ بسپارند.

دیدنی های طبیعی کاستان

آبشار زیبای واقع در دره موسوم به زوی جندان از جمله آبشارهای زیبای شهرستان مانه و سملقان محسوب می شود که از کوهپایه قورخود سرازیر می شود و با دارا بودن آبی گوارا و معدنی، از طریق لوله کشی، آب مورد نیاز اهالی روستا را تامین می کند.
در این دره انواع درختان گردوی وحشی، داغداغان، عرعر، سرخه ولیک و سیاه ولیک، افرا و ... سر به فلک کشیده اند و در برخی قسمت ها با رسیدن سرشاخه ها به یکدیگر تونل های سبز بسیار زیبایی بر فراز راه باریکی که تنها با پای پیاده امکان تردد در آن است، بوجود آورده اند.
همچنین در این روستا غارهای طبیعی زیبایی از جمله سولی قباخ و آرمادلو و غارهای زوی جندان وجود دارد و جالب آنکه بر اساس گفته اهالی این روستا هنوز پای انسانی امروزی به برخی از غارهای موجود در این روستا نیز نرسیده است.
چشمه های این روستا افسونگران واقعی هستند، افسونگرانی که سبب می شوند اگر گردشگری تنها یک بار در کنار این چشمه سارن بنشیند، شیفته شود و با وجود مشکلات راه دسترسی بارهای دیگر نیز به این روستا بازگردد.
چشمه‌های دره زوی جندان، کهنه قلعه سولی قباخ، خان چشمه، سارترنولی، سارآق مزار، آق‌سو، اورته برن، حسن بک، اورنچه چشمه، رمضان چشمه، کورچشمه و ... از جمله این چشمه ها محسوب می شوند که هر گردشگری را مجذوب خود می کند
همچنین مرقد امامزاده هادی(ع) از نوادگان امام موسی کاظم(ع) در این روستا از زیارتگاه های شاخص شهرستان مانه و سملقان است و اهالی این روستا نیز روایات فراوانی از کرامات و معجزات این امامزاده دارند.

تهیه شده در سرپرستی استان خراسان شمالی

سرزمینی که قلب عاشقان در آن می تپد

خوزستان

استان خوزستان با مساحت ۶۴ هزار و ۵۷ کیلومتر مربع در جنوب غربی ایران در جوار خلیج فارس و اروندرود قرار دارد و مرکز استخراج نفت ایران است.خوزستان از شمال به استان لرستان، از شمال شرقی به استان اصفهان، از شمال شرقی و شرق به استان چهار محال و بختیاری، از شمال غربی به استان ایلام، از شرق و جنوب شرقی به استان کهگیلویه و بویراحمد، از جنوب به خلیج فارس، و از غرب به کشور عراق محدود می‌شود. این استان با جمعیّت چهار میلیون و ۲۷۴ هزار و ۹۷۹ نفر دارای ۸۶۶ هزار و ۹۱۳ خانوار است.

خوزستان سرزمین دیگری است؛ دنیایی متفاوت همراه با ویژگیها و تنوعات خاص، سرزمین نجابتها با آفتابی داغ و سوزان که گرمابخش حیات، منشاء صفا، صمیمیت و خونگرمی جنوب و جنوبی هاست. خوزستان یا «شکرستان» از دیرباز مهد تمدن و فرهنگ بوده و قابلیتهای سرشاری در این زمینه داشته که تاریخ، گواه صادقی بر این مدعاست. استان خوزستان از جمله استان هایی است که با وجود گرمای شدید در تابستان و با برخورداری از شرایط آب و هوایی متعادل و چهار فصل در مابقی ماههای سال از موقعیت مطلوبی برای توسعه گردشگری برخوردار است. خوزستان با دو فرودگاه بین المللی اهواز و آبادان و دو فرودگاه داخلی ماهشهر و دزفول، برخورداری از راه آهن سراسری، برخورداری از پنج بندر امام خمینی، خرمشهر، آبادان، ماهشهر و هندیجان و برخورداری از راههای ارتباطی با استان های کهگلویه وبویر احمد، بوشهر، چهارمحال بختیاری، ایلام و لرستان از جمله استان های شاخص و مستعد محسوب می شود.

جاری بودن رودخانه های مهم کارون، دز، کرخه، جراحی و شاور در سراسر استان، وجود جنگل های نیمه گرمسیری، برخورداری از تالاب های دایمی و فصلی همچون شادگان، بامدژ، میانگران، بندون، ناصری، نیشکر، عرب حسن، هورالعظیم و فرصت دیگری برای سرمایه گذاری در خوزستان محسوب می شود.

تفریح در کنار رودخانه کارون

تنوع فرهنگی قومی و سکونت اقلیت های مذهبی در جوار اکثریت جمعیت خوزستان که شیعه هستند باعث شده تا خوزستان به کلکسیونی برای همه اقشار ساکن در یک جامعه تبدیل شود.

قصر حمیدیه

قصر حمیدیه یکی از مهمترین آثار تاریخی حمیدیه به شمار می رود که نوروز امسال برای اولین بار به مهمانان و بازدیدکنندگان معرفی می شود.

> **حمیدیه با مضیف های عربی، نمایشگاه صنایع دستی و برنامه های متنوع دیگر در جشنواره نوروزی سال ۹۴ به استقبال مهمانان نوروزی رفت**

قصر حمیدیه که در سنوات اخیر با اهمال و بی توجهی بسیار زیادی روبرو بود، امسال برای نخستین بار به مهمانان نوروزی و راهیان نور که از این شهر بازدید می کنند معرفی شد. شهر حمیدیه علاوه بر داشتن جاذبه های تاریخی و معنوی به جا مانده از دوران هشت سال دفاع مقدس، از جاذبه های طبیعی نیز، همچون جنگل گمبوعه، خسرج، باغ گل شیشه و باغ گل حمیدیه برخوردار است که می تواند یک خاطره دل انگیز برای مسافر ایجاد کند.

شلمچه میزبان عاشقان دیار

شلمچه روزهای نوروز امسال ملمو از عاشقانی بود که در آغازین روزهای سال جدید، دل به این بیابان های بی آب و علف سپرده اند تا یاد و خاطر رزمندگان و شهیدانی را زنده کنند که اقتدار و آرامش امروز خودمان را مدیون جانفشانی و ایثار آنها هستیم. این روزها نجواهایی عاشقانه از سوی مادران، همسران، خواهران، برادران و همرزمان شهدا در یادآوری خاطرات شهدا به گوش می رسد که در هیچ جای دیگر اینچنین با سوز و گداز شنیده نمی شوند.این مهمترین جاذبه گردشگری استان خوزستان برای همیشه است. جایی که خون های بسیاری از جوانان این مرز و بوم به زمین ریخته است. برخی از مردم ایران در قالب کاروان های راهیان نور و خودروی های شخصی مثل هر سال ترجیح دادند سال خود را در کنار شهدای دفاع مقدس و مناطق عملیاتی استان خوزستان تحویل کنند.

در بین تمام مناطق عملیاتی شلمچه چیز دیگری است. وقتی وارد شلمچه می شوید این احساس را دارید که خاک شلمچه به قدری مقدس است که حتی پا نهادن بر آن خاک را بر خود مباح نمی بینید. برای شناخت خود باید شلمچه را بشناسید پس هنگامی که می خواهید به این مکان مقدس وارد شوید، با وضو و بدون کفش وارد شوید.

وقتی در شلمچه قدم می زنید حسی از غرور و دلتنگی به انسان دست می دهد. غرور از اینکه زمانی جوانانی از جنس خودمان برای وجب به وجب خاک این کشور مردانه ایستادند و از لشکر سرپا مسلح دشمن اندکی ترس به دل خویش راه ندادند و دلتنگی از پرکشیدن این جوانان پاک و مومن که انقلاب به وجود آنها خوش بود و کشورمان از نقش پاک آنها محروم می شد. امسال نیز مانند هر سال در لحظه تحویل سال بسیاری از مردم ایران ترجیح دادند، ناب ترین لحظه هر سال را نه در منزل که در مناطق عملیاتی و کنار شهدای هشت سال دفاع مقدس باشند تا شاید حضور در این مناطق که وجب به وجب آن به خون پاک جوانان مومن و انقلابی ایران اسلامی آغشته است به زندگی یک ساله آنها برکت دهد.

حضور مادران شهدان از سراسر کشور حسن و حال عجیبی به شلمچه داده بود. در گوشه گوشه این سرزمین عاشقانه، مادری خاک را بو می کرد، مادری دست به دعا بود، مادری ناله می کرد، مادری عید را به فرزند شهیدش تبریک می گفت و مادری از چشم های زیبای فرزندش

می گفت که هنوز با گذشت سال ها از شهادت فرزندش آن چشمهای زیبا دلش را آتش می زند.
با وجود اینکه امسال، لحظه تحویل سال در نیمه های شب بود و شاید انتظار می رفت جمعیت کمی در چنین شرایطی در مناطق عملیاتی باشند ولی برخلاف تصور خیلی های ترجیح سال خود را در کنار شهدا باشند و تاریکی شب و روشنایی روز ظاهرا در نیت و احساس آنها خللی ایجاد نمی کرد.
فرزندان شهدا هم بودند و امسال به یاد پدران شهید خود سفره هفت سین خود را با یاد حضور پدرانشان هنگام لحظه سال تحویل را در حد بضاعت و توان و امکاناتی که داشتند، همانند سفره هفت سین رزمندگان در مناطق عملیاتی و هنگام جنگ چیده بودند.
رزمندگان ایران هنگام لحظه سال تحویل برای اینکه امکان خروج از مناطق عملیاتی را نداشتند یا اینکه درگیر عملیات بودند سفره هفت سین خود را با وسایلی مانند، سربند، سنگ، مین سوسکی، مین سبدی، سیم تله، سیم چین، سیم خاردار، سرنیزه، سی چهار ، سوزن اسلحه، سیمینوف، سمبه و... آرایش می کردند تا با این کار سنت حسنه نوروز را به جا بیاورند.
یکی از رزمندگان در توصیف آن ایام می گوید: بعد از اینکه با هزار بدبختی سفره هفت سین را جور می کردیم و لحظه سال تحویل فرا می رسید، سکوت که سنگر را فرا می گرفت، تمام شوخی ها و شیطنت های ساعتی پیش جایش را به چشمهای دلتنگ خانه ای کوچک و مادر و پدری می

داد که امسال هم تنها بودند.
یا مقلب القلوب که زیر لب ها طنین انداز می شد، صدای شلیک تیری نوید سال جدید را می داد و دیده بوسی بود و خنده و عیدی. نه با آن اسکناس های تا نخورده بلکه با عکس امام بود و سربند یا زهرا و یا ابوالفضل. سال جدید سربازها را با خود می برد به آینده ای مبهم اما شیرین و پر از امید به پیروزی و سنگر را اتاق کوچک خانه پدری می کرد و زخم تنهاییشان را، تنها می گذاشت تا کمی «درد» استراحت کند از بس که حاضر بود و هر روز غیبت نمی کرد.

نماز خوان و دعا کردن و گوش دادن به پیام نوروزی مقام معظم رهبری از برنامه های مشترک همه افرادی بود که در دل شب در مناطق عملیاتی حضور یافته بودند

حضور خانواده هایی که با خودروهای شخصی به این مناطق آمده بودند نیز جالب بود زیرا بچه های کم و سال خود را در کنار خود خوابانده و در انتظار لحظه تحویل سال بودند.

●سفره هفت سین با نام حضرت زهرا(س)

اغلب افرادی که در این مناطق حضور داشتند سفره هفت سین خود را با نام حضرت زهرا(س) به علت حضور در ایام فاطمیه تزئین کرده بودند تا معنویت سفره آنها امسال پر بار تر از همیشه باشد.
همچنین یک مادر شهید نیز در شلمچه گفت: پسرم در شلمچه مفقود شده است و با وجود اینکه سفر به همه مناطق عملیاتی با صفا است ولی شلمچه را چون پسرم در آنجا مفقود شده است بیشتر دوست دارم. اوائل جنگ بود که شهید شد و نامه آخرش از شلمچه وقتی ۳۳ سال سن داشت برایمان ارسال شد. شاید در همین گوشه ها نشسته بود و برایمان نامه می نوشت.
این مادر شهید عنوان کرد: پلاک تنها چیزی است که از پسرم به دستم رسید. حدود ۴۰ نفر بودند که همه مفقود الاثر شدند. این دومین بار است که به اینجا می آیم چون پسرم در شلمچه شهید شده است و هیچگاه باز نمی گردد، دوست دارم اینجا بیایم. چون پسر خودم قبر ندارد که سر قبرش بروم و از ته دل گریه کنم. گلهای لاله ای که در بیابانهای اینجا می روید نشانه او است.

تهیه شده در سرپرستی استان خوزستان

رد نخستین های آثار تاریخی در زنجان

زنجان

دست روی هر نقطه استان زنجان که بگذارید یا با اثری تاریخی مواجه می شوید یا با اثری طبیعی و بکر. به طوریکه ۵ اثر تاریخی که جزو ترین ها و نخستین ها در میان آثار تاریخی است در این استان قرار گرفته و روستاهای دیدنی بسیاری در این استان قابل مشاهده است.

روستای خوییـن، روستای نمونه گردشگری

روستای خوییـن واقع در شهرستان ایجرود از توابع استان زنجان، از جمله روستاهایی است که به دلیل برخورداری از جاذبه های تاریخی طبیعی به عنوان روستای نمونه گردشگری شناخته شده است.

روستای خوئین، محصور در بین کوههاست و در خود آثار ارزشمند تاریخی را جای داده است آثاری که هریک به تنهایی روایتگر گوشه ای از تاریخ کهن و ارزشمند گذشته هستند، در این میان دژمنده شهری در دل کوه و در زیر روستای خوئین امروزی است که حکایت از استعداد و نبوغ و ایستادگی گذشتگان این مرز و بوم دارد.

دارالمومنین نام دیگر خوئین بود زیرا مردمان آن اهل علم وفضیلت بوده وعلما را تکریم می کردند در یک زمان ۳۵۰ روحانی داشته، حوزه علمیه خوئین درآن زمان شهرت بسزائی داشته ودرآن موقع هفت مجتهد مسلم در خوئین زندگی می کرده اند.

خوئینی ها ادب دوست وشاعر پروربوده اند از آن جمله می توان ملا آقا وفائی مولف کتاب قیام حسینی وملایوسف آل اسحق صاحب دیوان شعر و شیخ محمد علی متخلص به سرباز در شعرهایش است همچنین مشهدی حسن حسین لوئی وآقای شمس الدین آذری را نام برد.

این روستا در یک زمان هشت مسجد فعال داشته که اولین مسجد خوئین در ارگی دره بنا گردیده ودرحال حاضر نیزبخاطر قداست آن از رونق خاصی برخورداراست.

میل باستانی یاکنبز متعلق به قرن ششم

این بنای تاریخی متعلق به قرن ششم هجری است و از سنگ وآجر وساروج وخاک ساخته شده وبه عنوان دکل دیدبانی مورد استفاده قرار می گرفته است. گویند ازاین کنبز چهار عدد در چهار جهت جغرافیایی روستا قرار داشته که فقط همین یک عدد باقی مانده است.

دژمنده«شهر زیرزمینی»

به گفته باستان شناسان یکی از بزرگترین ساخته های دستی انسان در زیرزمین است، عمق تقریبی آن ۴۰ متر ووسعت آن نیز تقریبا ۴۰۰۰ مترمربع است. گویند دراین شهر زمینی بزرگ که اطراف آن را مغازه ها احاطه کرده بود، دروسط میدان حوض آب به شکل لوزی وجود داشته واطراف حوض تخت هائی از چوب بوده که روی آن ها گلیم انداخته بودند.

دراین دژ زیرزمینی اتاق های مجزا، تاقچه، تنور واستبل وطویله برای نگهداری حیوانات وانباروچهارراه های تو درتو درطبقات مختلف روئیت شده است. گویند درب سنگی بزرگی در ابعاد ۳*۲ متر درآنجا موجود می باشد که روی آن نوشته هائی است.

بازارخوئین

درزمانهای قدیم از شهرهای اطراف وبزرگ مانند تبریز وقزوین جهت مبادله کالا به این روستارفت وآمد می شده است. گویند خوئین دارای پنج راسته بازار مجزا بوده که در مجموع ۲۰۰ باب مغازه در خود جای می داده.

راسته بازارصباغ ها که در آن اغلب رنگرزها بوده اند، راسته بازارآهنگرها، راسته بازارزرگرها، راسته بازار مسگرها، راسته بازار نجارها، گویند درمیان این بازارها مغازه های دیگری مانند خیاطی آرایشگری-کفاشی-قصابی-تعمیرات چراغ و ...وجودداشته اند.

این دژزیرزمینی ازطریق تونل هائی با اطراف ارتباط داشته که یکی از این تونل ها باعبور اززیر رودخانه (چای) به روستای قمچی قای متصل می شده است.

آسیاب های خوئین

در روستای خوئین ۱۱ آسیاب فعال وجود داشته که همگی دریک زمان فعال بوده امانمی توانستند آرد مورد نیاز مردم را برسانند. آسیاب های خوئین از قسمت شمال روستا معروف به کلبر شروع ودردره سرخه رزان خاتمه می یابد.

ارتفاع بعضی از آسیابها به ۱۴ متر می رسیده است. در آسیابها از هر پنج کیلوگندم که آرد می کردند یک کیلو بعنوان حق الزحمه برمی داشتند.

دره های خوئین

روستای خوئین قدیم دردره هائی واقع شده بوده که از جنگل های انبوه پوشیده شده بوده اند و حیوانات وحشی بسیاری دراین دره هازندگی می کردند. ارگی دره یعنی دره آسیاب ها، پلنگی دره زیستگاه پلنگان درزمان های بسیار قدیم، دره سرخه رزان، آسیه دره، خولی دره، یاموذی دره، چشمه بار خوئین که در شعر شعرای خوش ذوق آمده در کوه های شمال شرقی روستا واقع گردیده وازطریق غازان ارخی به ارگی دره به صورت آبشار سرازیر بود. غازان ارخی وچشمه بار از آثارغازان خان جانشین کیخاتون ازنوادگان هولاکوخان مغول بوده که از خوئینی های فعلی بعضی به آن ها منصوب هستند.

خوئین دارای آثار تاریخی و طبیعی منحصر به فردی است، میل (کمبز) خوئین در کشور بی نظیر است، شاید در کل ایران مشابه شهر زیرزمینی دژمنده چهار یا پنج نمونه وجود داشته باشد.

> از سال ۱۳۸۵ به طور جدی خوئین را در ردیف روستاهای هدف گردشگری قرار دادند گرچه پیش از آن نیز مطالعات متعددی در آنجا صورت گرفته بود

آثار سفالی پراکنده یافته شده در دژمنده حکایت از تاریخی حداقل هزار ساله دارد، نظر محققان این است که این آثار متعلق به دوره سلجوقیان است، البته به نظر می رسد قدمت تاریخی خوئین بیش از این هاست، برخی کارشناسان باستان شناسی معتقدند میل خوئین حداقل دارای تاریخی ۲۳۰۰ ساله است. اطراف میل آثار سفالی یافته شده است که به قبل از اسلام و مشخصا به دوره اشکانیان تعلق دارد.

روستای خوییـن با چنین جاذبه هایی

بـر تـارک خـود، حـالا منتظررونـق گردشـگری اسـت.

● گنبد ی به بلندای سلطانیه

گنبـد سـلطانیه بـا ارتفاعـی نزدیـک بـه دو هزار متـر از سـطح دریـا در ۳۶ کیلومتـری شهرسـتان زنجـان و بـا فاصلـه چهـار کیلومتـری از جـاده قزویـن زنجـان در دشـت سـلطانیه و در کنـار چمـن سـلطانیه واقـع شـده اسـت .

در صورتـی کـه بتـوان معمـاری ایـران را بـه دو دوره پیـش و پـس از اسـلام تقسـیم کـرد، تخت جمشـید و گنبـد سـلطانیه بـه ترتیـب برجسـته تریـن بناهـای ایرانـی محسـوب مـی شـوند. گنبـد سـلطانیه مـوزه هنرهـای تزئینـی ایرانـی اسـت و بـرای احـداث ایـن بنـا اوج هنرهـای معمـاری، کاشـی کاری، آجـر کاری، لعـاب، گـچ بـری و حکاکـی در اوج خـود بـه کار بـرده شـده انـد. از غربـی تریـن نقطـه جهـان اسـلام تـا نزدیکـی قفقـاز هیـچ بنایـی بـه عظمـت گنبـد نیلگـون سـلطانیه در ایـران احداث نشـده اسـت. دشـت وسـیع سـلطانیه کـه از دامنـه کوههـای شـمالی منطقـه آغـاز و تـا اولیـن رشـته کوههـای جنوبـی منطقـه ادامـه پیـدا مـی کنـد، تقریبـا در نقطـه مرکـزی چمـن سـلطانیه را کـه هماننـد تختـه فـرش تنیـده از ابریشـم اسـت، در آغـوش کشـیده اسـت. دشـت سـلطانیه بـه اسـتناد مدارک باستانشناسـی خواسـتگاه استقرار هـای مختلفـی از هـزاره هـای پیـش از تاریـخ بـه بعـد اسـت و سرچشـمه رودخانـه هـای زنجانـرود و ابهـر رود اسـت

ایـن دو رودخانـه پـس از قـدرت گرفتـن از آبهـای تحـت الارضـی چمـن سـلطانیه در طول مسـیر و کنـار شـاخه هـای فرعـی خـود بـه نوعـی باعـث پدیـد آمـدن و قـوام اسـتقرارهای مختلفـی شـده انـد.

در خصـوص تاریخچـه شـهر سـلطانیه و گنبـد آن مـی خوانیـم هنگامـی کـه ارغـوان خـان – پسـر آباقـا خـان –چهارمیـن ایخـان مغـول بـر اریکـه سـلطنت تکیـه زد، تصمیـم گرفـت در محـل سـلطانیه فعلـی شـهری بنـا کنـد.

بدیـن رو دسـتور داد « قلعـه ای کـه دور بـاروی آن ۱۲هزار گام باشـد، از سـنگ تراشـیده بسـازند « ارغـون پـس از سـاختمان ایـن قلعـه، در حالـی کـه هنـوز نیمـه کاره بـود در آن مسـکن گزیـد و بـه سـال ۶۹۱ ه . ق در گذشـت و در همـان جابـه خـاک سـپرده شـد.

غـازان خـان – جانشـین وی – از پیگیـری کار پـدر منصـرف شـد و متوجـه تبریـز و احـداث محلـه شـنب غـازان شـد.

بنـای گنبـد سـلطانیه بـر اسـاس طـرح آرامـگاه غـازان خـان کـه آن نیـز از بنـای آرامـگاه سـلطان سـنجر در(مـرو) الهـام گرفتـه، سـاخته شـد، بـا ایـن تفـاوت کـه پـلان آرامگاه سـلطان سـنجر مربـع و پـلان گنبـد سـلطانیه هشـت ضلعـی اسـت.

سـلطانیه در سـال ۷۸۶ ه. ق در حملـه تیمـور لنـگ غـارت و چپـاول شـد و بسـیاری از ابنیـه آن ویـران گشـت و مردمانـش کـوچ کردنـد.

در عهـد میـران شـاه پسـر تیمـور ایـن شـهر دوبـاره مـورد ویرانـی قـرار گرفـت و سـرانجام در نتیجـه جنگـی کـه بیـن قـرا یوسـف و فرزنـد میـران شـاه بـه نـام ابوبکـر رخ داد، شـهر سـلطانیه بـه کلـی موجودیـت سیاسـی و اقتصـادی خـود را از دسـت داد.

● سـلطانیه؛ نمـاد هنـر ایرانـی و اسـلامی

عـلاوه بـر کتیبـه هـای متعدد مشـتمل بـر آیات قرآنـی ، احادیـث نبوی و اسـماء جلاله و مقدسـه کـه در بخـش هـای مختلـف بنـا درج شـده ، در سـطح جـرز ایـوان هـای جنـوب شـرقی و غربـی نیـز در لابـه لای نقـوش تزیینـی ، نـام علـی (ع) بـه طـور مکـرر بـه خـط ثلـث و در گرداگـرد آن کلمـات ابوبکـر ، عمـر ، عثمـان ، علـی (ع) حسـن (ع) و حسـین(ع) تکـرار شـده اسـت . وجـود اسـامی خلفای راشـدین ، انتسـاب ایـن نقـوش را بـه دوره صفـوی مـردود مـی سـازند .

بنـای گنبـد سـلطانیه از نظـر تزیینـات یکـی از موفقتریـن نمونـه هـای معمـاری اسـلامی ایـران بـه شـمار مـی رود. عوامـل مختلـف تزیینـی بنـای گنبـد سـلطانیه عبارتنـد از ۱– تزیینـات آجـری ۲– تزیینـات گچبـری ۳– کتیبـه هـا ۴– کاشـیکاری ۵– تزیینـات رنـگ و نقاشـی ۶– تزیینـات سـنگی ۷– تزیینـات چوبـی؛ در ایـن بنـا از، تزییـن آجـری بـه سـه صـورت: آجرهـای قالبـی ، آجرهـای کنـده کاری و تلفیق آجـر و کاشـی اسـتفاده شـده اسـت .

گنبـد سـلطانیه بـزرگ تریـن گنبـد آجـری جهـان در تاریـخ ۲۴ تیرمـاه ۱۳۸۴ در کمیتـه میـراث جهانـی یونسـکو در شـهر دوربـان آفریقـای جنوبـی بـه عنـوان هفتمیـن اثـر تاریخی ایـران در فهرسـت میـراث جهانی یونسـکو به ثبت رسـید.گنبد هشـت ضلعـی سـلطانیه بـه لحـاظ تزیینـات آجـرکاری، کاشـیکاری و معمـاری جـزو منحصـر به فردتریـن آثار دوره اسـلامی محسـوب مـی شـود.

● مناطق سهرورد و کرسف

طبیعـت بکـر و زیبـای مناطـق سـهرورد و کرسـف دارای جاذبـه هـای گردشـگری متنـوع و در عیـن حـال ناشـنا خته ای هسـتند کـه پذیـرای گردشـگران و مسـافران نـوروزی هسـتند.

جنگلهـای زیبـا و طبیعـت زیبـای سـهرورد و کرسـف،بقعه امامـزاده قاسـم (ع)، منطقـه باسـتانی دژالریـج، کتیبـه سـنگی یازلـی داش، قلعـه کیـوان، آبشـار زیبـای شارشـار، کوچـه بـاغ، منطقـه نمونـه گردشـگری، خانـه ای تاریخـی شـیخ اشـراق آثـار ارزشـمندی هسـتند کـه پذیـرای گردشـگران هسـتند. منطقـه سـهرورد و کرسـف بـه لحـاظ زیسـت محیطـی و اکوسیسـتمی از دورانهـای پارینـه سـنگی مـورد توجـه اقوامـی بـوده کـه وارد ایـن منطقـه مـی شـدند . وجـود چشـمه هـای آب و فعـال بـودن آنهـا در طـول سـال در ارتفاعـات شـمالی کرسـف و سـهرورد ایـن نقـاط مرتفـع را بـرای زندگـی غارنشـینان مسـاعد کرده اسـت بـه طـوری کـه آثـاری از دوران پارینـه سـنگی مثـل تبـر هـای سـنگی و سـر تیرهـای سـنگی کـه زندگـی غـار نشـینی را در ایـن منطقـه ثابت مـی کنـداز غارهـای موجـود در ارتفاعـات ایـن منطقـه بدسـت آمـده اسـت.

به خاطر کمبود اطلاعات باستان شناسی تا اندازه ای تاریخ این منطقه در هاله ای از ابهام قرار دارد ولی به احتمال زیاد در هزاره سوم پیش از میلاد این منطقه مسکونی بوده و از فعل و انفعالات تمدنی منطقه برخوردار شده است. زنجان در دوران تاریخی و در دوران مادها جزو ماد اتروپاتن یا ماد کبیر محسوب می شد.از آثار این دوران فقط ما می توانیم به اسامی بعضی از روستاها مثل روستای ماد آباد در منطقه شمالی شهر سهرورد بسنده کنیم

از دوران هخامنشـی مـا فعـلا آثـاری در ایـن منطقـه نداریـم و براسـاس آثـار و شـواهد تاریخـی مـی تـوان گفـت کـه سیسـتم حکومتـی در منطقـه وجـود نداشـته و کمبـود لـوازم جنگـی در قبـور باسـتانی موید ایـن موضـوع هسـت کـه بـر خـلاف تمدنهـای مسـتقر در فـلات مرکـزی ایـران ،مردمـان ایـن منطقـه بـه علـت وجـود چشـمه سـارها و منابـع آبـی فـراوان بـه کشـت وکار کشـاورزی مشـغول بـوده انـد و یـک امنیـت نسـبی در منطقـه وجـود داشـته اسـت.

بـه خاطـر سرسـبز بـودن و داشـتن آب و هوایـی مناسـب در فصـول بهـار و تابسـتان مغـولان این منطقـه را بـه عنـوان منطقـه ییلاقی بـرای خود و لشکریانشـان انتخـاب کـرده و در چـادر هـای مزیـن در اینجـا اردو میزدنـد کـه گاهـی تعـداد آنهـا بـه ۴۰۰ چـادر میرسـید .

● مردان نمـکی معدن چهره آباد

معـدن نمـک چهـر آبـاد بـا ارتفـاع ۱۳۵۰ متـر از سـطح دریـا در ۷۵ کیلومتـری غـرب شـهر زنجـان و یـک کیلومتـری جنـوب روسـتای حمـزه لـو قـرار دارد. از نظـر جغرافیایـی ایـن ناحیـه در حوضـه آبریـز رودخانـه قـزل اوزن قرار دارد و از تپـه ماهـور هـا و ارتفاعاتـی تشـکیل شـده کـه بـه صـورت یـک رشـته متصـل بـه هـم در جهـت شـمال غـرب بـه جنـوب شـرق کشـیده شـده انـد. کـوه معـدن از سـمت شـرق و غـرب بـه رودخانـه هـای فصلـی مهـر آبـاد و چهـر آبـاد محـدود اسـت. از جنـوب نهـر کوچـک آجـی چـای آنرااحاطـه مـی کنـد و از شـمال نیـز بـه محـل التقـای رودهـای مهـر آبـاد و چهـر آبـاد، در نزدیکـی روسـتای حمـزه لـو مشـرف اسـت. آب و هـوای منطقـه نیمـه کوهسـتانی بـا تابسـتان هـای گـرم و زمسـتان هـای سـرد اسـت.

● شهرستان تارخی ماهنشان

۱۸۴ اثـر تاریخـی گردشـگری در شهرسـتان ماهنشـان وجـود دارد کـه بخشـی از ایـن آثـار تاریخـی مربـوط بـه دوران عصر»مفـرغ» بـا قدمـت پنـج هـزار سـال اسـت.۶ اثـر ثبتـی در فهرسـت آثـار ملـی کشـور در روسـتای انگـوران واقـع اسـت کـه مربـوط بـه دوره اسـلام و دوره تاریخـی برفر،آهـن، هخامنشـی، سـلوکی و اشـکانی اسـت.

مقبـره مولانـا همتـی انگورانـی مربـوط بـه قـرن ۱۰ هجری،گنجعلـی بیـگ قلعـه سـی در روسـتای گنـج آبـاد، یاسـتی قلعـه مربـوط بـه عهـد ساسـانی ،منطقـه طبیعـی گردشـگری توزلـو و خـور جهـان در روسـتای انگـوران را از مهـم تریـن جاذبـه هـای گردشـگری شهرسـتان ماهنشـان اسـت. کـوه و تخـت

بلقیس و معادن انگوران مهم ترین نقش را در توریسم صنعتی ایفا می کنند.

قلعه بهستان یکی از ۲۰ قلعه تاریخی شهرستان ماهنشان(استان زنجان) است که قدمت آن قرن پنجم هجری قمری تخمین زده می شود و دربند تاریخی قاطرچی نیز یکی از مناطق حفاظت شده از لحاظ

سکونت حیوانات وحشی از قبیل کل، بز وحشی، خرس، گرگ، کفتار، روباه، خرگوش، شغال، سمور، قوچ و میش وحشی، جوجه تیغی، عقاب طلایی، دلیچه و قرقی است. چشمه های آب معدنی، کرانه رودخانه های منطقه، دریاچه آب شیرین، کاروانسراها و قلعه های قدیمی که قدمت بیش تر آن ها به دوره های میانی اسلام می رسند، برخی از جاذبه های این شهرستان هستند که در قسمت های مختلف منطقه پراکنده شده اند و روی هم جغرافیای جهانگردی این شهرستان را تشکیل می دهند.

رودخانه هایی که در شهرستان ماه نشان جریان دارند، همگی از ارتفاعات متعدد این شهرستان سرچشمه گرفته و آبادانی و زیبایی منطقه ماه نشان را سبب شده اند. باغ های خرمی که در کرانه این رودخانه ها به وجود آمده اند از گردشگاه‌های محلی مردم منطقه هستند.

چشمه آب گرم میانج و حلب که در دهستان انگوران واقع شده اند و چشمه آب معدنی ینگجه که در روستایی به همین نام واقع شده از مراکز مهم آب درمانی به شمار می آیند که مردم و مسافران منطقه از آن استفاده می کنند. دریاچه زیبای پری که در محدوده شهرستان ماه نشان واقع شده، زیباترین جاذبه های طبیعی شهرستان ماه نشان است و تقریباً تنها دریاچه طبیعی کل استان به حساب می آید که با چشم انداز بسیار زیبایی در میان یک دشت وسیع گسترده شده است.

خردادماه و تیر ماه بهترین ماه های سفر به این منطقه هستند. وجود جاذبه های تاریخی در شهرستان ماه نشان، حکایت از تاریخ و پیشینه تاریخی این منطقه دارد. کاروانسرای سرچم، قلعه یاستی قلعه، قلعه باستانی بهستان و قلعه صخره ای مهر از جمله مهم ترین جاذبه های تاریخی شهرستان ماه نشان هستند که از مهمترین این مکانها تاریخی می توان به موارد ذیل اشاره کرد. قلعه بهستان متعلق به دوره هخامنشیان، حسینیه روستای قلعه ارزه خوران اواخر قاجاریه، مقبره مولانا همتی انگورانی (قرن دهم هجری) قلعه کلیسا در روستای کلیسا، گنجعلی بیگ قلعه سی در روستای گنج آباد، قلعه یاستی قلعه در روستای یاستی قالا، منجیق لیق در روستای یاستی قلعه دوره ساسانی، گیلار تپه قرن ۶ هجری قمری در روستای قلعه جوق سیاه منصور، اورتا تپه قرن ۶۰۲ هجری قمری در روستای یاستی قلعه، تپه تکلی کانی قرن ۱۰۹ هجری قمری روستای پری، قبرستان گورتپه در روستای ینگیجه، دریاچه طبیعی خندقلو، یخچال طبیعی قوشقار، قلعه جوق سیاه منصور و ...می توان نام برد.

پناهگاه حیات وحش انگوران

پناهگاه حیات وحش انگوران با مساحتی بالغ بر ۲۹۸۱۲ هکتار طی مصوبه شماره۶۵ مورخ ۱۳۵۴/۵/۲۱ شورایعالی محیط زیست به مجموعه مناطق تحت مدیریت سازمان پیوست. انگوران در سال ۱۳۵۴ به عنوان پناهگاه حیات وحش معرفی شد این منطقه با وسعت ۲۹۸۱۲ هکتار در شهرستان ماهنشان استان زنجان واقع شده است و بخشی از جنوب شرق منطقه حفاظت شده انگوران می باشد دامنه ارتفاعی ۱۲۸۰ تا ۲۲۰۰ متر، بارندگی و دمای متوسط سالیانه ۴۰۰ میلیمتر و ۱۰ درجه سانتیگراد منطقه را دارای اقلیم نیمه خشک معتدل کرده است. وجود رودخانه های قزل اوزن، انگوران چای به همراه شرایط توپوگرافی خاص منجر به تشکیل زیستگاه های متنوع جانوری شده است.

گونه های شاخص جانوری پناهگاه حیات وحش انگوران عبارتند از: قوچ و میش ارمنی، سیاه گوش و گونه های دیگر شامل: کل و بز، خرس قهوه ای، گرگ، شنگ، کفتار، روباه معمولی، کبک دری، کبک، دلیجه، عقاب، شاهین، اگرت بزرگ، انواع کوکرها، خوتکا، اردک سرسبز، درنا، باکلان، حواصیل، افعی زنجانی، افعی دماوندی، کورمار، لاک پشت برکه ای و ماهیانی چون زرده پر، سس ماهی سفید رودخانه ای و اسب.

۵ اثر تاریخی ترین در زنجان

استان زنجان به دلیل برخورداری از سابقه تاریخی بالا دارای آثار ارزشمندی است که در موزه های سطح استان نگهداری می شوند؛ موزه هایی که هریک به تنهایی بخشی از تاریخ و هنر زنجان را روایت می کنند گنبد عظیم سلطانیه، مردان نمکی، بنای رختشویخانه، غار کتله خور و بازار سنتی زنجان نخستین ها و برترین ها، بزرگترین ها و قدیمی ترین ها و برجسته ترین های آثار تاریخی جهان هستند

بنای رختشویخانه زنجان تنها بنا در جهان با کاربری مخصوص برای رختشویی بانوان است و در جهان هیچ بنایی با کاربری رختشویی متناسب با شرایط جغرافیایی و اقلیمی که منحصر به گروه خاصی باشد به غیر از بنای رختشویخانه زنجان احداث نشده است.

بنای رختشویخانه زنجان تنها بنا در جهان با کاربری مخصوص برای رختشویی بانوان است و در جهان هیچ بنایی با کاربری رختشویی متناسب با شرایط جغرافیایی و اقلیمی که منحصر به گروه خاصی باشد به غیر از بنای رختشویخانه زنجان احداث نشده است.

قبل از کشف مردان نمکی چهره آباد هیچ گونه اطلاعات از نوع پوشش مردم عادی دوره هخامنشیان وجود نداشت و مردان نمکی اطلاعات گران قیمتی از نحوه پوشش مردم عادی در دوره هخامنشیان به دست ما داد و قدمت ۲۵۰۰ ساله صنعت نساجی ایران را نشان داد.

موزه نسخ خطی زنجان؛ آرامگاه میرزا مهدی

بنای آرامگاه؛ محوطه ای به وسعت ۷۰۰ متر مربع دارای یک ورودی زیبا با پلان پنج ضلعی است. درچهار ضلع ورودی سکوهای نشیمن دارد و بالای طاق نماهای شمال شرق و شمال غرب مقرنس های گچی به رنگ آبی داشته است. آرامگاه از یک حیاط و ساختمانی در شمال آن تشکیل یافته است. ساختمان آرامگاه دارای دو ایوان ستوندار همسان در دو طرف ورودی و مجموعه فضاهایی در پشت ایوانها است.

شهرستان طارم

شهرستان طارم از توابع استان زنجان، از جاذبه‌های تاریخی و طبیعی متعددی برخوردار است تا جایی که از این شهرستان به‌عنوان هندوستان ایران یاد می‌شود ولی این ظرفیت مناسب و در خور توجه آنچنان که باید معرفی نشده و مغفول مانده است.

طبیعت بکر و دست نخورده ای مانند سد طبیعی «کردکندی» از جمله ثروت های خدادادی منطقه است که توجه علاقمندان به آثار طبیعی را به خود جلب می کند سد طبیعی کردکندی که درپی زلزله ۳۱ خردادماه سال ۱۳۶۹ شمال و شمالغرب کشور و در اثر رانش زمین در سه کیلومتری شهر آب بر مرکز شهرستان طارم به وجود آمده یک معجزه الهی است.

این آبگیر طبیعی و زیبا به لحاظ موقعیت استثنایی و سکوت حاکم بر محدوده آن، به محلی نادر و شگفت انگیز، برای تفریح و گشت و گذار گردشگران تبدیل شده است.

شهرستان طارم علاوه بر جاذبه های طبیعی به نسبت وسعت و موقعیت خود در استان از بناهای تاریخی و مکان های دیدنی خوبی برخوردار است. قلعه شمیران، قلعه سانسیز، بنای امام زاده حیدر، بنای امام زادگان عوف و هاشم (ع)، چهار تاقی های طارم، آتشکده تشویر، آتشکده الزین و آتشکده پیرچم از جمله بناهای ارزشمند و دیدنی

شهرستان طارم هستند که در کنار طبیعت زیبا و منحصر به فرد منطقه ارزش های توریستی و تفرجگاهی این ناحیه را یادآوری می کنند

در روستاهای ارشت و زهترآباد این شهرستان معادن نمک نیز وجود دارد که به روش سنتی مورد بهره برداری قرار می گیرند و به استناد مدارک به دست آمده از غار خرمنه سر این منطقه، در دو دوره پیش از تاریخ و قرن چهارم هجری یکی از زیستگاه های انسانی بوده است.

این شهرستان به‌لحاظ وسعت منابع طبیعی، صعب‌العبور و کوهستانی بودن راه‌های ارتباطی، یکی از شاخصه‌های طبیعی در سطح استان زنجان شناخته شده است.

حدود ۹۰ هزار هکتار از اراضی «خرمنه‌سر» و «سرخ‌آباد» شهرستان طارم، جزو مناطق حفاظت شده و دارای پتانسیل های مطلوب برای نگهداری و تکثیر گونه‌های جانوری، از جمله کل، بز، پلنگ، کبک، خرس قهوه‌ای و سیاه‌گوش است.

غار خرمنه‌سر طارم غار خرمنه‌سر

غار خرمنه سر طارم غار خرمنه‌سر از غارهای معروف استان زنجان است که در ارتفاعات ۱۶۰۰ متری خرمنه سر در شمال روستای شاه نشین در دل کوه ها واقع شده است.

مسیر دسترسی به دهانه غار بسیار زیبا و مفرح بوده و برای رسیدن به آن باید از میان رودخانه پر آب و انبوه درختان زیتون و انجیر گذشت.

در بررسی های باستان شناسان بر روی سفال هایی که از دهلیزهای این غار به دست آمده، روشن شده که غار خرمنه سر در دو دوره مختلف تاریخی، یکی پیش از تاریخ و دیگری پس از اسلام در قرن چهارم هجری، زیستگاه انسان ها بوده است، ولی نشانه ای از تمدن کهن خاصی که مربوط به پیش از تاریخ باشد در آن یافت نشده است.

سنگ های آهکی که به صورت ستون های استالاکتیت و آویزه های استالاگمیت در این غار وجود دارند منظره زیبایی به داخل غار داده اند در فاصله ۵۰ متری دهانه بزرگ غار، حفره‌ای شبیه به دهانه چاه وجود دارد که برای ورود به این حفره باید به حالت خزیده و دراز کش حرکت کرد.

پس از ورود به داخل این حفره پر رمز و راز، دنیایی پر از دیدنی ها و شگفتی ها در برابر بازدیدکنندگان پدیدار می شود. کف دهلیزی که در غار وجود دارد شباهت زیادی به بنای بازارهای قدیمی داشته و چاه عمیقی در کف آن وجود دارد در چند نقطه از این دهلیز در فاصله های ۲۰ تا ۳۰ متری طاقچه های کوچکی با دست کنده و حفر شده است.

درباره صنایع ماشینی و معادن شهرستان طارم اطلاعات مستندی در دست نیست ولی رونق دامداری در منطقه طارم باعث وفور مواد اولیه مورد نیاز در صنایع دستی شده و به این صنعت رونق خاصی داده است. قالی بافی، گلیم بافی، جاجیم بافی و نمدبافی از جمله مهم ترین صنایع این منطقه هستند که ارزش صادراتی بالایی دارند بافت انواع البسه و انواع جوراب ها و شال های پشمی از دیگر صنایع دستی منطقه هستند که بیش تر توسط زنان و دختران بافته می شوند.

تهیه شده در سرپرستی استان زنجان

سمنان و شهرهای تاریخی

سمنان

شهرستان شاهرود «قاره کوچک» و «عروس کویر» یکی مناطقی است که در مسیر زائران علی بن موسی الرضا و ۴۰۰ کیلومتری پایتخت قرار دارد و از شمال به استان مازندران و گلستان، از جنوب به کویر مرکزی و استان های یزد و اصفهان، از غرب به شهرستان دامغان و از شرق به شهرستان میامی محدود می شود و شاهراه ارتباطی تهران – مشهد و هم چنین خطوط هوایی و ریلی دسترسی به این شهرستان را امکان پذیر ساخته است.

شاهرود جاذبه های تاریخی، طبیعی و انواع توریسم نوین جهانی و مورد علاقه بسیاری از گردشگران را داراست و بازدید از برخی مناطق این شهرستان فقط در فصول خاصی از سال امکان پذیر است. وضعیت اقلیمی و جوی نقاط مختلف این شهرستان متفاوت از یکدیگر است به طوری که با طیّ مسافت کوتاهی در حدود ۴۵ کیلومتر از شاهرود به سمت شمال به جنگل های هیرکانی ابر با زیباترین چشم اندازها (کهن ترین جنگل جهان) می رسیم و با طیّ ۸۰ کیلومتر به سمت جنوب به رمل های ماسه ای کویر چاه جام و در نهایت به طرود و نخلستان های آن می رسیم که مردم آن منطقه به شتر داری مشغولند.

بر اساس گمانه زنی های باستان شناسان و حفاری های انجام شده قدمت تاریخی سکونت در شاهرود به یک هزار سال قبل از میلاد مسیح می رسد که آثار کشف شده در حفاری های تپه بلوار این ادعا را اثبات می کند. هسته اولیه شهر به دلیل دفاع از مهاجمان بر روی تپه های کم ارتفاع و دامنه کوه شمالی و غربی شاهرود ساخته شده و همراه با برقراری امنیت در محل رشد و توسعه یافت.

قدمت شهر شاهرود را به دوره ایلخانی نسبت می دهند و به استناد برخی شواهد معماری و باستان شناختی داخل و خارج شهر و همچنین برخی متون تاریخی راه عبور قافله ها و کاروان هایی که بزرگراه غربی به شرقی (جاده ابریشم) را طی می کردند از آبادی شاهرود می گذشت و وجود چاپارخانه و کاروانسرا در این آبادی آن را به یکی از مراکز مهم یکجانشینی در منطقه تبدیل کرد.

بازدید از اماکن تاریخی و جاذبه های گردشگری شاهرود

اماکن تاریخی ارزشمند شهرستان عبارتند از مجموعۀ تاریخی بسطام، بازار، خانۀ یغمایی ها، مسجد جامع و مسجد شیخ علی اکبر شاهرود، اُبعد جاذبه های معنوی و فرهنگی این خطه می توان به وجود مقابر عرفای بزرگی چون سلطان العارفین بایزید بسطامی، شیخ ابوالحسن خرقانی و خاستگاه شاعران بزرگی چون فروغی بسطامی اشاره کرد. وجود پنج موزۀ باستان شناسی و مردم شناسی شاهرود، موزه عرفان شرق بسطام، موزۀ آب، موزۀ تاریخ طبیعی شاهرود و موزۀ مزج نشان از غنای فرهنگی، طبیعی و تاریخی این شهرستان دارد.

مهمترین بخش جاذبه های گردشگری شهرستان شاهرود، جاذبه های طبیعی و منحصر به فرد آن است که مهمترین آن جنگل ابر اززیباترین چشم اندازهای طبیعی کشور محسوب می شود که در تعطیلات نوروز به دلیل شرایط جوی کمتر به آن پیشنهاد می شود اما در ماه های اردیبهشت تا آبان، هر فصل آن زیبایی و جذابیت خاص خود را دارد

مناطق حفاظت شده خوارتوران، خوش ییلاق و منطقۀ شکار ممنوع تپال با حیات وحش نادر همچون یوزپلنگ و گورخر آسیایی و زاغ بور (پرندۀ آندمیک ایران) از جاذبه های طبیعی شهرستان شاهرود به شمار می روند. در این شهرستان هشت منطقه نمونۀ گردشگری شامل جنگل ابر، جنگل اولنگ، جنگل قَطری، منطقه حفاظت شدۀ خوارتوران، منطقه حفاظت شدۀ خوش ییلاق، بافت تاریخی و آبشار تنگه داستان مجن، منطقۀ رضا آباد، منطقۀ فرحزاد و چشمه هفت رنگ و نیز یک شهر نمونه گردشگری (بسطام) وجود دارد.

موزه های باستان شناسی، مردم شناسی و تاریخ طبیعی شاهرود

موزۀ باستان شناسی و مردم شناسی شاهرود به عنوان گنجینه ای از آثار تاریخی و فرهنگی شهرستان، در خیابان فردوسی جنب شهرداری قرار دارد. ساختمان موزۀ در سال های ۱۳۰۶-۱۳۰۷ ه. ش به عنوان بلدیه ساخته شد. این بنا به شمارۀ ۱۸۸۸ در فهرست آثار ملّی ایران به ثبت رسیده است. زیر بنای ساختمان فوق حدود ۴۶۸ متر مربع در ۲ طبقه به سبک معماری اواخر دورۀ قاجار و اوایل دورۀ پهلوی بنا گردیده است. بخش باستان شناسی موزه در طبقه همکف و شامل چهار اتاق و راهرو می باشد که آثاری از دوره های پیش از تاریخ، قبل از میلاد مسیح و اسلامی در آن وجود دارد.

در این بخش، آثاری از تپه های تاریخی شهرستان از جمله تپه سنگ چخماق بسطام و تپه بلوار شاهرود به نمایش درآمده است. بخش مردم شناسی این موزه شامل ابزار کارهای سنتی در زمینۀ تولیدی، دامداری، کشاورزی، پوشاک، پخت نان، زیورها، دست بافته ها و نیز اسناد و قباله ها، وسایل تعزیه خوانی و طب سنتی و تصاویری از فعالیت ها و شئون گوناگون مردم شناسی است که بیانگر ژرفا و زوایای زندگی مردم فرهنگ دوست این منطقه است. موزه تاریخ طبیعی شاهرود در بهمن ماه سال ۱۳۸۹ در بنایی به مساحت ۲۰۰ متر مربع تأسیس و راه اندازی شد. این موزه در ابتدای بزرگراه شاهرود بسطام در کنار ادارۀ حفاظت محیط زیست شهرستان شاهرود قرار دارد.

در این موزه ۴۲ گونه از جانوران اعم از پستانداران، خزندگان و پرندگان به صورت تاکسیدرمی نگهداری می‌شوند که به غیر از تعدادی از پرندگان که منشأ دریایی دارند سایر گونه‌های موجود بومی این شهرستان است که از آن جمله می توان به قوچ و میش، کل و بز، آهو، گربه سانان برگرفته از مناطق حفاظت شدۀ خوارتوران، خوش ییلاق و منطقۀ شکار ممنوع تپال اشاره کرد.

هدف اساسی از تأسیس موزۀ تاریخ طبیعی شاهرود بالا بردن سطح دانش و اطلاعات عمومی مردم دربارۀ عالم حیات و عظمت جهان آفرینش و قدرت خالق یکتا، حفظ میراث ارزندۀ طبیعی منطقه و کمک به افزایش جاذبه های توریستی شهرستان بوده و محلّی مناسب برای بازدید علاقه مندان به محیط طبیعی به ویژه گردشگران همه روزه از ساعت ۹ صبح الی ۱۳ و در تعطیلات نوروز پذیرای مسافران و گردشگران است.

بازار سرپوشش شاهرود در کنار خانه یغمایی ها و عطاردی ها

بازار سرپوشیده شاهرود یکی از بازار های تاریخی و بزرگ استان است که در مرکزشهر شاهرود (میدان جمهوری) قرار دارد. قدمت این بازار به دورهٔ قاجاریه باز می گردد. بازار شاهرود علاوه بر راسته اصلی دارای سه سوق و چهارسوق و چندین کاروانسرا، آب انبار و حمام است و از نظر اقتصادی از جایگاه ویژه ای برخوردار است.

خانهٔ یغمایی های شاهرود بجای مانده از خانه های زیبای شاهرود قدیم است و در خیابان تهران، خیابان ۸ شهریور (بهرام) واقع شده و اوایل دورهٔ پهلوی به سال ۱۳۰۵ هـ ش ساخته شده و به لحاظ مشخصه های معماری سنتی در سطح شهرستان بی نظیر است.

فرم پلان بصورت حیاط مرکزی، ورودی خانه در قسمت جنوبی با یک راهرو (دالان) به حیاط مرتبط است بالاخانه که روی دالان قرار دارد با یک پله مارپیچ، دسترسی به آن امکان پذیر است. در قسمت ضلع غربی حیاط، بادگیر و حوضخانه و اتاق های مهمان، ایوان و آب انبار و درضلع شمالی، اتاق های زمستانه قرار دارند. از جمله ویژگی های این خانه وجود تنها بادگیر شهرستان در این خانه و نورگیر حوض خانه، تقارن هایی که در پلان و نما و همچنین تزئینات آجری ازاره های پیرامون حیاط است.

خانه عطاردی در مجاورت باروی قدیم شهر در ابتدای کوچه رزازان واقع شده است. خانه ای زیبا که مساحت آن ۵۴۰ متر مربع و شامل دو بخش اندرونی و بیرونی است. فضاهای خانه شامل سردرب ورودی، دالان، انباری، بالاخانه، حیاط بیرونی، اتاق های میهمان، حیاط اندرونی، اتاق های نشیمن، مطبخ، آب انبار، تنورخانه و سرویس بهداشتی است.

شالوده بنا از خشت خام و پوشش سقف از چوب است. بالاخانه که شامل دو اتاق کوچک است با یک پله مارپیچ به دالان ورودی مرتبط است. از تزئینات این خانه گچبری های مهری اتاق های مهمان است. این بنا در سال ۸۱ با شماره ۷۶۲۸در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است و هم اکنون از سوی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان شاهرود حفظ و مرمت می شود.

حمام های قدیمی شاهرود بازمانده دوره صفویه و قاجاریه

حمام های قدیمی شاهرود با بناهای بسیار محکم و زیبا از دوره های صفویه و قاجار به جای مانده است نوع معماری این بناها مبین فرهنگ مردم آن دوره بوده است. بر سر درب ورودی این بناها نقش خورشیدی تابان با چهری ای خندان ترسیم شده که خود نهاد پاکی و پارسایی را ندایی می کرده است.

این حمام ها عموما فضای بزرگی را بخود اختصاص می دادند و زنان و مردان بصورت تفکیکی و متناوب از حمام استفاده می کردند. این حمام ها دارای یک درب ورودی مشترک و دو درب خروجی بوده است. خروجی ویژه خانم ها در کوچه ای جنب حمام بوده تا خروج زنان از حمام از دید نامحرم پوشیده بماند.

مساجد قدیمی شاهرود متعلق به دوره قاجاریه با معماری بی نظیر

مسجد جامع شاهرود در مجاورت قدیمی «قلعه ولووا»، «بید آباد» و «چهار سوق» شاهرود و در هسته اولیه شهر بنا شده و قدیمی ترین بنای موجود در این شهر است که قدمت آن حداقل به دوره ایلخانی می رسد. این مسجد شامل یک شبستان اصلی و دو شبستان شرقی و غربی در مجاور آن است. مساحت مسجد ۴۵۰ متر مربع و شالوده بنا از سنگ لاشه و گنبدها از خشت خام و پلان آن به صورت مستطیل و مشتمل بر ۹ گنبد بوده و در مجاورت مسجد و در ضلع شرقی آن آب انبار قرار دارد.

مسجد آقا در بافت قدیم شاهرود قرار دارد و در اواخر دوره قاجاریه به وسیله خیرین ساخته شده و توسعه پیدا کرده است. قسمت عمده این مسجد در سالهای گذشته مرمت و بازسازی شده است. ورودی این مسجد از سمت شرقی بوده و پوشش سقف راهروی ورودی آن از نوع قوس کلیل بوده که به صورت حصیری اجرا شده است. در مجاورت این راهرو آب انبار مسجد قرار دارد که راه شیر آن از سمت کوچه مجاور است. مسجد شیخ علی اکبر شاهرود متعلق به دورهٔ قاجاریه است و به همّت مرحوم شیخ علی اکبر مجتهد از روحانیون مجتهد و عالی رتبهٔ شهر بنا نهاده شده است. این بنا با قدمت ۱۷۰ ساله از زیباترین و کاملترین مساجد شهرستان شاهرود با مساحت آن حدود ۷۵۰ متر مربع و زیر بنای آن ۵۰۰ متر مربع و شامل فضاهای گنبد خانه، شبستان، طلبه خانه و آب انبار است. مسجد دارای ۲ ورودی است که یکی از خیابان شهید صدوقی (مزار) و دیگری از کوچه مجاور مرتبط بوده و در سال ۱۳۷۶ به شمارهٔ ۱۹۱۸ در فهرست آثار ملّی ایران به ثبت رسیده است.

مسجد جامع بسطام در ۱۰۰ متری جنوب مجموعه تاریخی قرار دارد. این مسجد به ۲ قسمت تقسیم می شود قسمت اول عبارت است از صحن مسجد که داری محرابی است که با گچبری های بسیار زیبا و هنرمندانه ترئین شده و صحن مسجد مربع و فضای آن باز است.

قسمت دوم از لحاظ شیوه و صنعتی که در ساختن آن بکار رفته با قسمت اول فرق دارد. تفاوت فاحش گچبری مستطیل دوم با تمام گچبری های این محراب کاملاً محسوس است. در قسمت جنوب شرقی مسجد جامع، برجی بلند وجود دارد که به «کاشانه»معروف است. ارتفاع این برج از داخل ۲۴ متر و از بیرون ۲۰ متر و شکل خارجی آن کثیرالاضلاع و منتظم سی ضلعی است. در بالای برج دو حاشیه از آجرهای بزرگ وجود دارد که روی آن مطالبی نوشته شده است.

در ضلع جنوب غربی این برج روی یک آجر کلمهٔ «بسم الله الرحمن الرحیم»با خط ثلث بسیار زیبایی حک شده است. تاریخ ساخت آن به درستی مشخص نیست و به عقیدهٔ اهالی محل این برج قبل از اسلام آتشکدهٔ زرتشتیان بوده است. بعضی از مشرق شناسان از جمله «گدار»بر این باورند که این بنا از آثار غازان خان مغول است و اسم اصلی آن غازانه بوده و به مرور زمان و بدون توجّه به اصل آن «کاشانه»نام نهاده شده است.

تکیه زنجیری با رباط و آب انبار چشم اندازی در قدیمی ترین محله مرکز شهر تکیه زنجیری از زمان ساخت تاکنون دچار تغییرات زیادی شده است و قسمت هایی از آن از جمله تالار ضلع غربی و زیرزمین ها نوسازی شده اند و به علت آنکه در مسیر بازار قدیم واقع بوده به تکیه بازار نیز موسوم است.

این بنا به صورت مستطیل شکل و در دوطبقه ساخته شده و داری دو ورودی شرقی و غربی است. در طبقه فوقانی دو تالار بزرگ ساخته شده که دارای تزئینات آجرکاری و کاشی کاری است و بر روی سقف تکیه نقاشی هایی با نقوش گل و بوته مشاهده می شود. در مجاورت ضلع شرقی این بنا یک آب انبار و یک رباط قرار دارد.

از محوطه باستانی پارک موزه تا حصار قدیمی شهر شاهرود

محوطه باستانی پارک موزه شاهرود در ارتفاعات شهر در دامنه شرقی کوه سوراخه مشرف به شاهرود واقع است و آثار بدست آمده از آن مربوط به هزاره اول پیش از میلاد است. آثار بدست آمده از این محل شامل: گورستان، انبارهای آذوقه، معماری خشتی و سنگی و کوره های سفال پزی و همچنین تعداد زیادی ظروف سفال خاکستری که داخل خمره های بزرگی که به جای تابوت استفاده می شده به همراه بقایای اسکلت کودکان به دست آمده است.

وجود انبارهای آذوقه در اطراف این محوطه باستانی دلالت بر استقرار دائم و سکونت طولانی و مدنیت این اقوام دارد. آثار بدست آمده در این محوطه از جهت نوع سفال، شکل ظروف و تاریخ با آثار مکشوفه در تپه حصار دامغان، تورنگ تپه گرگان، پیشوای ورامین و تپه قیطریه و کهریزک تهران قابل مقایسه است. ظروفی همچون کاسه، بشقاب، جامها، ظروفی توری مانند و نوک دراز و خمره های آذوقه در ابعاد بزرگ نمونه های ظروف کاربردی بدست آمده در این محل هستند.

حصار قدیمی شاهرود در دوره قاجار به فرمان فتحعلی شاه قاجار(۱۲۱۲-۱۲۵۰ ه. ق) محمد صالح خان عرب، حاکم بسطام و شاهرود حصار و دیواری به دور شهر کشید که درازای آن به هزار و ششصد ذرع می رسید. در سال (۱۲۳۸ ه. ق) اندکی پس از نخستین کوشش های حاکم قاجار در تحکیم و استحکام شهر، وی هزار نفر تفنگچی برای پاسداری از شهر در اطراف حصار شهر برای مراقبت از شهر برگماشت.

قلعه پارتها و تپه سنگ چخماق متعلق به سده های پیش از اسلام

آرامگاه شیخ عماد الدین که از عرفای قرن هفتم بوده و آرامگاه وی در چند کیلومتری شاهرود پشت هتل پارامیدا واقع است. بقعه شیخ عمادالدین با گنبدی ویران و آثار عمارتی در اطراف به چشم می خورد که از دوره ایلخانیان به جای مانده است.

پیر اردیان که طبق نوشته شیخ علی فلسفی در کتاب فرهنگ جغرافیای ارتش جلد ۹ صفحه ۱۶، بقعه مبارکه امام زاده جعفر که نسب شریفش با واسطه، به حضرت موسی بن جعفرعلیه السلام می رسد در ۳ کیلومتری ازشاهرود ودر روستای اردیان قرار دارد و این عارف به پیر اردیان مشهور است.

قلعه پارت ها در شش کیلومتری شاهرود قرار دارد و به دوره پارت‌ها و ساسانیان (دو هزار سال قبل) مربوط می‌شود. در درون این قلعه، بقایای کوه آجرپزی و سفالینه‌های مربوط به آن دوران یافت شده است. قلعه مذکور نقشه‌ای مستطیل دارد و در چهار طرف آن تاق‌های فرو ریخته قوسی شکل مشاهده می‌شود.

تپه سنگ چخماق در هشت کیلومتری شمال شاهرود قرار دارند و به دوره‌های اسلامی و قبل‌از اسلام تعلق دارند. تمدن لایه‌های تپه شرقی به دوره پیش از سفال مربوط است و چگونگی تکامل شهر را تازمان ساخت سفال نشان می‌دهد. در تپه سنگ چخماق اشیایی مانند قیر معدنی، عود، صدف، تیغه‌ها و اشیاء استخوانی، پیکره‌های گلی و اشیاء سنگی از قبیل تبر، نوعی سنگ ساب، مالـه، چکش و نوعی ابزار سنگ چاقو تیزکن کشف شده است.

بسطام شهر نمونه گردشگری در شش کیلومتری شمال شاهرود

شهر بسطام در شش کیلومتری شمال شاهرود واقع شده و در گذشته از شهرهای مهم ایالت قومس بوده که اهمیت سیاسی و رونق اقتصادی آن در کنار حرم امامزاده محمد (ع) فرزند امام جعفر صادق و همچنین عارف بزرگ ایرانی بایزید بسطامی باعث گسترش مجموعهٔ تاریخی این شهر طی قرون متمادی (قرن اول تا دورهٔ معاصر) شد. این مجموعه دارای بناهای تاریخی متعددی است که به دلیل ارزش معماری بالای آن در کشور، کار مرمت اصولی و اقدامات اولیه برای ثبت آن در فهرست آثار جهانی یونسکو در حال انجام است.

مجموعه آرامگاهی بایزید بسطامی زیبا و وسیع که آثاری از دوران سلجوقی به بعد را

شامل می شود در کنار مرقد و خانقاه متعلق به «ابویزید طیفوربن عیس بن سروشان بسطامی» ملقب به «سلطان العارفین» بایزید بسطامی است.

خود مرقد چیزی جز یک قبر ساده در گوشه جنوبی صحن باز مجموعه و در مجاورت گنبد و ایوان «غازان خان» نیست. گفته شده که پس از دفن بایزید در این محل در قرن سوم هجری هیچگاه بنایی بر فراز آن برپا نشده تا اینکه در قرن هشتم هجری به دستور «غازان خان» همزمان با بنای بقعه ای برای مزار امامزاده محمد(ع) بقعه ای نیز برای آرامگاه بایزید ساخته می شود تا بازمانده جسد وی بدان جا منتقل شود که به علتی این انتقال صورت نمی گیرد. خانقاه یا صومعه بایزید در سمت غربی مرقد واقع است و شامل سه اتاق کوچک متصل به هم با سقف های کوتاه می شود، در بخشی از این بنا محراب گچبری زیبایی وجود دارد. بر بالای کتیبه ورودی به اتاق دوم تاریخ ۷۰۲ هـ ق به چشم می خورد.

رواق هم یکی از اقداماتی که در دوره صفویه و در دوره حکومت «امیر غیب این استا» جلو مجموعه تاریخی بسطام صورت گرفته تبدیل حیاط مابین مسجد دوم بایزید و آرامگاه امامزاده محمد به یک فضای مسقف است که رواق نامیده شد.

منار آجری مجموعه تاریخی بسطام متعلق به دوره سلجوقی

غازان خان پس از احداث ایوان ورودی امامزاده (ایوان جنوبی) در سمت شرق بین مسجد بایزید و ایوان ورودی و وسط منار دیواری می سازد و با استفاده از بناهای موجود بین مسجد دوم بایزید و آرامگاه امامزاده را مسقف می کند. کف رواق که در واقع حیاط مسجد دوم بوده است مورد بررسی قرار گرفته و قبرهای زیادی کشف شده که مربوط به دوران بایزید و بعد از آن است.

منار آجری مجموعه تاریخی بسطام در قسمت شرقی مسجد بایزید و متصل به آن قرار دارد. طبق کتیبه کوفی آجری منار مزبور در سال ۵۱۴ ه. ق در دوره سلجوقی ساخته شده است. تاج مناره در قسمت فوقانی و بوسیله چند ردیف آجر جینی هنرمندانه بوجود آمده است. پلکان های منار بصورت مارپیچی و بوسیله روزنه هایی که در بدنه مناره تعبیه شده نور داخل آن تامین می شود. این منار ۱۴ متر ارتفاع دارد.

مسجد اول بایزید بنای کنونی مسجد اول بایزید بشکل یک مربع مستطیل بوده و حاوی کهن ترین آثاریست که تا بحال در مجموعه کشف شده است و در عمقی تقریباً یک متر پایین تر از مسجد دوم قرار دارد که در سال ۱۳۵۳ پدیدار شد. در قسمتی از دیوارهای خشتی که بر روی قسمت شرقی آن بخش کوچکی از یک نقاشی دیواری نیز هویداست، می توان به زمانی کهن تر نسبت داد. مسجد اول فضایی کوچک و دارای محراب بوده که بایزید در آن نماز می گذارده است.

مسجد دوم بایزید بسطامی در کنار امامزاده محمد(ع) در مجموعه تاریخی بازید بسطامی واقع شده و از آثار جالب توجه قرن ششم و هفتم ه. ق است و دارای محراب گچبری نفی با نقوش هندسی، گیاهی، اسلیمی و گلهای چهارپر می باشد. بخش فوقانی محراب با کتیبه هایی به خط ثلث و نستعلیق از دوره ایلخانی و قاجاری آراسته شده است.

مسجد ایلخانی نیز توسط خاندان معماران دامغانی که خالق کتیبه معروف مسجد بایزید هستند ایجاد یا تزئین شده است. ضلع شرقی این مسجد با مسجد بایزید مشترک است و قسمتی از گچبری های ایلخانی آن که در قسمت شمال دیوار شرقی زیر گچ پنهان بود بیرون آورده شد

بنای زیبا و چشم نواز امامزاده محمد بسطام

امامزاده محمد(ع) در جنوب صحن مجموعه واقع و مدفن یکی از فرزندان امام صادق (ع) است. بنای امامزاده شبیه گنبد غازان خان و قرینه آن است. بنای اولیه بقعه مربوط به غازان خان (۷۰۳-۶۷۰ ه. ق) و تعمیران آن مربوط به دوره الجایتو است.

ایوان امامزاده بلند و دارای تزئینات آجری فوق العاده زیبایی در نمای خارجی و همچنین دری از چوب مشبک ساده است. در قسمت بالای ایوان کتیبه ای با گچبری های ظریف و یک ردیف مقرنس ساده به چشم می خورد. سقف ایوان نیم گنبد است که از دو گوشواره تشکیل یافته و شامل نقاشی هایی به شکل ستاره های شش پر است. ازاره حرم از کاشی های شش ضلعی لاجوردی و فیروزه ای به حاشیه ای از کاشی های گلدار پوشیده شده است.

گنبد غازان خان به صورت منفرد و نقشه مربع در مقبره بایزید و در کنار صحن مجموعه قرار دارد. بر فراز بنا گنبد زیبا و مخروطی شکلی قرار گرفته که دارای پوششی از کاشی های فیروزه ای است. ایوان غربی صحن در کنار گنبد غازان خان قرار دارد و سال ۷۱۷ ه. ق ساخته شده است. محوطه ایوان کوچک و بصورت بن بست دارای تزئیناتی شبیه سردر ورودی و دالان الجایتو است و آجر چینی آن شبیه نقش دالان ورودی است با این تفاوت که در این ایوان از سفال بی لعاب استفاده شده است. دالان و ایوان الجایتو در مجاورت گنبد غازان خان در ضلع غربی صحن مجموعه تاریخی بسطام، ایوانی به ارتفاع ۱۴ متر قرار دارد که تاریخ ساخت این ایوان را به سال ۷۱۷ ه.ق و در زمان سلطنت سلطان محمد خدابنده الجایتو عنوان کرده اند. دالان مذکور شامل دو قسمت است که یکی سردر آن و دیگری دالان ورودی به صحن امامزاده محمد(ع) است.

در بالا و سر در کاشی های معرق فیروزه ای زیبایی به کار رفته و بر روی بعضی از کاشی ها چهار مرتبه کلمه «علی» به شکل خاص در قالب طرح مربع نقش شده است. سطوح همه دیوارها به جزمقرنس های گچی سقف ایوان با طرح ها سفالی لعابدار پوشیده شده است.

برج کاشانه با ۳۰ ضلع لبه دار

برج کاشانه بر اساس کتیبه سردر ورودی تاریخ بنای برج به سال ۷۰۰ه.ق است. این برج در مجموعه آرامگاهی بایزید بسطامی و در جنوب شرقی مسجد جامع بسطام واقع شده است که ارتفاع آن از داخل ۲۴ متر و از بیرون ۲۰ متر است و شکل خارجی آن ۳۰ ضلعی لبه دار و تا زیر گنبد ادامه پیدا می کند. در اطراف و سردر دالان کوچکی که شبستان مسجد را به در ورودی برج متصل می سازد آیه الکرسی و حدیثی از پیامبر گچبری شده است. در ضخامت دیوار ورودی برج راه پله ای تعبیه شده است که تا زیر گنبد داخلی ادامه می یابد.

فضای داخلی برج ده ضلعی است که برآنها طاقنماهای تزیینی کم عمقی کار شده است. در قسمت بالای برج بر دو حاشیه از آجرهای بزرگ نوشته ای به خط کوفی دیده می شود که در آن نام الجایتو و سال ۷۲۳ ه. ق ثبت شده است. ضلع جنوب غربی این برج روی یک آجر کلمه «بسم الله الرحمن الرحیم» به خط ثلث نوشته شده است.در زیر برج سردابه بزرگی وجود دارد که بوسیله روزنه مستطیل وسط برج بدان داخل می شوند. گنبد داخلی آجرچینی و بندکشی برج بسیار استادانه و ظریف اجرا شده است.

مقبره شیخ ابوالحسن خرقانی عارف قرن پنج هجری در قلعه نو خرقان شاهرود

آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی روی تپه ای در شمال دهستان قلعه نو خرقان در ۲۴ کیلومتری شمال شاهرود واقع و مدفن یکی از بزرگترین عرفای قرن چهارم و پنجم هجری قمری شیخ ابوالحسن خرقانی است.

وی را از مریدان بایزید بسطامی دانسته و گفته اند که ابوسعید ابوالخیر و ابوعلی سینا به خرقان رفته و با وی صحبت داشته و مقام معنوی وی را ستوده اند. از مریدان و شاگردان او می توان خواجه عبدالله انصاری را نام برد.

روی قبر شیخ یک قطعه سنگ مرمری قرار دارد که اشعاری برآن حک شده است. در جوار این مقبره مسجدی بوده که گنبدی مخروطی شکل و مزین به کاشی کاری های زیبا داشت. در حال حاضر از مسجد و گنبد یاد شده، فقط محراب آن باقی مانده است که برخلاف مسجد های دیگر این نواحی رو به مغرب است. محراب مذکور دارای گچبری هی زیبا و استادانه به خط فارسی است. بنای کنونی آرامگاه در دوره اخیر به همت انجمن آثار ملی ساخته و با آجر و تزیین کاشی مزین شده است. در آرامگاه محراب گچبری مربوط به دوره ایلخانی دیده می شود.

از شیخ ابوالحسن خرقانی نقل است: «هر که در این سرای درآید نانش دهید و از ایمانش مپرسید چه آنکس که در نزد باریتعالی به جان ارزد البته در نزد بوالحسن به نان ارزد».

مجن شاهرود، ماسوله ای در دل کویر

مجن شاهرود، با ویژگی های منحصر به فرد خود ماسوله کویر ایران لقب گرفته و مانند روستای ماسوله گیلان به گونه ای ساخته شده که بام هر خانه حیاط خانه فوقانی است و این عامل چشم انداز بی نظیری را به وجود آورده و این شهر را مستعد تبدیل شدن به قطب گردشگری استان کرده است.

مجن در ۳۵ کیلومتری شمال غربی شاهرود در دامنه رشته کوه های البرز شرقی قرار گرفته و بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵برابر با پنج هزار و ۵۲۸ نفر جمعیت دارد. این شهر از شمال و شمال غرب به استان گلستان و از جنوب و جنوب شرق به شاهرود محدود می شود.

مجن در میان دره نسبتاً پهناوری میان دو رودخانه پی‌حصار و پیش‌ده بنا شده، به دلیل قرار گرفتن در منطقه کوهستانی، شهری بن‌بست است و تنها راه ارتباطی آن جاده‌ای آسفالت است که مجن را به شاهرود و بسطام ارتباط می‌دهد.

از نظر قدمت تاریخی وجود آثار و قلعه هایی در اطراف شهر و آثار و سفالینه هایی که در تپه های اطراف باقی مانده و نیز وجود دو درخت کهنسال اورس که در منطقه به نام سور مشهور است، نشانگر این است که از زمان جاری شدن چشمه های آب، زندگی نیز حضور خود را در این منطقه خوش آب و هوا آغاز کرده است.

در بافت قدیمی شهر دیوارها و سقف اتاقها با خاک قرمز و زرد تزئین شده اند و زیبایی دل انگیزی در کاربرد معماری بومی و اقلیم منطقه ایجاد کرده اند. مصالح به کار رفته در خانه ها از سنگ و چوب است روی دیوارهای سنگی اندود کاهگل شده و نمای آن گل قرمز اندود است. کوچه های تنگ و پر پیچ و خم و شیب دار آن با شیوه ساخت منازل مسکونی چشم انداز بافت را زیبا کرده است.

دامغان یکی از شهرهای ایالت قومس

در روزگار گذشته دامغان یکی از شهرهای ایالت قومس بوده و مرکز این ایالت نیز محسوب می شده و به ده مغان معروف بوده و گفته اند که مغان باعث آبادی آن شده اند بعدها در اثر گذشت زمان این حرفه از میان رفته و الف جای آن قرار گرفته است.

در بیشتر کتب جغرافیا و تاریخ نام دامغان برده شده که نشان اهمیت و اعتبار این شهر قدیمی که بر سر راه جاده ابریشم و مسیر گذر از غرب به شرق از گذشته های دور تا به امروز بوده دلالت دارد.

زمانی که یونانیها به شهر تاریخی دامغان می رسند آن را آباد می بینند و به خاطر بزرگی و وجود آذوقه و علوفه فراوان آن را «هکاتم پلیس» می نامند که هنوز هم به نامهای هکا تم پلیس و صد دروازه معروف و مشهور است و وجود کاروانسراها، قلعه ها و تپه های قدیمی و برج و بارو حصار عظیم داخل و خارج شهر دامغان دلایل صحت این ادعاست.

مسافران نوروزی در سفر خود به دامغان می توانند مدتی را به بازدید از اماکن تاریخی این شهر اختصاص داده و از لذت بهره بردن از زیبایی های چشم نواز و دل انگیز این شهر برای خود خاطراتی به یاد ماندنی بسازند.

مسجد تاریخانه از مهمترین بناهای بازمانده از قرون اولیه اسلامی ایران

مسجد تاریخانه دامغان یکی از مهمترین بناهای بازمانده از قرون اولیه اسلامی در کشور است و بنا به نوشته بعضی از کتب در زمان جلوس اولین خلیفه عباسی (سفاح) درسال ۱۳۲ هجری قمری و سلطنت هارون الرشید ۱۷۰ هجری قمری ساخته شده است. نام مسجد از دو واژه تاری و خانه تشکیل شده است که تاری لفظ ترکی و به معنای خداست. خدای خانه از اولین نمونه های مساجدی است که در آن مناره نیز یکی از عناصر تشکیل دهنده است. پلان این مسجد عبارتست از یک حیاط مربع شکل در سمت قبله یک تالار ستون دار و در سه سمت دیگر یک ردیف رواق ساخته شده است.

تالار ستون دار آن در حال حاضر دارای هفت ناو طولی و سه ناو عرضی است و ناو وسطی آن عریض تر و رفیع تر از ناوهای طرفین است و شامل محراب بوده و عده ای سبک معماری مسجد را عربی می دانند و ساخت آن را مشابه مسجد مدینه عنوان کرده اند اما آثار به جای مانده از ستون های یک کاخ ساسانی در نزدیکی دامغان شباهت بسیار زیادی با ستونهای مسجد تاریخانه دارد. آندره گدار باستان شناس فرانسوی ضمن ارائه رساله ای مفصل سبک معماری مسجد تاریخانه را صد درصد ساسانی می داند و متذکر می شود که در ساخت مسجد تاریخانه تمام اشکال معماری ایرانی خالص است و حتی در بکار بردن مصالح، همان مصالح بکار رفته در معماری ساسانی یعنی آجر و خشت و گچ و چوب استفاده شده، بدین ترتیب که از آجر برای ساخت قوس ها و ستونها و از خشت برای ساخت دیگر قسمت های مسجد استفاده شده و همچنین برای ساخت قوس های بی نظیر طاق ها، چوب برای استحکام و گچ برای اندود سطوح مختلف بکار رفته است.

گنبد چهل دختران

گنبد چهل دختران از ابنیه دوره سلجوقی بشمار می آید و در سال ۴۴۶ هجری به دستور ابوشجاع موسوم به اسفار بکی بن اصفهانی از آجر ساخته شده است. محیط خارجی این برج ۲۳ متر و قطر داخلی آن ۵.۵ متر و حدود ۱۵ متر ارتفاع دارد و در بالای آن نزدیک به گنبد، کتیبه ای به خط کوفی با تزئینات زیبای آجر و قطار بندیهای جالب مشاهده می شود که از اول آن «امر ببناء هذاالقبه الامیر الجلیل ابوشجاع اسفها ۰۰۰ « و در قسمت آخر آن «ثلثمائه» خوانده شده است.

تهیه‌شده‌درسرپرستی‌استان‌سمنان

طبیعت ناشناخته سیستان و بلوچستان؛ از هامون تا عمان

سیستان و بلوچستان

سیستان و بلوچستان، دیاری ناشناخته با تمدنی کهن، آرمیده در میان کویر و دریا بخشی از فرهنگ و تاریخ کهن ایران زمین که برای شناخت آن باید سفرها کرد. به گزارش خبرنگار مهر، سرزمین ایران با تاریخ و تمدنی کهن و طبیعتی کم نظیر دارای آثار فرهنگی، تاریخی و طبیعی ارزشمندی است که همواره شاهکاری بی نظیر در زمینه فرهنگ و هنر به جهان عرضه داشته است.

جای جای این سرزمین نشان دهنده تمدن و تاریخی کهن است از شهر سوخته پنج هزار و ۵۰۰ ساله سیستان گرفته تا قلعه پرتغالی ها در کنار سواحل زیبای مکران که همانند نگین درخشان در تاریک این سرزمین می درخشد. مواریث فرهنگی که از نسل های پیشین به نسل حاضر منتقل شده و حاصل کار و اندیشه همه مردمانی است که در طول تاریخ در این سرزمین زیسته اند.

استان سیستان و بلوچستان این پهناورترین خطه کشور، با وسعت ۱۸۷ هزار و ۵۰۲ کیلومتر مربع بیش از ۱۱ درصد مساحت کشور را به خود اختصاص داده است و از شمال به خراسان جنوبی و از غرب به استان کرمان و هرمزگان و از جنوب به دریای عمان و اقیانوس هند و از شرق به افغانستان و پاکستان محدود است.

سیستان و بلوچستان یکی از استان های غنی کشور به لحاظ داشته های فرهنگی، باستانی، صنایع دستی و البته گردشگری است که علاوه بر این، تنوع قومی، مذهبی تعامل فرهنگی بسیار زیبایی را خلق کرده که خود گواهی بر تمدن و فرهنگ قوی یکایک اقوام ایرانی در همزیستی، احترام به انسان ها و اندیشه هایشان است. بیش از ۴۴۰ تیره و طایفه موجود در سیستان و بلوچستان چنان تعامل و تبادل فرهنگی حسنه ای را در کنار یکدیگر تجربه کرده اند که یکپارچگی شان پنداری فرهنگی نو در ادامه فرهنگ ایرانی شان پدید می آورد.

حال برای شناخت این سرزمین سفرها باید کرد، سفر تا اعماق تاریخ، تاریخی آمیخته از افسانه و واقعیت و اسطوره های کم نظیر و رشادت های بی نظیر.

برای شناخت بیشتر مروری بر داشته ها و تمدن ها کهن سیستان و بلوچستان گستره ای از هامون تا عمان خواهیم داشت تا زیبایی های سرزمین به رنگ آفتاب و به رنگ دریای عمان که سرشار از جاذبه های طبیعی است را بیشتر لمس کنیم.

شهر سوخته

در روزگاران دور که بشر تازه یکجانشین شده بود، شهری در سیستان پدید آمد که به گفته باستان‌شناسان به لحاظ بافت شهری، جمعیت، برنامه‌ریزی شهری و ... اولین شهر جهان بود.

شهر سوخته و تمدن هوشمند و خلاق آن با بیش ازپنج هزار سال قدمت، به‌عنوان بزرگ‌ترین استقرار شهرنشینی در نیمه شرقی فلات ایران، نمونه‌ای منحصر به‌فرد و حکایت‌گر واقعی علم، صنعت و فرهنگ گذشته‌های دور این مرز و بوم است.

شهر سوخته در ۵۶ کیلومتری زابل در استان سیستان و بلوچستان و در حاشیه جاده زابل ـ زاهدان واقع شده است. شهر سوخته در ۳۲۰۰ سال قبل از میلاد پایه‌گذاری شده و مردم شهر سوخته در چهار دوره بین سال‌های ۳۲۰۰ تا ۱۸۰۰ قبل از میلاد در آن سکونت داشته‌اند.

نخستین چشم مصنوعی جهان در شهر سوخته

برای نخستین بار در شهر سوخته یک چشم مصنوعی متعلق به ۴۸۰۰ سال پیش کشف شد این چشم مصنوعی متعلق به زنی ۲۵ تا ۳۰ ساله بوده که در یکی از گورهای شهر سوخته مدفون شده بوده است. چشم مصنوعی روی جمجمه آن زن دیده می‌شود.

یکی از شگفت‌انگیزترین یافته‌های شهر سوخته، پیدایش نشانه‌های کهن‌ترین جراحی مغز در شهر سوخته است.

> جمجمه‌ای از دختر دوازده یا سیزده ساله که در ۴۸۰۰ سال پیش، پزشکان آن دیار برای درمان بیماری هیدروسفالی (جمع شدن مایع در جمجمه) بخشی از استخوان جمجمه او را برداشته و جراحی کردند که مدت‌ها بعد از این عمل زنده مانده است

از دیگر شگفتی‌های این سرزمین می توان به اولین انیمیشن دنیا، قدیمی‌ترین تخته نرد در جهان و پیدا شدن قدیمی‌ترین خط کش در این سرزمین اشاره کرد که نشان از عظمت و تمدن این سرزمین دارد.

کوه خواجه

کوه خواجه، کوه اوشیدا یا کوه رستم، تنها عارضه طبیعی در دشت سیستان است که در ۳۰ کیلومتری جنوب غربی شهر زابل قرار دارد. اوشیدا در زبان پارسی میانه به معنی ابدی است. این کوه ذوزنقه‌ای شکل که نزد سه دین اسلام، مسیحیت و زرتشت مقدس است، از سنگ‌های بازالت سیاه رنگ تشکیل شده و با ارتفاع ۶۰۹ متر از سطح دریا، مانند جزیره‌ای در میان دریاچه هامون قرار دارد.

در اطراف این کوه تعداد زیادی آثار باستانی از دوران ساسانیان، اشکانیان و بقایای اماکن اسلامی و معبد بودایی باقی مانده است که شامل مجموعه کاخ‌ها، قلعه کک کهزاد، قلعه چهل دختر، قلعه سرسنگ، آرامگاه خواجه غلطان، ساختمان پیر گندم بریان، بناهای منفرد آرامگاهی و قبور اسلامی است.

آثار تاریخی پیش از اسلام محوطه تاریخی کوه خواجه شامل مجموعه کاخ‌ها، قلعه کک کهزاد و قلعه چهل دختر است . ارنست هرتسفلد در سال‌های ۱۹۲۵ و ۱۹۲۹ میلادی با بررسی این مجموعه عنوان تخت جمشید خشتی را برای مجموعه کاخ‌ها برگزید.

ای‌ن کوه نام خود را از آرامگاه خواجه مهدی یکی از دوستداران خاندان علوی که مزارش بر فراز این کوه واقع شده، گرفته است. خواجه غلطان، کوه نور، کوه موعود و کوه باطنی از دیگر عناوینی است که این کوه به آن‌ها نامیده شده است.

این بنا برای مسیحیان نیز مقدس است.مقبره خواجه مهدی و قبرستانی که از دوره اسلامی، اتاق پیر گندم دریان و اتاق بی‌باد در کوه خواجه باقی مانده این بنا را برای مسلمانان نیز مقدس کرده بطوری که در اعیاد مذهبی، ملی و ایام تعطیل زایران برای زیارت به این مکان می‌آیند.

دهانه غلامان، اطلس تاریخ ایران

دهانه غلامان، نام یک محل باستان‌شناختی در منطقه سیستان در جنوب خاوری ایران است و شهری باستانی در ۲ کیلومتری روستای قلعه نو، ۷ کیلومتری شهرستان زهک و ۴۲ کیلومتری شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان قرار دارد. دهانه غلامان بازمانده شهری است که روزگاری مرکز اداری، سیاسی ساتراپی (والی‌نشین) زرنگ (زرنج) در دوره هخامنشی بود، کاوشگاه دهانه غلامان در دهه ۱۹۶۰ توسط اومبرتو اسکراتو از مؤسسه ایتالیایی خاور میانه و دور کشف شد.

این کاوشگاه ۱۵ کیلومتر درازا و ۸۰۰ متر پهنا دارد و در دلتای متروکه رود سناروود واقع شده‌است. در این محوطه تاکنون ۲۷ ساختمان شناسایی شده‌اند که تا مکانی بلند به نام قبر زردشت ادامه دارند.

کاوش‌ها نشان می‌دهد که این شهر در بخش شمال غرب خود یک نیایشگاه چهارگوش داشته که چهار برج دیده‌بانی دارد. برای ورود به این سازه تنها یک درب، در ضلع جنوبی تعبیه شده‌است. در بخش شمال دهنه غلامان باستان‌شناسان ۱۲۰ اتاق در شمال و شرق و ۱۱۰ اتاق در جنوب، ۱۱ اتاق در جنوب کشف کرده‌اند.

این شهر را باستان شناسان ایتالیایی در سال ۱۹۶۰ میلادی کشف و از سال ۱۹۶۲ تا ۱۹۶۵ میلادی این محل را حفاری کردند. دهانه غلامان دارای ساختمان‌های بزرگ عمومی، معبد، محله‌های مسکونی، خیابان، آبراهه، محله‌های نظامی و صنعتی است. این شهر تنها مکان باستانی دوران هخامنشیان است که حاکمیت ایران را بر نواحی شرقی به خوبی نشان می‌دهد. در کتیبه‌های هخامنشی، بیستون، تخت جمشید و نقش رستم از این شهر به نام «زرک» یا «زرنکای» یاد شده‌است.

قلعه رستم

قلعه رستم در ۶۰ کیلومتری جنوب غربی شهر زابل قرار دارد و در حال حاضر در اثر عوامل جوی به ویرانه‌ای تبدیل شده است و چهار برج و دروازه ورودی آن قابل مشاهده است، البته اسکلت‌بندی بسیاری از بناهای آن از جمله طاق‌ها و آبانبار پابرجاست و احتمال داده می‌شود چهارصد تا پانصد سال پیش متروک گردیده است.

علاوه بر عامل مذکور تغییر مسیر رودخانه هیرمند نیز سبب خرابی آن شده است در این قلعه تا کنون کاوش باستان‌شناسی علمی صورت نپذیرفته اما تکه‌های سفال‌های لعابدار و بدون لعاب ریخته شده حکایت از تاریخ طولانی دارد. در حال حاضر نمای خشت و گلی آن و عظمت آن در بیابان منظره‌ای زیبا بوجود آورده است که چشم هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌کند.

قلعه سام

قلعه سام، این قلعه در ۴ کیلومتری سکوهه قرار دارد شکل قلعه مستطیل شکل است و دارای دیوارهای پهن و بزرگ خشتی و گلی و همچنین دارای دروازه و برج‌های متعدد است.

کلنل تیت انگلیسی و والترسرویس آمریکایی از این قلعه بازدید کرده اند، به گفته کلنل تیت در سده نوزدهم، نهری از نزدیک این قلعه جاری و به طرف دهکده ورمال ادامه داشته است.

بر اثر کاوش باستان شناسان، در طبقه زیرین این بنا نوشته‌ای یونانی متعلق به دوران پارت‌ها کشف شده است و طبقه بالایی این بنا متعلق به دوران ساسانی است.

که در فرایند مهاجرت در دوره نادر شاه وارد سیستان می شوند، اوج حیات سیاسی و نظامی این قلعه مربوط به زمان ناصر الدین شاه قاجار است بگونه ایی که در جریان تکاپو های استعماری دولت انگلستان و جدا سازی بخش هایی از ایران نقش بازدارنده مهمی را ایفا نموده و در لشکرکشی به هرات نقش فعالی را عهده دار بوده است.

آتشکده کرکویه

آتشکده کرکویه با کرکوشاه این آثار و همچنین آثار تخته پل در شهرستان هیرمند در غرب روستای خمر و هشت کیلومتری تپه منطقه شهرستان و در چهار کیلومتری شهرهیرمند و در میان زمین‌های باتلاقی سیستان و نزدیک مرز ایران با افغانستان قرار دارد.

سه کوهه یا سه کوهه، یکی از آبادی های بسیار قدیمی سیستان و مربوط به دوران قاجار است که در ۳۰ کیلومتری جنوب غربی زابل واقع شده است. بنای اصلی آن از سه قسمت به هم پیوسته ارگ جنوبی، ارگ شمالی و ارگ میدانی تشکیل شده است.

قلعه سه کوهه، پایداری را به رخ می کشد

قلعه سه کوهه یکی از قلعه های معروف سیستان است که در دوران افشاریه تا اواخر دوران ناصر الدین شاه قاجار آباد و معمور بوده و به عنوان آخرین کرسی نشین سیستان به ثبت رسیده است.

بنیانگذار آن خاندان سرابندی بوده است که کرکوشاه یا کرکویه، عبارت است از بقایای یک آتشکده مربوط به دوران هخامنشی، که شامل یک دیوار خشتی چینه‌ای از یک برج دفاعی شهر باستانی است. این آثار شامل تعدادی از بناهای بزرگ و کوچک است. این بخش دارای تالاری به طول ۱۱ متر و عرض ۵/۸ متر است.

قلعه ناصری در ایرانشهر

بنا بر نوشته متون و مورخین معاصر، در عهد قاجاریه شخصی بنام ناصرالدوله فرمانفرما که در سال ۱۲۸۵ هجری شمسی حاکم وقت ایالات کرمان و بلوچستان بود؛ پیشنهاد ساخت یک دژ نظامی عظیم را در فهرج یا پهره، به ناصرالدین شاه قاجار می دهد. فهرج یا پهره نام قدیم ایرانشهر است که در سال ۱۳۰۸ هجری شمسی با تصرف این شهر توسط قوای رضاخان پهلوی به نام ایرانشهر تغییر نام می‌یابد.

ناصرالدین شاه با ساخت این قلعه نظامی در فهرج موافقت می‌کند و بدین ترتیب کار ساخت قلعه در سال ۱۲۶۴ هجری شمسی به دست یکی از معماران توانا و مشهور کرمان به نام استاد حسین معمار باشی کرمانی آغاز می‌شود و پس از مدت هفت سال به اتمام می رسد.

از آن پس این قلعه به نام قلعه ناصری یا ناصریه مشهور می‌شود و مقّر حکمرانی بلوچستان که تا آن سال قلعه کهن و عظیم بمپور بود به قلعه ناصری تغییر می‌یابد. این نوع تزئین یادآور سبک معماری به‌کار رفته در برج‌های ارگ بم در استان کرمان توسط هنرمندان آن خطه است.

قلعه تیس

قلعه تیس در ۵ کیلومتری شمال غربی چابهار، در روستای تیس قرار دارد. این دژ متعلق به دوران اسلامی است. قلعه از تخته سنگ‌های ماسه‌ای، آهکی و ملات گچ و آهک ساخته شده است. ساختمان قلعه از یک حیاط در مرکز و مجموعه‌ای از اتاق‌ها و سازه‌های معماری در اطراف آن تشکیل شده‌است.

بخش مرکزی قلعه در ۲ طبقه اجرا شده است و یک برج در بالای آن قرار دارد که از آن برای دیده‌بانی استفاده می‌شد و در روزگار گذشته در شب‌های طوفانی مانند چراغ دریایی عمل می‌کرد

قلعه سیب و سوران

قلعه سب مرکز حکمرانی نواحی دور و نزدیک شهرستان سراوان از قبیل کنت، هیدوچ، سوران، زابلی، پسکوه، گشت و... بوده است و در ادوار مختلف از لحاظ سیاسی اهمیت داشته است. به طوری که طبق اسناد موجود، اولین منطقه در شرق بلوچستان که نیروهای ناصرالدین شاه در سال ۱۲۵۷ جهت کنترل منطقه به آنجا گسیل شدند، قلعه سیب بود. قلعه سیب زیباترین و بلندترین بنای خاکی کشور است. گویا شروع بنای قلعه در دوره صفویه به وسیله طایفه بزرگزاده‌ها بوده است.

تهیه‌شده در سرپرستی استان سیستان و بلوچستان

زیباترین آبشارخاورمیانه در شیراز

فارس

بگذارید یکبار از تخت جمشید و پاسارگاد در استان فارس بگذریم. بناهایی که شهرت جهانی دارند. واقعیت این است که شیراز درکنار جاذبه های تاریخی خود، زیبایی های طبیعی بسیاری نیز دارد که از آنجمله می توان به باغهای ایرانی بسیار زیبا و درختان منحصربه فرد سروناز اشاره کرد.

باغ ارم که در بلوار ارم جای دارد، یکی از زیباترین باغ های شیراز و ایران است و درختان سروناز آن شهرت جهانی دارند. این باغ دارای عمارتی سه طبقه و زیبا به سبک قاجاریه است که از نظر معماری، نقاشی، کنده کاری، کاشی کاری و گچبری از شاهکارهای دوران قاجار به شمار می آید.

ساخت نارنجستان قوام توسط علی محمدخان قوام‌الملک دوم در سال ۱۲۹۰ هجری قمری آغاز و در سال ۱۳۰۵ هجری قمری توسط فرزندش محمد رضا خان قوام‌الملک به پایان رسید.

این باغ محل حکومت خاندان قوام‌الملک و همچنین برای تشکیل جلسات عمومی و نشست‌های بزرگان و اشراف در دوران قاجار مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

باغ عفیف آباد

باغ عفیف آباد یا باغ گلشن به وسیله میرزا علی محمدخان قوام الملک ساخته شده است. این باغ یکی از باغ های تاریخی و زیبای شیراز است که در آخر خیابان عفیف آباد قرار گرفته و ۱۲۷ هزار متر مربع گستردگی دارد.

درون باغ، کاخ بسیار زیبایی قرار دارد که با کاشیکاری های زیبا و ستون های سنگی همانند ستون های تخت جمشید تزیین شده است. در این باغ قهوه خانه سنتی، حمام خزانه ای و دو موزه نظامی و عبرت وجود دارد.

باغ دلگشا

حدود ۴۰۰ متری جنوب آرامگاه سعدی، باغی زیبا به نام دلگشا قرار دارد که پیشینه تاریخی آن به پیش از اسلام باز می شود. در کنار این زیبایی ها، مواهب طبیعی خدادادی استان فارس نیز جاذبه ای شگرف را برای گردشگران فراهم آورده است که ازآنجمله می توان به آبشار مارگون اشاره کرد.

آبشار مارگون

آبشار مارگون یکی از زیباترین آبشارهای خاورمیانه است که در مجاورت شهر سپیدان و در مرز استان فارس و استان کهگیلویه و بویراحمد واقع شده است. بعد از جاده ماشین رو، تا آبشار چند دقیقه پیاده روی لازم است که این راه هموارسازی و سیمانی شده است . اطراف این آبشار در فصل بهار بسیار سرسبز و دیدنی است. در ادامه مسیر رودخانه انبوه درختان، باغات سیب و ... به چشم می خورد. رودخانه حاصل از این چشمه ها بسیار پر آب بوده و تا سپیدان امتداد دارد.

هیچ رودخانه ای در بالای این آبشار وجود ندارد.هر چند آبشار چشمه، ابعاد مشخصی ندارد زیرا هر روز چشمه ای جدید در حاشیه آبشار ایجاد شده و گاه نیز چشمه ای آبش کم یا قطع می شود.

آب این آبشار در گرم ترین فصل سال بسیار خنک و زیر ۱۰ درجه است، اما به علت جوشان بودن این آب، مانند آب چشمه، رفتن در آن یا نوشیدنش هیچگونه عارضه ای مانند پا درد یا سرما خوردگی به دنبال ندارد.

منطقه حفاظت شده آبشار مارگون که شرایط و زیبایی خود آبشار را دارد در سال ۷۸ با مصوبه شورای حفاظت محیط زیست به عنوان منطقه حفاظت شده جنگلی اعلام شد. خرس قهوه ای، بز و پازن، خارپشت، کفتار، رودک، شغال، گرگ، روباه معمولی و... از گونه های جانوری مشاهده شده در این منطقه به شمار می رود. آبشار مارگون یکی از جاذبه های گردشگری زیبا در خاورمیانه و استان فارس به شمار می رود.

آبشاری با چهار نوع آب

آبشارهای فدامی از زیباترین آبشارهای کشور است. فاصله این آبشارها از مرکز استان فارس ۳۸۰ کیلومتر است که در منطقه گرم و خشک بخش فرگ داراب و در آخرین نقطه جنوب شرقی فارس در مسیر بندر عباس واقع شده است.

آبشارهای شور و شیرین فدامی در هشت کیلومتری شمال غربی شهر فدامی و در فاصله ۱۳۵ کیلومتری جنوب شرقی شهر داراب واقع شده است.

عرض آبشار شیرین فدامی در گذشته به ۸۰۰ متر می رسید و عریض ترین آبشار طبیعی ایران محسوب می شد به دلیل خشکسالی و استفاده بی رویه کشاورزان بالادست اکنون به ۲۰۰ متر رسیده است. ارتفاع آبشار شور فدامی که در بالادست آبشار شیرین واقع شده ۱۰ تا ۱۵ متر است و برای بازدید از آن باید حدود یک کیلومتر راه را طی کرد.

یکی از ویژگیهای آبشار فدامی وجود چهار نوع آب شور و شیرین و سرد و گرم است که در فاصله ۲۰ متری آبشار شیرین با هم مخلوط می شوند و استخر طبیعی زیبایی با آب زلال و شفاف برای بازدیدکنندگان پدید می آورند.این نوع آبشار در نوع خود در سطح کشور بی نظیر است و می تواند گردشگران زیادی را با خود همراه سازد.

باغ ارم که به ثبت جهانی نیز رسیده جاذبه ای بی مانند است که نه تنها معماری تاریخی ایران را نشان می دهد بلکه مسافران می توانند درختان سروناز که از زیباییهای منحصربه فرد شیراز محسوب می شود را در این باغ جهانی به نظاره بنشینند.

آرامگاه حافظ و سعدی

رو به روی آرامگاه هر دو شاعر بزرگ شیراز با ازدحام جمعیت پر شده است. آرامگاه حافظ با بسته شدن دوباره خیابان حافظیه برای ایام نوروز از سر و صدای ماشین ها و ترافیکی که در چهار راه ادبیات و چهار راه حافظیه ایجاد شده، رهایی پیدا کرده و به جای آن نمایشگاه صنایع دستی فارس که شامل غرفه های فروش خاتم شیراز، ظروف سفال، زیورآلات دست ساز، لباس های سنتی، دیوان حافظ و سعدی و... است، برپا شده است. همچنین در گوشه ای نیز یکی از خیمه های طرح آرامش بهاری اداره اوقاف قرار گرفته است.

رو به روی آرامگاه سعدی ولی اوضاع به شکل دیگری است. در خیابانی که به آرامگاه این شاعر ختم می شود، ترافیک سنگینی ایجاد شده که تا نزدیک درب ورودی آرامگاه نیز کشیده شده است.

آرامشی که در کنار آرامگاه حافظ وجود دارد به خاطر صدای ماشین ها در اینجا حس نمی شود. این خیابان پر از مغازه های مختلف است که سوغاتی های شیراز را به مسافران عرضه می کنند و به نظر می رسد که مورد استقبال هم قرار گرفته اند. هر یک از مغازه ها با تعداد زیادی خریدار پر شده است. از بالا تا پایین خیابان هم دست فروش ها بساط خود را پهن کرده و اقلام متفاوتی از جمله خوراکی، لباس و عینک به مسافران می فروشند و حتی تعدادی فالگیر نیز با لباس های رنگی در گوشه و کنارها نشسته اند و با لهجه غریبی رهگذران را می طلبند تا از آینده شان برایشان بگویند. در این میان بعضی از مسافرها به سمت آن ها کشیده می شوند و بعضی دیگر بی توجه از کنارشان می گذرند.

نمایشگاه صنایع دستی نیز در محوطه آرامگاه سعدی برپا شده که غرفه هایش همان آثاری را ارائه می کنند که در نمایشگاه صنایع دستی خیابان حافظیه نیز وجود دارد. حال و هوای درون آرامگاه ها مشابه است.

تهیه شده در سرپرستی استان فارس

سرزمین قلعه ها و دژ های کهن

قزوین

استان قزوین با ویژگی های کوهستانی و صعب العبور بودن معابر آن از دیرباز یکی از مناسب ترین محیط های طبیعی برای برپا داشتن قلعه هایی بوده که امروزه از جذاب ترین جاذبه های گردشگری است. شرایط سیاسی و فکری چندین قرنی حاکم بر دنیای اسلام به ویژه در سده های نخستین اسلامی به اضافه شرایط جغرافیایی قزوین و موقعیت آن نسبت به بغداد به عنوان مرکز خلافت، مراکز حساسی چون ری و طبرستان و پایتخت های سیاسی عصر این را ناحیه به منطقه ای استراتژیک برای همه فرقه ها و جریان های سیاسی و فکری تبدیل کرده بود. بر همین اساس کوه های قزوین می توانستند پناهگاه دست نایافتنی مناسبی برای گروه هایی باشد که با تمرد از حکومت مرکزی و یا به قصد توطئه علیه آن، در فکر دوری از آسیب و جنگ با حکومت بودند بنابراین با ساخت قلعه های متعدد که برخی از آنها فراتر از قلعه و دژ مانند یک شهر دارای کارکرد بوده امروز استان قزوین را صاحب میراثی کرده که دربردارنده یکی از کهن ترین و زیباترین آثار تاریخی ایران زمین است که در این گزارش شاخص ترین قلعه های استان معرفی می شود.

قلعه حسن صباح

قلعه- شهر حسن صباح با ۲۰ هزار متر مربع وسعت، معروف ترین قلعه قزوین، ایران و یکی از شاخص ترین قلاع باستانی در دنیای اسلام جهان و محسوب می شود. این دژ باستانی که قدمت آن را به دوره ساسانیان نسبت می دهند از هر چهار سو دارای پرتگاه و تنها راه ورود به قلعه در انتهای ضلع شمال شرقی است. حسن صباح رهبری فرقه اسماعیلیان به مدت سی و پنج سال در این دژ نفوذ ناپذیر ایمن از حکومت مرکزی، پیروان خود را رهبری کرد و در نهایت این قلعه در شوال ۶۵۴ هجری قمری به‌دستور هلاکو به آتش کشیده و ویران شد و از آن پس به‌عنوان تبعیدگاه و زندان مورد استفاده قرار گرفت. همچنین از سال ۹۳۰ هجری قمری و ابتدای حکومت شاه طهماسب صفوی تا سال ۱۰۰۶ هجری قمری قلعه کالبدی سالم داشته است.

نکته حائز اهمیت در رابطه با این قلعه مرموزی آن است چنانکه با وجود بیش از ۳ دهه کاوش های باستان شناسانه در این قلعه هنوز هم اسرار نهفته و کشف نشده بسیاری در این بنای باستانی وجود دارد.

بر همین اساس در جنوب غربی قلعه، در میان شیب بسیار تندی که به پرتگاه‌های عمیق می‌رسد حوضی در دل سنگ به ابعاد تقریبی ۸×۵ متر وجود دارد که با وجود گذشت بیش از هزار و دویست سال از احداث آن هیچ گاه از آب خالی نشده است. این قلعه در شمال شرقی روستای گازرخان در کیلومتری شرق شهر قزوین قرار دارد.

قیز(قز)قلعه

بنای قیزقلعه (قلعه دختر) با احتساب سایر قلعه ها و دژهای استان قزوین به همراه قلعه شمیران، کهن ترین قلعه استان محسوب می شود و بر همین اساس عصر ساسانیان را دوره ساخت این قلعه ذکر کرده اند. قیزقلعه در جنگ با کشور روم و اعراب مسلمان مورد استفاده حکومت ساسانی قرار می گرفته و پس از انقراض ساسانیان نیز کماکان توسط مسلمانان مرکزی برای اسکان سپاهیان محسوب می شده است.

این بنای ارزشمند تاریخی برعکس سایر قلعه های قزوین به ویژه قلعه حسن صباح با وجود شرایط اقلیمی منطقه، همچنان پابرجا مانده و یکی از علل آن این بوده که قیزقلعه از معدود دژهایی است که مورد هجوم و غارت اقوام و حکومت ها به قصد تسخیر قرار نگرفته با این حال این بنا طی سالیان اخیر بارها توسط قاچاقچیان اشیاء باستانی مورد تعرض و تخریب های گسترده قرار گرفته است.

این بنای باستانی در ۱۵ کیلومتری جاده تاکستان به زنجان، در نزدیکی روستای آبکلو، بر بالای کوهی واقع شده و دسترسی به این قلعه از راهی است که از گردنه جنوبی به بالای قله و پای بنای قلعه منتهی می‌شود

دژ لمبسر

دژ لمبسر یا لمسر که در شمال شهر قزوین و در منطقه الموت در شمال شرقی شهر رازمیان واقع شده و قدمت آن به دوران ساسانیان باز می گردد و در دوره سلجوقیان مورد استفاده گسترده قرار می گرفته است. این قلعه از مهم ترین پایگاه های اسماعیلیان پس از دژ حسن صباح است و در بخش الموت غربی در شهرستان قزوین قرار دارد این قلعه ابعادی در حدود ۴۸۰ متر در جهت شمالی جنوبی و ۱۹۰ متر در جهت شرقی غربی دارد و دره‌های عمیق نینه رود و لمه دسترسی به آن را از شرق و غرب غیرممکن ساخته‌اند و تنها از دو دروازه شمالی و جنوبی می‌توان به دژ وارد شد. شیب کوه که از شمال به جنوب کشیده شده و اختلاف دو سطح آن به ۱۵۰ متر می‌رسد حدود ۴۸۰ متر طول دارد و پهنای قلعه بیش از ۱۹۰ متر است.

این موارد شرایط استثنایی برای دژ به وجود آورده که موجب تسخیر ناپذیر خواندن این قلعه شده است. سال ساخت بنای دژ در متون تاریخی نیامده اما نوع ساخت و مصالح بکار رفته در آن بیانگر آن است که از استحکامات دوره ساسانی و قرون اولیه اسلامی است.

این قلعه به واسطه موقعیت و اهمیت خاص خود در دوره تسلط اسماعیلیه شهرت بسیار یافت و پس از قلعه الموت واقع در روستای گازرخان، از مهمترین دژهای اسماعیلیه بشمار می رفته است. لمبسر قلعه مستحکم اسماعیلیان در ۳ کیلومتری شمال شرقی شهر رازمیان - مرکز بخش الموت غربی قرار دارد.

قلعه‌شمیران

قلعه یا دژ شمیران در کنار دریاچه سپیدرود و بالای تپه‌ای مرتفع و سنگی که رود قزل اوزن از جنوب آن می گذرد قرار دارد این قلعه، از قلعه‌های پر اهمیت و معتبر ایران و در بین اهالی منطقه به نام های شیمران و سمیران معروف است، ولی در متون تاریخی به نام های سمیران، شمیران، سمیرم، شمع ایران، کنگریان، سمیویروم و سالاریه نام برده شده است.

پیشینه این قلعه را به دوران قبل از اسلام نسبت می‌دهند و در طول سال‌های سده چهارم هجری تختگاه کنگریان بوده است، طرح کلی بنای قلعه به شکل مستطیل و ارتفاع برج‌ها و دیوار نزدیک به ۱۵ متر است که تمامی آن را با کمک سنگ و ملاط گچ به ضخامت ۸ پا ساخته‌اند و در فاصله‌های ۱ متری کلافی چوبی در دل دیوار به کار برده‌اند که علاوه بر استحکام و همبستگی اجزا، نظمی منطقی به بنا بخشیده و از دور به صورت یک رج سنگ خودنمایی می کند.

در دیوار شمالی قلعه ۲ برج وجود دارد که در قسمت بالا دارای پنجره‌های بلند مستطیلی شکل با قوس نیزه‌دار هستند که بیشتر برای نگهبانی پایین قلعه از آنها استفاده می‌شده است.

این قلعه در نزدیکی روستای بهرام آباد از توابع طارم قرار دارد و برای رفتن به سوی قلعه می باید از روی سد سفید رود عبور کرد. طول جاده ماشین رو از سد تا بهرام

آباد ۱۸ کیلومتر است که باید مسافتی در حدود ۳ کیلومتر را به سمت جنوب با پای پیاده طی کرد تا به قلعه رسید.

ایوان نیاق

ایوان نیاق در قسمت شمالی روستای نیاق قرار دارد. ایوان نیاق در اصل در اثر یک پدیده طبیعی در دوره دوم زمین شناسی به شکل قلعه ای درآمده که بعدها توسط حاکمیت های مختلف و دسته های یاغیان و راهزنان با اعمال تغییراتی مورد استفاده قرار می گرفته است.

در قسمت بالایی قلعه حوضچه ای قرار دارد که در نگاه نخست چندان عمق ندارد ولی در حقیقت حوضچه عمیقی برای ذخیره آب در فصول کم باران سال بوده است. ساکنان محلی بر این باورند که محمد حنفیه در بالای این ایوان قصری ساخته بوده که امروزه از این قصر به جز تکه هایی سفالی چیزی باقی نمانده است. راه صعود به بالای قلعه از قسمت دامنه جنوبی دشوار است اما از قسمت دامنه شمالی و پشت قلعه که دارای شیب ملایم تری است صعود به قسمت های بالایی و داخلی قلعه با سهولت بیشتری صورت می گیرد.

روستای نیاق در ۱۶ کیلومتری شمال قزوین واقع شده است و می توان از مسیر اتوبان قزوین- زنجان به آن دسترسی داشت.

میمون قلعه

این قلعه در دو طبقه با دهلیزهای عمود بر هم و اتاق‌های جانبی ساخته شده که گنبد میانی آن فرو ریخته و بقایایی از ۸ برج آن باقی است. ویژگی اختصاصی این قلعه در این است که در داخل بافت شهر در قسمت جنوبی قزوین قرار دارد و به همراه چهارانبیاء، مسجد جامع از قدیمی ترین بناهای تاریخی شهر قزوین محسوب می شود.

این قلعه بنایی است مربع شکل به ابعاد تقریبی ۷۰ در ۷۰ متر که از خشت‌های ۳۰ در ۳۰ سانتیمتر با ملاط شفته ساخته شده و طبقه زیرین میمون قلعه از تپه شرقی با سه تونل به تپه غربی منتهی می‌شود و یک تونل شمالی – جنوبی نیز این تونل‌ها را به هم متصل می کند.

برخی از سفالینه‌های به دست آمده در قلعه نشان از کاربرد آن تا دوره آل بویه دارد. برخی، این قلعه را از بقایای مدینه موسی که به امر موسی الهادی خلیفه عباسی در سال ۱۶۸ هجری قمری بنا شد و برخی دیگر آن را منسوب به میمون بن عون کاتب می دانند. میمون قلعه در قسمت شرقی حرم شاهزاده حسین(ع) شهر قزوین واقع شده است. استان قزوین در کنار قلعه ها و دژهایی که معرفی شد دارای قلعه های متعدد دیگری نیز است که هر کدام از آن ها نیز مانند آثار یاد شده در بردارنده یک دوره کهن از تاریخ ریشه دار قزوین و کشور ایران است.

تمامی این بناها وآثار تاریخی در ایام نوروز میزبان گردشگران و علاقمندان تاریخ و فرهنگ ایران زمین است که ما را به دیدن آنها دعوت می کنیم تا ساعات خوی را با مرور تاریخ سپری کنید.

قزوین شهر چهار انبیا و چهارمین حرم اهل بیت(ع)

گرچه قدمت بیشتر آثار و ابنیه تاریخی شهر قزوین مربوط به قرون پس از اسلام است و بخش اندکی از آن ها در اعصار پیش از ظهور اسلام ساخته شده اند با این حال، قدمت و اصالت تاریخی همان اندک آثار تاریخی قبل اسلام به حدی است که می توان از این آثار به عنوان نمونه های درجه یک تاریخ و فرهنگ رایج در سرزمینِ ایرانِ پیش از ظهور اسلام یاد کرد.

به این ترتیب یکی از کهن ترین زیارتگاه ها مقدس در نزد پیروان ادیان آسمانی یهود، مسیحیت و اسلام در ایران در شهر قزوین قرار دارد. بقعه چهار انبیاء یا پیغمبریه شهر قزوین که مدفن چهار تن از پیامبران بنی اسرائیل می باشد یکی از معدود آثار تاریخی و مذهبی پیش از ظهور اسلام و حتی پیش از ظهور مسیحیت است که زیارت آن نزد سه آیین الهی، ابراهیمی دارای ارزش دینی بسیار زیادی است.

این زیارتگاه که در کنار آستان مقدس امام زاده حسین(ع) معروف ترین و البته محبوب ترین اماکن زیارتی شهر قزوین محسوب می شوند، همه ساله به ویژه در فصل بهار و تعطیلات نوروز میزبان خیل کثیری از زائران علی الخصوص هموطنان عزیز از دیگر نقاط کشور و نیز پیروان دیگر ادیان است.

برای اهالی قزوین نیز این زیارتگاه گذشته از اصالت تاریخی و جنبه فرهنگی، ارزش معنوی خاصی دارد به ویژه در مناسبت های مذهبی چون محرم و ایام فاطمیه مراسم عزا با شکوه خاصی در این مکان برگزار می شود که خود جلوه دیگری از گردشگری قزوین که گردشگری مذهبی باشد را به نمایش می گذارد.

«سلام»، «سلوم»، «سهولی» و «اقلیا» چهار اسم با ریشه عبری- سامی متعلق است به چهار پیامبری که در چهار انبیاء قزوین مدفون هستند. طبق روایت های تاریخی این چهار پیامبر الهی که سال ها مورد آزار و اذیت قوم بنی اسرائیل قرار گرفته بودند، تصمیم به مهاجرت به نواحی داخلی فلات ایران و ایالت ماد می گیرند.

هدف از این مهاجرت که دست کم ۲۱۰۰ سال از آن می گذرد، رهایی از آزار و اذیت های قوم بنی اسرائیل، تبلیغ شریعت موسی(ع) و مهم تر از همه دادن بشارت میلاد مسیح به موحدان ایالت ماد بوده است.

بعدها این چهار پیامبر در همین شهر از دنیا می روند ولی اینکه آیا علت مرگ این افراد طبیعی بوده و یا اینکه کشته شده اند؟ تاکنون در هیچ منبعی ذکر نشده است. هموطنان با توجه به اینکه از کدام یک از ورودی ها وارد شهر قزوین می شوند، می توانند با پیمودن مسیر مستقیم از دروازه رشت و یا میدان مینودر به سمت ضلع جنوبی سبزه میدان به این زیارتگاه مقدس و البته سایر مجموعه زیارتگاه های مذهبی شهر قزوین مانند: امامزاده حسین، امامزاده اسماعیل دسترسی پیدا کنند.

مساجد قزوین اوج تلاقی زیبایی و معنویت

قزوین به یادگار روزگارانی که به مدت نیم قرن پایتخت حکومت صفویه بود دربردارنده مجموعه ای از مساجد کهن است که هر کدام با ویژگی های منحصر به خود و کم نظیر گذشته از بعد ارزشمند معنوی در تاریخ هنر و معماری اسلامی نیز جایگاه ارزشمندی را به خود اختصاص داده اند.

در این بین گرچه غالب مساجد قزوین در عصر صفویه شکوه و جلال خاصی از نظر برخورداری از معماری زیبا و منحصر به فرد می یابند با این حال تعدادی از این بناهای تاریخی و مذهبی نیز در اعصار پیش از صفویه ساخته شده اند که از نظر قدمت دارای ارزش دوچندانی هستند. در ادامه چند مورد از شاخص ترین این بناها معرفی می شود.

مسجدالنبی(ص)

مسجد النبی(ص) با مساحتی قریب به ۱۴۰۰۰ متر مربع، بزرگ ترین مسجد قزوین و مجموعه کاملی از معماری ادوار مختلف تاریخی است. سبک معماری این مسجد دربردارنده دوره های تاریخی صفویه، زندیه و قاجاریه است. این بنای ارزشمند تاریخی دقیقا مطابق با الگوی شهرسازی اسلامی ساخته شده به این ترتیب که درست در مرکز بافت قدیمی شهر و در مجاورت بازار و امامزاده های شهر قزوین قرار دارد.

این بنای تاریخی و مذهبی دارای سه ورودی شمالی، غربی و شرقی است که هر یک به تناسب اهمیت، واجد سردر و ورودی اصلی بنا که در ضلع شمالی استقرار یافته دارای سردر باشکوهی است که پیش خان منتهی به خیابان امام را پس از گذشت از هشتی به صحن مسجد مرتبط می سازد.

گنبد مسجد دو پوسته و صحن آن نیز چهار ایوانی است. این چهار ایوان مسجد با دو گوشواره در هر طرف به رواق های هشتگانه آن پیوسته و هر کدام با تزیینات کاشی مینایی و کتیبه های نفیس با خط ثلث، جلوه ای خاص به مسجد بخشیده اند.

هر یک از رواق های شمالی و جنوبی دارای چهار طاق نما و رواق های شرقی و غربی دارای ۹ طاق نما هستند که هر شبستان با ۲۸ طاق کوچک با وسعت هر کدام ۱۶ متر مربع است و به فاصله شش متر از همدیگر، روی ۱۸ ستون استوار شده اند و هر یک از طاق نماها دارای ارسی سه چشمه مشرف به حیاط وسیع مسجد است. مسجد النبی که به مسجد سلطانی نیز شهرت دارد در خیابان امام خمینی(ره) قزوین واقع است.

مسجد جامع عتیق

مسجد جامع عتیق بی شک بی نظیرترین مسجد قزوین و یکی از زیباترین و منحصربه فردترین مساجد در سراسر جهان اسلام است. اصل بنای این مسجد مربوط به قرون پیش از اسلام و عصرساسانیان است. روزگاری که به جای بنای اولیه مسجد آتشکده ای برای درباریان ساسانی در این محل بنا بوده (در حال حاضر آتشکده دربخش ایوان جنوبی قرار دارد) و تا قرن اول اسلامی نیز کماکان پابرجای بوده است اما با فتح ایران و مسلمان شدن ساکنین قزوین، آتشکده اهالی سابقا غیرمسلمان، جای خود را به مسجد جامع مسلمانان می دهد.

این بنا به فرمان هارون الرشید وبه سال ۱۹۲ هجری ساخته شده است. در یورش مغولان به قزوین از آنجاکه مهم ترین مسجد شهر بوده، بخشی از آن تخریب گشته ولی در دوره های بعدی ترمیم می شود.

گویا بنای اولیه این مسجد به جز قدمت به لحاظ معماری ارزش در خوری نداشته است تا اینکه معماری خارق العاده و بی نظیر این مسجد توسط حاکم سلجوقی شهر قزوین امیر خمار تاش ابن عبدالله عمادی، وزیر سلطان ملکشاه سلجوقی به سال ۵۰۰ هجری قمری صورت می گیرد همچنین ایوان‌ها در دوره صفوی بازسازی شده اما ایوان شرقی در دوره قاجار مرمت گردیده است. این مسجد در خیابان سپه قزوین قرار دارد.

مسجدصالحیه

مسجد صالحیه مجموعه کاملی از مساجد سنتی ایران است که متناسب با شهرسازی اصولی اسلام ساخته شده است به این ترتیب که در کنار آن مدرسه طبقاتی صالحیه و بازار کوچکی قرار داشته است که از آن بازار امروز تنها بقایایی برجای مانده است ولی اصل مسجد و مدرسه صالحیه کماکان پابرجاست.

مسجد و مدرسه صالحیه قزوین به استناد کتیبه ای که بر سردر آن بوده، در سال ۱۲۴۸ هجری قمری توسط حاج محمدصالح برغانی قزوینی از علمای پارسا و پرهیزکار قزوینی ساخته شده است. این بنا با وسعتی حدود ۴۶۷۰ متر مربع یکی از بزرگترین مدارس علمیه ایران و از عظیم‌ترین مدارس فلسفی شیعه در قرن سیزدهم هجری به شمار می رفته است. مسجد و مدرسه صالحیه در جانب غربی بازار قزوین و در محله دیمج در غرب خیابان مولوی واقع شده است که از محدوده‌های بسیار ارزشمند بافت تاریخی شهر قزوین به شمار می رود. مسجد در شمال مدرسه قرار گرفته و ورودی آن از خیابان مولوی است. مدرسه دارای میانسرا بزرگی است که فضاها در اطراف آن آرایش پیدا کرده اند.

نکته ای که در رابطه با این مسجد وجود دارد این است که مجموعه مسجد و مدرسه صالحیه محل تعلیم شخصیت های برجسته ای چون ملاصدرای شیرازی، نجم الدین دبیران، سید جمال الدین اسدآبادی، شیخ هاشم شیخ مجتبی قزوینی، علامه رفیعی، میرزای شیرازی، سید اشرف الدین حسینی (نسیم شمال) و سایر بزرگان علوم اسلامی بوده است. این مسجد در خیابان مولوی شهر قزوین قراردارد.

مسجد پنجعلی

مسجد پنجعلی قزوین، درجانب غربی خیابان پیغمبریه و دولتخانه صفوی و در نبش شمالی کوچه اردکانی است که به حمام حاج کریم منتهی می شود. این مسجد کتیبه ای ندارد تا بانی آن مشخص شود اما معروف است که آن را شاه طهماسب صفوی ساخته و در حکم مسجد حرمسرای شاهی بوده‌است.

برخی از منابع از راهی مخفی سخن گفته اند که از عمارت حرمخانه به مسجد پنجعلی می رسیده است. بر همین اساس شخص شاه یا برخی از زنان پادشاه برای ادای فرایض از این مسجد استفاده می کردند. در رابطه با وجه تسمیه این مسجد گفته شده است در جبهه محراب مسجد و در وسط آن قطعه سنگی از مرمر صیقلی کار گذارده شده و پنجه بزرگی را نشان می‌دهد که به شکل پنج انگشت در سنگ فرو رفته است. اما خود پنجه بسیار بزرگ و غیر طبیعی بوده و به نظر می‌رسد که مصنوعی و ساختگی باشد این را پنجه علی می‌گویند و پنجه علی می‌دانند بقعه پنجه علی و دروازه نزدیک آن پیش از صفویه وجود داشته و ذکر آن در تواریخ قرن نهم آمده است.

مسجد حیدریه

مسجد حیدریه به مسجد جامع صغیرهم شهرت دارد. نظیر مسجد جامع اساس و بنیان این بنا به دوران قبل از اسلام باز می‌گردد، زمانی که این مکان یک آتشکده زرتشتی بود ولی بعدهای با ظهور اسلام تبدیل به مسجد می شود. در خصوص تاریخ ساخت و بنانی مسجد اطلاع دقیقی در دست نیست اما برخی قدمت بنای نخستین مسجد را به تقریبا قرن دهم هجری قمری می دانند متاسفانه بانی بنا هم مشخص نیست احتمالا همان مسجدی است که رافعی آن را بنام جامع اصحاب ابوحنیفه خوانده است.

این مسجد یکی از نمونه های کامل مساجد چهار طاقی است که با کمی تغییر به شکل کنونی درآمده محراب و تزئینات آن از نظر طرح در نوع خود جز بهترین و نفیس ترین نمونه های هنر گچبری ایران بشمار می رود. همچنین هماهنگی طرح پیچیده گچبری و سادگی طرح آجر کاری بی نظیر است.

کتیبه های کوفی این مسجد که بشکل کوفی گلدار و کوفی پیچیده گچبری شده اند به کتیبه های مقصوره مسجد جامع قزوین شباهت دارند. مقصوره مسجد حیدریه تنها بازمانده شکوه این مسجد بوده که در دوره های بعد تخریب گردیده و قسمت های دیگر بدان ملحق شده گنبد رفیع مقصوره فرو ریخته و برای حفاظت ظرایف تزئینات آن سقفی شیروانی بر آن بنا نموده اند.

مسجد و مدرسه پیغمبریه

در قسمت شمالی بقعه پیغمبریه، مسجد و مدرسه کوچکی قرار دارد که بر اساس کتیبه موجود توسط سارو تقی وزیر شاه عباس دوم در سال ۱۰۵۴ هجری بنا شده است.

۱۱ حجره که ۶ باب آن دارای ایوانچه است در سه ضلع مدرسه واقع شده و با پلکانی از سمت غربی به خیابان راه می یابند. مدرس این مدرسه در جوار مسجد) در ضلع جنوبی(بنا شده است. فضای مدرس به شکل مستطیل و فضای مسجد به صورت مربعی در ابعاد حدود ۷ متر است که حکم گنبد خانه نیز دارد و با یکدیگر مجموعه یکپارچه ای را ایجاد کرده اند. کتیبه سنگی دیگری نیز حکایت از آن دارد که شخص به نام ملاوردی بیک در سال ۱۱۵۰هجری به تعمیر این مجموعه همت گماشته است.

گویا بنای مسجد پیغمبریه از صحن و حرم پیغمبریه قدیمی تر است در هر حال این بنا از حیث نوع معماری و نقشه ای که متناسب با جذب نور خورشید در سراسر آن طراحی شده دارای اهمیت دوچندانی است.

شهر قزوین در کنار مساجد فوق از مساجد شاخص دیگری نیز برخوردار است که هر کدام از آن ها می توانند در کنار سایر آثار تاریخی ارزشمندی که در این شهر واستان نهفته است تجربه جذابی برای سفرهای سیاحتی وزیارتی هموطنانی باشد که در ایام سال به ویژه تعطیلات نوروز به استان قزوین سفر می کنند.

نگینی در دامن الموت

دریاچه اوان به عنوان زیباترین دریاچه استان قزوین در طول سال به ویژه ایام نوروز میزبان هزاران نفر از طبیعت گردانی است که به قصد بهرمندی از این جاذبه طبیعی به محل این دریاچه سفر می کنند. به گزارش خبرنگار مهر، الموت منطقه ای در شمال شرق قزوین است که با وجود وسعت و جمعیتی اندک دربردارنده تنوع و غنای فرهنگی و طبیعی بسیار ارزشمندی است. اقوام تات، ترک آذری، رومانلو، کرد و گیلک از جمله قومیت های الموت هستند. همچنین الموت در کنار ثروت ارزشمند تنوع زبانی و فرهنگی از ثروت های متعدد طبیعی نیز برخوردار است و در این بین دریاچه اوان یکی از زیباترین و ارزشمند ترین بهره های خدادادی است که طبیعت به استان قزوین بخشیده است. این دریاچه با جلوه هایی زیبا و ظرفیت های بالقوه و بالفعل تفریح و تفرج می تواند یکی از فرصت های ارزشمند مسافرانی باشد که در کنار همه جذابیت های سفر، بیشتر مشتاق برخورداری از جلوه ها و جاذبه تفریحی اماکن گوناگون هستند.

اوان دریاچه ای بی نیاز از بارش

دریاچه آب شیرین اوان در نیمه شمال شرقی استان قزوین، در دامنه کوه خشچال و در فاصله ۷۵ کیلومتری شهر قزوین قرار دارد. که می توان از مسیر اتوبان های کرج- قزوین و قزوین- زنجان به این محیط بکر طبیعی دسترسی داشت. همچنین چهار روستای اوان، وربن، زواردشت و زرآباد این دریاچه را که در ارتفاع هزار و ۸۰۰ متری از سطح دریا قرار دارد را در برگرفته اند.

این دریاچه که بیش از هفتاد هزار متر مربع مساحت دارد در ارتفاع هزار و هشتصد و پانزده متری از سطح دریا واقع شده‌است. طول آن در طویل ترین قسمت ۳۲۵ متر و عرض آن ۲۷۵ متر است. این محیط طبیعی احتمالا ۵۰۰ سال پیش بر اثر لغزش به وجود آمده که این لغزش در حال حاضر غیر فعال است. اعتقادی وجود دارد مبنی بر اینکه این دریاچه بازمانده دریاچه بزرگ «کاسپین» است. دلیلی که برای این مدعا می آورند تغییریافتگی نام کاسپین به قزوین است.

نکته جالب در رابطه با دریاچه اوان این است که این دریاچه نه از آب بارش های فصلی که تنها از آب چشمه‌های کوچک زیرزمینی موجود در بستر دریاچه تغذیه می‌شود و بخش ناچیزی از آن هنگام بارندگی تامین می‌شود بر همین اساس با غلیان دایمی آب چشمه های زیرسطحی آب اوان همیشه در سطح صاف و زلال می نماید.

قابلیت های طبیعی اوان

عمیق‌ترین بخش اوان حدود ۷ متر با دمای آب ۲۳ درجه سانتیگراد و میدان دید کمتر از یک متر است که در جنوب شرقی آن واقع شده‌است. از سرریز آب دریاچه نیز رود کوچکی تشکیل می‌شود که آب آن مورد استفاده کشاورزان روستاهای کوشک و آیین است.

در تابستان این دریاچه محل ماهی گیری، آب‌تنی و قایق‌رانی و در پاییز، مأمن پرندگان مهاجر مانند قو، غاز، مرغابی و در زمستان با توجه به برودت هوا و یخ زدن سطح آن قابل اسکی سواری است.

اما در ایام نوروز با شکوفا شدن فضای سبز پیرامون دریاچه، اوان محل مناسبی برای تفرج و ماهی گیری و به ویژه گذراندن روز طبیعت است. بر همین اساس سالانه همزمان با فرارسیدن روز طبیعت پیرامون این دریاچه مملو از خانواده هایی است که از شهرهای مختلف استان های تهران، البرز و قزوین برای برخورداری از این محیط بکر خود را به اوان رسانده اند.

تهیه شده در سرپرستی استان قزوین

حرم کریمه اهل بیت(س)؛ از بناهای تاریخی تا مدفونین نامور

قم

قم شهر زیارت است. شهری که در همه ایام سال پذیرای خیل مشتاق به اهل بیت است. در کنار این قم شهری است با جاذبه های تاریخی. در ادامه نگاهی گذرا داریم به دیدنی های این استان.

مرقد مطهر کریمه اهل بیت(س) در قم علاوه بر اینکه پایگاه معنوی شیعه در سراسر جهان محسوب می‌شود، مجموعه‌ای از جاذبه‌های معماری و تاریخی را نیز در خود جای داده که نگاهی به آنها خالی از لطف نیست.

حضرت فاطمه معصومه(س)، دختر گرامی موسی بن جعفر(ع) در سال ۲۰۱ هجری قمری و یک سال پس از ورود برادرش امام رضا(ع) عزم خراسان کرد اما در میان راه بیمار شد و به قم آمد. قم همان زمان به دلیل حضور اشعریون، پناهگاه دوستداران آل محمد(ص) به حساب می‌آمد و این انتخاب بی‌شک بدون دلیل نبود. اقامت ایشان به قم ۱۷ روز بیشتر طول نکشید و بیماری موجب رحلتشان شد.

پس از دفن حضرت معصومه (س) موسی بن خزرج سایبانی از بوریا بر فراز قبر شریفش قرار داد تا این که حضرت زینب فرزند امام جواد(ع) به سال ۲۵۶ هجری قمری اولین گنبد را بر فراز قبر شریف عمه بزرگوارش بنا کرد.

بنایی که این بانو برافراشت تا ۳۷۶ هجری قمری که تاریخ قم نگاشته شده، برجا بوده است. در اواسط قرن پنجم هجری امیر ابوالفضل روضه منوره را تجدید بنا کرد و این بنا تا قرن ششم هجری و آغاز دوران صفویه برجا بوده است.

در دوره صفویه حرم مطهر فاطمه معصومه(س) توسعه یافت و در قاجار نیز بر عمارت‌های آن از نظر کمی و کیفی افزوده شد.

این مرقد مطهر تا همین امروز هم قرارگاه عاشقان اهل بیت(ع) مانده و شیعیان و مسلمانان از هر نقطه دنیا برای زیارتش رنج سفر را به خود هموار می‌کنند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی طرح‌های مختلف توسعه کمی و کیفی حرم مطهر اجرا شده و این بارگاه را به یکی از باشکوه‌ترین بارگاه‌ها پس از حرم امام رضا(ع) تبدیل کرده است.

نخستین ضریح مرقد مطهر فاطمه معصومه(س) ساخته شاه طهماسب اول است. در شمال این ضریح دری چوبی برای ورود به مرقد داشت که در سال ۱۲۱۳ هجری قمری به دستور شاه فتحعلی شاه دری نفسی از طلا ساخته و با آن جایگزین شد.

بعدها شاه طهماسب اول ضریحی دیگر از فولاد سفید و شفاف در اطراف ضریح پیشین حرم نصب کرد که این ضریح بعدها توسط فتحعلی شاه با نقره پوشانده شد.

نگینی بر تارک قم

گنبد این حرم مطهر که چون نگینی بر تارک شهر قم می‌درخشد هم در جای خود داستان زیبایی دارد. اولین گنبدی که «پس از سایبان حصیری موسی بن خزرج» بر فراز قبر فاطمه معصومه بنا شد، قبه‌ای برجی شکل بود که به همت زینب دختر امام جواد از مصالح آجر و سنگ و گچ در اواسط قرن سوم هجری ساخته شد.

به مرور زمان و پس از دفن بعضی از بانوان علوی در جوار فاطمه معصومه دو گنبد دیگر در کنار گنبد اول ساخته شد.

این سه گنبد تا سال ۴۴۷ هجری برقرار بودند تا این که در همان سال «میر ابوالفضل عراقی» (وزیر طغرل کبیر) به تشویق شیخ طوسی (ره) به جای آن سه گنبد، گنبد مرتفعی، آراسته به نقش‌های رنگ‌آمیزی و تزیینات آجری و کاشی بدون ایوان و حجره بنا نهاد، که تمام قبور سادات و آن بانوان را فرامی‌گرفت.

> در سال ۹۲۵ هجری قمری همین گنبد به همت «شاه بیگی بیگم» همسر شاه اسماعیل تجدید بنا و سطح خارجی گنبد با کاشی‌های معرق آراسته گردید. نهایتاً در سال ۱۲۱۸ هجری همزمان با سلطنت فتحعلی شاه قاجار گنبد با خشت‌هایی طلایی تزیین شد که تا سال ۱۳۷۹ شمسی باقی ماند

در سال ۱۳۸۰ به علت تخریب ظاهر گنبد طرح مرمت آن در دستور کار قرار گرفت که در سال ۸۴ به پایان رسید.

گنجینه‌ای از هنرهای اسلامی

امروز مجموعه حرم مطهر علاوه بر در اختیار قرار دادن دنیایی از معنویت و زیبایی، یک گنجینه‌ای تاریخی برای شهر قم هم محسوب می‌شود. مجموعه بناهای قدیمی حرم حضرت معصومه که امروز به ثبت ملی هم رسیده، از دیدگاه تاریخی و معماری اسلامی نکات بسیاری در خود نهفته دارد.

صحن عتیق که قدیمی‌ترین صحن حرم مطهر محسوب می‌شود، با ایوان طلا و سر در ساعتش شناخته می‌شود.

در قرن دهم هجری دختر شاه اسماعیل صفوی این صحن را به شکل مربعی با سه ایوان در حرم مطهر حضرت معصومه (س) بنا کرد که بعدها فتحعلی شاه، ظاهر آن را تغییر داد و به شکل هشت‌ضلعی نامنظم درآورد.

صحن عتیق حرم مطهر کریمه اهل‌بیت(ع)، قدیمی‌ترین صحن حرم است و دارای ۳۶ متر طول ۳۵ متر عرض و هفت ایوان شامل چهار ایوان در جنوب و سه ایوان در شمال است که البته این صحن در گذشته به صورت دو صحن کوچک بوده و از زمان فتحعلی شاه قاجار به این شکل در آمده است.

در ضلع جنوبی این صحن ایوان طلا قرار دارد و ایوان‌های دو سوی آن در سه جانب دیگر شانزده بقعه از جمله مقابر دو پادشاه قاجار را در خود جای داده است.

در گذشته راه ورود به حرم مطهر از قسمت شمالی صحن عتیق بود که مدرسه فیضیه نیز در این قسمت قرار داشت و در ورودی آن سر در زیبایی به همراه یک ساعت قدیمی متعلق به دوره صفوی مشاهده می‌شد.

ضلع غربی این صحن به صحن مسجد اعظم راه دارد و در ضلع شرقی نیز راهرویی صحن عتیق را به صحن اتابکی متصل می‌کند که در سال‌های اخیر به تعداد این راهرو به منظور سهولت رفت‌وآمد زائران افزوده شده است.

مدفونین در حرم حضرت معصومه (س)

مدفونین حرم حضرت معصومه(س) یکی دیگر از جاذبه‌های این فضای معنوی به شمار می‌رود. زیر گنبد حضرت معصومه(س) ۵ تن از امام زادگان و همراهان این بانو در سفر قم مدفون هستند.

گروه دیگر که در جوار حرم کریمه اهل بیت(س) آرمیده‌اند علمای شیعه هستند؛ مشهورترین قبری که در اولین پرسش از خدام، به سوی آن راهنمایی می‌شوید، مزار «آیت‌الله بروجردی» است. سنگ قبر بزرگ و برجسته‌ای که در راهروی مسجد اعظم قم در کنار مسجد بالاسر، زیر گنبد زیبایی قرار دارد و افراد معمولاً در آنجا فاتحه و دعا می‌خوانند.

مقابل آن در مسجد بالاسر حرم، چند قبر قرار دارد که جز دو یا سه ساعت بعد از نماز ظهر که خانم‌ها می‌توانند وارد این قسمت شوند، در دیگر ساعت‌ها فقط برای ورود آقایان باز است. در اینجا مزار استاد «شهید مطهری»، «علامه طباطبائی»، «آیت‌الله بهاءالدینی»، «آیت‌الله عبدالکریم حائری» (موسس حوزه علمیه قم)، «آیت‌الله بهجت» و بسیاری از مراجع تقلید و علمای شاخص قرار دارد.

در سمت صحن اتابک وسط حیاط، سنگ قبر مرتفع «قطب‌الدین راوندی»، از علمای شیعی قرن ششم قرار دارد. در حجره‌های صحن اتابک افراد مشهوری دفن هستند که از جمله می‌توان به پروین اعتصامی و شهید مفتح اشاره کرد.

در یکی دیگر از حجره‌ها مزار «شیخ فضل‌الله نوری» قرار دارد؛ قبری بزرگ با عکس بزرگ از ایشان.

چهار پادشاه از صفویان، دو پادشاه از قاجار، و همچنین تعدادی از شاهزادگان قاجار از جمله دربارباني هستند که در حرم حضرت معصوم دفن شده‌اند. شاه صفی، شاه عباس دوم، شاه سلیمان و شاه سلطان حسین پادشاهان صفوی در سمت جنوب غربی حرم (رواق جنوبی) دفن شده‌اند.

فتحعلی شاه قاجار و محمدشاه قاجار پادشاهان قاجار هم در ضلع شمالی صحن عتیق دفن شده‌اند. اکنون سنگ‌قبرها برداشته شده و در موزه آستانه حضرت معصومه(س) نگهداری می‌شوند.

بزرگ‌ترین سقف ضربی جهان

بازار تاریخی قم گنجینه‌ای ارزشمند از میراث گذشتگان است که شکوه هنر ایرانی را به رخ می‌کشد. به گزارش خبرنگار مهر، دالان‌های تو در توی بازار سنتی قم، رهگذران خسته از فضای شلوغ چهار راه بازار می‌دزدد و وارد آرامش و غنای گذشته می‌کند. هر چند اجناس مختلف که برای فروش به نمایش گذاشته شده، توجه را از کالبد بازار قم منحرف می‌کند اما باز بوی خاک نمزده و قوس زیبای سقف، برای رهگذران مثل مزه مزه کردن یک خوراکی دوران کودکی است که طعمش را خیلی وقت است فراموش کرده‌اند.

دالان‌ها و چهارسوق‌ها را که یکی پشت سر بگذاری، به درب بزرگی می‌رسی که تو را به دنیای متفاوتی می‌برد. دربی بزرگ و سبز رنگ به روی یک تیمچه باز می‌شود. تیمچه بزرگ یا همان تیمچه فرش قم که سال ۱۳۰۱ هجری یا همان عهد ناصری با دستان هنرمند حسن معمارباشی ساخته شده است.

می‌گویند بانی ساخت این بنای باشکوه مرحوم حاج سید محمد طباطبایی بوده که از تجار بزرگ قم در آن عصر است.

تیمچه فرش قم دو بخش اصلی دارد؛ تیمچه و سرا. در واقع فضای اصلی که حوض هشت ضلعی بسیار زیبایی وسط آن قرار دارد، همان تیمچه است اما سرا دارای حجره و حیاط پشتی و... است.

ارسی‌های زیبای تیمچه و گچبری‌هایی که به ایوان‌ها جان داده‌اند، از ویژگی‌های فراموش‌نشدنی تیمچه فرش قم است.

فضایی با ابعاد سه متر در پنج و نیم متر، نیم هشتی تیمچه بعد از درب ورودی محسوب می‌شود که البته در همان فضا هم حجره‌های فرش فروشی قرار دارد.

پس از ورودی به صحن مرکزی بنا مساحتی حدود ۳۸۵ متر و ابعادی به شکل مستطیل قرار دارد که فضای صحن تقریباً حدود دو سوم از فضای تیمچه را به خود اختصاص داده و این بخش توسط سه طاق گنبدی شکل پوشیده شده است.

سقف باشکوه تیمچه هر نگاهی را به سوی خودش می کشاند. گچ بری‌ها و مقرنس‌هایی که فضا را باشکوه و در عین حال آرامش دهنده کرده‌اند. مهارت در ساخت این تزئینات و هندسه مبتکرانه آن به حدی است که فضا حالتی رؤیاگونه و خیال انگیز پیدا کرده و هر بیننده‌ای را در بدو ورود شیفته شکوه خود می کند|

سقف تیمچه سه چشمه است که قسمت وسطی به دهانه ۱۵ متر و ارتفاع ۱۵ متر دارای دو پوشش است و طول این بخش ۲۸ متر و بدون ستون است. هر بیننده منصفی پس از غور در بزرگ‌ترین سقف ضربی جهان، به دستان هنرمند سازنده‌اش درود می‌فرستد

چشمه میانی با بلندی و دهانه ۱۵ متر دارای پوشش آجری ظریف و آراسته با مقرنس گچی در زوایا است. گنبد از نوع عرق چینی و پوشش زیر آن شمسه کاری با اسلوب رسمی بندی و یزدی بندی است. در این پوشش‌ها همچنین روزنه‌هایی برای تأمین روشنایی داخل بنا در نظر گرفته شده است.

صحن مرکزی شامل دو طبقه حجره است که بیشتر آن به فرش فروشان اختصاص یافته است. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این تیمچه همین مرکزیت و تک محصولی بودنش است که موجب شده در میان عل‌اقمندان فرش دستباف ایرانی و به ویژه فرش ابریشم شهره باشد.

در طبقه همکف تیمچه ۲۷ حجره و در طبقه فوقانی ۱۵ حجره قرار دارد و پلان حجره‌ها مستطیل شکل و دارای پوشش طاق و تویزه است. به هر کدام از این حجره‌ها که سرک می‌کشی، زیبایی خیره کننده بهشت‌هایی که به دست قالی‌بافان هنرمند قمی آفریده شده‌اند، خیره‌ات می‌کند. تمام زیبایی‌های معماری این بنای ارزشمند به جای خود اما ظرافت فرش ابریشم ایرانی به هیچ صنعت ظریفی قابل قیاس نیست.

هر چند با وجود این فرش‌های خیره کننده، زیبایی حجرها کمتر به چشم می‌آید اما با هم در بهای چوبی و تزئینات بسیار ضعیف آن وسلاگی حجره‌ها ظرف زیبندهای برای این بهشت‌های ابریشمی است.

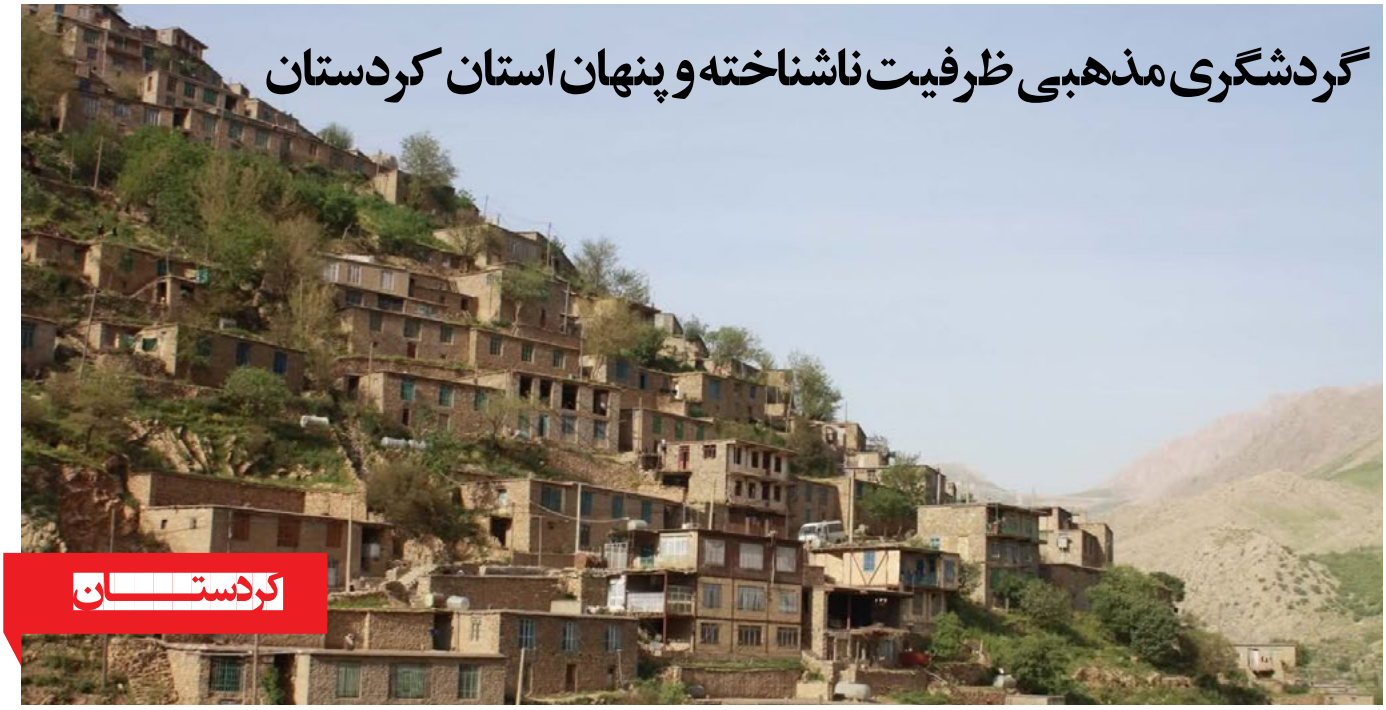
اگر سر ظهر وارد این تیمچه شوی، باریکه نازکی از نور را می‌بینی که از سوراخ تعبیه شده در سقف، روشنایی مجموعه را بدون هیچ هزینه‌ای تأمین می‌کند نکته دیگر طراحی کالبد این فضا است به گونه‌ای که حتی در گرمای تابستان کویر، خنکی مطبوعی به دلیل ویژگی‌های سقف و وجود حوض هشت وجهی در این فضا حس می‌شود

قدمت و استخوان بندی بازار کهنه و بناهای همجوار راسته مذکور به پیش از عصر صفوی مربوط است، لیکن بافت معماری راسته بازار نو و تیمچه‌ها و سراهای جانبی آن اغلب به عصر صفوی – قاجار متعلق است.

تهیه شده در سرپرستی استان قم

گردشگری مذهبی ظرفیت ناشناخته و پنهان استان کردستان

کردستان

کردستان نه تنها در حوزه میراث فرهنگی و زیبایی های طبیعی دارای استعدادهای منحصر به فردی است که در حوزه مذهبی نیز جاذبه های بی شماری دارد که تاکنون این جاذبه ها به خوبی شناسایی و معرفی نشده اند. کردستان از استان های غربی ایران و در سلسله جبال زاگرس مرکزی واقع شده است و دارای ۱۰ شهرستان، ۲۹ شهر، ۳۱ بخش، ۸۶ دهستان و بیش از ۱۷۰۰ روستا است.

کردستان از نظر داشتن جاذبه های گردشگری اعم از تاریخی و طبیعی یکی از استان های شاخص کشور است و از لحاظ گردشگری مذهبی هم پتانسیل لازم را دارد ولی متاسفانه تاکنون به صورت مطلوبی به آن پرداخته نشده و بخوبی به مردم و گردشگران معرفی نشده است.

درصورتیکه جویای اطلاعاتی در خصوص معرفی جاذبه های گردشگری مذهبی کردستان از اداره کل میراث فرهنگی ،صنایع دستی و گردشگری باشید بی شک مطالب ارزشمندی برای ارائه به متقاضی در دست ندارند و هنوز در رابطه با جمع آوری مطالبی در این رابطه اقدام نکردند.

مسجد جامع سنندج

مسجد جامع سنندج (معروف به دارالاحسان) یکی از مهم‌ترین مساجد شهر سنندج محسوب می‌شود که دارای ۲ هزار و ۳۶۲ متر مربع مساحت و هزار و ۸۶۲ متر مربع زیر بناست، بنا بر اشعار موجود در این مسجد که به وسیله میرزا صادق اصفهانی متخلص به ناطق و میرزا فتح الله خرم سنندجی متخلص به خرم سروده شده، ساخت مسجد در سال های ۱۲۲۷ ه .ق تا ۱۲۲۸ ه .ق انجام گرفته است.

از خصوصیات عمده مسجد جامع سنندج می‌توان به دکورهای هفت رنگ، آجرهای لعاب کاری شده به جای سنگ کف پوش و نوشتن دو سوم از یک جزء قرآن بر روی کتیبه‌های مسجد اشاره کرد.

بخش عمده این بنا به آموزش اختصاص داشته و سه ضلع حیاط بنا مدرسه است و دوازده حجره برای آموزش در آنها تعبیه شده است. پنج حجره در ضلع شمالی برای طلاب علوم دینی، چهار حجره در ضلع شرقی و سه حجره در ضلع جنوبی حیاط مدرسه وجود دارد.

تمام این حجره‌ها از طریق ایوانچه‌های کوچکی که در پشت آن‌ها قرار دارد به حیاط (صحن) راه می‌یابند و در طرفین مدخل حجره‌ها دو پنجره با گره چینی هندسی تعبیه شده که برای تنظیم نور و حرارت است.

مسجد دومناره سقز

مسجد دو مناره سقز واقع در محله میان قلعه سقز و در دامنه یگانه تپه تاریخی داخل شهر،یعنی نارین قلعه، و در واقع در بافت قدیم شهر، در خیابان امام خمینی و پشت حسینیه سقز واقع شده است.

این مسجد در محیطی آزاد ساخته شده، و از هر طرف باز است ، از طرف شمال به یک کوچه سه متری محدود به تپه قلعه قدیم نارین قلعه و خیابان امام، و از طرف جنوب به محوطه باز حوضخانه راه دارد.

در جهت غرب به یک گذرگاه چهار متری و از طرف شرق نیز به یک کوچه یک متری محدود است. این مسجد در سال ۱۳۸۰ با شماره ثبتی ۲۶۰۰ ، جزء آثار ملی کشور به ثبت رسید.

ورودی اصلی این مسجد ، در ضلع غربی قرار گرفته است ،این در ورودی ، سر در آجری با بافت گره چینی آجر و کاشی زرد رنگ دارد، که معرف دوره زندیه است.

بعد از در ورودی، یک دالان ارتباطی برای رسیدن به شبستان مسجد قرار داردکه ابعاد این دالان ارتباطی ، حدود ۳ در ۳/۵ متر است، که از همین دالان به وسیله ۹ پله می توان به پشت بام مسجد رسید. پله های این راه ارتباطی، بدین صورت ساخته شده اند که از چوبی برای لبه پله استفاده کرده، و برای ساخت پله ها پشت این لبه چوبی را به وسیله سنگ های لاشه ، خشت خام و اندودکاه گل پر کرده اند.

هم در جوار و نزدیکی تعداد دیگری از اماکن مذهبی استان جاذبه های طبیعی گردشگری وجود دارد که در آنجا هم می توان زیارتی کرد و هم ازدیدن این جاذبه ها لذت برد که چنین شرایطی را امامزاده سید جلال الدین(ع)-باباگرگر در شهرستان قروه دارد که در جوار این امامزاده چشمه آب گرمی واقع است که هر سال تعداد زیادی گردشگر علاوه بر لذت بردن ازاین فضای دل انگیز برای درمان بیماری ها به ویژه بیماری های پوستی از این مکان بازدید می کنند.

قرآن تاریخی نگل

قرآن نگل یکی از جاذبه های گردشگری استان کردستان است که در روستایی به همین نام از توابع بخش «کلاترزان» سنندج که در ۶۵ کیلومتری غرب سنندج و در مسیر جاده سنندج – مریوان واقع شده، است.

این قرآن به خط کوفی است که بیش از ۱۰۰۰ سال از کتابت آن می گذرد وطول صفحات آن ۴۰ سانتی متر و عرض آن ۳۵ سانتی‌متر است و در هر صفحه ۱۴ سطر نوشته شده است.

این اثر مقدس و حیرت‌انگیز مذهبی و هنری، روستا و مسجد نگل را به موزه‌ای معروف تبدیل کرده است.

امامزاده ها

امامزاده هاجره خاتون(س)بر اساس روایات موجود،این امامزاده، خواهر امام رضا(ع) است که در سفر آن بزرگوار به خراسان، در کردستان رحلت فرمود و درمحله قدیمی سر تپوله سنندج به خاک سپرده شده است.

در مجاور این امامزاده،مسجد و آرامگاه مشایخ و بزرگان سنندج نیز قرار دارد این امامزاده در خیابان صلاح الدین ایوبی در میدان انقلاب واقع است.

در باب شجره این امامزاده گفته شده وی پسر بلافصل حضرت علی (ع) است و نام ایشان را سید عبدالصمد ذکر نموده اند و چون مدفنش در بلاد اهل تسنن اتفاق افتاده او را پیر عمر می خوانند

این مجموعه شامل مقبره ومسجد است. بنای اصلی مقبره در زمان سلیمان خان اردلان در سال ۱۰۴۰ هجری قمری ساخته ش‌ده و این بقعه در ضلع جنوبی خیابان امام خمینی (ره) در مجاورت قلعه حکومتی سنه دژ قدیم قرار گرفته است.

امامزاده پیرمحمد(ع) : امامزاده محمد بن یحیی (ع) مشهور به « پیرمحمد» فرزند امامزاده پیرعمر(ع) است. او از اولین ساداتی است که در این منطقه سکونت اختیار کرد. ساختمان جدید این بارگاه و گنبد مخروطی شکل آن از تمام نقاط شهر دیده می شود.این بقعه در

میدان نبوت شهر سنندج، بالای تپه ای در گورستان قدیمی پیرمحمد واقع شده است. امامزاده سید جلال الدین از ازنوادگان امام سجاد(علیه السلام) است. بقعه زیبا و تاریخی این امامزاده در خارج از روستای متروکه باباگرگر در ۳۸کیلو متری شمال شرقی شهر قروه و در حاشیه رودشور واقع شده است.

مقبره امامزاده از چند بخش تشکیل شده، اتاق اصلی و گنبدی شکل آن در بخش جنوبی و اتاق‌های دیگر در ضلع شرقی جای دارد.

چشمه آب معدنی جوشانی از آثار طبیعی در کنار این امامزاده واقع شده است که منجر به جذب تعداد زیادی گردشگر به منطقه شده است. این چشمه آب معدنی که ترکیبی از گوگرد و آب است برای درمان بسیاری از بیماری‌ها پوستی مفید است.

این امام بزرگوار ازنوادگان امام علی بن الحسین سجاد (ع) این پدر و پسر از بزرگان سادات جبل بودند که از دینور به کردستان مهاجرت کردند و سپس در اسفند آبادسکونت اختیار کردند و سید اسماعیل در سال ۶۵۰ یا ۶۵۵ه سید ابرهیم در سال ۶۷۵ ه.ق وفات یافته است.

بقعه این امامزاده در ابتدای شهر دلبران در فاصله ۲۴ کیلومتری شهر قروه واقع شده است. نسب شریف امامزاده جعفر با پنج واسطه به امام زین العابدین (ع) منتهی می شود.

بقعه این امازاده مقابل ایوان شمالی بقعه امامزادگان هاجر و ساراخاتون (س) در گلزار شهدای شهر قروه واقع شده است.

امامزاده زین العابدین از نوادگان امام موسی کاظم (ع) می باشند.

امامزاده حمزه عرب از نوادگان امام موسی بن جعفر (ع) است. این امامزاده در در مرتفع ترین قله ای از کوههای شهرستان بیجار بنام کوه حمزه عرب (ع) واقع در روستای حسن آباد حومه واقع شده است .

امامزاده صاحبه خاتون (س) در ۲۷ کیلومتری شهر بیجار در تپه ای نزیک روستای دهبنه واقع شده است که از سال ۱۳۶۲ با همکاری هیئت امنا کار بازسازی این مکان متبرکه آغاز شده است.

تلفیق معماری و زیبایی های طبیعی در روستاهای تاریخی کردستان

کردستان به دلیلی ویژگی های خاص طبیعی و تاریخی دارای ظرفیت های بسیار خوبی در حوزه گردشگری روستایی است و روستاهای این استان به دلیل تلفیق ویژگی های خاص معماری و زیبایی های طبیعی دارای چشم اندازهای منحصر به فردی هستند.

بر اساس آخرین آمار استخراج شده از سرشماری عمومی نفوس و مسکن، استان کردستان دارای هزار و ۷۰۰ روستای دارای سکنه است که از این حیث بالغ بر ۳۴ درصد از جمعیت این استان در روستاهای زندگی می کنند.

معماری بومی و سنتی روستاهای استان کردستان که با استفاده از گل و سنگ ساخته می شوند و در آنها اوج هنر معماران بومی به خوبی هویداست از دیگر ویژگی های روستاهای گردشگری و زیبای کردستان است که این روزها بعضی از این روستاها به شهره جهانی رسیده اند.

هر چند که این روزها تنها دو روستای تاریخی اورامان تخت و پالنگان شهره شده و هر روز پذیرای خیل عظیمی مسافر و گردشگر هستند، ولی هستند روستاهایی که با معماری خاص و پلکانی خود هنور معرفی نشده اند و مسافران و گردشگران نوروزی از دیدن آنها محروم می شوند.

اورامان تخت

روستای اورامانات تخت در جنوب شرقی شهر سروآباد در استان کردستان قرار دارد که بوسیله جاده‌ای به طول ۵۰ کیلومتر به شهر سروآباد متصل می‌شود. این روستا را هزار ماسوله نیز می‌نامند. زیرا معماری آن همانند ماسوله است. حیاط هر خانه بام خانه‌ای دیگر است، اما با وسعتی بیشتر.

معماری اورامانات و سرسبزی این منطقه کوهستانی رویای پله‌هایی به سمت بهشت را متصور می کند. خانه‌های این روستا با سنگ و اغلب به صورت خشکه و به صورت پلکانی ساخته شده است.

مردم منطقه معتقدند اورامانات تخت زمانی شهری بزرگ بوده و مرکزیتی خاص داشته به همین دلیل از آن به عنوان تخت یا مرکز ناحیه‌ای اورامان یاد می کرده‌اند.

به غیر از وضعیت خاص روستا از نظر معماری، موقعیت چشمه‌های پرآب مراسم خاص و آداب و رسوم و وجود مقبره و مسجد پیر شالیار و به ویژه جمعیت و تعداد سکنه قابل توجه آن نشانگر اهمیت منطقه از زمان ساسانی است.

پوشاک کردی آمیزه‌ای از رنگ و نقش است. لباس مردم اورامانات نیز کردی است. پیش از ورود پارچه و کفش‌های خارجی و سایر منسوجات داخلی به استان کردستان، بیشتر پارچه‌ها و پای افزار مورد نیاز آنها توسط بافندگان و دوزندگان محلی بافته و ساخته می‌شده است.

از تولیدات هنرهای سنتی این روستا می‌توان به گلیم، سجاده، نمد، سبد، گیوه به عنوان سوغات اشاره کرد.

این روستا مرکز دهستان اورامانات در جنوب شرقی شهر مریوان قرار دارد و جاده ای به طول ۷۵ کیلومتر آن را به شهر مریوان متصل می نماید. حدود ۳۰ کیلومتر این راه آسفالت و بقیه خاکی است.

آئین باستانی پیرشالیار نماد عینی از مشارکت فعال مردم در مناسبت‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی است. روستای اورامان تخت به عنوان یکی از مناطق گردشگری کشور مطرح است و در بعضی از روزهای سال علاوه بر گردشگران داخلی افرادی را از دیگر کشورها به خود جذب می کند.

در این روستایی بام هر خانه، حیاط خانه دیگر محسوب می‌شود و تا پشت روستا ادامه می‌یابد. نوع معماری به کار رفته در این روستا نیز چشم هر بیننده‌ای را به سوی خود جلب می کند به نحوی که معماری سنتی این روستا مبتنی بر سنگ بوده و در ساخت خانه های مسکونی از ملات به هیچ وجه استفاده نشده است.

پالنگان

روستای پالنگان یکی از روستاهای دهستان ژاورود از توابع شهرستان کامیاران در استان کردستان است و در ۴۷ کیلومتری شمال‌غرب این شهر و در دره تنگی ور قرار دارد.

روستا در دامنه کوه و در دو طرف دره قرار گرفته و خانه‌های آن با سنگ و عموما به حالت پلکانی ساخته شده و پشت بام منزل پایین حیاط منزل بالا است.

این روستا علاوه بر داشتن معماری زیبا، دارای چشمه‌ها، آبشارها و طبیعتی سرشار از زیبایی منحصر به فرد در استان کردستان است و در کنار رودخانه‌ای قرار گرفته که به رودخانه سیروان می پیوندد.

رودخانه خروشان تنگیور که از میان آبادی می‌گذرد آن را به دو قسمت تقسیم کرده است و خانه های روستا با سنگ و بیشترشان به صورت خشکه چینی ساخته شده است.

روستای پالنگان افزون بر ۲۰ چشمه جوشان در دره تنگیور دارد که آب زلال و خنک خود را به رودخانه تنگی ور می‌ریزند و آبشارهای حاصل از ریزش آب این چشمه‌ها بسیار دیدنی است.

رودخانه تنگی ور که از میان آبادی می‌گذرد، بخش اعظم آب خود را از این چشمه‌ها که در فاصله ۷۰۰ تا ۸۰۰ متری جنوب شرقی آبادی قرار دارند تأمین می کند و از همین رو آب رودخانه بسیار گوارا و خوش طعم است. رودخانه تنگیور بعد از گذر از آبادی در حدود ۱۲۰ متری غرب پالنگان به رودخانه پرآب سیروان می پیوندد.

به واسطه خصوصیات آب رودخانه تنگیور و این چشمه‌ها، بزرگ‌ترین مجتمع‌های پرورش ماهی در کنار این روستا ساخته شده است که بیشتر گردشگران به علت تازگی و نوع ماهی‌ها و همچنین قیمت مناسب آن برای غذا و همچنین دستاورد سفر به پالنگان، اقدام به طبخ ماهی در محل می کنند و اهالی این روستا بخشی از مایحتاج خود را از این رودخانه تأمین می کنند.

روستای پالنگان بسیار سرسبز و دارای آب و هوای بسیار مطلوب و دل انگیز در فصل‌های بهار، پائیز و زمستان است و از این لحاظ از دیدنی‌ترین نقاط استان کردستان به شمار می رود.

روس‌تای پالنگان نزدیک به هزار نفر جمعیت دارد که مذهب اکثریت آنها سنی است و به لهجه اورامی صحبت می کنند. با این که پالنگان در یک منطقه کوهستانی قرار دارد اما به دلیل آسفالت بودن مسیر، در تمام طول سال امکان بازدید از این روستا وجود دارد. فعالیت یک واحد شیلات در کنار روستا نیز باعث شده تا بهترین خوراکی پذیرایی از گردشگران طبخ انواع ماهی باشد.

علاوه بر این دو روستای منحصر به فرد در استان کردستان که هم اکنون به شهره جهانی رسیده اند هستند روستاهای دیگر در کردستان که ظرفیت های خوبی برای گردشگری دارند ولی متاسفانه تاکنون به دلایل مختلفی هنوز ناشناخته هستند.

از جمله این روستاهای گردشگری می توان به دولاب، تنگی سر، نوره، نگل، دیوزناو، آرمرده، نجنه علیا، صلوات آباد و قمچقای بیجار اشاره کرد که آنها و شماری دیگر روستا نیز در استان کردستان با ظرفیت های ویژه طبیعی و تاریخی هنوز معرفی نشده اند.

مرور گوشه ای از تاریخ مناطق کردنشین در موزه های استان کردستان

در میان ۱۰ شهرستان استان کردستان تنها شهرستان سنندج به عنوان مرکز استان دارای موزه است و مابقی شهرستان ها علی رغم داشتن ظرفیت ها و پتانسیل های لازم هنوز از داشتن موزه محروم هستند.

تپه باستانی توس‌نوذر در کنار رودخانه قشلاق و قلعه حسن‌آباد و سایر شواهد مانند قبرهایی با قدمت بیش از هزار سال که در سنندج پیدا شده است گواهی بر قدمت این شهر دارد.

سنندج به لحاظ موقعیت جغرافیائی و فعالیت‌های شهرسازی عصر صفوی و قاجار، از بافت شهری سنتی باارزشی برخوردار است که بناهای مسکونی و عام‌المنفعه متعددی مانند حمام، مساجد، بازار و تکیه در آن باقی‌مانده است.

موزه حبیبی

موزه سنندج از عمارات باشکوه و اعیانی سنندج است که حدود ۱۵۰ سال پیش توسط «ملا لطف الله شیخ الاسلام» یکی از علمای بزرگ آن دوره ساخته شده است. این عمارت پس از فوت بانی آن توسط نوادگان او به دو بخش مجزا تفکیک و به فروش رسید .بخش اندرونی این عمارت به تملک خانواده حبیبی و بخش بیرونی به تملک عبدالحمیدخان سنندجی (سالار سعید) درآمد و از این رو امروز هر بخش از بنا با نامالکان جدید شناخته می شود . بخش اندرونی نیز تا سال ۱۳۷۱ در مالکیت خانواده حبیبی بود و در این سال به تملک اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان کردستان درآمد. این موزه از ابتدا دارای دو بخش باستان شناسی و مردم شناسی بوده است .

بخش باستان شناسی آن شامل دوره های مختلف از ماقبل تاریخ تا دوره قاجار است که قسمتی از اشیای این بخش متعلق به استان های همجوار و برخی متعلق به استان های دیگر و مکشوفه از قاچاقچیان است.

بخش مردم شناسی موزه در قبل از انقلاب به صورت نمایشگاه موقت اداره می شد و هر چند مدت یک بار اشیای یکی از استان های کشور را در این بخش به نمایش می گذاشتند.

بعد از انقلاب این بخش صرفا به نمایش اشیای مردم شناسی کردستان اختصاص داده شده و با تاسیس خانه کرد در سال ۱۳۸۲ اشیا مردم شناسی موزه به خانه کردمنتقل شده و کل فضای موزه به نمایش اشیا باستان شناسی و تاریخی اختصاص یافت.

موزه سنندج بر گرفته از چهار بخش پیش از تاریخ، تاریخی، اسلامی و بخش نمایش موقت است، در بخش پیش از تاریخ یک مجموعه ظروف سفال نگهداری می شوند که مکشوفه از مناطق کردستان و بخصوص شهرستان بانه و تعدادی از ظروف هم مربوط به کنگاور است، در بین اشیا این بخش پیه سوزهای مکشوفه از بانه بسیار قابل توجه هستند.

سالن اصلی و یکی از اتاق های جنب سالن و راهرو خروجی اشیا تاریخی به نمایش گذاشته شده است که مهم ترین آنها اشیای مکشوفه از تپه زیویه یعنی مهمترین تپه تاریخی استان کردستان است که اشیای طلایی شامل زیورآلات زنانه و انواع ظروف سفال به رنگ های خاکستری، قرمز و نخودی که زیباترین آنها تنگ کوچک لعابدار منقوش است که لعاب آن فیروزه ای و سفید و زرد بوده نقش گل ها آن به شکل ذرت است، در این موزه موجود است.

از دیگر اشیا تاریخی مکشوفه این تپه اشیای مفرغی شامل ظروف و انواع تبر، سنجاق های تدفینی و سوزن های دوخت و حلقه ها، اشیایی از جنس استخوان و عاج شامل قطعات تصاویری از شکار و نبرد نقش های اسطوره ای و گله ای رزت، نقوش هندسی و سر پیکان، اشیا سنگی هم چون سردوک ها، حلقه و مهره های ریز و درشت از جنس خمیر شیشه است.

علاوه بر اشیا زیویه مجموعه ای از اشیا فلزی و سفالی دیگر شامل انواع سر نیزه، خنجر، حلقه های گوناگون و مجسمه های کوچک و ظروف سفالی با اشکال مختلف با نقوش کنده و یا ترسیم شده به رنگ ها قرمز، خاکستری، نخودی و همچنین ظروف شیشه ای شامل انواع پیاله و عطردان در این بخش وجود دارد که با توجه به توقیف بودن آنها، محل دقیق کشفشان معلوم نیست.

قسمت دیگری از اشیای بخش دوران تاریخی خمره های سفالی هستند که اصطلاحا به خمره های تدفین مشهورند، آخرین اشیای این بخش اشیایی است که از حفاری های غار کرفتو به دست آمده و قابل مقایسه با اشیای زیویه هستند.

اشیای بخش اسلامی در این موزه به دو قسمت سفالی و فلزی تقسیم شدند که در سالن سفال اشیای زیبایی از هنر سفالگری هنرمندان دوره اسلامی نگهداری می شود که عبارتند از تنگ، کاسه، قدح، بشقاب، مجسمه و ریتون است.

بخش بسیار کمی از این اشیای دوره اسلامی متعلق به کردستان است و اکثریت آنها مربوط به نقاط دیگر کشور و به ویژه کاشان و نیشابور است .در قسمت اشیای فلزی انواع کاسه و بادیه، تنگ، سینی، سنگابه، دیگچه و انواع پیه سوزی نگهداری می شود . زیر زمین ساختمان یا همان حوضخانه به بخش نمایش موقت اختصاص یافته است، در این بخش اشیای هنری و خارجی به نمایش گذاشته شده و از اشیای مهم این بخش می توان به مجسمه های برنزی و ظروف شیشه ای اشاره کرد.

موزه مردم شناسی کرد

احداث بنای اصلی عمارت آصف به دوره صفویه برمی گردد و در دوره های بعدی به ویژه قاچار و پهلوی به تدریج بخش های دیگری به این عمارت افزوده شد.

عمارت آصف درضلع شمالی خیابان امام خمینی(ره) واقع شده است و این بنا در بافت قدیمی محله سرتپوله درمجاورت بناهایی همچو «دژسنه» قلعه سنندج و مسجدجامع، عمارت ملالطف الله شیخ الاسلام قرار دارد.

ساختمان این عمارت دارای چهار حیاط شامل بیرونی، اندرونی، حیاط مطبخ، حیاط اصطبل است که دو حیاط آن سالم مانده و یکی از آنها تخریب شده است. سردر ورودی بنا با نمای آجری که به شکل نیم هشتی است که متاثر از سبک باروک ساخته شده است و تالار تشریفات آن که ایوان ستوندار با اروسی پرکار آن از بخش هایی بسیار زیبای بنا محسوب می شود.

در بخش غربی نیز اروسی های زیبایی تعبیه شده است و در ضلع جنوب غربی عمارت حمام خصوصی با سبک و اسلوب معماری حمام های ایرانی ساخته شده است که دارای نقش های آهکبری و ستون های سنگی بسیار زیبایی است که این بنا در نوع خود از نظر معماری منحصر بفرد است.

باتوجه به مطالعات صورت گرفته این مجموعه به عنوان خانه کرد-موزه مردم شناسی کردستان در نظر گرفته شد و تمام عملیات استحکام بخشی، مرمتی و تجهیز و تکمیل آن به موازات این هدف صورت گرفته است.

در فضاهای این مجموعه باتوجه به تنوع و گستردگی فرهنگ و آداب و رسوم مردم کرد به ترتیب آداب و رسوم، آیین ها، مراسم، نحوه معیشت، خوراک، پوشاک، صنایع دستی، هنرهای سنتی، شکار و کشاورزی و غیره مردم کرد به نمایش گذاشته شده است.

این مجموعه ی بزرگ قریب به چهارهزار مترمربع عرصه و اعیانی دارد و در زمره خانه اعیانی مسکونی مورد توجه در معماری مسکن به شمار می آید.

عمارت آصف به شماره ۱۸۲۲ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است و اکنون در تملک اداره میراث فرهنگی استان کردستان قرار دارد.

آب این مجموعه از یک رشته قنات که از غرب شهرسنندج توسط تنبوشه های سفالی قدیمی و لوله های فلزی جدیدجاری است تامین می شود و برای تنظیم و تقسیم مناسب آب فضایی درکناردالان ورودی ساخته شده که به اتاق تقسیم آب فضاهای اندرونی و سردر ورودی مجموعه ساخته شدکه متاسفانه تاریخ دقیق ساخت هیچ یک ازفضاها مشخص نیست.

این مجموعه درسه مرحله تکمیل وراه اندازی شده است، که درمرحله اول عملیات ساخت خانه کرد-موزه ی مردم شناسی کردستان-در پایان سال ۱۳۸۱ به اتمام رسید و در مرحله دوم فضاهای جنبی تبدیل به یک مجموعه فرهنگی شدندوراین مجموعهی فرهنگی کتابخانه آمفی تئاتر،تالارنمایشگاه غیره دایرشد

درسومین مرحله هم عمارت مشیردیوان که بخشی از آن خریداری شده به عنوان مرکزآموزش هنرهای سنتی کردستان راه اندازی شده است.

تهیه شده در سرپرستی استان کردستان

کرمان سرزمین شگفتی ها

کرمان

دیار کریمان این روزها شاهد حضور گردشگران بی شماری در گوشه گوشه این سرزمین اسرارآمیز بوده و جاذبه های گردشگری این دیار باعث شگفتی و حیرت آنها شده است. کرمان پهناورترین استان کشور بوده و گنجینه ای از ظرفیت های گردشگری را در خود جای داده است. از باغ های سرسبز با درختان سر به فلک کشیده تا باغی که میوه درختانش از سنگ بوده و حکایتگر داستان هایی شنیدنی است. ارگ های تاریخی این دیار شهرتی جهانی داشته و بزرگترین بنای خشتی جهان در دل سرزمین کریمان بنا شده است. وجود این جاذبه ها کرمان را به سرزمین اسرار آمیز و سرشار از زیبایی و تحیر تبدیل کرده که دوستداران میراث فرهنگی و طبیعت به آسانی نمی توانند از کنار آن عبور کنند. در این اینجا گوشه ای از امکان دیدنی استان کرمان را مرور می کنیم.

ارگ بم؛ بزرگترین بنای خشتی جهان

ارگ بم یکی از شاخص ترین ابنیه تاریخی ایران زمین به شمار می رود این ارگ عظیم با مساحت ۱۸۰ هزار مترمربع بزرگ ترین بنای خشت و گلی جهان به شمار می رود.

این بنا که به ثبت جهانی رسیده است مربوط به سده پنجم پیش از میلاد بوده و تا سال ۱۸۵۰ میلادی مورد استفاده قرار می گرفته است. ارگ بم دارای دو بخش رعیت نشین و بخش حکومتی بوده که بخش حکومتی در درونی ترین دیوار قرار گرفته است.

بخش حکومتی شامل دژ نظامی، عمارت چهار فصل، سربازخانه، چاه آب ۴۰ متری و اصطبل به گنجایش ۲۰۰ اسب و بخش رعیت نشین نیز شامل ورودی اصلی شهر، مسیر اصلی متصل کننده ورودی شهر به دژ و بازار در امتداد آن، نزدیک به ۴۰۰ خانه و ساختمان‌های عمومی مانند مدرسه و مکان ورزش است. ارگ تاریخی بم به دلیل قرار گرفتن در مسیر جاده ابریشم در طول تاریخ همواره مورد توجه بوده و از اهمیت خاصی برخوردار است.

این ارگ در نزدیکی شهر بم در استان کرمان و در جنوب شرقی ایران قرار دارد. این ارگ که در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار دارد نمونه کاملی از شیوه های معماری ایران است و نمونه هایی از قرن ها معماری در آن به چشم می خورد. پس از زمین لرزه مخرب سال ۸۵ و تخریب بخش عظیمی از این بنای تاریخی عملیات بازسازی آن آغاز شد و هم اینک با اقدامات صورت گرفته پذیرای باستان شناسان و گردشگران است.

باغ شاهزاده ماهان؛ نگینی در دل کویر

باغ شاهزاده ماهان از جمله باغ تخت های ایرانی بوده که در دامنه ارتفاعات چوپار قرار دارد. این باغ تاریخی در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی شهر کرمان و در شش کیلومتری ماهان قرار دارد.

تاریخ احداث این باغ تخت که در مسیر جاده ابریشم قرار داشته است مربوط به دوران قاجار و دوران فرمانفرمایی عبدالحمید میرزا ناصر الدوله بوده که پس از مرگ وی این بنا ناتمام می ماند.

دو استخر بزرگ در برابر اولین تخت و مقابل بنای اصلی و همچنین ورودی باغ ایجاد شده که دارای فواره هایی است که آب را به ارتفاع قابل ملاحظه ای پرش می داده اند. منبع تامین آب این باغ از قنات تیگران که از ارتفاعات کوه جوپار سرچشمه می گیرد است که از مرتفع ترین سطح وارد باغ می شود.

بنای اصلی باغ تخت شاهزاده ماهان در بالاترین تخت، بنای سردر خانه در بخش ورودی و سایر بناهای خدماتی مماس به دیوار اصلی و خارج از آن قرار دارند. این باغ تخت دارای مساحتی ۵.۵ هکتاری است که شکلی مستطیلی داشته و با شیب ۴.۹ درصد احداث شده است. در ساخت بنای این باغ از آجر و اندود استفاده شده و از مخلوط قلوه سنگ با ملات برای سطوح کف آن بهره برده شده است.

گنبد جبلیه

این گنبد هشت ضلعی به گنبد گبر نیز شهره بوده و کرمانی ها عقیده دارند در ساخت آن علاوه بر سنگ و ساروج از شیر شتر استفاده شده که همین امر سبب استحکام این بنای تاریخی شده است.

> **تاریخ دقیق ساخت این بنا مشخص نبوده و برخی قدمت گنبد جبلیه را مربوط به دوره ساسانی می دانند و برخی باستان شناسان بر این عقیده اند که این گنبد سنگی مربوط به دوران سلجوقی است**

گنبد جبلیه از جمله جاذبه های گردشگری شهر کرمان به شمار می رود که در دامنه های کوههای مسجد صاحب الزمان این شهر بنا شده است. ساختمان آن به شکل دو هلال روی پایه قرار گرفته و منتهی الیه آن مانند دایره‌ای بنا شده است. گنبد جبلیه که به ثبت ملی نیز رسیده است در هر هشت ضلع دارای یک در به عرض دو متر است. گنبد آن از آجر ساخته شده وگچ بریهای آن به مرور زمان از بین رفته است.

باغ سنگی؛ فریادهای خاموش درویش خان

باغ سنگی در دهستان بلورد روستای میاندوآب و ۴۰ کیلومتری جنوب شرقی سیرجان قرار دارد که توسط پیرمردی کر و لال بنا شده است. این باغ به شکل شش ضلعی نامنظم بوده و شامل درختانی است که میوه های آنها سنگی است.

داستان باغ سنگی به این صورت است که درویش خان در اعتراض به از دست دادن بخش اعظمی از زمین ها و خشک شدن باغ هایش بعد اجرای طرح اصلاحات اراضی سال ۱۳۴۰؛ اقدام به آویزان کردن سنگ هایی از شاخه های درختان خشکیده باغش کرد. وی سنگ ها را بعد از سوراخ کردن به وسیله سیم هایی به درختان آویزان می کرد.

در سال ۱۳۵۵ نیز پرویز کیمیاوی داستان باغ سنگی درویشخان اسفندیاری را به تصویر کشید که برنده جایزه خرس نقره ای جشنواره فیلم برلین شد. درویش خان در سن ۹۰ سالگی در ۱۹ فروردین ۱۳۸۶ درگذشت و پیکرش در باغ سنگی به خاک سپرده شد و به دلیل کر و لال بودنش دلیل اصلی احداث این باغ در هاله ای از ابهام فرومانند.

یخدان مویدی؛ یخچال های گلی در دل کویر

یکی دیگر از جاذبه های گردشگری کرمان وجود یخچال هایی گلی است که متعلق به دوران صفویه است که یخدان مویدی مشهورترین آنها به شمار می رود که در شهر کرمان واقع شده است. ارتفاع یخدان مویدی بیش از ۱۲ متر بوده و از مخزن، استخر، حصار، چاله یخ، پلان یخ و گنبد تشکیل شده است.

این یخدان از جمله آثار ثبت ملی استان کرمان بوده و از خشت خام و ملات گل برای احداث بنای آن استفاده شده است. یخدان در گذشته نگهداری یخ برای ایام تابستان مردم شهر بوده است.

قنات مهم ترین عنصر به وجود آورنده یخچال های به شمار می رود و از آنجایی که آب این یخدان از قنات مویدی تامین می شده است نام یخدان مویدی را برای آن برگزیدند. کاربری یخدان در گذشته جلوگیری از هدررفت آب و نگهداری یخ برای ایام گرم سال مردم شهر بوده است.

شکوه ارگ های تاریخی کرمان

استان کرمان سرشار از جاذبه های گردشگری و تاریخی بوده و به دلیل وسعت زیاد از آب و هوایی متنوع برخوردار است. این استان همواره مورد توجه گردشگران و باستان شناسان بوده و آشنایی با جاذبه های این استان زبان ستایش گردشگران را می گشاید.

شکوه و جلال ارگ های بزرگ تاریخی کرمان و وجود تمدن های کهن نشان از غنای تاریخی این دیار دارد. همچنین وجود آبشارها و ظرفیت های طبیعی این استان نیز از دیگر جاذبه هایی است که گردشگران را به خود فرا می خواند.

ارگ راین

در دامنه کوهای هزار بر فراز تپه ای در شهر راین ارگی تاریخی جلوه گری می کند و روزهای دور این دیار را در اذهان بازدیدکنندگان زنده می کند. استان کرمان بزرگترین ارگ های خشتی جهان را در دل خود جای داده و ارگ راین با ۲۰ هزار مترمربع مساحت بعد از ارگ بعد دومین بنای خشتی جهان به شمار می رود. این ارگ در ۱۰۰ کیلومتری جنوب شهر کرمان قرار داشته و متعلق به دوران ساسانی است. بنای ارگ راین مربعی شکل بوده و در ضلع شرقی ارگ دروازه آن قرار داشته و شامل بخش های اعیان‌نشین و عامه‌نشین و نیز فضاهایی برای زندگی روزمره مردم؛ اسطبل و زورخانه و مسجد است.

آبشار راین

آبشار راین در ۱۴ کیلومتری جنوب غربی راین و بر دامنه شرقی کوه هزار و در مسیر کرمان – جیرفت قرار دارد و طبیعتی بکر و زیبا را رقم زده است. آبشار راین دارای حدود ۴۰ متر ارتفاع بوده و در دل کوه هزار مرتفع‌ترین قله جنوب کشور واقع شده است.

این آبشار که آب آن از ریزش رودخانه های در ارتفاعات بالادست تامین می شود طی چهار مرحله فرو می ریزد و منظره ای بدیع را به وجود آورده است. نحوه ریزش آب این آبشار و وجود شیاری در محل ریزش آب باعث شده که افراد بتوانند از فضای پشت آبشار عبور کرده و تجربه ای مطبوع را داشته باشند.

محوطه باستانی کنارصندل جیرفت

تمدن کنارصندل بزرگترین تمدن در هزاره سوم قبل از میلاد در تمدن شرق محسوب می شود. تپه های کنار صندل جیرفت یکی از مهمترین تپه های باستانی ایران

است که اشیاء و سفال هایی با قدمت بیش از سه هزار سال قبل از میلاد در آن نهفته است .

روستای کنارصندل در فاصله حدود پنج کیلومتری غرب شهر عنبرآباد و ۳۰ کیلومتری جنوب شهر جیرفت واقع شده است. این تمدن که به گواه باستان شناسان از نخستین تمدنهای بشری است سرمنشاء کشف خط در جهان بوده و کهنترین لوحهای گلی جهان در این منطقه کشف شده است. باستان شناسان آثار کشف شده در صندل جیرفت را نشانگر قدمت و تمدن پیشرفته مردم این منطقه می دانند.

به نظر می‌رسد در طول هزاره سوم پیش از میلاد دو تپه جنوبی و شمالی کنارصندل، بخش‌هایی از شهر بزرگی به وسعت تقریبی دو تا سه کیلومتر بوده‌اند، شهر حدود ۸۰۰ متر از محل کنار صندل جنوبی در جهت شرق تا بستر کنونی هلیل‌رود و هزار و ۴۰۰ متر به سمت شمال تا کنار صندل شمالی کشیده شده بود، همچنین وجود قطعات سفال نشان می‌دهد که شهر دست کم ۸۰۰ متر به سمت غرب، یعنی تا ساحل بستر باستانی هلیل رود و دست کم ۵۰۰ متر در جهت جنوب امتداد داشته است.

کلوت های شهداد

یکی از جاذبه های استان کرمان کویری بودن است و کلوت های شهداد یکی از بکرترین زیبایی های حاشیه غربی کویر لوت به شمار می روند. شهداد به طور غیررسمی گرم ترین نقطه کره زمین بوده و کلوت ها در ۲۵ کیلومتری شهداد قرار دارند. کلوت های شهداد که در اثر فرسایش بادی و آبی به وجود آمده اند در وسعتی به طول ۱۱ هزار کیلومتر به وجود آمده اند.

کلوت‌ها از شمال به جنوب حدود ۱۴۵ کیلومتر طول و از غرب به شرق نزدیک به ۷۰ کیلومتر عرض دارند. یکی دیگر از جاذبه های کویرآسمان پرستاره آن و رقص شهاب سنگ ها در دل شب هاست. وجود کمپ های گردشگری و اسکان گردشگران از امکانات در نظر گرفته شده در منطقه کلوت های شهداد است.

طعم خوش غذاهای اصیل کرمانی زیر دندان گردشگران

بی شک یکی از مهم ترین جاذبه های گردشگری هر خطه در کنار آثار باستانی و جاذبه های طبیعی؛ غذاهای محلی هر دیار است که کرمان در این زمینه نیز یدی طولانی داشته و همواره بوی خوش غذاهای اصیل کرمانی از آشپرخانه کدبانوهای هنرمند این سرزمین به مشام می رسد. قاتوق عدس، آب روغنو، آبگرمو، قاتوق ریحان، قاتوق بابونه، آش گندم شیر و اوماچو از جمله این غذاها هستند.

بزقرمه یکی از غذاهای لذیذ استان کرمان است که گردشگران این دیار حتما آن را در لیست غذاهای انتخابی خود قرار داده و از طعم دلپذیر آن لذت می برند این غذا یکی از غذاهای محلی کرمان است که به دلیل دارا بودن نخود کشک و گوشت سرشار از پروتئین است.

کشک کدو از دیگر غذاهای اصیل استان کرمان و منبع پروتئین، آهن، کلسیم و روی است. برای تهیه این غذا کدوها را خرد و سرخ می کنند پیاز داغ، سیرداغ و گوجه فرنگی خرد شده را آن به اضافه کرده و روی حرارت ملایم قرار داده و به آن کشک اضافه می کنند و کدوهای خرد شده و گوجه فرنگی را کاملا مخلوط می کنند و روی آن را با پیاز داغ، سیرداغ، پودر گردو، نعناع داغ و کشک تزیین می کنند آش شولی یا اوماچوی کرمانی از دیگر غذاهایی است که توصیه می شود طعم آن را گردشگرانی که در این خطه حضور پیدا می کنند امتحان کنند. کرمانی ها این آش را با عدس، چغندر، اسفناج، طبخ کرده و به آن آرد اضافه می کنند و در نهایت با پیاز و نعناع داغ تزئین می کنند.

شیرینی های سنتی کرمان

علاوه بر اینها کرمان شیرینی های سنتی بسیار لذیذی از جمله کماچ و کلمپه دارد که در کنار طعم بسیار مطلوب از نظر سلامت نیز بسیار مفید بوده و از سوغاتی های این دیار محسوب می شوند. کلمپه با خرما، آرد و کمی روغن و گردو و گیاهان معطر و کماچ سهن نیز از جوانه گندم، خرما، مغز گردو، ادویه های مخصوص و کمی روغن تهیه می شود.

سوغاتی های رنگارنگ دیار کریمان

زیره کرمان شهرتی فراگیر دارد و همگان با آن آشنا هستند. قوتو نیز از جمله سوغاتی های این دیار است که بسیار مقوی بوده و از آسیاب گیاهان مفیدی مثل شاهدانه، خرفه، کنف، بذر کتان و موردانه تهیه می شود و مردم استان کرمان در مناسبت های مختلف از این خوراکی لذیذ استفاده می کنند. قاووت که در اصطلاح محلی به آن قوتو گفته می شود دارای انواع مختلفی است که قوتوی مغزپسته، قوتوی نارگیلی، کنجدی، خشخاشی و قوتوی قهوه از آن جمله هستند. این معجون کرمانی سرشار از اسیدچرب امگا سه و شش، آنتی اکسیدان های طبیعی، ویتامین های E,D,B و املاح معدنی آهن، کلسیم، فسفر و روی بوده و طبیعت آن گرم و آرام بخش است.

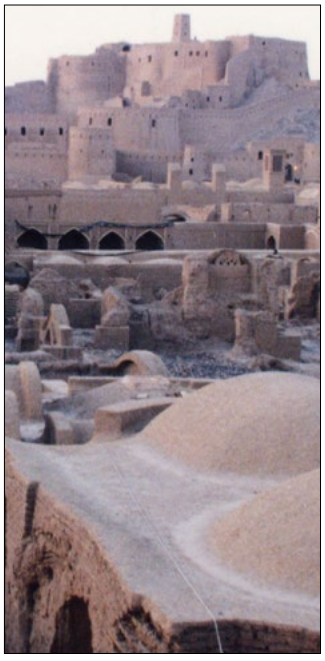
همچنین پسته، خرما و مرکبات از دیگر سوغاتی های مشهور این دیار به شمار می رود و ۱۲ درصد نخلستان های خرمای کشور در کرمان قرار دارد که به دلیل مرغوبیت به سایر کشورهای جهان صادر می شود.

بازار گرم قالی و پته کرمان

اما سرآمد همه سوغاتی های این دیار قالی کرمان است که از شهرتی دیرینه در جهان برخوردار بوده و طرفداران آن تنها به ایران منحصر نمی شود و این هنر مردم دیار کریمان در سراسر جهان خریدار داشته و بازار خوبی در اروپا و آمریکا دارد.

هنر مردم استان کرمان در پته دوزی نیز شهره بوده و در هر خانه کرمانی تابلویی از این هنر اصیل به چشم می خورد؛ پته از دوخت ریس های پشمی رنگین روی شال زمینه در طرح‌های زیبایی چون بوته، سرو و ترنج پدید می‌آید. از پته به عنوان رومیزی، تابلو، کیف و... استفاده می شود.

تهیه‌شده در سرپرستی استان کرمان

فرصت تفرج در جایگاه خدایان باستان

کرمانشاه

استان کرمانشاه به عنوان یکی از دیرینه ترین مراکز تمدن کهن پارسی بسیاری از آثار شکوه و عظمت فرهنگ ایران را در گوشه گوشه خود جای داده است تا دامنه های زاگرس در استان کرمانشاه، دفتر سنگی هزار برگی از جاذبه های تاریخی لقب بگیرند.کرمانشاه با دارا بودن بیش از ۴ هزار اثر تاریخی و گردشگری می تواند یکی از مقاصد مناسب سفر در روزهای نو از سال جدید باشد. یکی از مهمترین بخش های هدف گردشگری در استان کرمانشاه آثار، سنگ برجسته ها و کتیبه های به جای مانده از پیش از اسلام است که یکی از آنها به ثبت جهانی رسیدهف یکی در آستانه ثبت جهانی و مابقی از آثار ثبت شده ملی هستند.

گوردخمه داوود

دکان داوود گور دخمه‌ای تاریخی است که در سه کیلومتری جنوب شرقی سرپل ذهاب در ابتدای جاده انزل و در فاصله حدود ۱۰۰ متری از جاده اصلی کرمانشاه به سرپل ذهاب واقع شده و در میان اهالی محل به کل داوود (کل داو) و دکان داوود شهرت یافته‌است.

این مقبره دارای ایوانی در جلو است که طول آن از مقابل ۹/۶۰ متر و در قسمت عقب ۷/۳۲ متر است. عرض آن ۱/۹۵ متر و ارتفاع آن نیز ۲/۶۰ متر است . اطراف ایوان به وسیله قاب‌هایی تزئین شده است.

در فاصله ۸ متری زیر این گوردخمه، قاب مستطیل شکلی بر روی یک قابی قدیمی تر تراشیده شده‌است. در داخل قاب جدید شخصیتی به حالت تمام قد با صورتی نیم رخ حجاری شده‌است. این شخص لباس بلندی برتن و کلاه لبه داری بر سر گذاشته که قسمت پشت گردن و گوش‌های او را پوشانده‌است. همچنین در یک دست او برسمی دیده می‌شود و دست دیگر را به حالت نیایش به طرف بالا نگه داشته‌است. تصور می‌شد که این گوردخمه و نقش برجسته حجاری شده در زیر آن متعلق به دوره ماد باشد و دکان داوود مقبره ایشتوویگو باشد برخی نیز این ادعا را رد کرده و عنوان میکنند احتمالاً مربوط به دوره هخامنشی است.

گوردخمه صحنه

یکی دیگر از آثار و نشانه های قدمت تاریخی استان کرمانشاه در کوه های دربند صحنه قرار دارد. جایی که به روایتی قبر شیرین و فرهاد همان اسطوره های عشق ایران زمین در آنجا قرار دارد. گوردخمه صحنه یا گوردخمه دربند در بدنه کوه شوق علی واقع در شمال شهر صحنه و سمت راست رود دربند حجاری شده است. این گوردخمه‌ها در بین اهالی محل به قبر کیکاوس، فرهاد تراش و گور شیرین و فرهاد معروف است. در طول مسیر رسیدن به گور دخمه صحنه، که برخی آن را یکی از نادرترین گوردخمه های دوطبقه مادها میدانند، درختان میوه و درختان جنگلی وجود دارد که پوشش زیبایی را به این منطقه بخشیده اند.

در ارتفاعی که بیش از پنجاه متر از سطح رودخانه فاصله دارد، محلی به طول چهارده و نیم و ارتفاع یازده متر تراشیده‌اند و در آن دخمه بزرگتر را ساخته‌اند که در گاه آن رو به جنوب است. در جلوی گوردخمه، فضای ایوان مانندی ایجاد کرده‌اند

در جلوی این ایوان، صُفّه‌ای در صخره تراشیده‌اند. در دو طرف ایوان دو ستون سنگی وجود داشته که تنها پایه و بخشی از ساقه آن بر جای مانده است. این دو ستون بر اثر شلیک گلوله توپ توسط روس‌ها به منظور گشودن در ورودی از بین رفته است همچنین این کار موجب از بین رفتن حکاکی های سر در دخمه شده است. بر اساس بخش‌های باقی مانده، پایه ستون‌ها به شکل زنگوله برگشته است. بدنه این پایه ستون‌ها دارای شیارهایی شبیه به پایه ستون‌های دوره هخامنشی است.

به فاصله یک صدمتری از گوردخمه بزرگ، گوردخمه دیگری وجود دارد که جهت آن به طرف شرق است. با توجه به این که نوع تراش این گوردخمه شبیه گوردخمه بزرگتر است، بنابراین می توان گفت که این دو دخمه هم زمان ساخته شده اند.

گوردخمه اسحاق وند

نام این گوردخمه ها برگرفته از روستایی به نام اسحاق وند است که در شمال این گوردخمه ها قرار گرفته است . در میان اهالی محل گوردخمه های مورد بحث به فرهاد تاش معروف اند. این مجموعه شامل سه گوردخمه است که گوردخمه سمت راست بالاتر از دو گوردخمه دیگر قرار گرفته است.

در بخش فوقانی گوردخمه وسطی تصویر مردی به حالت تمام قد و با چهره ای نیم رخ حجاری شده است. این شخصیت لباس چین دار بلندی پوشیده است. وی دست های خود را به حالت نیایش در جلو صورت قرار داده اس . در مقابل او مشعلی قرار دارد. پس از آن نیز آتشدانی مشاهده می شود. در پشت این آتشدان، شخصیتی حجاری شده که دست‌هایش را بلند کرده و از پشت شی را گرفته است. زمانی این گوردخمه ها را به دوره ماد نسبت می دادند ولی امروزه در مورد زمان ساخت آنها اختلاف نظرهایی وجود دارد.

هرتسفلد آنها را به دوره هخامنشی نسبت داده و معتقد است که گوردخمه وسطی قبر گئومات مغ است. اگر چه عده ای دیگر نیز این گوردخمه را متعلق به دوره هخامنش می دانند ولی در انتساب آن را به گئومات مغ بی پایه و اساس می دانند. در پژوهش های اخیر نیز این گوردخمه ها را به دوره سلوکی نسبت داده اند که در زمان اشکانیان نقش آتشدان و پیکره شخصیتی که هر دو دست هایش را بلند کرده و از پشت شیء را گرفته حجاری شده است.

بیستون یک اثر جهانی در دامنه کوهی که نماد عشق است

کوه بیستون در ادبیات پارسی نماد استوار عشق است، جایی که فرهاد، اسطوره عشق ایران زمین در گوشه گوشه آن با قلمی از تیشه و دفتری از سنگ نقش و نگار عاشقانه هک کرده است. بیستون یا همان بهستون، نام امروزی یک صخره برافراشته در شمال یک راه باستانی پر رفت و آمد بر سر راه عبور کاروانها و نظامیان از بابل و بغداد به سوی کوههای زاگرس و اکباتان بوده، است.

در ۲۵ کیلو متری شهر کرمانشاه این اثر تاریخی ارزشمند قرار دارد که در گذشته به نام بغستان یا جایگاه خدایان معروف و مشهور بوده است. محدوده ای به طول ۵ و عرض ۳ کیلو متر که بیش از ۲۸ اثر تاریخی جهانی و ملی را در قلب خود نگاه داری می کند.

مهمترین اثر از میان این آثار کتیبه داریوش است که تخمین قدمت آن به اولین سال امپراتوری او بازمی گردد. کتیبه ای به خط میخی و البته آثاری از پوشش، فرهنگ و نوع زیست مردمان و سربازان دوران هخامنشی که به راحتی از دل این نقش و نگار ها قابل تشخیص هستند.

اولین انیمیشن سنگی دنیا در دل شهر کرمانشاه

کوه طاق بستان یکی از دوست داشتنی ترین آثار تاریخی ایرا را در قلب خود جای داده است. جایی که مملو از احساسات نوستالژیک برای مردمان این دیار است. محوطه تاریخی طاق بستان کنار چشمه ای در شمال شرقی حاشیه شهر کرمانشاه واقع شده است.

سنگ نگاره های اردشیر دوم و ایوان های کوچک و بزرگ طاق بستان آثاری به جای مانده از دوران ساسانی هستند. مهمترین اثر در طاق بستان، ایوان بزرگ است که از نظر معماری اطلاعات بیشتری را در اختیار ما قرار می دهد. این ایوان به شکل فضای مستطیلی است. دیوار انتهای ایوان به دو بخش تقسیم شده است. بخش بالایی صحنه تاج ستانی شاه ساسانی را نشان می دهد و در بخش پائین نیز سوارکاری نقش شده است.

در صحنه تاج ستانی، پادشاه ساسانی با صورتی سه رعبی و بدنی تمام رخ بر روی سکویی ایستاده است. دست چپ را بر روی قبضه شمشیر گذاشته و دست راست را به طرف اهورا مزدا دراز کرده است.

متاسفانه به مرور زمان جزئیات سیمای شاه، آسیب دیده است ولی با توجه به آنچه که باقیمانده صورت او فربه، گونه ها گوشتالو، چشم ها درشت و ابروها برجسته است. ریش او به وسیله خطوط موجدار عمودی نشان داده شده است. موهای سر او مجعد و به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته است.

در سمت چپ شاه، پیکره آناهیتا، با صورت و بدنی تمام رخ نقش شده که بر روی سکویی ایستاده است. در دست چپ او سبوی آب و در دست راستش حلقه روبان داری دیده می شود که به طرف شاه دراز کرده است. او دارای صورتی گرد و چانه ای کوتاه است، بخشی از موهای سر او به صورت گیسوی بافته در دو طرف صورت آویخته و بخش دیگری از آن به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته است.

در بخش پائین دیوار انتهای ایوان، نقش مرد سواره ای حجاری شده که حریفی پیش روی ندارد. این سوار با صورتی سه رعبی و بدنی تمام رخ سوار بر اسب قوی هیکلی است. این شخص کلاه خودی بر سر دارد که تمام صورت و گردن او را می پوشاند، به طوری که فقط چشمان او مشخص است. بسیاری از تاریخ دانان و نیز جغرافیاشناسان، نقش این اسب سوار را خسرو پرویز معرفی کرده اند که سوار بر اسب معروفش شبدیز است.

معبد «آناهیتا»؛ معبد الهه آبها

آناهیتا نام معبدی بر گرفته از نام الهه آبها است که دومین بنای سنگی ایرانیان پس از تخت جمشید است و بر سر راه همدان به کرمانشاه در شهر کنگاور قرار گرفته است.

معبد آناهیتا بر روی تپه ای طبیعی با ارتفاع ۳۲ متر ساخته شده است. نقشه بنای کنگاور چهار ضلعی است که هر ضلع آن به شکل صفه ای به قطر ۱۸ متر است. معبد آناهیتا متعلق به آناهیتا، الهه پاکی و محلی برای نیایش آب بوده که یکی از چهار عنصر مقدس و مورد احترام ایرانیان باستان است. آناهیتا ایزد بانوی آبهای روان، زیبایی، فراوانی و برکت در دوران پیش از اسلام بوده است.

محققین این بنا را کاخی ناتمام برای خسرو پرویز معرفی کرده‌اند. عده‌ای نیز زمان ساخت آن را به اواخر سده سوم و آغاز سده دوم قبل از میلاد و عده دیگر آن را به سده اول قبل از میلاد نسبت داده اند مصالح عمده این دیوار را سنگ غیر حجاری شده و ضخیمی تشکیل می‌دهد که با استفاده از ملاط گچ، روی هم تثبیت شده‌اند آخرین بخش از معماری بنای کنگاور را بقایای معماری فراز تپه تشکیل می‌دهد این بخش شامل دیوارهای به قطر ۶ متر است که محدوده‌ای در حدود یکه هزار و ۲۰۰متر مربع را شامل می‌شود که در جهت شرقی غربی ساخته شده‌است.

به طور کلی در معبد آناهیتا ستون بندی بنا به صورت ردیفی و متوازی در جهار جنب محدوده خارجی بناست. در فضای میانی، صحن باز و بسیار بزرگ بر فراز س کویی محصور بین ستون ها و فضای کوچک مستطیل شکلی در راستای شرقی – غربی قرار دارد که ان هم با مجموعه ای از ردیف‌های ستون‌های کوتاه سنگی محصور می شده و به اعتقاد بسیاری از باستان شناسان فضای اصلی معبد بوده است.

پس از بررسی‌های اولیه مشخص شد که از مجموع تپه ، تقریباً حدود ۵۳ هزار متر مربع به بنای تاریخی اختصاص دارد که به جز چند سر ستون شکسته و تعدادی حجاری‌های پراکنده در کنار کوره‌های آهک‌پزی که چند سال قبل از آن تعطیل شده بود چیز دیگری مشهود نیست. با آغاز فعالیت‌های هیأت کاوش معبد آناهیتا در سال ۱۳۴۷ و پس از خرید و تخریب منازل مسکونی بالای تپه و اطراف آن نقشه و موقعیت مکانی این بنای تاریخی تهیه شد.

سنگ نوشته «آنوبانینی»

شاید برای هیچکس باور کردنی نباشد که زمان نگاشتن این سنگنوشته به بیش از ۴ هزار و ۸۰۰ سال پیش باز می گردد. یعنی کتیبه ای قدیمی تر از بیستون اما مهجور در کنار مدرسه ای در شهرستان سرپل ذهاب.

نقش برجسته آنوبانینی اثری به جا مانده از آنوبانینی پادشاه حکومت زاگرس نشین لولوبی‌ها است. این اثر باستانی در ۱۲۰ کیلومتری کرمانشاه و در شهرستان سرپل‌ذهاب و بر فراز صخره‌ای معروف به میان کل قرار دارد. با توجه به شباهت بسیار بین نقش برجسته آنوبانینی و کتیبه بیستون، می‌توان مقدمات آن را برای ثبت در فهرست آثار جهانی به عنوان الحاقیه بیستون آماده کرد. این نقش برجسته یکی ازقدیمی‌ترین نقش برجسته‌های کشور است که حداقل دو هزار سال از کتیبه داریوش قدیمی‌تر است.

«تاق گرا» بنایی در کنار جاده اسلام آباد به سرپل ذهاب

بنای تاق گرا یا طاق شیرین در گردنه پاتاق در مسیر کرمانشاه به سرپل ذهاب و در ۱۵ کیلومتری این شهرستان در کنار راه باستانی سنگفرشی بنا شده که فلات ایران را به بین النهرین ارتباط می داده است. به علت تغییر مسیر، این راه و بنای تاق گرا اکنون در شیب های پائین جاده آسفالته قرار گرفته است. از نظر معماری، بنای تاق‌گرا، فضای ایوان مانندی است که تماماً از سنگ ساخته شده است.

از لحاظ ساختاری، این بنا به وسیله بلوک های سنگی ساخته شده است که به صورت مکعب مستطیل تراشیده شده اند. مصالح داخلی دیوارها نیز از لاشه سنگ و ملاط گچ است. در مورد زمان ساخت این بنا اختلاف نظرهایی وجود دارد بعضی آن را به دوره اشکانیان و برخی آن را به دوره ساسانی نسبت می دهند.

اما از مدارک باستانشناسی به دست آمده این چنین بر می آید که این بنا در اواخر دوره ساسانی و احتمالا زمان حکومت خسرو دوم (۶۲۸-۵۹۰م) ساخته شده است. اگرچه تاکنون کارکرد واقعی این بنا مشخص نشده، اما برای آن کارکردهای متفاوتی از جمله یادگار احداث راه کاروانرو، توقف گاه موکب شاهی، اریکه سلطنتی، پاسگاه مرزی و بنای یادبودی از پیروزی ذکر کرده اند.

برای دیدن این اثر، حدود ۲۰۰ متر بعد از ایست بازرسی معروف پاتاق وارد جاده فرعی در سمت چپ جاده اصلی شده و پس از طی مسافتی حدود ۵۰۰ متر می توان به محل مورد نظر رسید. در صورتی که ماشین نداشتید، کمی بعد از ایست بازرسی، نزدیک جاده ریجاب پیاده شوید و با احتیاط از سمت چپ جاده پایین بروید.

وقتی بام خانه ایوان همسایه است

کرمانشاه از جمله استان های کشور است که با داشتن آب و هوای مطلوب، وجود ۴ هزار اثر تاریخی که قدمت برخی از آنها به چندین هزار سال می رسد، جاذبه های طبیعی فراوان و صنایع دستی و سوغاتی

هـای متنـوع هـر سـاله پذیـرای هـزاران گردشـگر از سراسـر کشـور اسـت.
وجـود آثـاری همچـون طـاق بسـتان، بیسـتون، معبـد آناهیتـا، غـار قـوری قلعـه و هـزاران اثـر تاریخـی دیگـر، مشـتاقان بسـیاری از سراسـر کشـور را بـه ویـژه در ایـام نـوروز بـه کرمانشـاه مـی کشـاند. در کنـار ایـن آثـار تاریخـی، وجـود روسـتاهایی بـا آثـار طبیعـی فـراوان از جملـه آبشـارها و چشـمه هـا، معمـاری هـای زیبـا و اسـتثنایی و وجـود اماکـن مذهبـی در ایـن آبـادی هـا موجـب شـده کـه کرمانشـاه یکـی از اسـتان هـای پربازدیـد کشـور در طـول سـال باشـد.
قطعـا حضـور در ایـن روسـتاها خاطـرات خوبـی را بـرای مسـافران و گردشـگران نـوروزی رقـم زده و موجـب خواهـد شـد تـا آنهـا با خاطـره ای شـیرین اسـتان کرمانشـاه را تـرک کننـد.

روسـتای فـش شهرسـتان کنـگاور بـا سـابقه کهـن تاریخـی

روسـتای «فـش» از توابـع بخـش مرکـزی شهرسـتان کنـگاور، در ۱۰۰ کیلومتـری غـرب کرمانشـاه قـرار گرفتـه و بـا داشـتن آب و هوایی معتـدل و مطبـوع در فصـل بهـار، مکانـی دیدنی بـرای بازدیـد گردشـگران و مسـافران نـوروزی اسـت.قدمت گورسـتان قدیمـی و بنـای زیارتگاه امامـزاده سـید جمـال الدیـن بـن جعفـر صـادق (ع)، در ایـن روسـتا نشـان دهنـده پیشـینه تاریخـی آن اسـت.
یکـی از مهـم تریـن جاذبـه هـای طبیعـی روسـتا، سـراب زیبـا و باشـکوه فـش اسـت کـه در نزدیکـی روسـتا قـرار دارد و اطـراف آن را درختـان بلنـد جنگلـی و گل هـا و گیاهـان خـودرو فـرا گرفتـه اسـت. روسـتای فـش، از اطـراف بـه وسـیله کـوه هـای بلنـد و مرتفـع احاطـه شـده اسـت. سـطح ایـن کـوه هـا کـه از درختـان و درختچـه هـای کوتـاه پوشـیده شـده، در فصـول بهـار و تابسـتان از سرسـبزی و طـراوت سرشـار مـی شـود. انـواع گیاهـان دارویـی ماننـد گل گاوزبـان، گل ختمی، شـیرین بیـان، آویشـن و گـون نیـز در دامنـه ایـن کـوه هـا یافـت می‌شـود. قلمـرو حیـات وحـش روسـتا زیسـتگاه انـواع گونـه هـای جانـوری ماننـد شـغال، گـرگ، روبـاه، خرگـوش و کبـک اسـت کـه از دیگـر جاذبـه هـای طبیعـی ایـن روسـتا محسـوب مـی شـوند.
سـاختن سـاز تنبـور در روسـتای فـش نیـز از قدمـت دیرینـه ای برخـوردار اسـت. در ایـن روسـتا بـه نحـو چشـمگیری کارگاه هـای سـاخت انـواع مختلـف آلات موسـیقی از قبیـل تنبـور، تـار و سـه تـار دیـده مـی شـود. در اکثـر خانـه هـای روسـتایی در گوشـه ای از فضـای خانـه کارگاه کوچکـی جهـت سـاخت تنبور، سـه تـار و تـار دیـده مـی شـود. وجـود مرقـد شـریف امـام زاده سـید جمـال الدیـن بـن جعفـر صادق (ع) و آثـار تاریخـی و باسـتانی از جملـه تپـه آبـادی خرابـه در ۳۰۰ متـری جنـوب غـرب روسـتای فـش و ده هـا جاذبـه و اثـر دیگـر از مصادیـق مکانـت خـاص فـش محسـوب مـی شـود.
بنـای آجـری مرقـد امامـزاده سـید جمـال الدیـن از بیـرون بـه صـورت چهـار ضلعـی و از داخـل مـدور اسـت. ارتفـاع بنـا از کـف تـا پـاکار قـوس ۱/۸۵ متـر اسـت. گنبـد بنـا نیـز مـدور و بـا آجـر سـاخته شـده اسـت. در ورودی بقعـه در ضلـع شـمالی اسـت و بـه ایـوان و کفـش کـن بـاز می‌شـود. در داخـل کفـش کـن و صحـن حیـاط امامـزاده، دو سـنگ قبـر وجـود دارد؛ تاریـخ یکـی از آنهـا ۱۲۱۱ ه. ق و دیگـری ۱۲۴۲ ه. ق اسـت. در داخـل بنـا ضریـح چوبـی سـاده‌ای قـرار دارد و در زیـر آن سـنگ قبـری دیـده می‌شـود. بـر روی ایـن سـنگ قبـر خطـوط کوفـی بـه چشـم می‌خـورد کـه بـه علـت سـاییدگی خوانـا نیسـت.

بلندترین آبشـار ایـران در روسـتای پیران سـرپلذهاب

روسـتای پیـران، یکـی از روسـتاهای هـدف گردشـگری از توابـع بخـش مرکزی شهرسـتان سـرپل ذهـاب ،اسـت. ایـن روسـتا از شـمال وشـرق بـه کـوه بـان زرده،از جنـوب بـه کـوه پلتوی کـری محـدود میشـود.این روستاازسـطح دریـا۹۲۰ مترارتفـاع داردوآب وهـوای آن معتـدل و گـرم اسـت.رودخانه پـر آب و زیبـای الونـد در جنـوب ایـن روسـتا جریـان دارد.
شهرسـتان سـرپل ذهـاب کـه در محـدوده جغرافیایـی اسـتان کرمانشـاه قرارگرفتـه قدمـت طولانـی دارد. نزدیکـی روسـتای پیـران بـه ایـن شـهر پیوسـتگی قدمـت و پیشـینه تاریخـی آن را نشـان مـی دهـد. مـردم روسـتای پیـران بـه زبـان کـردی بـه لهجـه کـردی کلهری سـخن مـی گوینـد.
طبـق سـر شـماری سـال ۱۳۸۵ جمعیت روسـتا ۷۰۰ نفـر بـوده اسـت. درآمـد مـردم روسـتا از طریـق فعالیـت هـای زراعـی، دامـداری و باغـداری تامیـن مـی شـود. مهمتریـن فـراورده هـای دامـی روسـتا شـامل گوشـت، پشـم گوسـفند و انـواع لبنیـات و روغـن حیوانی اسـت. روسـتای کوهپایـه ای پیـران بافـت مسـکونی متمرکـز دارد. عبـور نهـر آب از میـان کوچـه هـای قدیمـی همـراه بـا درختـان قدیمـی چنـار، تبریـزی وگـردو کـه روسـتا را در بـر گرفتـه، جلـوه ای زیبـا بـه روسـتا بخشـیده اسـت.جنگل هـای انبـوه و متراکـم درختـان بلنـد و زیبـای چنـار و تبریـزی و گـردو و انجیـر چشـم اندازهـای بسـیار زیبـا و مسـاعد جهـت گذرانـدن اوقـات فراغـت فراهـم کـرده اسـت. آبشـار بلنـد پیـران و چشـمه هـای جوشـان در کنـار درختـان کهنسـال و گیاهـان خـودرو در اطـراف آنهـا جـز مناظـر بدیـع روسـتا بـه شـمار مـی رود.
از انـواع موسـیقی مقامـی رایـج روسـتای پیران مـی تـوان بـه همنـوازی سـاز و دهـل اشـاره کـرد. در جشـن هـای عروسـی نیـز اسـتفاده از انـواع سـازهای ضربـی و اجـرای ترانـه هـا و آوازهـای محلـی رواج دارد. در بیشـتر مناطـق کردنشـین از جملـه روسـتای پیـران از لبـاس هـای محلـی کـردی بـا طـرح و رنگهـای متنـوع اسـتفاده مـی شـود.
ازعمـده تریـن غذاهـای گردشگرپسـند ایـن روسـتا مـی تـوان بـه بامیـه و تماتـه، بامیـه بادمجـان اشـاره کـرد. از مهمتریـن صنایـع دسـتی ایـن روسـتا انـواع گلیـم بـا طـرح هـای کـردی را نـام بـرد.
سـوغاتی عمـده ایـن روسـتا شـامل انجیـر، گوجـه سـبز و سـایر محصـولات تولیـده شـده در روسـتا اسـت، روسـتای پیـران از طریـق شـهرهای قصرشـیرین، سـرپل ذهـاب، دالاهـو و گیـلان غـرب از اسـتان کرمانشـاه قابـل دسترسـی اسـت.

روسـتای هجیـج بـا معمـاری اسـتثنایی

«هجیـج» روسـتایی بـا معمـاری اسـتثنایی، هـر سـاله مقصـد بسـیاری از مسـافران داخلـی و خارجـی اسـت. روسـتایی هجیـج، روسـتایی با معمـاری اسـتثنایی، هـر سـاله مقصد بسـیاری از مسـافران داخلـی و خارجـی اسـت. ایـن روسـتا، یکـی از روسـتاهای پلکانـی اسـت بـا کوههـای سـنگی و چشـمه‌های خروشـان و مسـیر پرپیـچ و خـم کـه چشـم هـر بیننـده‌ای را بـه خـود جـذب می‌کنـد.
در ایـن روسـتا، بـه علـت کمبـود زمیـن، پشـت بـام هـر منزلـی حیـاط منـزل پشـتی محسـوب می‌شـود. خانه‌هـای ایـن روسـتا سـاخته شـده از سـنگ بـه صـورت خشـکه چیـن و پلکانـی اسـت. گیـوه بافـی، کـه نوعـی پاپـوش در مناطـق کردنشـین اسـت، یکـی دیگـر از صنایعدسـتی مـردم ایـن روسـتا محسـوب مـی شـود کـه عـلاوه بررفـع نیـاز خود مـردم روسـتا از خریـد هـر نـوع کفشـی، باعـث اشـتغالزایی در ایـن روسـتا هـم شـده اسـت، کـه ایـن خـود، محصـول حسـن انتخـاب و ذوق ایـن مـردم سـخت کـوش اسـت.
یکـی از جاذبه‌هـای قابـل توجـه ایـن روسـتا وجـود امامـزاده «سـیدعبیدالله» فرزنـد امـام موسـی کاظـم (ع) اسـت کـه اهالـی منطقـه از آن بـه نـام «کوسـه هجیـج» یـاد مـی کننـد و بسـیار مـورد احتـرام آن‌هاسـت. یکـی دیگـر از جاذبـه هـای روسـتای هجیـج، وجـود چشـمه «بـل» اسـت. آب ایـن چشـمه، جـزو آبهـای معدنـی محسـوب مـی شـود و براسـاس نظـر متخصصـان،آب ایـن چشـمه، یکـی از بهتریـن آبهـای دنیا محسـوب مـی شـود.مردم روسـتای هجیـج بـه زبـان کـردی و لهجـه هورامـی سـخن می‌گوینـد، مسـلمان و پیـرو مذهباهـل تسـنن هسـتند.

روسـتای شـالان کرمانشـاه بهشت غرب کشـور

اینجـا روسـتای دالاهـو اسـت کـه بـا جریـان رودخانـه پـرآب الونـد در جنـوب آن سرسـبزتر از روسـتاهای اطـراف بـه نظـر مـی رسـد. بـا ایـن حـال طبیعـت بخشـی از جاذبـه هـای ایـن روسـتا اسـت کـه در نـگاه اول شـما را جـذب خواهـد کـرد. در دو طـرف بسـتر رودخانـه الونـد تفرجگاه‌هایـی بـه وجـود آمـده کـه در آنهـا مـی توانیـد انـواع گیاهـان دارویـی، مرتعـی و گل‌هـای وحشـی رنگارنـگ را ببینیـد و البتـه سـری هـم بـه زیسـتگاه پرنـدگان و جانـوران آبـزی بزنیـد. جنگل‌هـای انبـوه و گسـترده گـردو، انـار و انجیـر کوهـی اطـراف روسـتا هـم جایـی اسـت کـه حتمـا بایـد سـری بـه آن بزنیـد.

تهیه‌شده‌در سرپرستی استان کرمانشاه

طبیعت گردی در دامنه دنا

کهگیلویه‌وبویراحمد

کمتر کسی است که پای به یاسوج نگذاشته و زبان به تحسین زیباییهای خدادادی این سرزمین چشم نواز نگشوده است. برخی شمالی در جنوبش خواندند و گروهی آن را پایتخت طبیعت ایران نام نهادند. این شهر به واسطه طبیعت زیبای آن و وجود آبشارها، چشمه ساران، رودخانه ها و جنگلهای انبوه بلوط، پایتخت طبیعت ایران نام گرفته است. یاسوج با زیباییهای چشم نواز، همچون قطعه حریری سبز در دامنه های دنا قرار گرفته و هر ساله در فصل بهار و تابستان، پذیرای گردشگران وعلاقه مندان به طبیعت است.

گرداگرد این شهر را رودهای خروشان بشار و مهریان و کوههای سر به فلک کشیده دنا با پوشش جنگلهای بلوط و بنه فرا گرفته است و در ایام بهار دشت های آن میزبان لاله های واژگون و شقایقهای وحشی هستند.

شهر یاسوج به دلیل قرار گرفتن در دامنه کوههای دنا و در ارتفاع بیش از ۱۸۰۰ متری از سطح دریا دارای آب و هوایی خوش است و به واسطه برخوردار بودن از بارشهای مناسب آن را می توان سرزمین چشمه ساران نیز نام نهاد.

متوسط بارش دراز مدت سالیانه در این شهر ۸۴۰ میلیمتر است و این موجب ایجاد دهها چشمه پرآب دائمی در اطراف این شهر شده و هر کدام از این چشمه ها تفرجگاهی زیبا را بوجود آورده اند.

تفرجگاههای طبیعی یاسوج

در این میان آبشار یاسوج گردشگر پذیرترین مکان تفریحی در این شهر است که البته در تابستان ها هجوم مسافران به آن به حدی است که دیگر جای سوزن انداختن در آن نیست.

این آبشار چسپیده به شهر یاسوج است و مسافران با عبور از جاده ای زیبا و مملو از درختان ۵۰۰ ساله و تنومند گردو و بلوط به آبشار می رسند که در آن صدای آب، پرندگان و درختان سمفونی زیبایی را بوجود آورده است. همه امکانات و زیرساختها برای مسافران و گردشگران در این پارک تفریحی از جمله مکانهایی مناسب برای اسکان، رستورانها، محل های عرضه سوغات محلی و ... مهیاست.

تنگ گنجه ای یکی دیگراز اماکن تفریحی شهر یاسوج است که در ۱۰ کیلومتری شمال غربی این شهر قرار دارد. منطقه ای خوش آب و هوا و پوشیده از جنگل است با رودخانه ای زلال که از دل کوههای دنا می جوشد و نوازشگر چشمان گردشگران است.

در این تفرجگاه طبیعی نیز همه امکانات لازم برای حضور گردشگران مهیاست و فضایی آرام و امن برای لذت بردن از طبیعت وحشی دنا فراهم است.

پارک جنگلی یاسوج با ۸۰۰ هکتار وسعت بزرگترین پارک جنگلی درجنوب کشور و پوشیده از درختان بلوط، بادام کوهی، ارزن، کیکم و بنه است که در شمال یاسوج و ارتفاع بالای دو هزار متر قرار دارد

این پارک هم چسپیده به شهر یاسوج و دارای جاده دسترسی مناسب و مکانهای اسکان است و محلی زیبا برای بهره مندی از طبیعت زیبای زاگرس است.

پارکهای ساحلی بشار هم در ضلع جنوبی شهر یاسوج و در کنار رود خروشان بشار از همه امکانات برای بهره مندی گردشگران برخوردار بوده و مکانی مناسب برای حضور گردشگران است.

تنگ مهریان و دریاچه سد شاه قاسم هم از دیگر از اماکن تفریحی این شهر هستند که در این روزها میزبان خیل عظیم طبیعت دوستان و گردشگران هستند.

هفت امام زاده نیز در اطراف شهر یاسوج هر ساله زائران زیادی را به سوی خود می کشانند و مکانی مناسب برای اقامت گردشگران همراه به فضایی معنوی را فراهم کرده است. امام زاده شاه قاسم، شاه عبدالله، شاه فرج الله، شاه مختار، شاه محمد، شاه قیاس و شاه حسن این امام زاده ها هستند که هر کدام در منطقه ای زیبا قرار گرفته و فضای معنوی برای حضور گردشگران فراهم کرده اند.

سوغات یاسوج

سوغات یاسوج هم بی ارتباط با قرار گرفتن این شهر در دل طبیعت نیست. عسل و گردو مهمترین سوغات این شهر است که به دلیل طبیعت بکر منطقه و تنوع گیاهی آن، یاسوج یکی از مرغوبترین عسل های کشور را دارد. دست بافته های زنان عشایری همچون گلیم، جاجیم، قالیچه، گبه، توبره و ... از دیگر سوغات این شهر است که اینروزها و در غرفه هایی در وردوی این شهر در معرض دید مسافران نوروزی قرار گرفته است.

دهدشت شهری تاریخی

دهدشت شهری تاریخی در جنوب غربی استان کهگیلویه و بویراحمد است که قدیمی ترین شهر این استان محسوب شده و هر ساله در ایام نوروز گردشگران زیادی این مسیر را برای تردد انتخاب می کنند. شهر دهدشت با دارا بودن یکی از کهن ترین آثار تاریخی استان کهگیلویه و بویراحمد یعنی بافت تاریخی «بلادشاپور» به وسعت ۳۴ هکتار هر ساله مورد توجه گردشگران از سراسر نقاط ایران است.

تهیه‌شده در سرپرستی استان کهگیلویه‌وبویراحمد

از روستاهای هدف گردشگری تا گمیشان و استراباد

گلستان

با توجه به برخورداری گلستان از مواهب الهی و طبیعت زیبا و صمیمت و استقبال روستاییان از مسافران، روستاهای استان نیز از این حیث بی نصیب نمانده و توانمندی های زیادی در بخش گردشگری دارد که باید بر روی آن ها به خوبی کار شود. نگارستان ایران، در زمینه های گردشگری تاریخی، طبیعی و اکوتوریسم در روستاهای استان توانمندی‌های مناسبی دارد و هم چنین توسعه صنعت گردشگری در روستاها می‌تواند به گردش اقتصادی و همچنین اشتغالزایی در این مناطق کمک کنند.

از نگاه کارشناسان، گردشگری روستایی مجموعه ای از فعالیت ها و گونه های مختلف گردشگری در محیط های مختلف روستایی و پیرامون آن ها است که ارزش ها و آثار بسیار مطلوبی برای روستا دارد.

خیلی ها معتقدند، گردشگری روستایی را می توان از دو جهت مورد توجه قرار داد، یکی از آن جهت که برای محیط های روستایی و پیرامون آن ها این فرصت مهیا می شود تا گردشگران فارغ از هیاهوی شهری و تکنولوژی در جامعه سنتی روستا زمانی را به فراغت بگذرانند و از دیگر سو در کنار آن اقتصاد روستایی وابسته به زمین می تواند راه های بهتری را تجربه کند.

● ۳۷ روستای هدف گردشگری در گلستان

روستاهای توشن، کفشگیری، قرن آباد، چهار باغ، توسکستان، قرق، شموشک علیا، جعفرآباد، زیارت و شاهکوه سفلی در شهرستان گرگان، الازمن، شیرین آباد، افراتخته، سیاه مرزکوه و چینو در شهرستان علی آباد، باقرآباد، قلعه قافه و دوزین در مینودشت، پاقلعه در رامیان، گچی سو بالا در کلاله، لوه، پاسنگ، تنگه راه و آق میش در گالیکش، گزشرقی، وطنا، ول افرا و جفاکنده در بندرگز، النگ، بالاجاده، جهان نما، سرکلاته خرابشهر و رادکان در کردکوی و وامنان، فارسیان و آق امام در آزادشهر روستاهای هدف گردشگری گلستان است.

● افراتخته اندوختگاه سرخدار های هزار ساله

یکی از زیباترین روستاهای گلستان که دیدن و سپری کردن در آن خالی از لطف نیست روستای افراتخته در ۳۲ کیلومتری جنوب شرقی شهر علی آباد کتول و در ۷۲ کیلومتری گرگان است. کوههای افراتخته در شمال، تکیانو در جنوب، ملیارتو در غرب و دره افراتخته در جنوب روستا واقع شده اند. این روستای کوهستانی که در یاد هر مسافری می ماند در ارتفاع ۱۵۵۰ متری از سطح دریا قرار گرفته است و تحت تأثیر اقلیم کوهستانی، زمستان‌های سرد و تابستان‌های معتدل دارد.

افراتخته از روستاهای جنگلی استان گلستان ایران و دارای جنگل انبوه چند هزار ساله و دارای جاذبه‌های طبیعی و گردشگری است. پیرامون افراتخته منطقه شکار ممنوع قرار گرفته‌است که زیستگاه گونه‌های جانوری منحصر به فرد است. اندوختگاه‌های سرخدار افراتخته از رویشگاه‌های سرخدار جنگل‌های شمال ایران است که در آن درختان سرخدار با قدمت بسیار بالا به طور انبوه و گاهی نیز به شکل توده‌های خالص روییده‌اند. سن برخی از این درختان به بیش از هزار سال می‌رسد.

● پاقلعه و شهر تاریخی تمیشه

برای رفتن به روستای پاقلعه از توابع بخش مرکزی شهرستان رامیان باید در ۱۰ کیلومتری جنوب غربی شهر رامیان و ۷۰ کیلومتر از گرگان طی مسیر کنید و از طریق شهرهای گرگان و رامیان قابل دسترسی است و جاده‌ای مناسب و آسفالت دارد.

روستای کوهستانی پاقلعه در شیب ملایمی استقرار یافته است. قالی، قالیچه، گلیم، نمد، چادر شب و دستمال از انواع صنایع دستی روستای پاقلعه است. انواع آش‌ها، آبگوشت، کباب، انواع خورشت ها و نان محلی از غذاهای رایج است. انواع لبنیات از قبیل شیر، پنیر، ماست و کره به عنوان بخش مهم از غذا و مواد غذایی در روستا تولید و مصرف می شود.

برای دیدن آثار باقی مانده از شهر تاریخی تمیشه و قلعه ماران باید ۳ کیلومتر از روستا خارج شوید آثاری که از قدمت و تاریخ کهن این منطقه حکایت دارد. از مکان‌های تفریحی و تفرجگاهی اطراف روستا می توان به منطقه تفریحی جامه شوران و اطراف سرسبز چشمه های پرآب سرگل و چشمه پشمکی اشاره کرد. در فاصله ۵ کیلومتری جنوب شهر رامیان، در مسیر روستای پاقلعه و در میان جنگل‌های انبوه پهن برگ، استخر طبیعی گل رامیان قرار دارد.

● رادکان و برج تاریخی اش

این روستا از توابع بخش مرکزی شهرستان کردکوی، در ۳۵ کیلومتری جنوب غربی شهر کردکوی و ۵۰ کیلومتری گرگان قرار دارد. این روستا از شمال به ارتفاعات درازنو، از غرب به روستای کنداب، از جنوب به جنگل‌های پیرامون و از شرق به روستاهای حاجی‌آباد و چمن‌ساور محدود می‌شود. روستای رادکان تحت تأثیر اقلیم کوهستانی، زمستان‌های سرد و تابستان‌های معتدل دارد. رودخانه رادکان در جنوب آبادی جریان دارد.

مجاورت روستا با برج تاریخی رادکان، از آثار قرن پنجم هجری قمری و وجود زیارتگاه‌های هزار منزل و سقاخانه ابوالفضل (ع)، از قدمت و تاریخ کهن روستا حکایت دارد.

میل رادکان یکی از دیدنی های این روستا است که در جنوب شهرستان کردکوی و در این روستا قرار دارد و متعلق به قرن ۵ هجری قمری و با شماره ۱۴۵ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. میل رادکان بر روی صخره ای طبیعی ساخته شده و ورودی آن در ضلع جنوبی دارای کتیبه به خط کوفی تزیینی بوده که در گذشته های دور تخریب شده است

زیباترین قسمت بنا، در بخش فوقانی آن قرار دارد و مشتمل بر دو ردیف قطاربندی و دو کتیبه کوفی است که نام بانی آن و تاریخ ساختمان بر آن نوشته شده است. کتیبه بنا به صورت کشیده نوشته شده است و عده‌ای آن را تقلیدی از معماری گنبد قابوس می‌دانند با این تفاوت که گنبد برج رادکان به صورت دو پوش است و پوشش فوقانی به صورت مخروطه بلندی جلب توجه می کند و از شاهکارهای معماری قرون اولیه است.

آبشار زیبا و دیدنی زیارت

نمی شود به ناهار خوران رفت و دیدن روستای زیارت را در برنامه گردش خود قرار نداد. این روستا در ۱۷ کیلومتری جنوب شهر گرگان واقع است. این روستا میان دو دامنه کوهستانی و جنگلی قرار گرفته و دارای آب و هوایی معتدل است. زیارت در ادامه جاده ناهارخوران به سوی کوهستان‌های جنوب شهر گرگان حدود ۱۰ کیلومتر جلوتر از ناهارخوران قرار دارد و به علت برخورداری از هوای نسبتا خشک و خنک بازدیدکنندگان بسیار زیادی دارد. از اماکن دیدنی این روستا می‌توان به آبشارهای زیبا، چشمه آبگرم، امامزاده و همچنین بافت قدیمی روستا اشاره کرد.

قرنجیک پورامان آق قلا و ترکمن صحرا

روستای قرنجیک پورآمان در ۷ کیلومتری شمال شرقی آق قلا، در صحرایی صاف و هموار در کنار رود گرگان واقع شده است. از سوی شمال، جنوب و غرب به زمین زراعی و از سوی شرق به رودخانه گرگان منتهی است. در شمال شرق، روستای آق‌دگش علیا با فاصله ۲ کیلومتر در مجاور این روستا قرار دارد.

از نظر آب و هوا، تابستانی بسیار گرم و زمستانی سرد حاکم است که در فصول گرم سال دمای هوا در گرمترین ساعات از ۴۰ درجه سانتیگراد تجاوز می کند و بارش نیز اندک است و در فصول پائیز و زمستان بارش باران بیشتر دیده می‌شود.

در این روستا طوایف زیادی از جمله: قرنجیک، کلته، قزل، توماج، کم و خوجه در کنار هم زندگی می کنند. دریاچه یا تالاب آلاگل منطقه کوچ قشلاقی پیشینیان بعد از بسته شدن مرز اترک بوده که در نزدیکی مرز ترکمنستان واقع است.

فارسیان روستای نمونه کشوری

روستای فارسیان یکی از روستای نمونه کشوری است که در شهرستان آزادشهر واقع شده و دارای بافت بسیار با ارزش و سنتی است و به همین دلیل طرح الگوسازی مسکن روستایی برای حفظ آداب و سنن تاریخی این منطقه اجرا شده که در حال حاضر در ۸۰ واحد مسکونی در این روستا، الگو سازی مسکن روستایی انجام شده است.

روستای فارسیان در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی آزادشهر و ۹۰ کیلومتری شهر گرگان واقع شده است. این روستای کوهستانی، در ارتفاع هزار متری از سطح دریا قرار دارد و از شمال شرقی به کوه اینجهسو، از شمال غربی به کوه علی کمری و از جنوب شرقی به دره خوجهقر محدود می شود. رودخانه تیل آباد از جنوب روستا می گذرد. روستای فارسیان، تحت تاثیر اقلیم کوهستانی، زمستان های سرد و تابستان های معتدل دارد.

چشم انداز ارتفاعات کوه علی کمری و اینجه سو با پوشش جنگلی انبوه، مراتع سرسبز مملو از انواع گل های رنگارنگ، گستره گیاهان مرتعی و دارویی و نوای دلنشین جریان آب رودخانه تیل آباد همراه با زیبایی مناظر اطراف، به خصوص در سه فصل اول سال، هر بیننده ای را مجذوب و مسحور می سازد. پارک جنگلی فارسیان قانچی از دیگر جاذبه های طبیعی این روستا است و این پارک زیبا در تمام طول سال با انواع درختان پهن برگ و سوزنی برگ، چشم انداز بسیار زیبایی را پدید می آورد.

برج قابوس، بی نظیرترین یادمان معماری

برج قابوس، معروف به برج گنبد که بلندترین برج آجری جهان و یکی از بی‌نظیرترین یادمان‌های برجسته معماری ایران در دوره اسلامی است، درشمال شهر گنبدکاووس و در سه کیلومتری بازمانده شهر قدیم جرجان قرار دارد.

این برج که در سال ۱۳۹۱ ثبت بین المللی شد، در طول سال از جمله نوروز رکوردار جذب گردشگر بوده و شمار زیادی از علاقمندان به میراث تاریخی و فرهنگی استان را به خود جذب می کند. تعطیلات نوروز فرصت مناسبی برای گردشگران و مسافران وارده به گلستان است که از این شاهکار معماری ایرانی اسلامی دیدن کنند.

این برج بر روی تپه‌ای به بلندی ۱۵متر قرار گرفته ودر سال۳۹۷ هـ ق به‌عنوان یادمان شمس‌المعالی قابوس بن و شمگیر ساخته شده است. ارتفاع این برج ۵۵ متر و با احتساب بلندی تپه در مجموع ۷۰ متر از سطح زمین است.

میل گنبد بیش از هزار سال، سرفرازانه سر به آسمان کشیده و تمدن کهن مردم این دیار را رخ جهانیان می کشد، این بنا از چهار بخش تشکیل شده است که شامل پی و صفه بنا، سردابه، بدنه و گنبد مخروطی می شود و ارتفاع بنا ۷۰ متر ، بدنه بنا ۳۷ متر و دارای ۱۰ ترک است.

این بنای باشکوه به دستور قابوس بن وشمگیر، مشهورترین پادشاه آل زیار که به گفته یاقوت حموی هم جنگجویی بی همتا و هم ادیبی فاضل بود، ساخته شد و لازم است در حال حاضر پس از گذشت قرنها، این بنا با همکاری مردم و همت مسئولان به آیندگان منتقل شود. پروفسور

«آرتور پوپ» در مورد این بنا نوشته‌است: در زیر سمت شرق کوه‌های البرز و در برابر صحراهای پهناور آسیا یکی از بزرگ‌ترین شاهکارهای معماری ایران با تمام شکوه و عظمت خود قد بر افراشته‌است. این بنا گنبد قابوس بقعه آرامگاه قابوس بن وشمگیر است و برج آرامگاه از هرگونه آرایش مبراست.

نظرات گوناگونی در هدف از ساخت این بنا داده شده است که به احتمال زیاد هدف از ساخت چنین بنای با شکوه و بزرگی نمایش قدرت و هنر و ایجاد بنای یادبودی است که یادآور شکوه وجلال دوره سلطنت بانی آن باشد. درباره‌ی اینکه هدف اولیه بنا ساخت بنا چه بوده است.

برج قابوس طی هزار سال عمر خود را همواره در معرض گزند حوادث و خطرات گوناگون قرارداشته است. عوامل طبیعی همچون باد، باران و آفتاب و نتوانسته صدمه‌ای آنچنانی به ظاهر بنا وارد آورد. تابش آفتاب سوزان صحرا رنگ سرخ آجرهای بنا را به رنگ برتری (طلای خاکی) تبدیل کرده و باران موجب فرسایش در برخی نقاط آن گشته است.

ویژگیهای معماری و فنی از جمله موارد و ملزومات برای ثبت یک اثر تاریخی در فهرست جهانی است و برج قابوس با داشتن این شرایط در در اجلاس سی و ششم یونسکو در زمره میراث جهانی ثبت گردید. یکپارچگی بصری، شاهکارهای فنی، اصالت طرح، مصالح بکارگرفته شده و جایگاه اثر و فنون ساخت پرونده از جمله مواردی بود که این برج عظیم آجری جهان را در زمره آثار ثبت شده جهانی قرار داد.

شهر تاریخی جرجان و معماری مدرن چند هزار ساله

شهر جرجان که اکنون در سه کیلومتری جنوب غربی شهر گنبدکاووس قرارگرفته در زمان آبادی ۱۲۰۰ هکتار را شامل می شده که در قرن اخیر به علت های مختلف چون کاوشهای غیرمجاز، توسعه کشاورزی و ساخت خانه های جدید، از بین رفته و فقط مساحتی در حدود ۲۵۰ هکتار در دوسوی گرگان رود از آن باقی مانده است. در اصل این شهر در زمان سامانیان بر روی ویرانه های برجای مانده از شهری ساسانی بنا شد و به صورت چندضلعی نامنظم همانند شهرهای منطقه در قبل از اسلام ساخته شده است. یکی دیگر از ویژگی های این شهر تاریخی، عبور گرگان رود از وسط شهر است، به این ترتیب شهر جرجان در دو سوی رودخانه واقع و به دو بخش نام های دهستان (شیعه نشین) و بکرآباد(سنی نشین) تقسیم شده بود که به وسیله پل های آجری به هم مرتبط بودند. ارگ که در قرون اسلامی دهستان نامیده می شده در قسمت مرکزی شهر واقع شده و شکلی ۶ ضلعی داشته است.

شهر تاریخی جرجان یکی از پر ارزش ترین آثار برجای مانده از دوران اسلامی با شماره ۴۰ در فهرست آثار باستانی در سال ۱۳۱۷ به ثبت رسیده است. هم اکنون کار مطالعات پژوهشی این شهر باستانی را در سطح ملی، پایگاه پژوهشی شهر جرجان و گنبدقابوس انجام می دهد. از جمله برنامه های این پایگاه، تهیه تصاویر سه بعدی از محل، ادامه کاوش های باستان شناسی برای شناخت بیشتر شهر، حفاظت از محوطه هایی که باستان شناسان آن را یافته اند و در نهایت ایجاد سایت موزه شهری است. شهر تاریخی جرجان بر اثر حمله مغول در سال ۶۱۸ قمری ویران شد.

تپه های تاریخی

وجود تپه های تاریخی چند هزار ساله در نقاط مختلف استان و در کنار آن آثار و بناهای تاریخی چند صد ساله مانند کاخ آغا محمد خان قاجار، کاخ اختصاصی مربوط به دوره پهلوی، مدرسه عمادیه مربوط به دوره صفوی، شهر تاریخی جرجان در گنبد، برج رادکان در کردکوی و بافت تاریخی گمیشان نیز خبر از سکونت بشر در این مناطق و اهمیت تاریخی گلستان می دهد.

یاریم تپه یکی از تپه های تاریخی شهر گنبد کاووس است که به دوره پیش از تاریخ تعلق دارد. این تپه تاریخی سال ۴۶ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است. یک کارشناس ارشد باستان شناسی در گفتگو با خبرنگار مهر با بیان این نکته که در نقاط مختلف استان تپه های تاریخی زیادی به چشم می خورد، گفت: بر اساس نتایج به دست آمده از کاوش های باستان شناسی در این تپه ۳۳ لایه استقراری مشخص شد که تحتانی ترین لایه آن در بردارنده بقایای دوره نو سنگی (دوره یک) است و قدمت آن حداقل به هزاره پنجم قبل از میلاد می رسد.

تورنگ تپه یکی از قدیمی‌ترین تپه ایران است و باستان شناسان سه طبقه از این

تپه را شناسایی کردند؛ کاوش ها نشان داد که قدمت آثار تورنگ تپه به هزاره چهارم پیش از میلاد می رسد. اهمیت تورنگ تپه با کشف اتفاقی مجموعه اشیایی معروف به گنج استرآباد در سال ۱۸۴۱ میلادی آشکار شد و سی سال بعد یعنی در دهه ۱۳۴۰، «ژان» حفاری را در این تپه آغاز کرد، ۱۳ فصل کاوش انجام داد که در نتیجه آن شناسایی ۹ دوره فرهنگی در این مکان بود که قدیمی‌ترین لایه آن با سفال‌های فرهنگی جیتون ترکمنستان و فرهنگ اسماعیل‌آباد مقایسه شده است.آثار به دست آمده از تورنگ تپه از نظر زمانی به هزاره پنجم پیش از میلاد تعلق دارد، افزود: برخی آثار کشف شده در آن نیز مربوط به دوره ایلخانی در سده هفتم هجری است.

تپه خاکی شهرستان بندرگز به دوران پیش از تاریخ تا دوره تاریخی تعلق داشته که اسفند سال ۷۹ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. شهر بندرگز بر اساس یافته های باستان شناسی، در هزاره پنجم پیش از میلاد، یعنی هفت هزارسال پیش آباد و مسکون بوده است. آثار روی تپه خاکی شامل قطعات سفال شکسته نوع (چشمه علی)و قرمز رنگ با نقوش هندسی سیاه و سفال های قرمز و خاکستری رنگ عصر آهن و لعابدار دوره اسلامی گویای این مطلب است که بندرگز درهفت هزار سال پیش آباد بوده است. تپه قلعه خندان واقع در گرگان از دیگر آثار تاریخی استان و مربوط به دوره ساسانیان و دوره تاریخی پس از اسلام است. این تپه در سال ۶۴ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.تپه قلعه خندان در جنوب غربی شهر گرگان قرار دارد که برای نخستین بار ژاک دمرگان در سال ۱۸۹۶ میلادی از این تپه بازدید و نقشه و تصاویری چند از تهیه کرد. این قلعه تا دوره صفویه در درون برج و باروی استرآباد قرار داشته و بعد از تخریب آن در دوره افشاریه، برج و باروی جدیدی در دوره قاجار کشیده شد که باعث شد قلعه خندان در بیرون از شهر آن زمان قرار بگیرد.

شهر استراباد

شهر گرگان (استراباد) در دوران قاجار ۶ محله بزرگ به نام‌های سرپیر، دربنو، سرچشمه، میخچه گران، نعلبندان، سبزه‌مشهد و میدان داشت که دارای چندین محله فرعی مثل پاسرو، میرکریم، دوشنبه‌ای، شیرکش بوده است. بیشتر مساجد و تمام تکایای قدیمی و زیارتگاه‌ها و مکان‌های مذهبی شهر نیز در همین محلات قرار دارند که امروز بافت قدیم و معماری سنتی و تاریخی این شهر و بخش عمده‌ای از میراث فرهنگی این دیار را تشکیل می‌دهند.

عمده ترین بازار شهر بازار نعلبندان و کهنه بازار هستند که ترکیب فضای کالبدی آنها به صورت خطی (راسته) بود و غالباً به میدان و بازارچه ها متصل می شدند. اکثر بناهای قدیمی در بافت قدیم گرگان متعلق به دوره قاجار و پهلوی است.یکی از شاخصه های تاریخی سازه های قدیمی این منطقه چوب است. خانه باقری با بیش از ۱۵۰ سال قدمت، نمونه ای ارزشمند از معماری بومی مسکونی در گرگان به شمار می رود. خانه مفیدیان متعلق به دوره قاجار یکی دیگر از بناهای ارزشمند بافت تاریخی گرگان است و این بنا بدست سید ضیاءالدین مفیدیان درسال ۱۳۲۷ساخته شده است. خانه مفیدیان به صورت مجموعه و از سه ساختمان مجزا تشکیل شده است. ساختمان ضلع جنوبی که قدیمی ترین قسمت بناست مربوط به دوره قاجاریه است. بنای ضلع شرقی که فضای خدماتی (مطبخ) است، مربوط به همین دوره است. اما ساختمان ضلع شمالی بنا مربوط به دوره پهلوی است که احتمال می رود برروی یک ساختمان دوره قاجاریه ساخته شده است.

گمیشان بعد از گرگان دومین بافت تاریخی را دارد

گمیشان دومین شهر در گلستان است که بعد از شهر گرگان دارای بافت با ارزش فرهنگی است. ابنیه بافت گمیشان دارای معماری سنتی دوره قاجار و پهلوی است. فرم شیروانی بنا، سکوسازی، بهره گیری وسیع از چوب از ویژگی های برجسته معماری شهر به حساب می آید. این شهر در شمالی ترین قسمت حاشیه شرقی دریای خزر قرار دارد و از طرف شمال به کشور ترکمنستان، از جنوب به بندرترکمن، از شرق به آق قلا و از طرف غرب به دریای خزر ختم می‌شود. قبل از شکل گیری گمیش تپه به شکل امروزی حداقل سه اثر مهم که قدمت آنها به قبل از اسلام می‌رسند در نزدیکی آن شهر قرار داشت که در بوجود آمدن شهر به خصوص دیوار دفاعی بی تاثیر نبوده است؛ از آن جمله به آثار کمیش تپه جیک، تپه کوره سو (دوره تاریخی اسلامی) و دیوار دفاعی گرگان (قزل آلانگ) مربوط به دوره (پارت و ساسانی) می توان اشاره کرد. اولین دستاوردهای تمدن مانند مدرسه، تلگراف و گمرگ در این منطقه ساخته شده است که این امر زندگی پیشرفته در این خطه را نشان می دهد.

بزرگترین جزیره ایرانی

آشوراده نیز در غرب بندر ترکمن بزرگترین جزیره ایرانی در دریای مازندران، در شبه جزیره میانکاله واقع شده است. البته مسافران می توانند از بندر ترکمن با قایق موتوری ظرف ۱۰ دقیقه به آشوراده برسند و از زیبایی های بینظیر و آرامش مثال زدنی آن لذت ببرند. اکنون نام آشوراده واژه‌ای کلیدی در ادبیات اکوتوریسم گلستان است. آشوراده یا جزایر آشور نام بخشی از خشکی شبه جزیره میانکاله در شرق آن است. این جزیره در سده‌های گذشته در پی عملکرد و فعالیت گروه‌های انسانی با حفر کانال از توده اصلی خشکی خود (شبه جزیره میانکاله) جدا افتاده‌است.

آشوراده در سال ۱۳۵۴ جز نخستین مناطق زیست کره جهان معرفی و ثبت شد. در همین حال در کنوانسیون جهانی رامسر در زمره تالاب های مهم دنیا قرار گرفت و سومین اهمیت این منطقه عضویت آن در پناهگاه حیات وحش است که در تمامی ایام سال میزبان انواع پرندگان است. ۴۰ درصد خاویار ایران در نزدیکی این جزیره به دست می‌آید.

این جزیره تا سال‌های پیش با امکاناتی همچون پاسگاه ژاندارمری، شرکت تعاونی روستایی، مدرسه راهنمایی، مغازه، مسجد و حسینیه بیش از هزار نفر سکنه داشته است که به مشاغل دامداری، کارگری، پیشه‌وری و ماهی‌گیری مشغول بوده‌اند اما در سال ۱۳۷۲ به علت بالا آمدن سطح آب دریای خزر و رخ دادن سیل، مردم جزیره، آنجا را ترک کردند. هم‌اکنون تنها کارمندان شیلات در آن ساکن هستند.

آشوراده آب و هوایی معتدل و مرطوب دارد. این جزیره از رسوبات آبرفتی حاصل از عملکرد فرسایش رودخانه کهر باران یا نکارود و حمل و انباشته شدن رسوبات در این ناحیه تشکیل شده است. جنس این رسوبات بسته به جنس سنگها در نواحی که توسط آب حمل شده‌اند متفاوت است و فاقد رس هستند.

لفظ «آشوراده» در زبان ترکمنی به معنای «جزیره آشور» است و دارای دو بخش آشیر (آشور) و آدا (جزیره) «آش‌یرآدا = آشوراده» است. ترکمن‌ها به این جزیره «مال آشیر» هم می‌گویند زیرا در زمانهای قدیم از ساحل بندر ترکمن دامهای خود را جهت چراندن به جزیره می‌رساندند و در این لفظ «مال» به معنای «دام» و «آشیر» به معنای مصدری «رساندن» است.

جنگل‌ها و پارک‌های جنگلی گلستان

جنگل‌های گرگان با مناظر و چشم‌اندازهای بسیار زیبای دره‌ها و کوه‌های جنگلی، رودخانه‌ها، چشمه‌سارها، فضاهای روستائی ویژه و منحصر بفرد، قابلیت‌های مهم توریستی – جنگلی استان را به نمایش گذاشته و در حال حاضر از طریق مجتمع نهارخوران و جاده خوش ییلاق مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند.

پارک جنگلی ناهارخوران

این پارک قدیمی ترین تفرجگاه های استان گلستان بوده که در ۴ کیلومتری جنوب شهر گرگان واقع شده است. ناهار خوران دارای فضای جنگلی در طرفین جاده برای تفرج است و با داشتن آب و هوای مناسب و دامنه پر شیب جنگلی مورد استفاده تفرج کنندگان داخلی و خارجی قرار می گیرد. این پارک دارای مهمانسرا های عمومی به ویژه مهمانسراها و کمپ های اقامتی زیبا است.

پارک ملی گلستان

پارک ملی گلستان در ۱۵۰ کیلومتری شرق گرگان واقع شده است و مساحت آن ۹۱ هزار و ۸۹۵ هکتار است. پارک ملی گلستان نخستین پارکی است که در ایران عنوان پارک ملی را به خود اختصاص داده است. این پارک با داشتن اقلیم های متفاوت و مناطق زیستی متنوع جنگلی، استپی و چشم اندازها و مناظر متنوع طبیعی از جمله جاذبه های گردشگری استان گلستان محسوب می گردد. اهمیت آن از نظر محققین و دانش پژوهان به لحاظ دست نخوردگی جوامع زیستی، گیاهی و جانوری و اکوسیستم های طبیعی، به عنوان میراث طبیعی و تنوع ژنتیکی بسیار زیاد است.

پارک جنگلی النگ دره

این پارک در جنوب غربی شهر گرگان به فاصله ۳ کیلومتری شهر واقع شده است. پارک جنگلی النگ دره در دامنه جنگل های انبوه شمالی از پوشش درختان منحصراً جنگلی برخوردار بوده و رودخانه ای از وسط آن می گذرد. پارک جنگلی دلند،پارک جنگلی کردکوی،پارک جنگلی قرق،باران کوه هم دیگر جنگل های استان است.

تهیه‌شده‌درسرپرستی‌استان‌گلستان

لذت گردشگری با سفر به دل طبیعت

گیلان

استان گیلان به دلیل برخورداری از موقعیت ویژه اقلیمی و برخورداری از مواهبی چون جنگل، کوهستان و دریا، مقصد بسیاری از گردشگران به خصوص در فصل بهار است. استان گیلان واقع در عرض جغرافیایی ۳۶ درجه و ۳۴ دقیقه تا ۳۸ درجه و ۲۷ دقیقه شمالی و طول جغرافیایی ۴۸ درجه و ۵۳ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه شرقی، در شمال ایران و جنوب دریای خزر واقع شده است. مرز شمالی آن از مرز آبی تشکیل شده و در امتداد ساحل دریای خزر، از آستارا تا چابکسر ادامه دارد.

درازای این استان از شمال غربی به جنوب شرقی، ۲۳۵ کیلومتر و پهنای آن از ۲۵ تا ۱۰۵ کیلومتر تغییر می کند. رشته کوههای البرز با ارتفاع متوسط ۳ هزار متر، مانند دیواری در غرب و جنوب گیلان کشیده شده و مرز غربی و جنوبی آن را خط الراس کوههای تالش و البرز غربی محدود کرده است. این استان از شمال به دریای خزر و جمهوری آذربایجان، از غرب به استان اردبیل، از جنوب به استان زنجان و قزوین و از شرق به استان مازندران محدود می شود. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، استان گیلان دارای ۱۶ شهرستان، ۵۲ شهر، ۴۳ بخش، ۱۰۹ دهستان و ۲۸۸۸ آبادی است که با مساحت ۱۴ هزار و ۷۱۱ کیلومتر مربع، طبق آخرین سرشماری نفوس و مسکن در سال ۱۳۸۵، جمعیت ۲ میلیون و ۴۸۰ هزار و ۸۷۰ نفری را در خود جای داده است.

گیلان دهمین استان پرجمعیت و بیست و هشتمین استان وسیع ایران بوده و کلانشهر رشت با داشتن ۴۶ درصد جمعیت کل استان، دوازدهمین شهر پرجمعیت ایران و پرجمعیت‌ترین شهر سه استان ایران در ساحل دریای خزر است.استان گیلان با مرکزیت شهر رشت که در فاصله ۳۲۵ کیلومتری تهران قرار دارد، شامل شهرستان های آستانه اشرفیه، آستارا، املش، بندر انزلی، تالش، رشت، رودسر، رضوانشهر، رودبار، سیاهکل، شفت، صومعه سرا، فومن، لاهیجان، لنگرود و ماسال است.

گیلان دهمین استان پرجمعیت و بیست و هشتمین استان وسیع ایران است. تراکم جمعیت در این استان با ۱۷۷ نفر در هر کیلومترمربع جایگاه سوم را در ایران داشته و کلانشهر رشت نیز با داشتن ۴۶ درصد جمعیت کل استان، دوازدهمین شهر پرجمعیت ایران و پرجمعیت‌ترین شهر سه استان ایران در ساحل دریای خزر است.

این استان از گذشته دور تا چند قرن پیش به دو بخش تقسیم می‌شد. بخش غربی که در سمت راست سفیدرود واقع شده را «بیه پس» و بخش شرقی؛ یعنی سمت چپ سفیدرود را «بیه پیش» می گفتند. بیه در زبان محلی به معنای رود یا ساحل است. بدین ترتیب بیه پس به سرزمینی اطلاق می‌شد که عقب سفیدرود قرار داشت و بیه پیش سرزمین جلوی سفیدرود بود. بر اساس همین تقسیم بندی گویش گیلکی از سرزمینهای واقع در بیه پس تا بیه پیش با هم متفاوت است.

برخی از محققان وجه تسمیه گیلان را به دلیل اینکه این سرزمین محل سکونت قومی به نام «گلای» بوده است که بعدها به صورت گیل درآمده و «ان» پسوند مکان به آن اضافه شده به معنای مکان گیل ها می دانند وگروهی دیگر از محققان معتقدند که نام گیلان مأخوذ از کلمه «گِل» است زیرا در اثر بارش مداوم باران، زمین‌های این استان غالباً باتلاقی و گل‌آلود است.

● نقشه گردشگری گیلان

استان گیلان که جزو مناطق کم ارتفاع ساحل دریای خزر محسوب می شود، دارای نوعی بسیار ویژه از آب و هوای هیرکانی بوده و کل استان به طور خاص مرطوب و سبز است. بارش باران در این استان به دلیل غلبه جریانات جوی شمالی- جنوبی و همچنین ممانعت رشته کوه البرز از خروج این توده های هوایی از استان، معمولا در تمام طول سال وجود دارد این بارش ها در فصل پاییز به بالاترین میزان خود رسیده و در فصول زمستان و بهار و تابستان به ترتیب از میزان بارندگی کمتری برخوردار است. با این وجود، این بارش ها آنقدر زیاد هست تا بالاتر از حد ماههای خشک بماند.

به دلیل برخورداری این استان از آب و هوای متنوع در تمام طول سال، از ماه فروردین تا آخر آبان بهترین زمان برای مسافرت و بازدید از طبیعت و مناطق گردشگری استان است .دسترسی زمینی به گیلان از سمت فلات ایران از طریق جاده قدیم و آزاد راه قزوین- رشت امکان پذیر است. این استان از طریق چابکسر با استان مازندران و از طریق آستارا با جمهوری آذربایجان، و اردبیل نیز راه زمینی دارد. گیلان همچنین با قرار گرفتن در مسیر کریدور شمال- جنوب دارای مرز دریایی هم هست.

● گردشگران نمک گیر سوغات گیلان

پنیر «سیاهمزگی» بر آمده از دل منطقه سیاهمزگی در استان گیلان است. طعم بسیار خوشمزه و درصد چربی بالای این پنیر باعث شده تا این محصول قابل رقابت با انواع محصولات مشابه در داخل و خارج از کشور باشد. هرچند میزان پنیر تولیدی این منطقه نسبت به سال های گذشته کاهش پیدا کرده است اما ایرانیانی که سری به گیلان زده اند و طعم پنیر سیاهمزگی و نان داغ را چشیده اند، هیچگاه نام این پنیر را از یاد نمی برند.

منطقه زیبا و گردشگرپذیر سیاهمزگی در شهرستان شفت واقع شده که شامل چند روستای علیسرا، توسه، مَزگَده، خُرمکش و ونه‌بنه است.این منطقه که محل تلاقی باغات چای، رودخانه و جنگل است، دارای ییلاقات بکر و بسیار زیبایی است که همه ساله پذیرای گردشگران از نقاط مختلف کشور است.

ییلاقهای سیاهمزگی که مقدمات ساخت پنیر سیاهمزگی در آن فراهم می شود به دو بخش دایله سر و آرننگا تقسیم می شود. ییلاق های پیرامون دایله سر شامل مزاچال، آورَند، سوته، خُورمَه جَنون، سره، برَ خوار، مَتّه خونی، زردَه خونی، لاسَه پشت، بَرَه سر، مندَران، دایله سر، گنبو، گَزنَه دشت، بَرزَه‌لاشون، مینجانی، لوت، زیبان دشت و چَرَه مَندَن است.

ییلاقهای آرَنَگا نیز شامل شَلَمَه جار، آفیر، تُویَه لیم، پاشتون، پشتی سر، سَرَندول، خونی و آفیرَه سر می‌شود که دامداران سیاهمزگی شفت، از نیمه بهار و تمام فصل تابستان را در این ییلاقات به سر می برند و هنوز در برخی از قسمت های سیاهمزگی خانه های چوب و گل دو طبقه قدیمی برجا مانده است که زیبایی خاصی به این منطقه می دهد. این منطقه زیبا سرزمین بزرگانی همچون نقدعلی سیاهمزگی وغلامعلی مجاهد دو تن از مجاهدان دوران نهضت جنگل نیز بوده است.

تهیه شده در سرپرستی استان گیلان

از پایتخت پارینه سنگی تا دیار خانه های تاریخی

لرستان

استان لرستان سرزمینی زیبا با آب و هوای دلپذیر و محصور در کوههای مرتفع و صعب العبور است که بین ۴۶درجه و۵۱دقیقه تا ۵۰ درجه و ۲۲ دقیقه عرض شمالی درسلسله جبال زاگرس میانی واقع شده است.این استان از شمال به استانهای مرکزی و همدان، از شرق به استان اصفهان، از جنوب شرقی به چهار محال وبختیاری، از جنوب به استان خوزستان و از غرب به استان کرمانشاه و ایلام محدود است به طوریکه موقعیت منحصر به فرد استان لرستان به لحاظ نقش شاخص ارتباطی از مزایای این استان زرخیز است.

موقعیت ویژه استان در بین استانهای مذکور، لرستان را به عنوان شاهراهی ویژه برای ارتباط شمال - جنوب و شرق - غرب تبدیل کرده است و همین فاکتور می تواند زمینه جذب بسیاری از مسافران عبوری از این استان را فراهم آورد.استان لرستان با مساحت بیش از ۲۸ کیلومتر مربع در غرب کشور پهناور ایران واقع و ۱.۷ درصد مساحت کشور را به خود اختصاص داده است. اشترانکوه با ۴۱۵۰ متر ارتفاع بلندترین نقطه استان لرستان بوده و پست ترین نقطه در جنوبی ترین نقطه استان واقع شده و ارتفاع آن از سطح دریا ۵۰۰ متر است.

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری استان لرستان دارای ۱۱ شهرستان بوده که خرم آباد، بروجرد، الیگودرز، دورود، ازنا، کوهدشت، دلفان، سلسله، پلدختر، دوره چگنی و رومشکان شهرستانهای لرستان و مرکز سیاسی و اداری این استان شهر خرم آباد است.

میزبانی دره رویایی

همزمان با ایام نوروز بسیاری از مسافران کوهدشت را به عنوان مقصد سفر خود انتخاب کردند که در این میان دره رویایی «شیرز» پذیرای مسافران و طبیعت گردانی بود که از دیدن این جاذبه طبیعی شگفت زده شدند. دره باستانی «شیرز» در ۴۵ کیلومتری شمال شرق کوهدشت و بر سر راه رودخانه سیمره واقع شده است. این دره حیرت انگیز با جاذبه های گردشگری بکر و شگفت انگیز و سرچشمه ها و آبشارها و درختان وحشی پر میوه اش آماده است تا به یکی از گردشگاههای زیبای غرب کشور تبدیل شود.

این جاذبه طبیعی در بخش زردلان و در منطقه ای به نام اولادقباد قرار دارد و دارای طبیعتی زیبا و چشمه های جاری با آب فراوان، صخره های تند و تیز و میوه های وحشی فراوان است.آب این چشمه به رودخانه سیمره که شاخه اصلی کرخه است می ریزد. زیبایی و بکربودن منطقه شیرز برای هر بازدید کننده ای ابتدا عظمت و شوکت و ابهت این کوههای سر به فلک کشیده را مجسم می کند سپس آهنگ خوش ترنم شرشر آب خستگی را از تن بیرون می کند.

طول این تنگه چند کیلومتر است و رود کوچکی از میان آن عبور می کند. رودی با سراب ها و چشمه های زلال که در مسیر خود آبشارهای زیبایی را به وجود آورده، می رود تا در دهانه ورودی شیرز به رودخانه خروشان سیمره ملحق شود.این تنگه که پر است از درختهای کوهی میوه از جمله انگور، انجیر و گلابی درمیان دوکوه شگفت انگیز قرار گرفته است. بر سینه و کمرکش این دو کوه غارهایی زیبا جا گرفته که گویای سکونت بشرغارنشین در این منطقه است.

این منطقه بکر که همواره حس شگفتی بازدیدکنندگان را برانگیخته، محل بازدید و تفریح تابستان مردم لرستان و گردشگران است و طبیعت گردان زیادی روزهای تعطیل می روند تا خستگی های روزمره شان را کنار آبشارها و سایه وسیع چتر درختانش جا بگذارند.

به گزارش خبرنگار مهر، پیشینه تاریخی لرستان در بخش صنایع دستی، درخشان است و آن را باید در آثار کشف شده از غار «کلماکره» جستجو کرد.

کلماکره غاریست طبیعی و باستانی در شهرستان پلدختر که زیبایی قابل توجهی دارد. اشیاء به غارت رفته شامل ریتونها، بشقاب ها، پیکرکها و بسیاری از انواع اشیاء بی نظیر است که اکنون در موزه هایی چون لوور، متروپولیتن و بریتیش میوزیوم به نمایش گذاشته شده اند. تعدادی از اشیاء مربوط به این غار توسط ماموران کشف و در اختیار میراث فرهنگی قرار گرفت و اکنون در موزه ایران باستان و موزهٔ قلعه فلک الافلاک نگهداری می شوند.

صنایع دستی لرستان

در استان لرستان صنایعدستی ثمره دستهایی است که عشق را از قلب خود جاری ساخته و با انگشتان خود با یاری تار و پود بر گلیم و جاجیم ترسیم کرده و یا با تلنگرهای چکش آن را حک می کنند. صنایع دستی لرستان در سه نوع متمایز عشایری، روستایی و شهری شکل گرفته اند. بیشتر تولیدات صنایع دستی عشایری به مصرف خانوار می رسند و کمتر به بازار عرضه می شوند.

انواع صنایع دستی عشایر استان لرستان عبارتند از سیاه چادر، چیت، قالی و گلیم. صنایع دستی روستایی را قالی، گلیم، رنگرزی و جاجیم بافی تشکیل می دهند و عمده صنایع دستی شهری نیز خراطی، نمدبافی، قلم زنی، ورشوسازی، قالی، موج و گلیم بافی هستند. قالی بافی و فرشهای سنتی لرستان جز بافته های سنتی ایران است که در زمره فرشهای هندسی قرار داشته و به صورت ذهنی بافته می شوند. از ویژگی های مهم آنها استفاده از طبیعت، محیط اطراف، باورها، عقاید و رسوم محلی در طراحی نقوش این گونه قالی است.

سابقه فرش بافی در لرستان را با توجه به نمونه های موجود یکصد و پنجاه ساله تخمین می زنند. بارون دوبد، سیاح روسی در سال ۱۸۴۰ در سفرنامه خود، به قالی بافی زنان لر اشاره می کند اما سابقه قالی بافی در لرستان به سالهای قبل از سفر بارون دوبد بر می گردد چرا که بخش مهمی از قطعات مفرغی که از استان لرستان بدست آمده و با نام گیوه با سنجاق، سوزن و امثال آن وصف شده اند سکهای قالی بافی هستند و قلابی که معمولاً در سر آنها با پیکره های کوچک گوزن، بز کوهی و ... ساخته شده بطور مشخص برای گرفتن با انگشتان و کوبیدن قالی است.

گلیم یا در زبان محلی «له» یکی دیگر از دست بافته های عشایر لرستان است. این دست بافته که برای مفروش کردن سیاه چادرها به کار برده می شود به وسیله تمدار بافته می شود. گلیم را در ابعاد متفاوتی می بافند که معمولاً اندازه گلیم های بافته شده توسط زنان عشایر ۲*۱.۵ یا ۳* ۱.۵ است. مدت زمان لازم برای بافت هر گلیم حدود یک هفته است و در صورتیکه زنان همسایه با هم همکاری داشته باشند شاید کمتر از این مدت لازم باشد.

زنان عشایر معمولاً در ییلاق به بافت «له» یا گلیم اقدام می کنند زیرا در ییلاق تقریباً شیر دوشی و تهیه لبنیات به علت آبستن بودن دامها متوقف می شود لذا زنها اوقات بیشتری برای بافتن بدست می آورند.

زنان عشایر پس از ریسیدن نخهای نسبتاً ظریف، آنها را رنگ کرده و سپس برای تثبیت آنها کلاف نخ را در ماده ای به نام گنل که در یک گیاه کوهی به همین نام گرفته شده قرار می دهند بدین ترتیب نخ ها برای بافت آماده می شوند سپس تمدار (دار افقی) را آماده کرده و بافتن «له» را شروع می کنند. سیاه چادر که در گویش عشایر لک، «داوار» یا «سیاه مال» و در گویشهای لری و بختیاری به ترتیب «داوار» و «بهون» خوانده می شود مهمترین و شایعترین گونه مسکن عشایری است که از موی بز سیاه بافته می شود.

هر سیاه چادر از دو قسمت مساوی به نام لت تشکیل می شوند و هر لت از ۵ تا ۶ تخته - نوارهای به عرض ۴۰ تا ۶۰ سانتیمتر و به طول ۶ تا ۱۶ متر - فراهم می آید که تعداد تخته ها و طول آنها با وضعیت اقتصادی خانوار، ارتباط مستقیم دارد. در بافت سیاه چادر حداکثر وجود چهار زن ماهر بافنده کفایت می کند. در بین زنان عشایر، درمراحل بافتن سیاه چادر، نوعی همیاری و تعاون وجود دارد.

ماشته، دست بافته ای رنگارنگ از هنر زنان لر

یکی ازهنرهای بومی رایج در این استان ماشته است که با دار مخصوصی به نام جیلا بافته می شود. این دست بافته از چهار قطعه نواری شکل به عرض ۵۰ سانتی متر و به طول ۲ متر تهیه می شود سپس به صورت عرض به هم دوخته و متصل می شوند و یک تخته کامل را به ابعاد ۲در۲ به وجود می آورند. ماشته موارد استفاده متعددی دارد که اهم آنها عبارتند از رختخواب پیچ که معمولاً در جهیزیه دختران دو یا چند تخته قرار می دهند، زیر انداز کف اتاق و سیاه چادر و ...

بافت ماشته با توجه به ضرورت و نیاز آن در زندگی به سالهای دور می رسد و در مورد پیشینه تاریخی و سوابق حضور آن در این خطه نمی توان به آسانی سخن گفت؛ اما به استناد برخی متون و شواهد عینی از زمان سلجوقی، صفوی تا عهد قاجار از رونق زیادی برخوردار بوده است. چنانچه دهکده «کارخانه» در دشت سیلاخور محل اسکان کارگران بافنده بوده است.

برای تهیه این دست بافته از دو نوع نخ استفاده می شود.نخ های پشمی که به طور عمده با همان رنگهای طبیعی سفید، سیاه و قهوه ای مورد استفاده قرار گرفته و در صورت نیاز توسط رنگرز رنگ می شود و دوکهای نخ مصنوعی خارجی که از رنگ بندی و استحکام بیشتری برخوردارند عمده ترین طرحی که در بافت ماشته استفاده می گردد طرح شطرنجی است که آنرا حقه می گویند.

ورشو، اوج هنرمندی مردمان لرستان

صنعت ورشو سازی در گذشته های نه چندان دور در شهر بروجرد رونق فراوانی داشت و بخش وسیعی از بازار قدیمی این شهر را به خود اختصاص می داده است. گستردگی این هنر به حدی بوده است که نام شهر بروجرد و ورشو با هم آمیخته شده است. این فلز به صورت ورق از کشور آلمان و لهستان به ایران وارد می شده است و با داشتن جلا ومقاومت طولانی در مقابل پوسیدگی، آنرا «ژرمن سیلور» نیز اطلاق می کردند.

هنرمندان دیار بروجرد، با استفاده از فن چکش کاری و خم کاری با استفاده از دستگاههای ساده و همچنین نیروی بازوی خود، به خلق آثار فلزی بسیار زیبایی از ورقهای ورشویی می پرداختند که از جمله می توان به ظروف غذا خوری، سماور، سینی، قندان، چایدان، گلاب پاش و ... اشاره کرد. از برجسته ترین هنرمندان این حرفه می توان استاد علی میناگر، مرحوم استاد رئوف، مرحوم استاد قریب، استاد رضا گلدوز، استاد محمد باد آور، استاد علیرضا شاددل، استاد ماشاء اله فرخی و ... را نام برد.

لرستان در زمینه طبیعت گردی حرف اول را می زند

استان لرستان به لحاظ ثبت آثار در فهرست ملی دارای بیش از دو هزار و ۴۵۰ اثر تاریخی، ۲۱ اثر طبیعی و ۲۱ اثر معنوی ثبت شده ملی است، ظرفیتی که این استان را در میان استانهای صدر جدول کشور به لحاظ تعداد آثار تاریخی ثبت شده قرار داده است.

این در حالیست که به لحاظ وجود جاذبه های طبیعی اعم از آبشارها، دریاچه ها، کوههای پربرف، رودخانه ها، دشت های سرسبز، تالابها و ... نیز لرستان دارای ظرفیتی کم نظیر است به طوریکه این استان با طبیعی چهار فصل و داشتن جاذبه های زمستانی در تابستان و جاذبه های تابستانی در زمستان قابلیت منحصر به فردی برای جذب طبیعت گردان دارد.در کنار این قابلیتها بخش کشاورزی، دامپروری، زنبورداری و شیلات لرستان نیز دارای ظرفیت خوبی برای عرضه محصولات باکیفیت است به طوریکه برخی محصولات تولیدی در استان از جمله عسل و روغن حیوانی لرستان به لحاظ کیفیت در رتبه نخست کشور قرار دارند.

از پایتخت پارینه سنگی تا دیار خانه های تاریخی

از سوی دیگر استان لرستان با قابلیت های منحصر به فرد تاریخی، طبیعی و گردشگری یکی از پرجاذبه ترین استانهای کشور محسوب می شود که هر ساله در ایام مختلف سال پذیرای گردشگران از سراسر کشور است. وجود آثار تاریخی منحصر به فرد اعم از قلعه ها، خانه های تاریخی و غارهای باستانی، جاذبه های گردشگری مذهبی از جمله امامزاده ها، جاذبه های طبیعی از جمله آبشارهای منحصر به فرد،

سرابهای جوشان، دریاچه های بکر، تالابهای زیبا و دشتهای سرسبز از لرستان دیاری خواستنی و پرجاذبه برای گردشگران ساخته است.

لرستان در حال حاضر به لحاظ تاریخی عناوینی چون پایتخت پلهای تاریخی، پایتخت پارینه سنگی و دیار خانه تاریخی را با خود یدک می کشد و وجود غنی ترین موزه مردم شناسی در این استان هر ساله علاقمندان به فرهنگ غنی این استان را فرامی خواند. همچنین لرستان به عنوان زادگاه بزرگترین زمین لغزش دنیا قابلیتهای مهمی در حوزه زمین گردشگری دارد، موضوعی که این استان را به عنوان پایتخت ژئوتوریسم کشور مطرح کرده است.

طبیعت لرستان، قطعه ای از بهشت ناب ایران

وجود جاذبه های طبیعی مانند آبشارها از جمله آبشار بیشه، آبشار نوژیان، آبشار آب سفید، آبشار وارک، آبشار تله زنگ، چشمه های آب معدنی نظیر چشمه گراب کوهدشت، چشمه گراب امامزاده حسن الیگودرز، چشمه گوگردی برآفتاب طلایه چم سنگر و چشمه سراب در دهقان کاکاشرف، دریاچه های دیدنی مانند دریاچه گهر و دریاچه کیو، تالاب های زیبا مانند بیشه دالان بروجرد و تالابهای هفتگانه پلدختر این استان را به لحاظ طبیعت گردی در میان دیگر استانهای کشور شاخص کرده است.

از سوی دیگر یکی از اساسی ترین عوامل موثر در نوع معیشت ساکنان هر منطقه موقعیت جغرافیایی آن است که استان لرستان به علت موقعیت خاص اقلیمی از یک تنوع آب و هوایی منحصر به فرد و چهارفصلی برخوردار است. در شمال و شمال غربی و شرق استان لرستان به دلیل ارتفاعات دو هزار متر به بالا ریزشهای جوی به طور عمده به صورت برف بوده و دارای زمستانهای سرد و تابستانهای معتدل است.

بیشترین میزان بارندگی در این نواحی که در فصول پاییز، زمستان و بهار صورت می گیرد بین ۶۰۰ تا ۸۰۰ میلی متر در سال است. حداکثر و حداقل درجه حرارت در این نواحی به ترتیب ۲۲ + و ۷- درجه سانتی گراد است. شهرستان بروجرد و بخش های شمالی شهرستان خرم آباد، الشتر، چغلوندی، دلفان، شمال زاغه، بخش های میانی حومه الیگودرز در این ناحیه آب و هوایی واقع شده اند.

این در حالی است که در نواحی مرکزی استان لرستان و در حد فاصل دو نوار سردسیر و گرمسیر آب و هوای مدیترانه ای به صورت نوار پهنی از شمال غربی به جنوب شرقی کشیده شده است.

این منطقه دارای زمستانهای ملایم و تابستانهای نیمه گرم است. ریزشهای جوی اغلب به صورت باران در فصول پاییز و زمستان و به میزان قابل توجهی در بهار صورت می گیرد.

شهرستان خرم آباد، قسمتهایی از بخش زرو مازو و مرکز شهرستان الیگودرز و بطور کلی قسمتهای مرکزی استان لرستان جزو این ناحیه محسوب می شوند.

همچنین نواحی جنوب و جنوب غربی لرستان به علت همجواری با جلگه خوزستان و مناطقی از استان ایلام دارای زمستانهای معتدل و تابستانهای گرم است. آب و هوای مساعد، زمستان این نواحی را به صورت قشلاق مناسبی برای عشایر لرستان و استانهای همجوار درآورده است.

لرستان، سرزمین کوههای سر به فلک کشیده

لرستان سرزمینی کوهستانی است و کوه ها نیمی از مساحت آن را پوشانیده اند. در این استان ۳۵ قله با ارتفاع بیش از سه هزار متر وجود دارد.

مرتفع ترین قلل استان لرستان در ناحیه شرقی و جنوب شرقی این استان واقع شده است. اشترانکوه با حدود چهار هزار و ۵۰ متر ارتفاع از شمال غربی به جنوب شرقی امتداد یافته و دارای قلل متعدد است. این کوهها در تمامی سال پوشیده از برف هستند و از منابع آبی مهم استان به شمار می روند و دریاچه های زیبای این کوهها در حوزه آبریز رودخانه دز قرار دارند.

در شمال استان لرستان کوههای مرتفع از قبیل گرین با سه هزار و ۶۲۳ متر، رخاش با سه هزار و ۵۹۲ متر، میش پرور با سه هزار و ۵۸۷ متر و خرگوشناب وجود دارد. این کوهها در حد فاصل بروجرد و الشتر قرار گرفته و به صورت سدی ارتباط بخش شمال غربی با شمال شرقی را از یکدیگر قطع کرده است. همچنین رشته کوهی که بخش میانی شهر خرم آباد را در برگرفته، سفید کوه نام دارد. این کوه که در شمال غربی شهر قرار گرفته است از شمال غربی به جنوب شرقی امتداد دارد و ارتفاع آن دو هزار و ۹۳۱متر است و نیز کوه هشتاد پهلو با دو هزار و ۹۹۱متر در این ناحیه قرار دارد. کوههای موجود در غرب استان که

شهرستان کوهدشت را در بر گرفته اند به طور عمده به صورت موازی در جهت شمال غرب به جنوب شرق امتداد یافته اند که مهمترین آنها عبارتند از کوه هنجیس با دو هزار و ۶۴۲ متر، پشتکوه با دو هزار و دو متر، ملہ کوه با دو هزار و چهار متر، کوه بلوران با یک هزار و ۹۰۲ متر ارتفاع است.

لرستان، زادگاه دشت های سرسبز و هموار

این در حالی است که لرستان یکی از استانهایی است که دارای دشت های هموار و سرسبز فراوانی برای طبیعت گردان است. از جمله دشت های استان لرستان می توان به دشت سیلاخور، دشت الیگودرز، دشت الشتر، دشت کوهدشت و دیگر دشتهای پراکنده این استان اشاره کرد.

دشت سیلاخور در شمال شرقی استان لرستان واقع شده است و دو شهر بروجرد و دورود را در منتهی الیه شمال و جنوب خود در بر گرفته است. دشت سیلاخور با قریب ۷۰ هزار هکتار مساحت وسیعترین دشت استان است. دشت الیگودرز نیز در شرق استان لرستان واقع شده و بالغ بر ۶۰ هزار هکتار مساحت دارد و در ارتفاع بیش از یک هزار و ۵۰۰ متر از سطح دریا قرار دارد.

دشت الشتر در شمال استان و در میان مناطق کوهستانی با ارتفاع بالاتر از یک هزار و ۵۰۰ متر قرار گرفته است. این دشت بستر پر تراکم ترین نقاط روستایی کم جمعیت استان به شمار می رود و مساحت آن بالغ بر ۳۰ هزار هکتار است. دشت کوهدشت نیز در غرب استان لرستان واقع شده است و در ارتفاعی بین یک هزار تا یک هزار و ۵۰۰ متر از سطح دریا قرار دارد. مساحت این دشت بالغ بر ۴۰ هزار هکتار است.

همچنین در این استان دشتهای پراکنده و کم عرضی نیز وجود دارند که به طور عمده در طرفین رودخانه های مهم لرستان قرار گرفته اند. از جمله این دشتها می توان به دشت کرگاه در جنوب خرم آباد، دشت ازنا در شرق خرم آباد، چغلوندی، نورآباد، طرهان و خاوه در شمال استان، رومشکان در جنوب و جایدر در جنوب غربی این استان اشاره کرد.

لرستان، بستر خروش رودخانه های پر آب ایران

پر آب ترین حوزه های آبریز ایران در خاک و پهنه جغرافیایی استان لرستان وجود دارد که این امر موجب ایجاد طبیعتی سرسبز و بهشت وار در این قطعه از سرزمین ایران شده است. در استان لرستان بیش از ۳۳ رودخانه دائمی جریان دارد که بر اساس حوضه آبریز به سه دسته اصلی تقسیم می شوند. رودهای حوضه دز و رودهای حوضه کرخه در مجموع ۹۶ درصد سطح استان را دربر می گیرند و رودهای حوضه مرکزی که سطح کوچکی از شرقی ترین قسمت استان را به خود اختصاص داده اند. رودخانه سزار، تیره، رودخانه بختیاری، سرخاب، کشور، سبز، چم چیست، اسک، رودخانه الیگودرز و ازنا از جمله رودخانه های حوضه آبریز دز هستند. رودخانه سیمره، کشکان، کهمان، دره شهر، گند، خرم آباد و گرگانه نیز حوضه آبریز کرخه را تشکیل می دهند.

این در حالی است که وجود این رودخانه های بزرگ و پر آب موجب ایجاد آبشارهای منحصر به فردی در مسیر جریان این رودخانه ها در دل صخره های این استان شده است. در حال حاضر بالغ بر ۵۰ آبشار بزرگ و کوچک در پهنه استان لرستان وجود دارد که بخش عمده ای از این آبشارها در مسیر رودخانه های این استان قرار گرفته اند.

لرستان، مهد جنگلهای انبوه و مراتع بکر

وجود رودخانه ها، تالابهای منحصر به فرد، دریاچه های وسیع، کوههای سربه فلک کشیده، دشتهای فراخ و آبشارهای منحصر به فرد ویژه گی های خاص پهنه لرستان است که با گذاشتن قطعه جنگل های انبوه و مراتع بکر پازل این بهشت زیبا تکمیل می شود.

نیمی از مساحت استان لرستان پوشیده از جنگل و مرتع است. سطح جنگل های این استان بیش از ۷۵۰ هزار هکتار است که به این وسعت حدود یک میلیون و ۲۵۰ هزار هکتار مرتع را نیز باید اضافه کرد.

پوشش گیاهی منطقه لرستان ازگونه های مختلف و متنوع گیاهی است. در برخی دامنه ها جنگلهای مختلف و پراکنده و در برخی دیگر جنگل های انبوه دیده می شود.

بیشتر جنگلهای لرستان از نوع بلوط است. پراکندگی درختان بنه، بادام و بلوط بر اساس ارتفاع از سطح دریا تغییر می کند و دیگر انواع درختان جنگلی این استان عبارتند از زالزالک، پسته وحشی، مازو، زیتون، گلابی وحشی، شن، تاک، ارجن، نارون، انجیر، گردو، انار، آلبالو وحشی، مو، زبان گنجشک، توت، کن انجیر، ون و ارغوان. اکثر جنگلهای لرستان در کوههای هشتاد پهلو، سفید کوه، نورآباد، الشتر، کوههای بلوران، خاوه، کوه شاه نشین، اژگن، کوه تخت و ززوماهرو پراکنده است.

لرستان و ۵۰ آبشار بزرگ

در حال حاضر بالغ بر ۵۰ آبشار بزرگ و کوچک در پهنه استان لرستان وجود دارد که بخش عمده ای از این آبشارها در مسیر رودخانه های این استان قرار گرفته اند. این در حالیست که آبشارهای هفتگانه لرستان هر کدام در نوع خود آبشارهای منحصر به فردی هستند که شاید نتوان مانند آنها را در دیگر نقاط کشور مشاهده کرد.

آبشار «شوی یا تله زنگ»، آبشار بیشه، آبشار آب سفید، آبشار نوژیان، آبشار چکان، آبشار سرکانه، آبشار وارک و آبشار افرینه از جمله آبشارهای لرستان هستند که هر کدام زیباییهای منحصر به فرد خود را دارند.

آبشار شوی، زیباترین آبشار ایران

آبشار شوی یا «تله زنگ» در جنوب شهرستان دورود و در بین کوه های سر تنگ شوی در حوالی روستای شوی و در ۱۰ کیلومتری ایستگاه راه آهن واقع شده است. این آبشار که به قولی زیباترین آبشار ایران محسوب می شود؛ آبشاری زیبا ودلنشین است که از غاری بیرون می آید و از گردنه ای بلند به پایین سرازیر می شود. ارتفاع آبشار ۱۰۰متر و عرض آن ۴۰ متر است که زیبایی وچشم اندازی کم نظیر را به طبیعت اطراف خود بخشیده است؛ از سوی دیگر اطراف این آبشار زیبا مملو از درختان بلوط، بادام و پوشش گیاهی بسیار مناسب و دیدنی است.

درفصل بهار از سراسر کشور مردم علاقمند برای

تفریح به این آبشار منحصر به فرد لرستان روی می آورند وبخشی از اوقات خود را پیرامون زیبای آن سپری می کنند گفتنی است این آبشار در گویش محلی به طاق شوی معروف است وراه دسترسی به آن از طریق ایستگاه راه آهن تله زنگ است.

آبشار بیشه، تبلور زیبایی

آبشار بیشه یکی از آبشارهای زیبای استان لرستان و ایران است. این آبشار در دل کوههای زاگرس در شهرستان دورود قرار گرفته است و فاصله آن تا شهر دورود ۳۵ کیلومتر است. این آبشار در کنار راه آهن تهران – خوزستان و در نزدیکی ایستگاه بیشه قرار گرفته و از این رو هر آبشار بیشه با چشم اندازی زیبا یکی از نادرترین و زیباترین آبشارهای استان لرستان است. ارتفاع آبشار ۴۸ متر تا نقطه برخورد با زمین است و ۱۰ متر نیز از آنجا تا وصل شدن به رودخانه سزار می باشد و عرض تاج آبشار ۲۰ متر است. در بالای آبشار، روبروی ایستگاه چشمه‌های پر آب متعددی دیده می‌شود که از دل کوه می جوشند و زمزمه کنان از وسط ایستگاه قطار گذشته و آبشار بیشه را تشکیل می دهند. هوای خنک و با طراوت، سرسبزی و شادابی کوههای بلند و دلنشین بیشه را به یک منطقه دیدنی و جذاب برای گردشگران تبدیل کرده است. از شهرستان دورود به طرف آبشار مناطق دیدنی در کنار رودخانه سزار وجود دارد که می توان به آبشارهای فصلی و دائمی، آبشارهای یخی در زمستان و درختان متنوع اشاره کرد. فاصله این آبشار دیدنی تا خرم آباد نیز از طریق جاده ۶۴ کیلومتر است.

آبشار آب سفید، آبشاری از دل صخره های الیگودرز

آبشار «آب سفید» نیز آبشاری زیبا و دیدنی در منطقه ذلقی الیگودرز و به فاصله حدود ۵۰ کیلومتری از این شهر است. ارتفاع این آبشار حدود ۶۵ متر و عرض تاج آبشار آن در فصل پر آبی حدود هشت متر است. این آبشار از دل کوه صخره ای به بیرون سرازیر می شود و سپس در مسافت کوتاهی به یک حوضچه تبدیل می شود.

این آبشار در فصل بهار پذیرای گردشگران زیادی است و پوشش جنگلی و گیاهی در اطراف آبشار زیبایی و طراوت خاصی به این منطقه توریستی داده است.

آبشار نوژیان، مرتفع ترین آبشار لرستان

آبشار نوژیان نیز در ۵۱ کیلو متری جنوب شرقی خرم آباد (بخش پاپی) واقع شده است و دارای ارتفاع ۹۵ متر و عرض تاج پنج متر است. این آبشار یکی از زیبایی های طبیعت لرستان است که هر ساله بسیاری از گردشگران و مسافران را به سوی خود جذب می کند.

گردشگاه جنگلی نوژیان بالای کوه تاف قرار دارد؛ در کوه تاف انواع گیاهان دارویی می رویند که طبیعت بکر این منطقه و همچنین وجود آبشار زیبای نوژیان آن را به محلی زیبا و دیدنی بدل کرده است. در طول سال و به ویژه فصل پرآبی آبشار نوژیان بسیاری از مردم برای تماشای این آبشار زیبا و همچنین برای جمع آوری گیاهان دارویی به این ناحیه می روند و اوقات فراغت خود را در آنجا سپری می کنند.

راه ارتباطی آبشار زیبای نوژیان از طریق خرم آباد به گردنه نوژیان است؛ جاده دسترسی به این آبشار جاده آسفالته بوده و همچنین می توان از طریق راه آهن و با کمی پیاده روی به دیدار این آبشار زیبا رفت.

آبشار چکان از عجایب و شگفتی های طبیعت لرستان

آبشار چکان در جنوب غربی شهرستان الیگودرز و در دامنه ارتفاعات مشرف بر دره چکان در فاصله ۱۴۱ کیلومتری شهرستان خرم آباد واقع شده است. این آبشار شگفت انگیز دارای ارتفاع ۳۰ متر وعرض تاج چهار متر در دل طبیعت بکر وبهشتی لرستان قرار دارد.

این آبشار از درون غاری مشرف بر زمینهای زراعی چکان بیرون می جهد و «طول فوران آن به ده ها متر» می رسد اطراف آبشار منطقه ای وسیع با فضایی مطلوب و دل انگیز است که در دو الی سه کیلومتری آن امام زاده ای به نام ابوعلی (ع) واقع شده است.

آب این آبشار در اواخر پاییز به مرور خشک می شود و در روز های اولیه شروع فصل بهار مجددا با همان فوران به بیرون می جهد، این آبشار یکی از عجایب و زیباییهای طبیعت استان لرستان محسوب می شود. در کنار این آبشار دل انگیز پوشش گیاهی ودرختانی همانند گردو، زالزالک، گلابی، چنار، کیکم، بید، بلوط و... وجود دارد.

تهیه‌شده در سرپرستی استان لرستان

از شهر قدیمی بهشهر تا بهشت گمشده ایران

مازندران

مازندران در تاریخ ریشه دارد و باستانی ترین آثار را در خود جای داده و کتابها از گذشته های دور تا امروز بر این ادعا صحه می گذارند و البته یافته های باستان شناسان و گنجینه های موزه داران. رسم ها و آیین ها نشسته بر جامه ها، ظرف ها، رختها، پارچه ها، دیوارها، پنجره ها و خلاصه گوشه گوشه این پهنه سبز زیبا، دامن گلدار دماوند که شقایق ها را به رخ می کشد دیو سپید پای دربندند و موزه ها گردشگران را به خود می خوانند

بهشهر یکی از شهرهای قدیمی ایران و مازندران است که علاوه بر آب و هوای منحصر بفرد و عالی اش، محل تولد مادر شاه عباس صفوی بود و این شاه به خاطر مادرش توجه خاصی به آن داشت، موزه عباس آبادش در دل طبیعت و موزه باستانی گوهر تپه آن معروف است؛ موزه ای که سابقه مهمترین و بزرگترین اماکن آغاز شهر نشینی را در این نقطه از حاشیه خزر به ده هزار سال پیش می رساند.

مجموعه ای از مصنوعات سنگی، گلی و استخوانی با کاربری متفاوت در گوهرتپه گردآوری شده است. دوک، سردوک، دستاس، هاون های سنگی، پاشنه در، انواع تیغه‌های سنگی، ابزارهای استخوانی، سنگ ساب و انواع مهره‌های سنگی، گلی و استخوانی جزو مکشوفات گورستان گوهر تپه است، دسترسی به این گورستان دیدنی و تمامل برانگیز آسان است؛ در حاشیه جاده. از بهشهر و ساری که به سمت غرب مازندران بروید موزه هاست جلوی روی گردشگران برای انتخاب، تا دیداری از مردم خونگرم این خطه و داشته هایشان تازه کنید. از موزه مردم شناسی بابل که عبور کنید، آمل که از آن به عنوان یکی از کهن ترین شهرهای شمالی کشور یاد می شود، یک موزه تاریخ برای فرهنگ دوستان در چنته دارد.

قدمت برخی از اشیاء در این موزه به هزاره سوم قبل از میلاد مسیح می رسد و انواع آثار مردم شناسی و اسناد تاریخی استان در این موزه رخ می نمایاند. قدیمی ترین دست نوشته های اسناد تاریخی موزه که در ساختمان مالیه این شهر قرار دارد، صورت اسامی علما در آمل در سال ۱۲۸۶ هجری قمری است.

موزه تاریخی آمل از وجود سکه ها که تاریخ مصوری از خط، آداب و رسوم کهن، آرایش صورت و نوع پوشش شاهان را نشان می دهد، بهره برده و سکه های مربوط به دوره های هخامنشی، اسکندر، سلوکیان، اشکانیان، ساسانیان و دوره های اسلامی تا قاجار را در خود جای داده است. بازدید پر تعداد این روزهای مسافران نوروزی از موزه های آمل از دیدنی بودن آن حکایت دارد. مازندران همانگونه که از طبیعت بکر روستایی بی نصیب نیست از موزه هایی در سبک و سیاق روستایی نیز بهره برده است.

کمال الملک این روستا را نقاشی کرده است

گردشگران به سمت غرب و جاده کندوان که می رانند روستایی مشهور چشم نوازی می کند، سرسبزی و رسوم قدیمی و تاریخی کهن، آن را پرآوازه‌تر کرده است. قدم زدن در کوچه‌های باریک، روی سنگفرش‌ها و کنار دیوارهای کاهگلی و پنجره‌های چوبی کندلوس، در دل انبوه درختانی که ارتفاعات را یکپارچه سبز کرده‌اند، خاطره ای دلنشین خواهد ساخت.

«کمال الملک» در سفری که به همراه ناصر الدین شاه به این روستا داشت، تابلویی از این دهکده نقاشی کرد که اکنون در»کاخ موزه صاحبقرانیه» قرار دارد. کندلوس ۴ هزار ساله با مدیریت یکی از اهالی خلاق اش صاحب موزه ای است که انواع نمونه خط ثلث، ابطال سحر، قباله های ازدواج، نقاشی های مربوط به قرن۱۱ در دهلی نو، نمونه های از سکه های نقره ای، جدول تقویم نجوم متعلق به سال۱۲۸۳، شجره نامه های ایل قاجار و نسخه ای عقد نامه شاه و فرح را به معرض نمایش گذاشته است و اشیاء هر غرفه از طریق پخش صدای ضبط شده به بازدیدکنندگان معرفی می شود.

بهشت گمشده ایران

کلاردشت به بهشت گمشده ایران معروف است و به دلیل زیبایی‌های طبیعی و تاریخی بی‌نظیر و آب وهوای بسیار مطبوع و تپه تاریخی کلار نیز به عنوان گنجینه ارزشمند سالانه پذیرای صدها هزار گردشگر داخلی و خارجی است.

برای رسیدن به کلاردشت اگر از پایتخت ایران به سمت مازندران حرکت کنیم پس از طی ۱۸۰ کیلومتر بعد از شهر مرزن آباد چالوس به شهرستانی خواهید رسید که از آن به عنوان بهشت اکوتوریسم ایران یاد می کنند

نقاشی رنگارنگ و چشم آرا از معماری باشکوه ایرانی در باغ عباس آباد

مه را با باران ریز بهاری در سکوت دل انگیز یک جنگل تاریخی تصور و صدای پرندگان را هم به آن اضافه کنید، از بلندای استخری بزرگ، زیبا و فوق العاده که به چشمه ای شباهت دارد، اینها را انسانهایی در دل جنگل بی بدیل هیرکانی بهشهر ساخته اند با معماری که باید ببینید تا باور کنید.

این باغ که در یونسکو هم به ثبت جهانی رسیده است را شاه عباس صفوی در زادگاه مادرش، اشرف بناکرد. جاده جنگلی را در صبحگاه نوروزی پیمودیم، پس از عبور از چند نیم دایره تنگ، تابلویی زیبا، بسیار زیبا، وسیع و رنگ رنگ جلوی چشمانمان نمایان شد، میان هوای مه آلود، اول شیفته طبیعت شدیم، بعد آرام آرام برج ها به چشم آمد و زیر پا آجر فرش های صفوی.

دوست دارم بدانم معمار باهوش و هنرمند دوره صفوی چگونه ابتکار باغ ایرانی که اول بار در کویر زاده شد را در شمال پیاده کرد، اینگونه چشم آرا.

باغی آباد در ۹ کیلومتری بهشهر

مجموعه باغهای عباس آباد در ۹ کیلومتری شهرستان بهشهر، در دامنه رشته کوههای البرز و میان جنگل‌های انبوه قرار چشم نوازی می کند. این مجموعه شامل چشمه، مخزن و دریاچه سد یا به قول مدیر پایگاه پژوهشی عباس‌آباد؛ «استخر»، گل‌باغ، کاخ، حمام، آسیاب آبی و دو برج آجری است.

این مجموعه به دستور شاه عباس اول صفوی در سال ۱۰۲۰ ه. ق در محلی که خرگوران نام داشت، ساخته شد و اکنون مهم‌ترین باغ غیر کویری ایران به‌شمار می‌آید. وسعت آن نزدیک به ۶۰۰ هکتار است.

استخر مجموعه، ۶۰۰ هزار مترمکعب گنجایش دارد، مخزنی است و جوی زمینی سرچشمه آن است. آب از لوله های زیرزمینی و سفالی مسیر را طی می کند و به استخر پرو پیمان می رسد. استخر ۱۰ هکتار وسعت دارد و عمارت مرکز آن، در زمان آبگیری با ارتفاعی حدود ۱۸ متر به زیر آب می‌رود و فقط سقف آن همراه با درختچه‌هایی نمایان است.

کارشناسان معتقدند؛ ممکن است اول این بنا جهت مقاوم سازی استخر احداث شده باشد و مجددا با توجه به آبگیری استخر به آن کاربری تفریحی داده باشند. برای کاربری تفریحی عمارت داخل استخر، دسترسی به آن از طریق پل چوبی اسکله مانندی که در جهت شمال بنا ایجاد نموده بودند، امکان پذیر بود. و کم و کان اکنون نیز این امکان فراهم است. اگرچه در آن روز نوروزی سپید که ما به دیدار عباس آباد رفته بودیم عمارت میان آب پنهان شده بود و خاطره آن نوروزی که سفره هفت سین را روی آن چیده بودند برایم دوباره جان نگرفت.

وسعت استخر حدود ۱۰ هکتار و عمق آن نزدیک به ده متر است. این استخر به دلیل دسترسی مناسب سواره، محوطه اتراق، آثار باستانی، شیرینی، آب و هوای مناسب، قابلیت‌های توریستی فراوان دارد.

حمام عباس آباد با معماری سنتی

حمام عباس آباد معماری و سیستم آبرسانی جالبی دارد؛ هر حوض در فضای گرمخانه و سربینه در این حمام تاریخی دارای دو سیستم آبرسانی آب سرد و آب گرم بوده است.

باغ عباس آباد

در محوطه تاریخی عباس‌آباد، دو برج آجری به قطر۷ متر و به ارتفاع ۱۴ متر از دوران صفویه به یادگار مانده است. مصالح عمده سازه، ملاط ساروج و آجر است. با توجه به ساختار دو بنای برج که بر روی محور آبرسانی قرار دارند، اینگونه می گویند که برجها عملکرد صرفاً نگهبانی نداشته و با توجه به اختلاف ارتفاع محوطه گلباغ نسبت به باغ، دو برج در واقع برای جلوگیری از ضربات قوچی شکل سیالات، توسط مهندسین دوره صفویه مد نظر قرار گرفته‌اند.

آسیاب آبی، یکی دیگر از آثار این مجموعه است، اگر طبیعت بکر و کمتر دست خورده آن به مدد مدیر پایگاه متعصب مجموعه، از دیدنش غافلتان نکند، به فاصله تقریبی ۱/۵ کیلومتری جنوب باغ میان دو رود پر آب احداث شده است، آجرهای به کار رفته در آسیاب به ابعاد ۵×۲۶×۲۶ سانتی‌متر بوده و راه دسترسی به آسیاب از طریق یک جاده سنگ فرش امکان‌پذیر است.

نحوه کارکرد بنای فوق بدین طریق است که آب از طریق کانال سرپوشیده به سمت کانال روباز آجری به طول ۱۰۰ متر هدایت شده سپس با یک شیب تقریباً مناسب به سمت چرخ آسیاب حرکت کرده و سبب به حرکت در آمدن پره‌های چرخ می شده است. مهندسین دوره صفوی با احداث آسیاب آبی در محل مورد نظر، از انرژی آب بیشترین بهره را برای به حرکت در آوردن چرخهای آسیاب برده‌اند.

عباس آباد بر خلاف باغ های ایرانی سرو ندارد. در دوره صفویه ساخت اولین و آخرین «باغ در باغ» در بهشهر انجام شد. شرایط توپوگرافی اقتضا می کرد که باغ عباس آباد رو به قبله ساخته شود و طلوع و غروب خورشید تماشایی تر از همیشه باشد. خلق و معماری این مجموعه براساس زیبایی تنظیم شده است.

اولین کلنگ حفاری های باستان شناسی در سال ۱۳۷۹ در این منطقه به زمین زده شد. اما اینجا کمتر از یافته های باستانی خبری بود. موسوی نسب، مدیر پایگاه پژوهشی باغ تاریخی عباس آبادمعتقد است؛ در دوره قاجار مصالح این مجموعه توسط روستاییان همجوار برای ساخت و ساز منتقل و سایت تاحدودی تخریب شد.

وجود ۲۵۰۰ اثر تاریخی و طبیعی در مازندران

در حوزه تاریخی دو هزار و ۵۰۰ اثر تاریخی شناسایی که از این تعداد ۶۷۵ اثر ثبت، در حوزه اثر معنوی ۱۰۰ اثر که از این تعداد ۴۵ اثر ثبت و در حوزه طبیعی ۱۲۰ اثر که از این تعداد ۱۱ اثر ثبت شده است. خانه مینا و پلنگ، خانه نیما پدر شعر نو، خانه ننه مکرمه نقاش و خانه های تاریخی مازندران از جمله جاذبه ها و نمادهای فرهنگی مازندران هستند که بر روی درب برخی از آن قفل خورده، برخی حال ناخوشی دارند و برخی دیگر به دلیل معرفی نشدن، مهجور مانده اند.

سرنوشت خانه مینا و پلنگ که دو سال قبل بفروش رفته است نامعلوم است، درب خانه ننه مکرمه همیشه به روی دوستداران فرهنگ باز نیست و برخی خانه های تاریخی ساری نیز روزگار خوبی ندارند اما خانه نیما یوشیج نیز به دلیل صعب العبور بودن و برودت هوا در روزهای نوروزی گردشگران چندانی ندارد.

بی بی مکرمه را دیگر همه نقاشان جهان می شناسند، بانوی بی سوادی که سبکهای نقاشی را به هم زد و آثارش از گالری سیحون و موزه های معروف جهان سردرآورد. نقاشی‌های مکرمه قنبری معروف به « ننه مکرمه » موجب شد تا به عنوان بانوی نمونه نقاش در سال ۲۰۰۱ توسط دوازدهمین کنفرانس ایران شناسی در دانشگاه دولتی سوئد، معرفی شود.

مکرمه قنبری، زن روستایی ساکن روستای دریکنده در استان مازندران است که در سن ۶۴ سالگی شروع به نقاشی کرده و به تدریج آثارش شهرتی جهانی یافته و نمایشگاه‌های متعددی از نقاشی‌های او برپا شده‌اند.

وی که از سن ۱۰سالگی شروع به کار کرده و روزگار پر شیب و فرازی را می پیمود تا سن ۶۷ سالگی تصمیمی برای نقاشی کردن نداشت و در طول این سال ها ۹ بچه تربیت کرده و به عنوان خیاط، طبیب محل و... به فعالیت می پرداخت، تا زمانی که بر اثر یک حادثه شور و جوشش درونی وی نمود بیرونی یافت.

هم‌اکنون بیش از ۳۰ درصد آثار مکرمه قنبری به فروش رسیده و در موزه‌های معتبر دنیا نگهداری می‌شود و کارشناسان هنر اروپا آثار قنبری را با نقاشی های شاگال مقایسه می کنند. آثار مکرمه قنبری با نقاشی مارک شاگال، نقاش فرانسوی- روسی، مقایسه شده‌اند و پس از مرگ او، خانه‌اش با دیوارهای تماماً نقاشی شده، به موزه‌ای در روستای دریکنده تبدیل شده است.

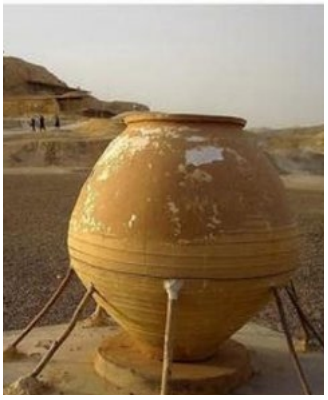
اینکه آثار ننه مکرمه چگونه به یکباره از گالری سیحون و از آن پس در گالری‌های جهان سر در آورد، راز عجیبی دارد، وی که از ۱۰ سالگی شروع به کار کرد و روزگاری پر فراز و نشیبی را پیموده بود و تا ۶۷ سالگی تصمیمی برای نقاشی کردن نداشت، در اثر یک حادثه، شور و جوشش درونی وی نمود بیرونی یافت.

مکرمه قنبری، گاوی داشت که برای چرای آن مجبور بود روزانه مسافت طولانی راه بپیماید، پس از مدتی بیمار شد و فرزندانش که نگران سلامتی مادر بودند بدون اطلاع قبلی وی، اقدام به فروش حیوان کردند، پس از آن، مکرمه بسیار غمگین شد و برای غلبه بر احساساتش به نقاشی پناه برد.

از همان روز که ۶۷ ساله بود تا پیش از مرگ، به شکل خستگی ناپذیری نقاشی می‌کرد و اکنون تمام خانه‌اش مملو از نقاشی‌هایی است که هر کدام راوی داستانهای مختلف از کتاب‌هایی چون، قرآن مجید، شاهنامه فردوسی، منظومه‌های لیلی و مجنون، فرهاد و شیرین، امیر و گوهر و زندگی خود نقاش است. او هنر را در طبیعت، در بین مردم، در کوه‌ها و صحراها، در بین رنگ‌های به ارث رسیده از نیاکانش و نیز در درون خود، می دید و بر روی صفحه جاری می کرد.

جایی که پلنگ هم عاشق می شود

در دل دامنه های کجور و در روستای به نام کندلوس، خانه ای کاهگی به چشم می خورد که روزگار نه چندان دور، وعده گاه « مینا و پلنگ » بوده است. برای رسیدن به روستایی ییلاقی کندلوس باید مسیر ۷۰ کیلومتری جنوب شرقی نوشهر به بخش کجور را پیمود و در ۵۰ کیلومتری این مسیر به سمت راست تغییر مسیر داد و با عبور

از روستاهای تاریخی دیگر به کندلوس، بهشت مازندران رسید.

در دل روستای کوهستانی و نمونه گردشگری کندلوس که دارای بافت با ارزش تاریخی، نمونه های زیادی از بناهای تاریخی و گردشگری می توان یافت که هر ساله گردشگران زیادی از داخل و خارج کشور به آن سفر می کنند.

از پر رمز و رازترین بناهای قدیمی کندلوس که یک خانه کاهگلی با معماری سنتی است می توان به خانه مینا و پلنگ اشاره کرد که هنوز، داستانش، لالایی مادربزرگها و مادران برای دختران و پسران خردسال کجوری است.

افسانه مینا و پلنگ از آنجا ریشه می گیرد که پلنگ شیفته آواز مینا دختر کندلوسی می شود که هر شب در اتاقش آواز می خواند. این آغاز قصه ای عاشقانه و واقعی با طعم افسانه و زیبایی است و هرشب پلنگ با گذر از کوهستانها و جنگل خود را به حاشیه پنجره خانه می رساند و به آواز دخترک گوش می داد.

سرانجام شبی پلنگ بر اثر گلوله مردمان دهکده با تنی زخمی راه جنگل را در میان زمستان سرد و برفی طی می کند و مینا به هوای یافتنش شب هنگام به سیاهی جنگل و سوز و سرما می زند، در آن شب مینا دلش می خواست دردناکترین ترانه و آوازش را بخواند.

شبی سرد و تاریک، مینا آواز خوانان پا به جنگل مه گرفته گذاشت و برای همیشه در چشم تر جنگل گم شد و هیچگاه دیگر خبری از آمدن مینا و پلنگ در فضای دهکده نپیچید. قصه مینا و پلنگ در حدود صد سال پیش میان سالهای ۱۲۷۵ تا ۱۲۸۵ در یکی از روستاهای ییلاقی مازندران به نام کندلوس در کوهستانهای نوشهر در میان جنگلهای انبوه و دست نخورده آن زمان بوقوع می پیوندد که شاید در جهان بی نظیر بوده است.

قصه های فراوان و اشعار دلنشین زیادی از قصه مینا و پلنگ سالها پس از مرگ این دو نقل شده و سرانجام ناتمام این قصه، ذائقه بسیاری از مردان و زنان دیار کجور را به سرایش وا داشت؛ قصه هایی که هنوز بر لبان اهالی این مرز و بوم زمزمه می شود. هنوز پیرمردها و پیرزن های کندولوس ۷۰ تا ۸۰ سال با چشمانی اشک آلود از این دو تعریف می کردند.

حالا از میان آن همه قصه های مینا و پلنگ، تنها خانه ای در دهکده کندلوس بر جا مانده که پذیرای گردشگران داخلی و خارجی است و سالانه بیش از ۱۵۰ هزار گردشگر به آن سفر می کنند. بسیاری از پژوهشگران، ویژگی های فرهنگی خانه مینا و پلنگ به عنوان نماد فرهنگی این کشور بشمار می رود.

از دیگر خانه های افسانه ای مازندران می توان به خانه های تاریخی آن اشاره کرد و خانه های تاریخی کلبادی، رمدانی، فاضلی، ناظری ها، سردار جلیل و سرهنگ خان واقع در بافت تاریخی قدیمی ساری در فهرست میراث ملی ثبت شده اند.

شهرستان ساری از طبیعتی گیرا، جذاب و بسیار ارزشمند برخوردار بوده و همواره مورد نظر حکام محلی قرار داشته است به همین لحاظ عمارت‌ها و کاخ‌های قدیمی در کنار طبیعت جذاب، مهم ترین دیدنی های این منطقه را تشکیل می‌دهند.

۲۵ خانه تاریخی در ساری ارزش ثبت سازمان میراث را دارند و تعدادی از این خانه ها مرمت شده و تعدادی دیگر هم شناسایی شده ولی تاکنون به ثبت نرسیده است.

خانه ای با نغمه های شعر و شاعری

در یوش مازندران خانه ای قدیمی قرار دارد که نبض شعر و شاعری در آن می تپد و زادگاه پدرنو ایران است. اینجا یوش است، دهکده ای که به یمن نیما آوازه ای جهانی یافته اما، حتی اقامتگاه و مهمانسرایی کوچک ندارد تا مهمانان نیما، دمی در آن بیاسایند و خستگی راه به در کنند. خانه سریولی و رویاهای نیما اکنون به موزه تبدیل شده و مهمانانش را فرا می خواند.

موزه نیما

برای رسیدن به یوش و خانه نیما دو راه پیش رو داری، یا باید راه هراز را انتخاب کنی و نرسیده به آمل، راهی در سمت چپ جاده را در پیش بگیری. همان جاده‌ای که با رستوران نیما و تصویر شاعر آغاز می‌شود. گرچه جز این رستوران، تابلویی هم هست که نام یوش و بلده بر آن نقش بسته؛ یا جاده چالوس را انتخاب کنی و پس از گذشتن از تونل کندوان به سیاه‌بیشه بروی و استراحت کنی و با رسیدن به پل زنگوله، به سمت جاده ای بروی که تابلویی سبز رنگ بر سر آن است. این تابلو ما را به خانه نیما و روستای زیبای یوش راهنمایی می کند.

رسیدن به خانه نیما، کار چندان دشواری نیست. از هرکه بپرسی، راه خانه را به تو نشان می‌دهد و به گفته نیما «مانده اسم از عمارت پدرم/ طرف یورد شمالی‌اش: تالار/ طرف یورد جنوبی‌اش: سردر/ طرف بیرون آن: طویله‌سرا...» امروز طویله‌سرایی باقی نمانده اما تالار و سردر پابرجا باقی مانده‌اند.

خانه نیما به موزه تبدیل شده تا برخی عکس‌ها و وسایل شخصی پدر شعر نوی فارسی را در خود جای دهد. عینک و قلم و لباس و کفش و چراغ و پیه‌سوز... در خانه می‌گردی و روزهایی را در ذهن مجسم می‌کنی که نیما و برادرش لادبن و خواهرش بهجت از در و دیوار بالا می‌رفتند و فریاد کودکانه‌شان در فضای خانه می پیچید.

نادرترین تپه تاریخی ایران را ببینید

تپه تاریخی کلار از جمله جاذبه های باستانی و تاریخی کلاردشت است و باتوجه به سابقه دیرینه ای که دارد یکی از نادر تپه های تاریخی است که در ارتفاعات بالای ۱۲۰۰ متری از سطح دریای آزاد قرار دارد. کاوشها و مطالعات انجام گرفته بر روی این تپه تاریخی نشان می دهد که تپه کلار یکی از باارزش ترین محوطه باستانی است که درغرب مازندران قرار دارد و افق های مهمی را پیش روی باستان شناسانی که به مطالعه شمال ایران و حوزه دریای خزر علاقمندند، خواهدگشود.

این تپه باستانی که در دشت وسیع کلاردشت واقع است، یکی از ویژگی های مهم این محوطه باستانی است که در کمتر محوطه ای در کشور می توان نمونه آن را یافت، تداوم و پیوستگی استقرار انسان در طول قریب به ۶ هزار سال است که در آن زندگی می کرده اند.

نتایج آزمایشات بر روی نمونه های استخوان و ذغال به دست آمده از لایه های تحتانی تپه کلار توسط دانشگاه آکسفورد انگلستان، تاریخ آن را به اوایل هزاره چهارم پیش از میلاد مسیح یعنی ۶ هزار سال قبل مربوط می داند و مطالعات این لایه نگاری نشان داده است که سکونت در این محوطه از زمانی که نخستین ساکنان در آن سکنی گزیده اند بدون انقطاع ادامه داشته است و این امر گواه روشنی بر شرایط مساعد طبیعی این منطقه است.

روستای نمونه گردشگری در کلاردشت

این تپه باستانی در همه ایام میزبان مسافران و باستان شناسان است و در نوروز نیز به روی گردشگران لبخند می زند. علاوه بر تپه کلار، کلاردشت با داشتن روستایی ییلاقی و پرجاذبه، به عنوان بهشتی برای اکوتوریسم و طبیعت گردی تبدیل شده است و روستای « طویدره» از دهکده های ییلاقی مازندران است که همانند نگینی در دامنه های جنگل های خزری می درخشد و هر صبحگاهان، آفتاب با اولین تابش ها و تلالو نورش، پیش تر از سایر جاها، به آن سلام می دهد.

روستای زیبای طویدره که به تازگی به عنوان روستای نمونه گردشگری برگزیده شد از توابع شهرستان کلاردشت به شمار می رود که به دلیل موقعیت جغرافیایی اش، اولین تابشهای نور خورشید بر آن می تابد. این دهکده ییلاقی و سرسبز از مناطق زیبا وخوش آب و هوای مازندران است که به دلیل قرار گرفتن در دامنه جنگل و همجنین در مسیر راه ارتباطی ارتفاعات مازیچال مانند نگینی بر بلندای این دیار می درخشد.

تهیه شده در سرپرستی استان مازندران

جزیره هرمز شهر عجایب ۷۰ رنگ

هرمزگان

هرمز، جزیره ای به مساحت ۴۲ کیلومترمربع در ورودی خلیج فارس و در ۸ کیلومتری بندر عباس واقع شده. به دلیل موقعیت جغرافیایی و نزدیکی به تنگه هرمز از لحاظ بازرگانی و راهبردی اهمیت زیادی دارد. فاصله این جزیره از جزیره قشم با قایق تندرو و در حالت طبیعی آب و هوایی حدود ۳۰ دقیقه است.اما فاصله بندر عباس تا هرمز بیشتر از ۳۰ دقیقه است. در روزگار قدیم این جزیره محل ارتباط تجار شرقی و اروپایی و آفریقایی بوده است، سال ۱۲۷۲ میلادی مارکوپولو در راه سفر به چین از هرمز دیدن کرد، او هرمز را در نزدیکی شهر آباد میناب توصیف می کند و می نویسد: بازرگانان هندی با کشتیهای پر از ادویه، سنگهای قیمتی، مروارید، لباسهای ابریشمی، طلا و عاج فیل و دیگر کالاها به هرمز می آیند و کالاهای خود را به بازرگانان در هرمز عرضه می کردند.

تجار آفریقایی بیشتر چوبهایی معروف به چوب چندل را به این منطقه می آوردند که دریانوردان جنوبی از این چوبها برای ساخت لنج استفاده می کردند، تجار چینی بیشتر پارچه های ابریشمی را برای فروش به هرمز آورده و تجار هندی انواع ادویه های مختلف را به این منطقه جهت فروش حمل می کردند.

جزیره هرمز، نگین خلیج فارس و کلید طلایی تجارت منطقه جزیره ای که رونق اقتصادی، اشتغالزایی معادن خاک سرخ و نمک، رفت و آمد لنجهای تجاری و باربری برای بارگیری خاک سرخ و نمک این جزیره به کشورهای حوزه خلیج فارس و سایر کشورهای اروپایی، آفریقایی و آسیایی زبان زده خاص و عام بود امروزه سایه شوم بیکاری و رکود اقتصادی آن؛ مردم این جزیره را از پا درآورده است.

جزیره هرمز که یکی از سوگلی های جزایر خلیج فارس محسوب می شود، با عجایب و شگفتی های مختص به خودش می تواند یک منطقه جذاب و دیدنی برای آدم های ماجراجو و اهل سفر باشد. مسافران و گردشگران می توانند از بندرشهید حقانی با استفاده از شناورهای مسافری استاندارد عازم جزیره هرمز شوند، همچنین از قشم هم می توان به سمت جزیره هرمز سفر کرد.

جزیره هرمز پر از شگفتی های مختلف است که باعث می شود کمپ زدن در هر نقطه ای از آن ویژگی ها و دیدنی های منحصر به فرد خودش را داشته باشد. سعی کنید جایی کمپ بزنید که فاصله زیادی تا دریا نداشته باشد و بتوانید هر وقت که اراده کردید از زیبایی و شکوه موج ها لذت ببرید.

دشت کوچک هرمز زیستگاه آهو های زیادی هست که در دنیا بی نظیر است. جنگل های مانگرو با پوشش حرا، اجتماعی دست کاشت است و بر یک پهنه گلی قرار دارد و زیستگاه ۲۰ گونه پرنده آبزی و کنار آبزی محسوب می شود.

به دلیل خاک نمکی و آب های شور در این جزیره گونه های گیاهی جز این گونه به ندرت یافت می شود، اما این گونه به دلیل مکانیزم ویژه ای که برای مقابله با شوری آب های دریایی دارد در سواحل گرمسیری و نیمه گرمسیری یافت می شود. دیدن این پوشش گیاهی عجیب هم خالی از لطف نیست

یکی دیگر از جاذبه های این جزیره مخصوصا برای علاقمندان علوم ژئومورفولوژی تنوع بالای سنگ ها و کانی های موجود در این جزیره است.قسمت عظم جزیره رو گنبد نمکی تشکیل می دهد و در بخش های جنوبی سنگ نمک و سنگ های دیگه به شکل بلور های عظیم موجود است.

یکی دیگه از جذابیت های سواحلی که در کنار کوه و ارتفاعات سنگی در این جزیره قرار دارند وجود غارهای دریایی هست که در جنوب و جنوب غرب جزیره قابل مشاهده است. این منظره های بکر با صدای آرامش بخش موج ها و تابش نور گرم آفتاب،استراحتگاه های مناسبی برای ماجراجویی هایتان در این جزیره حساب میشود

برج ناقوس، قلعه پرتغالی ها، ، قصر صورت، خانه زعفرانی، از جاذبه های گردشگری این جزیره است. این جزیره به علت موقعیت جغرافیایی آن و مجاورت با تنگه هرمز، کلید خلیج فارس می‌نامند. همین موقعیت است که آن را در طول تاریخ، از نظر راهبردی و بازرگانی از اهمیت خاصی برخوردار ساخته‌است.

هرموز اصلاً نام بندری معتبر در مصب رود میناب با خلیج فارس بوده است. شهر میناب کنونی برروی خرابه‌های این بندر ساخته شده است. هرموز قدیم در اوایل عهد مغول تجارت پر رونقی داشته است. با هجوم مغولان در حدود سال ۷۰۰ هجری، مردم شهر هرموز ابتدا به جزیره قشم و سپس به جزیره هرموز که در آن زمان زرون (معرب آن جرون که بعدها نام بندری در محل بندر عباس کنونی شد و به تلفظ پرتغالی بندر گمبرون خوانده شد) نام داشت کوچ کردند و شهری در آن بنا کردند و نام آنرا به یاد شهر قدیم خود هرموز گذاشتند.

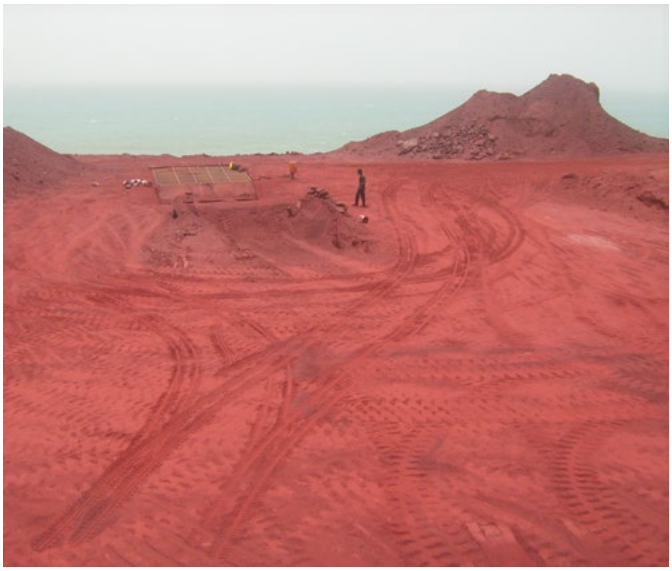
به تدریج و طی قرون بعد این شهر نام خود را به همه جزیره داد و بندر جرون (گمبرون بعدی) نام خود را از آن وام گرفت. عظمت شهر و جزیره هرموز به قدری شد که دو قرن بعد و تا زمانی که توسط پرتغالی‌ها اشغال شد مرکز ولایات خلیج فارس از جمله بحرین بوده است.

در سال ۹۰۹ دریانورد پرتغالی آلفونسو د آلبوکرک که به مستعمرات پرتغال در آسیا سفر کرده بود بر حسب اتفاق گذرش به خلیج فارس افتاد و با آن نواحی آشنایی پیدا کرد و بلافاصله با حضور در دربار مانوئل پادشاه پرتغال طرح خود برای اشغال جزایر خلیج فارس را ارائه نمود و به تصویب رساند. او در سال ۹۱۲ به خلیج فارس بازگشت و پس از کشتار و وحشیگری فراوان موفق به فتح هرموز در سال ۹۱۳ گردید و قلعه‌ای در جزیره هرمز ساخت.

مردم هرمز در طول سالهای اشغال مکرراً سر به شورش برداشتند که مهم‌ترین این شورشها مربوط به سالهای ۹۱۹ شمسی، ۹۲۵ شمسی، ۹۲۸ شمسی و ۹۵۷ شمسی بوده‌اند. جزیره در سال ۱۰۳۱ توسط یکی از امرای شاه عباس به نام امام قلی خان از اشغال خارج و آزاد گردید. هم اکنون آثار و خرابه‌های ابنیه و قلعه پرتغالی‌ها و توپهای آن در شمال جزیره در نزدیکی آبادی‌های فعلی دیده می‌شود.

شاه عباس در سال ۱۶۲۲ میلادی جزیره هرموز و سواحل جنوبی ایران در خلیج فارس را از اشغال پرتغالی‌ها خارج ساخت و شهرهای هرموز و گمبرون را تخریب کرد و بندر عباس فعلی را بر خرابه‌های گمبرون

استوار کرد. هرمز امروز به هیچ عنوان رونق گذشته را ندارد.
در مسیر دریایی قشم به جزیره هرمز کوه‌هایی به رنگ زرد، سفید و قرمز دیده می‌شود. در میان این کوه‌ها، کوه قرمز رنگی وجود دارد که خاکش

خوراکی است و مردم محلی از خاک سرخ آن به عنوان ادویه در طبخ ماهی و نان و تهیه ترشی، مربا و سُس استفاده می‌کنند.
جزیره هرمز مانند صدفی با ۱۴.۹ کیلومتر مربع در جنوب شرقی بندرعباس و در میان آب‌های خلیج فارس قرار گرفته است. سطح جزیره هرمز را طبقات رسوبی و آتشفشانی تشکیل داده است. طبقات نمکی نیز به صورت تپه‌هایی قسمت اعظم جزیره را پوشانده‌اند و اغلب از جنس نمک طعام هستند. بلندترین نقطه آن ۱۸۶ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و بزرگ ترین قطر آن هشت کیلومتر است.
به دلیل بارش‌های اندک جوی و نمکی بودن خاک و شور بودن آب، هیچ نوع مرتع و گیاهی در جزیره وجود ندارد. استخراج و صدور خاک سرخ جزیره هرمز یکی از مهم ترین منابع درآمد اهالی است. نمک آبی و سنگ لاشه از دیگر معادن این جزیره است. شهر هرمز مرکز جزیره هرمز است. این جزیره فاقد آب شیرین است و آب آشامیدنی آن از بندرعباس تامین می‌شود.
جزیره هرمز در میان زمین شناسان به علت این که از انواع خاک های مختلف تشکیل شده و تنوع بالایی دارد به بهشت زمین شناسی مشهور شده است.
آوریل سال ۱۶۲۲ سپاه ایران جزیره هرمز را از بزرگترین امپراتور قرن باز پس گرفت و جایگاه خود را در جهان در فهرست ابرقدرتهای قرن شانزدهم ثبت کرد. انگلیسی‌ها نیز ۴ کشتی خود را با خدمه فنی در اختیار ارتش امام قلی خان گذاشتند. آلبوکرک (پرتغالی) اعتقاد داشت هرکشوری که سه نقطه مالاگا- عدن و هرمز را در اختیار داشته باشد بر تجارت دنیا حاکم خواهد بود.
اهمیت هرمز آنقدر بود که استعمارگران انگلیسی را نیز به طمع انداخته بود. سپاه ایران بدلیل شکایت‌های ایرانیان گمرون قصد تنبیه پرتغالی‌ها در خلیج فارس کرد و نه تنها جزیره هرمز را آزاد ساخت بلکه پرتغالی‌ها را تا مومباسا درکنیا مجبور به عقب نشینی کرد. و این مقدمه‌ای برای شکست‌های پی در پی پرتغال در شرق آفریقا. شد و با حمایت شاه ایران، امام مسقط موفق شد قلعه عظیم ممباسا را در جنگ خونینی که به جنگ صلیبی ممباسا معروف است را تصرف کند ایران تا سال ۱۸۲۰ پرچمدار تمام خلیج فارس و دریای عمان و بحر فارس شد. انگلیس که از شکست پرتغال خرسند بودندو به قدرت ایران اعتراف داشتندوایران را تنها رقیب قدرتمند عثمانی‌ها می‌دانستند. حتی درعهدنامه مجمل ۱۸۰۹ و عهدنامه مفصل ۱۸۱۲ مجمل و مفصل زمانی که انگلیس به عنوان ابرقدرت جهان ظهوراملای آن هرموز یا برگرفته از کلمات خورموز یا خورموغ به معنی لنگرگاه و بندر ایالت موغستان (میناب) بوده است که به واسطه کثرت استفاده از غلط مشهور امروزه هرمز خوانده می‌شود. خواجه حافظ شیرازی گفته است: شاه یزدم دید و مدحش گفتم و هیچم نداد /شاه هرموزم ندید و بی سخن صد لطف کرد

جزیره هرمز در وسط مرتفع شامل تپه و کوه‌های آتشفشانی و نمکی است بلندترین نقطه آن ۲۱۰ متر ارتفاع دارد، اطراف آن را جلگه‌های پست و هموار پوشانده‌است، معادن خاک سرخ و نمک سفید آن شهرت فراوانی دارد

● معرفی نانهای جزیره هرمز

در خانه های جزیره هرمز در زمستان و تابستان بیش از ۱۲ نوع نان پخت می شود که در اکثر آنها روغن وسوراخ به کار برده می شودکه خود یکی از جاذبههی گردشگری این جزیره محسوب می شود که هر گردشگری که برای دیدن جاذبه های طبیعی این جزیره سفر می کند اول باید از این نان صرف کند تا طعم و مزه این نان لای دندان هایش را تا چند روزی احساس کند.
این نان ها را در اصطلاح محلی نان تموشی (توی مشتی)،نان دستی، نان رختهٔ ریخته، نان چووائی، نان لیهی، نان بالا تاوه ای، نان خمیر بدون روغن، نان تخم مرغی، نان سوراغی و نان مهیاوه ای می گویند.
نان تموشی : برای تهیه ی نان تموشی (توی مشتی) در ابتدا تاوه را روی پریموس می گذارند و هنگامی که تاوه داغ شد آرد را شل و آبکی درست می کنند و آن را با دست برمی دارند و روی تاوه ی داغ می کشند و خوب پهن می کنند و بدین صورت نان پخته می شود و بعد به آن مایه قرمز رنگ به سوراغ گفته می شود مالیده می شود وبعد از روغن مالی آن نان را بر می دارند و می خورند.
نان رختهٔ: برای تهیه ی نان رختهٔ با ریخته، آرد را غلیظ تر از خمیر تموشی درست می کنند و بعد آن را با آب سوراغ مخلوط می نمایند و آنگاه با پشت ملاقه خمیر را صاف می کنند تا پخته شود.
نان دستی: برای تهیه ی نام دستی، بعد از تهیه ی خمیر، آن را به صورت چانه در می آورند و سپس چانه را با دست یا

چوب پهن می کنند و بعد خمیر را روی تاوه ی داغ می گذارند. وقتی که روی آن پخته و سرخ شد آن را برمی دارند تا روی دیگرش هم سرخ شود. وقتی نان به اندازه ی کافی برشته شد با شاخه ی درخت خرما، مقداری آب سوراغ که همان ماهی ساردین مخلوط با خاک سرخ و روغن آب کرده است، روی نان می پاشند و سپس نان را از تاوه درآورده و مصرف می کنند.
نان بالا تاوه: آرد را خمیر کرده و می گذارند تا پف کرده و بالا بیاید. صبح روز بعد کمی خمیر را بر می دارند و آن را خوب پهن می کنند و رویش کمی روغن می مالند و آن را تامی می کنند و دوباره خمیر را پهن کرده و با دست تو تاوه ی داغ می زنند.
نان خمیر: آرد را خمیر می کنند و مقداری شکر را با آن مخلوط مخلوط می کنند و تا صبح خمیر را می گذارند تا بماند. صبح خمیر را چانه می کنند و بعد چانه ها را پهن می نمایند و سپس توی تاوه ی داغ می ریزند و چانه را در تاوه می اندازند و صبر می کنند تا نان قرمز شود. سپس طرف دیگر نان را سرخ می کنند. در این وقت نان حاضر است. نان خمیر، کمی شیرین می باشد. نان خمیر بدون بدون را نیز به همین ترتیب تهیه می کنند، ولی فقط به آن روغن نمی زنند.
نان کروسی: چون نان کروسی از سایر نان ها کلفت تر است طرز تهیه ی آن نیز فرق می کند. برای تهیه ی این نان تاوه ی مخصوصی را که دارای شش گودال حفره مانند است روی چراغ پریموس می گذارند. در ابتدا داخل هر شش گودال را روغن می ریزند و سپس آن را با آرد پر می کنند تا به روغن پخته شود.
نان تخم مرغی : برای تهیه ی نام تخم مرغی، آرد را هنگام خمیر کردن با تخم مرغ و شکر مخلوط می کنند و با تاوه می پزند.
نان کپوک : برای پختن نان کپوک در ابتدا آرد را خمیر می کنند و بعد آن را چانه چانه کرده و به تنور می زنند تا بپزد. تنور مخصوص طبخ نان کپوک از نوع تنورهای کوچک است که با هیزم گرم می شود.
این نوع نان که بیشتر از مصرف خانه تهیه می شود به ندرت در کوچه ها و بازارهرمز به فروش می رسد.

تهیه‌شده‌درسرپرستی‌استان‌هرمزگان

سفر به تنها شهر سفال دنیا

همـــــــدان

امروزه صنعت گردشگری به عنوان یکی از بزرگترین و پویاترین بخش‌های درآمد خارجی کشورها محسوب شده و به سرعت در حال رشد است بطوریکه اغلب کشورهای جهان با بهره‌گیری از تجربه‌های موفق و مدیریت کشورهای دیگر سعی می‌کنند به جایگاه مطلوبی در این عرصه برسند. در واقع می توان گفت که از گردشگری همواره به عنوان عاملی برای رشد و شکوفایی یک منطقه، کشور و استان یاد شده و امروزه صنعت گردشگری در جهان گسترده و دارای اهمیت بسیاری است و می‌توان از این طریق حرکتی به سمت وضعیت مطلوب اقتصادی انجام داد و بر مشکلات اقتصادی غلبه کرد.

وجود آثار تاریخی منحصر به فرد، فرهنگ ها و قومیت های مختلف و یا آب و هوای مناسب و از سویی زیر ساخت های مناسب در یک منطقه و یا یک کشور و استان می تواند زمینه مناسبی برای جذب گردشگر به آن نقطه باشد کمااینکه کشور ایران نیز در بین کشورهای دنیا از لحاظ تاریخی، آب و هوایی و گردشگری دارای موقعیت مناسبی بوده و هست.

استان همدان به عنوان یکی از پنج استان گردشگری کشور ایران محسوب می شود که از لحاظ داشتن آثار تاریخی، آب و هوای معتدل و کوهستانی، قومیت های مختلف، صنایع دستی وسوغات و غیره در نوع خود بی نظیر است.

باغ موزه دفاع مقدس همدان

آثار تاریخی فرهنگی چون تپه هگمتانه، تپه نوشیجان، گنبد علویان، برج قربان، کتیبه های گنج نامه، آرامگاه باباطاهر، آرامگاه شیخ الرئیس بوعلی سینا، کاروانسرای فرسفج و حمام حاج آقا تراب نهاوند و ده ها اثر تاریخی دیگر و وجود موزه های چون سایت موزه هگمتانه، موزه مشاهیر، حمام قلعه همدان، باغ موزه نظری، باغ موزه دفاع مقدس، موزه تاریخ طبیعی، موزه سفال همه از ویژگی های تاریخی استان همدان است.

یکی دیگر از ویژگی ها و جاذبه های طبیعی استان همدان وجود بزرگترین غار آبی دنیا «غار علیصدر» در استان بوده که همواره گردشگران زیادی را به سمت خود جذب می کند، استان همدان علاوه بر داشتن غار آبی علیصدر دارای جاذبه های طبیعی منحصر به فردی بوده و هست و دامنه های زیبای الوند، رشد انواع گیاهان دارویی در دامنه های الوند، دشت میشان همدان و چشمه هایی که در دشت جاری است از جمله ویژگی های طبیعی همدان به شمار می رود.

تنها شهر سفال دنیا در استان همدان قرار دارد

تنها شهر سفال دنیا نیز در استان همدان قرار دارد که هنرمندان لالجینی با چیره دستی تمام آثار زیبایی را از خود به جای می گذارند وراستان همدان در صنایع دستی نیز حرفهای زیادی برای گفتن دارد بطوریکه مبل و منبت ملایر و تویسرکان، قاب سازی روستای کاج، گلیم بافی، قالی بافی و چرم همدان و حلبی سازی و ده ها صنعت دستی از جمله صنایع دستی استان همدان بوده که در نوع خود بی نظیر است.

دشت شقایق در اسدآباد همدان

سوغاتی هایی چون کماج و انگشت پیچ و حلوا زده همدان و کشمش و باسلق و شیره انگور ملایر و گردوی تویسرکان و گز و سنل نهاوند از سوغاتی های استان همدان است که سبد هر گردشگر را پر می کند. استان همدان حتی از لحاظ روستاهای هدف گردشگری نیز در کشور بی نظیر بوده و روستاهای هدف گردشگری مانند ورکانه، سیمین ابرو، ملهمدره و گشانی و ده ها روستاهای هدف گردشگری با معماری خاص بر تارک دامنه های الوند می درخشند.

در کنار این همه جاذبه های تاریخی و طبیعی مجتمع های تفریحی چون تپه عباس آباد، دهکده تفریحی توریستی گنج نامه، تله کابین گنج نامه، جزیره شادی بهار مجهز به پیست کارتینگ، پیست اسکی تاریک دره و پیست اسکی دشت میشان، شهر بازی رنگین کمان و پارک ها و باغ های زیبا همه و همه از جمله ویژگی های استان همدان برای اقامت گردشگران است

اما استان همدان با وجود این همه پتانسیل برای جذب گردشگر متاسفانه تاکنون آن طور که باید و شاید نه تنها به دنیا بلکه به سایر استان های کشور و گردشگران داخلی معرفی نشده و گردشگری استان همدان تنها سه و نیم درصد سهم اشتغال در استان را به خود اختصاص داده است و تنها ۱۳ درصد تولید صنایع دستی در کشور مربوط به استان همدان است در حالیکه استان همدان با داشتن جاذبه های تاریخی و طبیعی منحصر به فرد و پتانسیل های فراوان شایسته بیش از این بوده و هست.

طبیعت پاییزی همدان

از سویی می توان تاکید داشت که یکی از راهکارهای معرفی همدان به گردشگران داخلی و خارجی تبلیغات خارج از استانی و حتی برون مرزی بوده است.

گردشگری نقش محوری و موتور محرکه استان همدان است

مدیرکل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان در همین زمینه اظهار داشت: گردشگری نقش محوری و موتور محرکه استان همدان بوده اما تنها سه و نیم درصد سهم اشتغال در استان همدان را به خود اختصاص داده است.

ریحان سروش مقدم با اشاره به اینکه سهم استان همدان در برنامه چشم انداز بیست ساله جذب ۲۰ میلیون گردشگر در کشور است، عنوان داشت: استان همدان در حال حاضر در جذب گردشگر در رتبه ۱۷ در کشور قرار دارد.

مدیرکل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان همدان در ادامه با بیان اینکه ۱۳ درصد تولید صنایع دستی در کشور مربوط به استان همدان است، اظهار

داشت: سهم همدان از صادرات صنایع دستی در کشور ۱۸ درصد بوده است.
سروش مقدم با بیان اینکه هزار و ۷۵۰ اثر در استان همدان شناسایی شده است، بیان داشت: ۹۸۸ اثر در زمینه های مختلف طبیعی و تاریخی در استان همدان به ثبت رسیده است که این میزان چهار درصد کشور را در بر می گیرد.

روستای ورکانه

وی عنوان کرد: برنامه ای استراتژیک برای تبلیغات استان همدان، ایجاد کمپ های اقامتی و گردشگری حلال و تبدیل استان همدان به مقصد گردشگری از اهداف مهم در توسعه گردشگری استان است.
متاسفانه برنامه هایی که در زمینه گردشگری ارائه شده موردی است و اگر قرار است استان همدان به مقصد گردشگری تبدیل شود با برنامه های موردی نمی توان کاری انجام داد
معاون امور عمرانی استاندار همدان نیز در خصوص گردشگری استان همدان با تاکید بر اینکه گردشگری اولویت اول استان همدان گردشگری محسوب می شود، گفت: متاسفانه برنامه هایی که در زمینه گردشگری ارائه شده موردی است و اگر قرار است استان همدان به مقصد گردشگری تبدیل شود با برنامه های موردی نمی توان کاری انجام داد.
محمود رضا عراقی با بیان اینکه هدف از توسعه گردشگری استان همدان ایجاد ثروت و شغل است، ادامه داد: نمی خواهیم گردشگر تنها از همدان عبور کند بلکه هدف ماندگاری گردشگر در استان و کمک به اشتغال و ثروت استان است.
وی با اشاره به اینکه تبلیغات و اطلاع رسانی در همدان سنتی است و با تاکید بر اینکه شیوه تبلیغات در حوزه گردشگری در استان همدان باید از سنتی به شیوه مدرن تغییر پیدا کند، بیان کرد: اینکه اطلاع رسانی در چه مقطع و در چه زمانی و چگونه انجام شود یکی از مواردی بوده که باید به آن توجه کرد.
معاون امور عمرانی استاندار همدان با تاکید بر اینکه باید از بحث های سخت افزاری در حوزه گردشگر عبور و به بخش نرم افزاری که زود بازده است توجه کنیم، ابراز داشت: با رفتار های سنتی به جایی نمی رسیم و تبلیغات سنتی جوابگویی صنعت گردشگری استان همدان نیست.

حمام قلعه

معاون گردشگری میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان همدان نیز در همین رابطه با تاکید بر اینکه بازاریابی و تبلیغات یکی از موضوعات مهم در بحث گردشگری است، اظهار داشت: رونق گردشگری به تبلیغات و فعالیت های بازار یابی مناسب بستگی دارد.
رزیتا ناصرالمعمار با اشاره به اینکه در واقع تبلیغات پروسه هزینه بری نیست، عنوان کرد: تبلیغات نوعی سرمایه گذاری اصولی در حوزه گردشگری و جذب گردشگر داخلی و خارجی به استان همدان است.
معاون گردشگری میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان همدان با بیان اینکه استان همدان در حال حاضر در آثار تاریخی و هنجارهای طبیعی نهفته است تا توسعه گردشگری، ابراز داشت: اداره کل میراث فرهنگی استان همدان اقدامات مختلفی در زمینه توسعه گردشگری و تبلیغات با توجه به اهمیت این موضوع انجام داده است.

وی افزود: تهیه اقلام تبلیغاتی به زبان های مختلف، تشکیل کمیته مشورتی با محوریت تبلیغات و بازاریابی، برگزاری جشنواره های متعدد در روستاها و برگزاری جشنواره زمستانی و تابستانی در سراسر استان و حضور گروه های خاص مانند غارنوردان در استان از دیگر اقدامات اداره میراث فرهنگی در این راستا است.

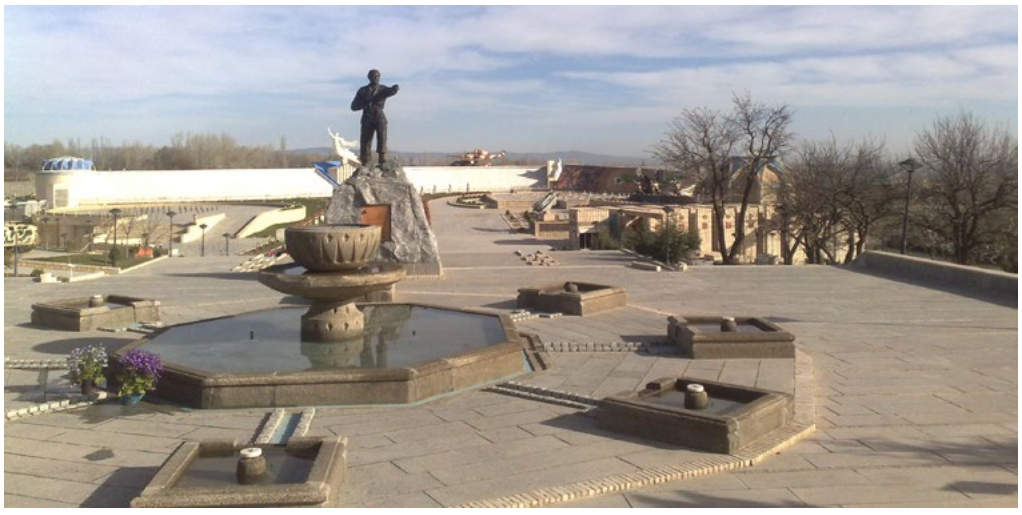
گنبد علویان

معاون گردشگری میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان همدان از برگزاری همایش تورگردانان برای دومین بار در ایام برگزاری جشنواره زمستانی همدان خبر داد و گفت: تور گردانانی از سراسر کشور در این همایش شرکت دارند.
چنانچه قبل از فرارسیدن نوروز جاذبه های گردشگری استان همدان از طریق شبکه های ملی روی آنتن برود به طور قطع تاثیر بسیاری در جذب گردشگر دارد
ناصرالمعمار با تاکید بر اینکه یکی از راه های معرفی همدان تبلیغات در شبکه های ملی و جهانی و نشریات ملی و جهانی است، عنوان داشت: چنانچه قبل از فرارسیدن نوروز جاذبه های گردشگری استان همدان از طریق شبکه های ملی روی آنتن برود به طور قطع تاثیر بسیاری در جذب گردشگر دارد.
معاون گردشگری میراث فرهنگی صنایع دستی گردشگری استان همدان با بیان اینکه هدف از تبلیغات در شبکه های ملی جذب گردشگران خاص به استان همدان است، بیان داشت: اداره میراث فرهنگی استان همدان پیشنهاد کرده تا با همکاری دستگاه های متولی برنامه ای برای تبلیغات گردشگری استان همدان و پخش در شبکه های سراسری تهیه شود.

ناصرالمعمار با بیان اینکه یکی از مشکلات استان همدان عدم معرفی آن در استان های دیگر است، گفت: تبلیغات سراسری موجب معرفی همدان در سراسر کشور می شود

با این تفاسیر باید بیان کرد که گردشگری همواره یکی از بهترین فرصت‌های شغلی و درآمدزایی است که تنها با تبلیغات و معرفی خدمات مناسب و باکیفیت، آثار باستانی و مناطق گردشگری، موزه‌ها و مناظر خارق‌العاده طبیعی می‌توانند چرخ‌های اقتصادی استان همدان و کشوررا به گردش درآورد.

تهیه‌شده در سرپرستی استان همدان

یزد،شهر بادگیرها

یـــــــــزد

استان یزد با بیش از ۱۳۱ هزار و ۵۰۰ کیلومتر مربع وسعت، چهارمین استان وسیع کشور است که در قسمت مرکزی فلات ایران در حاشیه دشتهای کویر لوت قرار دارد و بیش از یک میلیون و ۲۶ هزار نفر در آن زندگی می کنند که بیش از نیمی از این جمعیت در مرکز استان استقرار یافته اند.شهر یزد، مرکز استان یزد محسوب می شود و این استان پس از انتزاع طبس، دارای ۱۰ شهرستان با عنوانهای یزد، اردکان، میبد، اشکذر، تفت، ابرکوه، خاتم، مهریز، بافق و بهاباد است.

بدون استثنا در همه شهرستانهای استان یزد آثار تاریخی و جاذبه های طبیعی وجود دارد و روستاها نیز از این قاعده مستثنی نیستند و تعداد زیادی از روستاهای استان یزد، دارای جاذبه گردشگری هستند و برخی از آنها نیز به عنوان روستای هدف گردشگری معرفی شده اند.

بادگیر از شاخص ها و نشانه های خانه ها و مناظر عمومی بافت تاریخی شهرهای استان یزد است و علاوه بر ابهت و زیبایی بخشیدن به ساختمان، نقش بسیار موثری در تهویه فضای درونی بناها و خنک کردن سرداب ها و آب انبارها دارند.

ساباط ها، دربندها، آسیابها، باغ های تاریخی و حتی دربهای تاریخی، جاذبه های زیست محیطی و صنایع دستی و سوغات یزد نیز از ویژگی های بی نظیری است که سفر به یزد برای هر گردشگری را خوشایند و دل انگیز می کند.

●از قعر آب انبارها تا بلندای بادگیرها

یزد که در تاریخ از آن به عنوان ایساتیس نیز یاد می کنند، شهر یادگارهای تاریخی است و از آب انبارها و قناتهای خفته در دل کویر تا بلندای بادگیرها و مناره های مساجد، رهاوردی از تاریخ به همراه دارد.

شهر یزد یکی از معدود شهرهای تاریخی است که بافت تاریخی آن با مساحتی حدود ۷۴۰ هکتار با شماره ۱۵۰۰۰ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است که این شهر دارای ۷۴ محله است که از مهمترین آنها می توان به فهادان، سرچم، خرمشاه، میرقطب، یعقوبی، شش بادگیری، فهادان و ... اشاره کرد.

در بافت تاریخی خانه های دوره ایلخانی تا قاجار همچنان پابر جاست و اغلب خانه ها نیز مسکونی هستند و از ویژگی های این خانه ها می توان به حیاط مرکزی، تالار، اتاق های سه دری و پنج دری، دیوارهای بلند، آرایش و سازماندهی فضای گوناگون دور تا دور حیاط و نماسازی زیبای آنها اشاره کرد.

خانه آقا در مجاورت بقعه سید گل سرخ، خانه توانا، خانه افشار و ... از خانه های به جا مانده از قرن هشتم هجری است و خانه های محمودی، لاری ها، عرب زاده، مرتاض و نواب وکیل نیز از نمونه های جالب و ارزشمند قاجاریه به شمار می روند.

بنای فعلی مسجد جامع کبیر یزد در اصل توسط سید رکن الدین بر روی مسجد جامع عتیق که در اوایل قرن ششم هجری قمری توسط گرشاسب بن علی بن فرامرز ساخته شده بود، بنا شده است.

این مسجد به لحاظ معماری از نمونه های شاخص مساجد جامع کشور است و سردر رفیع، گنبد دو پوش و خوش تناسب و نیز تنوع فضاها، جلوه گاه ذوق و هنر و مهارت هنرمندان مسلمان ایران است.

به جز کاشی کاری بی نظیر این مسجد، مناره های این مسجد از عناصر بی بدیل و شگرف آن به شمار می رود و ۵۲ متر ارتفاع دارد و از بلندترین مناره های دنیا به شمار می رود.

●مجموعه امیرچخماق؛ نماد معماری اصیل ایرانی

مجموعه امیرچخماق به جز تکیه و حسینیه اصلی که امروز در میانه شهر و در میدانی به همین نام قرار دارد، شامل آب انبار، خانقاه، مدرسه، کاروانسرا، چاه آب، بازار و مسجد است.

این مسجد توسط امیر جلال الدین چقماق شامی که توسط شاهرخ تیموری به حکومت یزد منصوب شد در قرن نهم هجری به کمک همسرش ستی فاطمه بنا نهاده شد.

بنای تکیه امروز یکی از پربازدیدترین جاذبه های تاریخی یزد به شمار می رود و آب انبار آن نیز تغییر کاربری داده و به زورخانه تبدیل شده و آنچه به عنوان مجموعه امیرچخماق یزد معروف است، حسینیه ای است که در قرن سیزدهم هجری قمری در مجاورت بازار سنتی حاجی قنبر احداث شده است.

●باغ دولت آباد؛ زیباترین باغ تاریخی ایران

باغ دولت آباد که نمونه شاخصی از باغ های ایرانی را در دل کویر به نمایش گذاشته، توسط محمدتقی خان مشهور به خان بزرگ در سال ۱۲۰۲ تا ۱۲۱۳ هجری قمری سلسله خان های یزد در زمان زندیه ایجاد شد.

باغ مجموعه ای از چندین عمارت شامل هشتی و بادگیر، بهشت آیینه، تالار آیینه، سر در اصلی و سردر جنوبی است. فضای سبز این باغ هم شامل درختان کاج، سرو و گل سرخ محمدی، درختان میوه به خصوص انگور و انار است.

چشمگیرترین ویژگی این بنا بادگیر سی و سه متری آن است که بلندترین بادگیر جهان محسوب می شود و در سال ۱۳۹۰ هجری شمسی این باغ بی بدیل در فهرست آثار جهانی یونسکو به ثبت رسید.

●آتشکده زرتشتیان در بردارنده آتشی فروزان از ۱۵۰۰ سال پیش

بنای فعلی آتشکده در سال ۱۳۱۳ با همت و کمک مالی زرتشتیان یزد و پارسیان هندوستان احداث شده است و ساختمان آتشکده با معماری زیبای برگرفته از دوران هخامنشیان در وسط حیاتی بزرگ و سرسبز و بر بلندی قرار گرفته و بر پیشانی عمارت نقش فروهر جلوه گر است.

اهمیت آتشکده به قدمت آتش درون آن است که گفته شده از حدود ۱۵۲۰ سال پیش تاکنون فروزان مانده و حفاظت شده است. این آتش مقدس را ابتدا از آتشکده ناهید پارس به روستای هفتادر در نزدیکی عقدا آورده اند و از آنجا به ترک آباد در اردکان انتقال داده اند و پس از سی سال نگهداری در غار اشکفت یزدان در سال ۱۳۲۵ به یزد آورده اند.

این آتش مدتها در محله موبدان یزد نگهداری شده و سپس به ساختمان تازه ساز کنونی انتقال یافته است.

●سرو ۴۵۰۰ ساله ابرکوه؛ دیرزیست ترین موجود زنده دنیا

سرو کهنسال ابرکوه با سنی بیش از ۴۵۰۰ سال در سال ۱۳۸۲ به عنوان یک اثر ملی و طبیعی شناخته شد.

این تک درخت در کنار یک قنات قدیمی در شهر ابرکوه قرار دارد و ارتفاع و تنه این درخت به ترتیب ۲۵ و ۳۶ متر است. این درخت یک ذخیره گاه ژنتیکی محسوب می شود و با عظمت و زیبایی شگفت انگیز خود، هر سال گردشگران بسیاری را به شهرستان ابرکوه جذب می کند.

●چک چک؛ مهمترین عبادتگاه زرتشتیان جهان

زیارتگاه چک چک زرتشتیان در ۶۸ کیلومتری شمال غرب شهر یزد در دامنه کوهی به همین نام در شهرستان اردکان قرار دارد و مورد احترام زرتشتیان ایران و جهان است و پنج شبانه روز در سال از تاریخ ۲۴ تا ۲۸ خرداد ماه به عنوان وقت زیارت آن تعیین شده استو بازدید و سکونت در این پنج روز، ویژه زرتشتیان است و در بقیه روزهای سال یکی از قطب های مهم گردشگری استان یزد محسوب می شود.

ن زیارتگاه پر جاذبه در میان صخره ها و بر بلندای کوه، شکوه و منظره زیبایی دارد و از آنجا قطره های آب از روی کوه های سخت آن همواره در حال چکیدن است و به همین دلیل نیز به چک چک معروف است.

●مسجد حظیره؛ پایگاه تحرکات

سیاسی و انقلابی

بنای اولیه مسجد حظیره یا روضه محمدیه در سال ۸۴۳ هجری قمری توسط حاجی شمس الدین محمد بن زین الدین علیشاه میبدی در محله ابرو مبارکه برای عبادت و اسکان فقرا ساخته شد.

در حال حاضر بنای این مسجد نوساز است و آرامگاه سومین شهید محراب آیت الله صدوقی در آن قرار دارد.

مسجد مصلای عتیق

این مسجد در سال ۷۲۵ هجری قمری توسط سید رکن الدین محمد قاضی احداث شده است که از مشخصات این مسجد می توان به وجود صحن و دو قسمت شبستان تابستانه با پوشش گنبد آجری و گرمخانه اشاره کرد.

بادگیر بر فراز مسجد، آبریزگاه و حوضخانه در وسط صحن و یک پایاب در گوشه ای از آن به چشم می خورد و در گرمخانه مسجد کاشی مغولی تیموری مسدس فیروزه ای با حاشیه های آبی و سفید به کار رفته است و محراب زیر گنبد نیز با کاشی های شش ضلعی فیروزه ای تزئین شده است.

مسجد ملا اسماعیل

این مسجد در سال ۱۲۲۲ هجری قمری توسط یکی از علمای یزد آخوند ملا اسماعیل عقدایی در عهد سلطنت فتحعلی شاه قاجار ساخته شد که مشتمل بر مسجد و مدرسه است.

این مسجد دارای شبستانی با سی و دو ستون گنبدی وسیع است که قطره دهانه آن به بیش از ۱۵ متر می رسد و تقریبا با دهانه ایوان یکی است.

در طرف چپ بالای سردر بزرگ ورودی کتیبه ای وجود دارد که با خط نستعلیق نگاشته شده است و در مجموع این مسجد را می توان تحولی در معماری ایران در دوره قاجار دانست.

این مسجد بعد از پیروزی انقلاب به عنوان میعادگاه نمازجمعه در نظر گرفته شد و فضای آن نیز گسترش یافت و شهید محراب، آیت الله صدوقی در سال ۱۳۶۱ در این مسجد به شهادت رسید.

یکی از مساجد تاریخی شهر یزد است که علت انتصاب نام چهل محراب برای این مسجد، وجود چهل عدد کاشی لعابدار فیروزه ای با طرح محرابی در بنا بوده که اکنون تنها سه عدد از کاشی های مذکور باقی مانده است.

مسجد جامع فهرج؛ نخستین مسجد تاریخ اسلام در ایران

مسجد جامع فهرج در روستای فهرج در ۲۵ کیلومتری جنوب شرقی یزد و در کنار راه اصلی یزد و بافق قرار دارد و از بناهای قدیمی و کم نظیر فرهنگ و تمدن اسلامی است که بنابر منابع مکتوب متعلق به قرن اول هجری قمری است.

این بنا، قدیمی ترین مسجدی است که در ایران و شاید در دنیا با کمترین پیرایه ای دست نخورده باقی مانده است. نقشه مسجد بسیار ساده است و تک مناره این مسجد علاوه بر زیبایی چشمگیرش جزو معدود مناره های گلینی است که در قرن پنجم هجری قمری به مسجد اضافه شده است.

مسجد جامع ابرکوه یادگاری از دوره سلجوقی

این بنا از مساجد دوره سلجوقی محسوب می شود و از نظر سبک ساختمانی جزو بناهای چهار ایوانی است و مانند اکثر مساجد جامع، دارای دهلیز، شبستان و محراب است.

این مسجد همانند بناهای دوره مغولی ساخته شده و به منظور اصلاح محراب اولیه، محراب دومی نیز ساخته شده است ضمن اینکه این محراب، قدری قبله سابق اصلاح می کند.

مسجد بیرون؛ محل اقامت امام رضا (ع) در سفر از مدینه به مرو

این مسجد شامل دو ایوان گنبدخانه، شبستان با حیاط مرکزی است که در جنوب شهر ابرکوه واقع شده و چون در گذشته بیرون از حصار شهر ساخته شده به مسجد بیرون شهرت یافته است.

این بنای تاریخی محل اقامت حضرت امام رضا (ع) در سفر از مدینه تا مرو بوده به همین دلیل مورد توجه ویژه مردم ابرکوه و گردشگران نوروزی است.

تاریخچه این مسجد به استناد از زیلوی بافته شده به تاریخ ۱۰۳۸ قمری در قرن یازدهم هجری ساخته شده و مشتمل بر ایوانی بلند در مقابل غرفه ها، گرمخانه با طاق و تویزاست.

مسجد زردگ در خارج از شهر اردکان در میان کشتزارها در جوار روستای قدیمی زردگ قرار داد و این مسجد کهن به سبک مساجد قرن پنجم و ششم هجری قمری ساخته شده است و از ویژگی های آن این است که کمترین دخل و تصرف در بنای آن صورت گرفته است.

مدرسه ایرانشهر نخستین مدرسه دولتی در شهر یزد

مدرسه ایرانشهر اولین مدرسه دولتی در شهر یزد است و ساختمان این مدرسه در سال ۱۳۱۶ مورد بهره برداری قرار گرفت و طرح این مدرسه از آندره گدار، معمار فرانسوی بوده و بنای آن به سبک معماری عصر ساسانی و صفوی احداث شده است.

این فضای فرهنگی جایگاه تربیت بسیاری از مردان بزرگ یزد است که نام آنها در کنار نام مدرسه ای ایرانشهر در سراسر در دنیا می درخشد و اخیرا طبق مصوبه دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش کشور، این مدرسه به عنوان یکی از مدارس ماندگار کشور در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده و بخشی از مدرسه نیز به موزه علوم یزد تبدیل شده است.

در یزد ده ها مدرسه تاریخی دیگر نیز وجود دارد که به نوع خود جاذبه گردشگری به شمار می رود به نحوی که زندان اسکندر نیز به مدرسه ضیائیه معروف است.

به طور قطع مدارس و مساجد تاریخی می توانند یکی از بهترین جاذبه های تاریخی باشند همچنانکه اکنون نیز از پر بازدیدترین بناهای تاریخی یزد به شمار می روند.

گنبد عالی؛ نخستین اثر ثبت ملی شده استان یزد

گنبدی استوار بر بالای کوهی بلند در ابرکوه وجود دارد که از آنجا می توان شهر تاریخی ابرکوه را به نظاره نشست، مکانی که تنها با حضور در آن می توان به زیبایی ها و اصالتهای آن پی برد.

این اثر تاریخی که در آستانه هزار سالگی در بیشتر نقاط شهر ابرکوه خود را به رخ رهگذران می کشد، «گنبد عالی» نام دارد.

این بنا نخستین اثر ثبت شده استان یزد به شمار می رود که در سال ۱۳۱۲ به شماره ۱۹۵ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده و همچنان استوار و پابرجا مانده است.

حضور در این محل را اگر با تصاویری زیبا از این بنا و شهر تاریخی ابرکوه همراه کنید، هیچگاه خاطرات خود از حضور در ابرکوه را فراموش نخواهید کرد.

بنای گنبد عالی ابرکوه یکی از صدها اثر تاریخی ابرکوه و از جمله ۱۲۰ اثر ثبت شده این منطقه از کشور است.

گنبد عالی تنها اثر به شکل و قیاس برج های مقبره ای شمال کشور نظیر گنبدکاووس، برج خرقان و برخی دیگر از این نمونه آثار است که در مرکز و جنوب کشور اجرا شده است. نکته قابل توجه در این بنا استفاده از مصالح سنتی و گچ و ساروج است که شیوه قالب ساسانیان در ساخت و ساز بوده و البته همین شیوه ساخت و ساز استحکام مثال زدنی بنا را به ارمغان آورده است.

دست ساخته های مشابه دیگری نیز روی همین کوه وجود داشته است که در حال حاضر تنها آثاری جزئی از آنها بر جا مانده است.

گنبد عالی یکی از بناهای سنگی دوره دیلمیان و نمونه‌ای از هنر معماری ایرانی و از نمونه های جالب توجه معماری در نوع خود به حساب می آید.

از متن کتیبه آجری ساقه گنبد استناد می شود که این بنا در سال ۴۴۸ هجری قمری به فرمان فیروزان نامی برای پدرش عمیدالدین شمس الدوله هزارسب از خاندان دیلمیان ساخته شده است.

در کتیبه دیگری نیز که در بالای مدخل مقبره قرار گرفته عبارت «ولوالده السیده الجلیه ناز ... رحمهٔ الله علیهما» نوشته شده است.

عمیدالدین از خاندان دیلمی و نوه منصور بن حسن بن فیروزان دیلمی صاحب اشکور از نواحی معروف دیلم است که خاندان او به علت رقابت ها مجبور شدند از شمال ایران به اصفهان و نواحی مرکزی کوچ کنند و به همین دلیل مقبره او هم به سبک ابنیه نواحی شمالی ایران احداث بنا شده است.

ویژگی خاص دوره سلجوقی و مقرنس های زیبای گنبد عالی و طرح ساختمانی محکم و کتیبه کوفی، این بنا را در زمره آثار و مقبره های مهم تاریخی ایران در قرن پنجم هجری قمری و دوران سلجوقیان قرار داده و سنگ و گچ هم که از مصالحی است که غالبا بناهای ساسانی با آن بنا شده است در اینجا نیز از مصالح اصلی است.

در این گرازش علاوه بر گنبد عالی به عنوان یکی از ارزشمندترین نمونه های معماری ایرانی، گنبد تاریخی دیگری در شهرستان ابرکوه نیز معرفی خواهد شد. به فاصله نه چندان زیاد از کوه گنبد عالی و در روستای «هِک» که به فاصله کمی از جاده اصلی بِه سمت بخش بهمن قرار گرفته است گنبدی زیبا دیده می شود.

این بنا، بقعه‌ای چهار ضلعی و متعلق به قرن هشتم هجری قمری و از سنگ سفید ساخته شده و گنبد آن از خارج دارای پوشش آجری است و یکی از آثار به ثبت رسیده ملی ایران است.

شهرستان ابرکوه تاریخ را در دل خود جای داده است و نه تنها نوای تاریخ را می توان از زبان سرو ۴۵۰۰ ساله آن شنید؛ بلکه در جای جای آن می توان بخش هایی از تاریخ کهن ایران زمین را به نظاره نشست. جای جای این شهرستان می تواند مکانی برای سیر و سفر و دیدار و درس گرفتن از آیات خداوندی باشد و این امر زمانی ممکن است که با چشم دل و نه چشم جان سراسر گیتی و حتی کویر زیبای ابرکوه را که ظاهرا هیچ آبادانی ندارد، مشاهده کرد.

بازدید از جاذبه های دیدنی و تاریخی ابرکوه تنها منحصر به ایام نوروز نیست و فصل گردشگری استان یزد و شهرستان ابرکوه از ابتدای نوروز آغاز شده و تا نیمه های شهریور ادامه دارد

تهیه شده در سرپرستی استان یزد

گزارش های متنوع تصویری که در طول دو ماه از اقصی نقاط کشور توسط عکاسان و خبرنگاران خبرگزاری منتشر می شود آنقدر گسترده هست که دست به انتخاب زدن از میانشان کاری دشوار باشد اما نگاه ما در این آلبوم تصویری بیش از نگاهی خبری به رویدادهای یک ماه گذشته،قائل به نگاهی هنرمندانه بود و اینکه در همین فرصت کوتاه چند صفحه نگاه شما به اقلیم ایران بچرخد.

کورس زمستانی
اسبدوانی گنبدکاووس

وقتی کارگاه ریخته گری در ۵ کیلومتری شهرستان تاکستان در استان قزوین ظهر امروز طعمه حریق می شود

یاد زمستان به خیر. بارش برف شهرستان رومشگان در استان لرستان را سفید پوش کرد.

کنسرت موسیقی داود آزاد در سالن آمفی تاتر مجتمع پتروشیمی تبریز

حضور بیماران منطقه محروم شهرستان هشت بندی استان هرمزگان در بیمارستان صحرایی شهید آیت الله صدوقی سپاه پاسداران استان اصفهان.

حضور مردم در مراسم استقبال سفر رئیس جمهور به استان قم

مراسم تشییع و خاکسپاری حاجیه خانم سیلاخوری مادر شهیدان کشوری و خلبان سرافراز هشت سال دفاع مقدس با حضور گسترده مردم در شهر سمیرغ استان مازندران برگزار شد.

تهیه نان برنجی و شیرینی کاک در کارگاه‌های شیرینی پزی محلی شهر کرمانشاه.

زهرا داود آبادی متولد۱۳۵۵ساکن شهر اراک۲فرزند دارد.وی دارای مدرک فوق دیپلم رشته مدیریت بوده و هم اکنون در مقطع کارشناسی رشته طراحی فرش در اصفهان مشغول به تحصیل است.

کارگاه‌سنتی‌آهنگری

تشییع‌پیکردوشهیدگمنام‌درشاهرود

تعدادی از پرندگان وحشی از گونه‌های سارگپه، عقاب طلایی، شاه‌بوف که توسط پرسنل محیط زیست تبریز مداوا شده بودند، در کوه‌عون‌ابن‌علی تبریز آزادسازی شدند.

روستای چهاربرج خراسان شمالی ، ۲۰۳۶ نفر جمعیت دارد که ۸٤ نفر جمعیت آن را معلولان تشکیل می دهد. از این تعداد ۳۳ نفر نابینای مطلق، ۲٤ نفر معلول جسمی حرکتی، ۲۰ نفر معلول ذهنی و ۷ نفر ناشنوا هستند.

آئین سنتی پهلوانی بیل گردانی در شهر نیم ورمحلات

نانوایی فاطمیه در بیرجند با قدمتی ٤۰ ساله تمام کارکنان آن خانم هستند.

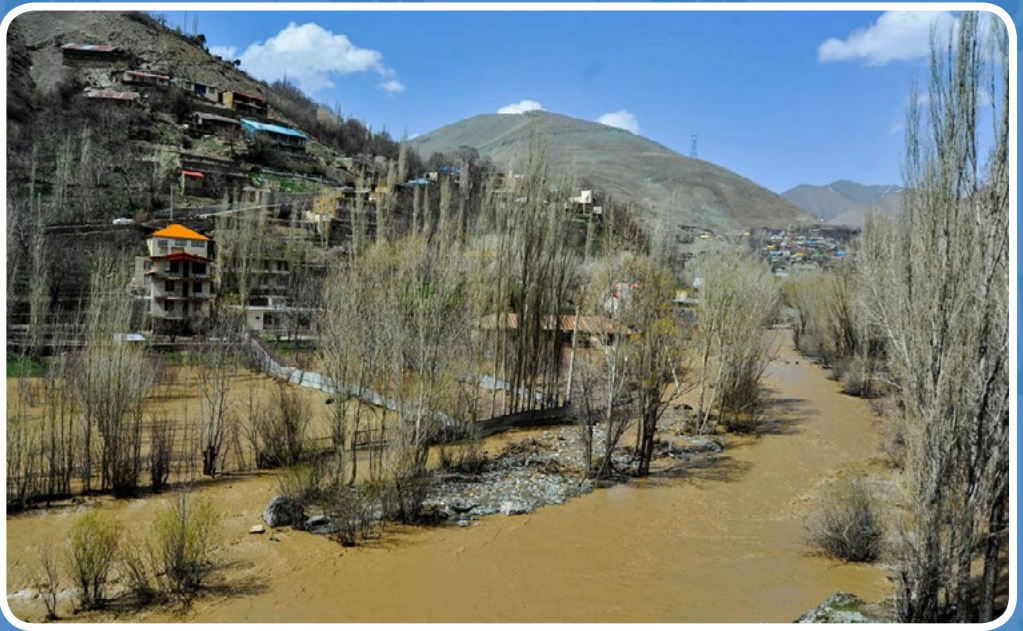
درخواستهای مردم گیلان از حجت الاسلام حسن روحانی رئیس جمهور در سفر استانی به استان گیلان.

جشنواره لاله ها در پارک شهید چمران کرج

پرورش ماهی قزل آلا در منزل

طغیان رودخانه در محور چالوس

گردشگران خارجی در اصفهان

بندر رحمانلوو اسکله ساحل شرقی دریاچه ارومیه

اعزام کاروان‌های راهیان نور به مناطق جنگی جنوب

مدرسه کپری روستای میسی

آبشار افرینه آبشاری عریض و پر آب در کنار روستای افرینه در بخش معمولان شهرستان خرم آباد استان لرستان است که از تلاقی رودهای چشمک و افرینه تشکیل می‌شود .

پل تاریخی کلهر در بخش معمولان از توابع شهرستان پلدختر واقع استان لرستان واقع شده است و پایه های آن بصورت بیضی شکل است.

در سه‌محروم‌پیام‌ابتر،۱۸ کیلومتری ایرانشهر

هنوز ریز گردها

آئین سنتی عروسی ترکمن

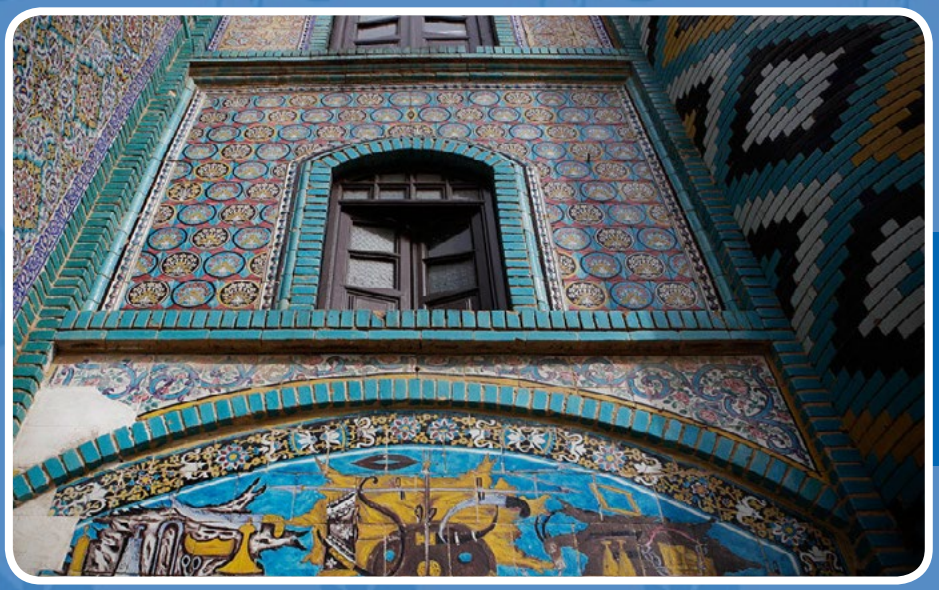
اردوهای جهادی در خراسان جنوبی

مرغان ماهیخوار دریاچه شهدای خلیج فارس

اولین جشنواره فرهنگ و آشپزی‌درگرگان

یکی‌از آثار وبناهای‌تاریخی استان کرمانشاه که‌به‌ثبت ملی رسیده است تکیه بی نظیر معاون الملک است که در کنار محله قدیمی «آبشوران کرمانشاه» قد علم کرده‌است.

تصاویر هوایی دریاچه ارومیه

کنسرت موسیقی مازیار فلاحی در گیلان

عاشیق عارف و نغمه سرای سیاری است که ساز می‌نوازد و آواز می‌خواند. عاشیقها اغلب در بداهه خوانی مهارت دارند و شعر و آهنگ تصنیف‌های خودشان را هم گاهی خود می‌سازند.

جشنواره قومی محلی بندر ترکمن